SISMANOGLIO
MEGARO

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ,

ΚΑΤΑ ΜΕΘΟΔΟΝ ΝΕΑΝ,

ΔΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ ΣΑΦΗΝΙΖΟΜΕΝΗ,

καὶ

ΣΥΝΩΔΕΥΜΕΝΗ ΜΕ ΑΤΛΑΝΤΑ·

Μεταφρασθεῖσα δὲ

ΕΚ ΤΗΣ ΠΕΝΤΕΚΑΙΔΕΚΑΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΑΓΓΛΙΚΟΥ·

Εἰς τὴν ὁποίαν ἐπροστέθη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΡΙΚΩΤΕΡΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡ-

ΚΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ.

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ,

Ἐκ τῆς Ἀμερικανῆς Τυπογραφίας,

Διευθυνομένης παρὰ τοῦ Αἰδεσίμου Δανιὴλ Τέμπλου.

1835.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΝ.

Τῆς παρούσης μεταφράσεως τὸ πρωτότυπον ἴδε τὸ φῶς εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, κατὰ τὸ 1820. Μόλις ἓξ ἑβδομάδες ἐπαρῆλθαν ἀπὸ τὴν πρώτην αὐτοῦ δημοσίευσιν, καὶ ἐζητήθη ἔκδοσις δευτέρα· ἐφάνη δὲ καὶ τρίτη, ὅτε δὲν ἦτον ἀκόμη ἑνὸς χρόνου ἡλικίας τὸ βιβλίον. Τὸ 1832 εἶχαν πωληθῆν ὑπὲρ τὰς διακοσίας χιλιάδας ἀντιτύπων, καὶ εἰσέτι ἐπωλοῦντο κατ' ἔτος ὑπὲρ τὰς τριάκοντα χιλιάδας. Ἀλλὰ τοῦ πονήματος τούτου ἡ φήμη δὲν ἐπεριωρίσθη εἰς τὴν γῆν τῆς γενέσεώς του. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐμετατυπώθη δίς· εἰς τὴν Γαλλίαν δὲ καὶ Γερμανίαν ἐνεκρίθη ἀπὸ τινὰς τῶν μεθοδικωτάτων διδασκάλων, καὶ ἀρίστων γεωγράφων.

Τὴν λαμπρὰν ταύτην ὑπόληψιν χρεωστεῖ ἀναμφιβόλως τὸ βιβλίον εἰς τὴν νέαν μέθοδον, κατὰ τὴν ὁποίαν εἶναι συνταγμένον. Καὶ μολονότι δὲ ἀκριβέστερα ἐμπορεῖ τις νὰ κατανοήσῃ τὴν φύσιν τῆς μεθόδου ταύτης ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ μελέτην τοῦ συγγράμματος, πλὴν ἰδοὺ ἐκθέτομεν καὶ ἡμεῖς συντόμως τινὰ τῶν χαρακτηριστικῶν αὐτῆς.

Χαρακτηριστικὰ τῆς Μεθόδου.

1. Ὁ συγγραφεὺς* βάλλει πρὸ ὀφθαλμῶν τοῦ σπουδάζοντος τὰ τῆς Γεωγραφίας κυριώτερα εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτὴν τοῦ βιβλίου. Τὸν δίδει γενικὰς ἰδέας τῶν ὀρέων, ποταμῶν, καὶ λιμνῶν τῆς γῆς, — τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς κυβερνήσεως, καὶ τῆς θρησκείας τῶν κατοίκων αὐτῆς, — πρὶν ἐμβῇ εἰς τὴν μερικὴν περιγραφὴν ἑκάστης ἠπείρου καὶ ἑκάστης χώρας. Εἶναι δὲ τοῦτο ὄχι ὀλιγώτερον ἐπωφελὲς, παρ' ὅσον ἤθελεν εἶσθαι εἰς τὸν μεγαλόπολιν τινὰ ἐπισκεπτόμενον νὰ ἀναβῇ εἰς ὕψωμά τι, ἐκ τοῦ ὁποίκ διαμιᾶς νὰ θεωρήσῃ αὐτὴν ὁλόκληρον, καὶ νὰ μάθῃ ἀπὸ ἔμπειρον τινὰ ὁδηγὸν τίνες αἱ κυριώτεραι οἰκοδομαὶ καὶ ποῖα τὰ πλέον ἀξιοσημείωτα ἀντικείμενα.

2. Ἑκάστη τῶν πολυειδῶν τῆς Γεωγραφίας ὑποθέσεων παρουσιάζεται εἰς τὸν μαθητὴν χωριστὰ καὶ ἀπομιᾶς — ὄχι μὲ ἄλλας ἀναμιγμένη, ἢ διεσκορπισμένη εἰς ὅλον τὸ βιβλίον. Τὰ περὶ ζώων, λόγου χάριν, ὡς καὶ τὰ περὶ φυτῶν, ἐμπορίου, ἀνατροφῆς, γραμμάτων, κτλ. εὑρίσκονται πανταχοῦ διεσκορπισμένα εἰς ἄλλα γεωγραφικὰ πονήματα· εἰς τοῦτο δὲ τάσσονται ὅλα ὑπὸ ἓν κεφάλαιον.

3. Τρίτον χαρακτηριστικὸν τῆς μεθόδου εἶναι ὅτι πολλαὶ τῶν ὑποθέσεων διαιροῦνται εἰς κλάσεις· οἱ ποταμοί, αἱ πόλεις, αἱ χῶραι, κτλ. Αἱ βόρειοι χῶραι τῆς Εὐρώπης συγχροτοῦν μίαν κλάσιν, αἱ μέσαι δευτέραν κλάσιν, καὶ αἱ νότιοι τρίτην κλάσιν. Ἀφοῦ δὲ μάθῃ ἅπαξ ὁ ἀναγνώστης ὅτι αἱ βόρειοι χῶραι τῆς Εὐρώπης δὲν ἔχουν οὔτε ἔαρ οὔτε φθινόπωρον, ὡς ἡ ἰδική μας, δὲν χρειάζεται ν' ἀκούσῃ πάλιν ὅτι, τοῦτο ἀληθεύει περὶ Σβεκίας, Νορβεγίας, καὶ Λαπωνίας. Παρομοίως, ἀφοῦ τις εἰδοποιηθῇ ὅτι αἱ νότιοι χῶραι τῆς Εὐρώπης παράγεν οἶνον καὶ ἔλαιον, συμπεραίνει φυσικὰ ὅτι ταῦτα εἶναι τὰ προϊόντα τῆς Πορτογαλλίας, Ἱσπανίας, Ἰταλίας, Ἑλλάδος, καὶ Τουρκίας. Καὶ οὕτω ἀποφεύγεται ἡ παλιλλογία, κερδαίνεται πολὺς καιρὸς καὶ τόπος, καὶ δὲν βαρύνεται ἡ μνήμη ἀνωφελῶς.

4. Ἄλλο καὶ ἐσιωδέστατον χαρακτηριστικὸν σημειόνομεν τὸ ἑφεξῆς, ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἀναγκάζει τὸν μαθητὴν δι' ἐρωτήσεων νὰ συνάγῃ τὰς πλειοτέρας του περὶ φυσικῆς γεωγραφίας γνώσεις ἀπὸ τὸν Ἄτλαντα. Ἐξ αὐτοῦ μανθάνει τὰ σύνορα χωρῶν, τὴν θέσιν πόλεων, ὀρέων, ποταμῶν, λιμνῶν, κόλπων, θαλασσῶν, ἰσθμῶν, πορθμῶν, κτλ. Ἐπὶ τῶν πινάκων εἶναι προσέτι σημειωμένα τὸ μέγεθος ποταμῶν, ὀρέων, καὶ πόλεων, αἱ πρωτεύσαι χωρῶν, καὶ αἱ καθέδραι πανεπιστημίων. Ἀπὸ δὲ τὸν Ἠθικὸν καὶ Πολιτικὸν Χάρτην τῆς Οἰκουμένης, τὸν ὁποῖον ὁ συγγραφεὺς αὐτὸς ἐπενόησε, γνωρίζει ὁ μαθητὴς τὸν πληθυσμὸν, τὴν κυβέρνησιν, τὴν θρησκείαν, καὶ τὴν κατάστασιν τοῦ πολιτισμοῦ ἑκάστης χώρας.

5. Τέλος πάντων, ὁ συγγραφεὺς εἰσήγαγεν εἰς τὸ πόνημά του πολυαρίθμους εἰκονογραφίας ἀξιοπαρατηρήτων ἐδίμων, ἢ περιέργων ἀντικειμένων, παρακινηθεὶς εἰς τοῦτο ἀπὸ τὴν πεποίθησιν ὅτι τὰ εἰς τὴν ὄρασιν παρεισιάζόμενα ἀφίνουν τύπους βαθυτέρους παρὰ τὰς ἐντελεστάτας περιγραφάς.

---

* William C. Woodbridge.

Ἀπεδείχθη ἐκ πείρας ὅτι αἱ διάφοροι αὗται μέθοδοι ὄχι μόνον ὑποχρεύνεν τὸν μαθητὴν νὰ καταλαμβάνῃ ὅσα μανθάνει, ἀλλὰ καὶ τοῦ καταστένουν πλέον εὐάρεστον τὴν σπουδήν. Εἶναι προσέτι ἁρμόδιαι νὰ βελτίνωσι τὸν νοῦν του, νὰ δίδωσιν εἰς αὐτὸν τὴν ἕξιν τοῦ διατάσσειν τὰς γνώσεις του, καὶ νὰ τὸν βοηθῶσιν εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν γενικῶν ἐκείνων ἰδεῶν, τῶν τόσον ἀναγκαίων εἰς τὴν περὶ πάσης ὑποθέσεως ὀρθότητα τῆς κρίσεώς του.

Πίνημα συγγραφὲν διὰ τὰ σχολεῖα τῶν Ἀγγλαμερικανῶν ἔπρεπε φυσικὰ νὰ πάθῃ μεταβολάς τινας, ὥστε νὰ προσαρμοσθῇ εἰς τὰ τῶν Ἑλλήνων. Ἐσυντέμαμεν ἀκολούθως τὸ περὶ Ἡνωμένων Πολιτειῶν κεφάλαιον, εἰσήξαμεν δὲ πλεῖστα περὶ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας. Ἐὰν ὅμως ἤθελαν κριθῆν ἔτι ὑπὲρ τὸ δέον μακρὰ τὰ περὶ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ἔχομεν ἱκανὴν τοῦ μήκους τούτου ἀπολογίαν τὴν μεταξύ μας ἐπικρατοῦσαν περὶ τῆς δημοκρατίας αὐτῆς ἄγνοιαν, καὶ τὰς ἀτελεῖς, πολλάκις δὲ καὶ σφαλερὰς εἰδήσεις, τὰς εἰς ἄλλα σύγχρονα γεωγραφικὰ βιβλία περιεχομένας. Περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου τὸ πρωτότυπον Ἀγγλικὸν δὲν ἐπερισεῖχε τίποτε· καὶ περὶ Τερκίας δὲ ὀλιγώτατα· ὅθεν ἠναγκάσθημεν νὰ συγγράψωμεν περὶ τούτων εἰς πλάτος, ἐρανιζόμενοι ἀπὸ διαφόρων Ἀγγλων περιηγητῶν καὶ ἱστορικῶν τῆς Γερμανίας πονήματα. Πρὸς περισσοτέραν δὲ τῆς νεολαίας βοήθειαν, ἐφροντίσαμεν νὰ ἑτοιμασθῇ καὶ πίναξ τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, σχεδιασθεὶς εἰς τὴν πόλιν ταύτην, ὄχι βέβαια ἐντελῶς, ἀλλὰ μὲ ὅλην τὴν ἀκρίβειαν, ὅσην ἐσυγχώρουν αἱ περιστάσεις. 'Εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ φωτισμοῦ τῶν ἐθνῶν,' παρατηρεῖ ὁ σοφὸς Κοραῆς, 'ὅλα εἶναι δύσκολα, καὶ τὰ καλὰ καὶ τέλεια δὲν γεννῶνται, πλὴν μετὰ πολλοὺς κόπους, μετὰ πολλὰς δοκιμὰς, καὶ, τὸ λυπηρότερον, μετὰ πολλὰς ἀποτυχίας.'

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Τὸ βιβλίον τοῦτο, χωρὶς τοῦ συνοδεύοντος αὐτὸ Ἄτλαντος, πωλεῖται εἰς μὲν τὴν Τουρκίαν διὰ Γρόσια πέντε· εἰς δὲ τὴν Ἑλλάδα διὰ Δραχμὴν μίαν καὶ Λεπτὰ πεντήκοντα.

Εἰς μαθητὰς ἀπόρους, χαρίζεται.

Συγκαταβασις εἰς Βιβλιοπώλας—Ἓν Δέκατον.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Ἡ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ εἶναι περιγραφὴ τῆς Γῆς.

1. Ἡ γῆ δὲ φανερὸν ὅτι εἶναι σφαῖρα εὐμεγέθης, ἐπειδὴ πολλοὶ τὴν ἐπερίπλευσαν.

Τοῦτο ἀποδείχνεται προσέτι ἀπὸ τῆς γῆς τὴν κυκλοειδῆ ἐπάνω τῆς σελήνης σκιάν, εἰς καιρὸν ἐκλείψεως, καὶ ἀπὸ τὸ φαινόμενον πλοίου εἰς τὴν θάλασσαν, ὅπου τὸ ὑψηλότερον μέρος βλέπεται πάντοτε πρῶτον.

2. Ἡ γῆ κατοικεῖται παντοχόθεν ἀπὸ ἀνθρώπους ἢ ζῶα, ἢ εἶναι σκεπασμένη μὲ δένδρα ἢ φυτὰ, τὰ ὁποῖα κρατοῦνται ἐπάνω της ἀπὸ τὴν ἕλξιν τῆς βαρύτητος.

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ.

3. Ἡ γῆ εἶναι εἷς τῶν πλανητῶν ἢ κινουμένων ἀστέρων, οἵτινες στρέφονται περὶ τὸν ἥλιον, ὡς περιγράφεται εἰς τὴν ἀστρονομικὴν ἐπιστήμην.

4. Εἰς τὸ ἰδικόν μας σύστημα εὑρίσκονται ἑπτὰ πρωτης τάξεως πλανῆται, στρεφόμενοι περὶ τὸν ἥλιον κατὰ τὴν ἀκόλουθον τάξιν, ἀρχομένην ἀπὸ τὸν σιμώτερα τοῦ ἡλίου. ά. Ὁ Ἑρμῆς· β'. Ἡ Ἀφροδίτη· γ'. Ἡ Γῆ· δ'. Ὁ Ἄρης· ε. Ὁ Ζεύς· ς'. Ὁ Κρόνος· ζ'. Ὁ Ἕρσχελος. Τῶν πλανητῶν τούτων αἱ περὶ τὸν ἥλιον ὁδοὶ ὀνομάζονται αἱ τροχιαί των.

5. Εὑρίσκονται δὲ ᾗ 18 δευτέρας τάξεως πλανῆται, ἢ σελῆναι, στρεφόμενοι περὶ τοὺς πρώτους τούτες, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ Γῆ ἔχει 1, ὁ Ζεὺς 4, ὁ Κρόνος 7, ᾗ ὁ Ἑρσχελος 6.

6. Ἀνεκαλύφθησαν καὶ τέσσαρες μικρότατοι πλανῆται, καλούμενοι ἀστεροειδεῖς—Δήμητρα, Παλλὰς, Ἥρα, ᾗ Ἑστία, γυρίζουσαι περὶ τὰς σφαίρας τοῦ Ἄρεως ᾗ Διός.

7. Ἐκτὸς τούτων ἐφάνησαν στρεφόμενοι περὶ τὸν ἥλιον ᾗ ὑπὲρ τοὺς 400 κομήτας, ἤτοι ἀστέρας μὲ λαμπρὰς οὐρὰς.

8. Τὰ σώματα ὅλα ταῦτα συγκροτοῦν τὸ ἡλιακὸν σύστημα, ᾗ λαμβάνουν τὸ φῶς αὐτῶν καὶ τὴν θερμότητα ἀπὸ τὸν εἰς τὸ κέντρον ἥλιον.

9. Ὁ Ἥλιος εἶναι σῶμα εὐμεγεθέστατον, ἑκατομμυριάκις μεγαλήτερος τῆς γῆς, καὶ ἀπέχων ἀπὸ ἡμᾶς 95 ἑκατομμύρια μιλίων. Εἶναι δὲ 883,000 μίλια κατὰ τὴν διάμετρον, καὶ στρέφεται περὶ τὸν ἴδιόν του ἄξονα εἰς 25 ἡμέρας.

10. Ὁ Ἑρμῆς εἶναι πλανήτης μικρὸς, τόσον σιμὰ τοῦ ἡλίου, ὥστε σπανίως βλέπεται.

Ἡ Ἀφροδίτη εἶναι ἀστὴρ λαμπρὸς, σχεδὸν ἰσομεγέθης μὲ τὴν γῆν. Ὅταν μὲν ἀνατέλλῃ ὀλίγον πρὸ τοῦ ἡλίου, καλεῖται ὁ Πρωϊνὸς Ἀστὴρ, ἤτοι ὁ Αὐγερινός· ὅταν δὲ δύῃ συντόμως μετὰ τὸν ἥλιον, ὁ Ἕσπειρος, ἤτοι Ἑσπερινός.

Ἡ Γῆ εἶναι σχεδὸν 8,000 μίλια κατὰ τὴν διάμετρον, κινουμένη πέριξ τοῦ ἡλίου εἰς ἓν ἔτος, ᾗ 365 ἡμέρας καὶ 6 ὥρας, πρὸς 68,000 μίλια τὴν ὥραν.

Ὁ Ἄρης εἶναι πλανήτης πολὺ μικρότερος τῆς γῆς, κοκκίνου, πυρροῦ χρώματος.

Ὁ Ζεὺς εἶναι σχεδὸν 1500 φορὰς μεγαλήτερος τῆς γῆς, ᾗ ὁ μέγιστος ὅλων τῶν πλανητῶν.

Ὁ Κρόνος εἶναι ἑκατοντάκις μεγαλήτερος τῆς γῆς, περικυκλωμένος ἀπὸ πλατὺν, ἐπίπεδον δακτύλιον.

Ὁ Ἑρσχελος, ὁ μακρυνώτερος τῶν πλανητῶν, εἶναι ἐννενηκοντάκις ὅσον ἡ γῆ, ἀλλὰ σπανίως βλέπεται χωρὶς τηλεσκόπιον.

11. Ἡ Σελήνη εἶναι μόνον 2,180 μίλια τὴν διάμετρον. Ἀπέχει δὲ τῆς γῆς 240,000 μίλια, καὶ στρέφεται περὶ αὐτὴν εἰς 27½ ἡμέρας.

12. Τῆς γῆς ἡ περὶ τὸν ἥλιον στροφὴ καλεῖται ἡ ἐτήσιος περιστροφὴ, καὶ προξενεῖ τῶν ὡρῶν τὰς μεταβολάς.

13. Ἐκτὸς τῆς περιστροφῆς ταύτης, ἡ γῆ στρέφεται, ὡς τροχὸς, ἐπὶ τὸν ἰδιόν της ἄξονα, ἅπαξ εἰς 24 ὥρας· καὶ ἐπειδὴ ὁ ἥλιος φωτίζει μόνον ἥμισυ τῆς σφαίρας διαμιᾶς, ἕκαστον μέρος εὑρίσκεται ἐναλλὰξ εἰς τὸ φῶς καὶ τὴν σκιάν.

Ἡ κίνησις αὕτη προξενεῖ ἡμέραν ᾗ νύκτα, ᾗ λέγεται ἡ ἡμερήσιος ᾗ καθημερινὴ περιστροφή.

14. Ὁμοίας περιστροφὰς ἔχουν οἱ λοιποὶ πλανῆται, ἀλλ' εἰς διαφόρους καιρούς.

Ἡ διάμετρος, αἱ ἀποστάσεις, καὶ κινήσεις τῶν πλανητῶν περιγράφονται εἰς τὸν ἑξῆς πίνακα.

	Διάμετρος εἰς μίλια.	Ἀπόστασις ἀπὸ τὸν ἥλιον εἰς μίλια.	Ἡμέρα, ἢ ἐπὶ τοῦ ἄξονος περιστροφή.	Ἔτος, ἢ περιγραφὴ κύκλῳ τοῦ ἡλίου.	Καθώραν κίνησις εἰς τὴν τροχιάν.
Ἑρμῆς	3,000	36 ἑκατομμύρια	ἄγνωστος.	3 μῆνες.	111,000
Ἀφροδίτη	7,600	68 ὁμ.	23 20	7 ὁμ.	81,000
Γῆ	7,900	95 ὁμ.	23 56	12 ὁμ.	68,000
Ἄρης	4,200	144 ὁμ.	24 39	23 ὁμ.	56,000
Ζεὺς	89,000	491 ὁμ.	9 55	12 ἐτη.	30,000
Κρόνος	79,000	901 ὁμ.	10 16	29 ½ ὁμ.	22,000
Ἑρσχελος	35,000	1800 ὁμ.	ἄγνωστος.	83 ¼ ὁμ.	15,000

SISMANOGLIO

15. *Οἱ κομῆται κινοῦνται ἀτάκτως, ποτὲ μὲν ἐρχόμενοι σιμώτατα τοῦ ἡλίου, ποτὲ δὲ ἀπερχόμενοι ἐπέκεινα τοῦ μακρυνωτάτου πλανήτου.*

Ὀλίγοι μόνον ἐγνωρίσθησαν ὅτι ἐπιστρέφει, καὶ ἐκ διαστημάτων 75, 100, ἢ 200 χρόνων.

16. *Οἱ λοιποὶ τῶν ἀξέρων καλοῦνται ἀπλανεῖς ἀστέρες, ἐπειδὴ κρατοῦν σχεδὸν τὸν αὐτὸν τόπον εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἀπὸ αἰῶνα εἰς αἰῶνα. Τοὺς διακρίνει δὲ ἀπὸ τοὺς πλανήτας τὸ τρέμον φῶς των.*

Εἰς νύκτα καθαρὰν δύναται νὰ θεωρήσῃ ὁ ὀφθαλμὸς περίπ 1000· ἀλλ' ἀπὸ τὴν μὲ τηλεσκόπια γενομένην ἐξέτασιν πιθανὸν ὅτι ὑπάρχει πολλὰ ἑκατομμύρια.

Ἀπέχουν δὲ ἀπείρως ἀπὸ ἡμᾶς, καὶ ὑποθέτονται παρὰ πολλῶν νὰ ἦναι ἥλιοι εἰς ἄλλα συστήματα, ὡς τὸ ἡλιακόν μας σύστημα.

Ἐρωτήσεις. — Α'. Τί εἶναι ἡ Γεωγραφία; Ποῖον εἶναι τὸ σχῆμα τῆς γῆς; Πόθεν γνωρίζεται; Πόσοι πλανῆται ὑπάρχουν; Πόσαι σελῆναι ἢ ὑποπλανῆται; Πόσοι ἀστεροειδεῖς καὶ κομῆται; Τί σύστημα σχηματίζουν τὰ σώματα ταῦτα; Περίγραψε τὸν Ἑρμῆν— τὴν Ἀφροδίτην— τὴν Γῆν— τὸν Ἄρην— τὸν Δία— τὸν Κρόνον— τὸν Ἕρσχελον— τὴν Σελήνην.

Τί ὀνομάζεται ἡ περὶ τὸν ἥλιον στροφὴ τῆς γῆς, καὶ τί προξενεῖ; Ποίαν ἄλλην κίνησιν ἔχει ἡ γῆ, καὶ τί προξενεῖ; Ἔχουν οἱ ἄλλοι πλανῆται ὁμοίας κινήσεις;

Τὰς Ἐρωτήσεις τὰς σημειωμένας (Β'.) ἄφινε διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.

Β'. Ἀνάφερε κατὰ τάξιν τῶν πλανητῶν τὰς διαμέτρους. (Ἴδε τὸν πίνακα.) Πόσον ἀπέχει ἕκαστος πλανήτης ἀπὸ τὸν ἥλιον; Πόσων ὡρῶν εἶναι ἡ ἡμέρα ἑκάστου τῶν πλανητῶν; Πόσον εἶναι τὸ ἔτος ἑκάστου; Πόσα μίλια κινοῦνται καθ' ὥραν; Περίγραψε τοὺς κομήτας. Πόσοι κομῆται γνωρίζονται ὅτι ἐπιστρέφουν; Τί ὀνομάζονται οἱ λοιποὶ τῶν ἀστέρων, καὶ διατί; Πόσους ἀπλανεῖς ἀστέρας ἐμπορεῖ νὰ ἴδῃ ὁ γυμνὸς ὀφθαλμός, καὶ πόσοι ὑποθέτονται νὰ ἦναι; Τί ὑποθέτονται νὰ ἦναι;

ΕΞΗΓΗΣΕΙΣ,

Παρασκευασταὶ εἰς τὴν χρῆσιν Γεωγραφικῶν Πινάκων.

17. *Ἡ ὀρθοτέρα παράστασις τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, μὲ τὸ κύριον ἀπόστημα καὶ μέγεθος τῶν μερῶν αὐτῆς, εἶναι τεχνητὴ Σφαῖρα.*

18. *Ὁ μὲν γεωγραφικὸς Πίναξ εἶναι εἰκὼν τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ὡς ἤθελε φανῆ εἰς θεατὴν ὀλίγον τι ὑπεράνω αὐτῆς.*

19. *Ὁ δὲ γεωγραφικὸς Χάρτης εἶναι παράστασις τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ὡς νὰ ἦτον ἁπλωμένη ἐπάνω εἰς ἐπίπεδον, εἰς χρῆσιν τὸ κυριώτερον μεταξὺ τῶν ναυτῶν.*

20. *Τῆς ναυτικῆς πυξίδος ὑπάρχει τέσσαρες ἀρχικαὶ στιγμαὶ, ἢ σημεῖα, Βορέας, Νότος, Ἀνατολὴ, καὶ Δύσις.*

Ἀνατολὴ λέγεται τὸ μέρος τῶν οὐρανῶν, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ ἥλιος ἀνατέλλει, Δύσις δ' ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον δύει. Ὅταν στέκωμεν μὲ τὰ δεξιὰ πρὸς ἀνατολὰς, ἡ Δύσις εἶναι εἰς τὸ ἀριστερόν μας, ὁ Βορέας ἤτοι Ἄρκτος ἔμπροσθεν ἡμῶν, καὶ ὁ Νότος ἢ Μεσημβρία ὀπίσω μας.

21. *Ἐπάνω εἰς πίνακα ἢ χάρτην, τὸ ἄνω μέρος εἶναι πάντοτε Βορέας, τὸ κάτω Νότος, τὸ δεξιὸν Ἀνατολὴ, καὶ τὸ ἀριστερὸν Δύσις.*

22. *Μεταξὺ τῶν ἀρχικῶν σιγμῶν σημειοῦνται εἰς τὴν πυξίδα τέσσαρες ἄλλαι, ἤτοι, Βορειανατολικὸς, Νοτιανατολικὸς, Βορειοδυτικὸς, Νοτιοδυτικός.*

Οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες ναῦται μεταχειρίζονται τὰ Ἰταλικὰ ὀνόματα τῶν ἀνέμων· καὶ τὸν μὲν Βορέαν, ὀνομάζουν Τραμοντάναν· τὸν δὲ ἀνατολικὸν, Λεβάντε, τὸν νότον, Ὄστρον, καὶ τὸν δυτικὸν, Πονέντε. Οὗτοι λέγονται ὑπ' αὐτῶν πρῶτοι ἄνεμοι. Δεύτεροι δὲ εἶναι ὁ Γραῖκος, (Βορειανατολικὸς,) μεταξὺ τῆς Τραμοντάνας κα-

τοῦ Λεβάντε· ὁ Σιρόκκος, (Νοτιανατολικὸς,) μεταξὺ τοῦ Λεβάντε καὶ τοῦ Ὄστρου· ὁ Γαρμπῆς, (Νοτιοδυτικὸς,) μεταξὺ τοῦ Ὄστρου καὶ τοῦ Πονέντε· καὶ ὁ Μαΐστρος, (Βορειοδυτικὸς,) μεταξὺ τοῦ Πονέντε καὶ τῆς Τραμοντάνας. Τὰ δὲ ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ ὀνόματα τῶν ἀνέμων ἐμπορεῖ νὰ εὕρῃ ὅστις ἐπιθυμεῖ εἰς τὴν Γεωγραφίαν τοῦ Μελετίου, Τόμ. 1, Σελ. 32—36.

23. *Ὁ δρόμος ποταμοῦ εἶναι ἡ στιγμὴ τῆς πυξίδος, πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ ποταμὸς τρέχει. Ὁ δρόμος δὲ, ἤτοι διεύθυνσις, τόπου ἀπὸ τόπον, εἶναι ἡ στιγμὴ τῆς πυξίδος, πρὸς τὴν ὁποίαν κεῖται.*

24. *Καὶ τὰ διάφορα δὲ μέρη χώρας τινὸς, ἢ αἱ διάφοροι μερίδες τῆς γῆς, καλοῦνται κατὰ τὰς στιγμὰς τῆς πυξίδος, τῶ μεσαίῳ ὀνομαζομένου τοῦ ἐνδοτέρου, ὡς εἰς τὸ κάτω σχῆμα.*

Βορειοδυτικὸν μέρος.	*Βορεινὸν μέρος.*	*Βορειανατολικὸν μέρος.*
Δυτικὸν μέρος.	*Ἐνδότερον ἢ κεντρικὸν μέρος.*	*Ἀνατολικὸν μέρος.*
Νοτιοδυτικὸν μέρος.	*Νότιον μέρος.*	*Νοτιανατολικὸν μέρος.*

Μέρη Χώρας.

Ἐρωτήσεις.—Ποία εἶναι ἡ ὀρθοτέρα παράστασις τῆς γῆς; Τί λέγεται γεωγραφικὸς Πίναξ; τί δὲ Χάρτης; Ποῖαι εἶναι αἱ τέσσαρες ἀρχικαὶ στιγμαί; Ποία στιγμὴ τῆς πυξίδος εἶναι Ἀνατολή; Πῶς εὑρίσκεις τὰς λοιπὰς, ὅταν γνωρίζῃς ταύτην; Ποῦ εἶναι αἱ στιγμαὶ αὗται ἐπάνω εἰς πίνακας καὶ χάρτας; Ποῖαι στιγμαὶ μεταξὺ τῶν τεσσάρων ἀρχικῶν στιγμῶν; Τί εἶναι ὁ δρόμος ποταμοῦ; Τί εἶναι ἡ διεύθυνσις τόπου ἀπὸ τόπον; Πῶς ὀνομάζονται κάποτε τὰ διάφορα μέρη χώρας;

Ζητῶν ὁ μαθητὴς νὰ εὕρῃ τὰς στιγμὰς τῆς πυξίδος ἐπὶ τοῦ πίνακος, ἀνάγκη πάντοτε νὰ ἐνθυμῆται, ὅτι, ἐπειδὴ ὁ πίναξ εἶναι ἐπίπεδος σφαῖρας, αἱ γραμμαὶ αἱ συρμέναι Βορειναὶ, καὶ Μεσημβρινὰ,

καὶ Ἀνατολικὰ, καὶ Δυτικὰ, δὲν εἶναι γενικῶς εὐθεῖαι, ἀλλὰ καμπύλαι, διὰ νὰ παραστένωσι κύκλους· ὅθεν πρέπει νὰ ζητῇ τὰς στιγμὰς τῆς πυξίδος κατὰ τὰς γραμμὰς ταύτας.

Οὕτω, ἐπάνω εἰς Πίνακα τοῦ Κόσμου, αἱ Ἀζορίδες κεῖνται νότια ἐκ τῆς Ἰσλανδίας, ἂν καὶ εἰς τὸ φαινόμενον νοτιανατολικά· καὶ ἡ Νεαφουνδλανδία κεῖται νοτιοδυτικὰ, ἂν ἀ εἰς τὸ φαινόμενον νότια. Παρόμοια, ἡ Ἰσλανδία εἶναι πρὸς δυσμὰς τῆς Νορβεγίας, ἂν καὶ φαίνεται πρὸς τὸ βορειοδυτικόν.

Ἐρωτήσεις.— Τί κεῖται πρὸς ἀνατολὰς τῆς Γρηνλανδίας; Τί πρὸς νότον τῆς Ἰσλανδίας; Τί πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ἰσλανδίας; Τί πρὸς δυσμὰς τῶν Ἀζορίδων; Τί πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸν τῶν νήσων τούτων; Κατὰ ποίαν διεύθυνσιν εἶναι ἡ Σπιτσβέργα ἀπὸ τὴν Γρηνλανδίαν; Ἡ Γρηνλανδία ἀπὸ τὴν Σπιτσβέργαν; Αἱ Δυτικαὶ Ἰνδίαι ἀπὸ τὰς Ἀζορίδας; Ποίους τόπους εὑρίσκεις πρὸς νότον τῆς Σπιτσβέργης, καταβαίνων μέχρι τοῦ Νοτίου Πόλου; Κατὰ ποίαν διεύθυνσιν εἶναι ἡ Καμτσάτκα ἀπὸ τὴν Ἰσλανδίαν; Ἡ Ἰσλανδία ἀπὸ τὴν Καμτσάτκαν;

ΦΥΣΙΚΑΙ ΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΗΣ,

Μ' ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος τοῦ Κόσμου.

25. *Ὅταν θεωρῶμεν πίνακα τοῦ κόσμου, βλέπομεν ὅτι τὸ πλειότερον μέρος τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς εἶναι σκεπασμένον ἀπὸ μέγα συνάθροισμα ὑδάτων. Διαιρεῖται δὲ ἀπὸ γεωγράφους εἰς πέντε προηγούμενα μέρη, Ὠκεανοὺς τὄνομα, ἤτοι, τὸν Ἀτλαντικὸν, τὸν Εἰρηνικὸν, τὸν Ἰνδικὸν, τὸν Βόρειον, καὶ τὸν Νότιον Ὠκεανόν.*

26. *Τοὺς ὠκεανοὺς κατοικεῖ ἀναρίθμητον πλῆθος ὀψαρίων, τὰ ὁποῖα παρέχουν τροφὴν εἰς μέγα μέρος τῶν ἀνθρώπων.*

27. *Τοῦ ὠκεανοῦ τὰ ὕδατα καθαρίζων τὸν ἀέρα διὰ τῆς ἀκαταπαύστου των κινήσεως· καὶ οἱ ἀπ' αὐτὰ δὲ ἀναβαίνοντες ἀτμοὶ πίπτουν εἰς βροχῆς καὶ χιόνος σχῆμα, διὰ νὰ ποτίζωσι τὴν γῆν.*

28. *Πάντοτε εἶναι σχεδὸν τῆς αὐτῆς θερμο-*

κρασίας· καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν πνέοντες ἄνεμοι τὸ μὲν θέρος δροσίζουν τὴν γῆν, τὸν δὲ χειμῶνα τὴν θερμαίνουν.

Κυκλοφοροῦνται δὲ ἀδιακόπως μὲ ῥεύματα, τὰ ὁποῖα φέρουν τὸ θερμὸν νερὸν ζεστῶν τόπων εἰς ψυχροτέρους, καὶ ἐπαίρνουν ὀπίσω ψυχρὸν νερὸν νὰ ψυχραίνωσι τὰς θερμοτέρας χώρας.

29. Χρησιμεύει προσέτι οἱ ὠκεανοὶ ὡς ὁ δρόμος ἀπὸ ἓν εἰς ἄλλο μέρος τῆς σφαίρας· καὶ τὸ καταστένουν εὔκολον ν' ἀποκτῶμεν διὰ τοῦ ἐμπορίου τὰ πολύτιμα προϊόντα ὅλων τῶν κλιμάτων, καὶ τὰς ὠφελίμους γνώσεις ὅλων τῶν ἐθνῶν.

Ἐρωτήσεις.— Πόσον ἐκ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς εἶναι σκεπασμένον ἀπὸ ὕδατα; Πῶς διαιροῦνται αὐτὰ τὰ ὕδατα;

Κατὰ τί χρησιμεύουν οἱ ὠκεανοὶ ὡς πρὸς τὴν ζωοτροφίαν μας; Ποῖον ἀποτέλεσμα ἔχει ἐπάνω εἰς τὸν ἀέρα, καὶ τί ὄφελος λαμβάνομεν ἀπὸ τοὺς ἀτμούς των; Τί ἀποτέλεσμα ἔχουν ἐπάνω εἰς τὴν θερμοκρασίαν τῆς γῆς; Ποῖα ῥεύματα ἔχουν; Χρησιμεύουν κατά τι εἰς τὸ ἐμπόριον;

30. Εἰς τὸ μέσον τῶν περικυκλούντων τὴν σφαῖραν ὑδάτων, εὑρίσκονται δύο παμμεγέθη μέρη ξηρᾶς, ἀδιαίρετα ἀπὸ νερὸν, καλούμενα Ἤπειροι. Ὀνομάζονται δὲ ἡ Ἀνατολικὴ καὶ ἡ Δυτικὴ Ἤπειρος, ἐπειδὴ μία εὑρίσκεται εἰς ἕκαστον ἡμισφαίριον.

31. Διαιρεῖται προσέτι ἀπὸ τοὺς γεωγράφους ἡ ἐπὶ τῆς σφαίρας ξηρὰ εἰς τέσσαρα μικρότερα μέρη, Εὐρώπην, Ἀσίαν, καὶ Ἀφρικὴν, ἐπὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ἠπείρου· καὶ Ἀμερικὴν ἐπὶ τῆς Δυτικῆς, περικλείουσαν τὴν Βόρειον καὶ Νότιον Ἀμερικήν.

Εἰς ταῦτα ἐμποροῦν νὰ προστεθῶσιν αἱ νῆσοι τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ, διαιρούμεναι εἰς Ἀουστραλίαν καὶ Πολυνησίαν.

32. Τὰ μέρη τῆς σφαίρας διαιροῦνται εἰς μερίδια μικρότερα, καλούμενα Χῶραι, ἑκάστη τῶν ὁποίων περιέχει συνήθως ἀνθρώπους ἑνὸς ἔθνους, λαλοῦντας τὴν αὐτὴν γλῶσσαν.

Αἱ χῶραι διαιροῦνται εἰς πολιτείας, νομοὺς, ἢ ἐπαρχίας, περιλαμβανούσας πόλεις, κωμοπόλεις, καὶ χωρία. Ἡ Αὐτοκρατορία δὲ σύγκειται ἀπὸ χώρας πολλὰς, ὑποκειμένας εἰς τὴν αὐτὴν κυβέρνησιν.

Ἐρωτήσεις.— Ποῖα μεγάλα μέρη ξηρᾶς εὑρίσκομεν ἐπὶ τῆς σφαίρας; Πῶς ὀνομάζονται; Μὲ τί συνορεύει ἡ Ἀνατολικὴ Ἤπειρος, ἤγουν, ποῖος ὠκεανὸς εἶναι πρὸς ἄρκτον, καὶ ποῖος πρὸς ἀνατολὰς, πρὸς νότον, καὶ πρὸς δύσιν; (Ἴδε τὸν πίνακα τοῦ Κόσμου διὰ ταύτας καὶ ἄλλας ἐρωτήσεις.) Πῶς συνορεύει ἡ Δυτικὴ Ἤπειρος; Ποῖαι ἄλλαι διαιρέσεις τῆς ξηρᾶς ὑπάρχουν; Ποῖον ὠκεανὸν χρεία νὰ περάσωμεν, ὑπάγοντες ἀπὸ τὴν Εὐρώπην εἰς τὴν Ἀμερικήν; Ποῖον ὑπάγοντες ἀπὸ τὴν Ἀσίαν εἰς τὴν Ἀμερικήν;

Κατὰ ποίαν διεύθυνσιν εἶναι ἡ Εὐρώπη ἀπὸ τὴν Ἀμερικήν; Κατὰ ποίαν διεύθυνσιν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην εἶναι ἡ Ἀσία καὶ ἡ Ἀφρικὴ; Πῶς συνορεύει ἡ Βόρειος Ἀμερικὴ; Ἡ Νότιος Ἀμερικὴ; Ἡ Εὐρώπη; Ἡ Ἀσία; Ἡ Ἀφρικὴ; Ποῦ εἶναι ἡ Ἀουστραλία καὶ ἡ Πολυνησία; Πῶς διαιροῦνται αἱ μεγάλαι αὗται μερίδες τῆς σφαίρας; Πῶς διαιροῦνται αἱ χῶραι; Ἀπὸ τί σύγκειται ἡ αὐτοκρατορία;

33. Ὅταν μέρος τοῦ ὠκεανοῦ ἦναι σχεδὸν περικυκλωμένον ἀπὸ ξηράν, ὀνομάζεται Θάλασσα. Καλοῦνται δὲ θάλασσαι καὶ αἱ ἁλμυραὶ λίμναι, ὡς ἡ Κασπία Θάλασσα καὶ ἡ Ἀραλία Θάλασσα, εἰς τὴν Ἀσίαν.

Ἐρωτήσεις.— Τί λέγεται θάλασσα; Ποῖαι θάλασσαι χωρίζουν τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὴν Ἀσίαν καὶ Ἀφρικήν; Ποῖαι θάλασσαι εἶναι πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ἀσίας, καὶ ποῖαι πρὸς νότον αὐτῆς; Ποία θάλασσα μεταξὺ Ἀφρικῆς καὶ Ἀσίας; Ποῦ εἶναι ἡ Βόρειος Θάλασσα; Ποία θάλασσα πρὸς ἄρκτον τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς; Ποῖαι λίμναι καλοῦνται θάλασσαι; καὶ ποῦ εἶναι;

34. *Λαιμὸς ὕδατος, ἑνόνων θάλασσαν μὲ θάλασσαν, ἢ μὲ τὸν ὠκεανὸν, καλεῖται Πορθμὸς ἢ Στενόν.*

Ἐρωτήσεις.— Τί λέγεται πορθμὸς ἢ στενόν; Ποῖα εἶναι τὰ στενὰ τῆς Μεσογείου Θαλάσσης καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς; Ποῖος πορθμὸς συνδένει τὸν Εἰρηνικὸν μὲ τὸν Ἀρκτικὸν Ὠκεανόν; Ποῖος πορθμὸς πρὸς νότον τῆς Μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς; Ποῖος εὐρύχωρος πορθμὸς μεταξὺ τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Μαδαγάσκαρος;

35. *Μέρος ὠκεανοῦ ἢ θαλάσσης, ἀνατρέχον ἐντὸς τῆς ξηρᾶς, μὲ ἄνοιγμα πλατὺ, καλεῖται Κόλπος.*

Λιμὴν λέγεται κόλπος μικρότερος, ὅπου δύνανται ν' ἀράξωσι πλοῖα.

Ὅρμος εἶναι μέρος θαλάσσης σιμὰ αἰγιαλοῦ, ἁρμόδιον πρὸς ἄραγμα.

Ἐρωτήσεις.— Τί εἶναι ὁ κόλπος; Ποῖος κόλπος πρὸς νότον τῆς Βορείου Ἀμερικῆς; Ποῖος πρὸς δυσμὰς τῆς Ἀφρικῆς; Ποῖος κόλπος πρὸς νότον τῆς Ἀσίας; Τί λέγεται λιμήν; Τί ὅρμος;

36. *Νῆσος εἶναι μέρος ξηρᾶς, μικρότερον ἠπείρου, ὁλότελα περικυκλωμένον ἀπὸ ὕδατα.*

Ἐρωτήσεις.— Τί λέγεται νῆσος; Ποία νῆσος μεγαλωτάτη κεῖται νοτιανατολικὰ ἀπὸ τὴν Ἀσίαν; Τίνες ἄλλαι σιμά της; Ποία πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ἀφρικῆς; Ποῖαι νῆσοι πρὸς δυσμὰς τῆς Εὐρώπης; Ποῖαι μεταξὺ Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς; Ποῖαι εἶναι τινὲς τῶν εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν; Ποία εἶναι ἡ μεγίστη νῆσος ἐπὶ τῆς σφαίρας;

37. *Τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς ἠπείρου, ἢ στερεᾶς, τὸ κείμενον πλησίον τῆς θαλάσσης, κωλεῖται ὁ Αἰγιαλὸς, τὸ Ἀκρθάλάσσιον, ἢ τὸ Παράλιον.*

Ἐρωτήσεις.— Τί λέγεται ἀκροθαλάσσιον ἤτοι αἰγιαλός; Τίνες χῶραι κεῖνται ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ παραλίου τῆς Ἀφρικῆς; Τίνες ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ παραλίου τῆς Βορείου Ἀμερικῆς; Τίνες ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ παραλίου τῆς Εὐρώπης;

38. *Μέρος στερεᾶς, ἐξέχον εἰς τὴν θάλασσαν, καλεῖται Ἄκρον ἢ Ἄκρα. Ὑψηλὴ δὲ ἄκρα λέγεται Ἀκρωτήριον.*

Ἐρωτήσεις.— Ποία εἶναι ἡ μεσημβρινὴ ἄκρα τῆς Ἀμερικῆς; Ποία δὲ ἡ τῆς Ἀφρικῆς; Ποία ἡ τῆς Ἰνδοστάν; Ποία εἶναι ἡ δυτικωτέρα ἄκρα τῆς Ἀφρικῆς; Ἡ ἀνατολικωτέρα τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς; Ποία εἶναι ἡ βόρειος ἄκρα τῆς Εὐρώπης; Τῆς Βορείου Ἀμερικῆς; Ἡ νότιος τῆς Γρηνλανδίας; Τί λέγεται ἀκρωτήριον;

39. *Μέρος ξηρᾶς, σχεδὸν περικυκλωμένον ἀπὸ ὕδατα, καλεῖται Χερσόνησος.*

Ἡ Ἀφρικὴ καὶ ἡ Νότιος Ἀμερικὴ εἶναι αἱ μεγαλήτεραι Χερσόνησοι.

Ἐρωτήσεις.— Τί λέγεται χερσόνησος; Ἀνάφερε τινὰς τῶν ἐπὶ τῆς σφαίρας. Ποία χερσόνησος εἰς τὴν Ἀσίαν; Ποία εἰς τὴν Εὐρώπην; Ποία εἰς τὴν Ἑλλάδα;

40. *Ὁ λαιμὸς γῆς, ὁ συνδένων χερσόνησον μὲ τὴν στερεὰν, καλεῖται Ἰσθμός.*

Ἐρωτήσεις.— Ποῖος ἰσθμὸς συνδένει τὴν Νότιον μὲ τὴν Βόρειον Ἀμερικήν; Ποῖος τὴν Ἀφρικὴν μὲ τὴν Ἀσίαν; Ποῖος τὴν Πελοπόννησον μὲ τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα;

ΕΡΗΜΟΙ.

41. *Αἱ Ἔρημοι εἶναι ξηρᾶς ἐκτάσεις παμμεγέθεις, συνήθως ἐπίπεδοι, ἄνυδροι, καὶ ἄκαρποι ὁλοτελῶς.*

42. *Ἡ ἐπισημοτέρα τῶν γνωστῶν ἐρήμων εἶναι ἡ Σαχάρα τῆς Ἀφρικῆς, πεδιὰς εὐμεγέθης καυστηρᾶς ἄμμου, 2000 ἢ 3000 μίλια τὸ μάκρος, μὲ γόνιμα μέρη ἐδῶ καὶ ἐκεῖ διασκορπισμένα ἐπ' αὐτῆς, ὡς νησύδρια εἰς τὸν ὠκεανόν.*

Ἐρωτήσεις.— Τί λέγεται ἔρημος; Ποία εἶναι ἡ ἐπισημοτέρα; Χρεωστοῦν οἱ νεώτεροι μαθηταὶ νὰ παραλείπωσιν ὅλα τὰ μὲ Ἑλληνικὰ ἀριθμητικὰ σημειωμένα, (ὡς, ΜΓ'.) ἕως νὰ ἀναθεωρήσωσι τὸ βιβλίον.

ΜΓ'.

ά. Άλλα μέρη τῆς Ἀφρικῆς, καὶ μέρη τινὰ τῆς Ἀραβίας καὶ Περσίας, εἶναι σκεπασμένα ἀπὸ παρομοίας ἐρήμους.

β'. Ἡ εἰς τὴν Ἀσίαν ἔρημος Κόβη, ἢ Σχάμος, εἶναι ὑψηλὴ, κατεψυγμένη χώρα, 1500 μίλια μακρά.

γ'. Μέγα μέρος τῆς Σιβηρίας, καὶ τὰ ἀρκτῷα μέρη τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, εἶναι σχεδὸν ἔρημοι ἀπὸ τὸν διηνεκῆ πάγον.

δ'. Εὐμεγέθεις πεδιάδες εὑρίσκονται κἄποτε σκεπασμέναι ἀπὸ χόρτον, εἰς τὴν Ἀσίαν καλέμεναι Στέππαι, εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν Πάμπαι, καὶ εἰς τὴν Βόρειον Πραίριαι.

Ἐρωτήσεις.—Εἰς ποίας ἄλλας χώρας εὑρίσκονται ἔρημοι; Περίγραψε τὴν ἔρημον τῆς Κόβης; Ποία εἶναι ἡ κατάστασις τῆς Σιβηρίας καὶ μερῶν τινῶν τῆς Β. Ἀμερικῆς; Ποίου εἴδους ἔρημοι εὑρίσκονται κἄποτε;

ΟΡΗ.

44. Τὰ Ὄρη εἶναι ὑψώματα εὐμεγέθη ἐπάνω εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς. Τινὰ, πῦρ καὶ καπνὸν ἐκπέμποντα ἀπὸ τὰς κορυφάς των, καλῶνται Ἡφαίστια, ἢ πυρίπνοα.

45. Τῶν ὑψίστων ὀρέων αἱ κορυφαὶ εἶναι περὶ τὰ πέντε μίλια ὑπεράνω τοῦ ἐπιπέδου τῆς θαλάσσης.

Φαίνονται μὲν εἰς ἡμᾶς μεγαλώτατα· ἀλλὰ μὲ τὴν γῆν παραβαλλόμενα δὲν εἶναι πλέον παρὰ κόκκος ἄμμου ἐπὶ κοινῆς σφαίρας.

46. Τὰ ὄρη τυχαίνουν κἄποτε μοναδικὰ, ἀλλὰ γενικῶς ἑνωμένα, σχηματίζοντα σειρὰς διαφόρου ὕψους καὶ μήκους.

Ἐρωτήσεις.— Τί εἶναι τὰ ὄρη; Πόσον ὑψηλὰ εἶναι τὰ ὑψηλότερα; Πόση εἶναι ἡ διάμετρος τῆς γῆς; (Ἴδε Ἀστρονομίαν.) Πῶς εἶναι τὰ βουνὰ ταῦτα ὡς πρὸς τὴν γῆν; Εὑρίσκονται γενικῶς τὰ ὄρη μεμονωμένα; Ποῖαι εἶναι αἱ κυριώτεραι σειραὶ βουνῶν εἰς τὴν Εὐρώπην; (Ἴδε πίνακα τοῦ Κόσμου.) Ποῖαι εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ Ἀφρικήν; Ποῖαι εἰς τὴν Ἀμερικήν;

ΜΔ'. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ά. Εἰς δώδεκα κλάσεις ἐμποροῦν τὰ ὄρη νὰ διαιρεθῶσι, κατὰ τὸ ὕψος αὐτῶν.

β'. Ὑψηλότερα ὄρη τῶν ὅσα μέχρι τοῦδε ἀνεκαλύφθησαν εἶναι τὰ Ἡμωδὰ, πρὸς ἄρκτον τῆς Ἰνδοστὰν εἰς τὴν Ἀσίαν.

γ'. Αἱ Ἄνδεις εἶναι ἡ μεγαλοπρεπεστέρα σειρὰ τῶν ἐπὶ τῆς σφαίρας ὀρέων, ἐκτεινομένη περὶ τὰ 4,000 μίλια, μὲ κορυφὰς πολυαρίθμους τεσσάρων μιλίων τὸ ὕψος. Ἡ περιφημοτέρα κορυφὴ εἶναι τὸ Κιμβοράζον, καὶ τὸ ὑψηλότερον ἠφαίστιον τὸ Κοτοπάξιον.

δ'. Τὰ Ἡμωδὰ ὄρη καὶ αἱ Ἄνδεις εἶναι τόσον ὑψηλὰ, ὥστε, ἂν καὶ τοποθεμένα εἰς χώρας θερμοτάτας, αἱ κορυφαὶ μ' ὅλον τοῦτο εἶναι διηνεκῶς χιονοσκέπαστοι.

Παντὸς εἴδους κλίμα εὑρίσκει τις ἀναβαίνων τὰ ὄρη ταῦτα. Οἱ μὲν πρόποδες καίονται ἀπὸ τὴν θερμότητα, τὸ μέσον εἶναι εὔκρατον καὶ ἐράσμιον, καὶ ἡ κορυφὴ πάντοτε παγωμένη.

έ. Ἀκόλουθα κατὰ τὸ ὕψος εἶναι αἱ τοῦ Μεξίκου Κορδιλλέραι, περιέχουσαι κορυφὰς διαφόρους περὶ τὰ 3½ μίλια ὑψηλὰς, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πλέον ἐπίσημος εἶναι τὸ ἠφαίστιον Ποποκατάπετλον. Ἡ πόλις Ριοβάμβα ἦτον εἰς τὸ ὕψος τοῦτο.

Ταῦτα μετὰ τῶν Βραχωδῶν Ὀρέων, τὰ ὁποῖα

δὲν εἶναι τόσον ὑψηλά, φαίνονται συνέχεια τῶν Ἀνδεων, χ' κάμνουν ὁλόκληρον τὴν Ἀμερικανὴν σειρὰν 10,000 μιλίων τὸ μῆκος.

ε'. Ἡ ἐφεξῆς κατὰ τὸ ὕψος ὀρέων σειρὰ εἶναι ἡ τῶν εἰς τὴν Εὐρώπην Ἄλπεων, τινὲς ἀπὸ τὰς κορυφὰς τῶν ὁποίων, ὡς τὸ Λευκὸν Ὄρος, εἶναι τρία μίλια ὑψηλαί. (Ἴδε πίνακα τῆς Εὐρώπης.)

ζ'. Εἰς τὸ ὕψος τοῦτο εὑρίσκεται συνήθως χιὼν διηνεκὴς, καὶ εἰς τὰς θερμοτάτας τῆς γῆς χώρας.

η'. Ἡ κορυφὴ τῆς Τενερίφφης, ἐπὶ μιᾶς τῶν Ἀφρικανῶν νήσων, εἶναι παράδειγμα τῆς πέμπτης κλάσεως.

θ'. Τὸ εἰς τὴν Σικελίαν ὄρος Αἴτνη, ἡ Ἀλταία σειρὰ εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ τὰ Πυρηναῖα τῆς Ἱσπανίας, εἶναι τῆς ἕκτης κλάσεως.

ι'. Εἰς τὴν ἑβδόμην κλάσιν εἶναι τὸ ὄρος Ἀραράτ, εἰς τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν, σχεδὸν τοῦ αὐτοῦ ὕψους μὲ τὴν πόλιν τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς Κούϊτον.

ια'. Ὁ Ὄλυμπος εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ἡ Ἔκλα εἰς τὴν Ἰσλανδίαν, καὶ ἡ Ἴδα εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, εἶναι τῆς ὀγδόης κλάσεως.

ιβ'. Ὁ εἰς τὴν Ἰταλίαν Βεσούβιος εἶναι τῆς ἐνάτης κλάσεως.

ιγ'. Εἰς τὴν δεκάτην ἐμποροῦν νὰ ταχθῶσι τὰ Ἀλλεγγάνια τῆς Βορείου Ἀμερικῆς· καὶ εἰς τὴν ἑνδεκάτην ὁ βράχος τῆς Γιβιλτέρας.

ιδ'. Εἰς τὴν δωδεκάτην, τέλος, ἀνήκουν τὰ χαμηλότερα 1500 ποδῶν.

ιε'. Χρησιμώτατα εἶναι τὰ ὄρη πρὸς ἀναπλήρωσιν βρύσεων καὶ ποταμῶν, ἀπὸ τὴν χιόνα χ' τοὺς ἀτμοὺς τοὺς κατὰ πάντα καιρὸν ἐπ' αὐτῶν συναγομένους.

ις'. Χρησιμεύουν προσέτι εἰς μετρίασιν τῆς θερμότητος, ἡ ὁποία χωρὶς αὐτὰ ἤθελε καταστήσειν πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου ἄκαρπα καὶ κεκαυμένα, ὡς τὰς ἐρήμους τῆς Ἀφρικῆς.

Περιγράφων ὄρος, ἀνάφερε ποῦ εἶναι, εἰπὲ τὴν κλάσιν καὶ τὸ ὕψος του· καὶ, ἂν ἦναι σειρὰ βουνῶν, μνημόνευσε τὸν δρόμον χ' τὸ μῆκος αὐτῆς.

ιζ'. Ὁ ἑφεξῆς πίναξ δείχνει τὸ μῆκος τῶν κυριωτέρων σειρῶν βουνῶν, κατὰ τοὺς καλλιτέρους λογαριασμούς.

	Μίλια.		Μίλια.
Αἱ Ἄνδεις, (N. A.)	4500	Σκανδιναυϊκὰ Ὄρη,	1000
Μεξικανὰ καὶ Βραχώδη Ὄρη,	7000	Ὁλονετικὰ Ὄρη,	
Ὁλόκληρος Ἀμερικανὴ Σειρὰ,	11,500	Ἀλλεγγάνια Ὄρη,	900
Ἀλταϊὰ Ὄρη,	5000	Αἱ Ἄλπεις,	600 ἕως
Ὄρη τῆς Σελήνης, πιθανῶς,	2000	Τὰ Ἀπέννινα,	700
Οὐράλια Ὄρη,	1500	Καρπάθια Ὄρη,	500
Ὄρ. Ἄτλας,		Τὰ Πυρηναῖα,	200

Τὸ ὕψος τῶν ὀρέων ἐμπορεῖ νὰ ἰδῃ ὁ μαθητὴς εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου.

Ἐρωτήσεις.— Ποῖα ὄρη εἶναι τὰ ὑψηλότερα τῶν ὅσα μέχρι τοῦδε ἀνεκαλύφθησαν, ἢ τὰ τῆς πρώτης κλάσεως; Πόσον ὑψηλὰ εἶναι; Ποῖα εἶναι τὰ ἑφεξῆς, ἢ τὰ τῆς δευτέρας κλάσεως; Πόσον ὑψηλὰ καὶ μακρὰ εἶναι τὰ ὄρη ταῦτα; Ποία εἶναι ἡ κυριωτέρα κορυφή; Πῶς εἶναι σκεπασμέναι τῶν βουνῶν τούτων αἱ κορυφαί; Ποίαν διαφορὰν θερμοκρασίας κατανοεῖ τὶς ἀναβαίνων αὐτά; Ποῖα ὄρη εἶναι τῆς τρίτης κλάσεως, καὶ πόσον εἶναι τὸ ὕψος των; Εἰς ποίαν σειρὰν φαίνονται νὰ ἀνήκωσι; Ποῖα ὄρη εἶναι τῆς τετάρτης κλάσεως, καὶ πόσον εἶναι τὸ ὕψος των; Εἰς τί ὕψος ἀρχίζει διηνεκὴς χιών;

Ποῖον εἶναι παράδειγμα τῆς πέμπτης κλάσεως, καὶ τί εἶναι τὸ ὕψος; Τί τῆς ἕκτης; Τί τῆς ἑβδόμης, καὶ ποίαν πόλιν εὑρίσκεις εἰς τὸ ὕψος τοῦτο; Ποῖα ὄρη τῆς ὀγδόης, ἐννάτης, καὶ δεκάτης κλάσεως, καὶ ποίου ὕψους, Ποῖον τῆς ἑνδεκάτης, καὶ ποῖα τῆς δωδεκάτης; Εἰς τί ἀξιόλογον χρησιμεύουν τὰ ὄρη; Εἰς τί ἄλλο; Πῶς

περιγράφεις ὄρος; Πόσον εἶναι τὸ μῆκος τῶν ἐπὶ γῆς κυριωτέρων σειρῶν βουνῶν; Ποῖον ὄρος γνωρίζεις ἐσὺ, καὶ τί εἶναι τὸ ὕψος αὐτοῦ καὶ ἡ κλάσις; * Ἀναφέρεται κἀνὲν βουνὸν τοῦ αὐτοῦ ὕψους; Πόσων ὑψηλότεραι εἶναι αἱ Ἄνδεις;

ΗΦΑΙΣΤΙΑ.

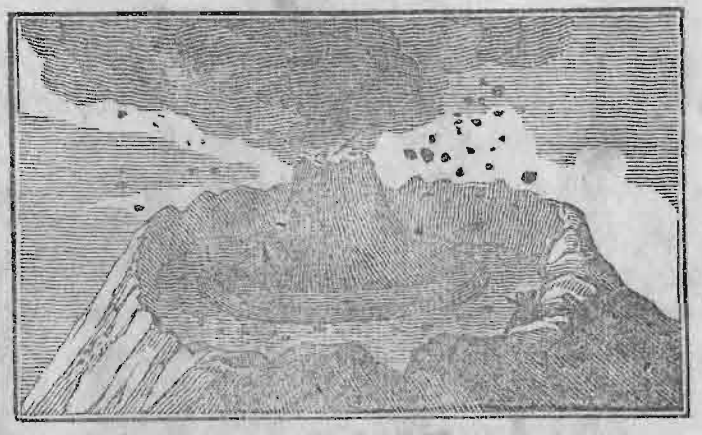

Κρατὴρ τοῦ Ἡφαιστίου ὄρους, Βεσουβίου.

48. *Τὰ Ἡφαίστια εἶναι ὄρη καιομένα, μὲ ἄνοιγμα καλούμενον κρατῆρ, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐκβαίνει ἀδιακόπως πῦρ ἢ καπνός.*

49. *Εἰς τὰς ἐκρήξεις δ' αὐτῶν, ἀποῤῥίπτουν λυμένας πέτρας ἢ λάβαν, ἥτις σχηματίζει ῥεῦμα πύρινον τρομερώτατον; ἐξδιοθρεῦον πᾶν ὅ,τι ἀπαντήσῃ.*

Ἐρωτήσεις.— Τί εἶναι τὰ ἡφαίστια; Τί συμβαίνει εἰς τὰς ἐκρήξεις τῶν ἡφαιστίων;

Ν'. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ά. Ἡ ἀπὸ ἡφαίστια ἐκριπτομένη στάκτη καὶ λάβα χώνει κἄποτε πόλεις ὁλοκλήρους, ὡς τὴν Ἡράκλειαν καὶ τοὺς Πομπηΐους, πλησίον εἰς τὸν Βεσούβιον.

β'. Τὰ ἀρχαιότατα γνωστὰ ἡφαίστια εἶναι ὁ Βεσούβιος εἰς τὴν Ἰταλίαν, (τοῦ ὁποίου ὁ κρατὴρ παραστένεται εἰς τὴν εἰκονογραφίαν,) καὶ ἡ Αἴτνη εἰς τὴν Σικελίαν. (Ἴδε πίνακα τῆς Εὐρώπης.)

γ'. Ὑπάρχει ἡφαίστιόν τι εἰς τὰς Λιπαρέας Νήσους, καλούμενον Στρομβόλιον, τοῦ ὁποίου αἱ ἀδιάκοποι φλόγες δίδουν εἰς τοὺς ναύτας φῶς κατὰ τῆς νυκτὸς τὸ διάστημα.

δ'. Μεταξὺ τῶν Ἄνδεων εἶναι ἡφαίστια πολλὰ, ἀ τὰ ὑψηλότερα δὲ εἰς τὸν κόσμον εἶναι τὰ τοῦ Κοτοπαξίου καὶ Ποποκαταπέτλου, εἰς τὴν Ἀμερικὴν, τρία ἥμισυ μίλια ὑψούμενα ὑπὲρ τὸ ἐπίπεδον τῆς θαλάσσης.

έ. Ἡ Κορυφὴ τῆς Τενερίφφης, καὶ ὄρη τινὰ μεταξὺ τῶν Ἄνδεων, ἡφαίστια ποτὲ, εἶναι κατὰ τὸ παρὸν σβεσμένα.

ς'. Λογαριάζεται ὅτι ὑπάρχουν εἰς τὸν κόσμον 200 ἡφαίστια· ἐκ τῶν ὁποίων 13 εἶναι εἰς τὴν Εὐρώπην, 66 εἰς τὴν Ἀσίαν, ἀ 118 εἰς τὴν Ἀμερικὴν, περικλειομένων τῶν εἰς ἕκαστον μέρος νήσων.

ζ'. Οἱ Σεισμοὶ εἶναι κινήσεις τῆς γῆς αἰφνίδιαι, πολλάκις ἀνατρέπουσαι οἴκους καὶ πόλεις, καὶ κἄποτε κάμνουσαι τὴν γῆν νὰ ἀνοίγῃ ἀ νὰ τὰ καταῤῥοφᾷ.

ή. Χρησιμεύουν τὰ ἡφαίστια ὡς ἀνοίγματα, ὅθεν νὰ ἐξέρχεται τὸ ἐσωτερικὸν πῦρ τῆς γῆς, τὸ ὁποῖον ἐδύνατο ἄλλως νὰ προξενῇ σεισμοὺς ὀλεθριωτάτους.

Ἐρωτήσεις.— Ἐπροξενήθησαν ἀποτελέσματα τινὰ φοβερὰ ἀπὸ τὴν στάκτην καὶ λάβαν τῶν ἡφαιστίων; Ἀνάφερέ τα. Ποῖα εἶναι

* Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀ ἄλλας παρομοίας χρεωστεῖ ὁ διδάσκαλος νὰ ὁδηγῇ τὸν μαθητὴν πῶς νὰ ἀποκρίνεται, καὶ νὰ ἐκτείνῃ τὰς ἐρωτήσεις, ἂν ἡ χρεία τὸ καλῇ.

τὰ ἀρχαιότατα γνωστὰ ἡφαίστια; Ποῖον ἀξιοσημείωτον εἰς τὰς Αἰπαρέας Νήσους; Ποῖα ἄλλα ἡφαίστια δύνασαι νὰ μνημονεύσῃς, καὶ ποῦ εἶναι τὰ ὑψηλότερα εἰς τὸν κόσμον; Ὑπάρχουν ἆρά γε ἡφαίστια τὴν σήμερον σβεσμένα; Πόσα ἡφαίστια εἰς τὸν κόσμον; Τί εἶναι οἱ σεισμοί; Εἰς τί χρησιμεύουν τὰ ἡφαίστια;

ΠΟΤΑΜΟΙ.

51. *Οἱ ἀναβαίνοντες ἀπὸ τὸν ὠκεανὸν ἢ τὴν ξηρὰν ἀτμοὶ πίπτουν πάλιν εἰς εἶδος δρόσου, βροχῆς, ἢ χιόνος, προξενοῦντες βρύσεις καὶ ῥύακας.*

52. *Ῥύακες πολλοί, τρέχοντες ἐκ τῶν βουνῶν, σχηματίζουν διὰ τῆς ἑνώσεώς των ποταμούς, οἵτινες φέρουν ὀπίσω εἰς τὴν θάλασσαν τὸ ὕδωρ, καὶ κρατοῦν αὐτὸ τοιουτοτρόπως εἰς διηνεκῆ κυκλοφορίαν.*

53. *Ὁ τόπος, ὅθεν τρέχει ποταμός τις, καλεῖται ἡ π η γ η του· ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον χύνεται, καλεῖται τὸ σ τ ό μ α, ἢ αἱ ἐ κ β ο λ α ί του· οἱ τρέχοντες δὲ εἰς αὐτὸν ῥύακες καλοῦνται κ λ ά δ ο ι, ἢ παραποτάμια.*

54. *Ποταμοὶ ἢ οἱ κλάδοι των παραστένονται ἐπὶ τῶν πινάκων ἀπὸ μικρὰς, μελαίνας γραμμὰς, μικροτέρας εἰς τὴν πηγὴν, ἥτις εἶναι γενικῶς μεταξὺ τῶν ὀρέων, ἢ εἰς τὰ ὑψηλότερα τοῦ τόπου μέρη.*

55. *Οἱ ποταμοὶ συνήθως πλημμυροῦν τὰς ὄχθας αὐτῶν εἰς τῶν ῥαγδαίων βροχῶν τὸ διάστημα, κάμνοντες τὴν πλησιάζουσαν γῆν εὐφορωτάτην. Χῶραι τινὲς, καθὼς ἡ Αἴγυπτος, στερημέναι βροχῆς, ποτίζονται μόνον διὰ τῶν ποταμῶν.*

56. *Χρησιμεύουν πρὸς τούτοις οἱ ποταμοὶ, ὡς χορηγοῦντες ἀφθόνως γλυκέα ὕδατα, ἢ σχηματίζοντες δρόμον εἰς τὸν ὠκεανόν.*

Ἐρωτήσεις.— Τί γίνονται οἱ ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ ἀτμοί; Τί σχηματίζουν οἱ ῥύακες; Τί λέγεται πηγὴ, τί ἐκβολαὶ ἢ στόμα, καὶ τί κλάδοι ποταμοῦ, ἢ παραποτάμια; Ποῦ πηγάζουν συνήθως οἱ ποταμοί; Τίνες εἶναι οἱ κυριώτεροι ποταμοὶ τῆς Εὐρώπης; (Ἴδε πίνακα τοῦ Κόσμου.) Τίνες οἱ τῆς Ἀσίας; Τίνες οἱ τῆς Ἀφρικῆς; Τίνες οἱ τῆς Βορείου Ἀμερικῆς; Τίνες οἱ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς; Πῶς κάμνουν τὴν γῆν εὔφορον οἱ ποταμοί; Πῶς ἄλλως εἶναι ὠφέλιμοι;

ΝΖ'. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ά. *Οἱ πολυάριθμοι τῆς γῆς ποταμοὶ ἐμπορῶν νὰ διαιρεθῶσιν εἰς κλάσεις κατὰ τὸ μῆκός των.*

β'. *Κλάσις πρώτη. Ἡ Ἀμαζὼν τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς εἶναι ὁ πρῶτος ποταμὸς τοῦ κόσμου, διὰ τὸ μῆκος καὶ τὸ ὑπερβολικὸν αὐτοῦ μέγεθος. Εἶναι ὑπὲρ τὰ 4.000 μίλια μακρὺς, 180 μίλια πλατὺς εἰς τὰς ἐκβολάς του, καὶ 3,000 μίλια πλώϊμος ὑπὸ μεγάλων καραβίων.*

γ'. *Ὁ Μισισσίπης, τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, εἶναι παράδειγμα τῆς πρώτης κλάσεως ποταμῶν, ἀλλὰ πλέεται ὑπὸ καραβίων μόνον 900 μίλια.*

δ'. *Κλάσις δευτέρα. Ὁ Νεῖλος τῆς Ἀφρικῆς, ὁ Βόλγας, ἢ ὁ Ἀρκανσὰς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, εἶναι ἀπὸ 2000 ἕως 3000 μίλια τὸ μῆκος, καὶ παραδείγματα τῆς δευτέρας κλάσεως.*

έ. *Ὁ Λαπλάτας, ἢ Παραγουαὶος, εἶναι τῆς κλάσεως ταύτης, 150 μίλια πλάτους εἰς τὸ στόμα του, καὶ 1000 μίλια πλώϊμος ὑπὸ καραβίων.*

ς'. *Ὁ Ὀρίνοκος τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς εἶναι ὁ μεγαλήτερος τῆς τρίτης κλάσεως. Τὸ πλάτος του εἰς τὰς ἐκβολὰς εἶναι 30 μίλια, ἢ πλέεται δὲ 700 μίλια. Ὁ Δανούβιος, Γάγγης, ἢ Εὐφράτης εἶναι τῆς κλάσεως ταύτης.*

ζ'. *Εἰς τὸν ἐφεξῆς πίνακα εὑρίσκεται τὸ μῆκος ἑκάστης κλάσεως ποταμῶν, μὲ παραδείγματα,*

Κλάσις.	Μῆκος.		Παραδείγματα.	
Α'.	3000 ἕως 4000	μίλια	Ἀμαζών,	[Ν. Α.]
Β'.	2000 ' 3000	'	Νεῖλος,	[Ἀφρ.]
Γ'.	1500 ' 2000	'	Δανούβιος,	[Τουρκ.]
Δ'.	1000 ' 1500	'	Ἰνδός,	[Ἀσία.]
Ε'.	800 ' 1000	'	Τίγρις,	[Ἀσία.]
Ϛ'.	600 ' 800	'	Ῥῆνος,	[Εὐρώπη.]
Ζ'.	500 ' 600	'	Ἄλβεις,	[Εὐρώπη.]
Η'.	400 ' 500	'	Τάγος,	[Πορτογ.]
Θ'.	300 ' 400	'	Πάδος,	[Ἰταλ.]
Ι'.	200 ' 300	'	Σηκσάνας,	[Γαλ.]
ΙΑ'.	100 ' 200	'	Τάμεσις,	[Ἀγγλ.]
ΙΒ'.	κάτω ' 100	'	Πηνειός,	[Θεσ.]

Περιγράφων ποταμὸν, εἰπὲ ποῦ πηγάζει— ποῖον δρόμον τρέχει — καὶ διὰ ποίας χώρας— ποῦ χύνεται— καὶ ποία εἶναι ἡ κλάσις καὶ τὸ μέγεθός του.

Νὰ περιγράψῃς τὸν Νειλον, παραδείγματος χάριν, εἰπὲ, Ὁ Νεῖλος πηγάζει εἰς τὰ ὄρη τῆς Σελήνης, τρέχει πρὸς ἄρκτον διὰ τῆς Ἀβυσσινίας, Νουβίας, καὶ Αἰγύπτου, καὶ χύνεται εἰς τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν. Εἶναι δὲ τῆς δευτέρας κλάσεως, ἀπὸ 2000 ἕως 3000 μίλια μακρύς. (Ἴδε πίνακα τῆς Ἀφρικῆς.) Ἔπειτα περίγραψε τοὺς κλάδους ἀπὸ ἕκαστον μέρος, ἀρχίζων εἰς τὰς ἐκβολάς.

Ἐρωτήσεις.— Πῶς ἐμποροῦν νὰ διαιρεθῶσιν οἱ ποταμοί; Ποῖος εἶναι ὁ μέγιστος ποταμὸς τοῦ κόσμου; Πόσον εἶναι τὸ μῆκός του, καὶ ἕως ποῦ εἶναι πλώϊμος; Ποῖον ἄλλο παράδειγμα τῆς πρώτης κλάσεως; Τί λέγεται περὶ τοῦ Λαπλάτα; Ποῖος εἶναι ὁ μέγιστος ποταμὸς τῆς τρίτης κλάσεως; Πόσον εἶναι τὸ μῆκος τῆς κλάσεως ταύτης; Δὸς τὸ μῆκος καὶ παράδειγμα τῆς τεταρτης κλάσεως· τῆς πέμπτης, ἕκτης, ἑβδόμης, ὀγδόης, ἐννάτης, δεκάτης, ἑνδεκάτης, δωδεκάτης. Πῶς περιγράφεις ποταμόν; Πῶς περιγράφεις τὸν Νεῖλον; Τὴν Ἀμαζόνα; Περίγραψε τὸν εἰς τὴν Εὐρώπην Ἄλβιν, τὸν Ἔβρον, τὸν Ῥοδανὸν. Ποῖον ποταμὸν γνωρίζεις, καὶ πόσον εἶναι τὸ μῆκος αὐτοῦ, καὶ ποία ἡ κλάσις του;

ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΑΙ.

58. *Διακόπτεται συχνάκις τῶν ποταμῶν ἡ ναυτιλία ἀπὸ Καταῤῥάκτας, ἐπισήμους ἐνίοτε διὰ κάλλος ἢ ὕψος.*

59. *Τῆς Νιαγάρας οἱ καταῤῥάκται, εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, λογίζονται οἱ θαυμασιώτατοι πάντων, τὸ μὲν ὕψος ἑκατὸν πεντήκοντα ποδῶν, τὸ δὲ πλάτος τριῶν τετάρτων τοῦ μιλίου.*

Ἐρωτήσεις.— Πῶς διακόπτεται τῶν ποταμῶν ἡ ναυτιλία; Τίνες εἶναι πιθανῶς οἱ μεγαλοπρεπέστατοι καταῤῥάκται εἰς τὸν κόσμον;

Ξ'. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ά. *Τοῦ Νείλου οἱ καταῤῥάκται εἰς τὴν Νουβίαν, ἢ τοῦ Ῥήνου εἰς τὴν Ἑλβετίαν, εἶναι προσέτι μεγαλοπρεπέστατοι.*

β'. *Ὁ ποταμὸς Φουνζας εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν πίπτει ἑξακοσίους πόδας εἰς φοβερόν τι χάσμα· ἀλλὰ τὸ ῥυάκιον εἶναι μικρόν.*

Ἐρωτήσεις.— Εὑρίσκονται καταῤῥάκται εἰς τὸν Νεῖλον καὶ τὸν Ῥῆνον; Τί ἐμποροῦς νὰ εἴπῃς περὶ τοῦ εἰς τὸν Φούνζαν καταῤῥάκτου;

ΛΙΜΝΑΙ.

61. *Λίμναι λέγονται τὰ ὑπὸ ξηρᾶς περικυκλωμένα εὐρύχωρα σώματα ὑδάτων.*

62. *Αἱ μέγισται λίμναι εὑρίσκονται εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικήν. Ἡ Λίμνη Ἀνωτέρα, ἡ μεγίστη τούτων, εἶναι 400 μίλια μακρὰ, καὶ 60 πλατεῖα.*

Ξ Γ'. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ά. *Αἱ ἄλλαι μεγάλαι λίμναι τῆς Βορείου Ἀμερικῆς εἶναι ἀπὸ 200 ἕως 300 μίλια μακραὶ, καὶ 50 ἢ 60 πλατεῖαι.*

β'. *Αἱ λίμναι Ὀνέγα καὶ Λαδόγα, αἱ μέγισται εἰς τὴν Εὐρώπην, εἶναι μόνον 150 μίλια μακραὶ, καὶ ἀπὸ 30 ἕως 75 πλατεῖαι.*

γ'. *Αἱ εἰς τὴν Σβεκίαν λίμναι, Οὐένερος καὶ Οὐέτερος, εἶναι μόνον 70 ἢ 80 μίλια μακραί· αἱ τῆς Κωνσταντίας δὲ καὶ Γενεύης, εἰς τὴν Ἑλβετίαν, περίπου 50.*

δ'. *Ποταμοὶ περνοῦν ἐνίοτε διὰ μέσου λιμνῶν, ὡς ὁ Ῥῆνος δια τῆς λίμνης Κωνσταντίας, καὶ ὁ Ῥοδανὸς διὰ τῆς λίμνης Γενεύης.*

ε. *Ἡ Κασπία Θάλασσα εἶναι λίμνη ἁλμυρά, 650 μίλια μακρὰ, καὶ 260 πλατεῖα, δεχομένη πολλοὺς μικροὺς ποταμοὺς, ἀλλὰ μὴν ἔχουσα ἔξοδον. Ἡ Θάλασσα Ἀραλία, καὶ ἡ λίμνη Βαικάλη, εἰς τὴν Ἀσίαν, εἶναι περίπου ἰσομεγέθεις μὲ τὰς μεγάλας Ἀμερικανὰς λίμνας. (Ἴδε πίνακα τῆς Ἀσίας.)*

Ἐρωτήσεις.— Πόσον εἶναι τὸ μέγεθος τῶν μεγίστων λιμνῶν τῆς Ἀμερικῆς; τῆς Εὐρώπης; Πόσον εἶναι τὸ μέγεθος τῶν λιμνῶν Οὐετέρου καὶ Οὐενέρου; Πόσον τὸ τῆς Κωνσταντίας καὶ Γενεύης; Τρέχουν ποτὲ διὰ μέσου λιμνῶν οἱ ποταμοί; Πόσον μεγάλη εἶναι ἡ Κασπία Θάλασσα; Πόσον εἶναι τὸ μέγεθος τῆς Ἀραλίας καὶ Βαικάλης;

ΚΛΑΣΕΙΣ ΠΟΛΕΩΝ.

64. *Εἰς τέσσαρας βαθμοὺς ἐμποροῦν νὰ διαιρεθῶσιν αἱ ἐπὶ τῆς σφαίρας πολυάριθμοι πόλεις, περιλαμβάνοντας 10 κλάσεις, κατὰ τὸν πληθυσμὸν αὐτῶν.*

65. *Αἱ τῶν δύο πρώτων βαθμῶν, περιλαμβανόντων τὰς ἓξ πρώτας κλάσεις, περιέχουν ἀπὸ ἓν ἑκατομμύριον ἕως 100,000 λαοῦ.*

Αἱ τῶν δύο τελευταίων βαθμῶν, περιλαμβανόντων τὰς τέσσαρας τελευταίας κλάσεις, περιέχουν ἀπὸ 100,000, ἕως 10,000.

66. *Κωμοπόλεις, περιέχουσαι ὑπὲρ τὰς 5,000, λέγονται μεγάλαι κωμοπόλεις· ὅσαι δὲ περιέχουν ὀλιγωτέρας τῶν 5,000, μικραὶ κωμοπόλεις.* *

Ἐρωτήσεις.— Πῶς δύνανται πόλεις νὰ διαιρεθῶσι; Πόσος εἶναι ὁ πληθυσμὸς τῶν πρώτων ἓξ κλάσεων; Πόσος ὁ τῶν τελευταίων τεσσάρων; Πόσος εἶναι ὁ πληθυσμὸς μεγάλων καὶ μικρῶν κωμοπόλεων;

Ξζ'. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ά. *Ὅσαι πόλεις περιέχουν ἓν ἑκατομμύριον κατοίκων, ἢ περισσοτέρους, ἐμποροῦν νὰ τεθῶσιν εἰς τὴν πρώτην κλάσιν.*

Αἱ κυριώτεραι πόλεις τῆς κλάσεως ταύτης εἶναι τὸ Πεκῖνον εἰς τὴν Κίναν, καὶ τὸ Ἰεδδον, αἵτινες λέγονται νὰ περιέχωσιν ἓν ἥμισυ ἑκατομμύριον.

Τὸ Λονδῖνον, καὶ αἱ λοιπαὶ πόλεις τῆς κλάσεως ταύτης, περιέχουν πολὺ περισσοτέρους κατοίκους παρὰ ὁλόκληρον τὸ Ἑλληνικὸν κράτος.

β'. *Ἡ Κωνσταντινούπολις καὶ ἡ Καλκοῦττα εἶναι πόλεις τῆς δευτέρας κλάσεως, περιέχουσαι 500,000 ἢ 600,000 κατοίκων.*

γ'. *Ἡ Νεάπολις καὶ ἡ Πετρούπολις εἶναι παραδείγματα τῆς τρίτης κλάσεως, περιέχουσαι περίπου 300,000 κατοίκων ἑκάστη.*

δ'. *Τὸ Βερολῖνον εἶναι μία τῶν πόλεων τῆς τετάρτης κλάσεως.*

ε. *Τὸ Μάδριτον καὶ τὸ Νεοβόρακον τῆς Ἀμερικῆς εἶναι τῆς πέμπτης κλάσεως, περιέχουσαι 160,000 κατοίκων.*

---

* Εἰς τοὺς πίνακας, τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὸ πόνημα τοῦτο, αἱ πόλεις, οἱ ποταμοί, καὶ τὰ ὄρη εἶναι ἀριθμημένα κατὰ τὰς κλάσεις των, καὶ ἀπὸ τοὺς ἀριθμοὺς αὐτοὺς ἐμπορεῖ τις νὰ μάθῃ τὸ συγκριτικὸν των μέγεθος.

ς'. *Παράδειγμα τῆς ἕκτης κλάσεως εἶναι ἡ Σμύρνη, περιέχουσα 120,000 κατοίκων.*

ζ'. *Εἰς τὸν ἐφεξῆς πίνακα θέλει εὑρεθῆν ὁ πληθυσμὸς ἑκάστης κλάσεως πόλεων, μὲ παραδείγματα. Τὰς αὐτὰς κλάσεις μεταχειριζόμεθα καὶ διὰ τὸν πληθυσμὸν τῶν νήσων.*

ΠΙΝΑΞ ΚΛΑΣΕΩΝ.

Βαθμός.	Κλάσις.	Πληθυσμός.			Παράδειγμα.	
Πρῶτος	Α'.	1,000,000	καὶ ἐπέκεινα.		Λονδῖνον,	[Εὐρ.]
	Β'.	500,000	ἕως	1,000,000	Παρίσιοι,	[Εὐρ.]
	Γ'.	300,000	'	500,000	Νεάπολις,	[Εὐρ.]
Δεύτερος	Δ'.	200,000	'	300,000	Ἀμστελόδαμον,	[Ε.]
	Ε'.	150,000	'	200,000	Μάδριτον,	[Εὐρ.]
	ς'.	100,000	'	150,000	Σμύρνη,	['Ασ.]
Τρίτος	Ζ'.	75,000	'	100,000	Γένοβα,	[Εὐρ.]
	Η'.	50,000	'	75,000	Θεσσαλονίκη,	[Ε.]
Τέταρτος	Θ'.	25,000	'	50,000	Τεργέστη,	[Εὐρ.]
	Ι'.	10,000	'	25,000	Ἑρμούπολις, Σύρας.	[Ε.]

Περιγράφων πόλιν, λέγε εἰς ποίαν χώραν εὑρίσκεται— ἐπὶ τίνος θαλάσσης, λίμνης, ἢ ποταμοῦ, ἢ ἂν ἦναι νῆσος— ποία εἶναι ἡ κλάσις της, καὶ ποῖος ὁ πληθυσμός της, ὡς μνημονεύεται εἰς τὸν πίνακα.

Ἐρωτήσεις.— Πόσος εἶναι ὁ πληθυσμὸς τῆς πρώτης κλάσεως πόλεων; Ποῖαι εἶναι αἱ κυριώτεραι πόλεις εἰς τὴν κλάσιν ταύτην; Τί δύνασαι νὰ εἴπῃς περὶ τοῦ Λονδίνου; Ποῖαι εἶναι αἱ κυριώτεραι πόλεις τῆς δευτέρας κλάσεως, καὶ πόσος ὁ πληθυσμός των; Τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τῆς τρίτης κλάσεως; Τῆς τετάρτης; Τῆς πέμπτης; Τῆς ἕκτης καὶ ἑβδόμης; Ἀνάφερε τὸν πληθυσμὸν ἑκάστης κλάσεως, μὲ παράδειγμα ἀπὸ τὸν πίνακα. Πόσος εἶναι ὁ πληθυσμὸς τοῦ τόπου εἰς τὸν ὁποῖον κατοικεῖς, καὶ ποία εἶναι ἡ κλάσις του;

ΩΡΑΙ ΤΟΥ ΕΝΙΑΥΤΟΥ.

68. *Τὰ ἄκρα τοῦ ἄξονος τῆς γῆς, ἤτοι γραμμῆς περὶ τὴν ὁποίαν ὑποθέτεται ὅτι στρέφει, ὀνομάζονται ὁ Βόρειος καὶ ὁ Νότιος Πόλος.*

69. *Ἐξίσου μακρὰν ἀπὸ τοὺς δύο πόλους, ὑποθέτεται ὅτι εἶναι συρμένος μέγας κύκλος, καλούμενος ὁ Ἰσημερινός. Διαιρεῖ δὲ τὴν γῆν εἰς δύο ἴσα ἡμισφαίρια, τὸ Βόρειον Ἡμισφαίριον, εἰς τὸ ὁποῖον ἡμεῖς κατοικοῦμεν, καὶ τὸ Νότιον. (Ἴδε τὸν κύκλον τοῦτον, καὶ ἄλλους τῶν ὁποίων μετέπειτα γίνεται μνήμη, παραστενομένους εἰς τὰ κράσπεδα τοῦ πίνακος τοῦ Κόσμου.)*

70. *Τὸ μὲν βόρειον ἡμισφαίριον παραξένεται ἀπὸ τὰ ὑπεράνω τοῦ ἰσημερινοῦ μέρη τοῦ πίνακος, τὸ δὲ νότιον ἀπὸ τὰ ὑποκάτω αὐτοῦ μέρη.*

71. *Τῆς γῆς ἡ τροχιά, ἤτοι περὶ τὸν ἥλιον ὁδός της, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ ἥλιος φαίνεται νὰ κινῆται, ὀνομάζεται ὁ Ἐκλειπτικός. Ὁ κύκλος οὗτος διασταυρόνει τὸν ἰσημερινόν.*

72. *Ὁ βόρειος πόλος τῆς γῆς δείχνει πάντοτε πρὸς τὸν εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἀρκτικὸν ἀστέρα, καὶ ὁ ἄξων αὐτῆς κλίνει πρὸς τὸν ἐκλειπτικόν.*

Ἐντεῦθεν, ἐπειδὴ ἡ γῆ κινεῖται περὶ τὸν ἥλιον, ὁ βόρειος πόλος ποτὲ μὲν βλέπει πρὸς τὸν ἥλιον, ποτὲ δὲ εἰς τὴν ἐναντίαν διεύθυνσιν.

73. *Τὰ μέρη ἐκεῖνα τῆς γῆς θερμαίνει ὁ ἥλιος περισσότερον, ὅσα εἶναι πλέον κατευθεῖαν ὑπὸ τὰς ἀκτίνας του, ὡς τὸ πῦρ θερμαίνει περισσότερον τὰ κατευθεῖαν ἔμπροσθέν του.*

Οἱ ἀπέχοντες ἀπὸ ταῦτα τόποι λαμβάνουν

μικρὸν μόνον μέρος τῆς θερμότητός του. Τοῦτο δὲ προξενεῖ διαφορὰν τῶν λεγομένων ὡρῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς διάφορα τῆς γῆς μέρη.

74. Κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦ χρόνου, ἀπὸ τὴν 8ην τοῦ Μαρτίου μέχρι τῆς 11ης τοῦ Σεπτεμβρίου, ὁ μὲν βόρειος πόλος βλέπει πρὸς τὸν ἥλιον, ὁ δὲ νότιος πόλος εἰς τὴν ἐναντίαν διεύθυνσιν.

Ἀκολούθως τότε εἶναι ὁ ἥλιος πλέον κατευθεῖαν ὑπεράνω τοῦ βορεινοῦ ἡμισφαιρίου, καὶ εἶναι θέρος μὲν ἐκεῖ, χειμὼν δὲ εἰς τὸ νότιον ἡμισφαίριον.

75. Κατὰ τὸ ἐπίλοιπον ἥμισυ τοῦ χρόνου, ἀπὸ τὴν 11ην τοῦ Σεπτεμβρίου μέχρι τῆς 8ης τοῦ Μαρτίου, τὸ νότιον ἡμισφαίριον βλέπει πρὸς τὸν ἥλιον, καὶ εἶναι θέρος μὲν ἐκεῖ, χειμὼν δὲ εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον.

76. Ἐκ τούτου τὸ βόρειον καὶ νότιον ἡμισφαίριον ἔχουν πάντοτε ἐναντίας ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ.

Ἐρωτήσεις.—Τί εἶναι οἱ πόλοι; Ποῖος κύκλος εἶναι συρμένος μεταξὺ αὐτῶν; Πῶς διαιρεῖ τὴν γῆν; Ὑπεράνω ποίων χωρῶν καὶ τόπων περνᾷ ὁ ἰσημερινός; Πῶς εὑρίσκεις τὰ ἡμισφαίρια ἐπὶ τοῦ πίνακος;

Τί ὀνομάζεται ἡ τροχιὰ τῆς γῆς; Πῶς δείχνει πάντοτε ὁ βόρειος πόλος; Ποῖα μέρη τῆς γῆς θερμαίνονται πλειότερον ἀπὸ τὸν ἥλιον; Τί εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τούτου; Ποῖος πόλος βλέπει πρὸς τὸν ἥλιον ἀπὸ τὸν Μάρτιον μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου; Τί εἶναι τὸ ἐπακολούθημα; Πῶς εἶναι ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριον μέχρι τοῦ Μαρτίου, καὶ τί εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τούτου; Εἶναι τάχα αἱ ὧραι τοῦ ἐνιαυτοῦ αἱ ἴδιαι εἰς τὰ δύο ἡμισφαίρια; Ἴδε τὸν πίνακα, καὶ ἀνάφερε πᾶς κυριωτέρας χώρας εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον, ἢ πρὸς βορέαν τοῦ ἰσημερινοῦ. Ποία ὥρα εἶναι εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν, ὅταν ἦναι θέρος εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικήν; Ποία ὥρα εἶναι εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅταν ἦναι θέρος εἰς τὴν Νέαν Ὁλλανδίαν; (Ἄλλας ἐρωτήσεις ὁμοίας τούτων δύναται νὰ προσθέσῃ ὁ διδάσκαλος.)

ΠΛΑΤΟΣ.

77. Τὸ πλάτος εἶναι ἀπόχασις ἀπὸ τὸν ἰσημερινὸν, καὶ ὀνομάζεται Βόρειον Πλάτος ἢ Νότιον Πλάτος, ὡς εἶναι πρὸς ἄρκτον ἢ πρὸς μεσημβρίαν τοῦ κύκλου τούτου.

78. Οἱ συρμένοι περὶ τὴν σφαῖραν ἐξ ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς κύκλοι, καὶ παραξενόμενοι διὰ γραμμῶν ἀπὸ τὸ ἓν εἰς τὸ ἄλλο μέρος τοῦ πίνακος, ὀνομάζονται Παράλληλοι πλάτες. (Ἴδε πίνακα τοῦ Κόσμου.)

79. Αἱ ἀπὸ τὴν κορυφὴν εἰς τὸ βάθος τοῦ πίνακος, ἢ ἀρκτικὰ καὶ νότια, συρμέναι γραμμαὶ ὀνομάζονται Μεσημβρινοί.

Εἶναι δὲ καμπύλαι αἱ γραμμαὶ αὗται ἐπάνω εἰς πίνακας, διότι παραστένουν κύκλους ἐπὶ τῆς γῆς.

80. Ἕκαστος κύκλος διαιρεῖται εἰς 360 μοίρας ἤτοι βαθμοὺς, (σημειουμένους°)—ἑκάστη μοῖρα εἰς 60 γεωγραφικὰ μίλια, ἢ λεπτὰ, (σημειούμενα ′)—ἓξ ἕκαστον λεπτὸν εἰς 60 δεύτερα, (σημειούμενα ″.)

81. Μία μοῖρα ἐπὶ μεγάλου κύκλου, ὁποῖος ὁ ἰσημερινὸς ἢ μεσημβρινὸς διαιρῶν τὴν γῆν εἰς δύο ἴσα μέρη, εἶναι περίπου 69 Ἀγγλικῶν μιλίων.

82. Τὸ πλάτος μετρεῖται ἐπάνω εἰς μεσημβρινοὺς μὲ μοίρας, λεπτὰ, καὶ δεύτερα, καὶ σημειοῦται ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ πίνακος.

Εἰς τὸν ἰσημερινὸν τὸ πλάτος εἶναι μηδέν· εἰς τοὺς πόλους δὲ 90 μοιρῶν, καὶ δὲν ἐμπορεῖ ποτὲ νὰ ὑπερβῇ 90.

Ἐρωτήσεις.—Τί λέγεται πλάτος; Τίνες λέγονται παράλληλοι πλάτους; Τίνες λέγονται μεσημβρινοί; Διατί εἶναι καμπύλαι

αἱ γραμμαὶ αὗται; Πῶς διαιροῦνται οἱ μεγάλοι κύκλοι; Πόσα μίλια περιέχει ἡ μοῖρα; Πῶς μετρεῖται καὶ σημειοῦται τὸ πλάτος; Πόσον εἶναι τὸ πλάτος εἰς τὸν ἰσημερινὸν καὶ τοὺς πόλους;

ΠΡΟΒΛΗΜΑ.

Νὰ εὕρῃ τις τὸ πλάτος τόπου.

83. *Σύρε γραμμὴν ἀπὸ τὸν τόπον, τοῦ ὁποίου τὸ πλάτος ζητεῖται, εἰς τὴν μίαν πλευρὰν τοῦ πίνακος, ἀκολουθῶν τὸν δρόμον τῶν παραλλήλων τοῦ πλάτους· τὸ πλάτος θέλει τότε εὑρεθῆ σημειωμένον εἰς μοίρας.*

Χρεωστεῖ ὁ μαθητὴς νὰ προσέχῃ ν' ἀκολουθῇ τὴν καμπυλότητα τῶν παραλλήλων τοῦ πλάτους, ὡς διευθύνεται σελ. 6—7· εἰδεμὴ, θέλει πολλάκις λανθάνεσθαι. Οὕτω, τὸ πλάτος τῆς Γρηνλανδίας δὲν ἤθελε φαίνεσθαι παρὰ 50°, ἐνῷ κατ' ἀλήθειαν εἶναι 60°.

Ἐρωτήσεις.—Πῶς εὑρίσκεις τὸ πλάτος; Ποῖον εἶναι τὸ πλάτος τῆς Ἑλλάδος; Τῆς Κούβης; Τῆς Μεγάλης Βρεταvίας; Τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος;

ΚΥΚΛΟΙ, ΖΩΝΑΙ, ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΑ.

ΟΙ ΤΡΟΠΙΚΟΙ, ΚΑΙ Η ΔΙΑΚΕΚΑΥΜΕΝΗ ΖΩΝΗ.

84. *Ὁ ἥλιος δὲν εἶναι ποτὲ ἀμέσως κατὰ κορυφὴν ὁποιωνδήποτε τόπων, οἵτινες εἶναι ὑπὲρ τὰς 23° 28′ πρὸς ἄρκτον ἢ νότον τοῦ ἰσημερινοῦ.*

85. *Ὅθεν σύρονται δύο κύκλοι τόσον ἀπέχοντες τοῦ ἰσημερινοῦ, ὁ εἷς πρὸς ἄρκτον καὶ ὁ ἄλλος πρὸς νότον αὐτοῦ, καλούμενοι Τροπικοί· ὁ μὲν βόρειος, ὁ Τροπικὸς τοῦ Καρκίνου, ὁ δὲ νότιος, ὁ Τροπικὸς τοῦ Αἰγόκερω.*

86. *Ὁ ἥλιος εἶναι κατὰ κορυφὴν παντὸς τόπου μεταξὺ τῶν τροπικῶν δὶς τοῦ ἔτους, ὥστε τὸ μέρος τοῦτο τῆς γῆς ὑπόκειται πλειότερον εἰς τὴν θερμότητά του. Ὅθεν ἡ ζώνη αὕτη εἶναι τὸ θερμότατον τῆς γῆς μέρος, καὶ λέγεται ἡ Διακεκαυμένη Ζώνη.*

87. *Ἡ διακεκαυμένη ζώνη, γενικῶς, ἔχει δύο μόνον ὥρας· τὴν ὑγρὰν τὸν χειμῶνα, ὅτε εἶναι ἀδιάκοποι αἱ βροχαὶ, καὶ τὴν ξηρὰν τὸ καλοκαίριον, ὅτε εἶναι ἄγνωστος ἡ βροχή. Τινὰ ὅμως μέρη ἔχουν δύο ἀπὸ ἑκάστην κατ' ἔτος.*

88. *Κατὰ τινὰ μὲν τοῦ ἐνιαυτοῦ μέρη, τὸ κλίμα εἶναι τὸ τερπνότατον ἐπὶ γῆς· ἄλλας δὲ ὥρας εἶναι θλιβερὰ ἡ θερμότης, καὶ σπάνιον πολλάκις τὸ νερόν.*

89. *Ἡ διακεκαυμένη ζώνη προσέτι ὑπόκειται εἰς τὰς πλέον σφοδρὰς ἀσθενείας, καὶ εἰς ἀνεμοζάλας καὶ ἀνεμοστροβίλους, οἵτινες ἀφανίζουν σχεδὸν πᾶν ὅ,τι ἀπαντήσωσιν.*

90. *Εἰς τὴν χώραν ταύτην εὑρίσκονται οἱ κάλλιστοι καρποὶ, τὰ ὡραιότατα φυτὰ, καὶ τὰ μέγιστα καὶ ὑψηλότατα δένδρα, σκεπασμένα μὲ πρασινίαν διηνεκῆ.*

Τὰ πλέον ἀξιοσημείωτά της προϊόντα εἶναι ἀρώματα, κόμμεα, καὶ ἀρωματικὰ φυτὰ, ὁμοῦ καὶ καφὲς, τεΐ, τὸ ζαχαροκάλαμον, ὁ ἀρτόκαρπος, κτλ.

91. *Γεννᾷ δὲ τὰ μέγιστα καὶ ὡραιότατα, ὡς καὶ τὰ ἀγριώτατα καὶ κινδυνωδέστατα ζῶα.*

Εἰς τὴν ζώνην ταύτην εὑρίσκονται ὁ ἐλέφας, ὁ λέων, ὁ τίγρις, τὸ πτηνὸν τοῦ παραδείσου, καὶ τὰ μέγιστα καὶ φαρμακερώτατα ὀφίδια καὶ ἔντομα.

92. *Οἱ ἐντόπιοι τῆς διακεκαυμένης ζώνης εἶναι προηγουμένως μαῦροι ἢ μελάγχροινοι.*

Γενικῶς εἶναι ὀκνηροὶ καὶ γυναικώδεις· ἔχουν πάθη ἰσχυρὰ, ἀλλὰ σπανίως εἶναι ἐπίσημοι διὰ ἐπιχειρήσεις ἢ μάθησιν.

Ἐρωτήσεις.— Τίνων τόπων ἐπὶ τῆς γῆς δὲν εἶναι ποτὲ ἀμέσως κατὰ κορυφὴν ὁ ἥλιος; Ποῖοι κύκλοι σύρονται διὰ νὰ τοὺς δείχνωσιν; Ἐπάνω ποίων τόπων περνοῦν οἱ Τροπικοὶ τοῦ Καρκίνου καὶ Αἰγόκερω; (Ἴδε πίνακα τοῦ Κόσμου.) Ποσάκις εἶναι ὁ ἥλιος κατὰ κορυφὴν τόπων ἐντὸς τῶν τροπικῶν, καὶ ποῖον ἀποτέλεσμα προξενεῖ τοῦτο; Πῶς εἶναι ἡ ἐντὸς τῶν τροπικῶν ζώνη; Πῶς εἶναι τὸ κλίμα εἰς τὴν ζώνην ταύτην; Εἰς ποῖα δεινὰ ὑπόκειται πλειότερον; Τί δύναταί τις νὰ εἴπῃ περὶ τῶν εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην φυτῶν καὶ δένδρων; Ποῖα εἶναι τὰ ἀξιολογώτερα προϊόντα; Τί παρατηρεῖται περὶ τῶν ζώων; Ἀνάφερε τινὰ ἰδιαιτέρως. Ποῖον χρῶμα ἔχουν οἱ ἐντόπιοι τῆς διακεκαυμένης ζώνης; Ποῖος εἶναι ὁ χαρακτήρ των; Ποῖαι χῶραι τῆς Ἀφρικῆς καὶ Ἀσίας κεῖνται εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην; Ποῖαι τῆς Βορείου Ἀμερικῆς; Ποῖαι νῆσοι; Ποῖαι χῶραι τῆς Νοτίας Ἀμερικῆς; Ποῖαι νῆσοι τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ; Ποῖαι χῶραι εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ Ἀσίαν; Εἶναι κἀνὲν μέρος τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην;

ΟΙ ΠΟΛΙΚΟΙ ΚΥΚΛΟΙ, ΚΑΙ ΑΙ ΚΑΤΕΨΥΓΜΕΝΑΙ ΖΩΝΑΙ.

93. *Τὴν ἡμέραν ὅτε ὁ ἥλιος εἶναι ἀμέσως κατὰ κορυφὴν τόπων ὑποκάτω τοῦ τροπικοῦ, λάμπει 23° 28′ ἐπέκεινα ἑνὸς πόλε, κάμνων 24 ὡρῶν ἡμέραν εἰς ὅλους τοὺς τόπους, τοὺς ἐντὸς τῆς ἀποστάσεως αὐτῆς ἀπὸ τὸν πόλον.*

Συγχρόνως ἀφίνει ὁ ἥλιος ὅλους τοὺς τόπους, τοὺς ἐντὸς 23° 28′ τοῦ ἄλλου πόλε, 24 ὥρας εἰς σκότος.

94. *Σύρονται λοιπὸν κύκλοι 23° 28′ ἀπέχοντες ἑκάστου πόλου, (ἢ εἰς πλάτος 66 ½,) καλέμενοι Πολικοὶ Κύκλοι.*

Ὁ μὲν βόρειος καλεῖται ὁ Ἀρκτικὸς Κύκλος, ὁ δὲ νότιος ὁ Ἀνταρκτικὸς Κύκλος.

95. *Τοῦ ἡλίου αἱ ἀκτῖνες πίπτουν λοξότερα ἐπάνω εἰς τὰ μέρη τῆς γῆς τὰ κείμενα ἐντὸς τῶν κύκλων τούτων, καὶ αἱ χειμεριναὶ νύκτες εἶναι αὐτοῦ ἀπὸ 24 ὥρας ἕως ἓξ μῆνας μακραί.*

96. *Ὅθεν αἱ ἐντὸς τῶν πολικῶν κύκλων χῶραι εἶναι τὰ ψυχρότατα τῆς γῆς μέρη, καὶ καλοῦνται αἱ δύο Κατεψυγμέναι Ζῶναι.*

97. *Αἱ κατεψυγμέναι ζῶναι εἶναι ὡσεπιπολὺ παγοσκέπαστοι. Δὲν ἔχουν παρὰ δύο ὥρας, μακρὸν χειμῶνα ὑπερβολῇ ψυχρὸν, καὶ βραχύτατον καλοκαίριον μεγάλης θερμότητος, χωρὶς ἔαρ ἢ φθινόπωρον.*

98. *Εἰς τὸ μεγαλήτερον μέρος τῶν ζωνῶν τούτων δὲν ὑπάρχουν καρποὶ, ἢ μεγάλα δένδρα· καὶ ὀλίγα φυτὰ ἁρμόδια πρὸς τροφὴν, ἐκτὸς εἰδῶν τινῶν βρύου. Μόνον τὰ πλέον εὔρωστα ζῶα, ὡς ἡ ἄρκτος, ὁ ῥέννος, κτλ. δύνανται νὰ ζῶσιν εἰς αὐτάς.*

99. *Οἱ ὀλίγοι δὲ κάτοικοι εἶναι μικρόσωμοι, μὲ ὄψεις μελαίνας, καὶ ὀλίγον νοῦν.*

Ἐρωτήσεις.— Τὴν ἡμέραν ὅτε ὁ ἥλιος εὑρίσκεται κατὰ κορυφὴν τοῦ τροπικοῦ, πόσον εἶναι τὸ μῆκος τῆς ἡμέρας εἰς τὸν πόλον; Πόσον εἶναι τὸ μῆκος τῆς νυκτὸς κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν εἰς τὸν ἀντικείμενον πόλον; Ποῖοι κύκλοι σύρονται ἐξ αἰτίας τούτων; Εἰς ποῖον πλάτος εἶναι οἱ πολικοὶ κύκλοι; Ποῖα ὀνόματα τοὺς διακρίνουν; Ὑπεράνω ποίων τόπων περνοῦν οἱ πολικοὶ κύκλοι; (Ἴδε τὸν πίνακα.) Πῶς λάμπει ὁ ἥλιος ἐπάνω εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς γῆς, καὶ πόσον εἶναι τὸ μῆκος τῶν νυκτῶν; Τί ἀκολουθεῖ ἐκ τούτου;

Ποία εἶναι τῶν κατεψυγμένων ζωνῶν ἡ κατάστασις ὡς πρὸς κλίμα; Πόσας ὥρας ἔχουν, καὶ ποῖαι εἶναι; Τί λέγεται περὶ τῶν δένδρων καὶ φυτῶν τῶν κατεψυγμένων ζωνῶν; Τίνα ζῶα εὑρίσκονται εἰς τὰς ζώνας ταύτας; Περίγραψε τοὺς κατοίκους. Ποῖαι χῶραι κεῖνται εἰς τὴν βόρειον κατεψυγμένην ζώνην; Ποῖαι εἰς τὴν νότιον; [Ἴδε πίνακα τοῦ Κόσμου.]

ΑΙ ΕΥΚΡΑΤΟΙ ΖΩΝΑΙ.

100. *Εὔκρατοι Ζῶναι λέγονται αἱ κείμεναι μεταξὺ τῶν τροπικῶν καὶ τῶν πολικῶν κύκλων, ἢ μεταξὺ τῆς διακεκαυμένης καὶ τῶν κατεψυγμένων ζωνῶν· εἶναι δὲ δύο.*

101. *Τέσσαρας καιροὺς ἔχει αἱ εὔκρατοι ζῶναι, ἔαρ, θέρος, φθινόπωρον, καὶ χειμῶνα.*

102. *Γενικῶς αἱ εὔκρατοι ζῶναι δὲν δοκιμάζουν τὴν ὑπερβολὴν τῆς θερμότητος καὶ τοῦ ψύχους, καὶ ἀπολαύουν κλίμα τερπνότερον καὶ ὑγιεινότερον παρ' ὁποιαδήποτε ἄλλα τῆς γῆς μέρη.*

103. *Ὅσοι τόποι συνορεύουν μὲ τὴν διακεκαυμένην καὶ μὲ τὰς κατεψυγμένας ζώνας, ὁμοιάζουν τὰς ζώνας αὐτὰς κατὰ τὸ κλίμα καὶ τὰ προϊόντα.*

104. *Τὰ θερμότερα μέρη τῶν ζωνῶν τούτων παράγουν σῖτον, ὀρύζιον, καὶ τὰ ὡραιότερα δημητριακὰ εἴδη, ὁμοῦ μὲ βαμβάκιον, οἴνους, ἐλαίας, πορτογάλλια, σῦκα, καὶ ἄλλους πολλοὺς ἐξαιρέτους καρπούς, καὶ ἀρωματικὰς βοτάνας.*

105. *Τὰ ψυχρότερα δὲ μέρη παράγουν μῆλα, ἀπίδια, καρύδια, καὶ παρομοίους καρπούς, ὁμοῦ μὲ σῖτον, λαχανικά, καὶ τὰ παχύτερα δημητριακὰ εἴδη, καὶ ὡραῖα δασόδενδρα.*

106. *Εἰς τὰς ζώνας ταύτας περισσεύουν τὰ εὔρωστα καὶ ὠφέλιμα ζῶα, πολὺ πλέον παρὰ τὰ φαρμακερὰ καὶ κινδυνώδη.*

107. *Τῶν εὐκράτων ζωνῶν οἱ κάτοικοι εἶναι γενικῶς λευκοί, ἢ ἔχουν ὄψεις κλινούσας εἰς τὸ λευκόν.*

Ἔχουν δὲ καὶ ὡς ἐπιτοπλεῖστον περισσοτέραν δύναμιν σώματος καὶ νοὸς, παρὰ οἱ τῆς διακεκαυμένης ἢ τῶν κατεψυγμένων ζωνῶν, καὶ ἐστάθησαν ἐπισημότεροι διὰ φιλοπονίαν, ἐπιχειρήσεις, καὶ μάθησιν.

Ἐρωτήσεις.— Ποῖαι ζῶναι κεῖνται μεταξὺ τῆς διακεκαυμένης καὶ τῶν κατεψυγμένων; Πόσας ὥρας ἔχουν αἱ εὔκρατοι ζῶναι; Πῶς εἶναι τὸ κλίμα γενικῶς εἰς τὰς εὐκράτους ζώνας; Πῶς εἶναι εἰς τὰ σύνορα τῆς διακεκαυμένης καὶ τῶν κατεψυγμένων ζωνῶν; Ποῖα εἶναι τὰ προϊόντα εἰς τὰ θερμότερα μέρη τῶν ζωνῶν τούτων; Ποῖα εἰς τὰ ψυχρότερα μέρη; Ποῖα ζῶα περισσεύουν προηγουμένως εἰς τὰς εὐκράτους ζώνας; Πῶς εἶναι τὸ χρῶμα τῶν κατοίκων; Ποῖος εἶναι ὁ χαρακτήρ των; Ποῖαι χῶραι εὑρίσκονται εἰς τὴν βόρειον εὔκρατον ζώνην; [Ἴδε πίνακα τοῦ Κόσμου.] Ποῖα μέρη τῆς Ἀφρικῆς, Νοτίου Ἀμερικῆς, καὶ Νέας Ὁλλανδίας εἶναι εἰς τὴν νότιον εὔκρατον ζώνην; Ποῖαι νῆσοι εὑρίσκονται εἰς τὴν ζώνην ταύτην;

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΚΛΙΜΑΤΩΝ.

108. *Βλέπομεν ἀπὸ τῶν ζωνῶν τὴν περιγραφὴν, ὅτι τὰ περὶ τοὺς πόλους μέρη τῆς γῆς εἶναι τὰ ψυχρότερα, τὰ πλησίον δὲ τοῦ ἰσημερινοῦ τὰ θερμότερα.*

109. *Τὸ ψύχος γενικῶς αὐξάνει, καθόσον αὐξάνει τὸ πλάτος, ἤτοι ἐκ τοῦ ἰσημερινοῦ ἀπόσασις· καὶ ἡ θερμότης εἶναι μεγαλητέρα, καθόσον εἶναι τὸ πλάτος ὀλιγώτερον.*

110. *Τόποι μεταξὺ τοῦ ἰσημερινοῦ καὶ 25° πλάτους ἔχουν γενικῶς κλίμα θερμότατον· οἱ δὲ μεταξὺ 25° καὶ 35° ἔχουν κλίμα θερμόν.*

111. *Αἱ μεταξὺ 35° καὶ 45° κείμεναι χῶραι ἔχουν γενικῶς τὸ τερπνότερον κλίμα τοῦ κόσμου.*

112. *Αἱ μεταξὺ 45° καὶ 65° κείμεναι χῶραι ἔχουν πολὺ πλειότερον ψύχος παρὰ θερμότητα· αἱ δὲ μεταξὺ 65° καὶ 90° εἶναι παγωμέναι τὸ περισσότερον μέρος τοῦ χρόνου.*

113. *Ὅσον ὑψονόμεθα ὑπεράνω τοῦ ἐπιπέδου τῆς θαλάσσης, αὐξάνει τὸ κρύος· ὥστε εἰς τὸ ὕψος τριῶν μιλίων, ἡ χιὼν καὶ ὁ πάγος δὲν λύουν ποτὲ, οὐδὲ ὑπὸ τὸν ἰσημερινόν. Εἰς 45° πλάτους, ἀρχίζει διηνεκὴς χιὼν εἰς τὸ ὕψος ἑνὸς καὶ ἡμίσεως μιλίου.*

Ἐντεῦθεν τὰ ὑψηλὰ καὶ ὀρεινὰ μέρη τῆς γῆς εἶναι πάντοτε ψυχρὰ, ἕως ἐς εἰς θερμὰς χώρας.

114. Τῆς θαλάσσης ἡ θερμότης ἢ τὸ ψῦχος δὲν εἶναι ποτὲ τόσον μέγα, ὅσον τὸ τῆς ξηρᾶς.

Ἐντεῦθεν νῆσοι, καὶ αἱ πλειότεραι τῶν παραθαλασσίων χωρῶν, εἶναι ψυχρότεραι μὲν τὸ θέρος, θερμότεραι δὲ τὸν χειμῶνα, παρὰ μεσογείους τόπους, εἰς τὸ αὐτὸ πλάτος.

115. Τόποι σκεπασμένοι ἀπὸ δένδρα ἢ δάση εἶναι δροσερώτεροι τὸ καλοκαίριον παρὰ τοὺς ἀνοικτοὺς ἐ καλλιεργημένους.

Ἐρωτήσεις.—Α'. Ποῖα μέρη τῆς γῆς εἶναι ψυχρότερα, καὶ ποῖα θερμότερα; Ποίαν ἀναλογίαν μὲ τὸ πλάτος ἔχει ἡ θερμότης καὶ τὸ ψύχος; Πῶς εἶναι γενικῶς τὸ κλίμα τόπων μεταξὺ τοῦ ἰσημερινοῦ καὶ 25° πλάτους, καὶ πῶς μεταξὺ 25 καὶ 35 μοιρῶν; Πῶς μεταξὺ 35 καὶ 45 μοιρῶν; Πῶς εἶναι τὸ κλίμα μεταξὺ 45° καὶ 65°, καὶ πῶς μεταξὺ 65° καὶ 90°; Ποίαν μεταβολὴν παρατηροῦμεν ὅσον ὑψονόμεθα ὑπεράνω τοῦ ἐπιπέδου τῆς θαλάσσης, καὶ εἰς ποῖα ὕψη εὑρίσκομεν διηνεκῆ χιόνα; Τί ἕπεται ἀπὸ ταῦτα; Ποία εἶναι ἡ γενικὴ θερμοκρασία τῆς θαλάσσης, παραβαλλομένη μὲ τὴν τῆς ξηρᾶς; Ποία εἶναι ἡ νήσων καὶ τόπων παραθαλασσίων; Ποῖον ἀποτέλεσμα ἔχει ἐπάνω εἰς τὸ κλίμα τὰ δένδρα καὶ τὰ δάση;

Ἄφες τὰς ἐρωτήσεις τὰς σημειωμένας (Β'.) διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.

Β'. Ποῖοι εἶναι τινὲς τῶν ψυχροτέρων ἐπὶ τῆς γῆς τόπων καὶ χωρῶν; [Ἴδε πίνακα τοῦ Κόσμου.] Ποῖοι εἶναι τινὲς τῶν θερμοτέρων; Ποῖαι χῶραι ἔχουν τὸ εὐκρατότερον κλίμα; Παρατήρησε τὸν πίνακα τῆς Εὐρώπης, καὶ στοχάσου ποία πιθανῶς εἶναι ἡ ψυχροτέρα, ἡ Γαλλία ἢ ἡ Ἑλβετία. Ποία πιθανῶς εἶναι ἡ θερμοτέρα, ἡ Ἀγγλία ἢ ἡ Πολωνία;

ΡΙΣΤ'. ΑΝΕΜΟΙ. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ά. Ὁ ἄνεμος εἶναι ἀὴρ βαλμένος εἰς κίνησιν, καὶ προξενεῖται ἀπὸ τοὺς διαφόρους βαθμοὺς θερμότητος εἰς διάφορα τῆς γῆς μέρη.

Ὁ ἀὴρ ὑψοῦται πάντοτε ὅταν ἦναι πυρωμένος· ὁ ἀπὸ τὰ ψυχρότερα δὲ μέρη ἀὴρ ἐφορμᾷ νὰ ἀναπληρώσῃ τὸν τόπον αὐτοῦ.

β'. Εἰς νήσους καὶ τόπους παραθαλασσίους, εἰς θερμὰ κλίματα, πνέει συνήθως τὸ μὲν πρωῒ ἄνεμος ἀπὸ τὴν ξηρὰν, καλούμενος Ἀπόγειος Αὔρα, μετὰ δὲ τὴν μεσημβρίαν ἄνεμος ἀπὸ τὴν θάλασσαν, καλούμενος Θαλάσσιος Αὔρα.

γ'. Εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην, ἐπειδὴ τὰ ὑπὸ τὸν ἥλιον μέρη εἶναι θερμότερα, καὶ ἐπειδὴ ἡ γῆ στρέφεται ἀπὸ δυσμῶν εἰς ἀνατολὰς, ὁ ἀὴρ κινεῖται κατὰ ἐναντίαν διεύθυνσιν, ἀκολουθῶν τὸν ἥλιον. Τοῦτο δὲ σχηματίζει ἀδιακόπους ἀνέμους ἐξ ἀνατολῶν, καλουμένους ἐμπορικοὺς ἀνέμους, ἢ ἐτησίας.

Πρὸς ἄρκτον καὶ νότον τοῦ ἰσημερινοῦ, οἱ ἐτησίαι γίνονται βορειανατολικὸς καὶ νοτιανατολικός.

δ'. Εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν ὑπάρχουν ἄνεμοι καλούμενοι μ ο ν σ ο ύ ν ι α, τὰ ὁποῖα φυσοῦν τὸ ἥμισυ ἔτος βορειανατολικὰ, καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ νοτιοδυτικά.

έ. Αἱ θύελλαι εἶναι τρικυμίαι σφοδραὶ, εἰς τὰς ὁποίας ὁ ἄνεμος πάσχει αἰφνιδίως πλείστας μεταβολὰς, καὶ ἐξολοθρεύει πᾶν ὅ,τι ἀπαντήσῃ. Συμβαίνουν δὲ γενικῶς εἰς θερμὰς χώρας.

Εἰς αὔραν ἐλαφρὰν, ὁ ἄνεμος κινεῖται ἀπὸ 5 ἕως 10 μίλια καθώραν· εἰς ἀνεμοταραχὴν, 60 μίλια· καὶ εἰς θύελλαν, 100.

ς'. Οἱ ἀνεμοστρόβιλοι σχηματίζονται ἀπὸ ἀνέμους ἐναντίους, οἵτινες συναπαντώμενοι περικινοῦνται ταχέως, ὑψόνοντες εἰς τὸν ἀέρα ἄμμον καὶ σώματα ἐλαφρά.

Εἰς τὰς ἐρήμους τῆς Ἀφρικῆς ἀνασύρουν

κἄποτε τὴν ἄμμον, καὶ σχηματίζουν στήλην κινουμένην, ἥτις καταχώνει πᾶν ὅ,τι ἀπαντήσῃ.

Ὅταν φαίνωνται ἐπὶ τοῦ ὠκεανοῦ οἱ ἀνεμοστρόβιλοι, ἀνασύρουν τὸ ὕδωρ, καὶ προξενοῦν σιφῶνας.

ζ'. Εἰς τὰς ἐρήμους τῆς Ἀφρικῆς καὶ Ἀραβίας, ἐπικρατεῖ ἄνεμος ζεστὸς, καλούμενος ὁ σαμιὴλ ἢ ὁ σιμούμ, ὅστις λέγεται νὰ προξενῇ κἄποτε θάνατον ἄμεσον. Δὲν ἐμπορεῖ τις ἄλλως νὰ τὸν ἀποφύγῃ, παρὰ πίπτων πρηνὴς ἐπὶ τῆς γῆς.

ἡ. Εἰς τὰς νοτίους χώρας τῆς Εὐρώπης, φυσᾷ ἐκ τῆς Ἀφρικῆς θερμὸς νοτιανατολικὸς ἄνεμος, καλούμενος σιρόκκος, μεγάλης ἀνησυχίας καὶ ἀδυναμίας πρόξενος.

Ἐρωτήσεις.—Τί εἶναι ὁ ἄνεμος; Πόθεν προξενεῖται; Τί εἶναι αἱ ἀπόγειοι καὶ θαλάσσιοι αὖραι; Ποῦ φυσοῦν οἱ ἐμπορικοὶ ἢ ἐτησίαι ἄνεμοι, καὶ πόθεν προέρχονται; Τί εἶναι τὰ μονσούνια; Τί εἶναι αἱ θύελλαι; Πόσον ταχέως κινεῖται ὁ ἄνεμος; Τί εἶναι οἱ ἀνεμοστρόβιλοι; Τί προξενοῦν εἰς τὰς ἐρήμους οἱ ἀνεμοστρόβιλοι; Τί εἰς τὴν θάλασσαν; Τί εἶναι ὁ σαμιὴλ, ἡ σιμοὺμ, καὶ πῶς δύναταί τις νὰ τὸν ἀποφύγῃ; Τί εἶναι ὁ σιρόκκος;

ΡΙΒ'. ΠΑΛΙΡΡΟΙΑΙ. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

Ἐνῷ κινεῖται περὶ τὴν γῆν ἡ σελήνη, τὰ ὕδατα τῶν ὠκεανῶν ἢ θαλασσῶν, τὰ ἀμέσως ὑπὸ αὐτὴν, ὑψόνονται ὑπεράνω τοῦ κοινοῦ ἐπιπέδου, διὰ τοῦ ἕλκυσμοῦ της. Ὑψοῦνται δὲ τὰ ὕδατα καὶ πίπτουν δὶς τῆς ἡμέρας.

Ὅταν ἡ σελήνη ἀνατέλλῃ, ἀρχίζει ἡ Πλημμύρα τῆς θαλάσσης· ὅταν δὲ ἦναι εἰς τὸν μεσημβρινὸν, ἡ πλημμύρα εἶναι εἰς τὸ ὕψος της· ἔκτοτε ἀναβαίνει βαθμηδὸν ἡ θάλασσα ἕως νὰ δύσῃ ἡ σελήνη, ὅτε εἶναι χαμηλοτάτη. Εἶναι δὲ πάλιν ἡ πλημμύρα ὑψηλοτάτη, ὅταν ἡ σελήνη εὑρίσκεται εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς γῆς μέρος, καὶ

χαμηλοτάτη ὅταν ἀνατέλλῃ· οὕτω ὑψονομένη καὶ πίπτουσα τακτικῶς κατὰ ἕξ ὥρας. Μεταβάλλεται δὲ πολλάκις τῆς πλημμύρας καὶ ἀμπώτιδος ὁ καιρὸς ἀπὸ τὴν θέσιν τόπων, ἀπὸ ῥεύματα, κτλ.

Εἰς μεσογείους θαλάσσας δὲν ὑπάρχει ἐπαισθηταὶ παλίῤῥοιαι.

Ἐρωτήσεις.— Τί προξενεῖται ἀπὸ τῆς σελήνης τὴν ἐπιῤῥοὴν ἐπάνω εἰς τὸν ὠκεανὸν καὶ τὴν θάλασσαν; Ποσάκις ὑψόνεται καὶ πίπτει ἡ θάλασσα; Εἶναι παλίῤῥοιαι εἰς θαλάσσας μεσογείους;

ΡΙΗ'. ΗΜΕΡΑΙ ΚΑΙ ΝΥΚΤΕΣ. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ά. Ἐπειδὴ ἡ γῆ ῥέφεται περὶ τὸν ἄξονά της εἰς εἰκοσιτέσσαρας ὥρας, ὅλα της τὰ μέρη ἔχουν ἐναλλὰξ ἡμέραν καὶ νύκτα, ἀλλ' ὄχι ἰσομήκη.

β'. Εἰς τόπους ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν αἱ ἡμέραι εἶναι πάντοτε ἴσαι, ἢ δώδεκα ὥρας ἑκάστη, καὶ ὁ ἥλιος ἀνατέλλει καὶ δύει εἰς τὰς ἕξ ὥρας, καθ' ὅλον τὸ ἔτος.

γ'. Τὴν 8ην τοῦ Μαρτίου καὶ τὴν 11ην τοῦ Σεπτεμβρίου, ὅταν ὁ ἥλιος ἦναι κατευθεῖαν ὑπεράνω τοῦ ἰσημερινοῦ, φωτίζει ἥμισυ ἑκάστου ἡμισφαιρίου, καὶ αἱ ἡμέραι καὶ νύκτες εἶναι ἴσαι εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Αἱ περίοδοι λοιπὸν τοῦ χρόνου αὗται καλοῦνται Ἰσημερίαι.

δ'. Ἀπὸ τὴν 8ην τοῦ Μαρτίου μέχρι τῆς 11ης τοῦ Σεπτεμβρίου, ἢ τὸ καλοκαίριόν μας, ὁ ἥλιος λάμπει ἀδιακόπως ἕως εἰς τὸν βόρειον πόλον, προξενῶν ἑξαμηνιαίαν ἡμέραν εἰς τὸν πόλον αὐτὸν, καὶ ἀφίνων τὸν νότιον πόλον μῆνας ἕξ εἰς τὸ σκότος.

Κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο φωτίζει συγχρόνως πλέον παρὰ τὸ ἥμισυ τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου, καὶ ὀλιγώτερον παρὰ τὸ ἥμισυ τοῦ νοτίου.

έ. Ἐξ αἰτίας τούτου, πᾶς τόπος εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον εἶναι ὑπὲρ τὰς δώδεκα ὥρας

εἰς τὸ φῶς, κατὰ τὸ θέρος μας· πᾶς δὲ τόπος εἰς τὸ νότιον ἡμισφαίριον, ὀλιγώτερον παρὰ δώδεκα.

ς'. Ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριον ἕως τὸν Μάρτιον, ἢ τὸν χειμῶνά μας, ὁ βόρειος πόλος ἔχει συνεχῆ νύκτα, καὶ ὁ νότιος πόλος ἡμέραν συνεχῆ. Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, τὸ νότιον ἡμισφαίριον ἔχει ἡμέρας ὑπὲρ τὰς δώδεκα ὥρας τὸ μῆκος, ἐνῷ αἱ ἰδικαί μας ἡμέραι εἶναι μικρότεραι.

Τοιουτοτρόπως γίνονται αἱ μακραὶ ἡμέραι τοῦ καλοκαιρίου, καὶ αἱ βραχεῖαι τοῦ χειμῶνος.

ζ'. Ἀπὸ τὸν ἰσημερινὸν μέχρι τῶν πολικῶν κύκλων, αἱ ἡμέραι αὐξάνουν καθόσον αὐξάνει τὸ πλάτος. Εἰς τοὺς κύκλους αὐτοὺς ἡ μακροτάτη ἡμέρα εἶναι 24 ὡρῶν, καὶ ἡ μακροτάτη νὺξ ἡ αὐτή.

η'. Ἀπὸ δὲ τοὺς πολικοὺς κύκλους ἕως τοὺς πόλους, αἱ ἡμέραι μακρύνονται εἰς ἑβδομάδας καὶ μῆνας, ὥστε εἰς τοὺς πόλους δὲν εἶναι παρὰ μία ἡμέρα καὶ μία νὺξ τὸν χρόνον. Εἰς πλάτος 67° ἡ μακροτάτη ἡμέρα εἶναι ἕνας μήν· εἰς 70°, δύο μῆνες· εἰς 80°, τέσσαρες μῆνες· καὶ εἰς τοὺς πόλους, ἓξ μῆνες.

Ἐρωτήσεις.—Ἔχουν ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς ἴσας ἡμέρας καὶ νύκτας; Πόσον εἶναι τὸ μῆκος τῶν ἡμερῶν εἰς τὸν ἰσημερινόν; Πότε εἶναι ἴσαι εἰς ἄλλα μέρη τῆς γῆς; Πῶς ὀνομάζονται αἱ περίοδοι αὗται; Εἰς ποῖον πόλον φέγγει ὁ ἥλιος τὸ καλοκαίριον; Τί ἀποτέλεσμα ἔχει τοῦτο ἐπάνω εἰς τὸ μῆκος τῶν ἡμερῶν; Ποῖος πόλος φωτίζεται τὸν χειμῶνά μας; Πόσον εἶναι τὸ μῆκος τῆς ἡμέρας ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ μέχρι τῶν πολικῶν κύκλων; Πόσον εἶναι εἰς τοὺς πολικοὺς κύκλους; Ἀπὸ τοὺς πολικοὺς κύκλους ἕως τοὺς πόλους; Εἰς ποίους τόπους εἶναι τεσσάρων μηνῶν αἱ μακρότεραι ἡμέραι, εἰς ποίους δύο, καὶ εἰς ποίους ἑνὸς μηνός;

ΠΡΟΒΛΗΜΑ.

Νὰ εὑρεθῇ τὸ μῆκος τῆς μακροτάτης ἡμέρας εἰς τόπον τινά.

Ἐπάνω εἰς τὸν Χάρτην τῶ κόσμω εὑρετὸ πλάτος τῶ τόπω εἰς τὸ ἀριστερὸν πλευρὸν τῶ πίνακος, καὶ εἰς τὴν σήλην τῶν μακροτάτων ἡμερῶν, οἱ πλησιέστεροι χαρακτῆρες θέλουν σὲ δείξειν σχεδὸν τὸ μῆκος τῆς μακροτάτης ἡμέρας ἢ νυκτός. Ἀφαίρεσε τοῦτο ἀπὸ 24 ὥρας, καὶ ἔχεις τὸ μῆκος τῆς βραχυτάτης ἡμέρας ἢ νυκτός.

Ἐρωτήσεις.—Πῶς εὑρίσκεις τὸ μῆκος τῆς μακροτάτης ἡμέρας εἰς τόπον τινά; Πόση εἶναι ἡ μακροτάτη ἡμέρα εἰς τὴν Βόρειον Ἄκραν; Εἰς τὴν Γρίλτεραν; Εἰς τὸ Ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἐλπίδος; Εἰς τὸ Κέρας Ἀκρωτήριον; Εἰς τὸ Μέξικον; Πόσον εἶναι τὸ μῆκος τῆς μακροτάτης νυκτὸς εἰς τὰς Ἀθήνας; Εἰς τὴν Πετρούπολιν; Εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν;

ΡΙΘ'. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ΜΗΚΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ ΧΡΟΝΟΥ.

ά. Ἐὰν συρθῇ γραμμή τις βορεινὰ καὶ μεσημβρινὰ διὰ ὁποιουδήποτε τόπου ἐπὶ τῆς σφαίρας, ὁ ἥλιος θέλει πάντοτε εἶσθαι ὑπεράνω τῆς γραμμῆς αὐτῆς τὸ μεσημέριον.

Τοιαύτη γραμμὴ καλεῖται Μεσημβρινὴ, ἢ μεσημβρινὸς κύκλος.

β'. Ἂν ἐκτανθῇ εἰς τοὺς πόλους ἡ γραμμὴ αὕτη, ὅλοι οἱ ὑποκάτω της τόποι, (ἤγουν, ὅλοι οἱ ἀκριβῶς πρὸς ἄρκτον καὶ νότον ἀλλήλων τόποι,) θέλει ἔχειν μεσημέριον τὴν αὐτὴν σιγμήν.

Ἐὰν δὲ ἐπισυρθῇ ἡ γραμμὴ αὕτη πέριξ τῆς γῆς εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος, θέλει περάσειν διὰ τῶν τόπων, ὅσοι ἔχουν μεσονύκτιον τὸν καιρὸν αὐτόν.

γ'. Ἐπειδὴ ἡ γῆ στρέφεται ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς, ὁ ἥλιος φαίνεται νὰ κινῆται περὶ αὐτὴν ἐξ ἀνατολῶν εἰς δυσμάς.

δ'. Ὅθεν, ἂν συρθῇ ἐπὶ τῆς γῆς ἀριθμός τις μεσημβρινῶν, ὁ ἥλιος θέλει πρῶτον περάσειν ὑπεράνω τῶν πλησιέστερον αὐτοῦ, ἤτοι ἀνατολικωτέρων, ἢ ὕστερον ὑπεράνω τῶν δυτικωτέρων.

Οὕτω, εἶναι μεσημέριον εἰς τὴν Εὐρώπην, ἀφοῦ περάσῃ τὸ μεσημέριον εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ πρὶν γένῃ μεσημέριον εἰς τὴν Ἀμερικήν. Ἀκολούθως, ὅταν ἦναι μεσημέριον εἰς τὴν Εὐρώπην, εἶναι δειλινὸν εἰς τὴν Ἀσίαν, ἢ πρωΐ εἰς τὴν Ἀμερικήν.

Πρὸς διασάφησιν τούτου, ἂς βάλῃ ὁ μαθητὴς τὸν δάκτυλόν του, νὰ παραστένῃ τὸν ἥλιον, ὑπεράνω τοῦ πίνακος τοῦ κόσμου, ἢ ἂς σύρῃ τὸν πίνακα ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς, καθὼς ἡ γῆ κινεῖται. Θέλει δὲ τότε ἰδεῖν ὅτι ὁ ἥλιος πρῶτον περνᾷ ὑπεράνω τόπων πρὸς ἀνατολάς, ὡς ἡ Ἀσία, καὶ μετέπειτα ὑπεράνω τῶν εἰς τὴν δύσιν, ὡς ἡ Εὐρώπη ἢ ἡ Ἀμερική.

ε'. Ἐπὶ τοῦ πίνακος εἶναι συρμένοι ὀλίγοι μόνον μεσημβρινοί, ἀλλὰ πᾶς τόπος ἐπὶ τῆς γῆς, ὅσον καὶ ἂν ἦναι μικρός, ἔχει τὸν ἴδιόν του μεσημβρινόν.

ς'. Ἀπόχασις ἀνατολικὰ ἢ δυτικὰ ἀπὸ μεσημβρινὸν τινὰ ὠνομάσθη Μῆκος, ἐπειδὴ οἱ ἀρχαῖοι ὑπέθεταν τὴν γῆν νὰ ἦναι μακροτάτη ἐξ ἀνατολῶν εἰς δυσμάς.

ζ'. Τὸ μῆκος λογαριάζεται γενικῶς ἀπὸ τὸν μεσημβρινὸν τοῦ Γρηνουΐκου, ἢ Λονδίνου, καὶ ὑπάγει 180 μοίρας πρὸς ἀνατολὰς, καὶ ἄλλας τόσας πρὸς δυσμὰς αὐτοῦ.

Ἀκολούθως, τὸ μῆκος ὁποιουδήποτε τόπου δὲν ἐμπορεῖ νὰ ὑπερβῇ 180 μοίρας.

η'. Ὅλοι οἱ εἰς τὸ αὐτὸ μῆκος τόποι εἶναι ὑπὸ τὸν αὐτὸν μεσημβρινὸν, ἢ ἔχουν ἑπομένως μεσημέριον τὴν αὐτὴν ὥραν.

Ὅταν ἦναι μεσημέριον εἰς τόπον τινὰ, εἶναι

μεσονύκτιον εἰς ὅλους τοὺς τόπους τοὺς 180 μοίρας ἀπέχοντας ἀπὸ τὸν μεσημβρινὸν αὐτοῦ, ἐπειδὴ εἶναι ὑπὸ τὸν ἀπέναντι μεσημβρινόν.

θ'. Ἐπειδὴ ὁ ἥλιος φαίνεται νὰ κινῆται περὶ τὴν γῆν, ἢ 360 μοίρας, εἰς εἰκοσιτέσσαρας ὥρας, κάθε 15 μοῖραι πρὸς ἀνατολὰς ἢ πρὸς δυσμὰς κάμνουν μιᾶς ὥρας διαφορὰν εἰς τὸν καιρὸν τόπων.

ι'. Τὸ μῆκος σημειοῦται εἰς πίνακας ἐπὶ τοῦ ἰσημερινοῦ, ἢ εἰς τὴν κορυφὴν ἢ τὸ βάθος τοῦ πίνακος.

Οἱ μεσημβρινοὶ ὡς ἢ παράλληλοι πλάτους σύρονται γενικῶς διὰ κάθε 10 μοίρας. Ἐνίοτε σύρονται διὰ κάθε 15 μοίρας, ὥστε νὰ εὐκολύνωσι τὴν εὕρεσιν τῆς διαφορᾶς τῶ καιροῦ, ὡς ἐπὶ τῶ Χάρτου.

ια'. Εἰς τὸν ἰσημερινὸν, τοῦ μήκους αἱ μοῖραι εἶναι 69 μίλια ἑκάστη, ἀλλὰ σμικρύνονται ὅσον ἀναβαίνουν πρὸς τοὺς πόλους, ὅπου συνέρχονται ὅλοι οἱ μεσημβρινοί. (Ἴδε πίνακα τοῦ Κόσμου.)

Ἐρωτήσεις. —Πῶς πρέπει νὰ συρθῇ γραμμή τις, ὥστε νὰ ἦναι ὁ ἥλιος ὑπεράνω αὐτῆς τὸ μεσημέριον; Πῶς ὀνομάζεται τοιαύτη γραμμή; Ἂν ἐκτανθῇ ἡ γραμμὴ αὕτη εἰς τοὺς πόλους, πότε θέλει εἶσθαι μεσημέριον εἰς τοὺς ὑποκάτω της τόπους; Ἂν ἐπεκτανθῇ εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος τῆς σφαίρας, ποία ὥρα θέλει εἶσθαι εἰς τοὺς ἐκεῖ ὑποκάτω της τόπους;

Πῶς φαίνεται ὁ ἥλιος νὰ κινῆται; Τί ἕπεται ἐκ τούτου; Πότε εἶναι μεσημέριον εἰς τὴν Εὐρώπην, ὡς πρὸς ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου; Ποία ὥρα εἶναι εἰς ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου, ὅταν ἦναι μεσημέριον εἰς τὴν Εὐρώπην; Πῶς ὀνομάζεται ἡ πρὸς ἀνατολὰς ἢ δυσμὰς ἀπόστασις, καὶ διατί; Πῶς μετρεῖται τὸ μῆκος; Πόσων μοιρῶν δύναται νὰ ἦναι; Εἰς ποίους τόπους ἔχουν μεσημέριον συγχρόνως; Ὅταν ἦναι μεσημέριον εἰς δοθέντα τινὰ τόπον, πόσας μοίρας ἀπὸ τον τόπον

αὐτὸν εἶναι μεσονύκτιον ; Πόσαι μοῖραι μήκους κάμνουν μιᾶς ὥρας διαφορὰν εἰς τὸν καιρόν ; Ποῦ σημειοῦται ἐπὶ τοῦ πίνακος ; Πόσα μίλια εἰς μίαν μοῖραν ;

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.

ΠΡΟΒ. Α'. Νὰ εὕρῃ τις τὸ Μῆκος τόπου.

Κύτταξε εἰς τὴν κορυφὴν ἢ τὸ βάθος τοῦ πίνακος, ἢ ἐπὶ τοῦ ἰσημερινοῦ, καὶ εὕρε τὴν μοῖραν τὴν ἀπέναντι τοῦ δοθέντος τόπου, προσέχων νὰ ἀκολουθῇς τὸν δρόμον τῶν μεσημβρινῶν.

Ἐρωτήσεις.— Τί εἶναι τὸ ἐκ τοῦ Λονδίνου μῆκος τῶν Ἀθηνῶν ; Ποῖον εἶναι τὸ τῆς Φιλαδελφείας ἀπὸ τὸν αὐτὸν τόπον ; Τῶν Σανδουϊκῶν νήσων ; Τῆς Κίνας ;

ΠΡΟΒ. Β'. Νὰ εὕρῃ τις τὴν διαφορὰν τοῦ καιροῦ μεταξὺ δύο τόπων.

Ἐπάνω εἰς τὸν Χάρτην τοῦ κόσμου, οἱ μεσημβρινοὶ εἶναι συμένοι κάθε 15 μοίρας. Μέτρησε τοὺς μεσημβρινοὺς ἀπὸ τὸν ἕνα εἰς τὸν ἄλλον τόπον, καὶ θέλεις ἔχειν τὸν ἀριθμὸν τῶν ὡρῶν, ὅσας διαφέρει ὁ εἷς τόπος ἀπὸ τὸν ἄλλον.

Ἐὰν μὲν ὁ τόπος ἦναι πρὸς ἀνατολὰς τοῦ δοθέντος τόπου, ὁ καιρὸς τοῦ τόπου αὐτοῦ εἶναι τόσας ὥρας πλέον ἐνωρὶς ἀπὸ τὸν τοῦ δοθέντος τόπου· ἐαν δὲ πρὸς δυσμὰς, τόσας ὥρας πλέον ἀργὰ ἀπὸ τὸν τοῦ δοθέντος τόπου.

Ἐρωτήσεις.—Πόση εἶναι ἡ τοῦ καιροῦ διαφορὰ μεταξὺ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν Παρισίων ; Πόση ἡ μεταξὺ τοῦ Λονδίνου καὶ τῶν Ἀθηνῶν ; Πόση ἡ μεταξὺ τῆς Βιέννης καὶ τῆς Φιλαδελφείας ; Πόση ἡ μεταξὺ τῆς Σμύρνης καὶ τῆς Κίνας ; Πόση ἡ μεταξὺ τοῦ Μεξίκου καὶ τῶν Σανδουϊκῶν Νήσων ;

ΓΕΝΗ ΑΝΘΡΩΠΩΝ.

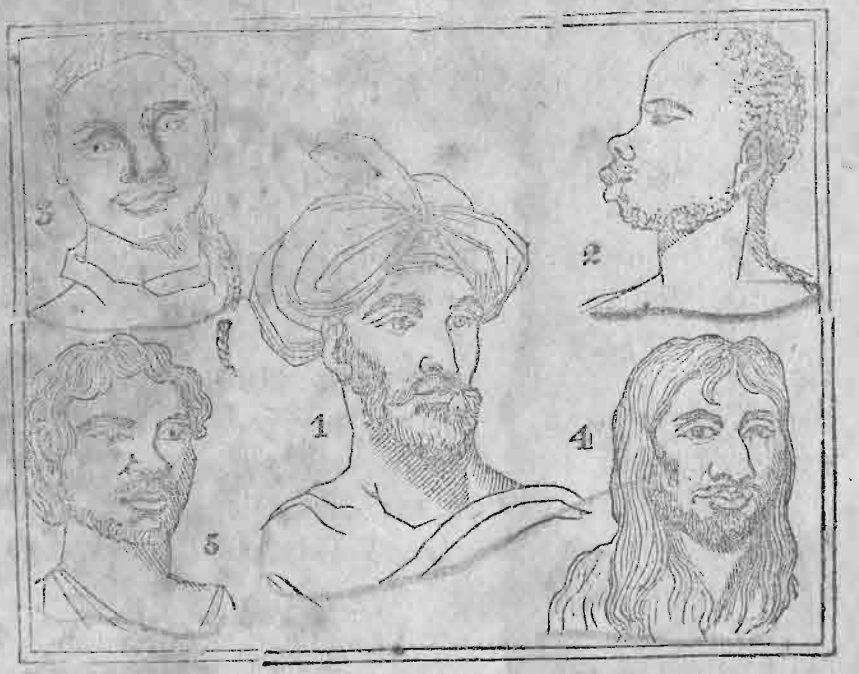

1. Εὐρωπαῖος. 2. Ἀφρικανός. 3. Ἀσιανὸς, ἢ Μογγόλος. 4. Αὐτόχθων Ἀμερικανὸς, ἢ Ἰνδός. 5. Μαλαῖος.

120. *Πέντε γένη ἀνθρώπων ὑπάρχουν ἐπὶ τῆς γῆς, διακρινόμενα τὸ ἓν ἀπὸ τὸ ἄλλο διὰ τῶν χαρακτήρων ᾗ τοῦ χρώματος αὐτῶν.*

121. 1ον. *Τὸ Εὐρωπαϊκὸν γένος, περικλεῖον τοὺς Εὐρωπαίους ᾗ τοὺς ἀπογόνους των, ὁμοῦ μὲ τοὺς Βαρβαρέσους τῆς Ἀφρικῆς, ᾗ τὸν λαὸν τῆς Δυτικῆς Ἀσίας ᾗ Περσίας.*

Εἰς ψυχρὰ μὲν κλίματα ἔχουν ὄψεις λευκὰς, ἀλλ' εἰς τὰ θερμὰ κλίματα τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς, ᾗ τοῦ Νοτίου τῆς Εὐρώπης, εἶναι μελάγχροινοι.

122. 2ον. *Τὸ Ἀσιατικὸν, ἢ Μογγολικὸν γένος, βαθέος κιτρίνου, ἐκτεινόμενον ἐπάνω εἰς*

τὰ ἀνατολικὰ μέρη τῆς Ἀσίας. Ἔχουν δὲ εὐθείας μελαίνας τρίχας, μικρὰ ὀμμάτια, πλαγίως θεμένα, καὶ ἐξέχοντα ὀστᾶ παρειῶν.

Τῆς κατεψυγμένης ζώνης οἱ κάτοικοι ὁμοιάζουν τοὺς Μογγόλους, ἐκτὸς ὅτι εἶναι μικρόσωμοι.

123. 3ον. Τὸ Ἀμερικανὸν ἢ Ἰνδικὸν γένος, οἵτινες εὑρίσκονται προηγουμένως εἰς τὴν Ἀμερικὴν, χαλκόχροοι, μὲ εὐθείας μελαίνας τρίχας, καὶ ὑψηλὰ ὀστᾶ παρειῶν.

124. 4ον. Τὸ Μαλαϊκὸν γένος, εὑρισκόμενον εἰς τὴν Μαλάκκαν, καὶ τινὰς τῶν Ἀσιατικῶν νήσων, βαθέος μελαγχροίνου χρώματος, μὲ μαύρας σγερὰς τρίχας, καὶ πλατέα ὄμματα καὶ χαρακτῆρας.

125. 5ον. Τὸ Ἀφρικανὸν ἢ μαῦρον γένος, σιμοὶ, μὲ μαλλερὰς τρίχας, καὶ χείλη παχέα, εὑρισκόμενοι τοπλέον εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ Ἀβεραλίαν.

126. Εἰδοποιούμεθα ὑπὸ τῶν ἁγίων Γραφῶν, ὅτι ὅλα τὰ γένη ταῦτα εἶναι ἀδελφοὶ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας, τὰ τέκνα τῶν αὐτῶν προπατόρων.

127. Τὴν μεταξὺ των μεγάλην διαφορὰν ἐπροξένησε μέρος μὲν ἡ διαφορὰ τῶ κλίματος, τῆς τροφῆς, τῆς ἐνδυμασίας, καὶ τῶν τρόπων τοῦ ζῆν, μέρος δὲ, ἄλλα αἴτια ὄχι ἐντελῶς νοούμενα παρ' ἡμῶν.

Ἐρωτήσεις.— Πόσα γένη ἀνθρώπων ὑπάρχουν; Ποῖον εἶναι τὸ πρῶτον μνημονευόμενον γένος, καὶ τίνες ἀνήκουν εἰς αὐτό; Ποία εἶναι ἡ ὄψις των; Ποῖον εἶναι τὸ δεύτερον γένος; Τίνες εἶναι οἱ ἰδιαίτεροι χαρακτῆρες τοῦ Μογγολικοῦ γένους; Τί εἶναι ὁ λαὸς τῶν κατεψυγμένων ζωνῶν; Ποῦ εὑρίσκεται τὸ Ἰνδικὸν γένος; Ποῖαι εἶναι αἱ ἰδιότητες αὐτῶν; Περίγραψε τὸ Μαλαϊκὸν γένος. Ποῖον εἶναι τὸ πέμπτον γένος; Εἰς ποῖον γένος ἀνήκομεν ἡμεῖς; Κατάγονται καὶ γένη ταῦτα ἀπὸ τοὺς ἰδίους προπάτορας; Τί ἐπροξένησε τὴν διαφοράν;

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ.

128. Εἰς πέντε διαφόρους στάσεις κοινωνίας εὑρίσκονται οἱ ἄνθρωποι· τὴν ἀγρίαν, βάρβαρον, ἡμιπολιτισμένην, πολιτισμένην, καὶ φωτισμένην.

129. Τῆς κοινωνίας ἡ κατάστασις κρέμεται ἀπὸ τὰς γνώσεις τοῦ λαοῦ, τὴν ἐμπειρίαν των εἰς τὰς βαναύσους τέχνας, εἰς τὴν τεκτονικὴν, ὑφαντικὴν, σιδηρουργικὴν, κτλ. καὶ τὰ ἤθη καὶ ἔθη των.

130. 1ον. Ἡ ἀγρία κατάστασις εἶναι ἐκείνη, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ ἄνθρωποι κερδαίνουν τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀπὸ τὸ ὀψάρευμα, τὸ κυνήγιον, ἢ τὴν ληςείαν, ἐνδύνονται μὲ δέρματα, καὶ κατοικοῦν εἰς τὸν ἀνοικτὸν ἀέρα ἢ εἰς καλύβας ταλαιπώρους. Ἔχουν δὲ ὀλίγην γνώρισιν τῆς γεωργικῆς ἢ τῶν βαναύσων τεχνῶν, καὶ οὐδεμίαν διαίρεσιν γαιῶν, ἢ σύστημα νόμων. Σπανίως συναθροίζονται εἰς πόλεις ἢ χωρία.

131. 2ον. Ἡ βάρβαρος κατάστασις εἶναι ἐκείνη, εἰς τὴν ὁποίαν ζωοτροφοῦνται τὰ ἔθνη ἀπὸ τὴν γεωργικὴν, ἢ τὴν βόσκησιν βωδίων καὶ προβάτων, ἔχοντες καὶ γνῶσιν τινὰ τῶν βαναύσων τεχνῶν.

Τὰ βάρβαρα ἔθνη συναθροίζονται μὲν εἰς χωρία, καὶ ἔχουν τακτικούς τινὰς τύπους κυβερνήσεως καὶ θρησκείας· ἀλλὰ δὲν ἔχουν γραμμένην γλῶσσαν ἢ βιβλία.

Οἱ ἄγριοι καὶ οἱ βάρβαροι εἶναι συνήθως σκληροὶ καὶ ἐκδικητικοὶ, καὶ ὑποχρεόνουν τὰς γυναῖκάς των νὰ ἐργάζωνται ὡς δοῦλαι.

132. 3ον. Ἡ ἡμιπολιτισμένη κατάστασις εἶναι ὁμοία τῆς τῶν Σινῶν, καὶ ἄλλων ἐθνῶν εἰς τὸ νότιον τῆς Ἀσίας, τὰ ὁποῖα καταλαμβάνει μὲν τὴν γεωργικὴν καὶ πολλὰς τῶν τεχνῶν ἐξαίρετα, καὶ ἔχει

βιβλία τινὰ ᾗ κἄποιαν μάθησιν, μὲ καθεστῶτας νόμους ᾗ θρησκείαν· πλὴν μεταχειρίζονται τὰς γυναῖκάς των ὡς δούλας, ᾗ ἔχουν ἄλλα πολλὰ ἔθιμα ὡς τὰ τῶν βαρβάρων ἐθνῶν.

133. 4ον. Εἰς τὴν πολιτισμένην κατάστασιν, ἥτις εὑρίσκεται εἰς τὴν Πολονίαν ᾗ τὴν Νότιον Ἀμερικὴν, αἱ ἐπιστῆμαι ᾗ τέχναι νοοῦνται κάλλιστα, μάλιστα δὲ ἡ τυπογραφικὴ τέχνη· ᾗ αἱ γυναῖκες λαμβάνουν συντροφισσῶν μεταχείρισιν.

Πολλὰ ἔθιμα τῶν πολιτισμένων μὲν, ἀλλ' ὄχι ᾗ φωτισμένων ἐθνῶν, εἶναι ἔτι βάρβαρα, καὶ οἱ πλειότεροι τοῦ λαοῦ μένουν εἰς τὴν παχυτάτην ἀπαιδευσίαν.

134. 5ον. Φωτισμένα ἔθνη λέγονται ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα αἱ γνώσεις εἶναι γενικώτεραι, ᾗ αἱ ἐπιστῆμαι ᾗ τέχναι εὑρίσκονται εἰς τὴν μεγίστην ἐντέλειαν, ὡς εἰς τὰ περισσότερα τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν.

Ὁ βαθμὸς τοῦ πολιτισμοῦ ἑκάστου τόπου δείκνεται εἰς τὸν Χάρτην τῆς οἰκουμένης ἀπὸ διαφόρους σκιὰς, ἐκεῖ ἐξηγουμένας.

Ἐρωτήσεις.—Τίνες εἶναι αἱ διάφοροι καταζάσεις κοινωνίας μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων; Ποία εἶναι ἡ ἀγρία κατάστασις; Τί δύνασαι νὰ εἴπῃς περὶ τῆς γνώσεως καὶ ἐθίμων τῶν ἀγρίων; Ποῖα ἔθνη τοῦ κόσμου εἶναι εἰς τὴν κατάζασιν ταύτην; (Ἴδε τὸν Χάρτην.) Ποία εἶναι ἡ βάρβαρος κατάστασις; Ποῖα εἶναι τὰ ἔθη τῶν ἐθνῶν τούτων; Ποία ἔθνη εἶναι βάρβαρα; Ποῖος εἶναι ὁ γενικὸς χαρακτὴρ ἀγρίων καὶ βαρβάρων ἐθνῶν; Ποία εἶναι ἡ ἡμιπολιτισμένη κατάστασις; Ποίαν γνῶσιν ἔχεν τὰ ἡμιπολισμένα ἔθνη; Πῶς μεταχειρίζονται τὰς γυναῖκάς των; Ποῖοι τόποι εἶναι ἡμιπολιτισμένοι;

Περίγραψε τὴν κατάστασιν τῶν πολιτισμένων ἐθνῶν. Τί ἐμπορεῖς νὰ εἴπῃς περὶ τῶν ἐθίμων καὶ γνώσεών των; Ποῖα εἶναι φωτισμένα ἔθνη; Εἰς ποῖα μέρη τοῦ κόσμου εὑρίσκεις πολιτισμένα καὶ φωτισμένα ἔθνη; Ποῖα εἶναι τὰ ἑκάστης κλάσεως εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀμερικήν;

ΡΑΕ΄. ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ά. Τὸ πρῶτον εἶδος κυβερνήσεως εἰς τὸν κόσμον ἐστάθη τὸ πατριαρχικὸν, εἰς τὸ ὁποῖον ἕκαστος πατὴρ, ἢ πατριάρχης, ἐκυβέρνα τὴν ἰδίαν του οἰκογένειαν ᾗ δούλους.

β΄. Πατριάρχαι τινὲς ἀκολούθως ἔγιναν κυβερνῆται πολλῶν συγγενῶν οἰκογενειῶν, ἢ μιᾶς φυλῆς, ᾗ ὠνομάσθησαν ἄρχοντες.

Ἡ κυβέρνησις ἀγρίων ᾗ βαρβάρων ἐθνῶν εἶναι συνήθως πατριαρχικὴ, ὡς μεταξὺ τῶν αὐτοχθόνων κατοίκων τῆς Ἀμερικῆς.

γ΄. Ὅταν ἰδιαίτεροι τινὲς ἄρχοντες ὑπερδυναμωθῶσι, νικοῦν πολλοὺς ἄλλες, ᾗ γίνονται ἐξουσιασταὶ μεγάλων χωρῶν. Τότε δὲ ὀνομάζονται μόναρχοι, βασιλεῖς, ἢ αὐτοκράτορες.

δ΄. Ἀπόλυτος μοναρχία λέγεται ἡ κυβέρνησις, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ θέλημα τοῦ μονάρχου εἶναι ὁ νόμος, καθὼς εἰς τὴν Ῥωσίαν ᾗ Τουρκίαν.

έ. Δημοκρατία λέγεται ἡ κυβέρνησις, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ λαὸς ἐκλέγει τοὺς ἰδίες των ἄρχοντας, καθὼς εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας.

ς΄. Ἡ περιωρισμένη μοναρχία ἑνόνει τὰ δύο ταῦτα πολιτεύματα, καὶ εἶναι ἐκείνη, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ λαὸς βοηθῶν νὰ γίνωνται οἱ νόμοι, τοὺς ὁποίους ᾗ ὁ βασιλεὺς εἶναι ὑπόχρεως νὰ ὑπακούῃ, ὡς εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Ἐπάνω εἰς τὸν Χάρτην τοῦ κόσμου, ἀζέρες ἐμφανίζουν τοὺς ἄρχοντας ἀγρίων ἢ βαρβάρων ἐθνῶν· στέφανος, τὴν ἀπόλυτον μοναρχίαν· αἱ Ῥωμαϊκαὶ ῥάβδοι ᾗ ὁ πίλος τῆς ἐλευθερίας, τὴν δημοκρατίαν· τὰ δύο δὲ ταῦτα σύμβολα ἑνωμένα, τὴν περιωρισμένην μοναρχίαν.

Ἐρωτήσεις.— Ποῖον ἐστάθη τὸ πρῶτον εἶδος κυβερνήσεως; Ποῖον τὸ ἑφεξῆς; Τί γίνεται ἀπὸ ἄρχοντας τινάς; Τί ὀνομάζονται αὐτοὶ τότε; Ποία λέγεται ἀπόλυτος μοναρχία; Ποῖαι ἀπόλυτοι μοναρχίαι

εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν; Ποία λέγεται δημοκρατία; Ποία δημοκρατία εἰς τὴν Εὐρώπην; Ποία λέγεται περιωρισμένη μοναρχία; Ἀνάφερε τὰς εἰς τὴν Εὐρώπην περιωρισμένας μοναρχίας.

ΡΑΣΤ'. ΘΡΗΣΚΕΙΑ. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ά. *Αἱ τέσσαρες ἐπικρατοῦσαι θρησκεῖαι τοῦ κόσμου εἶναι, ἡ Ἐθνική, Μωαμεθανική, Χριστιανική, καὶ Ἰουδαϊκή.*

β'. *Ἐθνικοὶ λέγονται ὅσοι πιστεύουν πολλοὺς θεοὺς ψευδεῖς, καὶ εἰς διάφορα ἔθνη λατρεύουν τὸν ἥλιον, τοὺς ἀστέρας, ποταμούς, τὰ εἴδωλα, ἕως δὲ καὶ κτήνη καὶ ἔντομα.*

γ'. *Πολλάκις βασανίζουν ἑαυτούς, ἀφανίζουν τὰ τέκνα των, καὶ πράττουν ἄλλας σκληρὰς καὶ πονηρὰς ἱεροπραξίας διὰ ν' ἀρέσκωσιν εἰς τοὺς θεούς των, καὶ νὰ λάβωσι τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν τὴν ἄφεσιν.*

Ὁ βωμὸς δείχνει τὰς Ἐθνικὰς χώρας ἐπὶ τοῦ Χάρτου τῆς οἰκουμένης.

δ'. *Μωαμεθανοὶ λέγονται οἱ πιστεύοντες εἰς τὸν Μωάμεθ, ὅστις ἔζησεν 600 ἔτη μετὰ Χριστὸν εἰς τὴν Ἀραβίαν, καὶ ἐπροσποιεῖτο νὰ ἦναι θεόπνευστος.*

έ. *Τοὺς ὀπαδούς του ὅλους ἐπρόσταξε νὰ ὁδοιπορῶσιν εἰς τὸν ναὸν τῆς Μέκκας, καὶ νὰ γονατίζωσιν ὅτε τὸν ἐπλησίαζαν.*

ς'. *Ἀπηγόρευσε μὲν τὴν εἰδωλολατρείαν καὶ πολυθεΐαν· ἀλλ' ἐσυγχώρησεν ἐγκλήματα τινά, καὶ ὑπεσχέθη εἰς τοὺς πιστοὺς σαρκικὸν παράδεισον μετὰ ταῦτα.*

Τὰς Μωαμεθανικὰς χώρας διακρίνει ἐπὶ τοῦ Χάρτου ἡμισέληνον, τὸ ἐπὶ τῆς σημαίας τοῦ Μωάμεθ.

ζ'. *Χριστιανοὶ λέγονται ὅσοι πιστεύουν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς τὸν Σωτῆρα.*

ή. *Ὑπάρχουν δὲ τρεῖς μεγάλαι διαιρέσεις Χριστιανῶν—τῶν Λατίνων, Ἑλλήνων, καὶ Διαμαρτυρομένων Χριστιανῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἑκάστη ἔχει ἰδιαίτερα δόγματα καὶ τύπους λατρείας.*

θ'. *Οἱ Διαμαρτυρόμενοι ὑποδιαιροῦνται εἰς αἱρέσεις διαφόρους, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ κυριώτεραι εἶναι οἱ Ἀνθηρανοί, Ἐπισκοπιανοί, Πρεσβυτεριανοί, Ἀνεξάρτητοι, Βαπτισταί, Μεθοδισταί, καὶ Φίλοι, ἢ Κουάκεροι.*

ί. *Οἱ Ἰουδαῖοι εἶναι λαὸς διασκορπισμένος μεταξὺ ὅλων τῶν ἐθνῶν, πιστεύοντες εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην μόνον, καὶ προσμένοντες ἔτι Σωτῆρα μέλλοντα νὰ ἔλθῃ.*

ιά. *Λογαριάζεται ὅτι εὑρίσκονται ἐπὶ τῆς γῆς ὑπὲρ τὰ 700 ἑκατομμύρια λαοῦ. Ἐκ τούτων 400 ἑκατομμύρια εἶναι Ἐθνικοί· 200 ἑκατομμύρια, Χριστιανοί· 90 ἢ 100 ἑκατομμύρια, Μωαμεθανοί· καὶ 8 ἢ 10 ἑκατομμύρια, Ἰουδαῖοι.*

ιβ'. *Τὰ ἄγρια, βάρβαρα, καὶ ἡμιπολιτισμένα ἔθνη τοῦ κόσμου εἶναι ἢ Ἐθνικοὶ ἢ Μωαμεθανοί. Οἱ Ἀβυσσινοὶ ἐπαγγέλλονται μὲν τὸν Χριστιανισμὸν, ἀλλ' ἡ θρησκεία των εἶναι ἄκρως διεφθαρμένη.*

ιγ'. *Εἰς πολλοὺς Ἐθνικοὺς τόπους ἐξάλθησαν ἀποστολοκήρυκες ἀπὸ διαφόρους αἱρέσεις Χριστιανῶν, διὰ νὰ πολιτίσωσι καὶ παιδεύσωσι τὸν λαόν. Φυλαὶ δὲ τινὲς ἐφέρθησαν οὕτως εἰς τὴν Χριστιανικὴν πίστιν, καὶ ἔμαθαν τοῦ πολιτισμοῦ τὰς τέχνας.*

Τὰς Χριστιανικὰς χώρας διακρίνει ἐπάνω εἰς τὸν Χάρτην τοῦ κόσμου φωτεινὸς σαυρὸς, μὲ τὸ γράμμα Λ. Ε. ἢ Δ. σιμά τε, ἐμφανίζον Λατίνους, Ἕλληνας, ἢ Διαμαρτυρομένους Χριστιανούς. Ὁ σκοτεινὸς δὲ σταυρὸς δείχνει ποῦ εὑρίσκονται Διαμαρτυρόμενοι ἀποστολοκήρυκες.

Ἐρωτήσεις.—Β'. Ποῖαι εἶναι αἱ ἐπικρατοῦσαι θρησκεῖαι τοῦ κόσμου; Ποῖοι λέγονται Ἐθνικοί; Τί δύνασαι νὰ εἴπῃς περὶ τῶν ἱεροπραξιῶν των; Τίνες τόποι τοῦ κόσμου εἶναι προηγμένως Ἐθνικοί; [Ἴδε τὸν Χάρτην.] Ποῖοι λέγονται Μωαμεθανοί; ποίαν ὁδοιπορίαν ἀπαίτησεν ὁ Μωάμεθ ἀπὸ τοὺς ὀπαδούς του; Τί ἀπηγόρευσε, καὶ τί ὑπεσχέθη; Εἰς ποίας χώρας τοῦ κόσμου εὑρίσκονται τὸ κυριώτερον οἱ Μωαμεθανοί; (Ἴδε τὸν Χάρτην.)

Ποῖοι λέγονται Χριστιανοί; ποῖαι εἶναι αἱ μεγάλαι διαιρέσεις τῶν Χριστιανῶν; ποῖαι χῶραι τῆς Ἀμερικῆς καὶ Εὐρώπης εἶναι Καθολικαί; Ποῖα μέρη τῆς Εὐρώπης ἔχουν τὴν Ἑλληνικὴν θρησκείαν; πῶς διαιροῦνται οἱ Διαμαρτυρόμενοι; ποῖαι εἶναι αἱ Διαμαρτυρόμεναι χῶραι τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς; ποῖοι λέγονται Ἰσδαῖοι; Πόσα ἑκατομμύρια ἐξ ἑκάστης θρησκείας ὑποθέτονται νὰ ἦναι εἰς τὸν κόσμον; ποία εἶναι ἡ θρησκεία τῶν ἀγρίων, βαρβάρων, καὶ ἡμιπολιτισμένων ἐθνῶν; Τί ἔγινε πρὸς παίδευσιν τῶν Ἐθνικῶν; ποῖον ἀποτέλεσμα ἐπροξενήθη;

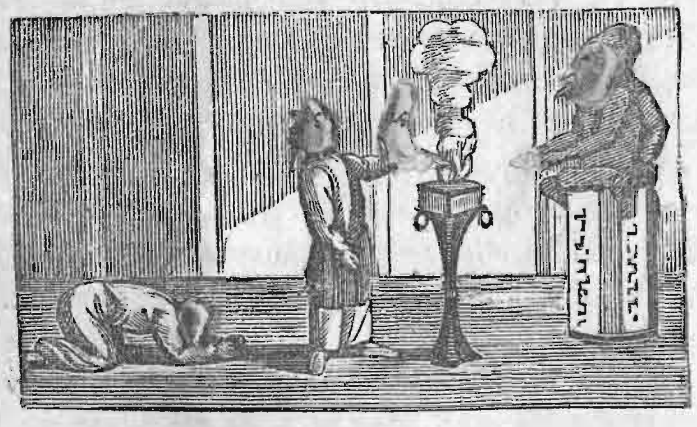

Εἰδωλολατρεία.

ΤΕΛΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΧΩΡΩΝ.

Ἔκτασις τῶν Μεγάλων Διαιρέσεων τῆς Γῆς.

ΑΣΙΑ, 16 ἑκατομμύρια τετραγωνικῶν μιλίων.	ΑΦΡΙΚΗ, 11 ἑκατομμύρια τετραγωνικῶν μιλίων.
ΑΜΕΡΙΚΗ, 15 1/8 ἑκατομμύρια τετραγωνικῶν μιλίων.	ΕΥΡΩΠΗ, 3,800,000 Τ. Μ
Ν. ΑΜΕΡΙΚΗ. | Β. ΑΜΕΡΙΚΗ.	Ν. ΟΛΛΑΝΔΙΑ, 3 ἑκατομ. Τ. Μ.

ΕΥΡΩΠΗ.

137. Ἡ Εὐρώπη εἶναι τὸ μικρότατον ἀπὸ τὰ τέσσαρα μέρη τῆς σφαίρας, ἀλλὰ πυκνότερα κατοικισμένον καὶ πλέον καλλιεργημένον παρ' ἄλλο ὁποιονδήποτε.

138. Τῆς Εὐρώπης τὸ κλίμα εἶναι πολὺ γλυκύτερον τοῦ τῆς Ἀσίας καὶ Ἀμερικῆς εἰς τὸ αὐτὸ πλάτος, ἐξ αἰτίας τῶν πολυαρίθμων αὐτῆς μεσογείων θαλασσῶν, καὶ τῆς γενικῆς τοῦ χώματος καλλιεργείας.

139. Εἰς τὰς χώρας τῆς Εὐρώπης, τὰς κειμένας πρὸς ἄρκτον τῶν 55° πλάτους, τὸ ψύχος εἶναι αὐστηρότατον, καὶ αἱ μεσόγειοι θάλασ-

σαι εἶναι τὸν χειμῶνα παγωμέναι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῶν.

140. Εἰς τὰς μέσας δὲ χώρας, τὰς μεταξὺ 45° καὶ 55°, τὸ κλίμα εἶναι πολὺ γλυκύτερον παρὰ εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν μεταξὺ 40° καὶ 45°.

141. Εἰς τὰς νοτίους χώρας, χιονίζει σπανίως, καὶ τὰ φυτὰ βλαστάνουν τὸ πλειότερον τοῦ χρόνου.

142. Αἱ ἐπιστῆμαι, τέχναι, καὶ τὰ χειροτεχνήματα ἔφθασαν ὑψηλότερον ἐντελείας βαθμὸν εἰς τὴν Εὐρώπην, παρ' εἰς ὁποιονδήποτε ἄλλο τῆς γῆς μέρος.

ΡΜΓ'. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ά. Αἱ ἄλλαι πολιτισμέναι χῶραι τοῦ κόσμου ἅπασαι ἐκατοικίσθησαν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην· καὶ ὅλαι δ' αἱ Εὐρωπαϊκαὶ πολιτεῖαι, πλὴν τῆς Γερμανίας, Προυσίας, Ἀουστρίας, Ἑλβετίας, καὶ Ἰταλίας, ἔχουν ἀποικίας εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς σφαίρας.

β'. Εἰς τὴν Εὐρώπην εὑρίσκονται πολλὰ πανεπιστήμια. Τὰ πλέον περιβόητα εἶναι τὰ τῆς Κανταβριγίας καὶ Ὀξονίας, εἰς τὴν Ἀγγλίαν· τὸ τοῦ Ἐδιμβούργου, εἰς τὴν Σκωτίαν· τὸ τοῦ Λουγδούνου, εἰς τὰς Κάτω-Χώρας· τὰ τῆς Γοττίγγης καὶ Λειψίας, εἰς τὴν Γερμανίαν· τὸ τῆς Βιέννης, εἰς τὴν Ἀουστρίαν· τὸ τῆς Βονωνίας, εἰς τὴν Ἰταλίαν· καὶ τὸ τῆς Σαλαμαντίας, εἰς τὴν Ἱσπανίαν· τὰ ὁποῖα ἐγέννησαν τοὺς πολυμαθεστάτους ἄνδρας, ὅσους ὁ κόσμος ποτὲ ἴδε.

γ'. Ὀλίγοι τόποι εἶναι καλῶς προβλεμμένοι ἀπὸ τὰ ἀναγκαῖα πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν πενήτων σχολεῖα. Εἰς τοὺς Καθολικοὺς δὲ τόπους ἀπαγορεύεται ὁ λαὸς νὰ ἀναγινώσκῃ τὴν Βίβλον.

δ'. Ὁ κοινὸς λαὸς εἶναι γενικῶς ἀμαθής, δεισιδαίμων, καὶ ἐξευτελισμένος, καὶ πολὺ καταδυναστευμένος ὑπὸ τῶν εὐγενῶν.

έ. Αἱ ὑψηλότεραι δὲ κλάσεις εἶναι γενικῶς πεπαιδευμένοι καὶ ἐξευγενισμένοι, ἀλλ' ὀκνηροὶ καὶ τρυφηλοί.

Ἐρωτήσεις.— Α'. Πῶς εἶναι ἡ Εὐρώπη κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸν πληθυσμόν; Πῶς εἶναι τὸ κλίμα της, παραβαλλόμενον μὲ τὸ τῆς Ἀμερικῆς καὶ Ἀσίας; Ποῖον εἶναι τὸ κλίμα εἰς ἑκάστην διαίρεσιν; Ποία εἶναι ἡ κατάστασις τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν;

Β'. Ποῖα εἶναι τινὰ τῶν κυριωτέρων πανεπιστημίων; Ὑπάρχει γενικῶς σχολεῖα διὰ τοὺς πτωχούς; Πῶς εἶναι ὁ χαρακτὴρ τοῦ κοινοῦ λαοῦ; Πῶς δὲ ὁ τῶν ὑψηλοτέρων κλάσεων;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ.

Πολιτισμός.—Α'. Εἶναι ἄραγε κανὲν μέρος τῆς Εὐρώπης βάρβαρον; Ποία χώρα εἶναι ἡμιπολιτισμένη; Ποῖαι εἶναι μόνον πολιτισμέναι; Ποῖαι δὲ φωτισμέναι;

Κυβέρνησις.— Β'. Ποῖοι τόποι ἔχεν ἀπολύτους μοναρχίας, ἤτοι δεσποτικὰς κυβερνήσεις; ποῖος τόπος ἔχει πολίτευμα δημοκρατικόν; ποῖοι τόποι ἔχουν μοναρχίας περιωρισμένας; πῶς κυβερνᾶται ἡ Γερμανία;

Θρησκεία.— Β'. Ποῖαι χῶραι τῆς Εὐρώπης εἶναι Διαμαρτυρόμεναι; Εἰς ποίαν χώραν ἐπικρατεῖ ἡ Ἑλληνικὴ θρησκεία; ποία χώρα εἶναι Μωαμεθανική; ποῖαι χῶραι εἶναι διόλου Καθολικαί; ποῖαι δὲ εἶναι διηρημέναι μεταξὺ τῶν Διαμαρτυρομένων καὶ Καθολικῶν;

Πληθυσμός.— Β'. Ποῖος τόπος τῆς Εὐρώπης ἔχει τὸν μεγαλύτερον ἀριθμὸν κατοίκων; Τίνες δύο εἶναι οἱ ἑφεξῆς; πόσος εἶναι ὁ πληθυσμὸς τῆς Μεγάλης Βρεταννίας, περικλειομένης τῆς Ἀγγλίας, Σκωτίας, καὶ Ἰρλανδίας; πόσος εἶναι ὁ ἑκάστου τόπου; πόσος εἶναι ὁ τῆς Ἰταλίας; Τίνες χῶραι ἔχεν 11 ἑκατομμύρια κατοίκων; ποία ἔχει 13 ἑκατομμύρια; πόσος εἶναι ὁ πληθυσμὸς τῆς Τουρκίας; τῶν Κάτω-Χωρῶν; ποῖοι τόποι ἔχεν δύο ἢ τρία ἑκατομμύρια κατοίκων; ποῖοι τόποι ἔχουν μικρότερον ἀριθμόν; ποῖος τόπος ἔχει τὸν ἐλάχιστον ἀριθμὸν κατοίκων;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.

Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Εὐρώπη πρὸς ἄρκτον, ἀνατολὰς, νότον, καὶ δύσιν; Ἀνάφερε ἰδιαιτέρως τὰς πρὸς νότον θαλάσσας, καὶ τὰ πρὸς ἀνατολὰς ὄρη καὶ ποταμούς. Τί τὴν διαιρεῖ ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴν καὶ Ἀσίαν; Ποία εἶναι ἡ βόρειος ἄκρα τῆς Εὐρώπης; Ποία ἡ νοτιωτάτη; Μεταξὺ ποίων μοιρῶν πλάτους καὶ μήκους κεῖται; Ποῖαι ἄκραι εἰς τὴν Ἱσπανίαν; Εἰς τὴν Ἰρλανδίαν; Ἀγγλίαν; Εἰς τὰ παράλια τῆς Μεσογείου; Ποία εἶναι ἡ βόρειος ἄκρα τῆς Ἀφρικῆς; Θάλασσαι, Κόλποι, καὶ Πορθμοί.— Α'. Ποῖαι τέσσαρες θάλασσαι εὑρίσκονται εἰς τὸ ἀρκτικὸν μέρος τῆς Εὐρώπης; ποῖοι δύο κόλποι εἰς τὴν Βαλτικήν; πῶς ὀνομάζεται τὸ ξενὸν, τὸ φέρον εἰς τὴν Βαλτικὴν Θάλασσαν; ποῖαι πέντε θάλασσαι εἰς τὸ νότιον τῆς Εὐρώπης; ποῖοι τρεῖς κόλποι εἰς τὴν Μεσόγειον; ποῖος πορθμὸς φέρει εἰς τὴν Μεσόγειον; Ποῖοι τόποι ἐπάνω εἰς τὴν Βαλτικήν; ἐπάνω εἰς τὴν Βόρειον Θάλασσαν; ποῖοι ἐπάνω εἰς τὴν Μεσόγειον; τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος; τὸν Εὔξεινον Πόντον; ποῖος πορθμὸς φέρει εἰς τὴν Προποντίδα; ποῖος πορθμὸς μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας; Τίνες εὐρύχωροι πορθμοὶ σιμὰ τῶν Βρεττανικῶν Νήσων;

Ὄρη.— Α'. Ποῖαι σειραὶ βουνῶν εἰς τὸ βόρειον μέρος τῆς Εὐρώπης; Κατὰ ποίαν διεύθυνσιν τρέχουν; Ποῖαι τέσσαρες σειραὶ εἰς τὸ μέσον τῆς Εὐρώπης; Ποῖαι εἶναι αἱ κυριώτεραι σειραὶ εἰς τὸ νότιον τῆς Εὐρώπης;

Β'. Ποῦ εἶναι ἡ Σιέρρα Μορένα; ποῖα εἶναι τὰ ὑψηλότερα ὄρη τῆς Εὐρώπης; ποία σειρὰ εἶναι ἡ μακροτάτη; περίγραψε τὴν θέσιν καὶ τὸ ὕψος τοῦ εἰς τὴν Ἰσλανδίαν ὄρους Ἔκλας· (Ἴδε τὸν πίνακα.) τοῦ εἰς τὴν Ἰταλίαν ὄρους Βεσουβίου· τοῦ εἰς τὴν Σικελίαν ὄρους Αἴτνης· τοῦ εἰς τὴν Τουρκίαν ὄρους Ἄθω.

Λίμναι.— Α'. Ποῖαι δύο ἐπίσημοι λίμναι εἰς τὴν Σβεκίαν; Ποῖαι δύο εἰς τὴν Ῥωσίαν; Β'. Πόσον μεγάλαι; (Ἴδε ΞΓ'. β'. κτλ.)

Ποταμοί.— Α'. Ποῖοι τρεῖς ποταμοὶ εἰς τὸ βόρειον τῆς Ῥωσίας; Τίνες εἶναι οἱ δύο κυριώτεροι ποταμοὶ τῆς Σβεκίας; ποῖοι τέσσαρες ποταμοὶ χύνονται εἰς τὴν Βαλτικὴν ἀπὸ τὴν μεσημβρίαν; ποῖοι ποταμοὶ τῆς Ἀγγλίας χύνονται εἰς τὴν Βόρειον Θάλασσαν; ποῖοι τέσσαρες ἀπὸ τὴν ἤπειρον; (Ὁ Ῥῆνος περνᾷ διὰ τῆς εἰς τὴν Ἑλβετίαν Λίμνης Κωνσταντίας.)

Ποῖος ποταμὸς χύνεται εἰς τὸν Βρεττανικὸν Πορθμόν; ποῖοι δύο εἰς τὸν Βισκαϊκὸν Κόλπον; Τίνες πέντε ἐμβαίνουν εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ἀπὸ τὴν Ἱσπανίαν; Τίνες δύο περνοῦν εἰς τὴν Μεσόγειον ἀπὸ

τὴν Ἱσπανίαν καὶ Γαλλίαν; (Ὁ Ῥοδανὸς περνᾷ διὰ τῆς Λίμνης τῆς Γενεύης.) Ποῖοι τέσσαρες ἐμβαίνουν εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον;

Β'. Περίγραψε καθένα τῶν μνημονευθέντων ποταμῶν, ἀρχίζων εἰς τὴν ἄρκτον, καὶ προβαίνων κατὰ τὸ παραθαλάσσιον, (ἤγεν, εἰπὲ ποῦ πηγάζει, ποῖον δρόμον τρέχει, ποῦ χύνεται, καὶ ποία εἶναι ἡ κλάσις του, καὶ τὸ συγκριτικὸν αὐτοῦ μέγεθος.) Ποῖος ποταμὸς σιμὰ τῆς Ῥώμης; ποῖος ἐμβαίνει εἰς τὸν Ἀδριατικὸν Κόλπον; περίγραψε ἕκαστον· ποίους κλάδους ἔχει ὁ Δανούβιος; ποῖος ποταμὸς χύνεται εἰς τὴν Μαιώτιδα Λίμνην; ποῖος εἶναι ὁ μέγιστος ποταμὸς τῆς Εὐρώπης; Τίνες εἶναι οἱ δύο μέγιστοι εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Εὐρώπης;

Σύνορα καὶ Πρωτεύουσαι — Α'. Τίνες εἶναι αἱ πέντε χῶραι τῆς Εὐρώπης, αἱ κείμεναι πρὸς ἄρκτον τῶν 55° πλάτους; ποῖα εἶναι τὰ σύνορα ἑκάστης; ποῖαι εἶναι αἱ ὀκτὼ μέσαι χῶραι μεταξὺ 55° καὶ 45°; ποῖα εἶναι τὰ σύνορα ἑκάστης; ποῖαι εἶναι αἱ τέσσαρες πρὸς νότον τῶν 45°, καὶ ποῖα τὰ σύνορά των; ποῖα μέρη τῆς Ἀσίας καὶ Ἀμερικῆς εἶναι εἰς τὸ αὐτὸ πλάτος μὲ τὰς βορείους χώρας τῆς Εὐρώπης; ποῖα μὲ τὰς μέσας καὶ νοτίους; Τίνες εἶνσι αἱ πρωτεύσαι τῶν πέντε βορείων χωρῶν καὶ τῆς Πολονίας; τίνες εἶναι αἱ πρωτεύουσαι τῶν ὀκτὼ μέσων χωρῶν; τῶν τεσσάρων νοτίων;

Νῆσοι.— Α'. Τίνες εἶναι αἱ δύο μέγισται νῆσοι πρὸς δυσμὰς τῆς Εὐρώπης; Τίνες εἶναι αἱ πρὸς ἄρκτον τῆς Εὐρώπης νῆσοι; (Ἴδε πίνακα τοῦ Κόσμου.) Τίνες αἱ πρὸς ἄρκτον τῆς Μεγάλης Βρεττανίας; δυσμὰς τῆς Σκωτίας; εἰς τὸν Βρεττανικὸν Πορθμόν; εἰς τὴν Βαλτικὴν Θάλασσαν; ποῖαι εἶναι αἱ δύο μέγισται εἰς τὴν Μεσόγειον;

Β'. Ποῖαι αἱ σιμὰ τῆς Ἱσπανίας; αἱ σιμὰ τῆς Ἰταλίας; αἱ μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Ἑλλάδος; ποία πρὸς νότον τῆς Σικελίας; ποῖαι εἶναι αἱ κυριώτεραι εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος, καὶ πλησίον αὐτοῦ;

Πλάτος καὶ Μῆκος.— Β'. Μνημόνευσε τρεῖς πρωτευούσας σχεδὸν εἰς τὸ πλάτος τῶν Σχετλανδικῶν Νήσων καὶ τῆς Γρηνλανδίας; ποῖαι τέσσαρες ἄλλαι εἰς τὸ τοῦ Λονδίνου καὶ τοῦ πορθμοῦ τῆς Καλοννήσου εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικήν; ποῖαι πρωτεύουσαι μεταξὺ 45° καὶ 50° πλάτους; Τίνες τόποι εἰς τὸ πλάτος τοῦ Ἀλιφαξίξ; τῆς Βοστῶνος; Τίνες πρωτεύσαι σχεδὸν εἰς τὸ πλάτος τοῦ Νεοβοράκου καὶ Μαδρίτ; Ἀκολούθησε τὴν γραμμὴν τῶν 36° πλάτους ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν ἕως εἰς τὴν Κασπίαν Θάλασσαν, καὶ ἀνάφερε τοὺς ἐπάνω της καὶ σιμά της τόπους καὶ παράλια.

Εὗρε τὸ μῆκος τοῦ Λονδίνου— τῆς Πετρουπόλεως — τῶν Παρι-

σίων — τῆς Ῥώμης — τῆς Κωνσταντινουπόλεως — τῶν Ἀθηνῶν — τῆς Σμύρνης. Ποία ὥρα περίπου εἶναι εἰς τὴν Πετρούπολιν καὶ Κωνσταντινούπολιν, ὅταν ἦναι μεσημέριον εἰς τὴν Φιλαδέλφειαν τῆς Ἀμερικῆς; (Ἴδε τὸν Χάρτην τοῦ κόσμου.) ποία ὥρα εἰς τὴν Σξεκίαν, Ἀουστρίαν, καὶ Ἰταλίαν; ποία εἰς τὸ Λονδῖνον, τὰ δυτικὰ μέρη τῆς Γαλλίας καὶ Ἱσπανίας;

ΑΡΚΤΙΚΑΙ ΧΩΡΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.

Ῥωσία — Πολονία — Σξεκία — Νορβεγία — Δανία — Σκωτία.

144. *Αἱ ἀρκτικαὶ χῶραι τῆς Εὐρώπης κεῖνται μεταξὺ 55° καὶ 72° βορείου πλάτους. Τὰ ἐνδότερα μὲν εἶναι ψυχρότατα· τὰ δὲ σιμὰ τοῦ ὠκεανοῦ μέρη, εὔκρατα.*

145. *Ὡς ἐπιτοπλεῖστον γεννοῦν καρποὺς τινάς, καὶ ἀρκετὴν ποσότητα δημητριακῶν καὶ φυτικῶν εἰδῶν· ἀλλ' ἁρμοδιώτερα εἶναι διὰ βόσκησιν.*

146. *Εἰς τὴν Νορβεγίαν, καὶ ἄλλα μέρη ἐντὸς τῆς κατεψυγμένης ζώνης, ἢ πλησίον αὐτῆς, ἀναγκάζονται πολλάκις οἱ κάτοικοι νὰ τρώγωσι βρύον, ἕως δὲ καὶ τὸ φλοῦδιον δένδρων.*

ΡΜΣ΄. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ά. Εἰς πολλὰ μέρη τῶν χωρῶν τούτων, δύει τόσον ἀργὰ, καὶ ἀνατέλλει τόσον ἐνωρὶς, ὁ ἥλιος τὸ καλοκαίριον, ὥστε βλέπουν νὰ ἀναγινώσκωσι καὶ νὰ γράφωσι τὸ μεσονύκτιον. Τὸν χειμῶνα δὲν ἔχουν παρὰ μίαν ἢ δύο ὥρας φωτὸς τὴν μεσημβρίαν.

β΄. Αἱ χῶραι αὗται δὲν ἔχεν συνήθως οὔτε ἄνοιξιν οὔτε φθινόπωρον. Ἡ μεταβολὴ ἀπὸ χειμῶνα εἰς θέρος εἶναι αἰφνιδία, καὶ ὁ σῖτος θερίζεται μετ' ὀλίγας ἑβδομάδας ἀφ' σπαρθῇ.

γ΄. Τῶν χωρῶν τούτων τὰ κυριώτερα ἐξαγώγιμα εἶναι ὀψάρια παστὰ, σίδηρος, χαλκὸς, καὶ κάνναβις, μὲ ξυλικὴν, ζώπισσαν, κτλ. διὰ ναυπηγίαν.

δ΄. Ὁ λαὸς δὲ εἶναι γενικῶς ἀνδρεῖος, εὔρωστος, καὶ φιλόπονος, καὶ πλέον ἐνάρετος παρὰ εἰς ὁποιαδήποτε ἄλλα μέρη τῆς Εὐρώπης.

Ἐρωτήσεις.—Α΄. Ποῦ κεῖνται οἱ πέντε βόρειοι τόποι τῆς Εὐρώπης; Εἰς ποίαν ζώνην καὶ εἰς ποῖον μέρος αὐτῆς εἶναι οἱ πλειότεροι ἐξ αὐτῶν; ποῖον εἶναι τὸ γενικὸν κλίμα τοῦ μέρους αὐτοῦ τῆς εὐκράτου ζώνης; [Ἴδε σελ. 33, § 112.] Εἶναι κἀνὲν μέρος αὐτῶν εἰς τὴν κατεψυγμένην ζώνην; Τί λοιπὸν πρέπει νὰ ἦναι τὸ κλίμα των; [Ἴδε σελ. 31, § 97.] Ποῖα εἶναι ὡς ἐπιτοπλεῖστον τὰ προϊόντα των; Τί τρώγει ὁ λαὸς συχνὰ εἰς τινὰς τῶν τόπων τούτων;

Β΄. Τί ἐμπορεῖς νὰ εἴπῃς διὰ τὰς νύκτας των; Τί διὰ τὰς ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ; Ποῖα εἶναι τὰ κυριώτερα ἐξαγώγιμα τῶν τόπων τούτων; Ποῖος εἶναι ὁ χαρακτὴρ τοῦ λαοῦ;

ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΡΩΣΙΑ.

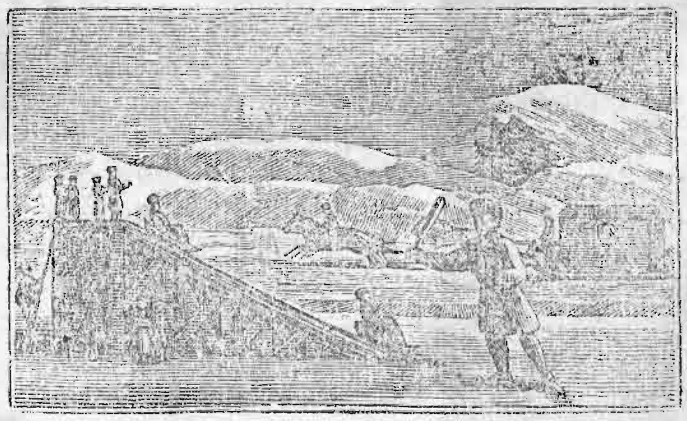

Λόφοι ἀπὸ πάγον, καὶ ὁ πρὸς ὁδοιπορίαν Οἶκος τοῦ Αὐτοκράτορος.

148. *Ἀγαπημένη χειμερινὴ διασκέδασις τῶν Ῥώσων εἶναι νὰ κυλίωσι κάτω τεχνητῶν λόφων, κατεσκευασμένων ἀπὸ ξύλα, καὶ σκεπασμένων*

μὲ πάγον. Πολλάκις ὁδοιποροῦν οἱ Ῥῶσοι ἐντὸς οἰκίσκων, θεμένων ἐπάνω εἰς εἶδός τι ἁμαξῶν.

Ἡ Ῥωσία εἶναι ἡ μεγίστη χώρα τῆς Εὐρώπης, ἐκτεινομένη εἰς τὰ μέσα καὶ νότιά της μέρη, ἀλλ' ὄχι πολυάνθρωπος. Εἰς μὲν τὴν ἄρκτον εἶναι ψυχροτάτη καὶ ἄκαρπος, ἀλλ' εἰς τὴν μεσημβρίαν εὔκρατος καὶ εὔφορος· γενικῶς εἶναι ὁμαλωτάτη.

Ὁ κοινὸς λαὸς τῆς Ῥωσίας εἶναι ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἀμαθὴς καὶ ἄγροικος, ἢ βάρβαρος· καὶ οἱ περισσότεροι αὐτῶν εἶναι δοῦλοι εἰς τοὺς εὐγενεῖς. Μεγάλοι ἀγῶνες γίνονται τώρα διὰ νὰ τοὺς βελτιώσωσι.

Ἡ Ῥωσικὴ αὐτοκρατορία περιλαμβάνει σχεδὸν τὸ ἥμισυ τῆς Εὐρώπης, μὲ μέγα μέρος τῆς Ἀσίας, καὶ ἐκτείνεται εἰς τὰ βόρεια μέρη τῆς Ἀρκτῴας Ἀμερικῆς.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.—Α'. Περίγραψε τὰ σύνορα, τὴν μητρόπολιν, καὶ τοὺς ποταμοὺς τῆς Ῥωσίας.

Β'. Ποῖαι πόλεις ἐπάνω εἰς τὴν Λευκὴν Θάλασσαν; Ποία εἶναι ἡ κλάσις καὶ ὁ πληθυσμὸς αὐτῶν; Ποῖος τόπος εἰς τὴν κορυφὴν τῆς Βαλτικῆς Θαλάσσης; Περίγραψε τοὺς δύο κυριωτέρας τόπους εἰς τὴν Φιννίαν. Ποῖοι ποταμοὶ εἰς τὴν Φιννίαν; Ποία πόλις παραθαλάσσιος βορειοδυτικὰ τῆς Πετρουπόλεως; Τίνες δύο ἄλλαι πόλεις παραθαλάσσιοι ἐπὶ τῆς Βαλτικῆς πρὸς νότον τῆς Πετρουπόλεως, καὶ πῶς εἶναι τοποθεμέναι; Περίγραψε τὴν θέσιν καὶ τὸ μέγεθος τῆς Μόσχας. Ποῖοι τρεῖς τόποι ἐπὶ τοῦ Βόλγα πρὸς ἄρκτον τῆς Μόσχας, καὶ ποίου μεγέθους; Ποῖοι τρεῖς τόποι μεταξὺ τῆς Μόσχας καὶ τοῦ Βορυσθένους; Ποῖοι δύο ἐπὶ τοῦ Βορυσθένους; Ποῖοι δύο λιμένες ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου; Εἰς ποίους τόπους τῆς Ῥωσίας εὑρίσκεις πανεπιστήμια; [Προϊ. 145.]

Ἡ Σπιτσβέργα καὶ ἡ Νέα Ζέμβλα εἶναι παγωμέναι ἀκατοίκητοι νῆσοι, ἀνήκουσαι εἰς τὴν Ῥωσίαν.

Ποῦ εἶναι τοποθεμέναι; [Ἴδε πίνακα τοῦ Κόσμου.]

ΠΟΛΟΝΙΑ.

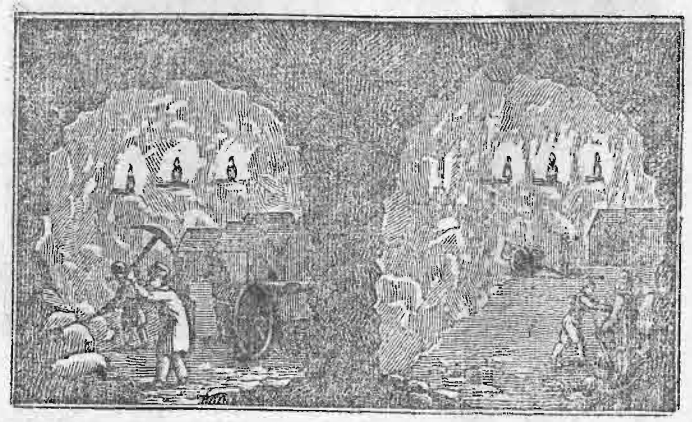

Ἅλυκαὶ τῆς Κρακοβίας.

149. Ἡ Πολονία ἦτον ἀρχήτερα βασίλειον ἀνεξάρτητον, καὶ ἐφημίζετο διὰ τὰς ὑπογείους ἁλυκὰς τῆς Κρακοβίας, αἵτινες περιέχουν ὁλόκληρα χωρία ἐργατῶν.

Πρὸ τινῶν χρόνων ἐδιαιρέθη μεταξὺ τῆς Ἀουστρίας, Προυσίας, καὶ Ῥωσίας. Τὸ μεγαλήτερον αὐτῆς μέρος ὑπόκειται τώρα εἰς τὸν Ῥῶσον αὐτοκράτορα.

Εἶναι δὲ ψυχρὰ μὲν, ἀλλ' ὁμαλὴ καὶ καρποφόρος χώρα, μὲ λαὸν γενικῶς ἄγροικον καὶ ἀμαθῆ.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Ποῖοι ποταμοὶ εὑρίσκονται εἰς τὴν Πολονίαν; ποίους ἐξ αὐτῶν συνδένουν διώρυγες; ποῦ εἶναι ἡ Βαρσαβία, ἡ ποτὲ μητρόπολις;

Β'. Ποῖοι δύο τόποι πρὸς ἀνατολὰς τούτου; Ποῦ εἶναι ἡ Κρακοβία; Ποῖα πανεπιστήμια εὑρίσκεις;

ΣΒΕΚΙΑ.

150. Ὁ μέγας πλοῦτος τῆς Σβεκίας στέκει εἰς τὰ πολυάριθμα μεταλλεῖά της, παράγοντα σίδηρον, καὶ χαλκὸν τῆς καλλίστης ποιότητος.

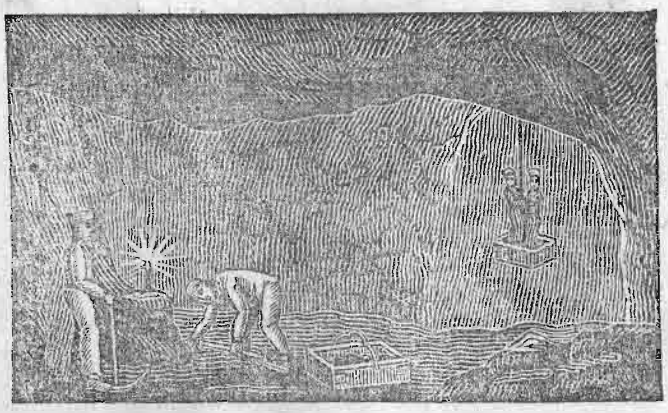

Μεταλλεῖον εἰς τὴν Σβεκίαν.

Ἡ Σβεκία εἶναι τόπος ψυχρὸς, εἰς μὲν τὰ δυτικὰ μέρη τραχεῖα καὶ βουνώδης, ἀλλ' ὁμαλὴ ἐπὶ τῶν αἰγιαλῶν τῆς Βαλτικῆς.

Οἱ Σβέκοι ἔχουν δημόσια σχολεῖα, καὶ εἶναι γενικῶς εἰδήμονες, ζωηροὶ, καὶ τίμιοι.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Σβεκία; ποῖα βουνὰ τὴν χωρίζουν ἀπὸ τὴν Νορβεγίαν; ποῖος δὲ ποταμὸς ἀπὸ τὴν Ῥωσίαν;

Β'. Ποῖαι δύο λίμναι εἰς τὸ νότιον μέρος τῆς Σβεκίας; Ποῖος εἶναι ὁ κυριώτερος ποταμός; Ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Σβεκίας; [Αὕτη εἶναι κατεσκευασμένη ἐπὶ διαφόρων νήσων εἰς τὴν λίμνην Μέλαρον.] Ποία ἄλλη ἀξιόλογος παραθαλάσσιος πόλις ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς παραλίας; ποία δὲ ἐπὶ τῆς δυτικῆς; Τίνες ἄλλοι τόποι ἀξιόλογοι; Ποῖον πανεπιστήμιον εἰς τὴν Σβεκίαν; [Κλίμα 139—Προϊ. 145.]

ΝΟΡΒΕΓΙΑ.

151. *Ἡ Νορβεγία εἶναι τόπος ψυχρότατος, βουνώδης, καὶ ἄκαρπος, ὑποκείμενος εἰς τὸν βασιλέα τῆς Σβεκίας.*

Ἐπίσημος εἶναι ἡ Νορβεγία διὰ τὸν Ὀμφαλὸν, θαλασσοστρόβιλον τρομερώτατον, ὅστις σύρει ἐντὸς αὐτοῦ πλοῖα, ἕως δὲ καὶ κήτη, διάφορα μίλια ἀπέχοντα.

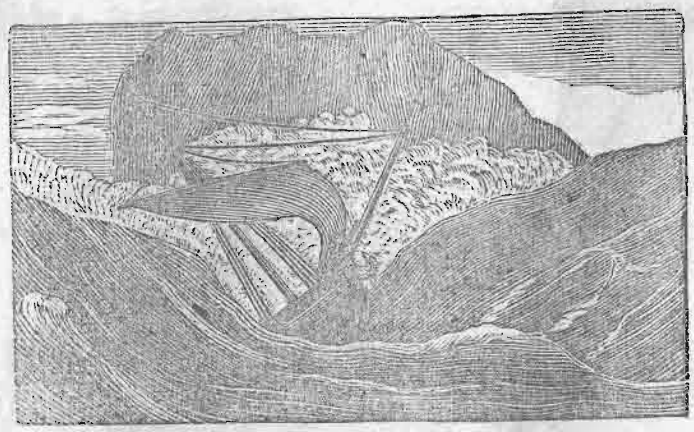

Ὀμφαλὸς Θαλάσσης.

Οἱ Νορβεγοὶ εἶναι τίμιοι καὶ φιλόξενοι, ἀλλ' ἄγροικοι καὶ ἀγράμματοι. Τρέφονται δὲ προηγουμένως κυνηγοῦντες, ὀψαρεύοντες, καὶ κόπτοντες ξύλα δι' ἐξαγωγήν.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Νορβεγία; Ποῖαι νῆσοι εἰς τὸ βορειοδυτικὸν παράλιον; Ποῦ εἶναι ὁ Ὀμφαλός; Ποῖος εἶναι ὁ κυριώτερος ποταμός; Ἡ μητρόπολις;

Β'. Ποία εἶναι ἡ βορεινοτάτη πόλις; Περίγραψε τοὺς εἰς τὴν μεσημβρίαν κυριωτέρους τόπους. Ποία ἀκαδημία;

ΛΑΠΟΝΙΑ.

152. *Εἰς τὴν Λαπονίαν μεταχειρίζονται τοὺς ῥέννους ὡς τὰ ἀχθοφόρα ζῶα, τρέφονται ἀπὸ τὸ γάλα καὶ τὸ κρέας αὐτῶν, καὶ ἐνδύνονται μὲ τὰ δέρματά των.*

Εἶναι δὲ χώρα παγωμένη, βουνώδης, καὶ ἔρημος, κατέχουσα τὰ βόρεια μέρη τῆς Ῥωσίας, Σβεκίας, καὶ Νορβεγίας.

Οἱ Λαπονοὶ εἶναι μικρόσωμοι, ἀμαθεῖς, δεισιδαίμονες, καὶ βάρβαροι.

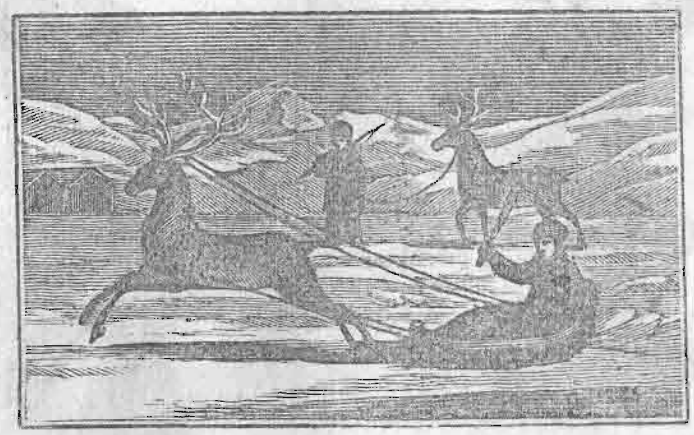

Ὁ Ῥῆνος τῆς Λαπωνίας.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.—Α'. Ποῖος ποταμὸς εἰς τὴν Λαπωνίαν; Ποῖον χωρίον ἀξιοσημείωτον;

ΔΑΝΙΑ,

Περιλείουσα τὴν Ἰσλανδίαν καὶ τὰς Φαρηνσίας Νήσους.

Ἡ Μεγάλη Θερμὴ Βρύσις τῆς Ἰσλανδίας.

153. *Ἡ Ἰσλανδία ἀνήκει εἰς τὴν Δανίαν, καὶ φημίζεται διὰ τὸ ὑφαίστιον αὐτῆς, καὶ διὰ τὰς θερμάς της πηγάς, αἵτινες πολλάκις ἀναβρύουν ζεστὸν ὕδωρ εἰς 90 ποδῶν ὕψος.*

Ἡ Δανία εἶναι χώρα ἐπίπεδος καὶ καρποφόρος, μὲ ὑγρὸν μὲν, ἀλλ' ὑγιὲς κλίμα.

Οἱ Δάνοι εἶναι λαὸς τίμιος καὶ φιλόπονος, ἀλλ' ὄχι ἐπιχειρηματίαι, ἢ πολυμαθεῖς.

Οἱ Γύφτοι.

Εἶναι δὲ αὕτη εὔκρατος, ὑγιεινὸς, καὶ καρποφόρος τόπος, ἀλλὰ κακῶς γεωργημένος.

Ἡ Αουστριακὴ αὐτοκρατορία σύγκειται ἀπὸ διάφορα χωριστὰ ἔθνη, πρότερον ἀνεξάρτητα. Ἡ κυρίως Αουστρία ἔχει ὑπεροπτικοὺς, ἀπαιδεύτους εὐγενεῖς. Ὁ κοινὸς λαὸς εἶναι χρηξοήθης, καὶ μεγάλα ἐγκλήματα συμβαίνουν σπανίως. Εἰς τὴν Οὐγγαρίαν εὑρίσκονται πλειότεραι γνώσεις, ὡς καὶ εἰς τὴν Βοημίαν καὶ Μοραβίαν. Ἔθνη τινὰ εἰς τὸ νοτιανατολικὸν εἶναι μόλις πολιτισμένα.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Αουστρία; ποίες ποταμοὺς ἔχει; ποῖα ὄρη; ποῖαι εἶναι αἱ κυριώτεραι διαιρέσεις τῆς Αουστρίας; ποῦ εἶναι ἡ πρωτεύουσα;

Β'. Ποῦ εἶναι τὸ Πρεσβοῦργον; ποῖαι δύο πόλεις κάτω αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Δαναυβίου; ποῖαι δύο πρὸς ἄρκτον τῆς Βιέννης; ποία μία εἰς τὸ νοτιανατολικόν; ποῦ εἶναι ἡ Τεργέστη; τὸ Ἰνσβρουκον; ἡ Ῥαγούσα; ποῖαι πόλεις εἰς τὴν Λομβαρδίαν; ποῖα πανεπιστήμια εὑρίσκονται εἰς τὴν Αουστρίαν; (Κλίμ. 155.—Προϊ. 156, 157.)

ΕΛΒΕΤΙΑ.

167. *Εὐμεγέθεις σωροὶ χιόνος πίπτουν ἐνίοτε ἀπὸ τὰς εἰς τὴν Ἑλβετίαν Ἄλπεις, καὶ καταχώνευν οἴκους, ἕως δὲ καὶ χωρία ὁλόκληρα.*

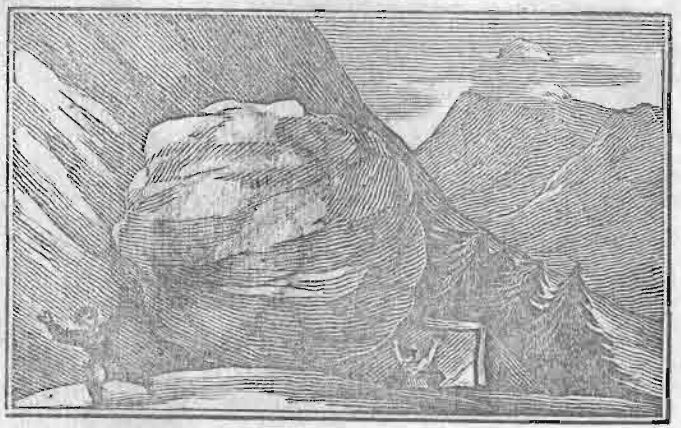

Ὄρη εἰς τὴν Ἑλβετίαν.

Ἡ Ἑλβετία εἶναι τόπος ψυχρὸς, βουνώδης, καὶ τραχὺς, ἀλλὰ μὲ κοιλάδας καρποφόρους.

Γενικῶς οἱ Ἑλβέτιοι εἶναι καλῶς ἀναθραμμένοι, καὶ ἐπίσημοι δι' ἀνδρείαν, φιλοπονίαν, καὶ ἀρετήν.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Ἑλβετία; Ποῖοι δύο μεγάλοι ποταμοὶ πηγάζουν εἰς αὐτὴν, καὶ διὰ μέσης ποίων λιμνῶν περνοῦν; (Ἴδε ΞΓ'. δ'.) Ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα; Τίνες εἶναι οἱ δύο ἄλλοι κυριώτεροι τόποι; Ποῖα πανεπιστήμια εὑρίσκεις;

Β'. [Καταῤῥάκται Ξ'. ά.— Λίμναι ΞΓ'. γ'.]

ΓΑΛΛΙΑ.

168. *Ἡ Γαλλία εὐπορεῖ ἀπὸ ἀμπελῶνας, ἐκ τῶν ὁποίων γίνονται οἶνοι ἐξαίρετοι.*

Εἶναι δὲ χώρα καρποφόρος, μὲ κλίμα γενικῶς ὡραῖον καὶ γλυκύ.

Οἱ Γάλλοι εἶναι εὔθυμοι, πολιτισμένοι, ἐνεργοὶ, καὶ φιλόπονοι, καὶ περιβόητοι διὰ τὴν εὐφυΐαν καὶ ἐμπειρίαν αὐτῶν εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας. Ἡ Κύρνος ἢ Κόρσικα ἀνήκει εἰς τὴν Γαλλίαν.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.—Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Γαλλία; Ποῖοι τρεῖς ποταμοὶ εἰς τὸ βορειοδυτικόν; Περίγραψε τὴν πρωτεύουσαν. Τίνες δύο ἄλλοι τόποι ἐπὶ τοῦ Σηκουάνα, καὶ ποῦ; Ποία πόλις σημώτερα τῆς Ἀγγλίας;

Β'. Ποία πόλις πλησίον τῶν ἀρκτικῶν συνόρων; ποῦ εἶναι τὸ Στράσβουργον; ποία εἶναι ἡ δυτικωτέρα πόλις τῆς Γαλλίας; ποῖαι πόλεις ἐπὶ τοῦ Λίγειρος; ποία ἐπίσημος παραθαλάσσιος πόλις ἐπὶ τοῦ Γαρούμνα; ποῦ εἶναι ἡ Ῥούπελλα; ποῦ ἡ Βαϊώνα; ποῖαι πόλεις μεταξὺ τοῦ Βισκαϊκοῦ Κόλπου καὶ τοῦ Λεγδενικοῦ; ποῦ περνᾷ ἡ βασιλικὴ διώρυξ; ποία πόλις ἐπὶ τοῦ Ῥοδανοῦ; ποῖα ὄρη πρὸς δυσμὰς αὐτοῦ; ποῖαι δύο παραθαλάσσιαι πόλεις ἐπὶ τῆς Μεσογείας; ποῦ εἶναι ἡ Κόρσικα; ποῖα πανεπιστήμια ἔχει ἡ Γαλλία; (Κλίμ. 155.—Προϊ. 156.)

ΝΟΤΙΟΙ ΧΩΡΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.

Ἱσπανία— Πορτογαλλία— Ἰταλία—Ἑλλὰς—Ἰονικὸν Κράτος—Τουρκία.

169. *Αἱ νότιοι χῶραι τῆς Εὐρώπης ἐκτείνονται ἀπὸ περίπου 35° ἕως 45° βορείου πλάτους· ἔχουν δὲ κλίματα θερμότατα καὶ ξηρά. Εἰς τὰς πλειοτέρας αὐτῶν σπανίως πίπτει χιὼν, πλὴν ἐπάνω τῶν ὀρέων, καὶ τὰ φυτὰ διαμένεν πράσινα ὅλον τὸν χειμῶνα.*

170. *Εὐποροῦν δὲ ἀπὸ τὰ καλήτερα γεννήματα, οἴνους καὶ ἐλαίας, ὡς καὶ πορτογάλλια, λεμόνια, σῦκα, καὶ ἄλλους θερμῶν κλιμάτων καρπούς.*

ΡΟΑ'. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ά. *Τὰ κυριώτερα ἐξαγώγιμα εἶναι οἱ καρποὶ οὗτοι, ὁμοῦ μὲ σταφίδας, οἶνον, πνεύματα τινά, καὶ ἐξαιρέτως μετάξιον καὶ ἔλαιον.*

β'. *Ὁ λαὸς ἐν γένει εἶναι ὀκνηροὶ, καὶ ὄχι δὲ τόσον ἐνάρετοι, οὐδὲ τόσον ἐπίσημοι διὰ παιδείαν καὶ βελτιώσεις, ὅσον ἄλλα τῆς Εὐρώπης ἔθνη.*

γ'. *Τὰ κυριώτερα ἄρθρα τροφῆς εἰς τοὺς τόπους τούτους εἶναι ἄρτος, λαχανικὰ, καὶ καρποὶ, ὁμοῦ μὲ οἶνον καὶ ἔλαιον.*

Ἐρωτήσεις.— Α'. Ποῖαι εἶναι αἱ νότιοι χῶραι τῆς Εὐρώπης; Ποία εἶναι ἡ θέσις καὶ τὸ κλίμα των; Τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τοῦ χειμῶνός των; Ποῖα εἶναι τὰ κυριώτερά των προϊόντα;

Β'. Ποῖα εἶναι τὰ οὐσιωδέστερά των ἐξαγώγιμα; Ποῖος εἶναι ὁ γενικὸς χαρακτὴρ τῶν κατοίκων, παραβαλλόμενος μὲ τὸν χαρακτῆρα τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης; Ποῖα εἶναι τὰ κυριώτερα ἄρθρα τροφῆς; Ποῖος ἰδιαίτερος ἄνεμος εἰς τοὺς τόπους τούτους; (Ἴδε ΡΙΣΤ'. ή.)

ΙΣΠΑΝΙΑ.

172. *Ἀγαπημένη διασκέδασις καὶ ἀνδρῶν ϗ γυναικῶν εἰς τὴν Ἱσπανίαν εἶναι νὰ παρευρίσκωνται εἰς ταυρομαχίας. Σχεδὸν πᾶσα κωμόπολις ἔχει τόπον δημόσιον διὰ τοῦτο.*

Ἡ Ἱσπανία εἶναι τόπος θερμὸς ϗ ξηρὸς, ἀλλ' εὔφορος. (Κλίμ. 169.)

Οἱ Ἱσπανοὶ εἶναι ὑπερόπτικοὶ καὶ μισαλλόδοξοι, ἀλλ' ἀνδρεῖοι ϗ γενναῖοι. Τώρα ἤρχισαν νὰ γίνωνται πλέον φωτισμένοι καὶ ἐλεύθεροι.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Ἱσπανία; Ποῖον ποταμὸν ἔχει εἰς τὴν ἀνατολήν; Ποίους ποταμοὺς εἰς τὴν δύσιν καὶ τὸν νότον; Περίγραψε τὴν πρωτεύουσαν. Ποῖαι δύο ἄκραι εἰς τὴν ἄρκτον; Ποῖαι πόλεις παραθαλάσσιοι;

Β'. Ποῦ εἶναι τὸ Ὀβαλλισόλεττον; Ποῖαι δύο κυριώτεραι πόλεις πρὸς ἄρκτον τοῦ Δουρίου; Ποῦ εἶναι ἡ Σαλαμαντία; Ποία πόλις ἐπὶ τοῦ Ἴβηρος; Ποῦ εἶναι τὸ Βρεταννικὸν φρούριον τῆς Γιβιλτέρας; Ὀνόμασε τὰς ἐπὶ τῆς Μεσογείου παραθαλασσίους πόλεις, ἀρχίζων ἀπὸ τὴν μεσημβρίαν. Ποῖαι δύο πόλεις ἐπὶ τοῦ Ταρτησσοῦ; Ποῖαι δύο πόλεις μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ τούτου καὶ τοῦ Τάγου; Ποία σειρὰ βουνῶν; Ποῖαι τρεῖς νῆσοι ἐπὶ τοῦ παραλίου τῆς Ἱσπανίας εἰς τὴν Μεσόγειον; Πῶ εἶναι τὰ πανεπιστήμια τῆς Ἱσπανίας; (Προϊ. 170.)

ΠΟΡΤΟΓΑΛΛΙΑ.

173. *Τόσον ἀπρόσεκτοι εἰς βελτιώσεις εἶναι οἱ Πορτογάλλοι, ὥστε ἀλωνίζουν ἔτι τὸν σῖτον μὲ βόϊδια, ὡς ἐγίνετο εἰς τοὺς ἀρχαίους καιρούς.*

Ἡ Πορτογαλλία εἶναι τόπος θερμὸς, ξηρὸς, ϗ εὔκαρπος. (Κλίμ. 169.)

Οἱ κάτοικοι εἶναι φιλικοὶ καὶ φιλόξενοι, ἀλλὰ γενικῶς δεισιδαίμονες, ὑπεροπτικοὶ, καὶ φιλέκδικοι.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Πορτογαλλία; ποῖοι ποταμοὶ τὴν διαπερνοῦν; ποῦ εἶναι ἡ πρωτεύουσα; ποῖαι δύο πόλεις εἰς τὴν ἄρκτον; ποῖος λιμὴν εἰς τὸ νότιον μέρος; ποία ἄκρα εἰς τὴν μεσημβρίαν; ποῖον πανεπιστήμιον εἰς τὴν Πορτογαλλίαν; (Προϊ. 170.)

ΙΤΑΛΙΑ,

Περικλείουσα τὴν Σικελίαν καὶ Σαρδώ.

174. *Ἐπίσημος εἶναι ἡ Ἰταλία διὰ δύο ἀρχαῖα ἡφαίστια, τὴν Αἴτνην εἰς τὴν Σικελίαν, ϗ τὸν Βεσέβιον σιμὰ τῆς Νεαπόλεως.* (Ἴδε Ν'. ά. β'. γ'.)

Ἐχρημάτισε δὲ ἡ πατρὶς τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων, καὶ ἀφθονεῖ ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῶν πόλεων καὶ οἰκοδομῶν των.

Ἡ γῆ της εἶναι καρποφόρος, ϗ τὸ κλίμα της ἐράσμιον. (Ἴδε 169.)

Οἱ Ἰταλοὶ εἶναι λαὸς πολιτισμένος, ἐπίσημος διὰ τὴν ἐμπειρίαν αὐτῶν εἰς τὴν μουσικὴν, ζωγραφικὴν, καὶ γλυπτικήν. Εἰς τὰ βόρεια μέρη εἶναι φιλόπονοι, εἰς δὲ τὰ νότια, ὀκνηροὶ, ϗ γενικῶς ἐλλιπεῖς κατὰ τὴν παιδείαν ϗ ἠθικήν.

Ἡ Ἰταλία ἔχει εἰς τὸν νότον τὸ βασίλειον τῆς Νεαπόλεως, περικλεῖον τὴν Σικελίαν· τὰς Ῥωμαϊκὰς Πολιτείας, εἰς τὸ μέσον· καὶ τὸ μέγα Λουκάτον τῆς Τοσκάνας, ἑπομένως. Εἰς τὸ βορειοδυτικὸν εἶναι τὰ μικρὰ Δεκάτα τῆς Μοδένας, Πάρμας, καὶ Λούκκας, ϗ τὸ βασίλειον τῆς Σαρδινίας, περιλαμβάνον ϗ τὴν νῆσον Σαρδώ.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Ἰταλία; ποῖος ποταμὸς χύνεται εἰς τὸν Ἀδριατικὸν Κόλπον; ποῖα ὄρη δια-

τρέχουν τὴν Ἰταλίαν; ποῦ εἶναι τὸ βασίλειον τῆς Νεαπόλεως; ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τούτου; ποῖον ἡφαίστιον σιμὰ τῆς πόλεως ταύτης; ποῦ εἶναι ἡ Σικελία; ποῖον ἡφαίστιον ἐπάνω αὐτῆς; ποῖαι εἶναι τρεῖς τῶν κυριωτέρων πόλεων τῆς Σικελίας; ποῦ εἶναι αἱ Ῥωμαϊκαὶ Πολιτεῖαι; ἐπάνω εἰς ποῖον ποταμὸν στέκει ἡ Ῥώμη;

Β'. Πόσον εἶναι τὸ μέγεθος τῆς Ῥώμης; ποῦ εἶναι ἡ Βονωνία; ποῦ εἶναι ὁ ἅγιος Μαρῖνος; (Δημοκρατία ἀνεξάρτητος ἀπὸ μόνον 3000 ἀνθρώπους.) ποῦ εἶναι ἡ Τοσκάνα; ποῖοι τόποι εἰς αὐτήν; ποία νῆσος ἐπὶ τῆς παραλίας; ποῦ εἶναι τὸ βασίλειον τῆς Σαρδινίας; ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα; ποία λόγου ἀξία παραθαλάσσιος πόλις; ποία εἶναι ἡ κυριωτέρα πόλις ἐπὶ τῆς νήσου Σαρδοῦς; εἰς ποῖον ἔθνος ἀνήκει ἡ Κόρσικα; [§ 168.] ποῦ εὑρίσκεις πανεπιστήμια εἰς τὴν Ἰταλίαν; [Προϊ. 170.]

ΕΛΛΑΣ.

175. *Ἡ Ἑλλὰς ἔχει καρποφόρον καὶ πάμφορον γῆν, εἶναι θαυμαστὰ τοποθετημένη δι' ἐμπόριον, ἀπολαύει κλίμα τερπνὸν καὶ ὑγιεινόν, καὶ κατοικεῖται ἀπὸ δραστήριον καὶ φιλομαθῆ λαόν.*

Τὸ νεοσύστατον δὲ βασίλειον τῆς Ἑλλάδος σύγκειται ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, τὴν πρὸς νότον Βώλου καὶ Ἄρτας μεγάλην Στερεὰν, ἀπὸ τὴν Εὔβοιαν, Σποράδας τινὰς, καὶ τὰς Κυκλάδας. Διαιρεῖται δὲ εἰς δέκα Νομοὺς, καὶ τεσσαράκοντα δύο Ἐπαρχίας.

Νομοί.	Ἐπαρχίαι.	Πρωτεύουσαι Ἐπαρχιῶν.
ΑΡΓΟΛΙΣ καὶ ΚΟΡΙΝΘΙΑ.	1. Ναυπλία.	Ναυπλία. *
	2. Ἄργος.	Ἄργος.
	3. Κορινθία.	Κόρινθος.
	4. Ὕδρα.	Ὕδρα.
	5. Ἐρμιονίς.	Σπέτσαι (Τιπάρηνος.)
	6. Τροιζηνία.	Πόρος.

* Αἱ πόλεις, ὅσων τὰ ὀνόματα ἔχουν ἀστερίσκον κατόπιν, εἶναι πρωτεύουσαι καὶ ἐπαρχίας καὶ νομοῦ.

Νομοί.	Ἐπαρχίαι.	Πρωτεύουσαι Ἐπαρχ.
ΑΧΑΙΑ καὶ ΗΛΙΣ.	1. Αἰγιάλεια.	Βοστίτσα (Αἴγιον.)
	2. Κύναιθα.	Καλάβρυτα (Κύναιθα.)
	3. Πάτραι.	Πάτραι. *
	4. Ἦλεία.	Πύργος (Πύλος Τριφυλιακή.)
ΜΕΣΣΗΝΙΑ.	1. Ὀλυμπία.	Φανάριον (Παῤῥασία.)
	2. Τριφυλία.	Ἀρκαδία* (Κυπαρισσία.)
	3. Μεθώνη.	Μεθώνη.
	4. Μεσσήνη.	Ἀνδρούσσα.
	5. Καλάμαι.	Καλαμάτα (Καλάμαι.)
ΑΡΚΑΔΙΑ.	1. Μεγαλόπολις.	Λεοντάριον.
	2. Μαντίνεια.	Τριπολιτσὰ* (Τρίπολις.)
	3. Γόρτυνα.	Καρύταινα [Γόρτυνα.)
	4. Κυνουρία.	Πραστὸς (Πρασιαί.)
ΛΑΚΩΝΙΑ.	1. Λακεδαίμων.	Μιστρᾶς* [Σπάρτη.]
	2. Ἐπίδαυρος Λιμηρά.	Μονεμβασία [Ἐπίδαυρος Λιμηρά.]
	3. Γύθειον.	Μαραθωνῆσι [Γύθειον.]
	4. Οἴτυλος.	Βοίτουλον [Οἴτυλος.]
ΑΚΑΡΝΑΝΙΑ καὶ ΑΙΤΩΛΙΑ.	1. Ἀκαρνανία.	Δραγαμέστον [Ἀστακός.]
	2. Μεσολόγγιον.	Μεσολόγγιον.
	3. Ναυπακτία.	Ναύπακτος.
	4. Ἀγρίνιον.	Βραχώριον* [Ἀγρίνιον.]
	5. Καλλιδρόμη.	Καρπενῆσι [Καλλιδρόμη.]
ΛΟΚΡΙΣ καὶ ΦΩΚΙΣ.	1. Φθιῶτις.	Ζητούνιον [Λαμία.]
	2. Δωρίς.	Λοιδωρίκιον.
	3. Λοκρίς.	Ταλάντιον [Ἀταλάντη.]
	4. Παρνασσίς.	Σάλωνα* [Ἄμφισσα.]
ΑΤΤΙΚΗ καὶ ΒΟΙΩΤΙΑ.	1. Αἴγινα.	Αἴγινα.
	2. Μεγαρίς.	Μέγαρα.
	3. Ἀττική.	Ἀθῆναι. *
	4. Θῆβαι.	Θῆβαι.
	5. Λεβαδία.	Λεβαδία.
ΕΥΒΟΙΑ.	1. Χαλκίς.	Χαλκίς. *
	2. Καρυστία.	Κάρυστος.
	3. Βόρειοι Σποράδες.	Σκόπελος.

Νομοί.	Ἐπαρχίαι.	Πρωτεύουσαι Ἐπαρχ.
ΚΥΚΛΑΔΕΣ.	1. Ἄνδρος.	Ἄνδρος.
	2. Τῆνος.	Τῆνος.
	3. Σύρος.	Ἑρμούπολις. *
	4. Κύθνος.	Θερμιὰ [Κύθνος.]
	5. Μῆλος.	Μῆλος.
	6. Θήρα.	Φηρὰ ἐπὶ τῆς Θήρας.
	7. Νάξος.	Νάξος.

Ἀπὸ τοὺς νομοὺς τούτους ἡ Πελοπόννησος περιέχει πέντε, καὶ ἡ Στερεὰ Ἑλλὰς τρεῖς. Οἱ δὲ λοιποὶ δύο συγκροτοῦνται ἀπὸ τὰς νήσους.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Ἑλλάς; ποῖον ὄρος εἰς τὴν Λακωνίαν; ποῖος ποταμὸς χύνεται εἰς τὸν Κορινθιακὸν Κόλπον; ποῦ εἶναι ὁ Σαρωνικὸς Κόλπος; πῶς ὀνομάζεται ἡ ἀνατολικωτέρα ἄκρα; ἡ νοτιωτέρα; ἡ νοτιανατολική; ποῦ εἶναι τὸ Νεόκαστρον; ποῦ τὸ Μεσολόγγιον; περίγραψε τὰς Ἀθήνας. Ποῖαι νῆσοι λέγονται Κυκλάδες;

Ποῖα ὀχυρὰ φρούρια εἰς τὴν Πελοπόννησον; ποῖα ὄρη εἰς τὴν Ἀττικήν; ποῖοι δύο ὀνομαστοὶ ποταμοί; ποῖον ὄρος εἰς τὴν Φωκίδα; ποῦ εἶναι ὁ Πίνδος; ἡ Κυλλήνη; ποῦ εἶναι ὁ Ἀλφειός; ὁ Εὐρώτας; ὁ Παμισσός; ποῖαι τῶν Ἑλληνικῶν νήσων εἶναι ἀξιολογώτεραι; ποία εἶναι ἡ μεγαλητέρα; ποία ἡ ἐμπορικωτέρα; τίνων οἱ κάτοικοι εἶναι ἐμπειρότεροι ναῦται; ποῖαι νῆσοι εἰς τὸν Σαρωνικὸν Κόλπον; ποῖαι νῆσοι λέγονται Σποράδες; ποῦ κεῖται ἡ Ἑρμούπολις; ποῖος Ἰσθμὸς μεταξὺ Πελοποννήσου καὶ Στερεᾶς Ἑλλάδος;

Μερικωτέρα Περιγραφὴ τῆς Ἑλλάδος. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

Α'. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ.

ά. Ἀπὸ τὰς πέντε νομοὺς τῆς Πελοποννήσου, ἕνας εἶναι μεσόγειος, ὁ τῆς Ἀρκαδίας, καὶ τέσσαρες παραθαλάσσιοι, ὁ τῆς Κορινθίας ᾗ Ἀργολίδος, ὁ τῆς Λακωνίας, ὁ τῆς Μεσσηνίας, καὶ ὁ τῆς Ἤλιδος ᾗ Ἀχαΐας.

β'. Ὠνομάσθη ἡ Πελοπόννησος οὕτω ἀπὸ τοῦ Πέλοπος, ὅστις ἔφθασεν ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας εἰς τὸ Ἄργος περὶ τὸ 1400 πρὸ Χριστοῦ, καὶ διὰ τοῦ ἀργυρίου ᾗ τῆς πολιτικῆς του ἀπέκτησε ταχέως δύναμιν μεγάλην. Μετωνομάσθη ἔπειτα Μωρέας, διὰ τὰ εἰς αὐτὴν πολυάριθμα οὕτω καλούμενα δένδρα.

γ'. Ἐπισημότεροι ἦσαν οἱ ἀρχαῖοι Πελοποννήσιοι διὰ σωματικὰς παρὰ διὰ νοητικὰς δυνάμεις. Ἐγέννησεν ἡ χερσόνησος αὕτη πολλοὺς ἄνδρας ἐνδόξους εἰς κατορθώματα ἡρωϊκά· ἀλλὰ δὲν ἐφάνη ποτὲ μεταξὺ τῶν κατοίκων της οὔτε Ὅμηρος, οὔτε Δημοσθένης, οὔτε Ἀπελλῆς, οὔτε Φειδίας.

δ'. Τὸ κλίμα τῆς Πελοποννήσου εἶναι ποικίλον. Ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν αὐτῆς μερῶν εἶναι πολλάκις αὐστηρὸν τὸ ψύχος, ἐνῷ εἰς τὰς γειτονευούσας πεδιάδας ἐπικρατεῖ ὅλη τὴν ἔαρος ἡ τερπνότης. Τόποι νοσώδεις εὑρίσκονται μὲν εἰς αὐτήν· πλὴν γενικῶς ἔχει κλίμα ὑγιεινὸν καὶ ἐράσμιον. Αἱ περικυκλοῦσαι θάλασσαι μετριάζουν καὶ τὸ κρύος τοῦ χειμῶνος, καὶ τὴν καῦσιν τοῦ καλοκαιρίου.

έ. Τῆς Πελοποννήσου τὸ κέντρον δὲν εἶναι παρὰ σωρὸς βουνῶν· ταῦτα δ' ἐξαποστέλλουν διαφόρους κλάδους, τινὲς τῶν ὁποίων φθάνουν καὶ μέχρι θαλάσσης. Μεταξὺ τῶν κλάδων τούτων εὑρίσκονται πεδιάδες καρποφόροι, καλῶς ποτιζόμεναι ὑπὸ τῶν ῥυάκων, οἵτινες πανταχόθεν καταβαίνουν ἀπὸ τὰ βουνά.

ς'. Παράγει ἡ χερσόνησος αὕτη μεσημβρινὰ ὀπωρικὰ ᾗ γεννήματα πάμπολλα, ἐκ τῶν ὁποίων γίνεται ᾗ ἱκανὴ ἐξαγωγή· οἱ ἐλαιῶνές της εἶναι ἀκόμη ἐκτεταμένοι, ἂν καὶ εἰς τὸ διάστημα τοῦ πολέμου ὑπέφεραν βλάβην σημαντικήν· ἀπὸ ἀμπελῶνας δὲν εὐπορεῖ· μέρος τοῦ ἀναγκαίου εἰς

τοὺς κατοίκους της οἴνου εἰσάγεται ἀπὸ τὰς νήσους· τὰ κρασία ὅμως τῆς Μονεμβασίας, τοῦ Μιστρᾶ, καὶ τοῦ εἰς τὴν Κορινθίαν Ἁγίε Γεωργίου φημίζονται. Τὰ σῦκα τῆς Λακωνίας θαυμάζονται διὰ τὴν γλυκύτητά των. Μετάξιον, μέλι, καὶ κηρίον ἐξάγει ἀφθόνως· γεννᾷ δὲ καὶ τὸ περίφημον πρινοκόκκιον. Ποίμνια καὶ ἀγέλαι διατηροῦνται πλεῖστα, καὶ ὁ τυρὸς, τὸ βούτυρον, καὶ τὸ μαλλίον τῆς Πελοποννήσου μετακομίζονται ἀφειδῶς εἰς πολλὰ μέρη.

Νομὸς Ἀρκαδίας.

ζ'. Ἡ Ἀρκαδία, εἰς τὸ κέντρον τῆς χερσονήσου, εἶναι χώρα βουνώδης, εὐποροῦσα ἀπὸ βοσκάς. Ἐνταῦθα πηγάζουν οἱ πλειότεροι τῶν Πελοποννησιακῶν ποταμῶν. Οἱ χειμῶνες, διὰ τὸ ὕψος τῆς γῆς, εἶναι μᾶλλον βαρεῖς. Ὁ σῖτος κεῖται εἰς τὰ ἀλώνια τοῦ Ἄργους, πρὶν κἂν ἀρχίσῃ νὰ μεστόνῃ εἰς τὴν Ἀρκαδίαν. 'Τὴν Καλαμάταν,' παρατηρεῖ Ἄγγλος περιηγητὴς, 'ἀφήκαμεν εἰς ἴδιόν της θέρος· εἰς τὸν Μιστρᾶν εὑρήκαμεν ἔαρ· φθάσαντες εἰς τὴν Τρίπολιν, ἐπανήλθαμεν εἰς τὸν χειμῶνα.'

Πόλεις ἀρχαῖαι— Μαντίνεια, Τέγεα, Ὀρχομενὸς, Ψωφὶς, καὶ Μεγαλόπολις. Εἰς τὸ πεδίον τῆς Μαντινείας ἀπέθανε μαχόμενος κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν ὁ Θηβαῖος ἥρως καὶ φιλόσοφος Ἐπαμινώνδας· ἀπὸ τὴν πόλιν αὐτὴν δὲν μένει παρὰ τὰ θεμέλια τῶν κυκλοειδῶν της τειχῶν καὶ πολυαρίθμων πύργων.— Τῆς Τεγέας τὰ ἐρείπια, ὄχι τόσον ἀξιοπερίεργα, ἀπέχουν τρία ἢ τέσσαρα μίλια τῆς Τριπόλεως.— Τὸν Ὀρχομενὸν παραστένει τὸ ταπεινὸν χωρίον Καλπάκι.— Ἡ Ψωφὶς καλεῖται τὴν σήμερον Δημητσάνα, ὅπε

πρὸ ἑκατονταετηρίδων σώζεται σχολὴ, ἐπίσημος εἰς τὴν Πελοπόννησον.— Ἡ Μεγαλόπολις, ἀνεγερθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἐπαμινώνδα πρὸς χαλίνωσιν τῆς δυνάμεως τῶν Σπαρτιατῶν, ἐχρημάτισε ποτὲ πρωτεύουσα τῆς Ἀρκαδίας. Σώζονται τὰ ἐρείπιά της πλησίον τοῦ χωρίου Σινάνου.

Ἀπὸ τὰς νεωτέρας πόλεις ἀξιοσημείωτος εἶναι ἡ Τρίπολις, οὕτω καλουμένη διότι ἐκτίσθη ἀπὸ τὰ ἐρείπια τριῶν ἀρχαίων πόλεων· αὕτη ἐστάθη καθέδρα τῆ τῆς Πελοποννήσε Πασᾶ ἐπὶ Τούρκων, ἡ ὑπέφερε τὰ πάνδεινα κακὰ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πολέμου.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.—Πῶς συνορεύει ἡ Ἀρκαδία; ποῖα ὄρη εἰς αὐτήν; τίνες ποταμοὶ πηγάζουν εἰς τὸν νομὸν τοῦτον; ποῦ εἶναι τὸ Λεοντάριον; ἡ Καρύταινα; αἱ Πρασιαί;

Νομὸς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας.

ή. 1ον. Ἡ Κορινθία, ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ, ὅστις συνδέει τὴν Πελοπόννησον μὲ τὴν ἤπειρον. Ἡ πόλις Κόρινθος, ἐμπορικωτάτη, πλουσιωτάτη, καὶ κραταιοτάτη τοπάλαι, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ ἐρείπια συγκειμένη τὴν σήμερον ὡς αἱ πλειότεραι τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων, κεῖται εἰς τὰς ὑπωρείας ὑψηλοῦ καὶ κρημνώδους βουνοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶναι κτισμένη ἡ ἀκρόπολις, λεγομένη καὶ Ἀκροκόρινθος. Φημίζεται ἡ ἀκρόπολις διὰ τὴν πηγήν της Πειρήνην, καὶ διὰ τὴν ἐξ αὐτῆς παρεσιαζομένην λαμπροτάτην θέαν. Δύο λιμένας εἶχεν ἡ Κόρινθος, τὸ Λέχαιον, εἰς τὸν Κορινθιακὸν, καὶ τὰς Κεγχρεὰς, εἰς τὸν Σαρωνικὸν Κόλπον. Κατεστράφη δὲ τὸ 146 πρὸ Χριστοῦ ἀπὸ τὸν Ῥωμαῖον Ὕπατον Λ. Μούμμιον. Ὁ ἀὴρ αὐτῆς τὴν σήμερον εἶναι νοσώδης.— Ἐπὶ τοῦ Κορινθιακοῦ Ἰσθμοῦ, (τῶν

Ἐξαμιλίων,) ἐτελοῦντο ποτὲ ἀγῶνες, καλούμενοι Ἴσθμια.

2ον. Ἡ Ἀργολὶς, λαιμὸς γῆς, ἀπέναντι τῆς Ἀττικῆς, τελειόνων εἰς τὴν ἄκραν τοῦ Σκυλλαίου. Πόλεις ἀρχαῖαι—Μυκῆναι, Ἄργος, Ἐπίδαυρος, Νεμέα, Τίρυνς, Τροιζήν. Εἰς τὰς Μυκήνας, πόλιν ἀρχαιοτάτην, δὲν φαίνονται πλὴν ἀξιόλογα τινὰ ἐρείπια, μάλιστα δὲ ὁ Τάφος τοῦ Ἀγαμέμνονος.— Τὸ Ἄργος, τόπος ὁ οὗτος παμπάλαιος, εἰς τοὺς πρόποδας λόφου, μὲ πεδιάδα ἐκτεταμένην ἔμπροσθέν τε, σώζεται ἀκόμη, καὶ ἐτιμήθη μὲ τὴν ἐπὶ Κυβερνήτου Καποδιστρίου τετάρτην Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.— Εἰς τὴν Ἐπίδαυρον, περίφημον διὰ τὸν ναὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ, [ἢ μᾶλλον εἰς τὴν πλησίον αὐτῆς Πιάδαν,] ἐσυγκροτήθη ἡ πρώτη Ἐθνικὴ Συνέλευσις τῶν Ἑλλήνων, καὶ αὐτοῦ πρῶτον ἐξεδόθη τὸ πολιτικὸν σύνταγμα.— Εἰς τὴν Νεμέαν ἐτελοῦντο ποτὲ ἀγῶνες κατὰ τριετίαν· τώρα διακρίνεται ὁ τόπος μόνον ἀπὸ τρεῖς Δωρικοὺς στύλους, καὶ ἐρείπια τινὰ τοῦ ναοῦ τοῦ Διός.— Ἡ Τίρυνς, πλησίον τῆς Ναυπλίας, μᾶς παρουσιάζει θαυμαστὰ λείψανα Κυκλωπείων τειχῶν· ἐδῶ ἐσύστησεν ὁ Κυβερνήτης Καποδίστριας τυπικὸν ἀγροκήπιον.— Ἡ Τροιζὴν ἔδωκεν ὄνομα εἰς τὴν τρίτην Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

Πόλεις νεώτεραι— ἡ Ναυπλία, περιτειχισθεῖσα ὑπὸ τῶν Βενετῶν, καὶ ἐπίσημος ὡς πρῶτον ἐγκολπωθεῖσα τὸν βασιλέα τῆς Ἑλλάδος Ὄθωνα· ἄνωθεν αὐτῆς εἶναι τὸ ὀχυρώτατον Παλαμίδιον·—Τὸ Καζρὶ, μετονομασθὲν Ἑρμιόνη·— καὶ τὸ Κρανίδι, μὲ κατοίκους τοπλέον θαλασσινούς.

Νῆσοι εἰς τὰ παράλια τῆς νομαρχίας ταύτης εἶναι αἱ Σπέτσαι, ἡ Ὕδρα, καὶ ὁ Πόρος. Αἱ Σπέτσαι μετὰ τῆς Ἑρμιόνης ᾗ τοῦ Κρανιδίου συγκροτοῦν τὴν ἐπαρχίαν Ἑρμιονίδα. Ἡ πόλις Ὕδρα ὑψόνεται εἰς εἶδος ἀμφιθεάτρου ἀπὸ τὸν αἰγιαλὸν, ἔχουσα πολλὰς κατοικίας λαμπράς. Εἰς τὰς δύο ταύτας, πετρώδεις καὶ ἀκάρπους νήσους, ἀνήκει ὅλον σχεδὸν τὸ ναυτικὸν τῆς Ἑλλάδος. Πόρος καλοῦνται αἱ δύο ἀρχαῖαι νῆσοι Καλαυρία καὶ Σφαιρία· μετὰ τῆς Τροιζῆνος συγκροτεῖ τὴν σημερινὴν Τροιζηνίαν ἐπαρχίαν· καὶ εἶναι δ' ἀξιοσημείωτος ὡς ναύσταυθμος βασιλικός. Μίαν ὥραν περίπου ἀπὸ τὴν πόλιν σώζονται τὰ ἐρείπια τοῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος, εἰς τὸν ὁποῖον ἐξέπνευσεν ὁ Δημοσθένης πιὼν τὸ κώνειον, διὰ ν' ἀποφύγῃ τῶν Μακεδόνων τὴν ὀργήν.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Ποῖος ποταμὸς εἰς τὴν Ἀργολίδα; ποῖος εἰς τὴν Κορινθίαν; πῶς συνορεύει ὁ νομὸς οὗτος; ποῖον ὄρος χωρίζει τὴν Ἀργολίδα ἀπὸ τὴν Ἀρκαδίαν; ἐπὶ τίνος κόλπου κεῖται ἡ Ναυπλία;

Νομὸς Λακωνίας.

ϑ'. Ἡ Λακωνία, πατρὶς ἡρώων τοπάλαι καὶ νῦν, κεῖται πρὸς νότον τῆς Ἀρκαδίας· μολονότι δὲ τραχεῖα ᾗ βουνώδης, ἦτον ἀρχαίως πολυανθρωποτάτη, καὶ τὴν σήμερον δὲ ἡ Μάνη περιέχει ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν χωρία. Ποτίζεται ὑπὸ τοῦ Εὐρώτα, ὅστις, πηγάζων εἰς τὴν Ἀρκαδίαν, καὶ αὐξανόμενος εἰς τὸν δρόμον αὐτοῦ ἀπὸ διαφόρους ῥύακας, χύνεται εἰς τὸν Λακωνικὸν Κόλπον. Σπάρτη, ἡ κυρία τοῦ τόπου, ἦτον οἰκοδομημένη ἐπάνω εἰς τὰς ὄχθας του, χωρὶς τείχη, χωρὶς πύλας, μόνον ὑπὸ τῶν πολιτῶν αὐτῆς ὑπερασπιζομένη. Ἦτο μία τῶν μεγαλητέρων, ὄχι ὅμως

καὶ μία τῶν λαμπροτέρων πόλεων τῆς Ἑλλάδος. Τὰ μνημεῖα πεπτωκότων ἡρώων ἐσύστεναν τὸ κυριώτερον καλλώπισμα τῶν ὀχθῶν τοῦ Εὐρώτα, σκεπασμένων τότε, ὡς καὶ τώρα, ἀπὸ ροδοδάφνας.— Αἱ Ἀμύκλαι, ὀνομασαὶ διὰ τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος, ἀπεῖχαν τῆς Σπάρτης ὀλίγα στάδια.— Εἰς τὸ Γύθειον δὲ ἦτον ὁ λιμὴν τῶν Σπαρτιατῶν, ὅταν ἐναυπήγησαν στόλον.

Πλησίον τῆς ἀρχαίας Σπάρτης κεῖται ὁ νεώτερος Μιστρᾶς, χρηματίσας μία τῶν ἐπισήμων πόλεων τοῦ Μωρέα· εἰς τὸ διάστημα τοῦ μεσαιῶνος ἐλογίζετο ὀχυρωτάτη, τώρα ὅμως δὲν συνίσταται πλὴν ἀπὸ ἐρείπια, καταστραφεὶς ἀθλίως τὸ 1825 ὑπὸ τοῦ Ἰβραὴμ Πασᾶ. Ἀντὶ τοῦ Μιστρᾶ ἀνοικοδομεῖται διὰ βασιλικοῦ θεσπίσματος ἡ παλαιὰ Σπάρτη.— Τὴν θέσιν τῶν Ἀμυκλῶν κατέχει τὸ Σκλαβοχώριον.—Γύθειον δὲ εἶναι τὸ σημερινὸν Μαραθωνήσιον, τόπος ἀξιόλογος παρὰ τὸν Λακωνικὸν Κόλπον.— Τὸ Βοίτουλον (Οἴτυλος) εἶναι ἄλλος λιμὴν τῆς Λακωνίας.— Ἡ Μονεμβασία, πρὸς ἀνατολὰς, εἶναι κτισμένη ἐπὶ νησίου, μὲ λιμένα κινδυνώδη, καὶ φρούριον ὀχυρόν· οἰκοδομήθη δὲ ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῆς Λιμηρᾶς Ἐπιδαύρου, τῆς ὁποίας ἀνέλαβε καὶ τὄνομα.— Εἰς τὸ Ἄστρος, ἐπὶ τῶν συνόρων Ἀργολίδος καὶ Λακωνίας, ἐσυγκροτήθη τὸ 1823 ἡ δευτέρα Ἐθνικὴ Συνέλευσις.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Πῶς συνορεύει ὁ νομὸς οὗτος; Τίνα ὄρη εἰς αὐτόν; Τίνες ποταμοί; Τίνα ἀκρωτήρια; (Τὸ Ταίναρον εἶναι ἡ νοτιωτάτη ἄκρα τῆς Ἑλλάδος καὶ Εὐρώπης· ὁ Μαλέας δὲ εἶναι ἐκπαλαι φοβερὸς εἰς τοὺς ναύτας.] Ποῖος κόλπος;

Νομὸς Μεσσηνίας.

ί. Ἡ Μεσσηνία, πρὸς δυσμὰς τῆς Λακωνίας, τόπος ὁμαλὸς καὶ εὔκαρπος, ποτιζόμενος ὑπὸ

τοῦ Παμισοῦ, ὑπέκειτο εἰς τὴν Σπάρτην ἀπὸ τὸ 668. Δύο τῶν σημερινῶν αὐτῆς ἐπαρχιῶν, ἡ Ὀλυμπία, (ἀρχαία Πισάτις,) καὶ ἡ Τριφυλία, ἀνῆκαν κατὰ τὰς παλαιὰς διαιρέσεις εἰς τὴν Ἦλιδα. Τὴν Ὀλυμπίαν ἐλάμπρυνε τὸ ἀμίμητον ἐκεῖνο τοῦ Φειδίου ἀριστούργημα, ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς, ἓν τῶν ἑπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου· καὶ αὐτοῦ ἑωρτάζοντο κατὰ τετραετηρίδα οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες, συστηθέντες τὸ 776 πρὸ Χριστοῦ.

Πόλεις ἀρχαῖαι— Ἰθώμη, Μεσσήνη, Πύλος, Μεθώνη. Ἡ Ἰθώμη, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁμωνύμου ὄρους, ὠχυρώθη μὲν κραταιῶς ὑπὸ τῶν Μεσσηνίων εἰς τὸν πρῶτον Μεσσηνιακὸν πόλεμον, ἀλλὰ τελευταῖον ὑπετάχθη ἀπὸ τοὺς Λάκωνας μετὰ πολιορκίαν δεκαετῆ.— Ἡ Μεσσήνη οἰκοδομήθη μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην πέριξ τῆς ἀρχαιοτέρας Ἰθώμης, διὰ βοηθείας τῶν Θηβαίων· σώζονται δὲ σχεδὸν ἀκέραια τὰ τείχη της, καὶ συγκροτοῦν τὰ λαμπρότερα ἀρχαίων ὀχυρωμάτων λείψανα εἰς τὴν Ἑλλάδα.— Τῆς Πύλε δὲν σώζονται παρὰ τὰ ἐρείπια, ὄχι μακρὰν τοῦ σημερινοῦ Νεοκάστρου.— Ἡ Μεθώνη ἐφύλαξε καὶ τὄνομα καὶ βαθμὸν τινὰ τῆς παλαιᾶς ἀξιολογότητος, οὖσα πόλις περιτειχισμένη, καὶ πρωτεύουσα ὁμωνύμου ἐπαρχίας.

Παρὰ τὴν Μεθώνην ἔχει ὁ νομὸς οὗτος φρούρια, τὴν Κορωνην, καὶ τὸ Νεόκαστρον, ἢ τοὺς Ἀβαρίνους. Τοῦ Νεοκάστρου ὁ ἐξαίρετος λιμὴν σχηματίζεται ἀπὸ τὴν νῆσον Σφακτηρίαν, περιβόητον καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ εἰς τὴν νεωτέραν ἱστορίαν· ἀπηθανατίσθη δὲ ἀπὸ τὴν ἐντὸς τοῦ γενομένην κατὰ τὸ 1827 μεταξὺ Χριστιανῶν καὶ Μωαμεθανῶν ναυμαχίαν.—Ἡ Καλαμάτα ἔχει περίχωρα εὔκαρπα καὶ ὡραῖα, ἀλλὰ στερεῖται

καλοῦ λιμένος· τὰ σῦκά της στέλλονται εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης.—Ἡ τοῦ νομοῦ μητρόπολις Ἀρκαδία, παραστένουσα τὰς ἀρχαίας Κυπαρισσίας, εἶναι πόλις παραθαλάσσιος, πλὴν ἀλίμενος.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.—Περίγραψε τὰ σύνορα τῆς νομαρχίας ταύτης. Ποῖος ποταμὸς τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν Ἦλιδα; τί ὄρος εἰς αὐτήν; τίνες ποταμοὶ τὴν διαξαίνουν; ποία θάλασσα πρὸς δυσμάς;

Νομὸς Ἀχαΐας καὶ Ἦλιδος.

ιά. Ἡ κυρίως Ἦλις, ἀπὸ τὴν σημερινὴν ἐπαρχίαν Ἠλείαν παραξενομένη, ἐτιμᾶτο ὡς ἱερὰ γῆ, διὰ τῆς ὁποίας στρατεύματα δὲν ἐσυγχωροῦντο κἂν νὰ περάσωσιν ἔνοπλα. Ἡ Ἀχαΐα δὲ, καλουμένη ἀρχαιότατα Ἰωνία καὶ Αἰγιάλεια, ἐπεριλάμβανε πόλεις δώδεκα, ἐκ τῶν ὁποίων κυριώτεραι ἦσαν αἱ Πάτραι, ἡ Αἴγιη, καὶ ἡ Πελλήνη. Ὀνομασταὶ ἦσαν αἱ Ἀχαϊκαὶ πόλεις διὰ τὴν εἰρηνικὴν καὶ εὐδαίμονά των διαγωγήν· ὅσην ἀταραξίαν ἐχαιρεν ἡ Ἦλις διὰ τῆς προστασίας τῶν θεῶν, ἄλλην τόσην ἀπέλαυεν ἡ Ἀχαΐα διὰ τῆς φρονήσεως ἀνθρώπων. Κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τῶν Ἑλληνικῶν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγώνων, ἐσυγκροτήθη ἡ περιβόητος Ἀχαϊκὴ Συμπολιτεία, καὶ διέλαμψαν δὲ πρὸ πάντων εἰς αὐτὴν ὁ Ἄρατος καὶ ὁ Φιλοποίμην.

Μεταξὺ τῶν νεωτέρων πόλεων τῆς νομαρχίας πρωτεύουν αἱ Πάτραι, εἰς θέσιν δι' ἐμπόριον καλλίστην, πλὴν χωρὶς ἀσφαλοῦς λιμένος. Ἡ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως πόλις ἀπεῖχε μικρὸν διάστημα τῆς θαλάσσης· ἡ δὲ σημερινὴ νεόκτιστος κεῖται ἐπὶ τοῦ λιμένος. —Ἡ Βοστίτσα, ἐπάνω εἰς τὴν ἄκραν πεδιάδος ὑψωμένης, μὲ λιμένα εἰς τὸν Κορινθιακὸν Κόλπον, κατέχει τὴν τοποθεσίαν τοῦ Αἰγίου, πρωτευούσης ποτὲ τῶν Ἀχαϊκῶν πολιτειῶν.—Ὄχι μακρὰν τῶν Καλαβρύτων εἶναι τὸ Μεγασπήλαιον, μοναστήριον τῆς Πελοποννήσου ὀνομαστόν. —Ὁ Πύργος ἔλαβε τὸ ὄνομα Πύλου Τριφυλιακῆς, πατρίδος, κατὰ τὸν Στράβωνα, τοῦ Ὁμηρικοῦ Νέστορος.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.—Πῶς συνορεύει ὁ νομὸς οὗτος; Ποῦ πηγάζει ὁ Ἀλφειός; (οὗτος εἶναι ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Πελοποννήσου.) Τίνες ἄκραι;

Β'. ΣΤΕΡΕΑ, Η ΚΥΡΙΩΣ, ΕΛΛΑΣ.

ά. Τὸ μέρος τοῦτο τῆς Ἑλλάδος, περιλαμβάνον τὴν σήμερον νομοὺς τρεῖς, ἐδιαιρεῖτο ποτὲ εἰς περιοχὰς ὀκτὼ, Ἀττικὴν, Μεγαρίδα, Βοιωτίαν, Φωκίδα, Λοκρίδα, ἀνατολικὴν καὶ δυτικὴν, Δωρίδα, Αἰτωλίαν, καὶ Ἀκαρνανίαν.

β'. Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς γῆς ταύτης ἦσαν ἄγριοι· ἔλαβαν δὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ πολιτισμοῦ ἀπὸ ξένας ἀποικίας· ἐκ τῶν ὁποίων μία μὲν ἔφθασε περὶ τὸ 1550 ἐκ τῆς Αἰγύπτου εἰς τὴν Ἀττικὴν, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Κέκροπος· ἄλλη δ' ἐκ τῆς Φοινίκης εἰς τὴν Βοιωτίαν, περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Κάδμου.

γ'. Ἡ κυρίως Ἑλλὰς ἐχρημάτισε θέατρον τῶν πλέον μεγάλων ἀγώνων. Καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον μὲν ἔδειξαν οἱ Ἕλληνες τὴν πολεμικὴν αὐτῶν ἀρετὴν· ἀλλὰ μαχόμενοι πρὸς ἀλλήλους. Ἐδῶ δὲ, ὁμοθυμαδὸν πολεμοῦντες, κατετρόπωσαν ἐχθροὺς ἀλλοεθνεῖς, ἐλθόντας νὰ ἐξολοθρεύσωσι καὶ ὑποδουλώσωσιν αὐτούς. Μαραθὼν, Θερμοπύλαι, Σαλαμὶς, καὶ Πλαταιαὶ λαμπρύνουν τὴν κυρίως Ἑλλάδα.

δ'. Ἀπὸ τὰ ὄρη Πίνδον καὶ Οἴτην, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν σχηματίζει τὰ ὅρια τῆς Θεσσαλίας πρὸς δυσμὰς, τὸ δὲ πρὸς νότον, ἐξαπλῶνται

εἰς τὴν χώραν ταύτην κλάδοι διάφοροι,—ὁ Καλλίδρομος, ὁ Παρνασσὸς, ὁ Ἑλικὼν, ὁ Κιθαιρὼν, ὁ Πάρνης, ὁ Ὑμηττὸς, κτλ. Μέγιστος ποταμὸς εἶναι ὁ Ἀχελῶος· ὀνομαστότεροι δὲ οἱ τῆς Ἀττικῆς Κηφισσὸς καὶ Ἰλισσός· ἄλλοι ποταμοὶ,—ὁ Εὔηνος, ὁ Σπερχειὸς, ὁ Κηφισσὸς τῆς Βοιωτίας, κτλ. Εἰς τὴν Βοιωτίαν εἶναι καὶ ἡ λίμνη Κωπαΐς.

ε. Τὸ κλίμα δὲν εἶναι ὅμοιον πανταχοῦ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. Θαυμάζεται τὸ τῆς Ἀττικῆς· ἀλλὰ κατηγορεῖται πολὺ τὸ τῆς γειτονευούσης Βοιωτίας. Ἐπάνω εἰς τὴν θερμοκρασίαν ἔχουν ἐδῶ, ὡς καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον, μεγάλην ἐπιρροὴν τὰ διάφορα διαφόρων μερῶν ὕψη.

ς'. Ὡς εὐφορώταται περιοχαὶ τῆς κυρίως Ἑλλάδος λογίζονται τὸ Κρισσαῖον πεδίον καὶ ἡ Βοιωτία· παράγοντα γεννήματα καὶ μεσημβρινοὺς καρποὺς ἀφθόνως. Ἡ Ἀττικὴ γεννᾷ μὲν ἐλαίας καὶ σῦκα ἐξαίρετα· ἀλλὰ τὸ χῶμά της δὲν εἶναι κατ' οὐδένα τρόπον παχύ.

Νομὸς Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας.

ζ'. Ὁ νομὸς οὗτος, τραχὺς ἐν γένει καὶ βουνώδης, συγκροτεῖ τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. Ἡ φύσις δὲν ἐχρημάτισεν ἐνταῦθα ὀλιγώτερον μεγαλόδωρος παρ' ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλληνικῆς γῆς· ἀλλὰ μ' ὅλον τοῦτο, οἱ Ἀκαρνᾶνες καὶ Αἰτωλοὶ ἔμεναν βάρβαροι, ἀφ' οὗ οἱ Ἀθηναῖοι κατεστάθησαν διδάσκαλοι τῆς οἰκουμένης. Μεταξὺ Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας ῥέει ὁ μέγιστος τῶν Ἑλληνικῶν ποταμῶν Ἀχελῶος, [Ἀσπροπόταμον·] πόλεις δ' ἐπίσημοι ἀρχαῖαι ἦσαν ἡ Καλυδὼν καὶ Θέρμος εἰς τὴν Αἰτωλίαν, καὶ τὸ Ἄργος Ἀμφιλοχικὸν εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν. Τὸ

Ἄκτιον, παρὰ τὸν Ἀμβρακικὸν Κόλπον, ἔδωκεν ὄνομα εἰς τὴν μεταξὺ Αὐγούστου ἀπὸ τὸ ἓν μέρος καὶ Ἀντωνίου καὶ Κλεοπάτρας ἀπὸ τἄλλο περιβόητον ναυμαχίαν.

Ἀπὸ τοὺς νεωτέρους τόπους ἀξιώτεροι σημειώσεως εἶναι τὸ Μεσολόγγιον, κτισμένον ἐπὶ ἐντελοῦς ἐπιπέδου, καὶ περίφημον διὰ τὴν εἰς τῆς ἐπαναστάσεως τὸ διάστημα γενναίαν τῶν ὑπερασπιστῶν του κατὰ Τούρκων ἀντίστασιν·—καὶ ἡ Ναύπακτος, πόλις περιτειχισμένη, μὲ λιμένα χωρητικὸν ἐπὶ τοῦ Κορινθιακοῦ Κόλπου. Ἀνῆκε τοπάλαι ἡ Ναύπακτος εἰς τὴν Δυτικὴν Λοκρίδα.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Πῶς συνορεύει ὁ νομὸς οὗτος; ποῖος κόλπος πρὸς νότον αὐτοῦ; ποῖος πρὸς ἄρκτον; τίνες ἄκραι εἰς τὰ παράλια; ποῖαι νῆσοι πρὸς δυσμάς; ποῖον ὄρος εἰς τὸν νομὸν τοῦτον; τίνες ποταμοί; ποῦ εἶναι τὸ Ἀνακτόριον; τὸ Βραχώριον; τὸ Δραγαμέστον; τὸ Καρπενῆσι;

Νομὸς Λοκρίδος καὶ Φωκίδος.

η. Περιέχονται εἰς τὸν νομὸν τοῦτον ὄχι μόνον ἡ Φωκὶς καὶ Λοκρὶς, ἀνατολικὴ καὶ δυτικὴ, ἀλλὰ προσέτι ἡ Δωρὶς, καὶ μέρος τῆς Θεσσαλίας ἡ Φθιῶτις. Ἡ Φωκὶς μετὰ τῆς Δυτικῆς Λοκρίδος μετωνομάσθη ἐσχάτως Παρνασσίς· ἡ Δωρὶς δὲ συγκροτεῖ τὴν σημερινὴν ὁμώνυμον ἐπαρχίαν· καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Λοκρὶς, τὴν Λοκρίδα.

Ἡ Δωρὶς εἶναι περιοχὴ μικρὰ, καὶ σχεδὸν ὁλότελα βουνώδης. Περὶ τὸ 1100 πρὸ Χριστοῦ κατέβησαν οἱ Δωριεῖς μετὰ τῶν Ἡρακλειδῶν εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ, διώξαντες πολλοὺς τῶν προτέρων κατοίκων, ἔλαβαν αὐτοὶ τὸν τόπον ἐκείνων. Σημερινοὶ τόποι,— Λοιδωρίκιον καὶ Μαλανδρῖνον.

Εἰς τὴν Φωκίδα κεῖται ὁ Παρνασσὸς, τοῦ

ὁποίου ἡ σειρὰ χωρίζει τὴν ἀνατολικὴν ἀπὸ τὴν δυτικὴν Λοκρίδα. Εἰς μίαν πλευρὰν τοῦ ὄρους τούτου ἔκειντο οἱ περιβόητοι Δελφοί, [Καστρὶ,] μὲ τὸ πολυθρύλλητον μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐδῶ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῦ Θεοῦ τέτου ἀνεδείχνοντο πολυάριθμα τῆς τέχνης ἀριστεργήματα, ὁμοῦ μὲ τὰ πολύτιμα ἀναθήματα ἐθνῶν, πόλεων, καὶ βασιλέων· ἐδῶ ἐσυνεδρίαζαν οἱ Ἀμφικτύονες· ἐδῶ ἐτελοῦντο τὰ Πύθια· καὶ ἐδῶ εἰς τὴν Κασταλίαν πηγὴν ἀντήχων αἱ ᾠδαὶ τῶν ποιητῶν. Παρὰ τοὺς Δελφοὺς εἶχεν ἡ Φωκὶς πόλεις διασήμως τὴν Κρίσσαν, [Κρισσὸν,] μετὰ τοῦ λιμένος αὐτῆς Κύρρας, καὶ εἰς τὸ ἐνδότερον τὴν Ἐλάτειαν. Ὄχι μακρὰν ἀπὸ τὴν σημερινὴν κωμόπολιν Ἀράχωβαν, ὀνομαστὴν διὰ τὸν οἶνον καὶ τὴν μακροβιότητα τῶν κατοίκων της, εἶναι τὸ Κωρύκειον Ἄντρον, ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ, 330 πόδας μακρὸν καὶ 200 σχεδὸν πλατύ, ἀφιερωμένον τοπάλαι εἰς τὸν Πᾶνα καὶ τὰς Μούσας.

Εἰς τὴν Δυτικὴν Λοκρίδα, ποτὲ κατοικεμένην ὑπὸ τῶν Ὀζολῶν Λοκρῶν, ἦτον ἡ Ἄμφισσα, (Σάλωνα,) μητρόπολις τοῦ νομοῦ, κειμένη εἰς τὸ εὐφορώτατον Κρισσαῖον πεδίον, καὶ ἓξ ἢ ἑπτὰ μίλια ἀπέχουσα τῆς θαλάσσης. Τὸ Γαλαξίδιον, ἐπὶ τοῦ Κορινθιακοῦ Κόλπε, περιέχει κατοίκους θαλασσινούς.

Ἡ σημερινὴ Λοκρὶς, ἐπὶ τοῦ Εὐβοϊκοῦ Κόλπου, ἐκατοικεῖτο ἀπὸ τοὺς Ὀπουντίους καὶ Κνημιδίους ἢ Ἐπικνημιδίους Λοκρούς· εἶχε πόλεις διασημοτέρας, τὴν Ὀποῦντα καὶ τὴν Κνῆμιν· ὅθεν Ὀπούντιοι καὶ Κνημίδιοι Λοκροὶ, ἢ Ἐπικνημίδιοι, ἀπὸ τὸ ὄρος Κνῆμιν. Ἐχωρίζετο ἀπὸ τὴν Θεσσαλίαν διὰ τοῦ στενοῦ τῶν Θερμοπυλῶν, ὅπου ἀπεθανάτισε τὸ περικλεές του ὄνομα ὁ Λεωνίδας διὰ τῆς κατὰ τῶν Περσῶν γενναίας μάχης, καὶ ὅπου ὑπάρχουν ἔτι ὕδατα θερμὰ, ὅθεν τὄνομα Θερμοπύλαι. Ἡ εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην Ἀταλάντη ἐτιμᾶτο ἐπὶ Τούρκων, ὡς καὶ νῦν, μὲ θρόνον ἐπισκόπου.

Ἡ Φθιῶτις τῆς Θεσσαλίας μᾶς ἐνθυμίζει τὸν ἥρωα τῆς Ἰλιάδος Ἀχιλλέα. Πόλεις αὐτῆς, — ἡ Λαμία, (Ζητοῦνι,) εἰς τὸ ἄκρον τοῦ Λαμιακοῦ Κόλπε, περίφημος διὰ τὸν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου Λαμιακὸν πόλεμον· καὶ ἡ Νέα Πάτρα.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Πῶς συνορεύει ὁ νομὸς οὗτος; ποῦ εἶναι ὁ Κρισσαῖος Κόλπος; ποῦ ὁ Λαμιακός; τί ὄρος διάσημον εἰς αὐτόν; ποῖος ποταμὸς χύνεται εἰς τὸν Λαμιακὸν Κόλπον; ποῦ εἶναι ἡ Ἄμφισσα; ποῦ τὸ Λειδωρίκιον; ποῦ ἡ Λαμία; ποῦ ἡ Ἀταλάντη;

Νομὸς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας.

Θ'. 1ον. Ἡ Βοιωτία σύγκειται προηγουμένως ἀπὸ πεδιάδα εὐμεγέθη, μὲ πολλὰ ῥύακας, λίμνας, καὶ ἕλη, τὰ ὁποῖα κάμνεν τὴν γῆν μὲν εὐφορωτάτην, ἀλλὰ τὸ κλίμα νοσῶδες. Πρὸς νότον ἐγγίζει τὸν Κορινθιακὸν, πρὸς τὸ βορειανατολικὸν δὲ τὸν Εὐβοϊκὸν Κόλπον· εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τριγυρίζεται ἀπὸ βουνὰ, τὸν Παρνασσὸν, Ἑλικῶνα, Κιθαιρῶνα, καὶ Πάρνηθα.

Ἦτον ἀρχαίως ἡ Βοιωτία πολυανθρωποτάτη, μὲ πολλὰς ἀξιολόγους πόλεις καλλωπισμένη· αἱ περισσότεραι δ' αὐτῶν μνημονεύονται συχνὰ εἰς τὴν ἱστορίαν· καθότι, εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ἦτο θέλημα τῆς Προνοίας νὰ διακριθῇ πολλάκις τῆς Ἑλλάδος ἡ τύχη. Ἐκερδήθη εἰς τὰς Πλαταιὰς ἡ ἐλευθερία της, ἀπωλέσθη δὲ εἰς τὴν Χαιρώνειαν· εἰς τὴν Τάναγραν ἐνίκησαν οἱ Σπαρ-

τιᾶται, ϗ εἰς τὰ Λεῦκτρα ἐσυντρίβη διαπαντὸς ἡ δύναμίς των. Αἱ Θῆβαι, ἐπὶ τοῦ Ἰσμηνοῦ, ἐπισημοτέρα διὰ τὴν ἔκτασιν παρὰ διὰ τὰς οἰκοδομὰς αὐτῆς, ἦτον ἡ κεφαλὴ τῶν Βοιωτικῶν πόλεων, ϗ ἐγέννησε τοὺς περικλεεστάτους τῶν Βοιωτῶν, Ἐπαμινώνδαν, Πελοπίδαν, ϗ Πίνδαρον. Κατεσκάφη ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἀνοικοδομήθη δὲ ὑπὸ τοῦ Κασσάνδρου μετ' ὀλίγα ἔτη. Αἱ Θεσπειαὶ, ἡ Λεβαδία, ϗ ὁ Ὀρχομενὸς ἦσαν προσέτι περίφημοι.

Ἀπὸ τὰς πόλεις ταύτας σώζουν μικρὸν μέρος τοῦ ἀρχαίου των ἀξιολόγου αἱ Θῆβαι ϗ ἡ Λεβαδία, πρωτεύουσα ἑκάστη ἐπαρχίας ὁμωνύμου. Εἰς τὴν Λεβαδίαν ὑπάρχει τὸ περιβόητον μαντικὸν Σπήλαιον τοῦ Τροφωνίου, καμάρα εἰς βράχον ἐσκαλισμένη, ὅπου ἐπήγαζαν αἱ βρύσεις τῆς Μνήμης καὶ Λήθης.

2ον. Ἡ Ἀττικὴ πρὸς μὲν τὸ νοτιοδυτικὸν συνορεύει μὲ τὴν θάλασσαν, πρὸς δὲ τὰ λοιπὰ μέρη μὲ βουνά, τὸν Ὑμηττὸν περιβόητον διὰ τὸ μέλι του πρὸς ἀνατολὰς, τὸν Πεντελικὸν μὲ τὰς λιθοτομίας του πρὸς βορέαν, ϗ πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν μὲ τὸν Κιθαιρῶνα. Εἶναι χώρα πετρώδης ϗ ἄκαρπος, μὴ φέρουσα παρὰ ὀλίγα γεννήματα, ϗ ἀπὸ βοσκὰς ἔτι πτωχοτέρα, ἀλλὰ παράγουσα καρποὺς πολλοὺς, μάλιστα δὲ ἐλαίας ϗ σῦκα, μὲ δαψίλειαν ϗ ἐντέλειαν. Ὁ καθαρὸς, ξηρὸς, καὶ εὔκρατος ἀήρ της τὴν καταστένει ἀνωτέραν ὡς πρὸς κλίμα ὁποιουδήποτε ἄλλου μέρους τῆς Ἑλλάδος. Ἄκρον τῆς ἐπαρχίας ταύτης εἶναι τὸ Σούνιον, (Κάβο Κολόνναι,) ὅπου σώζονται ἀκόμη στύλοι τινὲς τοῦ ἱεροῦ τῆς Σουνιάδος Ἀθηνᾶς.

Δὲν εἶχε ποτὲ ἡ κυρίως Ἀττικὴ παρὰ μίαν

σημαντικὴν πόλιν, ταύτην ὅμως ἀνταξίαν πολλῶν ἄλλων,—τὰς ΑΘΗΝΑΣ, τὴν μητέρα τῶν τεχνῶν καὶ τῆς εὐγλωττίας. Καταρχὰς ἐκτίσθη μόνον ἡ Ἀκρόπολις ἐπὶ τῆς κορυφῆς λόφου ὑψηλῆ εἰς τὴν πεδιάδα, καὶ ὠνομάσθη Κεκροπία ἀπὸ τὸν θεμελιωτὴν καὶ πρῶτον αὐτῆς βασιλέα Κέκροπα. Μετέπειτα, αὐξηθέντες οἱ πολῖται οἰκοδόμησαν πέριξ αὐτῆς τὰς Ἀθήνας, ἥτις, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Περικλέους, ἔφθασε νὰ ἦναι ἡ λαμπροτάτη πόλις τῆς οἰκουμένης. Πανταχοῦ καὶ ἐντὸς αὐτῆς καὶ εἰς τὰ περίχωρά της ἐφαίνοντο θαυμασταὶ οἰκοδομαὶ καὶ ἀγάλματα. Ἀπὸ τοὺς εἰς τὴν πόλιν ναοὺς ὁ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ἦτον ὁ μεγαλοπρεπέστατος, ἥμισυ μίλιον τὴν περίμετρον, καὶ στηριζόμενος ἐπὶ στύλων ἑκατὸν εἴκοσι, ἐκ τῶν ὁποίων στέκουν εἰσέτι ὀλίγοι. Ἡ Ἀκρόπολις ἦτο καλυμμένη ἀπὸ ἀριστουργήματα, μακρόθεν μηνύοντα εἰς τὸν ὁδοιπόρον τὴν δόξαν τῶν Ἀθηνῶν· ὁ Παρθενὼν, μὲ τὸ κολοσσαῖον ἄγαλμα τῆς προστάτιδος Ἀθηνᾶς, ἔργον τοῦ Φειδίου, ἔλαμπε μεταξὺ τούτων· καὶ τὴν σήμερον δὲ σώζεται ἀκόμη, ἓν ἀπὸ τὰ εὐγενέστατα τῆς ἀρχαιότητος λείψανα· μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἡ ἐπιφάνεια ὅλη τῆς Ἀκροπόλεως δὲν παρουσιάζει πλὴν σειρὰν ἀδιάκοπον πεπτωκυίας λαμπρότητος. Κάτω εἰς τὴν πόλιν μένουν ἀκέραιοι ὁ ναὸς τοῦ Αἰόλου ϗ ὁ τοῦ Θησέως· εἰς τὸν λόφον τῆς Πνυκὸς βλέπεται καθαρῶς τὸ βῆμα, ὅθεν ἐδημηγόρει ὁ Δημοσθένης, καὶ ὄχι μακρὰν αὐτοῦ εἶναι ὁ Ἄρειος Πάγος, ὅπου ἐκήρυξεν ὁ Παῦλος εἰς τοὺς Ἀθηναίους τὸν Χριστὸν ϗ τὴν ἀνάστασιν.

Ἡ Ἀκαδημία, ὅπου ἐδίδασκε τοὺς μαθητάς του ὁ περιβόητος Πλάτων, ἔκειτο ἔξω ἀπὸ τὰ

τείχη τῆς ἀρχαίας πόλεως, πλησίον τοῦ Κηφισσοῦ· τὸ Λύκειον, ἡ σχολὴ τοῦ Ἀριστοτέλους, ἦτον εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος παρὰ τοῦ Ἰλισσοῦ τὰς ὄχθας· τὸ Κυνόσαργες δὲ, ὅπου ἐφιλοσόφουν ὁ Κυνικὸς Διογένης καὶ ὁ Ζήνων, δὲν ἀπεῖχε παρὰ ὀλίγον τοῦ Λυκείου.

Τὰς Ἀθήνας ἤνοναν μὲ τὴν παραθαλάσσιον κωμόπολιν Πειραιᾶ τείχη περὶ τὰ πέντε μίλια τὴν ἔκτασιν, Μακρὰ λεγόμενα. Παρὰ τὸν Πειραιᾶ εἶχε δύο ἄλλους λιμένας, τὸν Φαληρέα καὶ τὴν Μουνυχίαν.

Ὑπέφεραν μὲν αἱ Ἀθῆναι εἰς τὸ διάστημα τοῦ πολέμου τὰ ἔσχατα δεινά· ἀλλ' ὄχι ματαίως· ἐπειδὴ κατεστάθησαν τώρα, ὅ,τι δὲν ἠξιώθησαν ποτὲ εἰς τοὺς ἐνδοξοτάτους χρόνους, πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος ὁλοκλήρου.

Εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος τῆς Ἀττικῆς κεῖται ἡ Πεδιὰς τοῦ Μαραθῶνος, ὅπου ὑπὸ τὸν Μιλτιάδην ἐνίκησαν οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Πέρσας δεκαπλασίους τὸν ἀριθμόν.— Ἡ Ἐλευσὶς ἀπέχουσα ἐξίσου ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ καὶ τὰ Μέγαρα, ἐφημίζετο διὰ τὴν πρὸς τιμὴν τῆς Δήμητρος ἑορτὴν τῶν Ἐλευσινίων. Τῆς θεᾶς ταύτης σώζεται ἄγαλμα ὑπὸ τοῦ Φειδίου, ὄχι ὅπως πλέον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' εἰς τὸ προαύλιον τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ Κανταβριγιανῆς Βιβλιοθήκης, ὅπου ἐμεταφέρθη τὸ 1801 ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου περιηγητοῦ Κυρίου Κλαρκίου.

Τὰ Μέγαρα, πατρὶς τοῦ μαθηματικοῦ Εὐκλείδου, ἐστάθη πόλις λαμπρά· πρωτεύει δὲ νῦν τῆς Μεγαρίδος ἐπαρχίας. Εἰς τὰ παράλια κεῖται ἡ Σαλαμὶς, [Κούλουρι,] ἔνδοξος διὰ τὴν κατὰ τῶν Περσῶν ναυμαχίαν.

Ἡ Αἴγινα, νῆσος ὡραία καὶ ὑγιεστάτη, σώζει

λείψανα τινὰ τῆς ἀρχαίας της λαμπρότητος, μάλιστα δὲ τὸν ναὸν τοῦ Πανελληνίου Διὸς, περὶ τὰς τέσσαρας ὥρας ἀπέχοντα τῆς σημερινῆς πόλεως. Τὸ Ὀρφανοτροφεῖον εἶναι ἡ ἐπισημοτέρα εἰς τὴν πόλιν οἰκοδομὴ, καὶ τὸ εἰς αὐτὴν Ἑλληνικὸν Μουσεῖον ἓν ἀπὸ τὰ πλέον ἀξιοθέατα ἐπὶ τῆς νήσου ἀντικείμενα.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Πῶς συνορεύει ὁ νομὸς οὗτος; τίνες ποταμοὶ εἰς αὐτόν; τίνα ὄρη; ποία λίμνη; περίγραψε τὴν πρωτεύουσαν. Ἐπὶ τίνος κόλπου κεῖνται τὰ Μέγαρα; εἰς ποῖον ἄκρον τελειόνει ἡ Ἀττική;

Γ'. ΝΗΣΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ.

ἀ. Ἐκ τῶν νήσων, ὅσας τοπάλαι ἐκατοίκουν Ἕλληνες, πολλαὶ μένουν ἔτι ἔξω τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος. Παρὰ τὴν εὐμεγέθη Κρήτην, ἀνήκουν εἰς τὴν Τουρκικὴν αὐτοκρατορίαν, νῆσοι ἀξιόλογοι, ἡ Κύπρος, ἡ Ῥόδος, ἡ Σάμος, ἡ Χίος, καὶ ἡ Μιτυλήνη· εἰς τὸ Ἰονικὸν δὲ Κράτος, ἡ Κέρκυρα, ἡ Κεφαλληνία, καὶ ἡ Ζάκυνθος.

β'. Αἱ ὑπὸ τὸν βασιλέα Ὄθωνα νῆσοι τοῦ Αἰγαίου Πελάγους διαιροῦνται εἰς Κυκλάδας καὶ Σποράδας· καὶ Κυκλάδες μὲν ὀνομάζονται αἱ πρὸς ἀνατολὰς ὁλόγυρα τῆς Δήλου κείμεναι· Σποράδες δὲ, αἱ εἰς τὰ παράλια τῆς Πελοποννήσου καὶ Στερεᾶς Ἑλλάδος διεσκορπισμέναι.

Νομὸς Εὐβοίας.

γ'. Ἡ Εὔβοια, μεγίστη τῶν νήσων τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου, ἔχει σχῆμα ἐπίμηκες· ὅθεν καὶ Μάκρις ποτὲ ὠνομάζετο. Κεῖται δὲ σιμώτατα τῆς ἠπείρου, χωριζομένη ἀπ' αὐτῆς εἰς τὸ στενώτατον μέρος διὰ τοῦ πορθμοῦ Εὐρίπου,

γεφυρωμένου ποτὲ, καὶ ἔκπαλαι διὰ τὰς παλιρροίας του φημιζομένου. Τὸ κλίμα της εἶναι μᾶλλον νοσῶδες· ἀλλ' ἡ γῆ της εὐφορωτάτη, εὐποροῦσα ἐξαιρέτως ἀπὸ βοσκάς. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς δὲν εἶναι τὴν σήμερον παρὰ ὀλίγοι.

Πόλεις ἀρχαῖαι— Ὠρεὸς, πρὸς βορρᾶν, ὄχι μακρὰν τοῦ Ἀρτεμισίου ἄκρου. Ἐκαλεῖτο Ἀρτεμίσιον τὸ ἄκρον τοῦτο διὰ τὸν ἐπ' αὐτοῦ ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ εἶναι δ' ἀξιοσημείωτον διὰ τὴν ἔξω αὐτοῦ νίκην τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν αὐθημερὸν μὲ τὴν ἐν Θερμοπύλαις μάχην. Προσέτι, Χαλκὶς καὶ Ἐρετρία·— ἡ Ἐρετρία, κατασκαφεῖσα ὑπὸ τῶν Περσῶν, ἀνοικοδομήθη ἔπειτα, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει πλέον· ἡ δὲ Χαλκὶς σώζεται ἀκόμη, πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ, καὶ Εὔριπος κοινότερα λεγομένη.— Ἡ Κάρυστος, εἰς τὸ νότιον μέρος τῆς νήσου, κεῖται ὑπὸ τὸ ὄρος Ὄχην, ὃ ἐφημίζετο παλαιὰ διὰ τὸν Ἀμίαντον Λίθον, καὶ διὰ τὰ λατόμια τῶν Καρυστίων Κιόνων.—Τὸ ἄκρον Καφάρειον, [Ξυλοφάγον,] ὅπου ἐναυάγησεν ὁ Ἑλληνικὸς στόλος, ἐπιστρέφων εἰς τὰ ἴδια μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Τρωάδος, εἶναι ἀπὸ τὰ φοβερώτερα τοῦ Αἰγαίου Πελάγους.

Τρίτη ἐπαρχία τοῦ νομοῦ τούτου εἶναι αἱ Βόρειοι Σποράδες, συνισαμένη ἐκ τῶν νήσων Σκοπέλου, Σκιάθου, Σκύρου, καὶ Ἡλιοδρομίων. Ἡ Σκόπελος, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας, δίδει οἶνον ἐξαίρετον· ἡ Σκύρος δὲ φημίζεται διὰ τὸν θάνατον τοῦ Θησέως.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Ποῖος κόλπος μεταξὺ Εὐβοίας καὶ Στερεᾶς Ἑλλάδος; ποῖος πορθμὸς χωρίζει τὴν Εὔβοιαν ἀπὸ τὴν Βοιωτίαν; ποία νῆσος κεῖται βορεινότερα, ἡ Σκόπελος ἢ ἡ Σκύρος; ποία δυτικώτερα, ἡ Σκόπελος ἢ ἡ Σκίαθος;

Νομὸς Κυκλάδων.

δ'. *Αἱ Κυκλάδες* εἶναι τὸν ἀριθμὸν ὑπὲρ τὰς εἴκοσι, διαιρούμεναι εἰς ἐπαρχίας ἑπτά.

Βορειοτάτη εἶναι ἡ Ἄνδρος, μὲ μητρόπολιν ὁμώνυμον ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς. Χώραν μὲν ἔχει τερπνὴν καὶ καρποφόρον· ἀλλ' ὄχι δραστηρίους κατοίκους. Τοπάλαι ἐτιμᾶτο εἰς αὐτὴν ὁ Διόνυσος· καὶ τὴν σήμερον δ' ἀκόμη φημίζονται οἱ Ἄνδριοι ὡς οἰνοπόται. Σταλθεὶς ποτὲ ἐξ Ἀθηνῶν ὁ Θεμιστοκλῆς νὰ λάβῃ χρήματα ἀπὸ τοὺς Ἀνδρίους, εἶπεν εἰς αὐτοὺς ὅτι ἦλθε συνωδευμένος μὲ δύο θεὰς, τὴν Πειθὼ καὶ τὴν Βίαν· 'καὶ μεταξύ μας', ἀπεκρίθησαν ἐκεῖνοι, 'κατοικοῦν δύο θεαὶ κραταιόταται, ἡ Πενία καὶ ἡ Ἀπορία.' — Γέννημα τῆς νήσου ταύτης εἶναι ὁ διδάσκαλος Θεόφιλος, ὁ μετὰ ζήλου προσπαθήσας καὶ προσπαθῶν ἔτι ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῶν συμπατριωτῶν του. *Πληθυσμὸς*, 16,000.

Ἀπὸ τὴν Ἄνδρον χωρίζεται διὰ στενωτάτου πορθμοῦ ἡ Τῆνος, ἥτις, ὁμοῦ μὲ τὴν Μύκωνον καὶ Δῆλον, σχηματίζει τὴν δευτέραν ἐπαρχίαν τῶν Κυκλάδων. Εἶναι βενώδης, ἀλλ' ὑγιεστάτη, πολυάνθρωπος, καὶ εὐποροῦσα ἀπὸ νερὰ κάλλιστα. Ἔξω τῆς πόλεως ἦτο ποτὲ εἰς ἄλσος τι ναὸς λαμπρότατος τοῦ Ποσειδῶνος. Οἱ κάτοικοι, ὑπερβαίνοντες τὰς εἴκοσι χιλιάδας, εἶναι μέρος Λατῖνοι. Ἀπὸ τὰ προϊόντα της δὲ κυριώτερον εἶναι τὸ μετάξιον. — Ἡ Μύκωνος εἶναι τραχεῖα καὶ ἄκαρπος, περιέχουσα ὡς πέντε χιλιάδας κατοίκων, ἐμπόρων ὡς ἐπιτοπλεῖστον καὶ ναυτῶν. — Ἡ Δῆλος, περιώνυμος ποτὲ εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην, τὴν σήμερον δ' ἀκατοίκητος, σώζει ἐρείπια μεγαλοπρεπῆ. Ἐπὶ τοῦ βουνοῦ Κύνθου

ἦτον οἰκοδομημένος ὁ ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅθεν ἐπαραδίδοντο οἱ χρησμοί. Εἰς τὴν πλησιόχωρον Ῥηνίαν, ὅπου ἔθαπταν οἱ Δήλιοι τοὺς νεκρούς των, δὲν ὑπάρχει πλὴν καλογήρων τινῶν μοναστήριον.

Ἡ Σύρος ἢ Σύρα, βουνώδης καὶ ἄδενδρος, ἦτον ἀσήμαντος ἀρκετὰ πρὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, κατοικουμένη τοπλέον ὑπὸ Χριστιανῶν Λατίνων, ἀλλὰ τώρα εἶναι ἀξιολογωτάτη διὰ τὸν λιμένα της, καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῦ νεόκτιστον Ἑρμούπολιν, τὴν ἐμπορικωτάτην τῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος. Οἱ Ἑρμουπολῖται, μίγμα ἐκ Χίων, Ψυρανῶν, Σμυρναίων, καὶ ἄλλων, ἐπαινοῦνται διὰ τὴν φιλομάθειαν καὶ τὸν φιλόκαλον αὐτῶν ζῆλον. Ἐνταῦθα,—παρατηρεῖ με τὴν συνήθη τω εὐγλωττίαν ὁ Κύριος Βάμβας,—'εἰς πόλιν, τῆς ὁποίας τὸ ἔδαφος πρὸ ὀλίγω ἐσκέπαζαν ἄκανθαι, τὴν σήμερον εἶναι τὰ καλήτερα, τολμῶ εἰπεῖν, ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα. Εἰς τοῦτο τὸ Γυμνάσιον, μὲ ἀξιέπαινον ζῆλον καὶ σύμπνοιαν ἀδελφικὴν τῶν διδασκάλων, διδάσκονται περίπου διακόσιοι νέοι τὴν προγονικὴν γλῶσσαν, καὶ ὅσα ἄλλα μαθήματα συγχωρεῖ ἡ παροῦσα χρηματικὴ του κατάστασις. Εἰς τὸ Ἀλληλοδιδακτικὸν τῶν ἀρρένων διακόσια τριάκοντα παιδία μανθάνουν τὸ ἀναγινώσκειν καὶ γράφειν, τὰς πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς, κατήχησιν, ἱστορικὰς καὶ ἠθικὰς γνώσεις. Μουσεῖον διωργανίσθη αὐθορμήτως ἀπὸ φιλομούσους νέους, ἐκ τῶν καλητέρων οἰκογενειῶν, τὸ ὁποῖον ὄχι μόνον μὲ βιβλιοθήκην ἐπλούτισαν διαφόρων γλωσσῶν, ἀλλὰ καὶ ὠφελιμώτατα μαθήματα εἰσῆξαν, καὶ τακτικῶς συνέρχονται εἰς ἀκρόασιν αὐτῶν, ἀναλίσκοντες ἔτω τὸν χρόνον τῆς ἀνέσεώς των εἰς ὠφελίμους διατριβάς. Τέλος πάντων, εἰς τὸ Φιλελληνικὸν Παιδαγωγεῖον, ἐφορευόμενον ἀπὸ Ἕλληνας, καὶ διευθυνόμενον ἀπὸ ἄνδρα ἀξιοσέβαστον,* ἑξακόσια τέκνα Ἑλλήνων ἐκπαιδεύονται ἀπὸ Ἕλληνας διδασκάλους μὲ δαπάνην φιλελλήνων Χριστιανῶν, οἵτινες συνεμάχησαν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας μας, καὶ μᾶς βοηθοῦν εἰς τὴν πρόοδόν μας, διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν βαθμὸν τῶν φωτισμένων ἐλευθέρων ἐθνῶν, χωρὶς τὸ ὁποῖον ἡ ἀνέγερσίς μας ἤθελεν εἶσθαι ἀστήρικτος καὶ ἀθεμελίωτος.'

Ἡ Κύθνος, Κία, καὶ Σέριφος σχηματίζουν τὴν τετάρτην ἐπαρχίαν τῶν Κυκλάδων. Φημίζεται ἡ πρωτεύουσα Κύθνος διὰ τὰ θερμά της μεταλλικὰ λουτρά, ὅθεν καὶ τὸ νεώτερον αὐτῆς ὄνομα Θερμιά. — Ἡ Κία, ἥτις καὶ Κέως λέγεται, καὶ κοινῶς Τσία, ἐφημίζετο ποτὲ διὰ τὴν καρποφορίαν καὶ τὰς παχείας βοσκάς της. Τόσον δὲ πολυάνθρωπος ἐκατήντησεν, ὥξε νόμος ἐτέθη νὰ φαρμακεύεται πᾶς ὁ ὑπερβαίνων τὸ ἑξηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας τω. Ἐγέννησεν ἄνδρας διασήμους, Σιμωνίδην τὸν λυρικὸν ποιητήν, τὸν Βακχυλίδην, τὸν ἰατρὸν Ἐρασίστρατον, καὶ ἄλλους. Εἶχε τέσσαρας πόλεις, ἐκ τῶν ὁποίων πρωτεύουσα ἦτον ἡ Ἰουλίς· ὅθεν καὶ Τετράπολις ὠνομάζετο. — Ἡ Σέριφος εἶναι βωνώδης καὶ ἄκαρπος. Εἰς τὴν νῆσον ταύτην ἔστελλαν οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς εἰς ἐξορίαν καταδικαζομένους. Εἰς τὰ παράλιά της δ' ἐρρίφθη τὸ κιβώτιον, ὅπου εἶχε κλείσειν ὁ Ἀκρίσιος τὴν Δανάην καὶ τὸν Περσέα.

Ἀκόλουθος ἐπαρχία εἶναι ἡ Μῆλος, συνισαμένη ἐκ τῶν νήσων Μήλου, Κιμώλου, Σίφνου,

* Τον Αἰδέσιμον Κύριον Φ. ΧΙΛΔΝΕΡ.

Πολυκάνδρου, καὶ Σικίνου. Ἡ Μῆλος, νῆσος στρογγύλη, ἔχει θερμὰ λουτρὰ περίφημα, δίδει ἀφθόνως ἅλας, στύψιν, καὶ θεῖον, προσέτι γεννήματα, κρασία, καὶ μεσημβρινὰ ὀπωρικά· ἀλλ' ἀέρα ἔχει γενικῶς νοσώδη, καὶ ὕδωρ ἄνοστον. Ἀρχαίως εὑρίσκοντο εἰς αὐτὴν σιδηρᾶ μεταλλεῖα πολλά, καὶ τὸ μέλι της ἐφημίζετο. Ἦσαν οἱ Μήλιοι ἄποικοι τῶν Λακεδαιμονίων· καὶ, μὴ θελήσαντες διὰ τοῦτο νὰ ἑνωθῶσι μὲ τοὺς Ἀθηναίους κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν, κατεστράφησαν ἀδίκως οἱ ταλαίπωροι. "Ἡ δικαιοσύνη," εἶπαν εἰς αὐτοὺς οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων, "δὲν ἔχει χώραν παρὰ μεταξὺ ἀνθρώπων ἴσων εἰς τὴν δύναμιν, καὶ διὰ τοῦτο ἀναγκασμένων νὰ τὴν φυλάσσωσιν· ἀλλ' ὅταν ἓν ἀπὸ τὰ δύο μέρη ἦναι ἀσθενέσερον, χρεωστεῖ νὰ κάμνῃ ὅ,τι προσταχθῇ ἀπὸ τὸ δυνατώτερον·" καὶ μὲ τοῦτο τὸ δίκαιον, ἐκυρίευσαν καὶ ἠρήμωσαν πόλιν ἐλευθέραν, κατοικημένην ἑπτακόσια ἔτη, σφάξαντες ἀνηλεῶς ὅλην αὐτῆς τὴν νεότητα, καὶ καταδουλώσαντες παιδία καὶ γυναῖκας. Τοὺς σημερινοὺς Μηλίους, ναύτας ἐμπείρους, μισθόνουν οἱ Εὐρωπαῖοι ὡς πρωρεῖς εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. — Ἡ Κίμωλος γεννᾷ τὴν Κιμωλίαν γῆν. — Ἡ Σίφνος εἶχε τοπάλαι μεταλλεῖα χρυσοῦ· νῦν δ' ἐξάγει ὑφάσματα τινὰ, καὶ κεραμικὰ σκεύη. — Ἡ Πολύκανδρος καὶ Σίκινος δὲν εἶναι πολλοῦ λόγου ἄξιαι.

Ἕκτη ἐπαρχία τάσσεται ἡ Θήρα, συνισταμένη ἐκ τῶν νήσων Θήρας, Ἴου, Ἀνάφης, καὶ Ἀμοργοῦ. Ἡ Θήρα, κοινῶς Σαντορήνη, ἤτοι Ἁγία Εἰρήνη, μία καὶ συνεχὴς οὖσα, διηρέθη ὑπὸ σεισμῶν τὸ 1507. Κρατῆρες ἡφαίστιοι ἄνοιξαν εἰς αὐτὴν, κατὰ τὸν Μελέτιον, τὸ 726, 1427, καὶ 1660 ἀπὸ Χριστοῦ· καὶ νῦν δ' ἀκόμη ὑπάρχουν εἰς

αὐτὴν θειώδη καὶ μεταλλικὰ ὕδατα. Φοίνικες ἐκατοίκισαν πρῶτον τὴν νῆσον ταύτην· ἀποικία δὲ σταλθεῖσα ἐξ αὐτῆς μετέπειτα εἰς τὴν Ἀφρικὴν ἐθεμελίωσε τὴν Κυρήνην. Περιέχει τὴν σήμερον περὶ τὰς 13,000 κατοίκων, καὶ παράγει οἶνον ἐξαίρετον, ἅγιον καλούμενον. — Πλησίον τῆς Θήρας κεῖται ἡ Ἀνάφη, οὕτω ὀνομασθεῖσα διότι ἐφάνη εἰς τοὺς Ἀργοναύτας, εἰς καιρὸν ὅτε τοὺς ἐβασάνιζε τρικυμία. — Ἡ Ἴος ἔχει πέντε, καὶ ἡ Ἀμοργὸς ἓξ χιλιάδας κατοίκων.

Ἑβδόμη ἐπαρχία τῶν Κυκλάδων, καὶ τελευταία τῆς Ἑλλάδος, εἶναι ἡ Νάξος, μετὰ τῶν νήσων Πάρου καὶ Ἀντιπάρου. Ἡ Νάξος εἶναι ἀπὸ τὰς εὐφορωτάτας τοῦ Ἀρχιπελάγους, παράγουσα μεσημβρινὰ ὀπωρικὰ, ἔλαιον, βαμβάκιον, μετάξιον, καὶ τὸ κάλλιστον σμυρίλιον· ὁ ἀὴρ της ὅμως εἶναι βαρύς. Ὑπετάχθησαν ἀπὸ τοὺς Πέρσας οἱ Νάξιοι· ἀλλ' ἀπεστάτησαν εἰς τοῦ Δαρείου καὶ Ξέρξου τὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκστρατείαν, καὶ συνεπολέμησαν μετὰ τῶν Ἑλλήνων. Συμποσοῦνται οἱ κάτοικοι αὐτῆς σήμερον εἰς σχεδὸν 15,000. — Ἡ Πάρος ἦτο ποτὲ πλουσία καὶ κραταιὰ, ἐπίσημος διὰ τὰ λευκά της μάρμαρα. Τοὺς Παρίους συμμαχήσαντας μετὰ τῶν Περσῶν ἐπολέμησαν ὕστερον, καὶ ὑπέταξαν οἱ Ἀθηναῖοι. Εἰς τὴν νῆσον ταύτην ἐγλύφησαν τὸ 264 Π.Χ. τὰ νῦν εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Ὀξονίας Πάρια Μάρμαρα, εἰς τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται σημειωμέναι αἱ κυριώτεραι τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας ἐποχαί. — Γνωρίζεται ἡ Ἀντίπαρος διὰ τὸ περιβόητον αὐτῆς σπήλαιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου στάζον ἄνωθεν ὕδωρ λιθοῦται, καὶ ἀποτελεῖ στήλας διαφόρου καὶ πολυειδοῦς σχήματος.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Ποία τῶν Κυκλάδων εἶναι ἡ βορεινοτέρα; ποία ἡ νοτιωτέρα; ποία ἡ ἀνατολικωτέρα; ποία ἡ μεγαλητέρα; Εἰς ποίαν πλευρὰν τῆς Σύρας εἶναι ἡ Ἑρμούπολις; τοῦ εἶναι ἡ Σίφνος; ποῦ ἡ Γύαρος; πόσαι εἶναι αἱ Κυκλάδες;

ΙΟΝΙΚΟΝ ΚΡΑΤΟΣ.

176. *Αἱ πρὸς δυσμὰς τῆς Ἑλλάδος νῆσοι, Κέρκυρα, Παξοί, Λευκάς, Ἰθάκη, Κεφαλληνία, Ζάκυνθος, καὶ Κύθηρα, συγκροτοῦν τὰς Ἡνωμένας Ἐπαρχίας τῶν Ἰονικῶν Νήσων. Κατοικοῦνται δὲ ἀπὸ Ἕλληνας, μιγμένους μὲ Ἰταλούς, καὶ προστατεύονται ἀπὸ τὴν Μεγάλην Βρετανίαν, ὅθεν πέμπεται πρὸς αὐτοὺς Ἁρμοστής. Πληθυσμός, 230 χιλιάδες. Θρησκεία, ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.*

Μεγίστη τῶν νήσων τούτων εἶναι ἡ Κεφαλληνία, τῆς ὁποίας πρωτεύει τὸ Ἀργοστόλιον· καθέδρα τῆς κυβερνήσεως, ἡ ὀχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ Κέρκυρα, τιμωμένη μὲ πανεπιστήμιον· πλέον φημισμένη διὰ εὐφορίαν καὶ κάλλος, ἡ Ζάκυνθος· τὴν μικρὰν Ἰθάκην ἀπηθανάτισε τὸ μέγα ὄνομα τοῦ Ὀδυσσέως· εἰς τὴν Κύθηραν ἐτιμᾶτο ἀρχαίως ἡ Ἀφροδίτη.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Ποῦ εἶναι αἱ Ἰονικαὶ Νῆσοι; Ἀνάφερε τὰς κυριωτέρας, ἀρχίζων ἀπὸ τὸν Βορέαν. [Προϊ. 170.]

ΤΟΥΡΚΙΑ.

177. *Ἡ Τουρκικὴ Αὐτοκρατορία ἦτο ποτὲ μία τῶν πρώτων δυνάμεων τῆς Εὐρώπης, περιλαμβάνουσα ἐκτεταμένας χώρας εἰς τὴν Εὐρώπην, Ἀσίαν, καὶ Ἀφρικήν· ἐσχάτως ὅμως ἐσμικρύνθη καὶ εἰς τὰς τρεῖς ταύτας ἠπείρους. Τὸ κλίμα της εἶναι ὡραῖον, ἡ γῆ της εὔκαρπος, ἀλλὰ κάκιστα γεωργημένη.*

Κατοικεῖται δὲ ἀπὸ Τούρκους, Γραικούς, Ἀρμενίους, καὶ Ἑβραίους. Οἱ Τοῦρκοι ἦλθαν εἰς τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, καὶ φυλάττουν τὰ Ἀσιατικά των ἔθιμα· ἐξ αἰτίας δὲ τῆς θρησκείας των μένουν εἰς τὴν αὐτὴν στάσιν ὡς πρὸς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, μολονότι οἱ γείτονές των κάμνουν τὴν ταχυτάτην πρόοδον. Εἶναι ἀμαθεῖς, δεισιδαίμονες, καὶ κακοήθεις· πλὴν τίμιοι καὶ φιλόξενοι.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Τουρκία; Τίνες εἶναι οἱ κυριώτεροι αὐτῆς ποταμοί; ποία σειρὰ βουνῶν; περίγραψε τὴν πρωτεύουσαν· πόθεν ἐξ αὐτῆς εἶναι ἡ Ἀδριανούπολις; ποῦ εἶναι ἡ Φιλιππούπολις; ποῖος ποταμὸς χωρίζει τὴν Τουρκίαν ἀπὸ τὴν Ῥωσίαν;

Β'. Ποῖοι δύο τόποι ἐπὶ τοῦ Δανουβίου; Εἰς ποῖον μέρος τῆς Τουρκίας εἶναι τὸ Ἀδριανούπολις καὶ Βουκορέστιον; ποῦ εἶναι ἡ Σοφία; ἡ Θεσσαλονίκη; τὰ Ἰωάννινα; ἡ Λάρισσα; ποῖος ποταμὸς εἰς τὴν Θεσσαλίαν; ποῖον ὄρος ὀνομαστόν; ποῖα μοναστήρια εἰς τὴν Μακεδονίαν; ποία πόλις εἰς τὸ βορειοδυτικὸν μέρος τῆς Τουρκίας; ποία θάλασσα καὶ ποῖος πορθμὸς μεταξὺ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Αἰγαίου Πελάγους; ποῖος πορθμὸς ἑνώνει τὸν Εὔξεινον Πόντον μὲ τὴν Προποντίδα; ποῖαι νῆσοι Τουρκικαὶ ἐντὸς καὶ σιμὰ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους;

Μερικωτέρα Περιγραφὴ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας.

(Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ά. Τὰ ὀνόματα καὶ ἡ θέσις τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας εἶναι ὡς ἀκολούθως· Κατὰ τὸ βορειοδυτικὸν ἡ Βοσνία· πρὸς ἀνατολὰς αὐτῆς, ἡ Σερβία· πρὸς ἀνατολὰς τῆς Σερβίας, ἡ Βλαχία· πρὸς ἄρκτον τῆς Βλαχίας, ἡ Μολδαυΐα· πρὸς νότον δὲ καὶ ἀνατολὰς τῆς Βλαχίας, ἡ Βουλγαρία· πρὸς νότον τῆς Βουλγαρίας, ἡ Ῥούμελη, ἢ Ῥωμυλία, περικλείουσα Θρᾴκην, Μακεδονίαν, καὶ Θεσσαλίαν· πρὸς δυσμὰς τῆς Ῥούμελης, ἡ Ἀλβανία· καὶ βορειοδυτικῶς τῆς Ἀλβανίας, ἡ Δαλματία.

β'. Τὴν Τουρκίαν χωρίζουν ἀπὸ τὴν Οὐγγαρίαν τὰ Καρπάθια Ὄρη· τὸ κεφαλαιῶδες ὅμως ὄρος αὐτῆς εἶναι ὁ Αἷμος, κλάδος τῶν Ἄλπεων, μεταξὺ Βουλγαρίας καὶ Ῥωμυλίας. Ἀπὸ τὸν Αἷμον προβαίνουν ἡ μὲν Ῥοδόπη πρὸς τὸν Ἑλλήσποντον, τὸ δὲ Παγγαῖον πρὸς τὸν Στρυμονικὸν Κόλπον· εἰς τὴν Ἀλβανίαν, τὴν Ἤπειρον τῶν παλαιῶν, εἶναι τὰ Ἀκροκεραύνια· εἰς τὴν Θεσσαλίαν δὲ, τὰ περιώνυμα ἐκεῖνα, Ὄλυμπος καὶ Ὄσσα πρὸς ἄρκτον, Οἴτη δὲ, Ὄθρυς, καὶ Πίνδος εἰς τὸν νότον. Μεμονωμένον ὄρος περιβόητον εἰς τὴν Μακεδονίαν εἶναι ὁ Ἄθως, τὴν σήμερον Ἅγιον Ὄρος, διὰ τὰ ἐπ' αὐτοῦ πολυάριθμα μοναστήρια.

γ'. Ὁ πρῶτος τῆς Τουρκίας ποταμὸς, καὶ εἷς τῶν μεγίστων τῆς Εὐρώπης, εἶναι ὁ Δανούβιος, ὁ καὶ Δούναβις καὶ Ἴστρος ὀνομαζόμενος. Δέχεται οὗτος παραποτάμια, 1. τὸν Σαῦον, πλησίον τοῦ Βελιγραδίου· 2. τὸν διὰ τῆς Βλαχίας καταβαίνοντα Ἀλούταν· καὶ 3. τοὺς εἰς τὴν Γαλίκιαν πηγάζοντας, καὶ διαβρέχοντας τὴν Μολδαυΐαν Σέρεθον καὶ Προῦθον. Πρὸς μεσημβρίαν τῆς σειρᾶς τοῦ Αἵμου κυριώτεροι ποταμοὶ εἶναι, 1. ὁ Ἔβρος, (Μαρίτσα,) ὅστις, περνῶν ἀπὸ τὴν Φιλιππούπολιν, Ἀδριανούπολιν, καὶ Τραϊανούπολιν, πίπτει εἰς τὸν Κόλπον τῆς Αἴνου· 2. ὁ εἰς τὸν Στρυμονικὸν Κόλπον χυνόμενος Στρύμων· 3. ὁ Ἀξιὸς, (Βαρδάρης,) πίπτων εἰς τὸν Θερμαϊκὸν Κόλπον· 4. ὁ Πηνειὸς, (Σαλάμβρια,) ὅστις, πηγάζων εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Πίνδου, καὶ διαβαίνων μεταξὺ τῶν ὀρέων Ὀλύμπου καὶ Ὄσσης, χύνεται εἰς τὸν Θερμαϊκὸν Κόλπον ἀπὸ τὴν περιβόητον κοιλάδα Τέμπη· καὶ 5. ὁ Δρῖνος, μέγας ποταμὸς τῆς Ἀλβανίας, χυνόμενος εἰς κόλπους τινὰ τοῦ Ἀδριατικοῦ.

δ'. Ἡ Τουρκία ἔχει εὔκρατον, καὶ ὡς ἐπιτοπλεῖστον καθαρὸν, δροσερὸν, καὶ ὑγιεινὸν ἀέρα, ἐπὶ τῶν ὀρέων δὲ ψυχρὸν καὶ τραχύν. Τὰ προϊόντα της εἶναι γεννήματα, βαμβάκιον, μετάξιον, καπνὸς, ἐλαιόλαδον, οἶνος, καὶ μεσημβρινὰ ὀπωρικά. Ὀλίγοι τόποι τῆς γῆς εἶναι τόσον εὔφοροι, ὅσον ἡ μεταξὺ τοῦ Θερμαϊκοῦ καὶ Στρυμονικοῦ Κόλπου χώρα. Ἀπὸ τὰς πλησίον τοῦ Λανεβίου ἐπαρχίας γίνεται μεγάλη ἐξαγωγὴ βυρσίων, εἰργασμένων δερμάτων, καὶ μαλλίου λεπτοῦ, ὡς καὶ πολλῶν ὡραίων ἵππων.

ε. Βασιλεύουσα τῆς Τουρκίας εἶναι ἡ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ, μητρόπολις ποτὲ τῆς Ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, καὶ Βυζάντιον ἀρχαίως καλουμένη. Κεῖται δ' ἐπὶ ἄκρου, ἐκ τῶν πλευρῶν τοῦ ὁποίου ἡ μὲν βρέχεται ἀπὸ τὴν Προποντίδα, ἡ δὲ ἀπὸ τὸν Κεράτιον κόλπον, ὅστις σχηματίζει τὸν βαθὺν, ἀσφαλῆ, καὶ χωρητικώτατον αὐτῆς λιμένα. Ἡ τοποθεσία της θαυμάζεται ἀπ' ὅλους ὅσοι τὴν ἐπισκέπτονται. Πλησιάζων ὁ ξένος θέλγεται ἀπὸ τὸ μέγα πλῆθος δένδρων, οἴκων, καὶ μιναρέδων, τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦ Βοσπόρου κατάστενον, τὸν εὐρύχωρον λιμένα περικυκλωμένον ἀπὸ τὰ προάστεια τοῦ Γαλατᾶ καὶ Σταυροδρομίου, καὶ γέμοντα πλοίων,—τὴν εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος εὐμεγέθη Χρυσούπολιν, καὶ τοὺς ὄπισθεν αὐτῆς καταπρασίνους λόφους,—τὴν Προποντίδα μετὰ τῶν τερπνῶν αὐτῆς νήσων, καὶ τὰς μακρυνὰς τῆς Ἀσίας καὶ Εὐρώπης πεδιάδας, παρεσιαζούσας διαδοχὴν τῶν πλέον ὡραίων ἀντικειμένων. Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον διὰ τὸ κάλλος τῆς περιχώρου ἀξιόλογος ἡ τοποθεσία της· εἰς ἐμπορικὰ προτερήματα δὲν τὴν ὑπερβαίνει κἀμμία πόλις

ὁποιαδήποτε, καὶ δύναται δ' εὐκόλως νὰ προφυλαχθῇ διὰ θαλάσσης ἀπὸ τὴν ἰσχυροτάτην δύναμιν.

Περικυκλοῦται ἡ Κωνσταντινούπολις ἀπὸ τεῖχος λιθόκτιστον, σχήματος τριγώνου, ἡ περίμετρος τοῦ ὁποίου εἶναι ἀπὸ δώδεκα ἕως δεκατρία Ἀγγλικὰ μίλια. Πύλας ἔχει ὅλας ὁμοῦ εἰκοσιοκτώ, 14 ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ λιμένος, ἑπτὰ ἐπὶ τῆς Προποντίδος, καὶ ἑπτὰ ἀπὸ τὸ μέρος τῆς ξηρᾶς, ἀναμέσον τοῦ ἑπταπυργίου καὶ τοῦ λιμένος. Ἔσω αὐτῆς, αἱ ῥύμαι εἶναι στεναὶ, λοξαὶ, καὶ ἀκάθαρτοι, καὶ ἡ θέα γενικῶς ζοφερὰ καὶ δυσάρεστος. Καλλωπισμοί της κυριώτεροι εἶναι ὁ μεγαλοπρεπέστατος ναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας, καὶ ἄλλα τζαμία πολυτελῆ μετὰ ὑψηλῶν μιναρέδων, τὰ παλάτια τοῦ Σουλτάνου, οἱ πρὸ μικροῦ ἀνεγερθέντες στρατῶνες, τὸ ἱπποδρόμιον μετὰ τῶν εἰς αὐτὸ Αἰγυπτιακῶν ὀβελίσκων, ἡ οἰκοδομὴ τῶν ἑπτὰ Κουλάδων, τὰ βεζεστένια, τὰ μεγάλα χάνια, τὰ ὑδραγωγεῖα, αἱ βρύσεις, καὶ τὰ μεγαλοπρεπῆ λουτρά.

Εἰς τὸν Γαλατᾶν ἔχουν τοποθεμένας τὰς ἀποθήκας των οἱ πλειότεροι τῶν Εὐρωπαίων ἐμπόρων· εἰς τὸ Σταυροδρόμιον δὲ διατρίβουν κοινῶς οἱ Εὐρωπαῖοι, καὶ οἱ ἀπὸ ξένας αὐλὰς πρέσβεις.

Εἰς τὸν Τοπχανᾶν εἶναι χωνευτήριον διὰ κανόνια ἐκτεταμένον· εἰς τὸ βόρειον δὲ μέρος τοῦ λιμένος εὑρίσκεται τὸ ναυπηγεῖον τῶ Σουλτάνω, ὅπου ἐπικρατεῖ ἡ μεγίστη δραστηριότης.

Προβαίνοντες ἀναμέσον τοῦ Καταστένω, βλέπομεν ἔνθεν κἀκεῖθεν ἀδιάκοπον σχεδὸν σειρὰν οἴκων, ἐκτεινομένην ἕως σιμὰ τοῦ Εὐξείνω Πόντω. Διεσκορπισμένα δὲ μεταξὺ τούτων εἶναι κῆποι ἐκτεταμένοι, πλήρεις ἀπὸ δένδρα κάρπιμα, παλάτια τοῦ Σουλτάνου, καὶ Κονάκια τῶν κυριωτέρων τῆς κυβερνήσεως ὑπουργῶν.

Ἡ Ἀδριανούπολις, ἡ δευτέρα πόλις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας κατὰ τὸν πληθυσμὸν, κεῖται παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἔβρου, ἔχουσα χαμηλοτάτην θέσιν καὶ εὐφορωτάτην γῆν. Ἐχρημάτισε δὲ ποτὲ μητρόπολις τῆς Τουρκικῆς αὐτοκρατορίας, καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη ἐνεργεῖ ἐμπόριον ἱκανόν.

Ἡ Σοφία, πρωτεύουσα τῆς Βουλγαρίας, περικυκλοῦται ἀπὸ κήπους καὶ δένδρα πολυάριθμα, ἀλλὰ τὸ κλίμα της εἶναι μᾶλλον νοσῶδες. Ἡ θέσις αὐτῆς ἐπὶ τοῦ δρόμου, τοῦ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Βελιγράδιον, τὴν καταστένει ἐμπορικὴν καὶ πολυάνθρωπον.

Τὸ Βελιγράδιον φημίζεται διὰ τὰ ὀχυρώματά του, καὶ ὡς ἀποθήκη πολεμεφοδίων εἰς τὸ βορεινὸν μέρος τῆς αὐτοκρατορίας. Ἡ Φιλιππούπολις εἶναι πόλις ἀξιόλογος παρὰ τὸν Ἔβρον, κειμένη εἰς τὸ κέντρον κοιλάδος εὐφόρου. Ἡ Βιδήνη εἶναι μεγάλη καὶ ὀχυρὰ πόλις παρὰ τὸν Δανούβιον. Πρὸς ἀνατολὰς τῆς Βιδήνης ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Δανουβίου εἶναι τὸ Ῥεχτζοῦκι, πόλις δυνατὴ καὶ πολυάνθρωπος. Ἡ Βάρνα εἶναι παρομοίως ὀχυρὰ, καὶ ὁ μόνος λιμὴν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας παρὰ τὸν Εὔξεινον Πόντον. Ὁ Μέγας Τούρναβος, πρὸς δυσμὰς τῆς Βάρνας, ἔχει θρόνον Μητροπολίτου.

Τὸ Βεκορίστιον εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Βλαχίας, ἔχουσα οἴκους μικροὺς, καὶ ἀπὸ πηλὸν κατασκευασμένους. Αἱ ῥύμαι της εἶναι στρωμέναι μὲ ξύλα, ἀντὶ λίθων. Περικυκλοῦται δ' ἀπὸ κήπους, δάση, καὶ δημοσίους περιπάτους.

Τὸ Ἰάσσιον, ἡ πρωτεύουσα τῆς Μολδαυΐας, κεῖται ἐπάνω εἰς παραποτάμιον τοῦ Προύθου, ἐπὶ τῆς πλευρᾶς λόφου, μὲ χώραν εὔφορον ὁλόγυρά της· ἀλλὰ τὰ ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ πολυάριθμα ἕλη καταστένουν τὴν θέσιν της νοσώδη.

Τὸ Γαλάτζον, ἐπὶ τοῦ Δανουβίου, εἶναι ἡ ἐμπορικωτάτη πόλις εἰς τὴν Μολδαυΐαν, μὲ λιμένα ἐξαίρετον. Ἡ πρωτεύουσα τῆς Βοσνίας Σεραΐον εἶναι πόλις ὡραία, καὶ ἐνεργεῖ ἐμπόριον ἐκτεταμένον εἰς ὅπλα καὶ πολυτίμους λίθους.

Ἡ Θεσσαλονίκη, πόλις παραθαλάσσιος ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Θερμαϊκοῦ Κόλπου, ἔχει θέσιν θαυμαστὴν δι' ἐμπόριον, καὶ ἐξάγει δὲ βαμβάκιον, καπνὸν, τάπητας, καὶ δέρματα, μετακομιζόμενα ὄχι μόνον διὰ θαλάσσης εἰς διάφορα τῆς Εὐρώπης μέρη, ἀλλὰ καὶ διὰ ξηρᾶς εἰς τὴν Βιέννην καὶ Λειψίαν. Πολλοὶ τῶν κατοίκων της εἶναι Ἰουδαῖοι.

Τὰ Ἰωάννινα, ἡ μητρόπολις τῆς Ἀλβανίας, ἐπὶ τῆς Ἀχερουσίας λίμνης, εἶναι μεγαλόπολις ἀκμάζουσα καὶ ἐμπορική. Τὰ περίχωρά της θαυμάζονται διὰ τὸ κάλλος των.

Ἡ Σκόδρα, εἷς ἀπὸ τοὺς ἀξιολογωτάτους τόπους τῆς δυτικῆς Τουρκίας, ἔχει φρούρια ὑπὲρ τὰ τεσσαράκοντα, καὶ τεῖχος ἐκτεταμένον. Οἱ κάτοικοί της δὲ κατασκευάζουν ὅπλα καὶ ὑφάσματα μάλλινα.

Ἡ εἰς τὴν Θεσσαλίαν Λάρισσα, ἐπὶ τοῦ Πηνειοῦ, περικυκλοῦται ἀπὸ γῆν εὔφορον εἰς πορτογάλλια, λεμόνια, ῥόδια, σῦκα, πεπόνια, σταφύλια, κτλ. Ἐνεργεῖ δ' ἐμπόριον ἐκτεταμένον εἰς δέρματα, καπνὸν, καὶ περίφημον τινὰ ἐρυθρὰν βαφήν.

ΡΟΗ΄. ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.

Ὁ περιηγούμενος τὴν Εὐρώπην ἀπαντᾷ πολυαρίθμους πόλεις, πλήρεις μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομῶν.

Ποία εἶναι ἡ μεγίστη πόλις εἰς τὴν Εὐρώπην; πῶς θέλεις ὑπάγειν εἰς αὐτὴν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα; καὶ ποίας θαλάσσας, ὠκεανὸν, καὶ πορθμὸν, χρεία νὰ περάσῃς; πόσους κατοίκους θέλεις εὑρεῖν ἐκεῖ;

Τί θέλεις εὑρεῖν ἀξιοσημείωτον περιερχόμενος τὴν Ἀγγλίαν; (Ἴδε 160.) Κατὰ ποίαν διεύθυνσιν, καὶ πῶς θέλεις ὑπάγειν διὰ νὰ ἐπισκεφθῇς τὸ σπήλαιον τῆς Στάφφας; [161.] Κατὰ ποίαν διεύθυνσιν εἶναι τὸ Ἐδιμβοῦργον ἀπὸ τὰς Δυτικὰς Νήσους; Τί θέλεις εὑρεῖν εἰς τὴν Ἰρλανδίαν ἄξιον ἐπισκέψεως; [162.] πῶς θέλεις ὑπάγειν ἀπὸ τὴν Ἰρλανδίαν εἰς τὸν θαλασσορρύβιλον; ποίαν τροφὴν θέλεις εὑρεῖν εἰς τὴν Νορβηγίαν; [146.] ποῖα εἴδη ἐμπορίου; [ρμζ΄. γ΄.]

Παρατήρησε τῆς Νορβηγίας τὸ παράλιον σκεπασμένον μὲ ὑψηλοὺς βράχους, καὶ τοὺς χειμάῤῥους μὲ ὁρμὴν καταβαίνοντας ἀπὸ τὰ ὄρη, πλήρεις ἀπὸ τὰ ξελέχη δένδρων, τὰ ὁποῖα φέρονται οὕτω εἰς τὸν ὠκεανόν.

Εἶναι τάχα αἱ νύκτες ἐδῶ πάντοτε σκοτειναί; [ρμζ΄. α΄.] Πόσον εἶναι μακρὰ ἡ μακροτάτη ἡμέρα; [Ἴδε Χάρτην, καὶ σελ. 39.] Ποῖον λιμένα εἰς τὴν Ῥωσίαν θέλεις εὑρεῖν ἐπὶ τῆς Λευκῆς Θαλάσσης; πόσον σιμὰ τῆς Λαπονίας εἶσαι τώρα, καὶ κατὰ ποίαν διεύθυνσιν πρέπει νὰ ὑπάγῃς, καὶ πῶς θέλεις εἶσθαι ἀναγκασμένος νὰ περιηγῆσαι ἐκεῖ; (152.) Ποίας πόλεις τῆς Φιννίας θέλεις περάσειν, ἐνῷ καταβαίνεις διὰ μέσα τοῦ Κρονσταδίου εἰς τὴν Πετρούπολιν; [Πετρούπολις, ἴδε σελ. 112.]

Ποία διασκέδασις συνειθίζεται κοινῶς ἐδῶ; [148.] Κατὰ ποίαν διεύθυνσιν ἀπὸ τὴν Πετρούπολιν εἶναι ἡ Μόσχα; πῶς θέλεις ὑπάγειν ἀπὸ τὴν Μόσχαν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Πολωνίας; Τί εὑρίσκεις ἀξιοσημείωτον εἰς τὴν Πολωνίαν; [149.] Εἰς ποίαν πόλιν παραθαλάσσιον πρέπει νὰ ὑπάγῃς, ὥστε νὰ ἐκπλεύσῃς διὰ τὴν Στοκόλμην; Τί δύνασαι νὰ εἴπῃς περὶ τῶν Σβέκων καὶ τῶν μεταλλείων των; [150.] Πῶς ἐμπορεῖς νὰ ὑπάγῃς ἀπὸ τὴν Στοκόλμην εἰς τὸ Ἀμστελόδαμον; ποίους τόπους διαβαίνεις καὶ ποίαν χερσόνησον; Τί εὑρίσκεις εἰς τὴν Ὁλλανδίαν; [163.] Πῶς θέλεις ὑπάγειν νὰ εὕρῃς τὴν δευτέραν πόλιν τῆς Εὐρώπης; [Παρίσιοι, σελ 112.]

Πῶς θέλεις ὑπάγειν εἰς τὸ Βερολῖνον διὰ μέσα τῶν κυριωτέρων βα-

σιλειῶν τῆς Γερμανίας ; Καὶ τώρα, πῶς θέλεις ὑπάγειν εἰς τὴν Βιέννην ; καὶ ποίας χώρας, ποταμὸς, καὶ ὄρη πρέπει νὰ περάσῃς ; ποίαν παράξενον κλάσιν λαοῦ θέλεις εὑρεῖν εἰς τὴν Ἀουστρίαν ; περίγραψε τὴν Βενετίαν. [Ἴδε σελ. 116.] Τίνες εἶναι καλήτεροι, οἱ εὐγενεῖς ἢ ὁ κοινὸς λαὸς τῆς Ἀουστρίας ; [166.]

Ποῖα ὑψηλὰ ὄρη θέλεις εὑρεῖν εἰς τὴν Ἑλβετίαν, καὶ εἰς ποῖον κίνδυνον θέλεις εἶσθαι ἐδῶ ; [167.] Κατὰ ποίαν διεύθυνσιν εἶναι ἡ χώρα τῶν παλαιῶν Ῥωμαίων ; [174.]

Τί ἀξιοπερίεργον θέλεις εὑρεῖν εἰς τὴν Ἰταλίαν ; [Ἴδε σελ. 16. ά. καὶ § 174.] Ποία παλαιὰ χώρα θέλει εἶσθαι πρὸς ἀνατολάς σου, ὅταν φθάσῃς εἰς τὴν Σικελίαν ; Τί ἀξιόλογον εὑρίσκεις εἰς τὴν Ἑλλάδα ; ποίας ἄκρας πρέπει νὰ περάσῃς διὰ νὰ ὑπάγῃς ἀπὸ τὸ Νεόκαστρον εἰς τὴν Μονεμβασίαν ; ποίους νομοὺς θέλεις διαβῆν διὰ νὰ ὑπάγῃς ἀπὸ τὴν Μονεμβασίαν εἰς τὰς Πάτρας ; ποῖον κόλπον διὰ νὰ ὑπάγῃς ἀπὸ τὰς Πάτρας εἰς τὴν Κόρινθον ; ποῖον ἰσθμὸν, ἐνῷ ὑπάγεις διὰ ξηρᾶς ἀπὸ τὴν Κόρινθον εἰς τὰς Ἀθήνας ; πῶς θέλεις ὑπάγειν διὰ θαλάσσης ἀπὸ τὰς Ἀθήνας εἰς τὸ Ναύπλιον ; Μεταξὺ ποίων νήσων θέλεις περάσειν, καὶ ποίας νήσους θέλεις ἰδεῖν, ἐνῷ ταξιδεύεις ἀπὸ τὸ Ναύπλιον εἰς τὴν Σύραν, καὶ ἀπὸ τὴν Σύραν εἰς τὴν Σμύρνην ;

ΡΟΘ΄. ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.

Εἰς τὴν Εὐρώπην ὑπάρχει μέγας ἀριθμὸς πολυανθρώπων καὶ μεγαλοπρεπῶν πόλεων. Ὑπερβαίνουν δὲ τὰς λοιπὰς τῆς οἰκουμένης κατὰ τὰ νοσοκομεῖα, πανεπιστήμια, μουσεῖα, καὶ ἄλλα δημόσια καταστήματα, κατὰ τὴν λαμπρότητα καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἐκκλησιῶν καὶ δημοσίων οἰκοδομῶν, καὶ κατὰ τὴν ἔκτασιν τῶν χειροτεχνημάτων καὶ τοῦ ἐμπορίου των.

Εἰς τὰς πόλεις τῆς ἠπειρωτικῆς Εὐρώπης, αἱ ῥύμαι εἶναι συνήθως στεναὶ, λοξαὶ, καὶ ἀκάθαρτοι. Σπανίως ἔχουν περιπάτους εἰς τὰ πλάγια, καὶ τῶν ἁμαξῶν τὸ πλῆθος ἐκθέτει εἰς κίνδυνον ἀδιάκοπον τοὺς πεζοὺς διαβάτας.

Αἱ οἰκίαι γενικῶς εἶναι πέτριναι ἢ πλίνθιναι. Ἀλλ' εἰς πολλὰς τῶν πόλεων τῆς Δανίας, Νορβηγίας, Σβεκίας, καὶ Ῥωσίας, κατασκευάζονται ἀπὸ ξύλα. Συνήθως δὲ εἶναι ὑψηλαὶ, πολλάκις ἀπὸ πέντε ἕως δέκα στεγῶν εἰς τὰς μεγαλοπόλεις. Τὸ φαινόμενον δὲν εἶναι μονοειδεῖς, καὶ ταλαίπωροι καλύβαι περικυκλόνουν συχνάκις παλάτια μεγαλοπρεπῆ.

Εἰς τῶν Παπικῶν χωρῶν τὰς πόλεις, μάλιστα δὲ εἰς τὸ νότιον τῆς Εὐρώπης, θέτονται εἰς τῶν ῥυμῶν τὰς γωνίας ἁγίων εἰκόνες ἢ εἴδωλα, καὶ οἱ διαβάται πολλάκις στέκουν νὰ προσφέρωσιν ἔμπροσθεν αὐτῶν τὰς δεήσεις των. Φημίζονται δὲ αἱ πόλεις αὗται καὶ διὰ τὸ πολυάριθμον τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ διὰ τὰς βαρυτίμους αὐτῶν ζωγραφίας, ἀγάλματα, καὶ καλλωπίσματα. Τῆς Νοτίου Εὐρώπης αἱ πόλεις ἀναπληροῦνται συνήθως ἀπὸ νερὸν διὰ ὑδραγωγίων· καὶ βρύσεις δημόσιαι εἶναι ἀνεγερμέναι εἰς τὰς ῥύμας καὶ δημοσίους πλατείας, αἵτινες ὄχι μόνον γαλίζουν, ἀλλὰ καὶ δροσίζουν αὐτὰς κατὰ τὸ θέρος.

Αἱ πλειότεραι τῶν μεγαλοπόλεων εἶναι παραθαλάσσιοι. Αἱ μητροπόλεις δὲ γενικῶς διακρίνονται ὡς τοῦ κυριάρχου καὶ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας ἡ διαμονή. Τὸ Λονδῖνον, οἱ Παρίσιοι, ἡ Πετρούπολις, ἡ Μόσχα, ἡ Βιέννα, τὸ Βερολῖνον, τὸ Ἀμστελόδαμον, τὸ Δουβλῖνον, ἡ Ῥώμη, ἡ Φλωρεντία, καὶ ἡ Δρέσδη εἶναι τοποθεμέναι ἐπάνω εἰς ποταμοὺς, οἵτινες τὰς διαιροῦν εἰς δύο μερίδας, συνεχομένας διὰ γεφυρῶν. Ἡ Κωνσταντινούπολις, ἡ Ῥώμη, τὸ Μάδριτον, ἡ Λισσαβὼν, καὶ τὸ Ἐδιμβοῦργον, εἶναι κτισμέναι ἐπὶ λόφων. Ἡ Νεάπολις δὲ, καὶ αἱ περισσότεραι τῶν ἄλλων πόλεων τῶν κειμένων ἐπὶ τῆς Μεσογείου, εἶναι τοποθεμέναι εἰς κατωφερείας, καὶ αἱ ῥύμαι ὑψόνονται ἀπὸ τὸ παραθαλάσσιον, ὡς αἱ καθέδραι ἀμφιθεάτρου.

Πρώτη πόλις τοῦ πολιτισμένου κόσμου κατὰ τὸν πληθυσμὸν, τὸ ἐμπόριον, καὶ τὸν πλοῦτον εἶναι τὸ Λονδῖνον. Περικλείει δὲ τὸ Οὐεστμινστέριον, τὴν διατριβὴν τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας καὶ αὐλῆς, καὶ τὸ Σουθούαρκον, ἐπὶ τῆς νοτίου πλευρᾶς τοῦ Ταμέσεως. Αἱ ὁδοὶ γενικῶς εἶναι καλοστρωμέναι, μὲ περιπάτους καλοὺς εἰς τὰ πλάγια. Ἐπίσημος δὲ εἶναι διὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ἔκτασιν τῶν φιλολογικῶν καὶ ἐλεημονητικῶν αὐτῆς καταστημάτων.

Οἱ Παρίσιοι εἶναι ἡ δευτέρα πόλις τῆς Εὐρώπης κατὰ τὸν πληθυσμόν· ἡ πρώτη δὲ κατὰ τὴν ὡραιότητα τῶν δημοσίων της ἀγροκηπίων, πηγῶν, μνημείων, καὶ παλατίων, καὶ κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ ἀξίαν τῶν βιβλιοθηκῶν καὶ φιλολογικῶν αὐτῆς καταστημάτων. Ἐξαιρέτως δὲ φημίζεται διὰ τὴν εὐθυμίαν καὶ ἀσωτίαν τοῦ λαοῦ, καὶ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν δημοσίων της διασκεδάσεων.

Ἡ Νεάπολις κεῖται εἰς τὸ μέσον ὡραίου ἀμφιθεάτρου λόφων. Ἀπὸ τὸ ἓν μέρος εἶναι τὸ ὄρος Βεσούβιος, ἔμπροσθεν δ' αὐτῆς ἐξαπλοῦται κόλπος, στολισμένος μὲ καρποφόρους νήσους, καὶ μόλις ἐξισούμενος κατὰ τὸ κάλλος ἀπ' ὁποιουδήποτε εἰς τὸν κόσμον.

Μόσχα, ἡ ἀρχαία μητρόπολις τῆς Ῥωσίας, ἐκάη εἰς τὸν πόλεμον τοῦ 1812. ἀλλὰ τὸ μεγαλήτερον αὐτῆς μέρος ἀνοικοδομήθη. Παρουσιάζει δὲ μίγμα παράξενον Ἀσιατικῶν καλυβῶν καὶ ναῶν μὲ Εὐρωπαϊκὰ παλάτια καὶ ἐκκλησίας.

Ἡ Πετρούπολις εἶναι μία τῶν μεγαλοπρεπεστάτων πόλεων τῆς Εὐρώπης, καὶ ἡ καθέδρα ἐκτεταμένου ἐμπορίου. Εἶναι δὲ κτισμένη ἐπὶ τόπου, ὅστις πρὸ ἑκατὸν χρόνων ἦτο σχεδὸν βάλτος.

Λονδῖνον, Ἀγγλία.

1. Λονδίνου Γέφυρα.
2. Σουθουάρκου Γέφ.
3. Μελάνων Ἀδελφῶν Γέφυρα.
4. Οὐατερλοῦ Γέφ.
5. Οὐεστμινστερίου Μονὴ, καὶ Γέφυρα.
6. Ἁγ. Παύλου Ἐκ.
7. Τὸ Μνημεῖον.

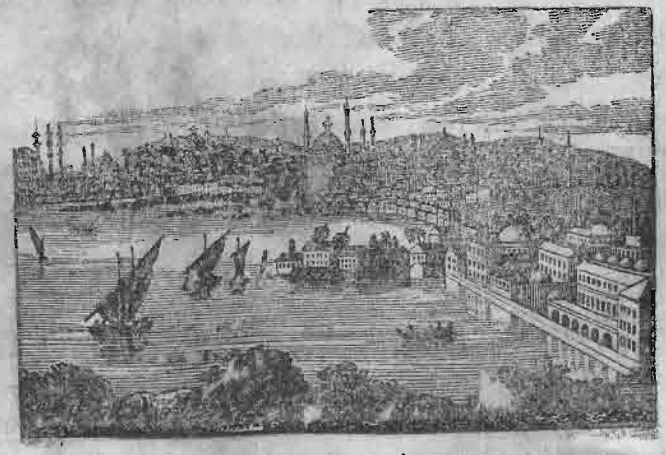

Κωνσταντινούπολις.

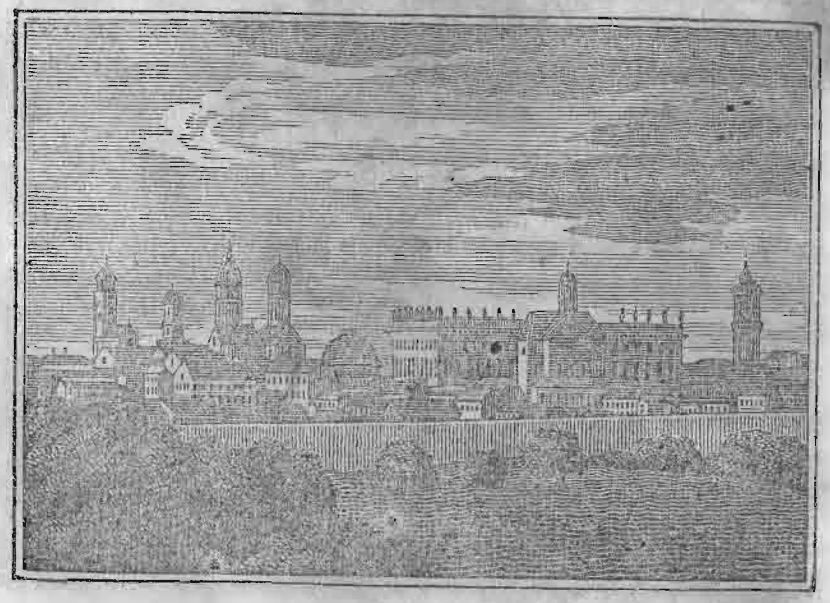

Βερολινον, Προυσια.

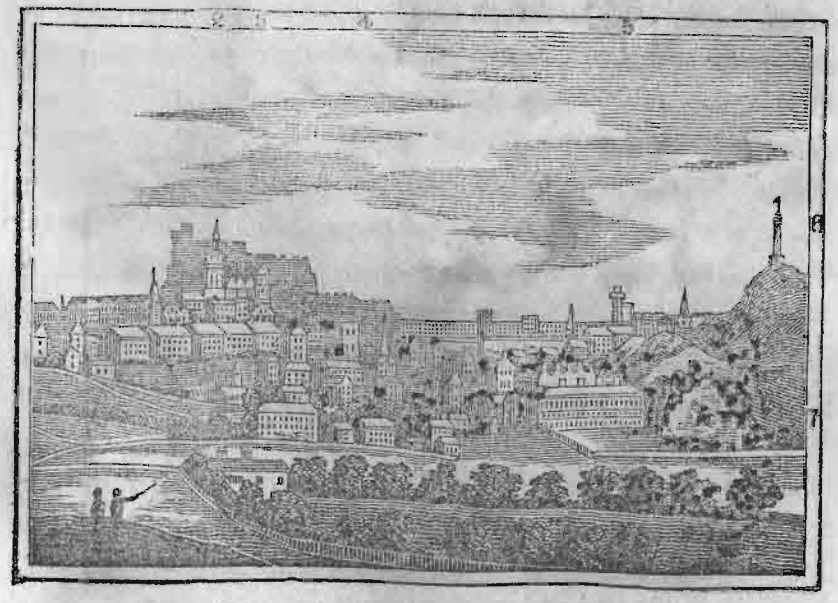

Ἐδιμβοῦργον, Σκωτία.

Τὸ Μάδριτον ἔχει τοποθεσίαν ὑψηλήν, ἡμισυ μίλιον ὑπεράνω τοῦ ἐπιπέδου τῆς θαλάσσης, καὶ ἀκολούθως ἀπολαύει ἀέρα δροσερὸν καθ' ὅλας τοῦ ἐνιαυτοῦ τὰς ὥρας. Ἀξιόλογος εἶναι ὡς ἡ διατριβὴ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας.

Ἡ Λισσαβὼν φαίνεται μακρόθεν μεγαλοπρεπής. Ἐμπροσθεν αὐτῆς ἔχει ὡραῖον σῶμα ὕδατος, καὶ ὀπισθεν ἐξαιρέτους καλλιεργημένους λόφους. Ἀλλ' αἱ ῥύμαι εἶναι ἄτακτοι καὶ ῥυπαραὶ, καὶ αἱ κατοικίαι οὔτε κομψαὶ οὔτε ἀναπαυτικαί.

Βιέννα, ἡ ποτὲ μητρόπολις τῆς Γερμανίας, εἶναι τώρα ἡ πρώτη πόλις τῆς Ἀουστριακῆς αὐτοκρατορίας. Συχνάζεται δὲ ἀπὸ ἐμπόρους ἐκ διαφόρων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, καὶ φημίζεται διὰ τὸ κάλλος τῆς περιχώρου της, καὶ τὴν τρυφὴν καὶ ἀσωτίαν τῶν εὐγενῶν της.

Τὸ Ἀμστελόδαμον εἶναι κτισμένη ἐπὶ δρυΐνων πασσάλων, εἰς ἔδαφος βαλτῶδες, καὶ, ὡς αἱ πλειότεραι Ὁλλανδικαὶ πόλεις, διακόπτεται ὑπὸ μεγάλου ἀριθμοῦ διωρύγων, αἵτινες περνοῦν διὰ τῶν κυριωτέρων της ἁγυιῶν.

Τὸ Λουβλῖνον εἶναι ἡ δευτέρα πόλις τῶν Βρετανικῶν Νήσων. Παρουσιάζει δὲ μεγαλοπρεπῆ θέαν ἐκ τῆς θαλάσσης, καὶ ὀλίγαι πόλεις ἔχουν μαγαλητέραν ἀναλογίαν χρησίμων καὶ λαμπρῶν οἰκοδομημάτων.

Τὸ Βερολῖνον, ἡ διατριβὴ τοῦ βασιλέως τῆς Προυσίας, εἶναι ὡραία, καλοκτισμένη πόλις, ἔχουσα θέσιν ἐξαίρετον ἐπάνω καὶ εἰς τὰς δύο πλευρὰς κλαδίσκου τινὸς τοῦ ποταμοῦ Ἄλβεως.

Ἡ Ῥώμη ἦτο ποτὲ ἡ μητρόπολις τοῦ γνωστοῦ κόσμου, ἀλλὰ τώρα παρακμάζει καὶ κατὰ

τὸν πληθυσμὸν καὶ κατὰ τὸν πλοῦτον. Μέγα μέρος αὐτῆς κατέχεται ἀπὸ ἀγροὺς καὶ κήπους, ἢ εἶναι σκεπασμένον ἀπὸ τῆς ἀρχαίας πόλεως τὰ ἐρείπια. Αἱ ἐκκλησίαι αὐτῆς εἶναι λαμπρόταται. Ἡ τοῦ ἁγίου Πέτρου εἶναι ἡ μεγαλοπρεπεστάτη εἰς τὴν οἰκουμένην.

Ἡ Βενετία εἶναι πόλις ὡραία, ὀνομαστὴ διὰ τὴν ἐπὶ νήσων θέσιν της. Οἱ κάτοικοι περνοῦν ἀπὸ ἓν εἰς ἄλλο μέρος μὲ πλοιάρια ἐπὶ τῶν διωρύγων, ᾗ ἵπποι καὶ ἅμαξαι βλέπονται σπανίως.

Τὸ Ἀμβοῦργον εἶναι ἡ μεγίση ἐμπορικὴ πόλις τῆς Γερμανίας. Ὡς αἱ πόλεις δὲ τῆς Ὁλλανδίας, διακόπτεται ἀπὸ διώρυγας. Αἱ ῥύμαι της δὲν εἶναι εὐάρεστοι οὔτε καλοκτισμέναι.

Ἡ Κοπεναγη, ἐπὶ τῆς νήσου Ζηλανδίας, εἶναι πόλις ἐμπορικὴ, ἱκανοῦ πλούτου ᾗ ὡραιότητος.

Τὸ Ἐδιμβοῦργον δὲν εἶναι μὲν τόπος ἐμπορίου ἢ χειροτεχνημάτων, ἀλλὰ φημίζεται διὰ τὰ φιλολογικά της καταστήματα καὶ τοὺς πολυμαθεῖς της ἄνδρας.

Ἡ Στοκόλμη ἔχει παράδοξον καὶ ἄγριον φαινόμενον, διὰ τὴν ἐπὶ βραχωδῶν νήσων τοποθεσίαν της.

Τὸ Μόναχον, ἡ πρωτεύουσα τῆς Βαυαρίας, εἶναι μία τῶν ἐρασμιωτάτων Γερμανικῶν πόλεων, τὸ κέντρον τῶν πλέον πολυτίμων χειροτεχνημάτων εἰς τὸ βασίλειον, καὶ τόπος ἀρκετῆς φιλολογικῆς φήμης.

Ἡ Μασσαλία εἶναι ἡ πλουσιωτέρα ᾗ ἐμπορικωτέρα πόλις τῆς Γαλλίας εἰς τὸν νότον, ᾗ ὁ καλήτερος ᾗ πλέον συχναζόμενος αὐτῆς λιμὴν ἐπὶ τῆς Μεσογείου Θαλάσσης. Ἀπ' αὐτὴν ἐξάγονται τὰ προϊόντα ᾗ χειροτεχνήματα τῶν νοτίων ἐπαρχιῶν.

Ἡ Λιβόρνος εἶναι ἀπὸ τὰς πλέον ἀκμαζούσας παραθαλασσίας πόλεις τῆς Ἰταλίας, μὲ ἐμπόριον ἐκτεταμένον.

Ἡ Τεργέστη εἶναι ἡ διασημοτάτη πόλις τῆς Γερμανίας παρὰ τὸν Ἀδριατικὸν Κόλπον, ἐκτεταμένῃ ἐμπορίᾳ, ᾗ ἱκανῶν χειροτεχνημάτων.

Φλωρεντία, ἡ πρωτεύουσα τῆς Τοσκάνας, εἶναι πόλις ὡραία, κειμένη ἐπάνω ᾗ εἰς τὰς δύο πλευρὰς τοῦ ποταμοῦ Ἄρνου. Τὸ Τουρῖνον εἶναι εὔμορφος ὠχυρωμένη πόλις, ἡ διατριβὴ τοῦ βασιλέως τῆς Σαρδινίας. Ἡ Δρέσδη εἶναι μία τῶν κομψοτέρων πόλεων τῆς Εὐρώπης, ἐπίσημος διὰ τὴν κατασκευὴν ὡραίων φαρφουρίων. Γενεύα, ἡ πρώτη πόλις τῆς Ἑλβετίας, ἔχει θέσιν ὡραίαν ἐπὶ τῆς ὁμωνύμου λίμνης. Ἡ Γένοβα εἶναι πόλις ἐμπορικὴ, ἡ πατρὶς τοῦ Κολόμβου. Βαρσαβία, ἡ πρωτεύουσα τῆς Πολονίας, σύγκειται προηγουμένως ἀπὸ εὐτελεῖς, ξυλίνους καλύβας, ᾗ ὀλίγας μόνον ὡραίας οἰκοδομάς. Ἡ Βέρνη ἔχει λιμένα ἐξαίρετον. Χριστιανία, ὁ κυριώτερος τόπος εἰς τὴν Νορβεγίαν, θαυμάζεται διὰ τῆς θέσεως αὐτῆς τὸ κάλλος.

Τῆς Εὐρώπης αἱ κυριώτεραι πόλεις κρατοῦν τὸν ἑξῆς βαθμὸν ὡς πρὸς τὴν πληθύν των·

1. Λονδῖνον
2. Παρίσιοι
3. Κωνσταντινούπολις
4. Νεάπολις
" Πετρούπολις
" Μόσχα
5. Λισσαβῶν
" Βιέννα
" Ἀμστελόδαμον
" Μάδριτον
6. Δουβλῖνον
" Βερολῖνον
7. Βενετία
" Ῥώμη
8. Κοπεναγη
" Ἐδιμβοῦργον
9. Φλωρεντία
" Γένοβα
" Τουρῖνον
" Βαρσαβία
" Στοκόλμη
10. Δρέσδη
" Γενεύα

ΑΣΙΑ.

180. Ἀπὸ τὰς τέσσαρας μεγάλας διαιρέσεις τῆς σφαίρας, ἡ Ἀσία εἶναι ἡ μεγίστη καὶ πολυανθρωποτάτη.

Εἰς τὴν Ἀσίαν ἐδημιουργήθησαν οἱ πρῶτοι μας γονεῖς, καὶ ἐφυλάχθη τὸ ἀνθρώπινον γένος μετὰ τὸν κατακλυσμόν· ἐκεῖ συνέβησαν τὰ ἀξιολογώτερα τῶν εἰς τὰς Γραφὰς ἱστορημένων, καὶ ἐκεῖ ἀπέθανεν ὁ Σωτὴρ νὰ λυτρώσῃ τοὺς ἀνθρώπους.

181. Ἡ Ἀσία καὶ αἱ νῆσοί της ἐκτείνονται ἀπὸ τὸν ἰσημερινὸν καὶ τὴν διακεκαυμένην ζώνην εἰς τὸν νότον, ἐπέκεινα τοῦ πολικοῦ κύκλου εἰς τὴν ἄρκτον, ἑκάστη μερὶς μετέχουσα ἀπὸ τὸν ἴδιον τῆς ζώνης της χαρακτῆρα. [Ἴδε πίνακα τοῦ Κόσμου, καὶ τὰ περὶ τῶν ζωνῶν—87, 88—96, 97, 102, 103.]

182. Τὰ βόρεια καὶ μέσα μέρη τῆς Ἀσίας, ὡς τὰ τῆς Ἀμερικῆς, εἶναι γενικῶς ψυχρότερα παρὰ τοὺς εἰς τὸ αὐτὸ πλάτος τόπους τῆς Εὐρώπης.

183. Τὸ φυτὸν τοῦ τείου, καὶ τινὰ τῶν καλλίστων εὐωδιαστικῶν καὶ ἀρωματικῶν, ὁμοῦ καὶ τὸ μοσχοκάρυον, κινάμωμον, καὶ γαρύφαλον, εἶναι προϊόντα τῆς Ἀσίας, τὰ ὁποῖα ἢ οὐδόλως ἢ πολλὰ φειδωλῶς εὑρίσκονται εἰς ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου.

184. Ἡ Ἀσία ἔχει ἀφθονίαν τῶν πολυτίμων μετάλλων καὶ λίθων, καὶ ἦτο μακρὸν χρόνον ὁ μόνος τόπος, ὅθεν ἐλαμβάνοντο ἀδάμαντες καὶ μαργαρῖται

185. Οἱ κάτοικοι τοῦ δυτικοῦ μέρους τῆς Ἀσίας ἔχουν ὄψεις λευκὰς, καὶ ἀνήκουν εἰς τὸ Εὐρωπαϊκὸν γένος· ἀλλ' οἱ πρὸς ἀνατολὰς τῆς Κασπίας θαλάσσης εἶναι γενικῶς βαθέος, κιτρίνου χρώματος ἢ μελαγχροίνου, καὶ ἀνήκουν εἰς τὸ Ταρταρικὸν καὶ Μαλαϊκὸν γένος.

ΡΗΣΤ'. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ά. Τῶν ἡμιπολιτισμένων χωρῶν οἱ κάτοικοι διαιροῦνται εἰς διαφόρους βαθμοὺς ἢ κλάσεις, καὶ ὁ υἱὸς χρεωστεῖ νὰ λαμβάνῃ τὸν βαθμὸν καὶ τὸ ἐπιτήδευμα τοῦ πατρός του.

β'. Εἰς τὰς χώρας ταύτας πολλαὶ τῶν τεχνῶν, ὡς ἡ ἐργασία τῶν μετάλλων, καὶ τῶν μεταξωτῶν, μαλλίνων, ἢ φαρφυρίων, εὑρίσκονται εἰς ἐντελεστάτην κατάστασιν.

γ'. Ὀλίγον ἐννοοῦνται εἰς τὴν Ἀσίαν αἱ ἐπιστῆμαι· ἀλλ' εἰς τὰς ἡμιπολιτισμένας χώρας, ὑπάρχουν σχολεῖα ἢ γυμνάσια, παραδίδοντα τὴν γνῶσιν τοῦ γράφειν καὶ τῆς ἀριθμητικῆς, καὶ τῶν νόμων καὶ τῆς θρησκείας των, εἰς κλάσεις τινὰς τοῦ λαοῦ.

δ'. Τῆς Ἀσίας αἱ διάλεκτοι εἶναι πολὺ περισσότεραι τὸν ἀριθμὸν παρὰ αἱ τῆς Εὐρώπης, καὶ εἰς αὐτὰς εὑρίσκονται γραμμένα πολλὰ βιβλία θρησκευτικὰ, νομικὰ, ἱστορικὰ, καὶ ποιητικά.

ε. Τὸ μέγα πλῆθος τῶν Ἀσιατικῶν εὑρίσκονται εἰς τὴν πλέον ἐξευτελισμένην κατάστασιν ἀμαθείας, καὶ καταδυναστεύονται σκληρῶς ὑπὸ δεσποτικῶν ἱερέων, εὐγενῶν, καὶ αὐτοκρατόρων.

ς'. Γενικῶς πράττουν ἀναισχύντως τὸν δόλον, τὴν λῃστείαν, καὶ τὰ χειρότερα ἐγκλήματα, καὶ πολλάκις κάμνουν τὴν κακοήθειαν μέρος τῆς θρησκευτικῆς των λατρείας.

Ἐρωτήσεις.— Α'. Ἐπὶ τίνος ἠπείρου, καὶ εἰς ποῖον μέρος αὐτῆς εἶναι ἡ Ἀσία; (Ἴδε πίνακα τοῦ Κόσμου.) Πῶς συνορεύει ἡ Ἀσία πρὸς ἄρκτον, πρὸς ἀνατολὰς, πρὸς νότον, καὶ πρὸς δύσιν; Πόσον εἶναι τὸ μέγεθος τῆς Ἀσίας, παραβαλλομένης μὲ ἄλλα μέρη τῆς σφαίρας; πόσος εἶναι ὁ πληθυσμός της; ποῖα εἶναι τινὰ τῶν ἀξιολογωτέρων συμβάντων, ὅσα ἠκολούθησαν εἰς τὴν Ἀσίαν; ποῖα εἶναι τινὰ τῶν ἰδιαιτέρων προϊόντων τῆς Ἀσίας; ποῖα εἶναι τὰ μεταλλικά της προϊόντα; ποῖον εἶναι τὸ χρῶμα τοῦ λαοῦ τῶν δυτικῶν χωρῶν; ποῖον εἰς τὰ ἀνατολικὰ καὶ νότια μέρη;

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Β'. Εἰς ποίας ζώνας εἶναι αἱ ἀρκτικαὶ χῶραι τῆς Ἀσίας; εἰς ποίας αἱ μέσαι; αἱ νότιοι; Περίγραψε τὸ κλίμα ἑκάστου μέρους κατὰ τὸ τῆς ζώνης του. Τί ἐμπορεῖς νὰ εἴπῃς περὶ τῶν νοτίων χωρῶν τῆς Ἀσίας; ποῖον εἶναι τὸ κλίμα τῶν βορείων μερῶν, παραβαλλόμενον μὲ τὸ τῆς Εὐρώπης;

Πῶς διαιρεῖται ὁ λαὸς εἰς τὰς ἡμιπολιτισμένας χώρας; ποία εἶναι τῶν τεχνῶν ἡ κατάστασις εἰς τὰς χώρας ταύτας; ποία ἡ τῶν ἐπιστημῶν, καὶ πῶς προβλέπουν διὰ παιδείαν; Τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τῶν διαλέκτων τῆς Ἀσίας; ποία εἶναι ἡ κατάστασις τοῦ κοινοῦ λαοῦ γενικῶς εἰς τὴν Ἀσίαν; ποία εἶναι ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἡ ἠθικὴ κατάστασις τῶν Ἀσιατικῶν;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ.

Πολιτισμός.—Α'. Εἶναι ἄραγε πολιτισμέναι χῶραι εἰς τὴν Ἀσίαν; ποῖαι χῶραι εἶναι ἡμιπολιτισμέναι; καὶ εἰς ποῖον μέρος τῆς Ἀσίας κεῖνται αὐταὶ προηγουμένως; ποῖα μέρη εἶναι βάρβαρα; ποῖα δὲ ἄγρια;

Κυβέρνησις.— Β'. Ποῖαι χῶραι τῆς Ἀσίας κυβερνῶνται ἀπὸ τοὺς δυνατωτέρους προϋχοντας; ποῖον εἶδος κυβερνήσεως ὑπάρχει εἰς τὰς ἄλλας χώρας τῆς Ἀσίας; ποῖα μέρη ὑπόκεινται εἰς τὴν Ῥωσίαν; ποῖα εἰς τὴν Κίναν;

Θρησκεία.— Β'. Εἶναι εἰς τὴν Ἀσίαν Χριστιανική τις χώρα; ποῖα μέρη εἶναι Μωαμεθανικά; ποῖα Ἐθνικά; Εὑρίσκονται εἰς τὴν Ἀσίαν Διαμαρτυρομένων ἀποστολοκήρυκες, καὶ εἰς ποίας χώρας;

Πληθυσμός.—Β'. Ποία χώρα τῆς Ἀσίας εἶναι ἡ πολυανθρωποτέρα; ποία εἶναι δευτέρα τῆς Κίνας κατὰ τὸν πληθυσμόν; ποία χώρα ἔχει 23 ἑκατομμύρια; ποῖαι τρεῖς χῶραι ἔχουν 14 ἢ 15 ἑκατομμύρια; ποῖαι τρεῖς ἔχουν 11 ἢ 12 ἑκατομμύρια; ποία εἶναι ἡ μεγίστη χώρα τῆς Ἀσίας, καὶ πόσος εἶναι ὁ πληθυσμός της; [Τῆς Θιβετίας καὶ Ταρταρίας ὁ πληθυσμὸς εἶναι πολλὰ ἀβέβαιος.] Ποῖαι φυλαί, καὶ ποῦ εἰς τὴν Σιβηρίαν καὶ Ταρταρίαν;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΟΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ.

Θάλασσαι, Κόλποι, κτλ.— Α'. Ποῖαι θάλασσαι εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Ἀσίας; ποῦ εἶναι ὁ Ἰσθμὸς Σουὲς, ὁ ἑνόνων αὐτὴν μὲ τὴν Ἀφρικήν; ποῖος πορθμὸς φέρει εἰς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν; ποῖαι δύο θάλασσαι πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Εὐξείνου Πόντου; ποῖοι κόλποι εἰς τὸ νότιον τῆς Ἀσίας; ποῖαι θάλασσαι εἰς τὸ ἀνατολικόν; ποῖος κόλπος πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ταρταρίας;

Ὄρη. — Α'. Ποία σειρὰ βουνῶν εἰς τὸ μέσον τῆς Ἀσίας; περίγραψε τὴν διεύθυνσιν, μῆκος, καὶ ὕψος αὐτῆς· [Ἴδε ΜΖ'. Θ'. ιζ'.] Τί ὄνομα λαμβάνει εἰς τὸ βορειανατολικόν; ποία σειρὰ πρὸς νότον τῆς Ἀλταϊκῆς, τρέχουσα κατὰ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν; ποία σειρὰ τὰ ἑνόνει μὲ τὴν Ἀλταϊκὴν σειράν; ποῖαι δύο σειραὶ εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Ἀσίας; ποίαν σειρὰν εὑρίσκεις εἰς τὸ νότιον μέρος τῆς Ἰνδίας; ποίαν σειρὰν εἰς τὴν Ἀραβίαν; ποία εἶναι ἡ μακροτάτη σειρὰ εἰς τὴν Ἀσίαν; ποῦ εἶναι τὰ ὑψηλότατα ὄρη εἰς τὴν Ἀσίαν; [Ἴδε ΜΖ'. Ε'. καὶ Δ'.]

Λίμναι καὶ Μεσόγειοι Θάλασσαι.— Α'. Ποῖαι μεγάλαι μεσόγειοι θάλασσαι εἰς τὸ δυτικὸν τῆς Ἀσίας, ἀσύνδετοι μὲ τὸν ὠκεανόν; ποία λίμνη ἢ θάλασσα εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Περσίαν; ποῖαι λίμναι εἰς τὴν Σιβηρίαν, καὶ ποῦ; πόσον εἶναι τὸ μέγεθός των; [Ἴδε ΞΓ'. ε.)

Ποταμοί.— Α'. Ἀνάφερε τρεῖς μεγάλους ποταμοὺς εἰς τὸ βόρειον τῆς Ἀσίας, ἀρχίζων ἀπὸ τὸν ἀνατολικώτερον· ποῦ εἶναι ὁ Ὀλένσκας; ποίους δύο κλάδους ἔχει ὁ Ὄβιος; ποίους κλάδους ἔχει ὁ Ἰενίσειος; διὰ μέσα ποίας λίμνης περνᾷ εἷς τῶν κλάδων του; ποῖοι τρεῖς μεγάλοι ποταμοὶ εἰς τὸ ἀνατολικὸν τῆς Ἀσίας; ποῖος ποταμὸς χύνεται εἰς τὴν Κινικὴν θάλασσαν; ποῖος εἰς τὸν Σιαμικὸν κόλπον; ποῖος εἰς τὸν Βεγγαλικὸν κόλπον πρὸς ἀνατολάς; τίνες μικρότεροι πρὸς δυσμάς; ποῖος ποταμὸς εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Ἰνδίας; ποῖος εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Περσίαν; ποῦ εἶναι ὁ Τίγρις καὶ ὁ Εὐφράτης; ποῖοι ποταμοὶ χύνονται εἰς τὴν Κασπίαν Θάλασσαν; ποῖοι εἰς τὴν Ἀραλίαν Θάλασσαν; ποῖον κλάδον ἔχει ὁ Σιχών; πόσοι τῶν μεγάλων ποταμῶν τῆς Ἀσίας πηγάζουν ἀπὸ τὰς ὀρεινὰς χώρας τῆς Ταρταρίας καὶ Θιβετίας;

Β'. Περίγραψε ἕκαστον τῶν μνημονευθέντων ποταμῶν.

Σύνορα καὶ Πρωτεύουσαι. — Α'. Ποία χώρα κρατεῖ τὸ βόρειον

μέρος τῆς Ἀσίας; πῶς συνορεύει, καὶ ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα; μεταξὺ ποίων μοιρῶν πλάτους κεῖται τὸ περισσότερον αὐτῆς μέρος; ποῖαι χῶραι κεῖνται ὡς ἐπιτοπλεῖζον μεταξὺ 30° καὶ 50° πλάτους, κατέχουσι τὸ μέσον τῆς Ἀσίας; Ἀνάφερε τὰ σύνορα καὶ τὴν πρωτεύουσαν τῆς Τουρκίας— Γεωργίας— Ἀνεξαρτήτου Ταρταρίας — Κινικῆς Ταρταρίας— Θιβετίας— Ἀραβίας — Περσίας— Ἀνατολικῆς Περσίας. Ποῖαι χῶραι κεῖνται μεταξὺ τῶν σειρῶν τῶν Ἡμωδῶν ὀρῶν; ποῖαι χῶραι τῆς Ἀσίας κεῖνται τὸ κυριώτερον πρὸς νότον τῶν 30° πλάτους; πόσον μακρὰν πρὸς νότον ἐκτείνονται; ποῖα εἶναι τὰ σύνορα καὶ αἱ πρωτεύουσαι ἤτοι κυριώτεραι πόλεις τῆς Ἰνδίας; Κίνας; Βιρμικῆς Αὐτοκρατορίας; Τογκίνης; Σιάμης; Μαλάκκας; τίνες εἶναι αἱ κυριώτεραι χῶραι ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ παραλίου τῆς Ἀσίας; τίνες ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ παραλίου; τίνες ἐπὶ τοῦ νοτίου;

Νῆσοι. — Α'. Ποῖαι νῆσοι κεῖνται πρὸς βορέαν τῆς Ἀσίας, καὶ εἰς ποῖον ὠκεανόν; ποῖαι τρεῖς μεγάλαι νῆσοι ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ παραλίου τῆς Ταρταρίας; (Ἴδε πίνακα τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ.] ποῖαι δύο νῆσοι πλησίον εἰς τῆς Κίνας τὸ παράλιον; ποῖον μικρὸν ἀρχιπέλαγος πέραν τέρω; ποῖον ἄρχιπέλαγα νήσων κεῖται πρὸς ἀνατολὰς τῆς Τογκίνης; [Ἴδε πίνακα τοῦ Κόσμου.] ποῖαι εἶναι αἱ κυριώτεραι τῶν νήσοι; ποῖος εἶναι ὁ ἀνατολικώτερος σωρὸς τῶν Ἀσιατικῶν Νήσων; ποῖαι εἶναι αἱ κυριώτεραι εἰς αὐτὸν νῆσοι; ποῖαι δύο μεγάλαι νῆσοι κεῖνται μεταξὺ τούτων καὶ τῆς Μαλάκκας; τίνες εἶναι αἱ κυριώτεραι τῶν Σουνδικῶν Νήσων, ἢ τῶν κειμένων πρὸς μεσημβρίαν τοῦ Βορνέου καὶ τῆς Κέλεβες; ποία νῆσος μεγαλωτάτη κεῖται νοτιανατολικῶς ἀπὸ τὴν Ἀσίαν; εἰς ποίαν διαίρεσιν τῆς γῆς ἀνήκει; ποῖαι μικραὶ νῆσοι κεῖνται εἰς τὸν Βεγγαλικὸν κόλπον; ποία μεγάλη νῆσος πρὸς νότον τῆς Ἰνδίας; ποῖα μικρὰ συναθροίσματα πρὸς δυσμὰς ταύτης;

Πλάτος καὶ Μῆκος.— Β'. Ποῖαι χῶραι τῆς Εὐρώπης κεῖνται εἰς τὸ αὐτὸ πλάτος μὲ τὴν Σιβηρίαν καὶ Καμσιάτκαν; ποῖαι τῆς Ἀμερικῆς; ποῖαι χῶραι τῆς Ἀμερικῆς καὶ Εὐρώπης ἀνταποκρίνονται μὲ τὴν Ταρταρίαν κατὰ τὸ πλάτος; ποῖαι ἀνταποκρίνονται μὲ τὴν Τουρκίαν, καὶ τὸ βόρειον τῆς Περσίας, Θιβετίας, καὶ Κίνας; ποῖαι χῶραι εἶναι μακρύτερα πρὸς νότον παρ' ὁποιασδήποτε τῆς Εὐρώπης; ποῖα ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου εἶναι εἰς τὸ αὐτὸ πλάτος;

Ποῖοι τόποι τῆς Σιβηρίας εἶναι σχεδὸν εἰς τὸ αὐτὸ πλάτος μὲ τὴν Πετρούπολιν; ποῖαι πόλεις καὶ ὄρη εἶναι περίπου εἰς πλάτος 51° Β. ἢ εἰς τὸ τοῦ Λονδίνου; τίνες τόποι ἀξιόλογοι εὑρίσκονται εἰς πλάτος ἀπὸ 38° ἕως 41°, ἢ σχεδὸν εἰς τὸ τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Μαδρίτου, καὶ τῆς Νεαπόλεως; σιμὰ ποίων τόπων ἀξιολόγων περνᾷ ὁ τροπικὸς τοῦ Καρκίνου; ποῖα μέρη ἢ νήσους τῆς Ἀσίας διακόπτει ὁ Ἰσημερινός; ποίας νήσους εὐρίσκεις πρὸς νότον τοῦ Ἰσημερινοῦ; [Ἴδε τὸν πίνακα τοῦ Κόσμου.) πόσον εἶναι τὸ μῆκος τῆς Τουρκίας πρὸς ἀνατολὰς τῆς εἰς τὴν Ἀμερικὴν Φιλαδελφείας; [Ἴδε τὸν Χάρτην τῆς Οἰκουμένης.] ποία ὥρα εἶναι εἰς τὴν Ἰνδίαν, ὅταν ἦναι μεσημέριον εἰς τὴν Ἑλλάδα; ποία εἰς τὴν Βιρμικὴν Αὐτοκρατορίαν καὶ Κίναν; ποία εἰς τὴν Ἰαπωνίαν;

ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΣΙΑ.

Σιβηρία.

Ἐξόριστος εἰς τὴν Σιβηρίαν.

187. *Αἱ ἀρκτικαὶ χῶραι τῆς Ἀσίας κατέχονται ὁλότελα ἀπὸ τὴν Ῥωσικὴν ἐπικράτειαν, ἤτοι Σιβηρίαν.*

Τῆς Σιβηρίας ὁ λαὸς εἶναι ἀγροικοι ἢ βάρβαροι, κατοικοῦντες συνήθως εἰς καλύβας, ὑπογείους τὸ ἥμισυ, καὶ τρεφόμενοι ὡσεπιπολὺ ἀπὸ κυνήγιον καὶ ὀψάρευμα.

Αὕτη εἶναι ἡ χώρα, εἰς τὴν ὁποίαν ἐξορίζονται ἀπὸ τὴν Ῥωσίαν πολιτικοὶ ἐγκληματίαι. Τινὲς τῶν μεγάλων κωμοπόλεων ὁμοιάζουν τὰς τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ κράτες κατὰ τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν θρησκείαν.

188. *Γενικῶς εἶναι παγωμένη καὶ ἄκαρπος, ὁμοιάζουσα τὴν Λαπονίαν κατὰ τὸ κλίμα· εἶναι*

δὲ μεγαλητέρα παρὰ τὸ ὅλον τῆς Εὐρώπης. Πολλὰ μέρη αὐτῆς εἶναι πεδιάδες ἄπειροι, σκεπασμέναι ἀπὸ σχεδὸν διηνεκῆ χιόνα.

Ἀπὸ τὰ μεταλλεῖα τῆς χώρας ταύτης λαμβάνει ἡ Ῥωσία πολυτίμους λίθους, χρυσὸν, ἄργυρον, καὶ ἄλλα μέταλλα, ὡς καὶ ἅλας· ἀπὸ δὲ τὰ ἀγριά της ζῶα, τὰ ὡραιότερα γουναρικά.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Α'. Ποία χώρα κρατεῖ τὸ βόρειον μέρος τῆς Ἀσίας; πῶς συνορεύει ἡ Σιβηρία; ποία ἄκρα εἰς τὸ βόρειον μέρος; ποῖαι νῆσοι; ποῖαι σειραὶ βουνῶν εἰς αὐτὴν καὶ περὶ αὐτήν; ποῖοι ποταμοὶ εἰς τὸ βόρειον μέρος; ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα;

Β'. Ποῖοι τόποι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Οὐραλίου; ποῦ εἶναι ἡ Τοβόλσκα; ποῖος ἄλλος τόπος ἐπὶ τοῦ Ὀβίου κάτω τούτου; ποῦ εἶναι ἡ Στέππη Ἰσσίμ; (Ἴδε ΜΓ'. δ'.) ποία λίμνη σιμά της; ποῦ εἶναι ἡ Κολυβάνη καὶ Τόμσκα; ποῖος τόπος σιμὰ τῆς Βαικάλης λίμνης; ποῖος ποταμὸς διαπερνᾷ τὴν λίμνην ταύτην; ποία πόλις ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Λένα; τοῦ εἶναι τὸ Ὀκότισκον; ποία χερσόνησος πρὸς ἀνατολὰς, καὶ ποῖαι πόλεις ἐπ' αὐτῆς;

ΜΕΣΑΙ ΧΩΡΑΙ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ.

Κιρκασσία—Γεωργία—Ταρταρία—Τερκία—Περσία—Θιβετία—Ἰαπονία.

189. Εἰς τὰς μέσας χώρας τῆς Ἀσίας περιλαμβάνεται ἡ εὐμεγέθης ἐκείνη χώρα, ἤτοι ὑψηλὴ πεδιὰς, ἡ ἔχουσα πρὸς ἄρκτον μὲν τὴν Ἀλταϊκὴν σειρὰν, πρὸς νότον δὲ τὰ Ἡμωδὰ Ὄρη ἢ τὸ Κινικὸν τεῖχος, ἐκτεινομένη ἀπὸ τὸν Εὔξεινον Πόντον ἕως τὸν Πορθμὸν τῆς Ταρταρίας.

190. Κεῖνται δὲ αὐταὶ μεταξὺ 30° καὶ 50° Β. πλάτους· ἀλλὰ τὸ κλίμα καὶ τὰ προϊόντα κρέμονται τὸ κυριώτερον ἀπὸ τὴν θέσιν αὐτῶν καὶ τὸ ὕψος τῆς γῆς. (Ἴδε § 113, 114.)

191. Τὰ νότια μέρη τῆς Περσίας, Ἀνατολικῆς Περσίας, καὶ Θιβετίας, ἐκτείνονται εἰς τὴν νότιον Ἀσίαν, καὶ μετέχουν ἀπὸ τὸ κλίμα της.

192. Μέρος τῆς Τουρκίας εἶναι θερμότερον παρὰ τὸ νότιον τῆς Εὐρώπης· ἀλλ' ἐν γένει, αἱ πρὸς δυσμὰς τῶν Βελοὺρ Τὰγ, ἤτοι Νεφωδῶν Ὀρῶν, χῶραι εἶναι εὔκρατοι. Τὸ μὲν ψύχος μετριάζεται ἀπὸ τὰς περιλαμβανομένας θαλάσσας, ἡ δὲ θερμότης ἀπὸ τὰ διαπερνῶντα αὐτὰς ὄρη.

193. Αἱ πρὸς ἀνατολὰς τῶν Βελοὺρ Τὰγ χῶραι κεῖνται προηγουμένως ἐπὶ πεδιάδος ὑψηλῆς, καὶ ὑπόκεινται εἰς ἄκρον ψύχος, ἕως καὶ αἱ τόσον μεσημβριναὶ, ὅσον ἡ Θιβετία καὶ τὰ βόρεια μέρη τοῦ Καβούλου. Τόσον στεγνὸς εἶναι τῶν τόπων τούτων ὁ ἀὴρ, ὥστε κρέας ἐμπορεῖ νὰ φυλαχθῇ πολὺν καιρὸν χωρὶς ἅλας.

Ἐρωτήσεις.— Α'. Πῶς συνορεύουν αἱ μέσαι χῶραι τῆς Ἀσίας; εἰς ποῖον πλάτος κεῖνται, καὶ πόθεν κρέμεται τὸ κλίμα των; ποῖα μέρη ἐκτείνονται εἰς τὴν Νότιον Ἀσίαν; πῶς εἶναι τὸ κλίμα πρὸς δυσμὰς τῶν Βελοὺρ Τὰγ, καὶ διατί; περίγραψε τὰς πρὸς ἀνατολὰς τῶν Βελοὺρ Τὰγ χώρας· τί ἀξιοσημείωτον περὶ τοῦ ἀέρος;

ΚΙΡΚΑΣΣΙΑ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΑ.

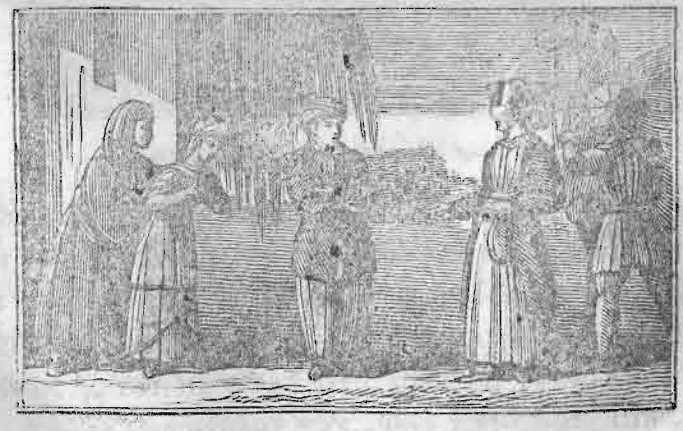

Πώλησις γυναικὸς Κιρκασσῆς.

194. Ἡ Κιρκασσία καὶ Γεωργία κεῖνται μεταξὺ τῆς Κασπίας Θαλάσσης καὶ τοῦ Εὐξείνου

Πόντῳ, καὶ περιλαμβάνονται τώρα εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ῥωσικὴν ἐπικράτειαν.

Ἡ Κιρκασσία κατοικεῖται ἀπὸ περιπλανωμένων Ταρτάρων πολυαρίθμως φυλάς. Τῆς Γεωργίας δὲ ὁ λαὸς, καθὼς ὁ τῆς Ἀρμενίας, ἐπαγγέλλονται τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν.

Φημίζονται αἱ χῶραι αὗται διὰ γυναῖκας ὡραίας, αἵτινες συχνὰ πωλοῦνται ὡς δοῦλαι εἰς τοὺς Τούρκους καὶ Πέρσας.

Ἐρωτήσεις.—Α'. Ποῦ εἶναι ἡ Κιρκασσία; ποῦ εἶναι ἡ Γεωργία; ποία εἶναι ἡ κυριωτέρα πόλις, δεμένη ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Κούρ;

ΤΑΡΤΑΡΙΑ.

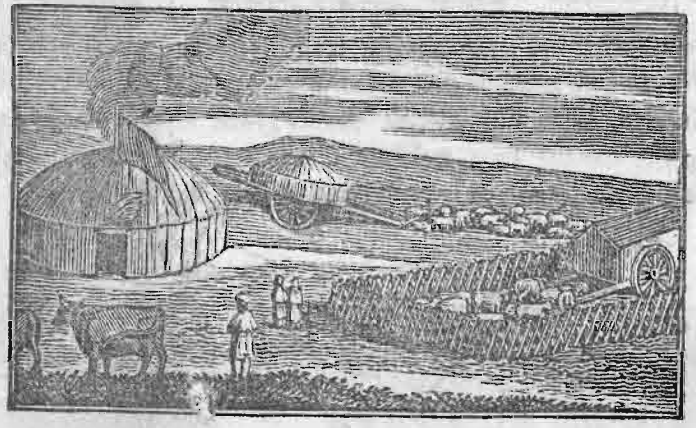

Ταρτάρων Σκηναὶ καὶ Βοσκήματα.

195. Οἱ Τάρταροι κατοικοῦν εἰς σκηνὰς ἀπὸ πῖλον, αἵτινες μεταφέρονται ἀπὸ τόπον εἰς τόπον ἐπάνω εἰς ἅλογα, κἄποτε δὲ καὶ ἐπάνω εἰς τροχούς. Περιέρχονται δὲ εἰς πολυπληθεῖς φυλὰς, ζητοῦντες βοσκὴν διὰ τοὺς ἵππους, καμήλους, καὶ πρόβατά των, καὶ τρέφονται ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἀπὸ τὸ κρέας ϗ γάλα τῶν ζώων τούτων.

Ἡ Ταρταρία κατέχει σχεδὸν ὁλόκληρον τὴν μέσην Ἀσίαν, ἀπὸ τὴν Κασπίαν Θάλασσαν

μέχρι τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ. Διαιρεῖται δὲ εἰς Κινικὴν Ταρταρίαν, κειμένην πρὸς ἀνατολὰς τῶν Βελοὺρ Τάγ, ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῆς Κίνας· καὶ Ἀνεξάρτητον Ταρταρίαν, πρὸς δυσμὰς τῶν ὀρέων τούτων, πολλαὶ ἀπὸ τὰς φυλὰς τῶν ὁποίων πληρόνουν φόρον εἰς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Ῥωσίας.

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΤΑΡΤΑΡΙΑ.

196. Ἡ χώρα αὕτη ἔχει κλίμα ὡραῖον, ϗ γενικῶς καρποφόρον γῆν, ἥτις ἀφίνεται ἀκαλλιέργητος. Ἦτο δὲ ποτὲ ἡ καθέδρα δυνατῆς αὐτοκρατορίας, καὶ περισσεύει ἀπὸ τὰ ἐρείπια ἀρχαίων πόλεων.

Ὁ λαὸς εἶναι γενικῶς βάρβαροι· ἀλλ' εἰς τινὰ μέρη φυλάττουν μικρὸν τινὰ πολιτισμὸν, ϗ ὀλίγας τινὰς γνώσεις.

Τὰ Μαράκανδα, ἡ προτέρα μητρόπολις, εἶναι εἰσέτι εὐμεγέθης. Περιέχει δὲ περιβόητον Μωαμεθανικὴν σχολὴν, ἤτοι πανεπιστήμιον.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Ἀνεξάρτητος Ταρταρία; Ποίαν θάλασσαν περιέχει; Ποίους ποταμούς; Ποία εἶναι ἡ μητρόπολις; Τίς ἄλλη πόλις;

ΚΙΝΙΚΗ ΤΑΡΤΑΡΙΑ.

197. Εἰς τὴν Ταρταρίαν ταύτην περιλαμβάνεται τὸ μεγαλήτερον μέρος τῆς ὑψωμένης πεδιάδος, τῆς μνημονευθείσης εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν μέσων χωρῶν τῆς Ἀσίας.

Εἰς τὰ πλειότερα δὲ μέρη εἶναι ἄκαρπος, καὶ μόλις κατοικημένη· ἀλλὰ τὸ ἀνατολικὸν μέρος περιέχει πόλεις τινὰς, ὀλίγον γνωρισμένας.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Κινικὴ Ταρταρία; Πῶς χωρίζεται ἀπὸ τὴν Κίναν; Ποῖος μεγάλος ποταμὸς

εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος; Ποῖος τόπος ἐπ' αὐτοῦ; Τίνες ἄλλοι κυριώτεροι τόποι εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος; Ποία χερσόνησος ἐκεῖ, καὶ ποῖαι νῆσοι; Τίνες ἔρημοι εἰς τὸ ἐνδότερον; Ποῖος τόπος εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Κινικῆς Ταρσαρίας; (Κλίμ. 193, ἔρημος ΜΓ'. Β'.)

ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ.

Τοῦρκοι καθήμενοι.

198. Ὡς τὰ πλειότερα τῆς ἀνατολῆς ἔθνη, οἱ Τοῦρκοι καθίζουν καταγῆς, καὶ λαμβάνουν τὴν τροφὴν αὐτῶν μὲ τὰ δάκτυλα.

Εἰς τὴν χώραν ταύτην ἦτον ἀρχικῶς ἡ καθέδρα τῆς αὐτοκρατορίας τῶν Τούρκων, ἥτις τώρα ἐκτείνεται εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἔχει ἐκεῖ τὴν μητρόπολιν.

Εἶναι μὲν θερμοτέρα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, ἀλλ' ὁ γενικὸς χαρακτὴρ τῆς χώρας καὶ τοῦ λαοῦ εἶναι ὁ αὐτός.

Ἡ Ἀρμενία κατοικεῖται ἀπὸ Χριστιανούς, καὶ πολλοὶ Ἕλληνες Χριστιανοὶ εἶναι διασκορπισμένοι ἐπάνω εἰς ἄλλα μέρη τῆς Τουρκίας.

Τὸ νότιον μέρος, καλούμενον τώρα Συρία, ἦτον ἀρχήτερα ἡ διαμονὴ τῶν Ἰουδαίων, μὲ τὴν Ἱερουσαλὴμ ὡς πρωτεύουσαν.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Τουρκία; Ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα; Ποία σειρὰ βουνῶν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν;

Β'. Τίνες εἶναι αἱ τρεῖς κυριώτεραι διαιρέσεις; Ποῦ εἶναι ἡ Χριστιανικὴ ἐπαρχία τῆς Ἀρμενίας; Ποῖοι ποταμοὶ τρέχουν ἀπὸ τὴν Τουρκίαν εἰς τὸν Περσικὸν Κόλπον; Ποῖος λιμὴν ἐπὶ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους; Ποῖος λιμὴν ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου; Ποῖοι τόποι σιμὰ τοῦ Εὐξείνου Πόντου; Ποῖαι πόλεις ἐπὶ τοῦ Τίγρητος; Ποῦ εἶναι τὰ Ἱεροσόλυμα; Ποῖαι τρεῖς παραθαλάσσιοι πόλεις εἰς τὴν Συρίαν; Ποῦ εἶναι τὸ Ἀλέππιον καὶ ἡ Δαμασκός; Ποία νῆσος εἰς τὸ παράλιον τῆς Συρίας;

Μερικωτέρα Περιγραφὴ τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας.

(Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ά. Ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκικὴ ἐπικράτεια εἶναι διπλασία τῆς Εὐρωπαϊκῆς, καὶ ἐπέκεινα. Κυριώτεραι δ' αὐτῆς διαιρέσεις λογίζονται, 1. ἡ Ἀρμενία· 2. ἡ Μικρὰ Ἀσία· 3. ἡ Συρία, μετὰ τῆς Παλαιστίνης· καὶ 4. ἡ Μεσοποταμία. Ἀνήκουν εἰς αὐτὴν προσέτι νῆσοι διάφοροι ἀξιόλογοι.

β'. Τοπάλαι ἐδιαιρεῖτο ἡ Μικρὰ Ἀσία εἰς ἐπαρχίας διαφόρους, ἐκ τῶν ὁποίων ἐπὶ μὲν τοῦ Εὐξείνου Πόντου ἔκειντο ὁ Πόντος καὶ ἡ Παφλαγονία· ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου δὲ Πόντου καὶ τῆς Προποντίδος, ἡ Βιθυνία· ἐπὶ τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, ἡ Μυσία, περικλείουσα τὴν Τρωάδα· ἐπὶ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, ἡ Αἰολὶς καὶ Ἰωνία· ἐπὶ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους καὶ τῆς Μεσογείου, ἡ Καρία, περιλαμβάνουσα τὴν Λωρίδα· καὶ ἐπὶ τῆς Μεσογείου, ἡ Λυκία, Παμφυλία, καὶ Κιλικία· εἰς τὸ ἐνδότερον δὲ ἦσαν ἡ Ἑλάσσων Ἀρμενία, ἡ Καππαδοκία, ἡ Λυκαονία, Ἰσαυρία, Πισιδία, Φρυγία, Γαλατία, καὶ Λυδία.

γ'. Ἡ Ἀρμενία εἶναι καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν χώρα βουνώδης, ἔχουσα κορυφὴν ὑψίστην τὸ Ἀραράτ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου μετὰ τὸν κατακλυσμὸν

ἀνεπαύθη ἡ Κιβωτός. Ἀλλὰ κεφαλαιῶδες ὄρος τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας εἶναι ὁ Ταῦρος, προβαίνων δυτικὰ ἐκ τῶν ὀρέων τῆς Ἀρμενίας, καὶ διαιρούμενος εἰς κλάδους δύο, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μὲν κυριώτερος τρέχει παράλληλος μὲ τὸ νότιον ἀκροθαλάσσιον τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὁ δὲ βόρειος ἐκτείνεται, ὑπὸ διάφορα ὀνόματα, παρὰ τοὺς αἰγιαλοὺς τοῦ Εὐξείνου Πόντου. Εἰς τὴν Συρίαν εἶναι τὰ εἰς τὴν Γραφικὴν ποίησιν περιβόητα ὄρη, Λίβανος καὶ Ἀντιλίβανος, προβαίνοντα ἀπὸ ἄρκτου εἰς νότον, καὶ χωριζόμενα ἀπ' ἀλλήλων διὰ κοιλάδος καρποφόρου. Τὸ ὄρος Ἑρμὼν εἶναι μία τῶν κορυφῶν τοῦ Ἀντιλιβάνου· τὸ Καρμήλιον δὲ εἶναι δασῶδες καὶ εὔφορον, ἐκτεινόμενον παρὰ τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς Μεσογείου.

δ'. Λίμναι κυριώτεραι τῆς χώρας ταύτης εἶναι ἡ Βὰν, πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸν τοῦ Ἀραράτ, ἁλμυρά, καὶ χωρὶς ἔξοδον, ἔχουσα περίπου ἑξήκοντα μιλίων μῆκος· καὶ ἡ Νεκρὰ Θάλασσα ἢ Ἀσφαλτίτις, τοῦ αὐτοῦ περίπου μήκους, μὲ πικρὰ καὶ ἁλμυρὰ ὕδατα, καὶ, μολονότι δέχεται τὸν Ἰορδάνην, χωρὶς ἔξοδον. Ἐπ' αὐτῆς ἔκειντο ποτὲ, κατὰ τὰς Γραφὰς, τὰ Σόδομα καὶ Γόμορρα, τὰ καταποθέντα διὰ τὰς ἀπαραλλήλους των ἀνομίας. Ἡ λίμνη Γεννησαρὲτ, καλουμένη καὶ Τιβεριὰς Θάλασσα, καὶ Θάλασσα τῆς Γαλιλαίας, κεῖται περὶ τὰ ἑξήκοντα μίλια πρὸς ἄρκτον τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης.

ε. Τρεῖς εἶναι οἱ ἐπισημότεροι ποταμοὶ τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας· 1. ὁ Εὐφράτης, σχηματιζόμενος ὑπὸ δύο ῥυάκων, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ οἱ δύο πηγάζουν εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἀρμενίας, ὁ μὲν πλησίον Ἐρζερούμ, ὁ δὲ μεταξὺ τῶν ὄρεων Ἀραράτ

καὶ τῆς λίμνης Βάν· ἑνοῦται ἀκολούθως μὲ τὸν Τίγριν, καὶ ῥέων μεγαλοπρεπὴς δι' εὐρυχώρων καὶ καταπρασίνων κοιλάδων, χύνεται εἰς τὸν Περσικὸν Κόλπον· 2. ὁ Τίγρις, ὅστις πηγάζων ὁμοίως εἰς τὴν Ἀρμενίαν, καὶ περνῶν ἀπὸ Μοσοὺλ καὶ Βαγδατίδ, ἑνόνεται εἰς τὴν Κόρναν μὲ τὸν Εὐφράτην· καὶ 3. ὁ Ἅλυς, ὁ κυριώτερος ποταμὸς εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, χυνόμενος εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον. Ἄλλοι ποταμοὶ εἶναι ὁ Ἰορδάνης, ὅστις, ἀναβλύζων εἰς τὸ ἀρκτικὸν μέρος τῆς Παλαιστίνης σιμὰ τοῦ ὄρους Ἑρμὼν, καὶ προβαίνων κατὰ νότιον διεύθυνσιν διὰ τῆς λίμνης Γεννησαρὲτ, χύνεται εἰς τὴν Νεκρὰν Θάλασσαν· ὁ Μαίανδρος, βαθὺς μὲν ἀλλὰ μικρὸς, χυνόμενος εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος· ὁ Σαγγάριος, Ἶρις, Ὀρόντης, κτλ.

ς'. Ἡ Ἀρμενία, ὀρεινὴ, ὡς εἴπαμεν, καὶ ὑψηλὴ, ἔχει διὰ τοῦτο κλίμα ψυχρότερον παρὰ τὸ τοῦ πλάτους αὐτῆς· γενικῶς ὅμως περιγράφεται ὡς τερπνὴ, καὶ τὰ χαμηλότερα μέρη ἐξαιρέτως ποικίλλονται μὲ πεδιάδας ἐκτεταμένας καὶ κοιλάδας ὡραίας καὶ εὐφορωτάτας. Ἡ Μικρὰ Ἀσία εἶναι φύσει γονιμωτάτη, ἀλλ' αἱ κάλλισται αὐτῆς πεδιάδες καὶ κοιλάδες μένουν πολλαχοῦ ἀκαλλιέργητοι, ἢ χρησιμεύουν μόνον διὰ βοσκάς· περιοχαὶ, ἐρασμιώταται ποτὲ καὶ ὑγιέσταται, καλύπτονται νῦν ἀπὸ φθαρτικὰ τοῦ ἀέρος ἕλη, καὶ ὅπου πολυανθρωπία ὑπῆρχε τοπάλαι, ψυχὴ δὲν φαίνεται τὴν σήμερον· οἱ τόποι ὅμως, εἰς ὅσους δὲν ἀμελεῖται παντάπασιν ἡ καλλιέργεια, παράγουν ἔτι ἀφθόνως οἶνον, ἔλαιον, μετάξιον, βαμβάκιον, καπνὸν, καὶ διαφόρους γλυκυτάτους καρπούς. Ἡ αὐτὴ περιγραφὴ ἁρμόζει εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Συρίας, μάλιστα δὲ τὴν Παλαι-

στίνην, ὅπου, κατὰ τοὺς ἀξιοπιστοτέρους περιηγητὰς, φαίνεται καρποφορία δαψιλεστάτη. Εἰς τὴν Μεσοποταμίαν δὲ, ἢ τὴν μεταξὺ Εὐφράτου καὶ Τίγρητος χώραν, εἶναι μὲν εὐφορώταται αἱ ἀμέσως ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Εὐφράτου γαῖαι, καὶ αἱ ἐπὶ τῶν ἀρκτικῶν συνόρων, ἀλλ' ἄκαρπος ἐρημία ὅλον τὸ ἐνδότερον.

ζ'. Εἰς τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν περιλαμβάνονται ἀρκεταὶ μεγάλαι καὶ πολυάνθρωποι πόλεις.

Ἐπιφανεστάτη εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν εἶναι ἡ Σμύρνη, κτισμένη εἰς τοὺς πρόποδας λόφου, ὅπου ποτὲ ἦτο φρούριον, καὶ πρὸς δυσμὰς μὲν ἔχουσα τὰ ὕδατα τοῦ ἀπ' αὐτῆς ὀνομασθέντος Σμυρναϊκοῦ Κόλπου, πρὸς ἀνατολὰς δὲ παμμεγέθη καὶ καρποφόρον πεδιάδα, ἐκ τῆς ὁποίας τὴν χωρίζει ὁ περιβόητος ποταμὸς Μέλης. Ὁ λιμὴν αὐτῆς εἶναι χωρητικώτατος· τὸ ἐμπόριόν της δὲ ἐξ διὰ θαλάσσης καὶ διὰ ξηρᾶς εἰς ἄκρον ἐκτεταμένον. Τὰ κυριώτερά της ἐξαγώγιμα εἶναι βαμβάκιον, σῦκα, σταφίδες, ἐλαιόλαδον, μετάξιον, τάπητες, μαλλίον, ὄπιον, δέρματα, κηρίον, καὶ ἄλλα προϊόντα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας· γίνεται δὲ καὶ εἰσαγωγὴ ἀξιόλογος Ἰνδικῶν προϊόντων καὶ Εὐρωπαϊκῶν ἐργοχείρων· ὅθεν συχνάζει εἰς τὸν λιμένα της ὅλα τὰ θαλασσοπόρα τῆς Εὐρώπης γένη. Κατοίκους ἔχει Μωαμεθανοὺς, Ἕλληνας, Ἀρμενίους, Ἑβραίους, καὶ Φράγκους, συμποσουμένους εἰς περίπου ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδας.—Ἐνταῦθα ἐγεννήθη τὸ 1748 ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῆς, ἀπὸ πατέρα ὅμως Χῖον.

Ἡ Ἄγκυρα χρεωστεῖ τὸ μέγεθος καὶ τὴν φήμην αὐτῆς εἰς τὰς μακρὰς, μεταξοειδεῖς τρίχας τῶν αἰγῶν της.

Ἡ Προῦσα, ἥτις κεῖται εἰς πεδιάδα περικυκλωμένην ὑπὸ τοῦ ὄρους Ὀλύμπου, ἐχρημάτισε μητρόπολις Τουρκικὴ πρὸ τῆς ἁλώσεως τοῦ Βυζαντίου, καὶ τὴν σήμερον δ' εἶναι ἀκόμη ὡραιοτάτη. Εἰς τὰ περίχωρά της ἀναβλύζουν πλεῖστα θερμὰ καὶ ψυχρὰ ὕδατα, καὶ ἡ πόλις αὐτὴ καλλωπίζεται ἀπὸ βρύσεις πολυαρίθμους. Ἐξάγει δὲ τὰ ὡραιότατα μεταξωτὰ, τάπητας, καὶ χρυσᾶς στόφας.

Ἡ Νικομήδεια, ἐπὶ τῆς Προποντίδος, φημίζεται διὰ τὸν αὐτοῦ συμβάντα θάνατον τῷ Μεγάλου Κωνσταντίνου.

Ἡ Μαγνησία κεῖται βορειανατολικῶς ἐκ τῆς Σμύρνης, εἰς ἐρασμιωτάτην καὶ καρποφόρον πεδιάδα.

Ἡ Φιλαδέλφεια, ὅπου ὑπῆρχε ποτὲ μία τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν τῆς Ἀσίας, καλουμένη Θεούπολις ὑπὸ Τούρκων, ἐνεργεῖ ἔτι ἐμπόριον ἱκανόν.

Ἡ Μαγνησία πρὸς τὸν Μαίανδρον, [Γιουζὲλ Ἰσσὰρ,] ἐνεργεῖ ἐμπόριον ἐκτεταμένον εἰς βαμβάκια, καὶ περιέχει πολλοὺς ἐμπόρους πλουσίους.

Ἡ Πέργαμος, πόλις ἀκμάζουσα, σώζει ἐρείπια μεγαλοπρεπῆ ἀρχαίας λαμπρότητος.

Αἱ Κυδωνίαι, πόλις ἐπιφανὴς ποτὲ, μάλιστα διὰ τὴν σχολήν της, κατεστράφησαν ὑπὸ Τούρκων τὴν ἀρχὴν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Προϊὸν αὐτῆς κυριώτερον εἶναι ἡ ἐλαία.

Τὸ Ἰκόνιον, πρωτεύουσα ποτὲ τῆς Λυκαονίας, εἶναι τὴν σήμερον καθέδρα Πασᾶ.

Ἡ Καισάρεια, πόλις μεγάλη καὶ ἀξιόλογος, συχνάζεται ὑπὸ ἐμπόρων πανταχόθεν τῆς

Ἀνατολῆς καὶ Συρίας, διὰ τὰς εἰς αὐτὴν γεννωμένας μεγάλας βαμβακίου ποσότητας.

Εἷς τῶν ἀξιολογωτέρων τόπων εἰς τὸ ἐνδότερον τῆς Τουρκίας εἶναι τὸ Τοκάτιον, τοποθετημένον εἰς ἀπὸ ὡραίας κήπας κατάφυτον κοιλάδα. Χειροτεχνήματά της δὲ κυριώτερα εἶναι μεταξωτὰ, δέρματα, χαλκὸς, ϗ ὑφάσματα βαμβακερά.

Ἡ Ἀμάσεια κεῖται εἰς κοιλάδα βαθεῖαν, πρὸς τὸν ποταμὸν Ἶριν, χωριζομένη ὑπ' αὐτοῦ εἰς μέρη δύο, τὰ ὁποῖα συνέχονται διὰ λιθοκτίστου γεφύρας ἐξαιρέτου. Ἐγέννησεν ἡ πόλις αὕτη τὸν γεωγράφον Στράβωνα.

Τραπεζοῦς, ἡ ἐμπορικωτάτη πόλις ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς παραλίας τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ἐξάγει χαλκὸν, κηρίον, δέρματα, καὶ ὀπωρικά. Ἐνταῦθα φυγὼν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως Ἀλέξιος ὁ Κομνηνὸς ἔστησε τὸν βασιλικόν του θρόνον τὸ 1204, ὅπου καὶ διέμεινε μέχρι τοῦ 1452, ὅτε ἤλωσε τὴν πόλιν ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ Β'.

Ἡ Ἐρζερούμ, [Θεοδοσιούπολις,] κειμένη εἰς τὰς ὑπωρείας βουνοῦ ἐπὶ πεδιάδος ὑψίστης ϗ ἐκτεταμένης, ἐθεμελιώθη τὸ 415 Σ. Ε. ὑπὸ στρατηγοῦ Ἕλληνος. Εἶναι δὲ πέρασμα τοῦ μεταξὺ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Περσίας ἐμπορίου, καὶ μία τῶν μεγίστων πόλεων εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Τουρκικῆς αὐτοκρατορίας.

Ἡ Διαρβεκὶρ, παρὰ τὸν Τίγριν, εἰς τὸ μέσον πεδιάδος ὡραίας, εἶναι πόλις ὠχυρωμένη καὶ πολυάνθρωπος, ἐξάγουσα χειροτεχνήματα ἱκανά.

Ἡ Μοσοὺλ, ἐπὶ τῆς δυτικῆς ὄχθης τοῦ Τίγρητος, εἶναι πόλις ἐξάκουστος, καὶ ἡ καθέδρα Πασᾶ. Ἐφημίζετο δὲ ἀρχήτερα διὰ τὰ λεπτὰ

της βαμβακερὰ ὑφάσματα, τὰ ἐξ αὐτῆς καλούμενα μουσουλίνια. Εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος τοῦ ποταμοῦ, καὶ ὀλίγον πρὸς ἄρκτον, κεῖται χωρίον τι εἰς τὴν τοποθεσίαν τῆς ποτὲ λαμπροτάτης Νινευΐ.

Το Βαγδάτιον, ὁμοίως ἐπὶ τοῦ Τίγρητος, καθέδρα ποτὲ τῶν Καλιφάδων, καὶ μία τῶν περικλεεστάτων πόλεων τῆς οἰκουμένης, εἶναι ἀπόμη τόπος ἀξιόλογος. Χειροτεχνήματά της κυριώτερα εἶναι βαμβακερὰ ὑφάσματα καὶ βελοῦτον. Ἐξ αὐτῆς δὲ τὰ προϊόντα Ἰνδίας, Ἀραβίας, καὶ Περσίας μετακομίζονται εἰς τὴν Συρίαν, Μικρὰν Ἀσίαν, καὶ Κωνσταντινούπολιν.

Ἡ Βάσσορα εἶναι πόλις ἐμπορικὴ, καθότι διὰ μέσου αὐτῆς περνοῦν ὅλα τὰ εἰς τὴν Τουρκικὴν αὐτοκρατορίαν στελλόμενα Ἰνδικὰ προϊόντα.

Τὸ Ἀλέπιον, [ἀρχαίως Βέροια,] τάσσεται μεταξὺ τῶν σημαντικωτάτων πόλεων τῆς Τουρκικῆς αὐτοκρατορίας. Χειροτεχνοῦνται εἰς αὐτὴν ἀξιόλογα βαμβακερὰ καὶ μεταξωτὰ ὑφάσματα, καὶ ἐνεργεῖται ἐμπόριον ἐκτεταμένον μὲ τὴν Εὐρώπην, Ἀσίαν, καὶ Ἀφρικήν. Κιρβάνια ἀπὸ πραγματείας φορτωμένα ὁδοιποροῦν μεταξὺ τοῦ τόπου τούτου καὶ Βαγδατίου, Βασσόρας, Μόχας ἐπὶ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης, Κωνσταντινουπόλεως, καὶ διαφόρων τόπων εἰς τὴν Περσίαν καὶ Ἰνδίαν. Ὑπόκειται ἡ πόλις αὕτη εἰς σεισμοὺς ὀλεθρίους, ἐκ τῶν ὁποίων εἷς τρομερώτατος κατὰ τὸ 1822 τὴν ἠφάνισε σχεδὸν ὁλότελα· ἔκτοτε δ' ἀνοικοδομήθη, ἀλλ' ὄχι μὲ τὴν προτέραν της λαμπρότητα.

Ἡ ποτὲ μεγαλοπρεπὴς Ἀντιόχεια ἐπὶ τοῦ Ὀρόντου δὲν εἶναι τώρα παρὰ χωρίον ταπεινότατον, μετὰ τὸν σεισμὸν μάλιστα τοῦ 1822.

Ἡ Τρίπολις, εἰς τὸ Λιβάνου τὰς ὑπωρείας, ὀλίγον ἀπέχουσα τῆς θαλάσσης, ἐνεργεῖ ἐμπόριον ἱκανὸν, ἂν καὶ στερῆται καλοῦ λιμένος.

Ἡ Πτολεμαΐς, [Ἄκρε,] μία τῶν ὀχυρωτάτων πόλεων τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας, φημίζεται ὡς τὸ θέατρον πολλῶν ἀγώνων, μάλιστα δὲ ὡς ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον αἱ ὑπὸ τὸν Ναπολέοντα Γαλλικαὶ δυνάμεις ἀπεκρούσθησαν εὐτυχῶς τὸ 1799 ὑπὸ τῶν Ἀγγλικῶν στρατευμάτων.

Ἡ Σιδών, [Σαΐδ,] γειτονεύει μὲ πεδινὴν χώραν ὡραιοτάτην, ἀπὸ σκιερὰ δάση καὶ κήπους τερπνοὺς κατάφυτον. Προϊὸν αὐτῆς κυριώτερον εἶναι τὸ μετάξιον. Εἶναι πόλις ἀρχαιοτάτη, πολύτεχνος ποτὲ καὶ καλλίτεχνος.

Ἡ Βηρυττὸς, [Βερῦτι,] εἶναι παραθαλάσσιος πόλις σημαντική, ἐξάγουσα μετάξιον, ἐλαίας, σῦκα, καὶ ἄλλους καρπούς.

Ἡ Βαλβέκα, (Ἡλιούπολις,) φημίζεται διὰ τὰ λαμπρά της ἐρείπια. Λίθοι τινὲς εἰς τὰ τείχη της ἔχουν 60 ποδῶν μῆκος, 12 ποδῶν ὕψος, καὶ 10 ποδῶν πάχος· εἶναι δὲ 27 πόδας ὑψωμένοι ἀπὸ τὴν γῆν.

Δὲν εἶναι πόλις τῆς Τουρκικῆς αὐτοκρατορίας, ὑπερβαίνουσα τὴν Δαμασκὸν κατὰ τὴν ὡραιότητα τοῦ ἐξωτερικοῦ της φαινομένου καὶ τῆς περιχώρου τὴν εὐφορίαν. Τόσον ἐκτεταμένη εἶναι ἡ πεδιὰς, εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς ὁποίας κεῖται, ὥστε μόλις ἐμπορεῖ τις νὰ διακρίνῃ τὰ εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος ὄρη. Ποτίζεται δὲ ἀπὸ τὸν Χρυσορρόαν, ὁ ὁποῖος καταστένει γονιμώτατα τὰ εἰς αὐτὴν πολυάριθμα περιβόλια καὶ κήπους. Ἀπέχει τῆς θαλάσσης ἡ Δαμασκὸς μίλια ἑξήκοντα, ὡς λιμένας δὲ μεταχειρίζεται τὴν Βηρυττὸν καὶ Σιδῶνα. Κυριώτερα εἴδη ἐμπορίου ἔχει τὰ μετα-

ξωτὰ καὶ βαμβακερὰ ὑφάσματα, καὶ ξηροὺς καρπούς. Τοπάλαι κατεσκευάζοντο εἰς τὴν Δαμασκὸν ὁμφαῖαι ποιότητος καλλίστης, ἀλλ' ἔχασαν οἱ νεώτεροι τὴν τέχνην.— Ὄχι μακρὰν τῆς πόλεως ταύτης ἴδεν ὁ ἅγιος Παῦλος τὴν ὀπτασίαν, ἥτις τὸν ἔκαμεν, ἀντὶ διώκτου, ἀπόστολον τῆς Χριστιανικῆς πίστεως.

Ἡ Ἱερουσαλὴμ, τοποθετημένη ἐπὶ λόφων, παρουσιάζει ἀπὸ μακρόθεν συνάθροισμα μεγαλοπρεπὲς θόλων, πύργων, παλατίων, ἐκκλησιῶν, καὶ μοναστηρίων· ἐντὸς δ' ἔχει ῥύμας μὲν στενὰς, ἀλλὰ καθαρὰς, καὶ οἴκους ὑψηλούς. Λαμπρότατον εἰς αὐτὴν οἰκοδόμημα εἶναι τὸ ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος ὑπὸ τοῦ Καλιφᾶ Ὁμὰρ ἀνεγερθὲν τζαμίον· πλέον συχναζόμενον δὲ ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Τάφου, ὅπου προστρέχουν κατ' ἔτος πανταχόθεν χιλιάδες Χριστιανῶν. — Διακρίνεται ἡ πόλις αὕτη ὡς θέατρον τῶν παθῶν καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ἐχρημάτισε προσέτι μητρόπολις τῶν τῆς Ἰουδαίας βασιλέων. — Πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸν τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἀπέχουσα μίλια ἓξ, κεῖται ἡ Βηθλεέμ, διάσημος ὡς πατρὶς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Σωτῆρος τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ Ἰόππη (Ἰάφφα) εἶναι πόλις παραθαλάσσιος ἀξιόλογος, διότι αὐτοῦ ἀποβαίνουν οἱ διὰ θαλάσσης ὑπάγοντες εἰς Ἱεροσόλυμα προσκυνηταί.

ἡ. Μεγίστη τῶν νήσων τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας εἶναι ἡ ΚΥΠΡΟΣ, ὀνομαστὴ ποτὲ διὰ τὴν εὐκρασίαν, εὐφορίαν, καὶ πολυανθρωπίαν αὐτῆς, ὡς καὶ διὰ τὰς πρὸς τὴν Ἀφροδίτην τιμὰς, καὶ τὴν ἐπακόλουθον φιληδονίαν καὶ διαφθορὰν τῶν κατοίκων της. Νῦν δὲ, γεωργία κακίστη, τυραν-

νία, ὀλιγανθρωπία, λοιμικὸς ἀὴρ, νόσοι κολλητικαὶ, πενία, ὀκνηρία, ἐρήμωσις, — ταῦτα τὴν χαρακτηρίζουν· ἐξάγει μ' ὅλον τοῦτο ἀκόμη βαμβάκιον, μεσημβρινὰ ὀπωρικὰ, ξυλικὴν, καὶ πρὸ πάντων οἴνους καλούς. Πρωτεύουσα τῆς νήσου εἶναι ἡ Λευκοσία, (Νικοσία,) πόλις μεσόγειος, καὶ καθέδρα Πασᾶ· ὁ δὲ πληθυσμὸς φθάνει μόλις εἰς τὰς ἐννενήκοντα χιλιάδας.

Ἡ Κρήτη, νῆσος κυρίως Εὐρωπαϊκὴ, καὶ μία τῶν μεγίστων τῆς Μεσογείου Θαλάσσης, ἐφημίζετο ποτὲ δι' ἑκατοντάδα πόλεων, διὰ τὸ θαυμάσιον τοῦ Λαιδάλου κατασκεύασμα τὸν Λαβύρινθον, καὶ διὰ τοῦ βασιλέως αὐτῆς Μίνω τοὺς σοφοὺς νόμους. Ἀλλ' ὅσον ἐστάθησαν ὀνομαστοὶ καταρχὰς οἱ Κρῆτες δι' ἀρετὴν, ἄλλο τόσον ἔγιναν ἔπειτα βδελυκτοὶ δι' αἰσχροβιότητα καὶ ψευδολογίαν. Τὴν σήμερον κατοικεῖται ἡ νῆσος ἀπὸ Τούρκους καὶ Ἕλληνας, τῶν ὁποίων καὶ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ὠλιγόστευσαν μεγάλως τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πολέμου τὰ δεινά. Κλίμα ἡ Κρήτη ἔχει εὐκραέστατον, καὶ χῆν εὐφορωτάτην· ὅθεν παράγει ἀφθόνως γεννήματα, ὀπωρικὰ νοστιμώτατα, μέλι εὐωδέστατον, κηρίον, μαλλίον, μετάξιον, τυρὸν, κόμμι, λάδανον, καὶ διάφορα ἀρωματικὰ ἔλαια· πρὸ πάντων δὲ, ἐλαιόλαδον καὶ σαπόνιον· πάμπολλα ὅμως αὐτῆς μέρη ἀφίνονται ἀκαλλιέργητα. Τὰ περιφημότερά της ὄρη εἶναι δύο, ἡ Ἴδη καὶ Λίκτη· πόλεις δ' ἐπισήμους ἔχει τρεῖς, τὴν πρωτεύουσαν Κάνδιαν, τὰ Χανιὰ, (Κυδωνίαν,) καὶ τὴν Ῥέθυμνον. Πρὸς νότον τῆς Κυδωνίας κεῖνται τὰ Σφακιὰ, ὅπου κατοικοῦν οἱ γενναῖοι καὶ φιλοπόλεμοι Σφακιανοί.

Ἡ Ῥόδος, ὀνομαστὴ νῦν διὰ τὴν εὐκρασίαν

καὶ τερπνότητα τοῦ ἀέρος, ἐχρημάτισε προσέτι περικλεὴς, τοπάλαι μὲν δι' εὐνομίαν, ναυτικὴν δύναμιν, καὶ τὸν πολυθρύλλητον Κολοσσόν· κατὰ δὲ τὸν μεσαιῶνα, ὡς ἡ διατριβὴ τῶν Ἰωαννιτῶν Ἱπτέων. Ἔδαφος ἔχει καρποφόρον, καὶ τὰ ὀπωρικὰ, ὁ οἶνος, τὸ κηρίον, καὶ τὸ μέλι τῆς Ῥόδου θαυμάζονται. Ἡ ὁμώνυμος πρωτεύουσα, κτισμένη ἐπὶ τῆς κατωφερείας λόφου, εἰς θέσιν τερπνὴν, ἔχει λιμένα ἐξαίρετον καὶ φρούριον ὀχυρόν.

Ἡ Κῶς, τὴν ὁποίαν ἀπηθανάτισαν τὰ λαμπρὰ ὀνόματα τοῦ Ἱπποκράτους καὶ Ἀπελλοῦ, εἶναι νησίον εὔκαρπον καὶ ὑγιὲς, παράγον λεμόνια πάμπολλα, μῆλα, καὶ οἶνον. Εἰς τὸ βορειανατολικὸν κεῖται ἡ ὁμώνυμος πρωτεύουσα, μὲ λιμένα καλόν. — Τῆς Καλύμνου οἱ κάτοικοι, τὸ ἐπάγγελμα σπογγοκολυμβηταὶ, εἶναι διὰ τοῦτο ὀλιγόβιοι· εἰς τὴν νῆσον δ' αὐτὴν δὲν γεννᾶται παρὰ μέλι ἐξαίρετον. — Ἡ Λέρος ἔχει λιμένα εὐρύχωρον· τοπάλαι ὠνειδίζοντο οἱ κάτοικοί της δι' ἀτιμίαν καὶ ἀφυΐαν. — Τὴν Πάτμον ἔκαμε περίφημον ἡ εἰς αὐτὴν ἐξορία Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ὅστις ἐδῶ ἔγραψε τὴν Ἀποκάλυψιν. Πρὸ χρόνων ἐσυστήθη, καὶ σώζεται ἀκόμη εἰς τὴν νῆσον ταύτην, σχολεῖον Ἑλληνικόν. — Ἡ Ἰκαρία, πλησία εἰς ξυλικὴν, καὶ πτωχὴ εἰς ὅλα τἄλλα, ἔχει κατοίκους ἀγροίκους καὶ δυστυχεῖς.

Τὴν Σάμον χωρίζει ἀπὸ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν πορθμὸς στενώτατος· ἦτο δ' ἀρχαίως κραταιὰ, καὶ ὀνομαστὴ ὡς πατρὶς τοῦ Πυθαγόρα· ἐλατρεύετο εἰς αὐτὴν ἐξαιρέτως ἡ Ἥρα, τοῦ λαμπροτάτου τῆς ὁποίας ναοῦ σώζονται ἐρείπια μεγαλοπρεπῆ. Ἦτο προσέτι ἐξάκουστος διὰ τερπνὸν καὶ ὑγιέστατον κλίμα, δαψίλειαν ὑδάτων, καὶ καρποφορίαν πλουσιοπάροχον· νῦν δ' ἀκόμη παράγει

μεγίστην ποσότητα οἴνου, μετάξιον, ἐλαιόλαδον, καὶ μάρμαρα. Μένει ἡ νῆσος αὕτη ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Τούρκων, ἀλλὰ χαίρει προνόμια τινὰ ἰδιαίτερα, κυβερνωμένη ὑπὸ κυβερνήτου Ἕλληνος. Ἡ πρωτεύουσά της πόλις κεῖται πρὸς ἄρκτον, ἐπάνω εἰς τὸν Βαθὺν λεγόμενον λιμένα.

Ἡ Χίος ἐξάθη πάντοτε μία τῶν ἀξιολογωτέρων Ἑλληνικῶν νήσων. Εἶναι μὲν βραχώδης, ἀλλ' ἀναμέσον τῶν ἀδένδρων ὀρέων της εὑρίσκει ὁ περιηγητὴς πολλὰς τερπνὰς καὶ γονίμους κοιλάδας. Ἀέρα ἔχει ζωηρὸν καὶ ὑγιέστατον, νερὰ κάλλιστα, καὶ χῶμα πανταχοῦ ἐπιμελέστατα καλλιεργημένον. Παράγει δὲ πορτογάλλια καὶ λεμόνια μὲ δαψίλειαν, σῦκα ὀνομαστά, οἶνον ἔκπαλαι περίφημον, ἔλαιον ποιότητος ἐξαιρέτου, ἀμύγδαλα λεπτότατα, βαμβάκιον, μετάξιον, καὶ τὰ σπανιώτατα κόμμεα μαστίχην καὶ τερμινθίνην. Ἦτο πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἡ Χίος πολυανθρωποτάτη καὶ εὐδαιμονεστάτη, ὥστε καὶ Κορωνὶς τῶν Νήσων, καὶ Κῆπος τοῦ Αἰγαίου Πελάγους ἠξιώθη νὰ ὀνομασθῇ. 'Καὶ ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἀκόμη,' λέγει ὁ Κοραῆς, 'ἴσχυσεν ἡ νῆσος αὕτη, διὰ τὴν φρόνησιν καὶ ὁμόνοιαν τῶν κατοίκων της, νὰ μετριάσῃ τὴν δηλείαν, νὰ πολιτισθῇ καὶ νὰ λαμπρυνθῇ, εἰς αὐτὸ τῆς βαρβαρότητος τὸ σκότος, μὲ τὰ φῶτα τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν. Εἰς αὐτὴν, Λύκεια, βιβλιοθήκη πλουσία, ἐργαλεῖα Μαθηματικῆς, Φυσικῆς, καὶ Χημικῆς, διδάσκαλοι σοφοὶ, διδάσκοντες καθημέραν ὑπὲρ τοὺς πεντακοσίους μαθητάς· εἰς αὐτὴν ἐργοστάσια διαφόρων τεχνῶν, καὶ φροντὶς ἀκριβεστάτης γεωργίας· εἰς αὐτὴν ἔμποροι ἐμπειρότεροι καὶ πλουσιώτεροι παρὰ πολλῶν ἄλλων πόλεων ἐμπόρους· εἰς αὐτὴν γυναῖκες εὐειδεῖς τὸ σῶμα, καὶ

σώφρονες τὴν ψυχήν· νέοι σπουδασταὶ τῶν καλῶν, καὶ γέροντες φρόνιμοι καὶ δίκαιοι διοικηταὶ τῶν ἰδίων καὶ τῶν κοινῶν· εἰς αὐτὴν καὶ κοσμικοὶ χρηστοήθεις, καὶ ἱερωμένοι ἄξιοι νὰ ποιμαίνωσι τοιούτους κοσμικούς.' Τοιαύτην πατρίδα ἀναξίως ἔχασαν τὸ 1822 οἱ τόσον πολυπαθεῖς ἔκτοτε, ὅσον εὐδαίμονες πρότερον Χῖοι. Ἡ ὁμώνυμος τῆς νήσου μητρόπολις κεῖται ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ παραλίου, ἔχουσα φρούριον ὀχυρὸν, καὶ μετρίως καλὸν λιμένα· νῦν δὲ συγκειμένη σχεδὸν ὁλότελα ἀπὸ θλιβερὰ ἐρείπια τῶν πρώην μεγαλοπρεπῶν της οἰκοδομῶν. Μίαν περίπου ὥραν πρὸς ἄρκτον τῆς πόλεως ταύτης, εἰς τὴν λεγομένην Πασᾶ Βρύσιν, σώζεται μονόλιθος εὐμεγέθης καὶ ὑψηλὸς, Λασκαλόπετρα καλούμενος ὑπὸ τῶν ἐντοπίων, καὶ ἀπὸ τινὰς μὲν πιστευόμενος λείψανα τῆς σχολῆς τοῦ Ὁμήρου, ἀπ' ἄλλους δὲ, ὀρθότερα ἴσως κρίνοντας, τοῦ ναοῦ τῆς Κυβέλης.

Πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν τῆς Χίου κεῖνται τὰ Ψαρὰ, νῆσος πετρώδης μὲν καὶ ἄκαρπος, ἀλλ' ἀνθοῦσα ποτὲ ἱκανῶς διὰ τῆς θαλασσοπορίας καὶ τοῦ ἐμπορίου. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἐστάθησαν ὁμοιοπαθεῖς τῶν Χίων, καὶ ὅσοι ἀπέφυγαν τὴν μάχαιραν τοῦ ἐχθροῦ, περιπλανῶνται εἰσέτι ἀπόλιδες.

Πρὸς ἄρκτον τῆς Χίου κεῖται ἡ Μιτυλήνη, [ποτὲ Λέσβος,] νῆσος λαμπρὰ τοπάλαι, περιέχουσα μεγαλοπόλεις διαφόρους, καὶ πατρὶς πολλῶν μεγαλοφυῶν ἀνδρῶν. Κόλπους καὶ λιμένας ἔχει ἀρκετοὺς, χῶμα εὐφορώτατον, καὶ ἀέρα ὑγιῆ ὡς ἐπιτοπολὺ καὶ τερπνόν. Τὰ ὄρη της εἶναι δενδρώδη, καὶ πλήρη ζώων· ἡ νῆσος δὲ ἅπασα κατάφυτος ἀπὸ ἐλαιῶνας, ἀμπελῶνας, κυπαρίσσους, συκέας, καὶ πεύκας· ἐξάγει ἀκολούθως

μεγάλας ποσότητας ἐλαίου καὶ σαπωνίου, οἶνον καλὸν, καὶ πίσσαν. Τῶν γυναικῶν τῆς νήσου ταύτης φημίζεται παλαιόθεν ἡ ὡραιότης. Πρωτεύει τῆς Μιτυλήνης πόλις ὁμώνυμος πρὸς ἀνατολὰς, τὴν ὁποίαν κάμνουν ἐνίοτε νοσώδη οἱ μεσημβρινοὶ ἄνεμοι.

Ἡ ΤΕΝΕΔΟΣ, γνωστὴ τοπλέον διὰ τὴν ἀρχαίαν της φήμην, παράγει ἐξαίρετον οἶνον, καὶ εἶναι ἀκόμη ἡ κλεὶς τοῦ Ἑλλησπόντου.

Ἡ ΛΗΜΝΟΣ φημίζεται διὰ τὴν Λημνίαν γῆν, ὡς καὶ διὰ τῶν Βενετῶν καὶ Τούρκων τὰς ἐπ' αὐτῆς ἀλληλομαχίας. Ἔχει δὲ δύο πόλεις τὴν μεσόγειον Ἡφαιστιάδα, (Κόκκινον,) καὶ τὴν παραθαλασσίαν Μύρινάν, (Μάνδραν, ἢ καὶ Παλαιόκαστρον.) Ἐξαγώγιμα προϊόντα της εἶναι ὁ τυρὸς καὶ τὸ μαλλίον.

Ἡ ΘΑΣΟΣ, νῆσος Εὐρωπαϊκὴ, ὡς καὶ ἡ προηγουμένη, εἶχε τοπάλαι μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου πλουσιώτατα, καὶ ἡ καρποφορία της ἦτο παροιμιώδης. Τὴν σήμερον δ' ἐξάγει οἶνον καλόν.

ΠΕΡΣΙΑ.

199. Οἱ Πέρσαι ὁδοιποροῦν τὸ κυριώτερον ἐπὶ καμήλων. Αἱ γυναῖκές των εἰς μὲν τὴν οἰκίαν εἶναι κατακλεισμέναι, εἰς δὲ τοὺς δρόμους ἔχουν καλυμμένα τὰ πρόσωπα.

Μέγα μέρος τῆς Περσίας εἶναι σκεπασμένον ἀπὸ ἄκαρπα ὄρη καὶ πεδιάδας ἐρήμους.

Ὁ ἀὴρ εἶναι ψυχρὸς καὶ ὑγρὸς εἰς τὴν ἄρκτον, καθαρὸς καὶ γαλήνιος εἰς τὸ μέσον, ἀλλ' ὑπερβολῇ θερμὸς εἰς τὸν νότον.

Ὁ λαὸς εἶναι δραστήριοι, εὔθυμοι, πολιτισμένοι καὶ φιλόξενοι, ἀλλ' ἄτιμοι, ἄπιστοι, καὶ κακοήθεις.

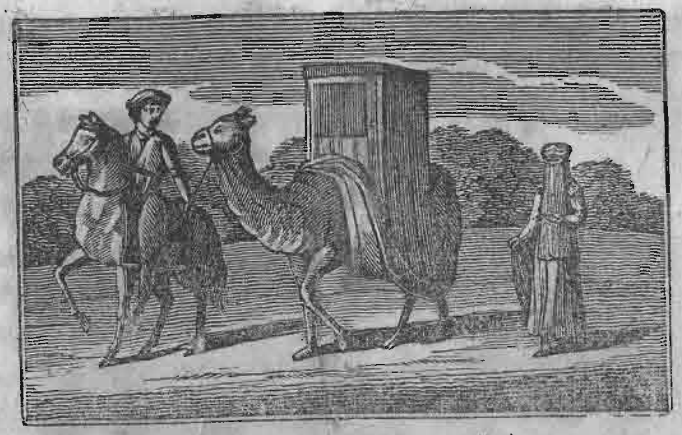

Περσίδες ἔφιπποι καὶ πεζαί.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Περσία; ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα; ποῦ εἶναι ἡ Ἰσπαχὰν, ἡ πάλαι πρωτεύουσα;

Β'. Ποῦ εἶναι ἡ Ἐριβάν; ποῖαι ἄλλαι πόλεις εἰς τὴν ἄρκτον; ποία πόλις παραθαλάσσιος ἐπὶ τοῦ Περσικοῦ Κόλπου; ποῦ εἶναι ἡ Σιράς; ὑπάρχουν αὐτοῦ μεγάλοι τινὲς ποταμοί;

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΠΕΡΣΙΑ.

200. Τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Περσίας, τὸ ὁποῖον ἐχωρίσθη ἀπὸ τὸ ἐπίλοιπον πρὸ χρόνων τινῶν, περιέχει κυβερνήσεις τινὰς χωριστὰς, τῶν ὁποίων αἱ πλειότεραι εἶναι ὑποτελεῖς εἰς τὸν βασιλέα τοῦ Καβούλου. Ὅθεν καλεῖται πολλάκις Καβουλιστὰν, καὶ κἄποτε Ἀφγγανιστὰν, ἀπὸ τοὺς Ἀφγγανοὺς, μέρος τῶν κατοίκων της.

Ἡ χώρα αὕτη εἶναι βουνώδης, καὶ λοιπὸν ψυχροτέρα τῶν τριγύρω της.

Ὁ λαὸς, μάλιστα δὲ οἱ Ἀφγγανοὶ, εἶναι δραστηριώτεροι καὶ πολεμικώτεροι τῶν γειτόνων των, καὶ ἐσφετερίσθησαν μέρος τῆς ἐπικρατείας των.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Ἀνατολικὴ Περσία; ποῖαι εἶναι αἱ δύο χυριώτεραι διαιρέσεις; ποία εἶναι ἡ πρω-

τεύουσα; ποῖα ὄρη εἰς τὴν ἄρκτον; τί τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν Ἰνδίαν; ποίαν πόλιν ἔχει πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ἰνδοῦ; ποίαν πόλιν εἰς τὴν δύσιν, καὶ ποίου μεγέθους; ποῖος ποταμὸς, καὶ ποία πόλις εἰς τὸν νότον; ποῖος τόπος πλησίον εἰς τὸ στόμα τοῦ Ἰνδοῦ;

ΘΙΒΕΤΙΑ.

Προσκύνησις τοῦ Μεγάλου Λάμα.

201. *Εἰς τὴν Θιβετίαν προσκυνοῦν τὸν Μέγαν Λάμαν, ἤτοι κεφαλὴν τῆς θρησκείας καὶ κυβερνήσεώς των, ὡς θεῖον ὄν. Ὅταν αὐτὸς ἀποθάνῃ, πιστεύουν ὅτι ἡ ψυχή του περνᾷ εἰς τὸ σῶμα τέκνου τινὸς, τὸ ὁποῖον ζητεῖται καὶ βάλλεται ἐπὶ τοῦ θρόνου.*

Ἡ Θιβετία εἶναι ξηροτάτη, ψυχρὰ, ἄκαρπος χώρα, εἰς τὸ μέσον ὀρέων, ὑποκειμένη εἰς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Κίνας.

Ὁ λαὸς εἶναι μὲν πρᾷοι, ἀλλ' ὀκνηροὶ, δειλοὶ, καὶ δεισιδαίμονες. Ἔχουν δὲ πλειοτέραν γνῶσιν καὶ ἐπιτηδειότητα εἰς τὰς τέχνας παρὰ τοὺς Ταρτάρους.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Α'. Μὲ ποῖα ὄρη συνορεύει ἡ Θιβετία πρὸς νότον; Ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα; Τίνες μεγάλοι ποταμοὶ πηγάζουν εἰς τὰ ὄρη τῆς Θιβετίας; Πόσον εἶναι τὸ ὕψος τῶν ὑψηλοτάτων της βουνῶν; (Ἴδε ΜΖ'.)

ΝΑΠΑΟΥΛ ΚΑΙ ΒΟΥΤΑΝ.

202. *Τὰ δύο ταῦτα βασίλεια κεῖνται μεταξὺ Θιβετίας καὶ Ἰνδίας, ὑποτελοῦν δὲ εἰς τὴν Θιβετίαν.*

Κυρίως ἀνήκουν εἰς τὴν Νότιον Ἀσίαν, καὶ ἔχουν κλίμα θερμὸν μὲν, ἀλλὰ τερπνὸν, ὡς τὸ βόρειον τῆς Ἰταλίας.

Ἀναβαίνοντες τὰ πλησίον αὐτῶν ὄρη, ἐμποροῦν οἱ κάτοικοι νὰ ἔχωσιν ἔαρ διηνεκὲς, ἢ ἀμετάβλητον χειμῶνα.

Ἐρωτήσεις.— Δ'. Ποία εἶναι τῶν βασιλειῶν τούτων ἡ θέσις; Τί δύνασαι νὰ εἴπῃς περὶ τοῦ κλίματος καὶ τῶν βουνῶν; Διατί δὲν εἶναι θερμώταται ὡς ἡ Ἰνδοστάν; (Ἴδε 113.)

ΙΑΠΩΝΙΑ.

203. *Ἠναγκάζοντο ἀρχήτερα οἱ Ἰάπονες νὰ καταπατῶσιν ἐτησίως τὸν σταυρὸν, ὡς δεῖγμα τοῦ πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν μίσους των, ὅστις ἐμβάσθη ποτὲ μεταξὺ των ἀπὸ Λατίνους Χριστιανοὺς τῆς Πορτογαλλίας. Τὸ ἔθος τοῦτο λέγεται ὅτι ἐκαταργήθη.*

Ὑπόκειται μὲν ἡ Ἰαπονία εἰς ἐσχάτην θερμότητα καὶ ψύχος, ἀλλὰ καλλιεργεῖται ἐξαίρετα, καὶ λέγεται νὰ ἦναι ὁλῶν τῶν ἐπὶ γῆς χωρῶν ἡ πλεσιωτάτη κατὰ χρυσίον καὶ ἀργύριον.

Ἔχει δὲ κατοίκους εὐφυεστάτους, οἵτινες ὑπερέχουν κατὰ τὰς τέχνας, ἐπιστήμας, καὶ τὴν εὐνομίαν, τὰ πλειότερα, ἂν ὄχι ὅλα τὰ λοιπὰ, ἔθνη τῆς Ἀσίας.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.—Α'. Ποῦ εἶναι αἱ Ἰαπονικαὶ νῆσοι, καὶ πόσαι εἶναι; Ποία εἶναι ἡ μεγίστη; Ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα; Ποία εἶναι ἡ δευτέρα πόλις; Ποῦ εἶναι ἡ χυριωτέρα ἐμπορικὴ πόλις, ἡ Ναγγασάκη;

ΝΟΤΙΟΣ ΑΣΙΑ.

Ἀραβία—Ἰνδοστάν—Βίρμα—Τογκίνα—
Σιάμη—Μαλάκκα—Κίνα.

204. *Τῆς Ἀσίας αἱ μεσημβριναὶ χῶραι κεῖνται γενικῶς ἐπὶ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ, μεταξὺ 10° καὶ 30° Β. πλάτους.*

Ἡ διαίρεσις αὕτη τῆς Ἀσίας περιέχει τὴν Ἀραβίαν, Ἰνδοστάν, Βίρμαν, Τογκίναν, Σιάμην, Μαλάκκαν, καὶ Κίναν. Ἡ μὲν Κίνα ἐκτείνεται πρὸς ἄρκτον μέχρι 40° πλάτους, ἡ δὲ Μαλάκκα πρὸς νότον μέχρι τοῦ ἰσημερινοῦ.

205. *Αἱ χῶραι ὅλαι αὗται, ἐξαιρουμένων τῶν βορείων μερῶν τῆς Κίνας, ἔχουν τὸ κλίμα καὶ τὰ προϊόντα τῆς διακεκαυμένης ζώνης, καὶ τὰ κάλλιστα φυτὰ τῆς Ἀσίας.*

206. *Εὐποροῦν δὲ ἀπὸ ὀρύζιον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ κυριωτέρα τῶν κατοίκων τροφὴ, καὶ ἀπὸ βαμβάκιον καὶ μετάξιον, ἐκ τῶν ὁποίων κατασκευάζονται τὰ πλειότερά των ἐνδύματα.*

ΣΖ΄. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ά. Πλὴν τῆς Ἀραβίας, εἶναι ἄκρως καλλιεργημέναι, ἀλλὰ τόσον πολυπληθεῖς ἔχουν τοὺς κατοίκους, ὥστε ὁ κοινὸς λαὸς εἶναι πάμπτωχοι καὶ ἄθλιοι, καὶ φέρονται πολλάκις ἀπὸ τὴν πεῖναν ν' ἀφανίζωσιν ἢ ἐκθέτωσι τὰ τέκνα των.

β΄. Πολλὰ τῶν ἐθνῶν τούτων εἶναι ἐξ ἀνάγκης πλέον ἐνεργὰ καὶ φιλόπονα, παρ' ἄλλα εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην εὑρισκόμενα.

γ΄. Τὰ κυριώτερα ἐξαγώγιμα τῆς Νοτίου Ἀσίας καὶ τῶν νήσων αὐτῆς εἶναι καφὲς, τεϊ, κόμμεα, ὄπιον, ἀρώματα, πολύτιμοι λίθοι, καὶ μέταλλα, μὲ πολυάριθμα μεταξωτὰ καὶ βαμβακερὰ χειροτεχνήματα.

Ἐρωτήσεις.—Α΄. Ποῦ κεῖνται αἱ νήσιοι χῶραι τῆς Ἀσίας; ποῖαι χῶραι περιλαμβάνονται εἰς τὴν διαίρεσιν ταύτην τῆς Ἀσίας; ἕως ποῦ ἐκτείνονται ἡ Κίνα καὶ Μαλάκκα; τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τοῦ κλίματος καὶ τῶν προϊόντων;

Β΄. Ποῖα εἶδη τροφῆς καὶ ποῖαι ὕλαι πρὸς ἐνδυμασίαν εὑρίσκονται ἐδῶ; ποία εἶναι ἡ κατάστασις τοῦ πληθυσμοῦ, καὶ τοῦ κοινοῦ λαοῦ; ποῖον ἀποτέλεσμα προξενεῖ ἡ ἀνάγκη ἐπάνω εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ λαοῦ; ποῖα εἶναι τὰ κυριώτερα ἐξαγώγιμα;

ΑΡΑΒΙΑ.

Σκηνὴ Ἄραβος.

208. *Τῆς Ἀραβίας τὸ ἐνδότερον κατοικεῖται ἀπὸ περιπλανωμένους Ἄραβας, κατοικοῦντας εἰς σκηνὰς, καὶ τρεφομένους ἀπὸ βόσκησιν καὶ λῃστείαν.*

Τῶν παραλίων οἱ κάτοικοι διατρίβουν εἰς χωρία καὶ πόλεις, καὶ εἶναι πολὺ πλέον προχωρημένοι εἰς τὸν πολιτισμόν. (Ἴδε τὸν Χάρτην τῆς Οἰκουμένης.)

Τὸ κλίμα τῆς Ἀραβίας εἶναι θερμότατον καὶ ξηρὸν, καὶ τὸ ἐνδότερον σύγκειται ἀπὸ ἀμμώδη ἔρημον, ὅπου σπανίως εὑρίσκεται ὕδωρ. Τὴν ἔρημον ταύτην ἐδιαπέρασαν οἱ Ἰσραηλῖται, ἐξάγοντες ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον εἰς τὴν Χαναάν.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Ἀραβία; εἰ εὑρίσκεις εἰς τὸ ἐνδότερον; ποῖα ὄρη εἶναι τὰ κυριώτερα; ποῖον ὄρος ἀξιόλογον σιμὰ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης εἰς τὴν ἄρκτον; εὑρίσκονται μεγάλοι τινὲς ποταμοί; ποῖα εἶναι ἡ μητρόπολις;

Β'. Ποῖος εἶναι ὁ ἐπὶ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης λιμὴν τῆς Μέκκας; πόθεν ἀπὸ τὴν Μέκκαν εἶναι ἡ Μεδίνα; ποῖος εἶναι ὁ κυριώτερος τόπος εἰς τὴν ἀνατολήν; ποῦ εἶναι ἡ Μόχα; ποῖος τόπος πλησίον αὐτῆς; ποῖος τόπος εἰς τὸ νοτιανατολικὸν, καὶ πῶς εἶναι τοποθεμένος; ποία νῆσος Ἀραβικὴ πλησίον τῆς Ἄκρας Γουαρδαφούης; ποῖος ἄνεμος φυσᾷ ἐδῶ; [Ἴδε ΡΙΣΤ'. ζ'.]

ΙΝΔΙΑ.

209. *Ἡ Ἰνδία περιλαμβάνει τὰς δύο χερσονήσους τῆς Νοτίου Ἀσίας, τὰς πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ἀραβίας, διαιρουμένας ὑπὸ τοῦ Γάγγου εἰς Ἰνδίαν ἐντὸς τοῦ Γάγγου, ἤτοι Ἰνδοστὰν, καὶ Ἰνδίαν ἐκτὸς τοῦ Γάγγου, ἤτοι Ἐπέκεινα Ἰνδίαν.*

Πολλάκις εἰς τὸ ὄνομα Ἰνδία, ἢ Ἀνατολικαὶ Ἰνδίαι, περικλείονται καὶ ἡ Κίνα καὶ αἱ Ἀσιατικαὶ Νῆσοι.

Φημίζονται αἱ χερσόνησοι αὗται διὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ μέγεθος τῶν ποταμῶν των, οἵτινες, ἑνούμενοι μὲ τοῦ κλίματος τὴν θερμότητα, κάμνουν αὐτὰς τὰς πλέον εὐφόρους χώρας ἐπὶ τῆς γῆς.

ΙΝΔΟΣΤΑΝ, ΗΤΟΙ ΙΝΔΙΑ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΓΑΓΓΟΥ.

210. *Ἦτον, ἕως πρὸ ὀλίγων χρόνων, ἓν ἀπὸ τὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα τῶν Ἰνδῶν, νὰ καίωνται αἱ χῆραι ἢ νὰ θάπτωνται ζωνταναὶ ὁμοῦ μὲ τὰ νεκρὰ σώματα τῶν ἀνδρῶν των· τοιουτοτρόπως δ' ἑκατοντάδες ἠφανίζοντο κατ' ἔτος. Ἐκατάργησεν ὅμως τὴν συνήθειαν ταύτην ἡ Ἀγγλικὴ διοίκησις.*

Ἡ Ἰνδοστὰν διαιρεῖται εἰς πολυαρίθμους

μικρὰς βασιλείας· ἀλλ' οἱ Βρετανοὶ κυβερνοῦν σχεδὸν ὅλον τὸ μέρος, τὸ κείμενον ἐπὶ τοῦ Βεγγαλικοῦ Κόλπου ἢ τοῦ Γάγγου.

Εἶναι μὲν θερμοτάτη, πλὴν ὑγρὰ χώρα, παράγουσα πλουσιοπαρόχως τὰ ὡραιότερα ὀπωρικὰ ἢ φυτά. (Ἴδε 205, 206.)

Ὁ λαὸς εἶναι γυναικώδεις, ὀκνηροὶ, καὶ εἰς ἄκρον κακοήθεις.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Ἰνδοστάν; ποῖα ὄρη εἰς τὴν ἄρκτον; ποῖος εἶναι ὁ κυριώτερος ποταμός; ποῦ εἶναι ὁ Νερβούδδας; ποῖοι ποταμοὶ εἰς τὸ νότιον μέρος; ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα; ποῦ εἶναι ἡ τοπάλαι πρωτεύουσα, Δέλλον;

Β'. Ποῦ εἶναι ἡ Ἄγρα; ἀνάφερε τὰς κυριωτέρας πόλεις ἐπὶ τοῦ Γάγγου κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν· πῶς ὀνομάζονται τὸ ἀνατολικὸν καὶ δυτικὸν παράλιον; τίνες τόποι ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ παραλίου; τίνες ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ παραλίου; πῶς εἶναι τοποθεμένη ἡ Βόμβαια; ποῖαι πόλεις εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ νοτίου μέρους τῆς Ἰνδοστάν; ποῖαι εἰς τὸ δυτικὸν μέρος; ποῦ εἶναι ἡ διὰ τοὺς ἀδάμαντάς της ἐπίσημος Γολγόνδα; ποία εἶναι ἡ νότιος ἄκρα τῆς Ἰνδοστάν; ποῖαι μικραὶ νῆσοι πλησίον της; ποία μεγάλη νῆσος;

ΚΕΥΛΩΝ.

211. *Ἡ Κεϋλὼν (Ταπροβάνη) εἶναι μεγάλη, καρποφόρος νῆσος, παράγουσα σχεδὸν ὅλον τὸ ἐκ τῆς Ἰνδίας φερόμενον κιννάμωμον.*

Ἀφθονεῖ δὲ ἀπὸ λίθους πολυτίμους, καὶ εἰς τὸ παράλιον αὐτῆς ἁλιεύονται πάμπολλοι μαργαρῖται.

Τὰ παραθαλάσσια τῆς νήσου ταύτης κρατοῦνται ὑπὸ τῶν Ἄγγλων· περιέχει δὲ μέγαν ἀριθμὸν Λατίνων Χριστιανῶν.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.—Α'. Ποῦ κεῖται ἡ Κεϋλών; ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα πόλις; ποῦ εἶναι ἡ Τριγκομάλη;

SISMANOGLIO

ΙΝΔΙΑ ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΓΑΓΓΟΥ.

212. *Τὸ μέρος τοῦτο τῆς Ἰνδίας κεῖται πρὸς νότον τῆς Θιβετίας, μεταξὺ τοῦ Γάγγη καὶ τῆς Κινικῆς Θαλάσσης, περικλεῖον τὰς αὐτοκρατορίας τῆς Βίρμης καὶ Τογκίνης, ὁμοῦ μὲ τὴν Σιάμην καὶ Μαλάκκαν.*

ΒΙΡΜΑ, ἡ ΒΙΡΜΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ.

Ἐλέφαντες ἀχθοφοροῦντες.

213. *Εἰς τὴν Βιρμικὴν αὐτοκρατορίαν γεννῶνται ἐλέφαντες ὡραιότατοι, χρήσιμοι διὰ νὰ καβαλλικεύωνται καὶ ἀχθοφορῶσι, βοηθοῦντες δὲ καὶ εἰς τὴν ἐκφόρτωσιν πλοίων.*

Ἡ Βίρμα περικλείει τὴν Ἄβαν, Πεγοῦ, καὶ διάφορα μικρὰ βασίλεια, ὑποταγμένα ἀπὸ τοὺς δραστηριωτέρους καὶ πολεμικωτέρους Βιρμανούς.

Τὸ κλίμα εἶναι ψυχρότερον μὲν παρὰ τὸ τῆς Ἰνδοσὰν διὰ τὸ μεγαλήτερον ὕψος τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ θερμότατον.

Ὁ λαὸς εἶναι ζωηροὶ καὶ εἰδήμονες, καὶ γνωρίζουν πολλὰς τέχνας· ἀλλ' εἶναι εἰς τὰς ποινάς των σκληρότατοι, καὶ βάρβαροι εἰς πολλὰ των ἔθιμα.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.—Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Βιρμικὴ Αὐτοκρατορία; τίς εἶναι ὁ χυριώτερος ποταμός; ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα;

Β'. Ποία πόλις παραθαλάσσιος εἰς τὴν μεσημβρίαν; τίνες τόποι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ἰραβάδου; ποῦ εἶναι ἡ Ἀρακάν; [Κλίμ. καὶ Προϊ. 205, 206.]

ΣΙΑΜΗ.

214. *Εἰς τὴν Σιάμην, καθὼς εἰς πολλὰς τῶν περὶ αὐτὴν χωρῶν, ἀναγκάζονται οἱ κάτοικοι νὰ κτίζωσι τοὺς οἴκους των ἐπὶ πασσάλων, πρὸς*

Οἶκοι εἰς τὴν Σιάμην.

ἀποφυγὴν τῶν ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς των ἐτησίων πλημμυρῶν, αἵτινες σκεπάζουν μὲν τὴν χώραν μὲ ὕδωρ, ἀλλὰ καταξένουν τὸ χῶμα εὐφορώτατον.

Εἶναι μικρὰ μὲν, ἀλλὰ πλουσία καὶ ἀκμάζουσα βασιλεία, μὲ κλίμα καὶ κατοίκους ὁμοίους τῶν τῆς Βίρμης.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Ποῦ κεῖται ἡ Σιάμη; εἶναι τάχα μεγάλον βασίλειον; ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα; [Προϊ. 205, 206.]

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΟΓΚΙΝΗΣ.

215. *Ἡ αὐτοκρατορία τῆς Τογκίνης λέγουν ὅτι ἐκτείνεται ἐπάνω ὅλων τῶν πρὸς ἀνατολὰς*

τῆς Βίρμης καὶ Σιάμης χωρῶν, περικλείσα τὴν Κοκιγκίναν, τὴν Καμβοδίαν, καὶ τὸ Λάος, ἀλλὰ πολλὰ ὀλίγα γνωρίζονται μὲ βεβαιότητα περὶ τῶν χωρῶν τούτων.

Εἰς τὴν Τογκίναν λέγεται ὅτι ὁ λαὸς γράφουν τὰς προσευχάς των, καὶ τὰς καίσν οἱ ἱερεῖς ἔμπροσθεν τῶν εἰδώλων των.

Ἂν καὶ δεισιδαιμονέστατοι, εἶναι ὅμως γενικῶς εἰδήμονες, ἐνεργοὶ, καὶ φιλόπονοι, καὶ ἐπίσημοι μεταξὺ τῶν Ἀσιατικῶν διὰ τιμιότητα.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Κατὰ ποίαν διεύθυνσιν ἀπὸ τὴν Βίρμαν εἶναι ἡ Τογκίνα ; ποίας χώρας περιλαμβάνει ; πῶς συνορεύει ; ποῖος ποταμὸς τὴν διαπερνᾷ ; ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα ; ποῖος ἄλλος κυριώτερος τόπος ; ποῖος τόπος εἰς τὴν Καμβοδίαν ; ποῖος κόλπος κατ' ἀνατολὰς, καὶ ποία νῆσος ; [Κλίμ. Προϊ. 205, 206.]

ΜΑΛΑΚΚΑ.

216. Ἡ Μάλαια ἢ Μαλάκκα εἶναι θερμὴ μὲν, πλὴν εὔφορος χώρα, περιέχουσα πολλὰ βασίλεια ἀνεξάρτητα.

Τῆς χερσονήσου ταύτης ὁ λαὸς εἶναι μὲν εὐτολμοι καὶ ἐπιχειρηματίαι, ἀλλ' ἐπίσημοι δι' ἀπιστίαν καὶ σκληρότητα.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Λ'. Πῶς συνορεύει ἡ Μαλάκκα ; ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα πόλις ; [Κλίμ. καὶ Προϊ. 205, 206.]

ΚΙΝΑ.

217. Οἱ Σῖναι ἐπροσπάθουν ἀρχήτερα νὰ ὑπερασπίζωνται κατὰ τῶν Ταρτάρων διὰ τείχους μὲ πύλας καὶ πολυαρίθμους πύργους, τὸ περισσότερον τοῦ ὁποίου μένει ἀκόμη. Εἶναι δὲ ἀρκετὰ πλατὺ, ὥστε νὰ ἱππεύωσι διάφοροι κατὰ μέτωπον, ἐκτεινόμενον 1500 μίλια ὑπεράνω ποταμῶν καὶ ὑψηλῶν ὀρέων.

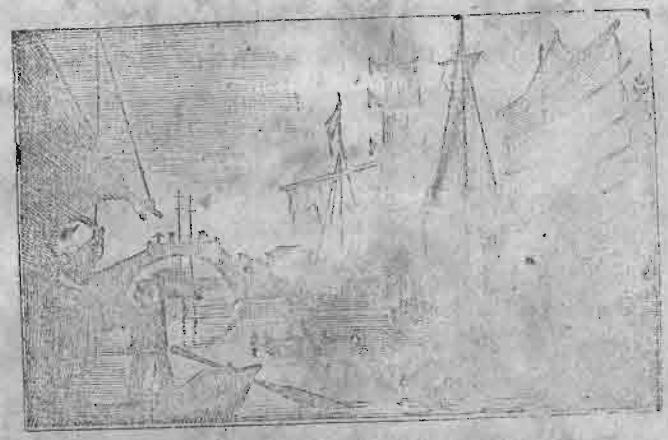

Ὄψις εἰς τὴν Κίναν.

Ἐπίσημος δὲ εἶναι ἡ Κίνα καὶ διὰ τὸ φυτὸν τοῦ τεΐου, ὡς καὶ διὰ τὰ ὡραῖά της φαρφούρια.

Ἡ κυρίως Κίνα δὲν εἶναι παρὰ μικρὸν μέρος τῆς Κινικῆς αὐτοκρατορίας, ἥτις περιλαμβάνει προσέτι τὴν Κινικὴν Ταρταρίαν καὶ Θιβετίαν. Ἡ γῆ τῆς Κίνας γεωργεῖται παντοχοῦ μὲ τὴν μεγίστην ἐπιμέλειαν, καὶ ζωοτροφεῖται ἄπειρος πληθυσμός· ἀλλὰ πάμπολλοι κατοικοῦν εἰς τὰ ὕδατα, καὶ οἱ πένητες πάσχεν δι' ἔλλειψιν τροφῆς.

Ὁ λαὸς εἶναι εὐφυεῖς μὲν καὶ φιλόπονοι, ἀλλὰ δειλοὶ, ἄτιμοι, καὶ ἄπιστοι εἰς τὴν μὲ ξένους συναναστροφήν των.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Πῶς συνορεύει ἡ Κίνα ; ποῦ εἶναι τὸ Κινικὸν τεῖχος ; εἰς ποῖον πλάτος κεῖται ἡ Κίνα ; τί πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὡς πρὸς τὸ κλίμα τῶν διαφόρων μερῶν ; τίνες εἶναι οἱ δύο κυριώτεροι ποταμοί ; ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα ; τίνες εἶναι οἱ κυριώτεροι λιμένες καὶ πόλεις ; πῦ εἶναι ἡ ἀξιολογωτέρα διώρυξ τῆς Κίνας ; ποία μεγάλη νῆσος κεῖται πλησίον τοῦ παραλίου ; ποῖον μικρὸν ἄθροισμα κεῖται ἐπέκεινα αὐτῆς ; ποῖαι χῶραι τῆς Ἀσίας ὑπόκεινται εἰς τὴν Κίναν ;

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΙΝΔΙΑ, ἢ ΑΣΙΑΤΙΚΑΙ ΝΗΣΟΙ.

Ζῶα τῶν Ἀσιατικῶν Νήσων.

218. *Τὰς Ἀσιατικὰς Νήσους ἐμποροῦμεν νὰ θεωρῶμεν ὡς ἐκτεινομένας μέχρι* 10° *Ν. πλάτους, καὶ* 130° *Α. μήκους.*

219. *Παράγουν δὲ τοὺς ὡραιοτάτους καρποὺς, κόμμεα, ἀρώματα, καὶ ὀρυκτά. Περισσεύει δὲ καὶ ἀπὸ ἄγρια ζῶα, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι ὁ οὐραγγουτάγγιος ἤτοι ἀγριάνθρωπος, ὁ κροκόδειλος, τίγρις, ρινόκερως, κτλ. Ὁ τίγρις καὶ ρινόκερως ἔχει πάλας αὐστηράς, εἰς τὰς ὁποίας ὁ ρινόκερως τινάζει πολλάκις τὸν ὑπεναντίον του εἰς τὸν ἀέρα μὲ τὸ κέρας του.*

220. *Εἰς τρία κυριώτερα συναθροίσματα διαιροῦνται αἱ νῆσοι αὗται, τὰς Σουνδικὰς Νήσους, τὰς Μολούκκας ἤτοι Ἀρωματικὰς Νήσους, καὶ τὰς Φιλιππινὰς Νήσους.*

ΑΙ ΣΟΥΝΔΙΚΑΙ ΝΗΣΟΙ.

221. *Αἱ Σουνδικαὶ Νῆσοι περικλείουν τὴν Σουμάτραν, Ἰαύαν, καὶ ἄλλας νήσους πρὸς νότον τοῦ Βορνέω καὶ τῆς Κέλεβες.*

Χορηγεῖ δὲ χρυσίον, ἀδάμαντας, καὶ κόμμεα· ἀλλὰ τὸ ἀξιολογώτερον αὐτῶν προϊὸν εἶναι τὸ πιπέρι.

Κατοικοῦνται ἀπὸ μίγμα Σινῶν, Μαλαίων, καὶ ἐντοπίων, καὶ ἔχει ἐμπόριον πολύ. Τὸ ἐνδότερον δὲν γνωρίζεται παρὰ ὀλίγον.

Ἡ Σουμάτρα ἔχει σειρὰν βουνῶν διαπερνῶσαν αὐτὴν, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ὕψιστον ὑπερβαίνει τὰς Ἄλπεις· ὅθεν τὸ κλίμα γενικῶς εἶναι τερπνὸν, καὶ ψυχρὸν εἰς τινὰ μέρη.

Ἡ Ἰαύα εἶναι νῆσος ὡραία καὶ εὔφορος, ἀλλὰ μὲ ὑπερβολὴν νοσώδης. Τώρα τὴν ἐξουσιάζουν οἱ Ὁλλανδοί.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Πόθεν ἀπὸ τὴν Μαλάκκαν εἶναι ἡ Σουμάτρα; ποῖον στενὸν τὴν χωρίζει; εἰς ποίαν ζώνην εὑρίσκεται; ποῦ εἶναι τὸ Βρεταννικὸν κατάστημα τῆς Βεγκούλης; ποῖον ἄλλον τόπον εὑρίσκεις; πόθεν ἀπὸ τὴν Σουμάτραν εἶναι ἡ Ἰαύα; ποῖον στενὸν μεταξύ των; ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα; τίνες εἶναι αἱ ἄλλαι κυριώτεραι τῶν Σουνδικῶν Νήσων;

ΒΟΡΝΕΟΝ ΚΑΙ ΚΕΛΕΒΕΣ.

222. *Τὸ Βόρνεον εἶναι νῆσος μεγαλωτάτη, κατεχομένη διόλου ὑπὸ τῶν ἐντοπίων.*

Εἶναι δὲ πλησία εἰς χρυσὸν, ἀδάμαντας, μαργαρίτας, καὶ φυτὰ πολύτιμα, καὶ φημίζεται ὡς ἡ διαμονὴ τοῦ οὐραγγυταγγίου, ζώου ὁμοιοτάτου μὲ τὸν ἄνθρωπον.

223. *Ἡ Κέλεβες εἶναι καρποφόρος νῆσος, ὀλίγον γνωρισμένη, μὲ κατάστημα εἰς τὴν Μακασσὰρ, ἀνῆκον εἰς τοὺς Ὁλλανδούς. Οἱ ἐντόπιοι λέγονται ὅτι εἶναι εὐφυεῖς καὶ ἀνδρεῖοι, πλὴν θηριώδεις καὶ σκληροί.*

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.—Α'. Ποῦ εἶναι τὸ Βόρνεον; ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα; μεταξὺ ποίων νήσων κεῖται ἡ Κέλεβες; ποῦ εἶναι ἡ Μακασσάρ;

ΑΙ ΜΟΛΟΤΚΚΑΙ, ἢ ΑΡΩΜΑΤΙΚΑΙ ΝΗΣΟΙ.

224. *Αἱ Μολοῦκκαι ἢ Ἀρωματικαὶ Νῆσοι παράγεν ἀρώματα, καὶ μάλιστα τὸ μοσχοκάρυον ϗ γαρόφαλον. Τώρα ανήκεν εἰς τὴν Ὁλλανδίαν.*

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.—Α'. Ποῖαι νῆσοι περικλείονται εἰς τὰς Μολούκκας; Ποια εἶναι ἡ μεγίστη; Ἀνάφερε τὴν σχετικὴν θέσιν τῶν ἄλλων.

ΦΙΛΙΠΠΙΝΑΙ ΝΗΣΟΙ.

225. *Τὰς Φιλιππινὰς Νήσους ἐξευρίσκουν οἱ Ἱσπανοὶ, οἵτινες ἔλαβαν ἀπ' αὐτὰς μεγάλα εἰσοδήματα.*

Γεννοῦν δὲ χρυσὸν καὶ ἄλλα μέταλλα, μὲ βαμβάκιον, ὀρύζιον, καὶ ζάχαρον πλεσιοπαρόχως.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.—Α'. Ποία εἶναι ἡ μεγίστη τῶν Φιλιππινῶν Νήσων; τίνες ἄλλαι εἶναι αἱ κυριώτεραι; ποία εἶναι ἡ κυριωτέρα πόλις, καὶ πόσον τὸ μέγεθός της;

ΑΟΥΣΤΡΑΛΙΑ.

226. *Οἱ περισσότεροι τοῦ λαοῦ τῆς Ἀυστραλίας κατοικοῦν εἰς ἀγροίκους καλύβας ἐκ φλοιοῦ, κτισμένας πολλάκις ἐπὶ ξύλων πλεόντων εἰς ποταμούς· ϗ τινὲς δὲ κοιμῶνται ἐπ' ἄνω εἰς δένδρα.*

227. *Τὰ ἔθνη ταῦτα εἶναι εἰς ἀγροικοτέραν κατάστασιν κοινωνίας παρ' ὁποιονδήποτε ἄλλο γνωσθὲν, μὲ κυβέρνησιν πατριαρχικὴν, καὶ, καθόσον ἐμπορεῖ νὰ ἀνακαλυφθῇ, χωρὶς θρησκείαν τινὰ, ἢ γνῶσιν μελλούσης ὑπάρξεως.*

Πολλαὶ φυλαὶ μεταξύ των εἶναι χωρὶς καλύβας, ἐνδύματα, πλοιάρια, ἢ ἐργαλεῖα διὰ νὰ κυνηγῶσι καὶ ὀψαρεύωσι, ϗ τρέφονται ἀπὸ καρπὸς,

ὀστρακόδερμα, ἕως δὲ καὶ ἀπὸ βρούχους καὶ σκώληκας.

Περὶ τοῦ μέρους τούτε τῆς οἰκεμένης γνωρίζεται πολλὰ ὀλίγον, ἐκτὸς περὶ τῶν παραλίων.

228. *Οἱ κάτοικοι τῆς Νέας Ὁλλανδίας καὶ Νέας Γεϊνέας, καὶ τῶν σιμὰ τῆς δευτέρας νήσων, ἀνήκεν εἰς τὸ Ἀφρικανὸν γένος. Οἱ δὲ τῶν Νέων Ἡβρίδων, Νέας Ζηλανδίας, καὶ τῶν νοτιωτέρων νήσων, ὁμοιάζεν τοὺς Ἀσιανούς.*

Ἐρωτήσεις.—Α'. Ποίου εἴδους κατοικίας ἔχουν οἱ Ἀουστραλιανοί; ποία εἶναι γενικῶς ἡ ὡς πρὸς τὸν πολιτισμὸν κατάσασις αὐτῶν; Τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ φυλῶν τινῶν; Τί γνωρίζεται περὶ τῶν χωρῶν τούτων; Εἰς ποῖα γένη ἀνήκουν οἱ κάτοικοι; Μεταξὺ ποίων ὠκεανῶν κεῖται ἡ Ἀουστραλία; (Ἴδε πίνακα τοῦ Κόσμου.) ποῖαι εἶναι αἱ δύο μεγαλήτεραι νῆσοι; ποῖαι εἶναι τινὲς τῶν μικροτέρων πρὸς ἀνατολὰς τῆς Νέας Γεϊνέας; ποῖαι πρὸς δυσμὰς τῆς νήσου ταύτης; ποῖος πορθμὸς μεταξὺ τῆς Νέας Ὁλλανδίας καὶ Νέας Γουϊνέας; ποία νῆσος πρὸς ἀνατολὰς τῆς Νέας Ὁλλανδίας; ποία πρὸς νότον αὐτῆς, καὶ ποῖος πορθμὸς τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν Νέαν Ὁλλανδίαν; ποία μεγάλη νῆσος νοτιανατολικὰ τῆς Νέας Ὁλλανδίας; ποῖαι εἶναι τινὲς ἀπὸ τὰς ἄκρας τῆς Νέας Ὁλλανδίας;

ΝΕΑ ΟΛΛΑΝΔΙΑ.

229. *Ἡ Νέα Ὁλλανδία εἶναι νῆσος ἐκτεταμένη, ἓν τέταρτον μόνον μικροτέρα τῆς Εὐρώπης.*

Τῆς Νέας Ὁλλανδίας οἱ κάτοικοι ὁμοιάζεν γενικῶς τοὺς Ἀφρικανοὺς εἰς κάθε τι, πλὴν εἰς τὴν εὐθύτητα τῶν τριχῶν· ἀλλ' εὑρίσκονται τινὲς μεταξύ των τοῦ Μαλαϊκοῦ γένες.

Οἱ Βρετανοὶ ἐκατάστησαν ἀποικίαν εἰς τὸν Ἰαξονικὸν Λιμένα, (ἀρχήτερα δὲ εἰς τὸν Βοτανικὸν Κόλπον,) ὅπε στέλλεν κακούργες ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν.

Ἐκατοικίσθη προσέτι ἀπὸ τοὺς Βρετανοὺς

ἡ πρὸς μεσημβρίαν τῆς Νέας Ὀλλανδίας νῆσος, Βανδιεμενὴ Γῆ.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.—Α'. Πόσον εἶναι τὸ μέγεθος τῆς Νέας Ὀλλανδίας ὡς πρὸς τὸ τῆς Εὐρώπης; ποῖος κόλπος εἰς τὸ βορεινὸν μέρος τῆς Νέας Ὀλλανδίας; (Κόλπος τῆς Καρπενταρίας.) ποῦ εἶναι ὁ Ἰαξονικὸς Λιμήν; ποῦ εἶναι ἡ Σίδνεια; ποῦ κεῖται ἡ Βανδιεμενὴ Γῆ; ποῖον κατάστημα ἐπ' αὐτῆς;

ΝΕΑ ΖΗΛΑΝΔΙΑ.

230. Ἡ Νέα Ζηλανδία περιέχει δύο μεγάλας καρποφόρους νήσους, αἵτινες ἀπολαύουν κλίμα γλυκὺ ὡς τὸ τῆς Γαλλίας.

Ὁ λαὸς εἶναι ὑψηλοὶ καὶ εὐειδεῖς τὸ σῶμα, πολιτισμένοι δὲ περισσότερον παρὰ εἰς κάνεν ἄλλο μέρος τῆς Ἀβστραλίας. Εἶναι μὲν ἀνδρεῖοι καὶ γενναῖοι εἰς πολλά· τρώγουν ὅμως τὰ σώματα τῶν εἰς πόλεμον φονευομένων ἐχθρῶν των.

Εἷς τῶν βασιλέων ὑπεδέχθη μὲ πολλὴν εὔνοιαν Χριξιανοὺς ἀποξολοκήρυκας, οἵτινες ἀρχίζων νὰ εἰσάγωσι μεταξὺ τοῦ λαοῦ τὸν πολιτισμὸν καὶ Χριστιανισμόν.

Ἐρωτήσεις. — Α'. Ποῖον εἶναι τὸ κλίμα τῆς Νέας Ζηλανδίας; τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τοῦ λαοῦ; ποία βελτίωσις ἀρχίζει μεταξύ των; πόσαι νῆσοι ἀνήκουν εἰς τὴν Νέαν Ζηλανδίαν; ποῖος πορθμὸς τὰς διαιρεῖ; (Ἴδε πίνακα τοῦ Κόσμου.)

ΝΕΑ ΓΟΤΙΝΕΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑΙ ΝΗΣΟΙ.

231. Ἡ Νέα Γοϊνέα, Νέα Βρετανία, καὶ αἱ γειτονεύουσαι νῆσοι, κείμεναι εἰς τὸ βορειανατολικὸν μέρος τῆς Ἀβστραλίας, ἐξετάσθησαν ὀλίγον.

Εἶναι δὲ πλούσιαι εἰς φυτικὰ προϊόντα, καὶ διακρίνονται ὡς ἡ κυριωτέρα διατριβὴ τοῦ πτηνοῦ τὸ παραδείσου.

232. Ἡ Νέα Καληδονία καὶ αἱ Νέαι Ἡβρίδες

λέγονται ὅτι εἶναι ἄκαρποι καὶ βραχώδεις νῆσοι. Οἱ κάτοικοι δὲ κτίζουν εὐμόρφους καλύβας, καὶ τρέφονται ἀπὸ ῥίζας καὶ ὀψάρια.

Ἐρωτήσεις. — Α'. Ποῖαι νῆσοι κεῖνται πρὸς ἄρκτον τῆς Νέας Ὀλλανδίας; Τί γνωρίζεται περὶ αὐτῶν; Τίνες εἶναι πρὸς ἀνατολὰς τῆς Νέας Ὀλλανδίας; Τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ αὐτῶν;

ΠΟΛΥΝΗΣΙΑ.

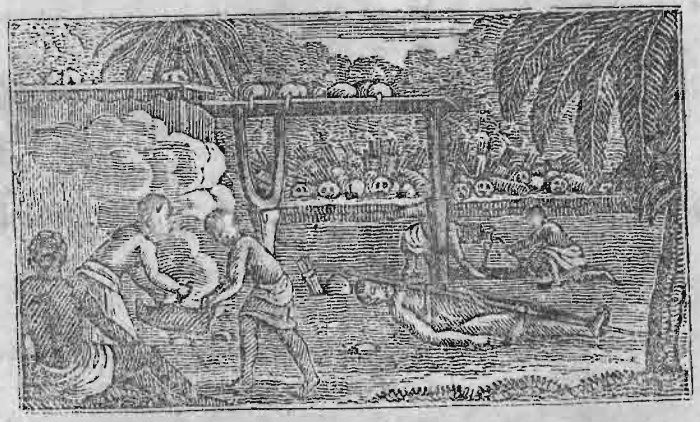

Ἀνθρώπινα σφάγια εἰς τὴν Πολυνησίαν.

233. Ἡ Πολυνησία περικλείει τὰς εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανὸν νήσους, τὰς κειμένας πρὸς ἀνατολὰς τῶν Φιλιππινῶν Νήσων καὶ τῆς Ἀουστραλίας. (Ἴδε πίνακα τοῦ Κόσμου.) Εἰς σχεδὸν ὅλας τὰς νήσους ταύτας συνήθεια ἐχρημάτισε νὰ θυσιάζωσιν ἀνθρώπινα σφάγια εἰς τοὺς θεούς των.

234. Τὸ κλίμα τῶν νήσων τούτων εἶναι γενικῶς τερπνόν, καὶ ἀφθονοῦν ἀπὸ καρποὺς ὡραίους, μάλιστα δὲ τὸν ἀρτόκαρπον, τὸν ὁποῖον μεταχειρίζονται ἀντὶ ψωμίου.

235. Ὁ λαὸς εἶναι πραότατοι, εὐγενικοί, καὶ, ὡς βάρβαροι, εὐφυεῖς· πλὴν ἄτιμοι, κακοήθεις, καὶ σκληροὶ εἰς πολλὰ των ἔθη.

236. *Τὰ πλειότερα τῶν ἐθνῶν τῆς Πολυνησίας εἶναι ἀκόμη ἔκδοτα εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν· ἀλλ' οἱ κάτοικοι τῶν Κοινωνικῶν καὶ Σανδουϊκῶν Νήσων ἠφάνισαν τὰ εἴδωλα καὶ τοὺς ναούς των, καὶ ὑπεδέχθησαν Χριστιανοὺς ἀποστολοκήρυκας.*

Ἐρωτήσεις.—Α'. Τί εἶναι ἡ Πολυνησία; ποῖον ἔθος ἐπεκράτησε γενικῶς; εἰς ποίαν ζώνην κεῖνται αἱ πλειότεραι τῶν νήσων τούτων; ποῖον ἀποτέλεσμα πρέπει νὰ ἔχῃ ἡ θέσις αὐτῶν ὡς νήσων ἐπάνω εἰς τὸ κλίμα των; [Ἴδε § 114.] ποῖον εἶναι πραγματικῶς τὸ κλίμα των; ποῖα εἶναι τινά των προϊόντα; ποῖος εἶναι ὁ χαρακτὴρ τοῦ λαοῦ; ποία εἶναι ἡ θρησκεία των;

ΝΗΣΟΙ ΠΡΟΣ ΑΡΚΤΟΝ ΤΟΥ ΙΣΗΜΕΡΙΝΟΥ.

237. *Τῶν Πελεϊάδων Νήσων οἱ κάτοικοι εἶναι ἄκρως φιλόξενοι, καὶ ἐπίσημοι διὰ τιμιότητα καὶ ἀγνείαν.*

238. *Εἰς τὰς Καρολίνας συχνάζουν πλοῖα ὕστερον ἀπὸ ναξείδια εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν, διὰ τὸν καλὸν αὐτῶν ἀέρα καὶ κλίμα.*

239. *Αἱ Σανδεϊκαὶ Νῆσοι ὑποθέτονται νὰ περιλαμβάνωσι 400,000 κατοίκων. Ἡ μεγίστη αὐτῶν εἶναι 180 μίλια μακρὰ, καὶ 72 πλατεῖα. Χριστιανοὶ ἀποστολοκήρυκες ἐκ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν διδάσκουν τώρα τὸν λαὸν τῶν νήσων τούτων.*

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος—Α'. Ποῖαι εἶναι αἱ κυριώτεραι νῆσοι πρὸς ἄρκτον τοῦ Ἰσημερινοῦ; κατὰ ποίαν διεύθυνσιν ἀπὸ τὰς Φιλιππινὰς Νήσους εἶναι αἱ Λησστρικαὶ καὶ αἱ Καρολῖναι; εἰς ποῖον μῆκος εἶναι αἱ Σανδεϊκαὶ Νῆσοι; ποία εἶναι ἡ μεγίστη τῶν Σανδουϊκῶν Νήσων; ποῖαι εἶναι τινὲς τῶν μικρῶν νήσων τῶν κειμένων μεταξὺ τῶν Σανδουϊκῶν καὶ Καρολινῶν;

ΝΗΣΟΙ ΠΡΟΣ ΝΟΤΟΝ ΤΟΥ ΙΣΗΜΕΡΙΝΟΥ.

240. *Τῶν Φιλικῶν Νήσων οἱ κάτοικοι φημίζονται διὰ φιλοπονίαν, καθαριότητα, καὶ ἐμπειρίαν εἰς τὴν γεωργικὴν καὶ εἴδη τινὰ χειροτεχνημάτων.*

241. *Τῶν Ναυτίλου Νήσων οἱ κάτοικοι εἶναι παραδόξως εὔρωστοι καὶ ὑψηλοὶ, καὶ θηριωδέστεροι ἀπὸ τοὺς γείτονάς των.*

242. *Ὁ λαὸς τῶν Κοινωνικῶν Νήσων εἶναι τὸ πρῶτον παράδειγμα ἔθνους, ἐπιστραφέντος εἰς τὸν Χριστιανισμὸν ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας νεωτέρων ἀποστολοκηρύκων.*

243. *Τῶν Μαρκουεσῶν οἱ κάτοικοι εἶναι, ὡς λέγεται, λευκοὶ σχεδὸν καθὼς οἱ Εὐρωπαῖοι, μὲ τακτικὰς μορφὰς καὶ χαρακτῆρας.*

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. —Α'. Ποῖα εἶναι τὰ κυριώτερα συναθροίσματα νήσων πρὸς μεσημβρίαν τοῦ Ἰσημερινοῦ; Εἰς ποῖον μῆκος εἶναι αἱ Φιλικαὶ καὶ αἱ Ναυτίλου Νῆσοι; ποία εἶναι ἡ κυριωτέρα τῶν Φιλικῶν Νήσων; ποία ἡ κυριωτέρα τῶν Ναυτίλου Νήσων; Κατὰ ποίαν διεύθυνσιν ἀπὸ τὰς Φιλικὰς Νήσους εἶναι αἱ Κοινωνικαὶ Νῆσοι; Τίνες εἶναι αἱ πρώτισται τῶν Νήσων τούτων; ποῦ εἶναι αἱ Μαρκουέσαι; Εἰς ποῖον μῆκος εἶναι αἱ νῆσοι αὗται; ποῖαι μοναδικαὶ νῆσοι πρὸς νότον καὶ ἀνατολὰς τῶν ἀθροισμάτων τούτων;

ΣΜΔ'. ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΟΣ,

Εἰς τὴν Ἀσίαν, Ἀστραλίαν, καὶ Πολυνησίαν.

Ἂν ἐπιθυμῇ τις, εἰς τὴν Ἑλλάδα εὑρισκόμενος, νὰ περιέλθῃ τὴν Ἀσίαν, θέλει εἶσθαι καλήτερον νὰ ἐκπλεύσῃ διὰ τὴν Σμύρνην, ὅπου συχνάζουν Ἑλληνικὰ πλοῖα.

Περίγραψε τὸν δρόμον σου ἀπὸ τὰς Ἀθήνας εἰς τὴν Σμύρνην· ποίου εἴδους λαὸν προσμένεις νὰ ἴδῃς ἐκεῖ; [198.] ποῖον δρόμον θέλεις ὑπάγειν διὰ νὰ ἐπισκεφθῇς τὴν Ἔφεσον; [Ἴδε πίνακα τῆς Εὐρώπης.]

Περιηγηταὶ εἰς τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν συνήθως ἀφίνουν τὰ γένειά των, καὶ ἐνδύνονται ὡς οἱ Τοῦρκοι.

Ποίας θαλάσσας καὶ ποῖον πορθμὸν πρέπει νὰ περάσῃς διὰ νὰ ἐπισκεφθῇς τὴν Κωνσταντινούπολιν; [Ἴδε πίνακα τῆς Εὐρώπης.] πῶς πρέπει νὰ κάθησαι καὶ νὰ τρώγῃς ἐδῶ; ποῖος Ῥωσικὸς λιμὴν εἶναι σιμώτερα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν; ποίας θαλάσσας πρέπει νὰ περάσῃς διὰ νὰ ἐπισκεφθῇς τὴν Κιρκασσίαν; ποῦ εἶναι ἡ Ἀστραχάν;

Εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Σιβηρίας ἤθελες μὲν εὐαρεστηθῆν ὁδοιπορῶν ἐπὶ ἁμαξῶν συρομένων ἀπὸ σκύλους, ἀλλ' ἐπωφελέστερα θέλεις ἐξοδεύσειν τὸν καιρόν σου εἰς ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου, παρὰ ἐκτελῶν τὴν μακρὰν, ψυχρὰν, καὶ δύσκολον διὰ μέσου αὐτῆς ὁδοιπορίαν.

Τί εὕρηκαν ἄλλοι περιηγηταὶ εἰς τὴν Σιβηρίαν, καὶ πῶς τὴν μεταχειρίζεται ἡ Ῥωσία ὡς τόπον ποινῆς ; [187.] διὰ ποίου λιμένος ἐπὶ τῆς Κασπίας ἐμπορεῖς νὰ περάσῃς, νὰ ἴδῃς Τεφλίδα τὴν πρωτεύουσαν τῆς Γεωργίας ; κατὰ ποίαν διεύθυνσιν πρέπει νὰ ὑπάγῃς πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Ἱερουσαλήμ ; ποίους τόπους θέλεις περάσειν, καὶ τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ αὐτῶν ; μὴ λείψῃς νὰ ἐπισκεφθῇς τὸ ὄρος Ἀραράτ, τὸ εἰς τὴν Ἀρμενίαν, ὅπου ἀνεπαύθη ἡ Κιβωτὸς μετὰ τὸν κατακλυσμόν.

Τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ Συρίας ; Τίς ἔζη τοπάλαι αὐτοῦ, καὶ ποῖα μεγάλα συμβάντα ἠκολούθησαν ; (198.)

Κατὰ ποίαν διεύθυνσιν ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ εἶναι ἡ Αἴγυπτος ; ποῦ θέλεις εὑρεῖν τὰ λαμπρὰ ἐρείπια τῆς Παλμύρας ; [Ἴδε πίνακα τῆς Ἀφρικῆς.]

Ἂν θέλῃς νὰ ἴδῃς τὴν Ἀραβικὴν ἔρημον, καὶ νὰ ἐπισκεφθῇς τὸ ὄρος Σινᾶ, πρέπει νὰ φέρῃς μαζῆ σου ὕδωρ εἰς δερματίνους ἀσκοὺς, καὶ νὰ προμηθευθῇς καμήλους, αἵτινες ἐμποροῦν νὰ πίωσιν ἀπομιᾶς ἀρκετὸν διὰ ἡμέρας τινάς.

Ποία εἶναι τῆς Μέκκας ἡ διεύθυνσις ἀπὸ τὸ ὄρος Σινᾶ ; Κατὰ ποίαν διεύθυνσιν εἶναι ἡ Μόχα, ἥτις γεννᾷ τὸν κάλλιστον καφέ ;

Τίνες εἶναι πλέον πολιτισμένοι, οἱ ἐπὶ τῆς παραλίας Ἄραβες, ἢ οἱ εἰς τὸ ἐνδότερον ; [208.] ποῖον λιμένα θέλεις εὑρεῖν εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης ; [Ἴδε πίνακα τῆς Ἀφρικῆς.] ποῖον δρόμον θέλεις ἐπάρειν διὰ θαλάσσης, νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν Βούσιριν τῆς Περσίας ;

Παρατήρησε εἰς τὸν Περσικὸν Κόλπον τοὺς ταλαιπώρους δύτας, οἵτινες εἶναι δοῦλοι, ἀναγκασμένοι νὰ ῥιψοκινδυνεύωσι τὰς ζωάς των πρὸς ἀπόκτησιν τῶν μαργαριτοστρειδίων.

Πῶς ὁδοιποροῦν αἱ κυρίαι εἰς τὴν Περσίαν ; θέλεις ἄραγε ἰδεῖν τὰ πρόσωπά των ; κατὰ ποίαν διεύθυνσιν θέλεις ὑπάγειν εἰς τὴν ἀρχαίαν μητρόπολιν ; ποία εἶναι ἡ νεωτέρα πρωτεύουσα, καὶ τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τῶν πόλεων τούτων ; πῶς ἐδιαιρέθη ἡ Περσία ; (200.) πῶς θέλεις ὑπάγειν εἰς τὸ ἀνατολικὸν αὐτῆς μέρος ; εἶναι τῆς χώρας ταύτης οἱ κάτοικοι ὡς οἱ τῆς Δυτικῆς Περσίας ;

Ποῖα πράγματα λόγου ἄξια θέλεις ἰδεῖν εἰς τὴν Ἀνεξάρτητον Ταρταρίαν ; [196.] πῶς σὲ ἀρέσκει ὁ τρόπος, κατὰ τὸν ὁποῖον ζοῦν ἐδῶ, καὶ πῶς ἡ τροφή των ; [195.] ποῖα ὄρη πρέπει νὰ περάσῃς διὰ νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν Κινικὴν Ταρταρίαν ; ποία χώρα θέλει σύρεσθαι πλησίον σου ;

Ἐμπορεῖς τώρα νὰ ὑπάγῃς νὰ ἴδῃς τὸν Μέγαν Λάμαν. (Ἴδε 201.) Ἐνθυμοῦ δὲ, ὅταν ὑπάγῃς πρὸς ἐπίσκεψιν μεγάλου τινὸς ἀνδρὸς εἰς τὴν Ἀσίαν, νὰ φέρῃς μαζῆ σου τίμιόν τι δῶρον.

Ποίαν ἔρημον χρεία νὰ περάσῃς διὰ νὰ φθάσῃς εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ταρταρίαν ; θέλεις εὑρεῖν ἐκεῖ πόλεις τινάς ;

Ἴσως, ἐνῶ περνᾷς, ἴδῃς ἀβοηθήτους, ἡλικιωμένους τινὰς ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους ἀφῆκαν τὰ τέκνα των ν' ἀποθάνωσι τῆς πείνας.

Ποῖον μικρὸν μὲν, πλούσιον δὲ βασίλειον εἶναι τώρα πρὸς ἀνατολάς σου ; ποῖον τεῖχος ἀνάγκη νὰ περάσῃς διὰ νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν Κίναν ; ἂν λάβῃς ἄδειαν νὰ περιηγηθῇς τὴν Κίναν, [τὸ ὁποῖον δὲν γίνεται, πλὴν ἂν ἦσαι εἰς τὴν συνοδίαν πρέσβεως,] πόθεν θέλεις ὑπάγειν εἰς τὴν μητρόπολιν ; ποῖος εἶναι ὁ δρόμος σου ἐκεῖθεν εἰς τὴν Ναγκίναν, καὶ Καντῶνα ; ποία εἶναι ἡ γενικὴ τοῦ λαοῦ κατάστασις ; [217.]

Ἐμπορεῖς τώρα νὰ ἐκδυθῇς ὅλα σου τὰ παχέα ἐνδύματα, διότι θέλουν σὲ εἶσθαι ἄχρηστα εἰς τοὺς τόπους τούτους.

Πῶς θέλεις ὑπάγειν νὰ ἐπισκεφθῇς ὅλας τὰς πρωτευούσας τῆς ἐκτὸς τοῦ Γάγγου Ἰνδίας ; ποῖον εἶδος ὀχήματος θέλεις εὑρεῖν ; [213.] ποίου εἴδους οἴκους ; [214.] τολμᾷς νὰ ἐπισκεφθῇς τὴν Μαλάκκαν ; [Ἴδε 216.] κατὰ ποίαν διεύθυνσιν θέλεις ὑπάγειν εἰς τὴν Καλκοῦτταν ;

Τί νομίζεις περὶ τῶν Ἰνδῶν ; χρειάζονται διδασκαλίαν τινὰ καὶ ἀναμόρφωσιν ; [210.] εἰς ποίαν γειτονεύουσαν χώραν δύνασαι νὰ ὑπάγῃς πρὸς ἀποφυγὴν τῆς θερμότητος ; (202.) Ποία νῆσος πρὸς νότον τῆς Ἰνδοστὰν, καὶ ποῖον ἄρωμα ἐμπορεῖς νὰ εὕρῃς ἐκεῖ ; (211.)

Εἰς τὰς ἄλλας νήσους τῆς Ἀσίας θέλεις ἐμπορέσειν νὰ ἐπισκεφθῇς μόνον τὰ Εὐρωπαϊκὰ καταστήματα· πρόσεχε δὲ, ἐνῷ ὑπάγεις, ἀπὸ τοὺς ἀπίστους Μαλαίους, οἵτινες ἐπισκέπτονται πλοῖα φιλικῶς, καὶ ἔπειτα φονεύουν ὅλους τοὺς ἐπ' αὐτῶν.

Ποῖον δρόμον θέλεις λάβειν διὰ νὰ ἐπισκεφθῇς τὰ κυριώτερα Εὐρωπαϊκὰ καταστήματα εἰς τὰς νήσους τῆς Ἀσίας, ἀρχίζων ἀπὸ τὴν Σουμάτραν ; περίγραψε τὰς ὁποίας μέλλεις νὰ ἴδῃς εἰς τὸ ταξειδιόν σου νήσους, καθόσον γνωρίζονται, σελειόνων τὸν δρόμον σου εἰς τὰς Ἀρωματικὰς Νήσους· πῶς σὲ ἀρέσκουν τὸ φαινόμενον καὶ τὰ ἤθη τοῦ λαοῦ εἰς τὴν Ἀουστραλίαν ; ποίους Εὐρωπαίους θέλεις ἰδεῖν εἰς τὴν Νέαν Ὁλλανδίαν ; ποίαν ἀποστολικὴν στάσιν θέλεις εὑρεῖν εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ κόσμου ; ποῖον λαὸν τῆς Ἀουστραλίας προτιμᾷς ;

Ποῖον ἔθνος Χριστιανικὸν θέλεις εὑρεῖν εἰς τὴν Πολυνησίαν ; (242.) περίγραψε τὰς ὁποίας διαβαίνεις νήσους, ἐνῷ ὑπάγεις πρὸς αὐτούς. (240, 241.)

Ὅταν φθάσῃς εἰς τὴν Ὀταχείτην, θέλεις εὑρεῖν πολλὰς Χριστιανικὰς ἐκκλησίας, καὶ τὸν λαὸν ἀρχίζοντα νὰ ἦναι φιλότονος, καὶ πρόθυμος νὰ φωτισθῇ.

Ποῖαι νῆσοι βορειανατολικῶς τούτων ; τί δύνασαι νὰ εἴπῃς περὶ αὐτῶν ; (243.) κατὰ ποίαν διεύθυνσιν θέλεις ὑπάγειν νὰ εὕρῃς τὰς Σανδουϊκὰς Νήσους, ὅπου ὑπῆγαν ἀποστολοκήρυκες ἐκ τῆς Ἀμερικῆς ; ποῖον δρόμον θέλεις λάβειν νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὰ ἴδια ἀπὸ τὸ Κέρας Ἀκρωτήριον, καὶ ποίας χώρας θέλεις περάσειν ;

ΣΜΕ΄. ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ.

Πολυάριθμοι μεγαλοπόλεις εὑρίσκονται εἰς τὴν Ἀσίαν, πλὴν εἰς τὸ φαινόμενον αὐτῶν κατώτεραι τῶν τῆς Εὐρώπης. Αἱ οἰκοδομαὶ εἶναι γενικῶς χαμηλαὶ, καὶ πλήρεις κατοίκων. Αἱ ῥύμαι δὲ στενώταται, ἄτακτοι, καὶ ῥυπαραὶ, καὶ συνήθως ἄστρωτοι.

Εἰς τὴν Λυτικὴν Ἀσίαν, τῶν περισσοτέρων πλουσίων αἱ κατοικίαι εἶναι πέτριναι ἢ πλίνθιναι. Γενικῶς δ' ἔχουν εἰς τὸ κέντρον αὐλὴν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν λαμβάνουν τὸ πλειότερον τοῦ φωτὸς καὶ ἀέρος των, καὶ ἥτις πολλάκις εἶναι καλλωπισμένη μὲ κήπους καὶ βρύσεις. Αἱ οἰκίαι εἶναι μὲν συχνὰ μεγαλοπρεπεῖς ἐντός· ἀλλὰ πρὸς τὸν δρόμον ἢ δὲν ἔχουν ποσῶς ἢ ἔχουν ὀλιγώτατα παράθυρα, καὶ παρουσιάζουν εἰς τὸν διαβάτην πληκτικὴν μόνον διαδοχὴν ὑψηλῶν τοίχων, καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καφάσιόν τι, ὁμοιάζουσαι εἰς τὸ φαινόμενον σειρὰν φυλακῶν. Αἱ στέγαι εἶναι συνήθως ὁμαλαὶ, ὥστε οἱ κάτοικοι δύνανται νὰ περνῶσιν ἀπὸ οἴκου εἰς οἶκον χωρὶς νὰ καταβαίνωσιν εἰς τὸν δρόμον. Πολλάκις δὲ κοιμῶνται εἰς τὰ δώματα, τὸ καλοκαίριον. Τῶν πενήτων αἱ κατοικίαι συνήθως εἶναι χαμηλαὶ καὶ εὐτελεῖς, κατασκευασμέναι ἀπὸ λάσπην, ἢ μίγμα λιθαρίων καὶ πηλοῦ.

Ἀντὶ ἐκκλησιῶν, αἱ Μωαμεθανικαὶ πόλεις

ἔχουν τζαμία, τὰ ὁποῖα εἶναι συχνάκις λαμπρότατα. Εἰς ἑκάστε δὲ τζαμίου τὸ πλάγιον εἶναι μιναρέδες, ἤτοι ὑψηλοὶ κυκλοειδεῖς πύργοι, μὲ δῶμα σιμὰ τῆς κορυφῆς, ἐκ τοῦ ὁποίου καλεῖται ὁ λαὸς εἰς τὴν προσευχήν.

Τὰς πόλεις τῆς Τουρκίας, ὡς καὶ τὰς τῆς Ἀφρικῆς, ἐπισκέπτεται συχνὰ τὸ θανατικὸν, καὶ ἀφανίζει μέγα πλῆθος τῶν κατοίκων.

Τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Νοτίου Ἀσίας αἱ πόλεις (πλὴν ὀλίγων εἰς τὴν Ἰνδοστὰν) εἶναι ἀθλίως κτισμέναι, καὶ πολὺ κατώτεραι τῶν τῆς Δυτικῆς Ἀσίας. Γενικῶς εἶναι χαμηλαὶ, ἀχυροσκεπασμέναι καλύβαι, ἀπὸ λάσπην ἢ εἶδός τι καλαμίου. Ἕως καὶ τὸ παλάτιον τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Κίνας δὲν εἶναι πλὴν συνάθροισμα εὐτελῶν καλυβῶν, πλουσίως χρυσωμένων, καὶ στολισμένων μὲ λαμπρὰ παραπετάσματα καὶ ἄλλους καλλωπισμούς. Τὸ ὑλικὸν, ἐκ τοῦ ὁποίου αἱ πόλεις αὗται κατασκευάζονται, εἶναι τόσον ἀσθενὲς, ὥστε συχνάκις ἐξολοθρεύονται ἀπὸ πῦρ, ἀλλ' ἀνοικοδομοῦνται εὐκόλως. Οἱ ναοὶ καὶ βωμοὶ τῶν εἰδώλων εἶναι γενικῶς αἱ μόναι οἰκοδομαὶ, αἵτινες ἔχουν κάλλος τι, καὶ αὗται δὲ εἶναι πολλάκις λαμπρῶς καλλωπισμέναι μὲ χρυσίον καὶ χρυσώματα, ἐξαιρέτως εἰς τὴν Κίναν καὶ Βίρμαν.

Αἱ πλειότεραι τῶν πόλεων τῆς Ἀσίας εἶναι περικυκλωμέναι ἀπὸ τείχη, συνήθως πήλινα, ἢ πλίνθινα. Πολλαὶ δὲ αὐτῶν εἶναι κατὰ μέρος εἰς ἐρείπια, ἢ περιτριγυρισμέναι ἀπὸ τὰ ἐρείπια χρόνων ἀρχαίων.

Ἡ Ἀστραχὰν εἶναι μεγάλου ἐμπορίου τόπος, κείμενος ἐπὶ νήσου εἰς τὸν Βόλγαν. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς εἶναι μικτὸν συνάθροισμα ἐκ διαφόρων ἐθνῶν. Τὸ Ἰρκούτισκον, ἡ κυρι-

ωτέρα πόλις τῆς Ἀνατολικῆς Σιβηρίας, εἶναι τόπος ἀρκετοῦ ἐμπορίου ϗ πληθυσμοῦ, ὁμοιάζων Εὐρωπαϊκὰς πόλεις εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ δημοσίας του οἰκοδομάς. Ἡ Τοβόλσκα καὶ Τόμσκα εἶναι ἀξιόλογοι διὰ τὸ ἐμπόριον, τὸ διὰ μέσου αὐτῶν ἐνεργούμενον μεταξὺ Ῥωσίας καὶ Κίνας. Ἡ Τεφλὶς φημίζεται διὰ τὰ θερμά της λουτρά.

Τὰ Μαράκανδα ἦτον ἀρχήτερα ἡ ὀνομαστοτέρα πόλις τῆς Ἀνατολῆς. Τὰ Βούκαρα εἶναι ἀρκετὰ ἐμπορικὸς ϗ ἀξιόλογος τόπος. Εἶναι δ' ἐπίσημοι καὶ αἱ δύο διὰ τὰς Μωαμεθανικάς των σχολάς.

Ἡ Τεχεράν εἶναι προηγμένως ἀξιόλογος ὡς ἡ διατριβὴ τοῦ βασιλέως τῆς Περσίας ϗ τῆς αὐλῆς του. Ἰσπαχὰν, ἡ πάλαι πρωτεύσα, εἶναι ἀκόμη ἡ πρώτη ἐμπορικὴ πόλις τῆς Περσίας. Ἀρχήτερα δὲ ἦτο πόλις παμμεγέθης, καὶ τὰ κυριώτερα τζαμία καὶ παλάτια εἶναι ἀκόμη μεγαλοπρεπέστατα. Τὰ ἐρείπιά της ἔχει διαφόρων μιλίων ἔκτασιν. Περιβόητος εἶναι ἡ Σιρὰς διὰ τὸ ὡραῖόν της κλίμα, καὶ διὰ τὸ κάλλος τῶν περιχώρων της, ὡς ϗ διὰ τὰς σχολάς της. Ἡ Βούσιρις εἶναι ἡ κυριωτέρα παραθαλάσσιος πόλις τῆς Περσίας.

Φημίζεται ἡ Μέκκα ὡς ἡ πατρὶς τῶ Μωάμεθ. Εἶναι δὲ καλοκτισμένη, καὶ πλουτίζεται ἀπὸ τὴν ἄπειρον συνδρομὴν Μωαμεθανῶν προσκυνητῶν.

Ἡ Μεδίνα εἶναι πόλις οἰκοδομημένη εὐτελῶς, ἐπίσημος μόνον διὰ τὸν τάφον τοῦ Μωάμεθ. Τὸ περιέχον αὐτὸν τζαμίον εἶναι μεγαλοπρεπὲς, ὑποστηριζόμενον ἀπὸ 400 στύλους ἐκ μαρμάρου μέλανος, μὲ 300 πάντοτε καιόμενους

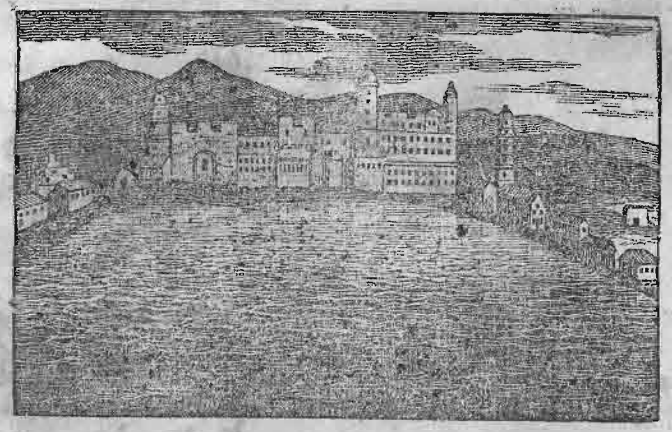

Μόχα, Ἀραβία.

λύχνους. Ἡ Σάνα λογίζεται ἡ μεγίστη ϗ πολυανθρωποτάτη πόλις τῆς Ἀραβίας. Ἡ Μόχα εἶναι ἡ κυριωτέρα παραθαλάσσιος πόλις τῆς Ἀραβίας, ϗ ἡ καθέδρα τοῦ μὲ τὴν Εὐρώπην ἐμπορίου της.

Τὸ Κάβουλον εἶναι πόλις ἀρχαία. Ἔχει δ' ἐμπόριον ἐκτεταμένον μὲ τὴν Ταρταρίαν, Περσίαν, ϗ Ἰνδίαν. Ἡ Πεσχαβέρα εἶναι μία τῶν διατριβῶν τοῦ βασιλέως τοῦ Καβούλ, ϗ συχνάζεται ἀπ' ἀνθρώπους ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς Ἰνδίας ϗ Δυτικῆς Ἀσίας.

Ἡ Καλκοῦττα εἶναι ἡ μητρόπολις τῆς Βρετανικῆς Ἰνδίας. Τὸ ἐμπόριον δ' αὐτῆς εἶναι πολὺ ἐκτεταμένον, ϗ κατοικεῖται ἀπὸ ἐμπόρους πανταχόθεν τῆς σφαίρας. Τῶν Ἄγγλων αἱ κατοικίαι ὁμοιάζουν Εὐρωπαϊκὰ παλάτια. Οἱ ἐντόπιοι δὲ κατοικοῦν χωριστὸν μέρος τῆς πόλεως, κτισμένον Ἀσιατικῶς.

Ἡ Μαδρὰς εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῶν εἰς τὸ νότιον τῆς Ἰνδίας Βρετανικῶν κτημάτων, ἡ Βόμβαια δὲ τῶν εἰς τὸ δυτικόν. Ἡ Βόμβαια

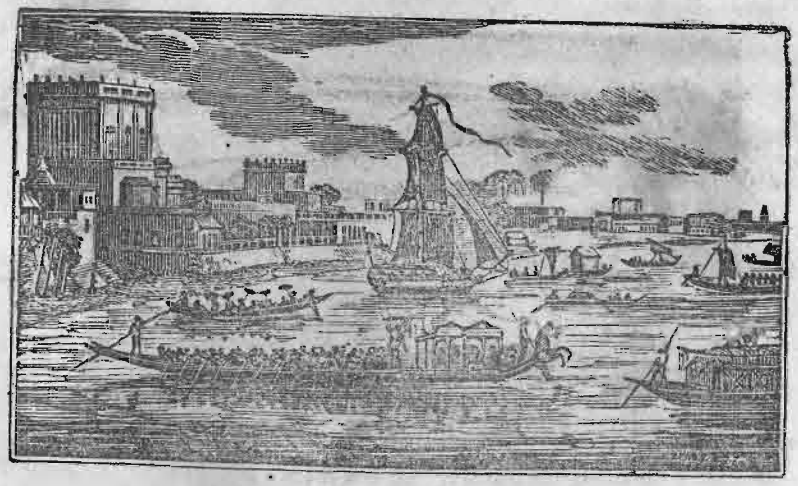

Καλκοῦττα, Ἰνδοστάν.

κεῖται ἐπὶ μικρᾶς ἀκάρπου νήσου σιμὰ τοῦ παραλίου, καὶ ἔχει ἐμπόριον ἐκτεταμένον. Τὸ Κόλομβον εἶναι ἡ Βρετανικὴ πρωτεύουσα τῆς Κεϋλῶνος· ὁμοιάζει δὲ κατὰ τὸ φαινόμενον τὰς πόλεις τῆς Εὐρώπης.

Ἡ Γόα εἶναι πόλις καὶ χώρα πολυάνθρωπος, ἐξουσιαζομένη ἀπὸ τοὺς Πορτογάλλους. Ἡ Πονδιχέρρα, ἐπὶ τοῦ Κορομανδελικῆ παραλίου, ἀνήκει εἰς τοὺς Γάλλους.

Ἡ Βέναρες εἶναι ἡ πολυανθρωποτάτη πόλις τῆς Ἰνδίας, καὶ φημίζεται ὡς πόλις ἁγία καὶ καθέδρα μαθήσεως. Πολλοὶ τῶν οἴκων αὐτῆς εἶναι μεγάλοι καὶ καλοκτισμένοι, καὶ γέμει δὲ ἀνθρώπων πανταχόθεν τῆς Ἰνδίας, οἵτινες ἔρχονται αὐτῆ ν' ἀποθάνωσι. Τὸ Ἄλλον, ἡ ἀρχαία μητρόπολις τῆς Ἰνδοσὰν, ἐσμικρύνθη τώρα πολύ. Ἡ Πούνα εἶναι ἡ νεωτέρα πρωτεύουσα τῆς αὐτοκρατορίας τῶν Μαραττῶν.

Ἡ Οὐμεραπόρα εἶναι ἡ διατριβὴ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Βίρμης. Ἡ Σιάμη εἶναι πόλις ἐκτεταμένη, διακοπτομένη ἀπὸ διώρυγας.

Ἡ Κέσσος, ἡ μητρόπολις τῆς Τογκίνης, ἔχει πλατείας τινὰς ῥύμας καὶ καλὰς οἰκοδομάς. Τὸ Φαῖφον εἶναι πόλις παραθαλάσσιος τῆς Κοκιγκίνης, καὶ λαμβάνει ἐνίοτε ἐπισκέψεις ἀπὸ Εὐρωπαίους. Ἡ Μαλάκκα περιέχει πολλὰς πετρίνους οἴκους καλοὺς, καὶ φημίζεται δι' ἀκαδημίαν, τὴν ὁποίαν ἐθεμελίωσεν αὐτοῦ Ἀγγλική τις Ἀποστολικὴ Ἑταιρία.

Ἡ Κίνα ἀφθονεῖ ἀπὸ μεγαλοπόλεις· ἀλλὰ τῶν περισσοτέρων ἀπ' αὐτὰς δὲν γνωρίζομεν πλὴν τὰ ὀνόματα. Τὸ Πεκῖνον εἶναι πιθανῶς ἡ πλέον ἐκτεταμένη καὶ ἡ πολυανθρωποτέρα πόλις τοῦ κόσμου. Εἰς αὐτὴν διατρίβει ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Κίνας. Ἡ Ναγκίνα, ἡ πάλαι διατριβὴ τοῦ αὐτοκράτορος, εἶναι ἐπίσημος διὰ τὸν φαρφούρινόν της πύργον καὶ διὰ τὸ ὁμώνυμόν της βαμβακερὸν ὕφασμα. Ἡ Καντὼν εἶναι ὁ κυριώτερος λιμὴν εἰς τὴν Κίναν, καὶ ὁ μόνος εἰς τὸν ὁποῖον Εὐρωπαῖοι καὶ Ἀμερικανοὶ συγχωροῦνται νὰ ἐμπορεύωνται. Ὅλαι τῆς Κίνας αἱ πόλεις, ὅσας γνωρίζομεν, εἶναι ὁμοιοειδεῖς εἰς τὸ φαινόμενον αὐτῶν καὶ τὸν τρόπον τοῦ οἰκοδομεῖν, καὶ ἐπίσημοι διὰ τὸν συσσωρευμένον πληθυσμόν των, καὶ τὴν ἄσκησιν διαφόρων τεχνῶν εἰς τὰς ῥύμας των. Κινύαγγος, ἡ πρωτεύσα φυλῆς τινὸς Ταρτάρων, λέγεται ὅτι εἶναι πόλις ἐκτεταμένη. Ἡ Κάσγαρ εἶναι ἡ διατριβὴ τῆ Κινικῆ κυβερνήτου τῆς Ταρταρίας. Ἡ Λάσσα εἶναι ἡ διατριβὴ τοῦ Μεγάλου Λάμα τῆς Θιβετίας, καὶ γέμει προσκυνητῶν πανταχόθεν τῆς Ἀσίας.

Τὸ Ἰεδδον εἶναι μία τῶν πολυανθρωποτέρων πόλεων τῆς οἰκουμένης. Εἰς αὐτὴν διατρίβει ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ἰαπονίας, τοῦ ὁποίου τὸ παλάτιον εἶναι πόλις καθ' ἑαυτήν. Τὸ Μέα-

κον εἶναι τὸ κέντρον τῆς θρησκείας καὶ τῶν γνώσεων εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν. Ἡ Ναγγασάκη εἶναι ὁ μόνος τόπος εἰς τὴν Ἰαπονίαν, ὅπου Εὐρωπαῖοι ἔχουν ἄδειαν νὰ ἐμπορεύωνται.

Ἡ Μακασσὰρ, Μανίλλα, καὶ Ἀμβοῖνα εἶναι οἱ κυριώτεροι τόποι Εὐρωπαϊκοῦ ἐμπορίου ἐπὶ τῶν νήσων, εἰς τὰς ὁποίας ἀνήκουν. Ἡ Ἀχὴν, ἡ πρωτεύουσα τοῦ περιφημοτέρου ἐντοπίου βασιλείου τῆς Σουμάτρας, σύγκειται ἀπὸ οἴκους κτισμένους ἐπὶ πασσάλων. Ἡ Βαταυΐα ἦτον ἀρχήτερα τόπος ἐμπορίου εἰς ἄκρον ἐκτεταμένου. Τὸ κλίμα της εἶναι σχεδὸν θανατηφόρον εἰς ξένους, καὶ ὁ πληθυσμός της εἶναι τώρα πολὺ ὠλιγοστευμένος. Τὸ Βόρνεον, μητρόπολις τῆς νήσου Βορνέου, σύγκειται ἀπὸ περίπου 3000 περιπλέοντας οἴκους. Ἡ Σίδνεια, τὸ κυριώτερον κατάστημα εἰς τὴν Νέαν Ὁλλανδίαν, εἶναι κωμόπολις μεγάλη, ἔχουσα ἕνα τῶν καλητέρων τοῦ κόσμου λιμένων.

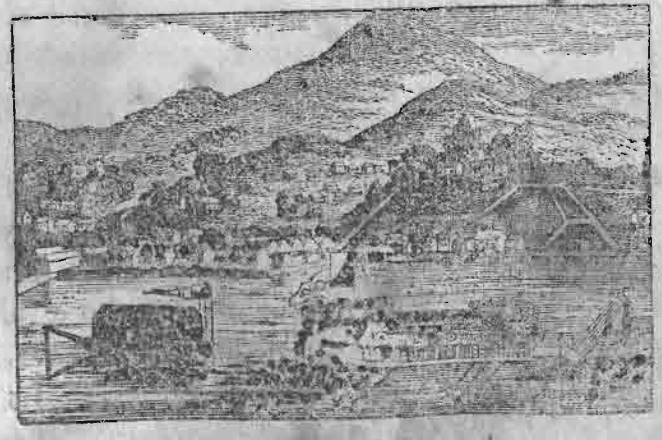

Ναγγασάκη, Ἰαπονία.

ΑΦΡΙΚΗ.

246. Ἡ Ἀφρικὴ εἶναι κατὰ τὸ μέγεθος τὸ τρίτον μέρος τῆς σφαίρας. Ὁ πληθυσμὸς λογαριάζεται διαφόρως, ἀπὸ 30 ἕως 150 ἑκατομμύρια, ἀλλὰ τίποτε δὲν γνωρίζεται μὲ βεβαιότητα περὶ ὁποιωνδήποτε μερῶν, πλὴν τῶν παραλίων.

247. Ἡ θερμότης τοῦ κλίματος τῆς Ἀφρικῆς, γενικῶς, δὲν μετριάζεται ἀπὸ βουνὰ, λίμνας, ἢ ποταμοὺς, καὶ μέγα μέρος αὐτῆς κατέχεται ἀπὸ εὐμεγέθεις ἐρήμους ἄμμου.

248. Τὸ κλίμα, τὰ προϊόντα, καὶ ὁ χαρακτὴρ τοῦ λαοῦ εἶναι τοιαῦτα, ὁποῖα γενικῶς εὑρίσκονται εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην· τὰ καλῶς δὲ ποτιζόμενα μέρη εἶναι εὐφορώτατα.

ΣΜΘ΄. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ά. Τῆς Ἀφρικῆς αἱ ἀρκτικαὶ χῶραι ἦσαν παλαιὰ μεταξὺ τῶν πλέον φωτισμένων τοῦ κόσμου· ἀκόμη δ' ἔχουν ἐγγράφους γλώσσας.

β΄. Αὗται κατοικοῦνται νῦν ἀπὸ τὰ κατώτερα τῶν ἡμιπολιτισμένων ἐθνῶν· τὸ ἐπίλοιπον δὲ τῆς Ἀφρικῆς ἐχρημάτισε πάντοτε εἰς ἀγρίαν ἢ βάρβαρον κατάστασιν.

γ΄. Τῶν Ἀφρικανῶν οἱ περισσότεροι, ὡς ἄλλα βάρβαρα ἔθνη, κάμνουν ἀνδράποδα τοὺς εἰς πόλεμον ζωγρημένους, καὶ πλεῖστοι αὐτῶν ἐπωλήθησαν εἰς Εὐρωπαίους καὶ Ἀμερικανούς. Εἰς τὸ βόρειον δὲ τῆς Ἀφρικῆς ἐνεργεῖται ἱκανὸν ἐμπόριον καὶ εἰς ἀνδράποδα λευκὰ, συνήθως Γεωργιανούς, Κιρκασσοὺς, ἢ Τούρκους, ἀλλὰ κἄποτε Εὐρωπαίους καὶ Ἀμερικανούς.

δ΄. Οἱ Ἀβυσσινοὶ καὶ τῶν Αἰγυπτίων τινὲς ἐπαγγέλλονται μὲν διεφθαρμένον τινὰ Χριστιανισμὸν, ἀλλ' ἀνάξιον τοῦ ὀνόματος.

ε. *Ὅλα τὰ λοιπὰ τῆς Ἀφρικῆς ἔθνη εὑρίσκονται βυθισμένα εἰς δεισιδαιμονίαν καὶ κακοήθειαν, ἢ ἀνεκαλύφθησαν δὲ τινὶ μὴ πιστεύονα εἰς Θεὸν ὁποιονδήποτε.*

Ερωτήσεις.— Α'. Ἐπὶ τίνος ἠπείρου, καὶ εἰς ποῖον αὐτῆς μέρος ἶται ἡ Ἀφρική; [Ἴδε πίνακα τοῦ Κόσμου.] πῶς συνορεύει πρὸς ρκτον, ἀνατολὰς, νότον, καὶ δύσιν; ποῖος ἰσθμὸς τὴν ἑνόνει μὲ τὴν Ἀσίαν; τί ὁμοιάζει ἡ Ἀφρικὴ κατὰ τὸ σχῆμα; πόσον εἶναι τὸ μέγεθος αὐτῆς παραβαλλομένης μὲ τὰ λοιπὰ τοῦ κόσμου μέρη; πόσοι λογαριάζονται οἱ κάτοικοί της; εἰς ποίας ζώνας κεῖται; τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τοῦ κλίματος ἐν γένει; ποία εἶναι ἡ κατάστασις μεγάλου μέρους αὐτῆς; τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τῶν προϊόντων καὶ τοῦ λαοῦ;

Β'. Ποία ἦτον ἡ ἀρχαία κατάστασις τῆς Βορείς Ἀφρικῆς; ποία εἶναι τώρα, καὶ ποία εἶναι ἡ ἄλλων μερῶν; ποίαν πρᾶξιν βάρβαρον ἔχουν οἱ πλειότεροι Ἀφρικανοί; ποῖα ἔθνη ἐπαγγέλλονται τὸν Χριστιανισμόν; ποία εἶναι ἡ ἠθικὴ κατάστασις τῶν ἐπιλοίπων;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ.

Πολιτισμός. — Α'. Εἶναι εἰς τὴν Ἀφρικὴν πολιτισμέναι χῶραι; ποῖαι χῶραι εἶναι ἡμιπολιτισμέναι; ποῖαι βάρβαροι; ποία εἶναι τῶν λιπῶν ἡ κατάσασις;

Κυβέρνησις. — Β'. Ποία εἶναι τοῦ Μαρόκκ ἡ κυβέρνησις; ἡ τῶν ἄλλων βορείων χωρῶν; Ποία ἡ τῆς Σουδὰν; Ποία ἡ τῶν ἄλλων χωρῶν τῶν εἰς τὸ μέσον τῆς Ἀφρικῆς; Ποία ἡ τῶν νοτίων χωρῶν; Ποία Χριστιανικὴ ἀποικία εἰς τὸν νότον, καὶ εἰς ποῖον ἀνήκει;

Θρησκεία. — Α'. Ποία εἶναι ἡ θρησκεία τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Νουβίας; Ποία χώρα εἰς τὸ μέσον ἔχει διεφθαρμένον Χριστιανισμόν; Ποία εἶναι ἡ θρησκεία τῆς Σουδὰν καὶ Σενεγαμβίας; Ποία ἡ τῆς Γουϊνέας; τῶν νοτίων χωρῶν; Ποία ἡ τῆς ἀνατολικῆς παραλίας;

Πληθυσμός. — Β'. Ποία ἡ χώρα, τῆς ὁποίας ὁ πληθυσμὸς εἶναι ὁ μέγιστος γνωστὸς εἰς τὴν Ἀφρικήν;

Ὁ πληθυσμὸς τῶν περισσοτέρων ἀπὸ τὰς χώρας ταύτας εἶναι ἄγνωστος, ὡς καὶ ὁ πληθυσμὸς ὄχι ὀλίγων ἀπὸ τὰς πόλεις των.

Ποῖαι χῶραι ἔχουν τέσσαρα ἑκατομμύρια κατοίκων; Ποία ὑποθέτεται νὰ ἔχῃ δύο ἥμισυ ἑκατομμύρια κατοίκων; Πόσος εἶναι ὁ πληθυσμὸς τῆς Τριπόλεως; Τίνες εἶναι οἱ κάτοικοι τῆς Βαρβαρίας; Ποῖον

λαὸν εὑρίσκεις εἰς τὴν Σουδάν; Ποῖον εἰς τὴν Γουϊνέαν καὶ Κάτω Γουϊνέαν, καὶ Ζαγγουεβάρ; Ποῖον εἰς τὴν Νότιον Ἀφρικήν; Τίνες κατοικοῦν τὴν ἀποικίαν τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΟΣ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ.

Ἄκραι. — Α'. Ποία εἶναι ἡ βορεινοτέρα τῆς Ἀφρικῆς ἄκρα; (Ἴδε πίνακα τῆς Εὐρώπης.) Ποία εἶναι ἡ νότιος ἄκρα; Μεταξὺ τοίων μοιρῶν πλάτους κεῖται ἡ Ἀφρική; Ποῖαι εἶναι αἱ ἀνατολικαὶ καὶ δυτικαὶ ἄκραι; Μεταξὺ ποίων μοιρῶν μήκους κεῖται; Ποῖαι ἄκραι ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας ἀνωτέρω τῆς ἄκρας Πάλμας; Ποῖαι ἄκραι ἐπὶ τοῦ παραλίς τῆς Γουϊνέας; Ποῖαι ἄκραι μεταξὺ ταύτης καὶ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος; Ποῖαι ἄκραι ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς παραλίας;

Θάλασσαι, Κόλποι, κτλ. — Α'. Ποία θάλασσα κεῖται πρὸς ἀνατολάς; Ποία εἰς τὴν ἄρκτον; Ποῖον στενὸν ἐμβάζει εἰς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν; Ποῖος πορθμὸς εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος; Ποῖοι κόλποι εἰς τὸ δυτικὸν παράλιον τῆς Ἀφρικῆς; Ποῖοι εἰς τὸ ἀνατολικόν; Ποῖος κόλπος σιμὰ τοῦ ἰσημερινοῦ; Ποῖος πρὸς ἄρκτον, καὶ ποῦ;

Ὄρη καὶ Ἔρημοι. — Α'. Ποῦ εἶναι τὰ Ὄρη τῆς Σελήνης; Ποῖα ὄρη εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Ἀφρικῆς; Ποῖα εἰς τὸ βόρειον; Ποῖαι δύο σειραὶ βουνῶν μεταξὺ τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Αἰγόκερω; Ποία σειρὰ εἰς τὴν Νότιον Ἀφρικήν; Ποῖαι εἶναι αἱ κυριώτεραι γνωσταὶ ἔρημοι, καὶ ποῦ εὑρίσκονται;

Λίμναι καὶ Ποταμοί. — Α'. Ποῦ εἶναι ἡ Λίμνη Μαραύη; ἡ Λίμνη Δεμβέα; Τίνες εἶναι οἱ δύο μέγιστοι ποταμοὶ τῆς Ἀφρικῆς; ποῖοι τρεῖς κλάδοι σχηματίζουν τὸν Νεῖλον; ποῦ πηγάζουν; ποῦ πηγάζει ὁ Νίγειρ; ποίαν χώραν διαβαίνει, ἐνῷ ῥέει πρὸς ἀνατολάς;

Περὶ τοῦ Νίγειρος τινὲς μὲν ἐπίστευαν ὅτι χύνεται εἰς τὸν Νεῖλον, ἄλλοι δὲ, εἰς μεσόγειον τινὰ θάλασσαν ἡ λίμνην· ἀλλ' ἀνεκαλύφθη ἐσχάτως ὅτι χύνεται εἰς τὸν Κόλπον τῆς Γουϊνέας.

Ποῦ εἶναι ὁ Σενέγαλις; Πόθεν ἀπ' αὐτὸν εἶναι ὁ Γαμβίας; Τίνες δύο ποταμοὶ πρὸς νότον τῶν Κογγικῶν Ὀρέων; Ποῦ εἶναι ὁ ποταμὸς Ζαΐρας; ποῦ εἶναι ὁ Βεμβάρκος; Τίνες κυριώτεροι ποταμοὶ εἰς τὴν Νότιον Ἀφρικήν; Εἰς ποῖα ὄρη πηγάζουν; Ποῖος εἶναι ὁ μέγιστος; ποῖος εἶναι ὁ πρώτιστος ποταμὸς γνωστὸς πρὸς ἀνατολάς; ποῖος εἰς τὸ νότιον μέρος τῆς Ἀβυσσινίας;

Β'. Περίγραψε ἕκαστον τῶν μνημονευθέντων ποταμῶν.

Σύνορα καὶ Πρωτεύουσαι.— Α'. Ποῖαι χῶραι κεῖνται πρὸς ἄρκτον,

τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου; ποῖα τὰ σύνορα καὶ αἱ πρωτεύουσαι ἑκάστης; ποῖαι εἶναι αἱ τρεῖς μεγάλαι διαιρέσεις τῆς μεταξὺ τοῦ τροπικοῦ καὶ τῶν Ὀρέων τῆς Σελήνης χώρας; ποῖα τὰ σύνορα καὶ αἱ πρωτεύουσαι ἑκάστης μερίδος; ποῖαι εἶναι τινὲς τῶν μικροτέρων διαιρέσεων τῆς Σουδάν; ποῖαι εἶναι αἱ μεταξὺ τῶν Ὀρέων τῆς Σελήνης, καὶ τοῦ νοτίου τροπικοῦ μεγάλαι διαιρέσεις τῆς Ἀφρικῆς;

Τόσον ὀλίγα γνωρίζονται περὶ τῆς Ἀφρικῆς, ὥστε εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ λάβωμεν ἀκριβεῖς εἰδήσεις τῶν εἰς τὰ πλειότερά της μέρη συνόρων. Ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου πίνακος, τὰ μὲν ὑπὸ Γεωγράφων τοπλέον σχηματισμένα σημειοῦνται μὲ μικρὰς στιγμάς· τὰ δὲ βεβαιότερα, μὲ στιγμὰς μεγαλητέρας, ἐχούσας μεταξὺ γραμμίδια, ὡς εἰς τὴν Βαρβαρίαν.

Ποῖαι χῶραι καὶ κυριώτεραι πόλεις εἰς τὴν Κάτω Γϊνέαν; ποῖαι εἶναι τινὲς τῶν χωρῶν καὶ κυριωτέρων πόλεων ἐπὶ τοῦ παραλίου Ζαγγεβάρ; ποῖαι χῶραι πρὸς ἄρκτον τοῦ Ἰσημερινοῦ ἐπὶ τῆς παραλίας ταύτης; τί ὄνομα δίδεται εἰς τὸ ἀγνωστον ἐνδότερον τοῦ μέρους τούτου τῆς Ἀφρικῆς; ποῖα εἶναι τὰ σύνορα καὶ ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἀποικίας τοῦ Ἀκρωτηρίου;

Νῆσοι.— Α'. Ποίους τρεῖς σωροὺς νήσων εὑρίσκεις πρὸς ἄρκτον τοῦ Λευκοῦ Ἄκρου; ποῖον ἄθροισμα ἔξω τοῦ Ἑσπερίου Ἄκρου; ποίαν μικρὰν νῆσον ἐπὶ τοῦ παραλίου, ἀνωτέρω τοῦ Ἑσπερίου Ἄκρου; ποίαν κάτω αὐτοῦ; ποίας δύο νήσους μεσημβρινὰ ἀπὸ τὴν ἄκραν Πάλμας; ποίαν εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας; ποίαν μεγάλην ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς παραλίας; ποίας δύο μικρὰς πρὸς ἀνατολὰς ταύτης; ποίαν πρὸς ἄρκτον αὐτῆς; ποίαν εἰς τὸν πορθμὸν τῆς Μοζαμβίκης; ποίαν νῆσον Ἀραβικὴν ἔξω τῆς ἄκρας Γεαρδαφούης;

Πλάτος καὶ Μῆκος.— Β'. Εἰς ποῖον πλάτος κεῖνται αἱ βόρειοι ἄκραι τῆς Ἀφρικῆς; ποῖον εἶναι τὸ τῶν Ὀρέων τῆς Σελήνης; τοῦ περνᾷ ὁ Ἰσημερινός; εἰς ποίαν ζώνην κεῖται τὸ μέσον ἢ τὸ μεγαλήτερον μέρος τῆς Ἀφρικῆς; ποῖον εἶναι τὸ πλάτος τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς; ποῖαι χῶραι τῆς Εὐρώπης ἔχει τὸ ἴδιον μὲ αὐτὴν Β. πλάτος; ποῖα μέρη τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν εἶναι εἰς τὸ πλάτος τῆς Βαρβαρίας; ποῖοι τόποι εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ τὰ γειτονεύοντα μέρη τῆς Ἀσίας εἶναι εἰς τὸ πλάτος τῆς Καρολουπόλεως; τῆς Νέας Αὐρηλίας; τοῦ Μεξίκου; ποῖα μέρη τῆς Ἀφρικῆς εἰς τὸ πλάτος τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν; τῆς Νέας Γρανάτης; τῆς Περοῦς; τῆς Λίμας; τῆς Ἀτακάμας; τοῦ Βαλπαραΐσου; πόσον εἶναι τὸ ἐκ τοῦ Λονδίνου μῆκος τῆς Ἁγίας Ἑλένης; τίς ἡ τοῦ χρόνου διαφορά; ποῖον τὸ τῆς Αἰγύπτου μῆκος; [Ἴδε χάρτην τῆς Οἰκουμένης.] ποία εἶναι ἡ χρονικὴ διαφορὰ μεταξὺ Φιλαδελφείας καὶ Ἁγίας Ἑλένης; μεταξὺ Φιλαδελφείας καὶ τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος; μεταξὺ Φιλαδελφείας καὶ Αἰγύπτου;

ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ.

250. *Τὴν Βόρειον Ἀφρικὴν ἐμπορούμεν νὰ θεωρῶμεν ὡς περιλαμβάνουσαν τὰς πρὸς ἄρκτον τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου χώρας.*

Τὴν φυσικὴν θερμότητα τροπικοῦ κλίματος αὐξάνουν ἐδῶ αἱ γειτονεύουσαι ἔρημοι.

Αἱ κυριώτεραι χῶραι τῆς Βορείου Ἀφρικῆς εἶναι αἱ πολιτεῖαι τῆς Βαρβαρίας καὶ ἡ Αἴγυπτος.

ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΤΗΣ ΒΑΡΒΑΡΙΑΣ.

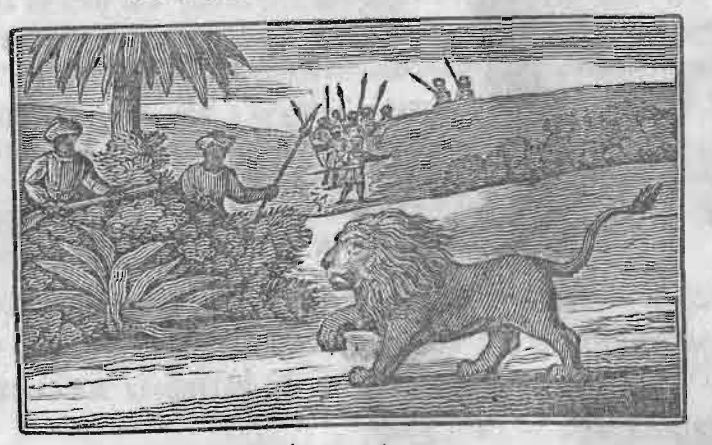

Κυνήγιον Λέοντος.

251. *Λέοντες ἀγριώτατοι πλεονάζουν εἰς τὰ βόρεια μέρη τῆς Ἀφρικῆς, ἡ κυνηγοῦνται πολλάκις ἀπὸ τοὺς ἐντοπίους.*

Ἡ Βαρβαρία εἶναι θερμὴ, εὔφορος χώρα, ἀλλὰ γεωργημένη κακῶς· ἐκτείνεται δὲ ἀπὸ τὸ Νώνιον ἄκρον μέχρι σχεδὸν τῆς Αἰγύπτου, περικλείουσα ἀριθμὸν τινὰ ἀνεξαρτήτων πολιτειῶν.

SISMANOGLIO

Οἱ κάτοικοι εἶναι ὑπερήφανοι, ὀκνηροὶ, καὶ κακοήθεις, κερδαίνοντες τὸν πλειότερον αὐτῶν πλοῦτον διὰ τῆς πειρατείας.

Τοῦ Μαρόκου ἡ αὐτοκρατορία περικλείει τὰ πρότερα βασίλεια τῆς Ταφιλέτης ϗ Φές. Ἡ Βάρκα δὲ καὶ Ἀουγέλα ὑπόκεινται εἰς τὴν Τρίπολιν.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Βαρβαρία; ὀνόμασε τὰς πολιτείας τῆς Βαρβαρίας, καὶ τὰς πρωτευούσας των· ποία εἶναι ἡ ἀνατολικωτέρα; καὶ ποία ἡ δυτικωτέρα; ποία χώρα τῆς Εὐρώπης πρὸς ἄρκτον τοῦ Μαρόκου; ποία πρὸς ἄρκτον τῆς Τριπόλεως; ποία σειρὰ βουνῶν εἰς τὴν Βαρβαρίαν;

Β'. Ποῖος τόπος εἰς τὸ Μαρόκον ἐπὶ τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ; τίνες πόλεις παραθαλάσσιοι ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ; ποία εἶναι ἡ μεγίστη; ποῖαι δύο πόλεις εἰς τὸ ἐνδότερον; ποῦ εἶναι τὸ Ἱσπανικὸν φρούριον τῆς Κεούτης; (Ἴδε πίνακα τῆς Εὐρώπης.) ποῦ εἶναι τὸ εἰς τὸ Ἀλγέριον Ἱσπανικὸν κατάστημα τῆς Ὀράν; τίς ἄλλη πόλις παρὰ τὴν πρωτεύουσαν; κατὰ ποίαν διεύθυνσιν ἀπὸ τὸ Ἀλγέριον εἶναι ἡ Τοῦνις; εἰς ποίαν διεύθυνσιν εἶναι ἡ Τρίπολις; ποῦ εἶναι ἡ Δέρνα; ποῦ ἡ μεγάλη ἔρημος; τίνες ὑπόνομοι εὑρίσκονται εἰς αὐτήν; τί ὄνομα δίδεται εἰς τὸ παράλιον τὸ πρὸς δυσμὰς τῆς ἐρήμου;

ΦΕΖΑΝ.

252. *Ἡ Φεζὰν εἶναι μεγάλη καρποφόρος χώρα ἢ νῆσος εἰς τὸ μέσον ἀμμωδῶν ἐρήμων, τὸ μὲν θέρος θερμοτάτη, τὸν δὲ χειμῶνα πολλάκις ψυχροτάτη.*

Ὁ λαὸς εἶναι ἀμαθεῖς, ἄγροικοι, ϗ κακοήθεις.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Α'. Ποία χώρα πρὸς ἀνατολὰς τῆς ἐρήμου; Ποία ἡ κυριωτέρα πόλις; Τί κεῖται μεταξὺ Φεζὰν καὶ Αἰγύπτου; Τίνες τόποι μεταξὺ Βάρκας καὶ Αἰγύπτου;

ΑΙΓΥΠΤΟΣ.

253. *Περιβόητος εἶναι ἡ Αἴγυπτος διὰ τὰς πλησίον τοῦ Καῖρ θαυμαστὰς πυραμίδας, διὰ τὸν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ὑψηλὸν στύλον τοῦ Πομπηΐου, καὶ δι' ἄλλα τῶν παλαιῶν κατοίκων ἔργα.*

Εἶναι δὲ χώρα θερμὴ μὲν, πλὴν εὐφορωτάτη, ποτιζομένη ἀπὸ τοῦ Νείλου τὴν πλημμύραν, ἥτις ϗ ἀναπληρόνει τὴν ἔλλειψιν βροχῆς.

Αἰγυπτιακαὶ Πυραμίδες.

Εὑρίσκονται μὲν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐπαγγελλόμενοι τινὲς Χριστιανοὶ, ἀλλ' οἱ κάτοικοι αὐτῆς, γενικῶς, εἶναι εἰς τὸν ἔσχατον ἀμαθείας ϗ καταδυναστείας βαθμόν.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Αἴγυπτος; Ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα, καὶ ἐπὶ τίνος ποταμοῦ; Ποῖος εἶναι ὁ κυριώτερος θαλάσσιος λιμήν; Τίνες δύο ἄλλοι θαλάσσιοι λιμένες, καὶ ποῦ;

Β'. Ποῖος τόπος ἀξιόλογος ἀνωτέρω τοῦ Καΐρου, ἐπὶ τοῦ Νείλου; Τίνες τρεῖς τόποι ἀνωτέρω τοῦ Σιούτ; Ποῖος θαλάσσιος λιμὴν πρὸς δυσμὰς τοῦ ποταμοῦ; Ποῖος τόπος εἰς τὴν κορυφὴν τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης; Ποία χώρα τῆς Ἀσίας πρὸς ἄρκτον τῆς Αἰγύπτου;

ΜΕΣΑΙ ΧΩΡΑΙ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ.

Σενεγαμβία—Γουϊνέα—Κάτω Γουϊνέα—Ζαγγουεβάρ—Νουβία—Ἀβυσσινία—Σουδάν.

254. *Τῶν χωρῶν τῆς Ἀφρικῆς αἱ πλειότεραι κεῖνται μεταξὺ τῶν δύο τροπικῶν, καὶ τὸ*

κλίμα, τὰ προϊόντα, ᾗ ὁ χαρακτὴρ τοῦ λαοῦ, εἰς τὰς χώρας ταύτας, εἶναι ὡς σύνηθες εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην. (Ἴδε § 87 μέχρι 92.)

Μεταβάλλεται ὅμως χωρῶν τινῶν τὸ κλίμα ἀπὸ τὴν ὡς πρὸς τὰ ὄρη ᾗ τὴν θάλασσαν τοποθεσίαν των. (Ἴδε § 113 — 114.)

255. Χρυσοῦ κόνις, ἐλεφαντόδους, κόμμεα, ᾗ ἀνδράποδα εἶναι τὰ κυριώτερα ἐμπορίᾳ εἴδη εἰς τὰς χώρας ταύτας, ᾗ μετακομίζονται δὲ ἀπὸ συνοδίας ἐμπόρων, οἵτινες ἀδιακόπως περνοῦν ἐκ τοῦ ἐνδοτέρου εἰς τοὺς θαλασσίους λιμένας ᾗ τοὺς ἐπὶ τῆς παραλίας ἐμπορικοὺς τόπους.

256. Ὀρύζιον ᾗ βαμβάκιον γεννῶνται ἀφθόνως, ᾗ χορηγοῦν τὸ πλειότερον τῆς τροφῆς καὶ ἐνδυμασίας τοῦ λαοῦ.

257. Ἐπίσημα εἶναι ἔθνη τινὰ τῆς Ἀφρικῆς δι' ἔμφυτον πραότητα καὶ φιλοξενίαν, ἀλλὰ πολλὰ εἶναι ἄπιστα ᾗ σκληρὰ· καὶ ἡ ὀκνηρία δὲ εἶναι χαρακτηριστικὸν ὅλων ἐπίσης.

Λέγεται ὅτι, εἰς μέρη τινά, χιλιάδας τετραγωνικῶν μιλίων καρποφόρου καὶ πολυανθρώπου χώρας ἐρήμωσαν πόλεμοι ἐμφύλιοι, γενόμενοι πρὸς ἀπόκτησιν τῶν ἀπὸ Εὐρωπαίους ᾗ Ἀμερικανοὺς ἀγοραζομένων αἰχμαλώτων.

258. Τὰς μέσας χώρας τῆς Ἀφρικῆς ἐμποροῦμεν νὰ διαιρέσωμεν εἰς Ἀνατολικὴν ᾗ Δυτικὴν Ἀφρικὴν ἐπὶ τῶν παραλίων, καὶ Κεντρικὴν Ἀφρικὴν εἰς τὸ ἐνδότερον.

Ἐρωτήσεις.— Α'. Ποῦ κεῖνται αἱ πλειότεραι τῶν χωρῶν τῆς Ἀφρικῆς; Τί ἔχεις νὰ εἴπῃς γενικῶς περὶ τοῦ κλίματος, τῶν προϊόντων, καὶ τοῦ λαοῦ των; Περίγραψέ τας μερικώτερον. (Ἴδε 87, 92.) Ποία σειρὰ βουνῶν πιθανὸν ὅτι διαπερνᾷ τὰς μέσας χώρας τῆς Ἀφρικῆς ἐξ ἀνατολῶν εἰς δυσμάς; (Ἴδε πίνακα.) Ποῖαι μεγάλαι διαιρέσεις τῆς μέσης Ἀφρικῆς κεῖνται πρὸς ἄρκτον τῶν βενῶν τούτων, καὶ ποῖαι πρὸς νότον; Πῶς ἀλλάσσεται τινῶν χωρῶν ἡ κατάστασις;

Ποῖα εἶναι τὰ κυριώτερα τοῦ ἐμπορίου εἴδη; Ποῖα τὰ ἀξιολογώτερα προϊόντα; Τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τῶν ἐθνῶν τῆς χώρας ταύτης; Ποῖον εἶναι τοῦ θουλεμπορίου τὸ ἀποτέλεσμα; Πῶς ἐμποροῦν νὰ διαιρεθῶσιν αἱ χῶραι αὗται τῆς Ἀφρικῆς; Ποῖαι χῶραι ἀνήκεν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἀφρικήν; Ποῖαι εἰς τὴν Δυτικὴν Ἀφρικήν; Ποῖαι εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀφρικήν;

ΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ.

Ἐλέφας διώκων κυνηγόν.

259. Πλεονάζουν οἱ ἐλέφαντες ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ παραλίου τῆς Ἀφρικῆς, ᾗ τόσον εὐμεγέθεις, ὥστε κατασποῦν πολλάκις δένδρα διὰ ν' ἀφανίσωσι τοὺς κυνηγούς των. Οἱ μεγαλόδοντες αὐτῶν χορηγοῦν τὸ ἐλεφάντινον κόκκαλον τοῦ ἐμπορίου.

ΑΝΩ ΓΟΥΙΝΕΑ.

260. Ἡ Ἄνω Γουϊνέα, θερμὴ μέν, πλὴν εὔκαρπος χώρα, διαιρεῖται εἰς βασίλεια τινὰ βάρβαρα, δυνατώτερον τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Ἀσσαντῆ.

Πολλὰ τῶν ἐθνῶν τούτων φημίζονται διὰ τόλμην καὶ ἀγριότητα, ᾗ τινὰ διὰ τὴν εἰς τὰς τέχνας ἐμπειρίαν των.

Κουμασσία, ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἀσσαντῆς, ᾗ

ἄλλοι τινὲς τόποι, λέγονται ὅτι εἶναι μεγαλοπόλεις, ἀλλὰ δὲν γνωρίζεται ἡ θέσις αὐτῶν ἀκριβῶς.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Ποῖα εἶναι τὰ κυριώτερα βασίλεια τῆς Ἄνω Γουϊνέας, καὶ τίνες αἱ πρωτεύουσαί των; Ποῦ εἶναι τὸ τῆς Ἀσσαντῆς; Ποῖα δύο Εὐρωπαϊκὰ καταστήματα ἐπὶ τῆς παραλίας, καὶ ποῦ; Τίνα ὀνόματα δίδονται εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς παραλίας ταύτης; Ποῦ εἶναι ἡ Ἀγγλικὴ ἀποικία τῆς Σιέρρας Λεώνης; Ποία νῆσος πρὸς νότον αὐτῆς; Ποῦ εἶναι ἡ Λιβερία; Ποῦ ἡ Τημβοῦ;

ΣΕΝΕΓΑΜΒΙΑ,

ἡ Χώρα τῶν Φουλῶν καὶ Ἰαλόφφων.

261. Τὴν χώραν ταύτην κατοικοῦν φυλαὶ μαύρων καλουμένων Φουλῶν καὶ Ἰαλόφφων, ἡ θεωρεῖται κάποτε ὡς μέρος τῆς Γουϊνέας ἢ Σουδάν.

Εἶναι καρποφόρος μὲν, ἀλλὰ θερμοτάτη. Πολλοὶ Εὐρωπαῖοι ἐμπορεύονται ἐδῶ πρὸς ἀπόκτησιν χρυσίου, ἐλεφαντόδοντος, κόμμεων, ἡ ἀνδραπόδων.

Τὸ μεταξὺ Σενεγαμβίας καὶ Μαρόκου παράλιον συχνάζεται ἀπὸ φυλὰς, αἵτινες ζοῦν βίον ἄστατον, ληστεύοντες ἡ σκληρῶς μεταχειριζόμενοι ὅλους τοὺς εἰς αὐτὸ ἀποβαίνοντας ἢ ναυαγοῦντας.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.—Α'. Ποῖοι ποταμοὶ διαβαίνουν τὴν Σενεγαμβίαν; Ποῖος λιμὴν καὶ τόπος ἐμπορικὸς εἰς τὴν ἄρκτον; Ποῖαι πόλεις; Ποῖον Εὐρωπαϊκὸν κατάστημα; Τί ὄνομα δίδεται εἰς τὸ μεταξὺ Σενεγαμβίας καὶ Μαρόκου παράλιον;

ΚΑΤΩ ΓΟΥΙΝΕΑ.

262. Ἡ Κάτω Γουϊνέα εἶναι μὲν χώρα ζεστὴ καὶ γόνιμος, πλὴν ἡ νοσωδεστάτη εἰς τοὺς Εὐρωπαίους. Διαιρεῖται δὲ εἰς διάφορα βασίλεια, τῶν ὁποίων πρωτεύει ἡ Κογγώ.

Ἐπὶ τῆς παραλίας ταύτης ἔχουν καταστήματα οἱ Πορτογάλλοι, δραστηριώτατοι ποτὲ εἰς τὸ δουλεμπόριον, τοῦ ὁποίου αὐτὴ εἶναι τώρα ἡ πρωτίστη καθέδρα.

Τῆς Κογγοῦς ὁ βασιλεὺς ἡ πολλοὶ τοῦ λαοῦ του ἐπαγγέλλονται Χριστιανοὶ Λατῖνοι· ἀλλὰ τῶν κατοίκων οἱ περισσότεροι εἶναι Ἐθνικοί.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Α'. Ποῖον εἶναι τὸ κυριώτερον βασίλειον τῆς Κάτω Γουϊνέας; τίς ἡ πρωτεύουσα; τί βασίλειον πρὸς ἄρκτον αὐτῆς; τίς ἡ πρωτεύουσά του; τί ὄνομα δίδεται εἰς τὸ παράλιον τοῦτο; ποῦ εἶναι ἡ Ἄγγολα; ποῖος τόπος εἰς αὐτήν; ποῦ εἶναι ἡ Βεγγουέλα, καὶ ποία ἡ πρωτεύουσά της; ποῦ εἶναι ἡ Ἀγγόη; ποῖα ὄρη εἰς τὴν Κάτω Γουϊνέαν; ποῦ εἶναι ὁ ποταμὸς Ζαΐρας, καὶ πόσον τὸ μέγεθός του; ποῖαι νῆσοι ἐπὶ τοῦ παραλίου; ποῦ εἶναι ὁ Βεμβάροκος; ποία χώρα μεταξὺ τούτου καὶ τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς;

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ—ΠΑΡΑΛΙΟΝ ΖΑΓΓΟΥΕΒΑΡ.

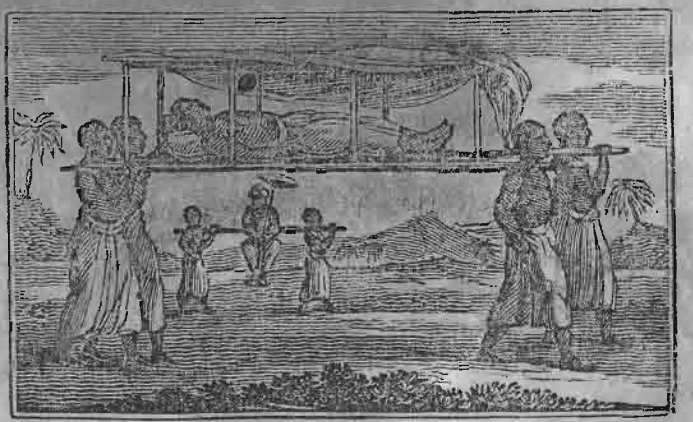

Τῶν Πλουσίων Μετακομιδὴ ἐπὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ Παραλίου.

263. Εἰς τὴν Ζαγγουεβὰρ περιφέρονται οἱ πλέσιοι Μαῦροι ἀπὸ δούλους, πλαγιασμένοι εἰς εἶδος κρεμαστῶν κλινῶν, ἢ καθήμενοι εἰς καθέδρας.

Τὸ παράλιον τῆς Ζαγγυεβὰρ περικλείει ἀριθμὸν τινὰ βασιλειῶν μεταξὺ τοῦ ἰσημερινοῦ καὶ τοῦ τροπικοῦ τοῦ αἰγόκερω. Γνωρίζονται δὲ ὀλίγον εἰς ὁποιονδήποτε πλὴν τῶν αὐτοῦ ἐμπορευομένων Πορτογάλλων, οἵτινες ἐκυβέρνων ἀρχήτερα διαφόρους χώρας.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Ποία ὄψη πρὸς δυσμὰς τῆς Ζαγγουεβάρ; ποία λίμνη; ποῖος εἶναι ὁ κυριώτερος γνωστὸς ποταμός; ποῖον Εὐρωπαϊκὸν φρούριον ἐπὶ αὐτοῦ; ἀνάφερε τινὰς τῶν ἐπὶ τῆς παραλίας ταύτης κυριωτέρων βασιλειῶν καὶ πόλεων. Ποῖαι νῆσοι ἐπὶ τῆς παραλίας ταύτης;

ΑΔΕΛ, ΑΙΑΝ, ΒΕΡΒΕΡΑ, ΚΑΙ ΜΑΓΑΔΟΞΟΝ.

264. Κεῖνται αἱ χῶραι αὗται ἐπὶ τῷ ἀνατολικῷ ἄκρου τῆς Ἀφρικῆς, ὀλιγώτατον γνωσταὶ εἰς ἔθνη πολιτισμένα. Ἀφθονοῦν δὲ ἀπὸ σμύρναν, λίβανον, καὶ κόμμεα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξάγονται ποσότητες μεγάλαι.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Ποῦ κεῖνται αἱ χῶραι αὗται, καὶ εἰς ποῖον πλάτος; ποῖαι εἶναι τινὲς τῶν κυριωτέρων τόπων; ποῖος ποταμὸς πρὸς ἄρκτον, καὶ ποῖος πορθμὸς σιμά του;

ΝΟΥΒΙΑ.

265. Ἡ Νουβία εἶναι κατάξηρος, ἄκαρπος χώρα, ἐκτὸς ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Νείλου.

Διαιρεῖται δὲ εἰς μικρὰ τινὰ βασίλεια. Ὁ λαὸς εἶναι βάρβαροι, ἄγριοι, καὶ ἀμαθεῖς, τινὲς μὲν πλανώμενοι, ἄλλοι δὲ συνοικισμένοι εἰς χωρία.

Περιηγηταὶ εἰς τὰς ἐρήμους τῆς Νουβίας καὶ ἄλλα τῆς Ἀφρικῆς μέρη ὑπόκεινται εἰς κίνδυνον νὰ καταπλακωθῶσιν ἀπὸ νέφη ἢ στήλας ἄμμου, μὲ τὸν ἄνεμον συγκινουμένης.

Κινούμενα νέφη Ἄμμου.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Νουβία; ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα, καὶ ποῦ; ποῖος εἶναι ὁ κυριώτερος τόπος τῆς Δογγόλας; ποῖος λιμὴν ἐπὶ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης; τί περιβόητον προσκυνητῶν καταφύγιον ἀπέναντι αὐτῆς εἰς τὴν Ἀσίαν; (Ἴδε ΡΑΣΤ'. ε.)

ΑΒΥΣΣΙΝΙΑ.

266. Ἡ Ἀβυσσινία εἶναι τραχεῖα, ὀρεινὴ χώρα, ἀλλὰ γενικῶς καρποφόρος.

Εἶναι μὲν ψυχροτέρα τῆς Νουβίας, πλὴν θερμὴ, καὶ εἰς πολλὰ μέρη νοσώδης.

Ἡ θρησκεία εἶναι διεφθαρμένον μίγμα Ἰουδαϊσμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ.

Ὁ λαὸς εἶναι ἀμαθεῖς ϗ κτηνώδεις, πάντοτε εἰς ἐμφυλίους πολέμους ἐνασχοληµένοι, καὶ συνειθισμένοι νὰ τρώγωσι κρέας ὠμόν.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Ἀβυσσινία; ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα; ποῖοι κλάδοι τοῦ Νείλου πηγάζουν εἰς αὐτήν; ποῖος ποταμὸς πρὸς νότον; ποία λίμνη; ποῦ εἶναι τὸ Ἀξούμιον, ἡ ἀρχαία πρωτεύουσα; ποῖος τόπος πλησίον της; ποία εἶναι ἡ κυριωτέρα παραθαλάσσιος πόλις;

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ—ΣΟΥΔΑΝ ἢ ΝΙΓΡΙΤΙΑ.

267. *Τῆς Δαρφοὺρ ὁ βασιλεὺς, εἰς τὴν Σουδὰν, ὑποχρεόνει ὅλους τοὺς ἔμπροσθέν του ἐρχομένους νὰ πίπτωσι πρηνεῖς, ἐνῷ κήρυξ παραστέκει ἀκαταπαύστως διαλαλῶν ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ μέγιστος μονάρχης.*

Ὁ Βασιλεὺς τῆς Δαρφοὺρ προσκυνούμενος.

Ἡ Σουδὰν, ἢ Νιγριτία, θεωρεῖται ὡς ἐκτεινομένη ἀπὸ τὴν Νουβίαν καὶ Ἀβυσσινίαν μέχρι τοῦ Σενεγάλιδος, ἢ τῆς δυτικῆς παραλίας, οὖσα οὕτω μεταξὺ τοῦ τροπικοῦ τοῦ καρκίνου καὶ τῶν Ὀρέων τῆς Σελήνης.

Εἶναι θερμὴ μὲν, εὔφορος δὲ χώρα, πλὴν τῆς ἐρήμου τῆς Σαχάρας.

Περιέχει δὲ πολλὰ δυνατὰ βασίλεια, ἀλλ' ὀλίγον γνωστά. Προηγουμένως κατοικοῦνται ἀπὸ Βαρβαρέσους εἰς τὴν ἄρκτον, καὶ Μαύρους εἰς τὰ λοιπὰ μέρη.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Νιγριτία; ποίαν ἔρημον περιέχει, καὶ τίνες ὑπόνομοι εἰς αὐτήν; τίνες ποταμοί; ποῖα ὄρη πρὸς νότον; ποῖα βασίλεια εἰς τὴν δύσιν; τίνες εἶναι αἱ πρωτεύουσαί των;

Β'. Ποῖον δυνατὸν ἔθνος συνορεύει μὲ τὴν πρὸς ἄρκτον τῆς Κάσνας καὶ Ὀ[illegible]ησης ἔρημον; ποῖα βασίλεια πρὸς ἀνατολὰς τῆς Οὐσσης, καὶ ποῖοι τόποι; ποῖα πρὸς ἄρκτον τούτων; ποία λίμνη εἰς τὴν Νιγριτίαν;

ΑΙΘΙΟΠΙΑ.

268. *Τὸ ὄνομα τοῦτο ἐδόθη εἰς τὸ ἐνδότερον τῆς Ἀφρικῆς τὸ πρὸς νότον τῶν Ὀρέων τῆς Σελήνης· ἀλλ' ἀγνοεῖται ἡ γεωγραφία του.*

ΝΟΤΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ.

Ὁττεντότοι καὶ τὰ χωρία των.

269. *Ἡ Νότιος Ἀφρικὴ κεῖται πρὸς νότον τοῦ τροπικοῦ τοῦ αἰγόκερω, περιλαμβάνουσα τὴν ἀποικίαν τοῦ Ἀκρωτηρίου, καὶ διάφορα ἔθνη ἀνεξάρτητα, ἐκ τῶν ὁποίων γνωρίζονται πλέον οἱ Ὁττεντότοι.*

Τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς αἱ ἄλλαι φυλαί, εὑρισκόμεναι πρὸς ἄρκτον τῆς ἀποικίας, καλοῦνται πολλάκις μὲ ὄνομα γενικὸν, Κάφφραι.

Οἱ Ὁττεντότοι κτίζουν τὰ χωρία των κυκλοειδῶς, καὶ γενικῶς μεταχειρίζονται βόδια ἀντὶ ἵππων.

270. *Τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς τὸ κλίμα εἶναι*

θερμὸν μὲν, πλὴν σπανίως μὲ ὑπερβολήν· αἱ νύκτες εἶναι ψυχραὶ, καὶ πολλάκις συμβαίνουν μεγάλαι καὶ αἰφνίδιαι τοῦ καιροῦ μεταβολαί.

271. Γεννῶνται δὲ αὐτοῦ οἶνοι ἐξαίρετοι· ἡ ὁ καφὲς, τὸ τεΐ, καὶ ἄλλα θερμῶν κλιμάτων φυτὰ ἐμποροῦν νὰ καλλιεργῶνται.

272. Οἱ Κάφφραι ἡ Ὁττεντότοι φαίνεται ὅτι μόλις εἶχαν ἰδέας τινὰς περὶ θρησκείας, ἡ εἶναι ἀμαθέστατοι μὲν, ἀλλὰ πρᾷοι, φιλόξενοι, ἡ εὐμαθεῖς. Ἄλλαι φυλαὶ δὲν ὑπερβαίνουν παρὰ ὀλίγον τὰ κτήνη κατὰ τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰ ἤθη.

273. Διὰ τῶν προσπαθήσεων Χριστιανῶν ἀποστολοκηρύκων, ἐσυνῆλθαν εἰς χωρία τινὲς τῶν φυλῶν τούτων, ἡ ἤρχισαν νὰ λαμβάνωσι γνῶσιν τινὰ ἡ πολιτισμόν.

Ἐρωτήσεις. — Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Νότιος Ἀφρικὴ; (Ἴδε πίνακα.) ποία εἶναι ἡ νότιος ἄκρα; ποίαν ἀποικίαν καὶ κυριωτέραν φυλὴν περιλαμβάνει; ποῖα ἤθη τῶν Ὁττεντότων ἔχεις νὰ ἀναφέρῃς; ποῖον εἶναι τὸ κλίμα τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς; ποίας αἰτίας ἐμπορεῖς νὰ εὕρῃς ἀπὸ τὸν πίνακα, διὰ τὰς ὁποίας ἡ Νότιος Ἀφρικὴ νὰ ἔχῃ τόσον εὔκρατον κλίμα, σιμὰ τῆς Διακεκαυμένης Ζώνης; (Ἴδε 113, 114.) Ποῖα ὄρη εἶναι τὰ κυριώτερα; ποῖοι ποταμοὶ χύνονται εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν, καὶ ποίου μεγέθους; ποῖος εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν; Τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τῶν Καφφρῶν καὶ Ὁττεντότων; ποία εἶναι ἡ κατάστασις ἄλλων φυλῶν; τί ἔγινε πρὸς βελτίωσιν αὐτῶν;

ΑΠΟΙΚΙΑ ΤΟΥ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ.

274. Τὴν ἀποικίαν ταύτην ἐσύζησαν πρὸ 200 ἐτῶν οἱ Ὁλλανδοὶ, οἵτινες εἶναι ἀκόμη οἱ πολυαριθμότεροι λευκοὶ κάτοικοι· ἀλλ' ἀνήκει τώρα εἰς τοὺς Βρετανούς.

Οἱ λευκοὶ γεωργοὶ εἶναι γενικῶς ὀκνηροὶ καὶ ἀμαθεῖς, καὶ πολλοὶ αὐτῶν εἶναι σχεδὸν τόσον ὑπαροὶ ἡ κτηνώδεις ὅσον οἱ ἐντόπιοι.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Πῶς συνορεύει ἡ ἀποικία τοῦ Ἀκρωτηρίου; ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα, καὶ ποίαν στάσιν ἀποστολοκηρύκων εὑρίσκεις; ποῖος ποταμὸς, ὄρη, καὶ κόλποι τριγύρω της;

ΑΦΡΙΚΑΝΑΙ ΝΗΣΟΙ.

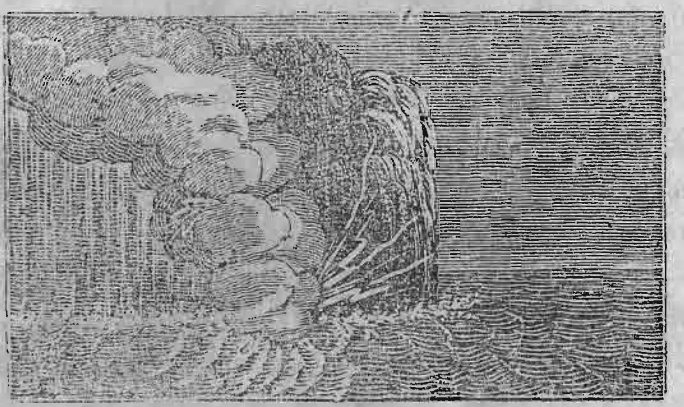

Ἡφαίστιον εἰς τὴν Θάλασσαν.

275. Αἱ Ἀζορίδες, ἡ Δυτικαὶ Νῆσοι τῆς Ἀφρικῆς, ὑπόκεινται εἰς σεισμοὺς βιαίους. Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐξερράγη εἰς τὴν Θάλασσαν ἡφαίστιον, καὶ ἐσχημάτισε νέαν νῆσον.

276. Αἱ Ἀφρικαναὶ Νῆσοι, πλὴν τῶν Γοργάδων, ἀπολαύουν κλίμα ὑγιὲς ἡ τερπνὸν, καὶ γεννῶν τοὺς καλλίστους καρποὺς θερμῶν τόπων.

277. Πολλαὶ ἄλλαι, παρὰ τὰς Ἀζορίδας, περιέχουν ἡφαίστια ὄρη, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ περισσότερα, ὡς ἡ κορυφὴ τῆς Τενερίφφης, ἔπαυσαν τώρα νὰ καίωνται.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Τίνες εἶναι αἱ βορεινότεραι τῶν Ἀφρικανῶν Νήσων; τί ἀξιοσημείωτον περὶ αὐτῶν; ποῖαι τρεῖς ἄλλαι συναθροίσεις νήσων ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ παραλίου τῆς Ἀφρικῆς; ποῖαι εἶναι αἱ κυριώτεραι νῆσοι ἐπὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ παραλίου; ποῖον εἶναι τὸ κλίμα τῶν νήσων τούτων γενικῶς; ποῖα ὄρη ἔχουν;

ΝΗΣΟΙ ΠΡΟΣ ΔΥΣΜΑΣ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ.

278. Τὰς ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ παραλίου τῆς Ἀφρικῆς; νήσους ἐξουσιάζουν οἱ Πορτογάλλοι, πλὴν τῶν Καναρίων, αἵτινες ἀνήκουν εἰς τὴν Ἱσπανίαν, καὶ τῆς Ἁγίας Ἑλένης, τῆς πρώην φυλακῆς τοῦ Αὐτοκράτορος Ναπολέοντος, κυριευομένης ὑπὸ τῶν Ἄγγλων.

279. Ἡ τοῦ Ἁγίου Ματθαίου καὶ ἡ τῆς Ἀναλήψεως εἶναι ξηρονήσια, αἱ δὲ λοιπαὶ καλῶς κατοικημέναι, προηγουμένως ἀπὸ Ἱσπανοὺς καὶ Πορτογάλλους, οἵτινες διὰ συνοικεσίων ἐμίχθησαν μὲ τοὺς ἐντοπίους.

280. Φημίζονται αἱ νῆσοι αὗται διὰ τὴν παραγωγὴν ὡραίων οἴνων, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ κάλλιστοι εὑρίσκονται εἰς τὴν Μάδειραν καὶ Τενερίφφαν.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Τίνες εἶναι αἱ κυριώτεραι τῶν Ἀζορίδων νήσων; ποῖαι χῶραι τῆς Εὐρώπης κεῖνται εἰς τὸ αὐτὸ πλάτος; ποῖαι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι νῆσοι, καὶ ποῖαι χῶραι ἀπέναντι αὐτῶν; ποῖαι εἶναι αἱ κυριώτεραι νῆσοι ἀκολούθως πρὸς νότον τῆς Μαδείρας; ποῖαι εἶναι αἱ κυριώτεραι τῶν Γοργάδων Νήσων;

Β'. Ποίας μικρὰς νήσους εὑρίσκεις ἐπὶ τοῦ μέρους τούτου τῆς παραλίας; ποίας νήσους εὑρίσκεις μεταξὺ Ἄκρας Πάλμας καὶ τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος; τίνες ἐξασκάζουν τὰς πλειοτέρας τῶν πρὸς δυσμὰς τῆς Ἀφρικῆς Νήσων; διατί ἐστάθη ἐσχάτως ἐπίσημος ἡ Ἁγία Ἑλένη; πῶς κατοικοῦνται αἱ νῆσοι αὗται; διατί φημίζονται;

ΝΗΣΟΙ ΠΡΟΣ ΑΝΑΤΟΛΑΣ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ.

281. Ἡ Μαδαγάσκαρ εἶναι ἡ μεγίστη τοῦ κόσμου νῆσος, πλὴν τῆς Νέας Ὁλλανδίας καὶ τοῦ Βορνέου.

Τὸ κλίμα εἶναι ὑγιὲς καὶ εὐάρεστον, ἡ γῆ δὲ καρποφόρος εἰς τὰ προϊόντα τῆς διακεκαυμένης ζώνης.

Ὁ λαὸς εἶναι εἰδήμονες, πρᾶοι, καὶ φιλόξενοι. Εἰς τὰς γνώσεις δὲ, τὰς τέχνας, καὶ τὸν πολιτισμὸν ὑπερβαίνουν τοὺς ἐπὶ τῆς ἠπείρου Ἀφρικανούς.

282. Ἡ Βερβονία καὶ ὁ Μαυρίτιος συχνάζονται πολὺ ἀπὸ πλοῖα ἐκ τῆς Ἰνδίας.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Πλησίον τίνος παραλίου τῆς Ἀφρικῆς εἶναι ἡ Μαδαγάσκαρ; ποῦ εἶναι ἡ Βουρβονία καὶ ὁ Μαυρίτιος; εἰς ποῖον ἀνήκουν; (Ἴδε τὸν Χάρτην.)

ΣΠΓ'. ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΟΣ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ.

Ἀπ' ὅσα εἴπαμεν περὶ τῆς Ἀφρικῆς βλέπεις ὅτι δὲν θέλει σοῦ εἶσθαι ἀσφαλὲς νὰ περιέλθῃς τὰ ἐνδότερα. Φρονιμώτερον εἶναι νὰ περιορισθῇς εἰς τὰ παράλια.

Πῶς θέλεις ὑπάγειν νὰ εὕρῃς τοὺς διὰ ἐπιστήμην καὶ μάθησιν περιφήμους ποτὲ τόπους τῆς Ἀφρικῆς; (Ἴδε ΣΜΘ'.) Εἰς ποίαν πόλιν εἶναι κάλλιον νὰ ὑπάγῃς πρῶτον; Διὰ νὰ ὑπάγῃς ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Αἰγύπτου, ποῖον ποταμὸν θέλεις ἀναβῆν; Θέλεις ἀράγε ἀπαντήσειν βροχὰς πολλάκις; ποῖα περίεργα θέλεις εὑρεῖν;

Πρόσεχε νὰ φυλαχθῇς ἀπὸ ὀφθαλμίαν τινὰ ἐπικρατοῦσαν εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ποῖον κίνδυνον θέλεις ἀπαντήσειν ὑπάγων διὰ ξηρᾶς εἰς τὴν Ἀβυσσινίαν; (255.) Ἐπειδὴ τοῦ Νείλου οἱ καταρράκται δὲν συγχωροῦν νὰ ἀναβῇς τὸν ποταμὸν τοῦτον μέχρι τῆς Ἀβυσσινίας, ποῖον δρόμον θέλεις λάβειν νὰ ὑπάγῃς διὰ θαλάσσης; Τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τῶν Ἀξυσσινῶν;

Πῶς ἤθελες ὑπάγειν νὰ ἀνακαλύψῃς, ἐὰν ὁ Νίγειρ τρέχῃ εἰς τὸν Νεῖλον; Ποῖα βασίλεια ἤθελες διαπεράσειν; ποῖον δρόμον θέλεις ποιάσειν ἀπὸ τὴν Ἀβυσσινίαν νὰ φθάσῃς εἰς τὸ Ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἐλπίδος διὰ θαλάσσης; Τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τοῦ παραλίου τὸ ὁποῖον περνᾷς; Πῶς σὲ φαίνεται ὁ τρόπος κατὰ τὸν ὁποῖον ὁδοιποροῦν εἰς τὰ μέρη ταῦτα; (263.) Ποίας νήσους περνᾷς καὶ τί γνωρίζεις περὶ αὐτῶν; (281.)

Ὅταν πλησιάσῃς εἰς τὸ ἀκρωτήριον, πρέπει νὰ ἦσαι ἕτοιμος δι' ἀνεμοζάλας, αἵτινες ἐδῶ εἶναι φοβεραί. Ἀλλ' ἂν ἦσαι εἰς κίνδυνον, θέλεις εὑρεῖν τοὺς πλησίον τῆς ἀποικίας Κάφφρας, φιλοφρονεστάτους.

Ποίους κόλπους καὶ ποταμοὺς πρέπει νὰ περάσῃς διὰ νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ; Τί νομίζεις περὶ τῶν κατοίκων ; (269, 272, 274.) Πῶς σὲ ἀρέσκει τὸ κλίμα ἐδῶ ; Θεώρησε τὸν πίνακα, καὶ ἰδὲ διὰ ποίαν αἰτίαν δὲν πρέπει νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν Κάτω Γεϊνέαν διὰ τῆς χώρας ταύτης

Ἡ Κάτω Γουϊνέα μόλις θέλει σὲ ἀνταμείψειν διὰ τὸν κόπον τῆς ἐπισκέψεως, καὶ θέλει ἐνταυτῷ εἶσθαι πολλὰ ἐπικίνδυνος εἰς τὴν ὑγείαν καὶ ζωήν σου.

Εἰς ποίας νήσους ἐπὶ τῆς παραλίας ταύτης ἐμπορεῖς νὰ σταθῇς πρὸς ἀναψυχήν ; ποῖον δρόμον λαμβάνεις διὰ τὴν Ἄνω Γουϊνέαν ; Ποῖα εἴδη ἐμπορίου ἐμπορεῖς νὰ εὕρῃς ἐδῶ ; [256.] ποῖαι χῶραι εἶναι τώρα πρὸς ἄρκτον σου ; πῶς θέλεις ὑπάγειν εἰς τὴν Σιέρραν Λεώνην ;

Ἂν ἐπισκεφθῇς τὰς Γοργάδας Νήσους, ἀπόφυγε τὸ πλησίον αὐτῶν μέρος ἐκεῖνο τοῦ ὠκεανοῦ, τὸ καλούμενον αἱ Βροχαί, διότι θέλεις εὑρεῖν σχεδὸν διηνεκῆ γαλήνην, μὲ πολλὴν βροχὴν καὶ βροντήν.

Ποῖον πορθμὸν πρέπει νὰ περάσῃς διὰ νὰ ἐμβῇς εἰς τὴν Μεσόγειον, καὶ νὰ ἔλθῃς ὀπίσω εἰς τὴν Ἑλλάδα ;

ΣΠΔ΄. ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ.

Μέγα μέρος τῆς Ἀφρικῆς εἶναι εἰς κατάστασιν βάρβαρον, καὶ διὰ τοῦτο περιέχει, ὡς πρὸς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν, ὀλίγας μεγαλοπόλεις, ἢ κἂν κωμοπόλεις ἱκανοῦ μεγέθους. Αὗται δὲ τοπλέον εὑρίσκονται εἰς τὴν Βόρειον Ἀφρικὴν, καὶ αἱ περισσότεραι αὐτῶν δὲν ἐμποροῦν οὔτε νὰ συγκριθῶσι μὲ τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας εἰς τὸ ἐμπόριον, τὰ χειροτεχνήματα, καὶ τὸν πλοῦτον, ὡς καὶ τὸν πληθυσμόν. Εἰς τὸ φαινόμενον εἶναι τῶν ἀθλιεστέρων τῆς Εὐρώπης κατώτεραι διὰ τὴν στενότητα, ἀταξίαν, καὶ ῥυπαρότητα τῶν ἀγυιῶν. Ἕως καὶ εἰς τὸ Κάϊρον καὶ τὴν Φὲς εἶναι πολλάκις αἱ ἀγυιαὶ τόσον στεναὶ, ὥστε δὲν ἐμποροῦν δύο κάμηλοι νὰ ὑπάγωσι κατὰ μέτωπον.

Αἱ οἰκίαι, ὡς αἱ τῶν ἐπὶ τῆς Μεσογείου

Ἀσιατικῶν πόλεων, εἶναι γενικῶς κτισμέναι μ' ἐπιπέδους στέγας. Ἔχουν δὲ αὐλὴν εἰς τὸ κέντρον, καὶ ἀφίνονται χωρὶς παράθυρα πρὸς τὸν δρόμον. Ὡς ἄλλαι Μωαμεθανικαὶ πόλεις, ἔχουν ναοὺς πολυαρίθμους, καὶ ὅτοι, μὲ τὰ παλάτια τῶν ἡγεμόνων ἢ κυβερνητῶν, εἶναι συνήθως αἱ ὡραιότεραι οἰκοδομαί. Αἱ οἰκίαι κτίζονται γενικῶς ἀπὸ ἡμικαυμένας πλίνθους, ἢ ἀπὸ μίγμα πετρῶν, χώματος, καὶ λάσπης, λευκαμένης μὲ ἄσβεστον. Εἰς τὸ Κάϊρον πολλαὶ εἶναι πλίνθιναι, καὶ τινὰ τῶν τζαμίων καὶ ἄλλων δημοσίων οἰκοδομημάτων εἰς τὴν πόλιν ταύτην, καὶ εἰς τὰς πόλεις τῆς Βαρβαρίας, εἶναι κτισμένα ἐκ λίθου ἢ μαρμάρου.

Τῆς Αἰγύπτου αἱ πόλεις συνήθως εἶναι ἐπίσημοι διὰ τὰ πέριξ αὐτῶν μεγαλοπρεπῆ καὶ ἀξιόλογα λείψανα ἀρχαίων πόλεων.

Τὸ Κάϊρον ὑπερβαίνει ὁποιανδήποτε ἄλλην πόλιν τῆς Ἀφρικῆς κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν λαμπρότητα. Τὰ τζαμία μὲν καὶ οἱ τάφοι της εἶναι εὐπρεπῆ, πολλάκις δὲ καὶ κομψά, ἀλλὰ τὸ γενικὸν αὐτῆς φαινόμενον εἶναι ἄθλιον. Ἔμποροι συχνάζουν εἰς αὐτὴν ἀπ' ὁλόκληρον τὴν Δυτικὴν Ἀσίαν καὶ ἀπὸ τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀφρικῆς.

Ἡ Ἀλεξάνδρεια εἶναι ὁ κυριώτερος τόπος τοῦ μεταξὺ τῆς Εὐρώπης καὶ Αἰγύπτου ἐμπορίου. Εἶναι πόλις ἱκανῆς ἐκτάσεως, ἀλλὰ τὸ κυριώτερον σκεπασμένη μὲ τὰ λαμπρὰ τῆς ἀρχαίας πόλεως λείψανα. Ἐκ τούτων ἐπισημότερον εἶναι ὁ Στύλος τοῦ Πομπηΐου.

Ἡ Ῥοσέττα εἶναι πόλις νεωτέρα ἱκανῶς ἐμπορικὴ, ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ στόματος τοῦ Νείλου. Τὸ Δαμιάτιον, ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ στόματος,

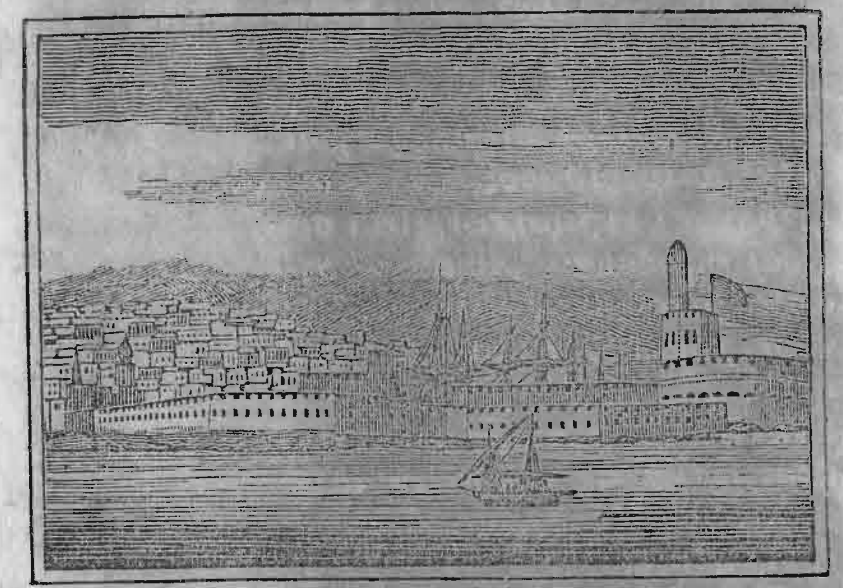

Ἀλγέριον, Ἀφρική.

ἐνεργεῖ ἐμπόριον ἐκτεταμένον μὲ τὴν *Συρίαν* καὶ *Κύπρον*.

Αἱ εἰς τὸ παράλιον τῆς *Βαρβαρίας* πόλεις εἶναι κτισμέναι, ὡς ἄλλαι ἐπὶ τῆς *Μεσογείου*, εἰς γῆν ὑψονομένην ἐκ τῆς θαλάσσης. *Αἱ* πλειότεραι δ' αὐτῶν εἶναι ὠχυρωμέναι, καὶ ὁπωσοῦν ἐμποριαὶ, ὁμοιάζουσαι τὰς τῆς *Εὐρώπης* πλέον παρ' ὁποιασδήποτε ἄλλας εἰς τὴν *Ἀφρικήν*. *Ἡ Τρίπολις* ἔχει πλατείας, εὐθείας ῥύμας, καὶ ὑπερέχει εἰς τὸ κάλλος τὰς περισσοτέρας πόλεις τῆς *Βαρβαρίας*. *Ἡ Τοῦνις* εἶναι τοποθεμένη ἐπὶ ἀλμυρᾶς λίμνης συνεχομένης μὲ τὴν θάλασσαν, καὶ δὲν ἀπέχει παρὰ ὀλίγα μίλια τῶν ἐρειπίων τῆς ἀρχαίας *Καρχηδόνος*.

Τὸ Ἀλγέριον ἦτον ἕως πρὸ ὀλίγων χρόνων πασίγνωστον ὡς πειρατῶν φωλεά. *Τώρα* δὲ ἀνήκει εἰς τοὺς *Γάλλους*.

Τὸ Μαρόκον ἔχασε πολὺ τῆς προτέρας

του ἀξιολογότητος. *Ἀπέχει* δὲ περὶ τὰ δώδεκα μίλια ἀπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ *Ὄρους Ἄτλαντος*, κείμενον ἐπὶ πεδιάδος εὐκάρπου, καὶ πολλαχοῦ καταφύτου ἀπὸ φοίνικας.

Ἡ Φὲς συχνάζεται ἀπὸ τοὺς *Ἄραβας* τῆς ἐρήμου δι' ἐμπόριον.

Ἡ Μεκουϊνὲς λογίζεται ἡ μεγίστη πόλις τοῦ *Μαρόκου*, ἡ ὑπερβαίνει τὰς λοιπὰς κατὰ τὴν εὐγένειαν καὶ φιλοξενίαν τῶν κατοίκων της. *Ἡ Ταγγὶς* δὲ καὶ τὸ *Μογάδωρον* εἶναι τόποι ὁπωσοῦν ἐμποριοί.

Εἰς τὰς *Μέσας Χώρας* τῆς *Ἀφρικῆς* αἱ κωμοπόλεις καὶ πόλεις συγκεινται συνήθως ἀπὸ καλύβας χαμηλὰς, μὲ τοίχους ἀπὸ βώλους χώματος, ἡ μὲ κωνικὰς στέγας, σκεπασμένας ἀπὸ φύλλα ἢ ἄχυρον. *Εἶναι* δ' ἐξαπλωμέναι ἐπάνω εἰς μεγάλην ἔκτασιν γῆς· καὶ ὁμοιάζουν στρατόπεδον μᾶλλον παρὰ πόλιν.— *Πολλάκις* εἶναι περικυκλωμέναι ἀπὸ χαμηλὸν τεῖχος, οἰκοδομημένον ἡ αὐτὸ ἀπὸ χῶμα ἢ λάσπην. *Τοῦ* βασιλέως τὸ παλάτιον εἶναι συνήθως μόνον ἄθροισμα περιτειχισμένων καλυβῶν.

Σέγος, ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τῆς *Βαμβάρας*, εἶναι πόλις ἱκανοῦ μεγέθους, ἔχουσα πολυαρίθμους ναούς. *Ἡ Σανσανδισίγγα* εἶναι ἡ καθέδρα ἐκτεταμένου ἡ ἀξιολόγου ἐμπορίου, εἰς τὸ αὐτὸ βασίλειον. *Ἡ Τημβοῦ* εἶναι ἀρκετὰ μεγάλη κωμόπολις.

Ἡ Τομβουκτοῦ, *Οὔσσα*, καὶ *Κάσνα* φαίνονται νὰ ἦναι αἱ ἀξιολογώτεραι πόλεις τοῦ ἐνδοτέρου τῆς *Ἀφρικῆς*. *Λέγονται* τόποι μεγάλοι καὶ ἐμπορικώτατοι.

Ἡ Κόββη εἶναι ἡ κυριωτέρα πόλις τῆς

Λαρφοὺρ, ἡ τόπος ἐκτεταμένου ἐμπορίου, κατοικούμενος τοπλέον ὑπὸ ἐμπόρων.

Ἡ Σεννααὰρ εἶναι πολυάνθρωπος, καὶ ἀξιόλογος ἐμπορικὸς τόπος.

Ἡ Γονδὰρ, πρωτεύουσα τῆς Ἀβυσσινίας, εἶναι τοποθεμένη ἐπὶ λόφου, περικυκλωμένε ἀπὸ κοιλάδα βαθεῖαν. Ὡς ἄλλαι δὲ πόλεις τῆς Ἀβυσσινίας ἔχει διαφόρους Χριστιανικὰς Ἐκκλησίας.

Ἡ Μελίνδα εἶναι μεγάλη, ὡραία πόλις. Αἱ οἰκίαι της εἶναι πέτριναι, ἡ πολλαὶ αὐτῶν μεγαλοπρεπεῖς. Ὁ Ἅγιος Σωτὴρ, ἡ πρωτεύουσα τῆς Κογγοῦς, ἔχει Χριστιανικάς τινὰς Ἐκκλησίας, ἡ περιέχει 40,000 κατοίκων, ἀπὸ τὰς ὁποίας 4,000 εἶναι λευκοί.

Αἱ πόλεις τῆς Ἄνω Γουϊνέας δὲν εἶναι καλῶς γνωσταί. Ἡ Κουμασσία λέγεται ὅτι εἶναι τακτικὰ οἰκοδομημένη, μὲ εὐμόρφους καλαμίνας οἰκίας.

Εἰς τὴν Νότιον Ἀφρικὴν, τὰ χωρία τῶν ἐντοπίων σύγκεινται συνήθως ἀπὸ καλύβας σχηματισμένας ἐκ λυγαρεῶν ἢ κλαδίων δένδρων, ἐμπλαστρωμένας μὲ πηλὸν, ἡ βαλμένας κυκλοειδῶς τριγύρω περιφράγματος, τὸ ὁποῖον περιέχει τὰ βοσκήματά των.— Χωρία τινὰ ἐντοπίων εἶναι συναθροισμένα περὶ τὰ ἀποστολικὰ τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς καταστήματα. Μερικὰ δὲ αὐτῶν φαίνονται ὡραῖα, ἡ ἔχει πολλὰς τῶν καλητερεύσεων τοῦ πολιτισμένου βίου. Ἡ Λατακοῦ εἶναι ἡ μεγίστη ἐντόπιος κωμόπολις εἰς τὴν Νότιον Ἀφρικὴν, καὶ περιέχει 8000 ἢ 10000 κατοίκων.

Ἡ Τανανάριβη εἶναι μεγάλη, καλοκτισμένη, μεσόγειος πόλις τῆς Μαδαγάσκαρος, καὶ

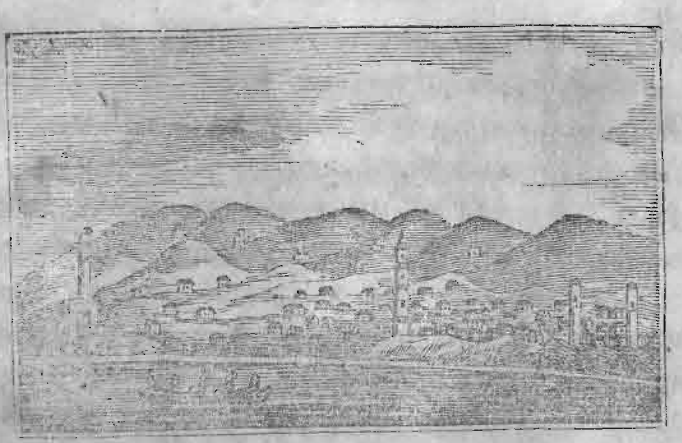

Μαγάδοξον, ἐπὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ Παραλίου τῆς Ἀφρικῆς.

ἡ πρωτεύουσα ἑνὸς τῶν κυριωτέρων της βασιλειῶν.

Εὐρωπαϊκὰ Καταστήματα.— Οἱ Γάλλοι, Πορτογάλλοι, ἡ Ἱσπανοὶ ἔχουν ἀριθμὸν τινὰ καταστημάτων ἐπὶ τοῦ παραλίου τῆς Ἀφρικῆς χάριν ἐμπορίου, ἐξαιρέτως δὲ τᾶ δουλεμπορίου. Ἡ Μοζαμβίκη εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῶν Πορτογαλλικῶν καταστημάτων τῶν ἐπὶ τοῦ παραλίου τῆς Ζαγγουεβὰρ, ἡ Λοάνδα δὲ τῶν ἐπὶ τοῦ παραλίου τῆς Ἀγγόλας. Τὰ κυριώτερα Γαλλικὰ καταστήματα εἶναι εἰς τὴν Γορέαν.

Τὰ καταστήματα δὲ ταῦτα συνήθως εἶναι ψιλὰ φρούρια. Τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῶν νήσων της αἱ πόλεις, αἱ εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Εὐρωπαίων, εἶναι κτισμέναι ὡς αἱ τῆς Εὐρώπης.

Ἡ Ἀκρόπολις εἶναι ὁ μόνος ἀξιόλογος τόπος εἰς τὴν Ἀποικίαν τοῦ Ἀκρωτηρίου. Τὰς ῥύμας της διαπερνοῦν ἀπὸ δένδρα κατάφυτοι διώρυγες. Λίο τρίτα τῶν κατοίκων εἶναι μαῦροι.

Αἱ εἰς τὴν ἀποικίαν τῆς Σιέρρας Λεώνης κωμοπόλεις, τῶν ὁποίων πρωτεύει ἡ Ἐλευθερούπολις, εἶναι τερπναὶ ἡ καλοκτισμέναι. Οἱ

πλειότεροι τῶν κατοίκων εἶναι Ἀφρικανοὶ διαφόρων ἐθνῶν, ἐπαρμένοι ἀπὸ ἀνδραποδίζοντα πλοῖα, καὶ φερμένοι ἐδῶ νὰ διδαχθῶσι τὴν θρησκείαν καὶ τὰς τέχνας τοῦ πολιτισμένου βίου.

ΑΜΕΡΙΚΗ.

285. Ἡ Ἀμερικὴ, ἤτοι ὁ νέος κόσμος, ἐγνωστοποιήθη πρῶτον εἰς τοὺς Εὐρωπαίους ὑπὸ Χριστοφόρου Κολόμβου, τοῦ ἀπὸ τὴν Γενοβαν, εἰς τὸ 1492.

286. Εἶναι δὲ ἀπὸ τὰ τέσσαρα μέρη τῆς σφαίρας ἡ δευτέρα κατὰ τὸ μέγεθος, ἀλλὰ πιθανῶς ἡ ὀλιγανθρωποτάτη.

287. Ἐπίσημος εἶναι ἡ ἤπειρος αὕτη διὰ τοὺς μεγάλους αὐτῆς ποταμοὺς καὶ λίμνας, καὶ ὑψηλὰ ὄρη, εἰς τὰ ὁποῖα γενικῶς ὑπερβαίνει τὴν ἀνατολικὴν ἤπειρον.

288. Τῆς Ἀμερικῆς αἱ χῶραι εἶναι πολὺ ψυχρότεραι παρὰ τὰς τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀφρικῆς, εἰς τὸ αὐτὸ πλάτος.

Ἐρωτήσεις.— Α'. Πότε ἀνεκαλύφθη ἡ Ἀμερικὴ, καὶ ἀπὸ ποῖον; κατὰ ποίαν διεύθυνσιν κεῖται ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴν ἤπειρον; (Ἴδε τὸν πίνακα.) ποῖοι ὠκεανοὶ τὴν περικυκλόνουν πρὸς ἄρκτον, νότον, ἀνατολὴν, καὶ δύσιν; πῶς εἶναι κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸν πληθυσμὸν, παραβαλλομένη μὲ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ κόσμου; διὰ τί εἶναι ἐπίσημος; πῶς εἶναι τὸ κλίμα της παραβαλλόμενον μὲ τὸ τῆς Εὐρώπης; ποῖαι εἶναι αἱ δύο μεγάλαι διαιρέσεις τῆς Ἀμερικῆς; [Ἴδε τὸν πίνακα.] ποῖος ἰσθμὸς συνδέει τὰ δύο μέρη; ποῖαι νῆσοι κεῖνται μεταξύ των;

ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ.

289. Ἡ Βόρειος Ἀμερικὴ, περικλείουσα τὴν Γρηνλανδίαν, ἐκτείνεται ἀπὸ 10 ἕως 80° ἢ 85° Β. πλάτους, ἴσως δὲ καὶ μέχρι τοῦ πόλου.

290. Τῶν βορείων μερῶν τὰ σύνορα καὶ ἡ γεωγραφία γνωρίζονται ἀτελέστατα. Πρόσφατοι δ' ἀνακαλύψεις τὸ καταστένουν πιθανὸν ὅτι ἡ Γρηνλανδία εἶναι χωρισμένη ἀπὸ τὴν ἤπειρον.

291. Πᾶσα σχεδὸν ποικιλία κλίματος καὶ προϊόντος δύναται νὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν ἐκτεταμένην ταύτην χώραν.

292. Τὸ δυτικὸν παράλιον ἔχει κλίμα γλυκύ, ἀλλὰ τὰ βόρεια καὶ ἀνατολικὰ μέρη εἶναι πολὺ ψυχρότερα παρὰ τόποι τοῦ αὐτοῦ πλάτους εἰς τὴν Εὐρώπην.

293. Τῆς Βορείου Ἀμερικῆς αἱ ἀρκτικαὶ χῶραι, ἕως καὶ τόσον μεσημβρινὰ ὅσον πλάτος 50°, εἶναι ἄκαρποι καὶ ἔρημοι ἀπὸ τὸν πάγον.

294. Αἱ μέσαι χῶραι, ἢ αἱ μεταξὺ 30° καὶ 50°, ἔχουν χιόνα εἰς τοῦ χειμῶνος τὸ διάστημα· οἱ τόποι δὲ εἰς τὸ βόρειον μέρος τῶν χωρῶν τούτων ἔχουν ψύχος δριμύ.

295. Πρὸς νότον πλάτους 30° ἡ χιὼν εἶναι ἄγνωστος, ἐκτὸς εἰς τὰ βουνώδη μέρη· καὶ ὁ καφὲς, τὸ ζαχαροκάλαμον, καὶ ἄλλα τροπικὰ φυτὰ, παράγονται ἀφθόνως.

296. Τὰ ἀρκτῷα καὶ δυτικὰ μέρη τῆς Βορείου Ἀμερικῆς κατοικοῦνται σχεδὸν ὁλότελα ἀπὸ Ἰνδοὺς εἰς ἀγρίαν κατάστασιν. Τὰς ἐπισκέπτονται δὲ οἱ Εὐρωπαῖοι μόνον διὰ νὰ προμηθεύωσι δέρματα καὶ γουναρικά.

297. Τὰ ἀνατολικὰ μέρη, τὰ κάτωθεν 50° πλάτους, ἐκατοικίσθησαν πρὸ πολλοῦ ἀπὸ Εὐρωπαϊκὰ ἔθνη, καὶ δὲν μένουν παρὰ ὀλίγοι τῶν Ἰνδῶν.

298. Αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι, κατέχουσαι τὰ μέσα μέρη τῆς Β. Ἀμερικῆς, ἦτον ἡ πρώτη χώρα, ἥτις ἐπρόσλαβεν ἀνεξάρτητον δημοκρατι-

κὴν κυβέρνησιν.— Τὸ Μέξικον ϗ ἡ Γβατεμάλα εἶναι προσέτι ἀνεξάρτητοι.

Τὰ βόρεια μέρη ὑπόκεινται εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

Ἐρωτήσεις.— Α'. Πόσην ἔκτασιν ἔχει ἡ Βόρειος Ἀμερική; πῶς συνορεύει; γνωρίζονται καλῶς τὰ βόρεια μέρη; τί ἔχεις νὰ εἴπῃς γενικῶς περὶ τοῦ κλίματος; πῶς εἶναι τὸ κλίμα τοῦ δυτικοῦ μέρους, καὶ πῶς τὸ τῶν ἐπιλοίπων; ποίας λίμνας περιέχει, καὶ πῶς παραβάλλονται μὲ τὰς εἰς ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου; [Ἴδε § 62.] ποῦ εἶναι ἡ Βόρειος Γεωργία; ἡ Γρηνλανδία; ποία περιοχὴ κεῖται ἀμέσως πρὸς νότον τοῦ Ἀρκτικοῦ Κύκλου; περίγραψε τὰς ἀρκτικὰς χώρας τῆς Βορείου Ἀμερικῆς. τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τῶν μέσων χωρῶν; ποία ἐπικράτεια εἶναι εἰς τὰς μέσας χώρας; τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τῶν νοτίων μερῶν; ποῖαι νῆσοι κεῖνται εἰς τὸ πλάτος τοῦτο; ἀπὸ τίνας κατοικοῦνται τὰ βόρεια καὶ δυτικὰ μέρη; ἀπὸ τίνας ἐκατοικίσθησαν τὰ ἀνατολικὰ μέρη; ποῖον μέρος τῆς Βορείου Ἀμερικῆς εἶναι ἀνεξάρτητον.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ.

Πολιτισμός.— Α'. Ποῖα μέρη τῆς Βορείας Ἀμερικῆς εἶναι πολιτισμένα; ποῖα φωτισμένα; ποῖα μέρη εἶναι ἀκόμη εἰς ἀγρίαν κατάστασιν;

Κυβέρνησις.— Β'. Ποίαν κυβέρνησιν εὑρίσκεις μεταξὺ τῶν Ἰνδῶν, εἰς τὸ βορεινὸν καὶ δυτικὸν μέρος; ποία εἶναι ἡ τῆς Κανάδας καὶ τῶν Βρετανικῶν ἐπαρχιῶν; ποία ἡ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν; ποία ἡ τοῦ Μεξίκου;

Θρησκεία.— Β'. Ποία εἶναι ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία τοῦ βορείου μέρους; ποία ἡ τῶν Βρετανικῶν Ἐπαρχιῶν; τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν; τοῦ Μεξίκου;

Πληθυσμός.— Β'. Πόσους κατοίκους πιθανὸν νὰ περιέχῃ ὅλη ἡ Βόρειος Ἀμερική; τίνες κατοικοῦν τὸ βόρειον μέρος τῆς Βορείου Ἀμερικῆς; πόσοι κάτοικοι, καὶ τίνες εἶναι αὐτοί, εἰς τὰς Βρετανικὰς Ἐπαρχίας; περίγραψε τὸν πληθυσμὸν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Πόσος εἶναι ὁ πληθυσμὸς τοῦ Μεξίκου, καὶ ἀπὸ ποίους σύγκειται;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΟΣ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

Α'. Ποία εἶναι ἡ ἀνατολικωτέρα ἄκρα τῆς Βορείου Ἀμερικῆς; ποία ἡ δυτικωτέρα; ποῖος ἰσθμὸς τὴν ἑνόνει μὲ τὴν Νότιον Ἀμερικήν; ποῖος πορθμὸς χωρίζει τὴν ἤπειρον ἀπὸ τὴν Βόρειον Γεωργίαν; ποῖος ἀπὸ τὴν Γρηνλανδίαν; ποία εἶναι ἡ νότιος ἄκρα τῆς Φλορίδας; μεταξὺ ποίων μοιρῶν πλάτους κεῖται ἡ Βόρειος Ἀμερική;

Κόλποι, καὶ Πορθμοί.— Α'. Ποῖος Κόλπος πρὸς νότον τῆς Βορείου Ἀμερικῆς; ποῖοι δύο μεγάλοι κόλποι εἰς τὸ Βορειανατολικόν; ποῖος πορθμὸς εἰς τὸ ἀρκτικὸν σύνορον; ποῖος πορθμὸς φέρει εἰς τὸν Ὑδσόνειον Κόλπον; ποῖος κόλπος μεταξὺ τῆς Νέας Σκωτίας καὶ τοῦ Νέου Βρουνσβίκου; ποῦ εἶναι ὁ Βερίγγειος πορθμός; ποῖος κόλπος ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ παραλίου;

Ὄρη.— Α'. Ποῖος εἶναι ὁ δρόμος τῶν Βραχωδῶν Ὀρέων; ποῖος εἶναι ὁ δρόμος τῆς Ἀλλεγγανικῆς σειρᾶς; ποῖον ὑψηλὸν ὄρος ἐπὶ τῆς βορειοδυτικῆς παραλίας;

Λίμναι.— Α'. Ποῖαι λίμναι κεῖνται μεταξὺ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ τῶν Βρετανικῶν περιοχῶν; ποία εἶναι ἡ μεγίστη, καὶ ποία ἡ μικροτάτη; ποῖαι εἶναι αἱ δύο κυριώτεραι λίμναι τοῦ Μεξίκου καὶ τῆς Γουατεμάλας; πόσον εἶναι τὸ διάστημα ἀπὸ τὴν λίμνην Νικαράγουαν εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν; εἰς ποίαν θάλασσαν χύνεται;

Ποταμοί.— Α'. Τίνες εἶναι οἱ δύο κυριώτεροι ποταμοί, οἱ τρέχοντες ἀπὸ τὰ Βραχώδη Ὄρη εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν; ποῖοι δύο ποταμοὶ χύνονται εἰς τὸν Ἀρκτικὸν Ὠκεανόν; ἀνάφερε τινὰς τῶν ποταμῶν τῶν χυνομένων εἰς τὸν Ὑδσόνειον Κόλπον; ποῖος ποταμὸς ῥέει ἀπὸ τὰς μεγάλας λίμνας εἰς τὸν Κόλπον τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου; τίνες δύο μεγάλοι ποταμοὶ χύνονται εἰς τὸν Κόλπον τοῦ Μεξίκου; τίνες εἶναι οἱ δύο κυριώτεροι ποταμοὶ οἱ ῥέοντες εἰς τὸν Μισσισσίπην ἀπὸ τὴν δύσιν; ποῖος μεγάλος ποταμὸς ἀπὸ τὴν ἀνατολήν;

Σύνορα καὶ Πρωτεύουσαι.— Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Βρετανικὴ Ἀμερική; περίγραψε τὴν σειρὰν τῶν λιμνῶν, ἥτις χωρίζει αὐτὴν ἀπὸ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας. ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Κάτω Κανάδας; πῶς συνορεύουν αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι καὶ ἡ περιοχή των; ποῦ εἶναι ἡ καθέδρα τῆς γενικῆς κυβερνήσεως; πόσον μακρὰν πρὸς δυσμὰς ἐκτείνονται αἱ κυρίως Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι; πῶς συνορεύει τὸ Μέξικον; ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσά της; ποῖα εἶναι τὰ σύνορα τῆς Γουατεμάλας; ἡ πρωτεύουσά της;

Νῆσοι.— Α'. Ποῖαι νῆσοι εἰς τὸ στόμα τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίκ; ποία εἶναι ἡ μεγίστη ἐπὶ τῆς παραλίας τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν; ποῖαι νῆσοι εἰς ἀπόστασιν τινὰ πρὸς ἀνατολὰς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν; ποῖαι νῆσοι κεῖνται μεταξὺ τῆς Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς; ποία εἶναι ἡ μεγίστη; ποῖαι εἶναι αἱ τρεῖς ἀκόλουθοι κατὰ τὸ μέγεθος;

Β'. Περίγραψε τοὺς κατοίκους, καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν εἰς τὴν Κούβαν— τὸν Ἅγιον Δομίνικον— τὸ Πορτόῤῥικον— τὴν Ἰαμάϊκαν —τὰς Καριββέας νήσους. [Ἴδε Χάρτην τῆς Οἰκουμένης.] τί ὄνομα δίδεται εἰς τὴν μεσημβρινωτέραν νήσων συνάθροισιν; ἀνάφερε τινὰς τῶν μικρῶν νήσων, λεγομένων Καριββέων, τῶν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Πορτορρίκου. ποία εἶναι ἡ νοτιωτέρα καὶ μεγαλητέρα τούτων; ποῖαι νῆσοι ἐπὶ τοῦ παραλίου τῆς Ν. Ἀμερικῆς, πρὸς δυσμὰς τοῦ Τοβάγκ; τίνες εἶναι αἱ κυριώτεραι νῆσοι ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ παραλίκ;

Πλάτος καὶ Μῆκος.—Β'. Τίνα μέρη τῆς Βορείκ Ἀμερικῆς κεῖνται μεταξὺ 50° καὶ 60° ἀρκτικοῦ πλάτεκ; τίνα μέρη μεταξὺ 40° καὶ 50°; τίνα μεταξὺ 30° καὶ 40°; ποῖον εἶναι σχεδὸν τὸ πλάτος τῆς Κουεβέκης καὶ τοῦ Μοντρεάλου; τῆς Οὐασιγκτῶνος; τῆς Νέας Ἀῤῥηλίας; τοῦ Μεξίκου; τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν; εὗρε τὸ ἐκ τοῦ Λονδίνκ μῆκος τῆς Φιλαδελφείας, τῆς Νέας Ἀῤῥηλίας, καὶ τοῦ Μεξίκκ; πόση χρόνου διαφορὰ μεταξὺ τῶν τόπων τούτων καὶ τοῦ Λονδίνου; εἶναι ὁ χρόνος των ταχύτερος ἢ βραδύτερος; [Ἴδε Χάρτην τῆς Οἰκουμένης, καὶ σελίδα 39.]

ΔΑΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ—ΓΡΗΝΛΑΝΔΙΑ.

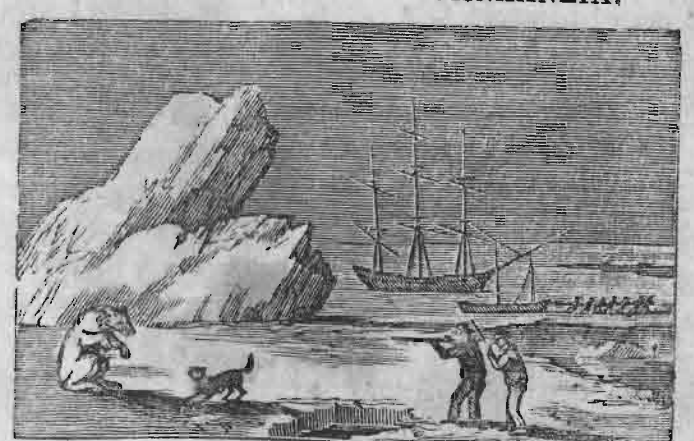

Νῆσοι ἐκ Πάγου, ἐξ ἧς Λευκὴ Ἄρκτος.

299. *Εὐμεγέθεις νῆσοι ἐκ πάγου περικυκλόνουν συνήθως τὸ παράλιον τῆς Γρηνλανδίας.*

Ἐπ' αὐτῶν δὲ εὑρίσκεται συχνὰ πλέουσα ἡ λευκὴ ἄρκτος.

300. *Τὴν ψυχρὰν ἔρημον ταύτην χώραν ἐξουσιάζουν οἱ Λάπωνες. Εἶναι δὲ πολύτιμος προηγουμένως διὰ τὸ πλῆθος τῶν εἰς τὰ παραιγιάλια ἰχθύων.*

301. *Κατοικεῖται ἀπὸ περίπου 20,000 Ἐσκιμῶν Ἰνδῶν, ἢ 8,000 ἢ 10,000 Νορβηγῶν, μὲ Μοραυοὺς τινὰς ἀποστολοκήρυκας.*

Ἐρωτήσεις.— Α'. Κατὰ ποίαν διεύθυνσιν ἀπὸ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας εἶναι ἡ Γρηνλανδία; ποία εἶναι ἡ μεσημβρινὴ ἄκρα; ποῖος πορθμὸς τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν Λαβραδορίαν; ποία νῆσος καὶ κατάστημα ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ παραιγιαλίου;

ΡΩΣΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ.

302. *Ἡ νῆσος Σπιτζβέργα, ἥτις θεωρεῖται κάποτε ὡς μέρος τῆς Ἀμερικῆς, ἀνήκει εἰς τὴν Ῥωσίαν.*

303. *Ἐξουσιάζουν προσέτι οἱ Ῥῶσοι μέρος τοῦ ἀρκτικοδυτικοῦ παραλίου τῆς Βορείκ Ἀμερικῆς, ἢ κρατοῦν εἰς ὑποταγὴν περὶ τὰς 50,000 Ἰνδῶν.*

304. *Τῆς χώρας ταύτης οἱ κάτοικοι ὁμοιάζουν τοὺς τῆς Σιβηρίας, ἢ πιθανὸν ὅτι ἦλθαν ἀπὸ τὴν Ἀσίαν.*

Ἐρωτήσεις.— Α'. Ποῦ εἶναι ἡ Σπιτζβέργα, καὶ εἰς ποῖον ἀνήκει; [Ἴδε τὸν Πίνακα τοῦ Κόσμου.] ποία εἶναι ἡ δυτικωτέρα ἄκρα τῆς Βορείου Ἀμερικῆς; ποία χερσόνησος πρὸς νότον αὐτῆς;

ΒΡΕΤΑΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ.

305. *Τὰ εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν κτήματα τῆς Βρετανίας ἐμποροῦν νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τρία μέρη, τὴν Βορειοδυτικὴν Περιοχὴν, κειμένην*

πρὸς δυσμὰς τοῦ Ὑδσονείου Κόλπου, τὴν Νέαν Βρετανίαν, πρὸς ἀνατολὰς τοῦ κόλπου τούτου, καὶ τὰς Βρετανικὰς Ἐπαρχίας, εἰς τὸ νοτιανατολικόν.

306. Ἐκτείνονται δὲ ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ μέχρι τῶν Βραχωδῶν Ὀρέων, πρὸς ἄρκτον τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν.

ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ ΒΡΕΤΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ.

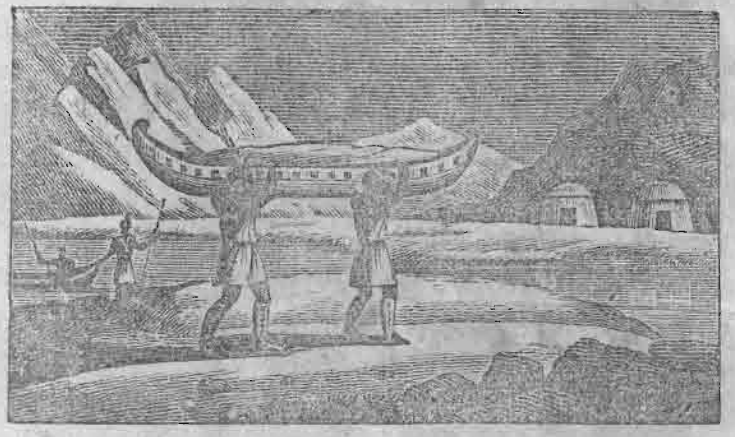

Ἰνδοὶ σκάπτοντες τὰ μονόξυλά των.

307. Ἡ Βορειοδυτικὴ Βρετανικὴ Περιοχὴ εἶναι παγωμένη, ἄκαρπος, μισόξενος χώρα, κειμένη πρὸς ἄρκτον πλάτους 50°.

308. Τῆς περιοχῆς ταύτης τὰ ζῶα παρέχουν μεγάλας ποσότητας γουναρικῶν, τὰ ὁποῖα μετακομίζονται ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν καὶ ἐμπόρων εἰς μονόξυλα, τόσον ἐλαφρά, ὥστε τὰ φέρουν ἐπὶ τῶν ὤμων ἐκ ποταμοῦ εἰς ποταμόν.

309. Κατοικεῖται δὲ ἀπὸ διαφόρους φυλὰς Ἰνδῶν, μὲ ὀλίγα μόνον ἐμπορικὰ καταστήματα λευκῶν.

Ἐρωτήσεις.— Α΄. Πῶς δύνανται νὰ διαιρεθῶσι τὰ Βρετανικὰ κτήματα; πῶς συνορεύουν; [Ἴδε τὸν πίνακα.] περίγραψε τὸ

νότιον σύνορον. ποῖον κόλπον περικλείουν; ποῖα εἴδη ἐμπορίου παρέχονται ἀπὸ τὴν Βορειοδυτικὴν Βρετανικὴν Περιοχήν; ἀπὸ ποίους κατοικεῖται;

ΝΕΑ ΒΡΕΤΑΝΙΑ.

310. Ἡ Νέα Βρετανία εἶναι ψυχροτέρα τῆς Βορειοδυτικῆς Περιοχῆς. Κατοικεῖται δὲ ἀπ' ὀλίγους Ἰνδοὺς, τινὲς τῶν ὁποίων ἐδιδάχθησαν καὶ ἐπολιτίσθησαν ἀπὸ Εὐρωπαίους ἀποστολοκήρυκας.

ΒΡΕΤΑΝΙΚΑΙ ΕΠΑΡΧΙΑΙ.

Ἄνω Κάναδα—Κάτω Κάναδα—Νέον Βρανσουΐκον—Νέα Σκωτία—Νεαφυνδλανδία—Ἅγιος Ἰωάννης, ἢ Πρίγκιψ Ἐδουάρδος.

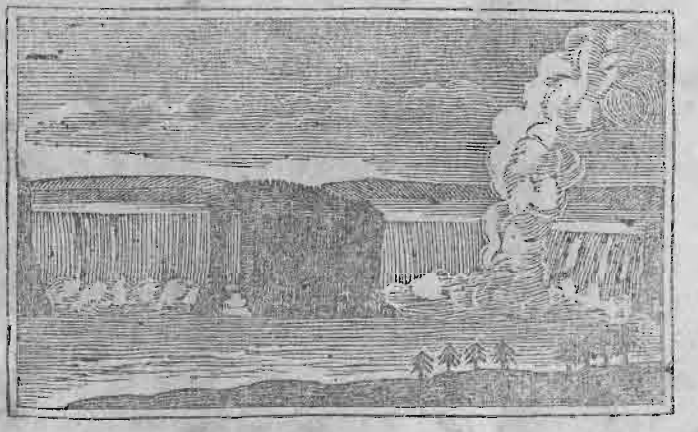

Καταβράκτης τῆς Νιαγάρας.

311. Ὁ εἰς τὴν Ἄνω Κάναδαν καταρράκτης τῆς Νιαγάρας εἶναι πιθανῶς ὁ μεγαλοπρεπέστατος ὅλων τῶν ἐπὶ γῆς. Ὁ ποταμὸς εἶναι κατὰ τὸ πλάτος τρία τέταρτα τοῦ μιλίου, διαιρούμενος εἰς τὸ μέσον ὑπὸ νήσου. Πίπτει δὲ 150 πόδας, καὶ τὸ βρύχημα ἐμπορεῖ ν' ἀκουσθῇ 15 μίλια μακράν.

312. Τῆς Κάτω Κανάδας τὸ κλίμα εἶναι

ψυχρότατον· τὸ δὲ τῆς Ἄνω Κανάδας, τοῦ Νέου Βρουσβίκου, καὶ τῆς Νέας Σκωτίας γλυκύτερον. Ὅλαι αὗται εἶναι εὔφοροι καὶ ἀκμάζουσαι ἐπαρχίαι.

313. Οἱ Γάλλοι κάτοικοι, οἱ πολυπληθέστεροι εἰς τὴν Κάτω Κάναδαν, εἶναι δεισιδαίμονες καὶ ἀμαθεῖς. Οἱ Βρετανοὶ δὲ καὶ Ἀμερικανοί, ἐξαιρέτως εἰς τὴν Ἄνω Κάναδαν, ἔχουν χαρακτῆρα καλήτερον καὶ γνώσεις πλειοτέρας.

314. Ἡ Νεαφουνδλανδία, ἡ Ἄκρα Βρετανή, καὶ ὁ Πρίγκιψ Ἐδουάρδος, εἶναι ψυχραὶ, ἄκαρποι νῆσοι, κατοικούμεναι καὶ συχναζόμεναι διὰ τοὺς πλησίον αὐτῶν ἰχθυῶνας. Κατοίκους ἔχουν τοπλέον ἀπειροκάλους καὶ ἀπαιδεύτους.

Ἐρωτήσεις.— Α'. Πῶς διαιροῦνται αἱ Βρετανικαὶ Ἐπαρχίαι; πῶς συνερεύουν; ποίαν μεγάλην φυσικὴν περιέργειαν περιέχουν; ποῦ εἶναι ἡ Νιαγάρα; ποῖον εἶναι τὸ κλίμα τῆς Κανάδας, καὶ τῶν ἄλλων ἐπὶ τῆς ἠπείρου ἐπαρχιῶν; τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τοῦ λαοῦ; τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τῶν εἰς τὰς νήσους ἐπαρχιῶν, καὶ περὶ τῶν κατοίκων των;

ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ.

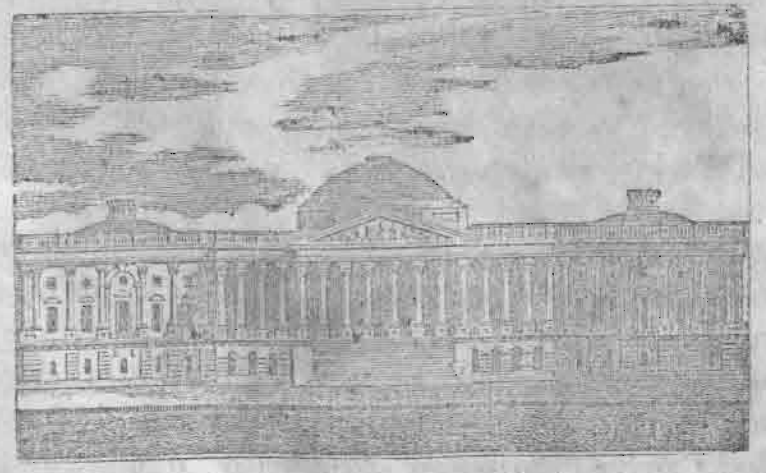

Καπιτώλιον τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, εἰς τὴν Οὐασιγκτῶνα.

315. Αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι ἦσαν πρότερον ἀποικίαι ἢ ἐπαρχίαι τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

Τὴν τετάρτην τοῦ Ἰουλίου 1776, διεκηρύχθησαν ἀνεξάρτητοι, καὶ μετ' ὀλίγα ἔτη ἐσχηματίσθη τὸ σημερινὸν αὐτῶν πολίτευμα.

316. Ὑπάρχουν δὲ τώρα εἰκοσιτέσσαρες χωρισταὶ πολιτεῖαι, ἡνωμέναι εἰς μίαν δημοκρατίαν, καὶ διάφοροι περιοχαί.

Συνήθως διαιροῦνται αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι εἰς Ἀνατολικὰς, Δυτικὰς, Μέσας, καὶ Νοτίους.

ΤΙΖ'. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ά. Οἱ νόμοι τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν γίνονται ἀπὸ Συνέλευσιν, συγκειμένην ἀπὸ Οἶκον Ἀντιπροσώπων, — κατὰ διετίαν ἐκλεγομένων ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἑκάστης πολιτείας ἀναλόγως μὲ τὸν πληθυσμὸν αὐτῶν, — καὶ ἀπὸ Γερουσίαν, ἐκ δύο ἀπὸ ἑκάστην πολιτείαν, ἐκλεγομένων διὰ ἓξ ἔτη.

β'. Ἐκτελοῦνται δὲ οἱ νόμοι ἀπὸ τὸν Πρόεδρον, ὅστις ἐκλέγεται ἀπὸ τὰς ψήφους ὅλων τῶν πολιτειῶν κατὰ τετραετίαν, βοηθούμενον ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τῆς Ἐπικρατείας, καὶ τῶν Γραμματέων τοῦ Πολέμου, τοῦ Ναυτικοῦ, καὶ τοῦ Ταμείου.

γ'. Ὁ Πρόεδρος καὶ ἡ Γερουσία διορίζουν τοὺς ὑπαλλήλους ἀξιωματικοὺς τῆς κυβερνήσεως, καὶ τοὺς εἰς τὸ στράτευμα καὶ τὸ ναυτικὸν ἀνήκοντας.

δ'. Ἑκάστη τῶν πολιτειῶν ἔχει κυβέρνησιν ἀνεξάρτητον καὶ αὐτόνομον, ὁμοιοτάτην τῆς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, μὲ κυβερνήτην ἐπὶ κεφαλῆς. Αἱ περιοχαὶ δὲ ὑπόκεινται εἰς τὴν γενικὴν κυβέρνησιν.

έ. Τὸ σύνταγμα τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν δὲν συγχωρεῖ τίτλους, πλὴν εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς κυβερνήσεως· ἀνέχεται δὲ τὰς θρησκείας

ὅλας, ὅσαι δὲν ταράττουν τὴν εὐταξίαν τοῦ κοινωνικοῦ βίου.

ς'. Τὸ κλίμα καὶ χῶμα διαφέρουν μὲν εἰς διάφορα μέρη τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν· ἀλλὰ σχεδὸν παντοῦ γεννοῦν ἀφθόνως σῖτον, βρίζαν, ἀραβόσιτον, κριθὴν, καὶ βρόμην, μὲ φασόλια, πισέλια, καὶ ἄλλα φυτὰ, καὶ ὀπωρικὰ ἐξαίρετα.

ζ'. Τὰ βόρεια μέρη, ἐκτεινόμενα ἀπὸ 41° ἕως 45° βορείου πλάτους, ἔχουν χειμῶνας ὁμιλεῖς καὶ χιόνα πολλήν.

Ἁρμοδιώτερον εἶναι τὸ μέρος τοῦτο διὰ κτηνοτροφίαν καὶ τὰ παχύτερα γεννήματα, βρίζαν, βρόμην, καὶ κριθήν· ἀλλὰ γεννᾷ καὶ καλὸν σῖτον, καὶ ὡραίους καρπούς.

ἡ. Αἱ μέσαι χῶραι, μεταξὺ 41° καὶ 36° ἢ 36½° πλάτους, ἔχουν γλυκεῖς χειμῶνας καὶ ὀλίγην χιόνα· καὶ τοῦ θέρους δὲ ἡ θερμότης κρατεῖ μακρότερον, καὶ εἶναι σταθερωτέρα παρὰ εἰς μέρη ἀρκτικώτερα.

Τὸ μέρος τοῦτο τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἀφθονεῖ ἀπὸ σῖτον ἐξαίρετον καὶ καρποὺς ὡραίους, καὶ μεταξὺ 40° καὶ 36° εἶναι ἁρμοδιώτατον διὰ τοῦ καπνοῦ τὴν καλλιέργειαν.

θ'. Εἰς τὸ νότιον μέρος, μεταξὺ 36° καὶ 30°, τὸ κλίμα εἶναι θερμόν. Ἡ χιὼν φαίνεται σπανίως, καὶ βαμβάκιον, ὀρύζιον, ἐλαῖαι, σῦκα, ῥόδια, καὶ ἄλλοι θερμῶν κλιμάτων καρποὶ ἀκμάζουν.

ι. Πρὸς νότον 30° ἡ χιὼν εἶναι ἄγνωστος, καὶ γεννῶνται αὐτοῦ τὰ προϊόντα τῆς διακεκαυμένης ζώνης.

ια. Τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν οἱ κάτοικοι εἶναι Εὐρωπαῖοι ἢ ἀπόγονοί των, πλὴν τῶν Ἀφρικανῶν δούλων, οἵτινες εὑρίσκονται ὡς ἐπιτο-

πλεῖστον εἰς τὰς Νοτίους Πολιτείας, καὶ περίπου 100,000 Ἀμερικανῶν αὐτοχθόνων, ἤτοι Ἰνδῶν, προηγμένως εἰς τὰς Αὐτικὰς Πολιτείας.

Ἐρωτήσεις. — Α'. Εἰς ποίους ἀνῆκαν πρότερον αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι; πότε ἔγιναν ἀνεξάρτητοι; πόσαι πολιτεῖαι εἶναι, καὶ πόσαι περιοχαί; πῶς διαιροῦνται κοινῶς αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι;

Β'. Ἀπὸ ποίας γίνονται οἱ νόμοι τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν; ἀπὸ ποῖον ἐκτελοῦνται; Τίνες διορίζουν τοὺς ὑπαλλήλους ἀξιωματικοὺς τῆς κυβερνήσεως; πῶς εἶναι τῶν μερικῶν πολιτειῶν αἱ κυβερνήσεις; Συγχωροῦνται τίτλοι εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας;

Β'. Τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τοῦ κλίματος καὶ τῶν προϊόντων τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν; ποῖον εἶναι τὸ κλίμα μεταξὺ 41° καὶ 45° βορείου πλάτους; ποῖα εἶναι τὰ κυριώτερα προϊόντα; ποῖαι πολιτεῖαι περικλείονται εἰς τὴν χώραν ταύτην; Τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τῶν μέσων χωρῶν; ποῖα εἶναι τὰ προϊόντα των; ποῖον εἶναι τὸ πλάτος τῆς Φιλαδελφείας; τῆς Οὐασιγκτῶνος; Τίνες πολιτεῖαι μεταξὺ 42° καὶ 36½°; Τίνες πολιτεῖαι μεταξὺ 36° καὶ 30°; ποῖον εἶναι τὸ κλίμα καὶ τὰ προϊόντα των; ποῖα μέρη τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν κεῖνται πρὸς νότον τῶν 30°; Τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τοῦ κλιματός των; Τίνες εἶναι οἱ κάτοικοι τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν;

ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΑΙ, ΗΤΟΙ ΑΓΓΛΙΑ ΝΕΑ.

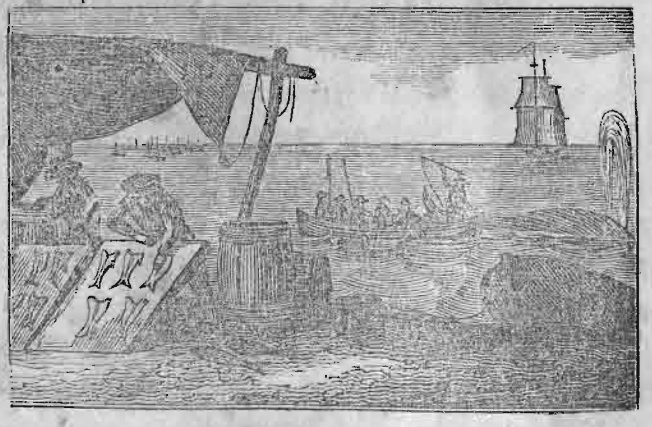

Κητῶν καὶ Ὀνίσκων (Βαχαλάων) Ἁλίευσις.

318. Αἱ Ἀνατολικαὶ Πολιτεῖαι εἶναι τὸν ἀριθμὸν ἓξ, αἱ ἀκόλουθοι,—Μαίνα, Νεαμψιρία,

Βερμοντία, Μασσακουσέττη, Κοννεκτικούτη, καὶ Ῥοδόννησος· καλῶνται δὲ πολλάκις Ἀγγλία Νέα.

319. Εἰς τὴν Νέαν Ἀγγλίαν ἡ κυριωτέρα πηγὴ πλούτου ἐστάθη μέχρι τοῦ νῦν τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ ἁλιεία.

320. Ἡ μικρὰ καὶ πολυάνθρωπος αὕτη μερὶς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν εἶναι μὲν τῶν λοιπῶν ψυχροτέρα ᾗ ὀλιγώτερον εὔκαρπος· ἀλλ' ἀφθονεῖ ἀπὸ καλὰς νομὰς, ἀραβόσιτον, καὶ βρίζαν, καὶ γεννᾷ πολλοὺς καρποὺς ὡραίους.

321. Τὸ ἀνατολικὸν παράλιον τῆς Νέας Ἀγγλίας εἶναι γενικῶς ἐπίπεδον, τὰ δυτικὰ ᾗ ἀρκτῷα μέρη ὀρεινὰ, ᾗ τὸ ἐνδότερον ἄνισον καὶ λοφῶδες.

322. Τὰ βόρεια μέρη εἶναι ψυχρὰ, στεγνὰ, ᾗ ὑγιεινά· τὰ νότια δὲ μέρη ἔχουν γλυκύτερον μὲν, ἀλλὰ πλέον ἄστατον κλίμα· ᾗ τὸ ἀνατολικὸν παράλιον ὑπόκειται εἰς κρυεροὺς, ὑγροὺς ἀνέμους ἀπὸ τὸν ὠκεανόν.

ΤΚΓ'. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ά. Τὰ καλήτερα παιδευτικὰ καταστήματα τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν εὑρίσκονται εἰς τὴν Νέαν Ἀγγλίαν. Σχεδὸν πανταχοῦ αὐτῆς ὑπάρχουν σχολεῖα δημόσια, ὅπου ἐμπορεῖ ἕκαστος ν' ἀποκτήσῃ τὰς ἀναγκαίας γνώσεις. Ἔχει προσέτι δέκα πανεπιστήμια, πέντε θεολογικὰς σχολὰς, καὶ διαφόρους τῆς ἰατρικῆς καὶ νομικῆς.

β'. Ἐξ αἰτίας τῶν καταστημάτων τούτων, εὑρίσκονται ὀλίγοι εἰς τὰς πολιτείας ταύτας, οἵτινες δὲν ἐμποροῦν νὰ ἀναγινώσκωσι καὶ γράφωσι, ᾗ αἱ γνώσεις διαδίδονται σταθερὰ καὶ ταχέως ἀπὸ τὰ δημοσιευόμενα πολυάριθμα βιβλία καὶ ἐφημερίδας.

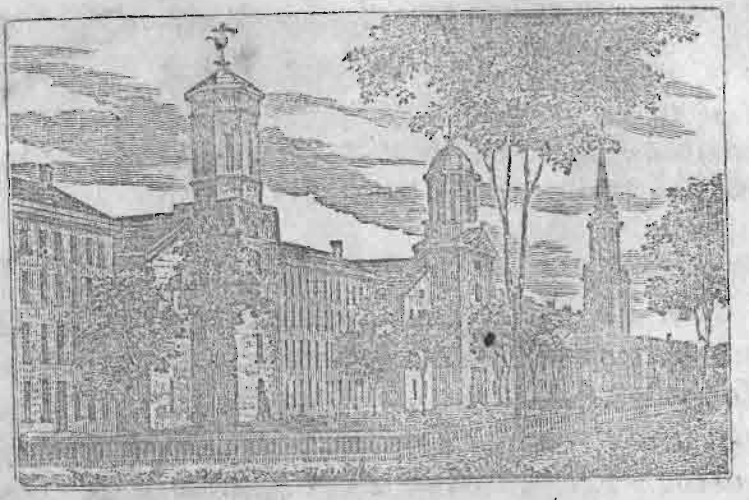

Πανεπιστήμιον εἰς τὴν Κοννεκτικούτην.

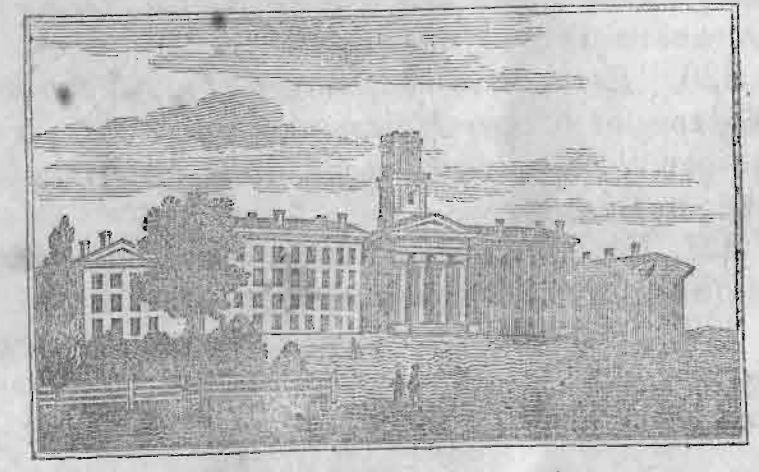

Πανεπιστήμιον εἰς τὴν Μασσακασέττην.

γ'. Ὁ λαὸς εἶναι γενικῶς ἐπίσημοι διὰ φιλοπονίαν, δραστηριότητα, καὶ γνώσεις, καὶ διὰ καλὴν ἀνατροφὴν καὶ χρηστὰ ἤθη. Ὀλίγοι πάσχουν ἀπὸ πενίαν.

Ἐρωτήσεις. — Α'. Πόθεν ἐπήγασε προηγουμένως ὁ πλοῦτος τῆς Νέας Ἀγγλίας; πῶς συνορεύουν αἱ Ἀνατολικαὶ Πολιτεῖαι; πόσαι εἶναι καὶ ποῖαι; Μεταξὺ ποίων μοιρῶν πλάτους κεῖνται; πρῖν εἶναι

τὸ κλίμα καὶ τὰ προϊόντα των ; πῶς εἶναι τῆς χώρας ἡ ἐπιφάνεια ; Περίγραψε τὸ κλίμα ἑκάστου μέρους.

Β'. Ποῦ εἶναι τὰ καλήτερα παιδευτικὰ καταστήματα τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ; Πόσα πανεπιστήμια εἰς τὴν Νέαν Ἀγγλίαν ; Πόσαι θεολογικαὶ σχολαί ; Ποῖος εἶναι ὁ γενικὸς χαρακτὴρ τοῦ λαοῦ ; Ποία εἶναι ἡ μητρόπολις τῆς Νέας Ἀγγλίας ;

ΜΕΣΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ.

324. *Τὸ Νεοβόρακον, ἡ Νέα Ἰέρσεια, ἡ Πενσυλβανία, καὶ ἡ Δελωαρία καλοῦνται Μέσαι Πολιτεῖαι.*

325. *Τὸ ἀξιολογώτερον δ' αὐτῶν προϊὸν εἶναι ὁ σῖτος. Ἐξάγονται μεγάλαι ποσότητες ἀλεύρου, καὶ ἐνεργεῖται ἐμπόριον ἐκτεταμένον δι' ἀτμοκινήτων καὶ ἄλλων πλοιαρίων ἐπάνω εἰς τὰς λίμνας καὶ τὰς πολυαρίθμους των διώρυγας.*

326. *Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ βόρειον μέρος τοῦ Νεοβοράκου, αἱ Μέσαι Πολιτεῖαι ἔχουν κλίμα γλυκύτερον, καὶ χῶμα εὐφορώτερον, παρὰ τὰς Ἀνατολικὰς πολιτείας.*

327. *Γενικῶς δὲ εἶναι ὑγιεῖς, πλὴν ἐπάνω εἰς τὰ βαλτώδη τῶν λιμνῶν καὶ ποταμῶν σύνορα.*

328. *Τὸ Νεοβόρακον εἶναι ἡ πλουσιωτάτη, καὶ μία τῶν μεγίστων, πολυανθρωποτάτων, καὶ ἐμπορικωτάτων ἀπὸ τὰς εἰκοσιτέσσαρας πολιτείας.*

ΤΚΘ'. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ά. Εἰς τὰς πολιτείας ταύτας εὑρίσκονται τὰ δύο καλήτερα ἰατρικὰ σχολεῖα τῆς ἐπικρατείας, τὸ μὲν εἰς τὴν Φιλαδέλφειαν, τὸ δὲ εἰς τὸ Νεοβόρακον. Ἔχουν δὲ καὶ πανεπιστήμια ἐπίσημα, θεολογικὰς σχολάς, καὶ δύο καταστήματα διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν κωφῶν καὶ ἀλάλων.

β'. Σχολεῖα δημόσια δὲν εἶναι γενικῶς καταστημένα εἰς τὰς Μέσας Πολιτείας, πλὴν εἰς τὴν πολιτείαν τοῦ Νεοβοράκου.

γ'. Τῶν πολιτειῶν τούτων ὁ πληθυσμὸς ηὔξησε ταχέως, καὶ ἔγιναν μεγάλαι βελτιώσεις ἐντὸς τῆς παρελθούσης εἰκοσαετίας.

δ'. Προηγουμένως δ' ἐκατοικίσθησαν ἀπὸ μετοίκους ἐκ τῆς Ἀγγλίας, Ὁλλανδίας, Γερμανίας, Ἰρλανδίας, καὶ τῶν Ἀνατολικῶν πολιτειῶν, καὶ ἑκάστη τάξις διαφυλάττει πολὺ τοῦ ἐθνικοῦ της χαρακτῆρος.

έ. Αἱ μὲν ὑψηλότεραι κλάσεις ἔχουν περισσότερον πλῆτον καὶ ἐξευγενισμὸν παρὰ εἰς τὰς Ἀνατολικὰς πολιτείας, αἱ δὲ κατώτεραι εἶναι πλέον ἀπειρόκαλοι καὶ ἀμαθεῖς, καὶ οἱ πτωχοὶ πολυπληθέστεροι.

ς'. Ὑπερβαίνουν αἱ πολιτεῖαι αὗται τὰς λοιπὰς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν εἰς τὰ πλούτη, καὶ εἰς τὴν ἀξίαν τῶν χειροτεχνημάτων.

ζ'. Διὰ μέσου διωρύγων, τινὰ μέρη τῶν ὁποίων ἤδη ἐτελειώθησαν, οἱ πλωΐμοι ποταμοὶ τῶν πολιτειῶν τούτων πιθανὸν ὅτι θέλουν ἑνωθῆν μὲ τὰς λίμνας καὶ τὸν Μισσισσίπην.

Ἐρωτήσεις. — Α'. Πῶς συνορεύουν αἱ Μέσαι Πολιτεῖαι ; Ποῖαι εἶναι ; Ποῖον εἶναι τὸ κυριώτερον αὐτῶν προϊόν ; Πῶς εἶναι τὸ κλίμα των ;

Β'. Ἀνάφερε τὰ φιλολογικὰ των καταστήματα. Εἶναι σχολεῖα δημόσια γενικῶς συστημένα ; Τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τῆς βελτιώσεως τῶν πολιτειῶν τούτων ; Πῶς ἐκατοικίσθησαν αἱ πολιτεῖαι αὗται ; Τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ λαοῦ ; Πῶς εἶναι αἱ Μέσαι Πολιτεῖαι ὡς πρὸς τὰς ἄλλας διαιρέσεις τῆς Ἑνώσεως κατὰ τὰ χειροτεχνήματα καὶ τὸν πλοῦτον ; Τί ὄφελος ἐμπορεῦν νὰ λάβωσιν ἀπὸ διώρυγας ;

ΝΟΤΙΟΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ.

330. *Αἱ Νότιοι Πολιτεῖαι εἶναι τὸν ἀριθμὸν ἓξ, ἡ Μαριλανδία, Βιργινία, Βόρειος Καρολίνα, Νότιος Καρολίνα, Γεωργία, καὶ Ἀλαβάμα.*

331. *Τὰ βόρεια μέρη ἀφθονοῦν ἀπὸ σῖτον ϗ ἀραβόσιτον· ἀλλ' ὀρύζιων, βαμβάκιον, ϗ καπνὸς εἶναι τὰ πολυτιμότερα προϊόντα τῶν πολιτειῶν τούτων, ϗ ἀξιόλογα ἐμπορίου εἴδη.*

332. *Ἡ ἐπὶ τοῦ παραλίου τῶν Νοτίων Πολιτειῶν χώρα, ἀπὸ 100 ἕως 200 μίλια τὸ πλάτος, εἶναι γενικῶς χαμηλὴ, ἀμμώδης, καὶ ἄκαρπος, ἐξαιρουμένων τῶν παρὰ τοὺς κόλπας βαλτωδῶν, ὑγρῶν μερῶν.*

333. *Τῆς χαμηλῆς χώρας τὸ κλίμα εἶναι θερμότατον ϗ νοσερὸν κατὰ τὸ θέρος. Τὰ ὀπίσω δὲ μέρη εἶναι βουνώδη, ϗ ἀπολαύουν κλίμα καλήτερον.*

ΤΛΔ'. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ά. Καθὼς εἰς τὰς Ἀνατολικὰς ϗ Μέσας, παρόμοια ϗ εἰς τὰς Νοτίους Πολιτείας εὑρίσκονται διάφορα πανεπιστήμια. Αἱ κατώτεραι ὅμως τάξεις εἰς ταύτας ἔχουν ὀλίγην παιδείαν.

β'. Σχεδὸν τὸ ἥμισυ τῶν κατοίκων σύγκειται ἀπὸ Ἀφρικανοὺς δούλους, εἰς ἄκρον ἀμαθεῖς ϗ ἐξευτελισμένους, οἵτινες ἐκτελοῦν σχεδὸν πᾶσαν ἐργασίαν.

γ'. Αἱ ὑψηλότεραι κλάσεις εἶναι φιλόξενοι ϗ ἐλευθέριοι, ϗ πολλοὶ καλῶς ἀναθραμμένοι.

δ'. Αἱ πολιτεῖαι αὗται εἶναι πλέον ἐκτεταμέναι παρὰ τὰς Μέσας ϗ Ἀνατολικὰς πολιτείας ὁμοῦ, ϗ ὑπερβαίνουν ϗ τὴν μίαν ϗ τὴν ἄλλην τῶν διαιρέσεων τούτων εἰς τὸ ποσὸν τῶν ἐξαγωγίμων των.

Ἐρωτήσεις.—Α'. Ποῖαι λέγονται Νότιοι Πολιτεῖαι; Πῶς συνορεύουν; Ποῖα εἶναι τὰ κυριώτερα προϊόντα; Πῶς εἶναι τὸ πρόσωπον τῆς χώρας καὶ τὸ κλίμα ἐπὶ τοῦ παραλίου; Πῶς εἰς τὸ ἐνδότερον;

Β'. Ποῖος εἶναι ὁ χαρακτὴρ τῶν κατωτέρων τάξεων; Πόσοι τῶν κατοίκων εἶναι Ἀφρικανοὶ δοῦλοι; Ποῖα εἶναι τινὰ τῶν χαρακτηριζόντων τὰς ἀνωτέρας τάξεις; Πόση εἶναι ἡ ἔκτασις τῶν Νοτίων Πολιτειῶν συγκρινομένων μὲ τὰς Ἀνατολικὰς καὶ Μέσας πολιτείας; καὶ ποῖα τὰ ἐξαγώγιμά των;

ΚΟΛΟΜΒΙΚΗ ΧΩΡΑ.

335. *Μεταξὺ τῆς Βιργινίας ϗ Μαριλανδίας κεῖται ἡ Κολομβικὴ χώρα, 10 τετραγωνικὰ μίλια τὴν ἔκτασιν, ἀξιοσημείωτος διότι περικλείει τὴν Οὐασιγκτῶνα, καθέδραν τῆς κυβερνήσεως τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν.*

ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΦΛΟΡΙΔΑΣ.

336. *Τὴν Φλορίδαν ἠγόρασαν πρὸ μικροῦ ἀπὸ τὴν Ἱσπανίαν αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι. Ἐκτείνεται δ' ἕως τὸν τροπικὸν τοῦ καρκίνου, ϗ τὸ κλίμα της εἶναι ἁρμόδιον νὰ παράγῃ καφὲν ϗ ζάχαρον, ὡς καὶ ὀρύζιον καὶ βαμβάκιον.*

ΔΥΤΙΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ.

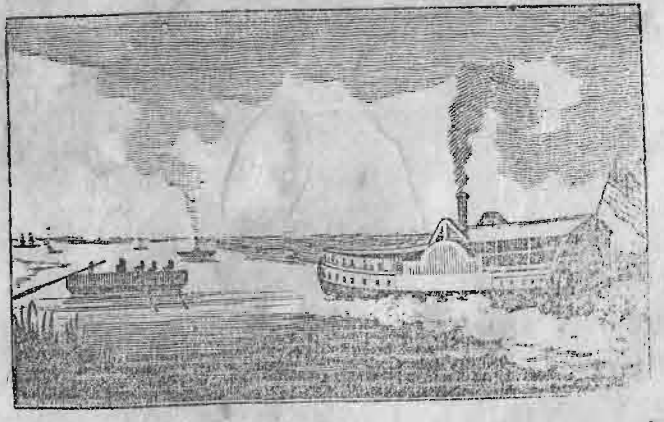

Κινητοὶ καὶ ἀτμοκίνητα ἐπὶ τοῦ Μισισσίπου ποταμοῦ.

337. *Αἱ Λυτικαὶ Πολιτεῖαι συμποσοῦνται εἰς ἑπτὰ· εἶναι δὲ ἡ Ὀχιὼ, ἡ Ἰνδιανὴ, ἡ Ἰλινοΐς, ἡ*

Κεντουκία, ἡ Τεννεσσῆ, ἡ Μισσισσιπία, ἡ Λεϊσιανή, καὶ ἡ Μισσουρία.

338. Προηγουμένως κεῖνται παρὰ τὸν ποταμὸν Μισσισσίπην καὶ τοὺς κλάδους του, ἐπὶ τῶν ὁποίων πολυάριθμα ἀτμοκίνητα καὶ κιβωτοὶ, ἢ πλοιάρια οἴκων ὅμοια, κινοῦνται ἀδιακόπως μὲ πραγματείας καὶ ἐπιβάτας.

339. Αἱ πολιτεῖαι αὗται ποτίζονται γενικῶς καλὰ, καὶ εἶναι εὔφοροι. Σῴζονται δὲ εἰς αὐτὰς τὰ λείψανα ὀχυρωμάτων τόσον παλαιῶν, ὥστε εἶναι τώρα σκεπασμένα ἀπὸ μεγάλης ἡλικίας δένδρα.

340. Τὰς Δυτικὰς Πολιτείας χαρακτηρίζουν πεδιάδες ἄπειροι, σκεπασμέναι ἀπὸ χόρτα, καὶ ἡ γῆ των εἶναι εὐφορωτάτη.

341. Εἰς τὰς βορεινοτέρας τῶν πολιτειῶν τούτων τρέφονται πάμπολλοι ἵπποι, βώδια, καὶ χοῖροι, καὶ γεννᾶται σῖτος καὶ ἀραβόσιτος· εἰς δὲ τὰς νοτιωτέρας, ὀρύζιον καὶ βαμβάκιον εἶναι τὰ κυριώτερα προϊόντα.

Ἐρωτήσεις.— Α'. Πόσαι καὶ ποῖαι εἶναι αἱ Δυτικαὶ Πολιτεῖαι; πῶς συνορεύουν; Τί εὑρίσκεις εἰς αὐτὰς ἀξιοσημείωτον; Τί χαρακτηριστικὸν ἰδιαίτερον ἔχει τὸ πρόσωπον τῆς χώρας; Ποῖα εἶναι τὰ κυριώτερα προϊόντα τῶν βορεινοτέρων ἀπὸ ταύτας τὰς πολιτείας; Ποῖα δὲ τῶν νοτιωτέρων;

ΠΕΡΙΟΧΑΙ.

342. Παρὰ τὴν Φλορίδαν ὑπόκεινται εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας αἱ ἀκόλουθοι περιοχαὶ, ἡ Μιχιγανὶς, ἡ Βορειοδυτικὴ, ἡ Ἀρκανσὼ, καὶ ἡ Δυτικὴ περιοχή. Τὰ ἐκτεταμένα ταῦτα μέρη

Ἰνδῶν Συμβούλιον εἰς τὴν Βορειοδυτικὴν Περιοχήν.

εἶναι ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἔτι ἄγρια, κατοικούμενα γενικῶς ἀπὸ αὐτόχθονας Ἰνδούς.

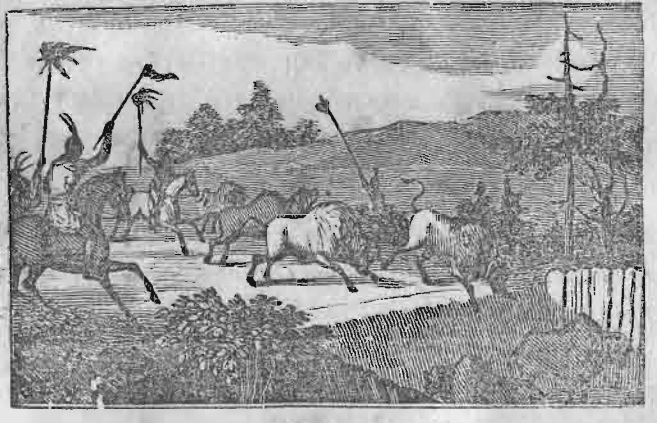

Ἰνδοὶ πιάνοντες Βουβάλια.

Εἰς τὴν Δυτικὴν Περιοχὴν εὑρίσκονται πολυάριθμοι καὶ μέγισται βουβαλίων ἀγέλαι, τὰ ὁποῖα πιάνονται ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν διωκόμενα εἰς περιφράγματα, ὡς παραστένεται εἰς τὴν εἰκονογραφίαν.

ΙΣΠΑΝΙΚΗ ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ.

343. *Αἱ εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν Ἱσπανικαὶ ἐπαρχίαι ἦσαν τὸ Μέξικον, ἡ Γουατεμάλα, καὶ ἡ Φλορίδα. Ἀλλ' ἡ μὲν τελευταία παρεχωρήθη εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, αἱ δὲ δύο πρῶται ἔγιναν ἐσχάτως ἀνεξάρτητοι τῆς Ἱσπανίας.*

344. *Τὴν ἐκτεταμένην ταύτην χώραν ἐκατοίκει ἀρχήτερα λαὸς δυνατὸς, ἀρκετὰ πολιτισμένος. Ἀλλὰ τὸν λαὸν τοῦτον ἐνίκησαν καὶ μετεχειρίσθησαν σκληρὰ οἱ Ἱσπανοὶ, οἵτινες κρατῶν ἀκόμη πολλοὺς αὐτῶν εἰς δουλείαν.*

Οἱ Ἱσπανοὶ κάτοικοι γενικῶς εἶναι ἀμαθεῖς καὶ διεφθαρμένοι, χωρὶς τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἠθῶν τὸν ἐξευγενισμόν.

345. *Εἰς τὴν Χολούλαν τοῦ Μεξίκου, ὑπάρχει πυραμὶς μεγαλωτάτη κτισμένη ἐκ πλίνθου ὑπὸ τῶν ἀρχαίων κατοίκων, μὲ ναὸν ἐπὶ τῆς κορυφῆς, ὅπου πιθανὸν ὅτι ἐθυσιάσθησαν εἰς τὸν ἥλιον χιλιάδες ἀνθρώπων.*

Ἐρωτήσεις.— Α'. Ποῖα μέρη τῆς Ἀμερικῆς ἀνῆκαν ἀρχήτερα εἰς τοὺς Ἱσπανούς; Ποῖος λαὸς ἐκατοίκει πρότερον τὴν χώραν ταύτην; Τί ἔργον αὐτῶν ἀξιοσημείωτον ἔχεις νὰ ἀναφέρῃς; Τί ἔπαθαν οἱ ἐντόπιοι; Ποῖος εἶναι ὁ χαρακτὴρ τῶν Ἱσπανῶν;

ΜΕΞΙΚΟΝ.

346. *Περιβόητον ἐστάθη πρὸ πολλοῦ τὸ Μέξικον διὰ τὰ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου μεταλλεῖά του, εὑρισκόμενα ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἰς τὸ νότιον μέρος.*

Τὸ ἐνδότερον εἶναι ὀλιγάνθρωπον μέν, ἐπίσημον δὲ δι' ἀπείρους ἀγέλας ἀγρίων ἵππων καὶ βοσκημάτων. Τὰ νότια μέρη περιέχουν τὸ πλειότερον τοῦ πληθυσμοῦ.

347. *Αἱ εἰς τὸ παράλιον χαμηλαὶ γαῖ εἶναι ζεσταὶ καὶ νοσώδεις· ἀλλὰ τὸ μέσον εἶναι ὑψηλὴ, εὔκρατος πεδιὰς, ἀπὸ 6,000 ἕως 8,000 πόδας ὑπεράνω τοῦ ἐπιπέδου τῆς θαλάσσης, μὲ πᾶσαν ποικιλίαν κλίματος καὶ προϊόντων, εἰς διάφορα ὕψη.*

Τόσον ψυχρὰ εἶναι μέρη τινὰ τὰ ὁποῖα κατοικοῦνται, ὥστε δὲν φυτρόνει ὁ σῖτος, καὶ ὄρη διηνεκῶς χιονοσκέπαστα ὑψόνονται ἐπάνω τῆς χώρας ὅλης.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Α'. Πῶς συνορεύει τὸ Μέξικον; Τίνες εἶναι οἱ κυριώτεροι ποταμοί; Ποίους κόλπους καὶ ποίας χερσονήσους εὑρίσκεις; Τίνες ἐπαρχίαι μνημονεύονται εἰς τὸν πίνακα; Ποῖον εἶναι τὸ κλίμα τῆς παραλίας, καὶ ποῖον τὸ τῶν ἄλλων μερῶν; Ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα;

ΓΟΥΑΤΕΜΑΛΑ.

348. *Ἡ Γουατεμάλα εἶναι θερμὴ, εὔφορος, καὶ πολυάνθρωπος ἐπαρχία, μεταξὺ τοῦ Μεξίκου καὶ τοῦ Δαριενείου Ἰσθμοῦ.*

Τὸ παράλιον αὐτῆς παρέχει μεγάλας ποσότητας τοῦ πολυτίμου ξύλου μαχαγονίου, καὶ Βρεττανικὸν κατάστημα ἐσυστήθη εἰς τὴν Ὀνδούραν διὰ νὰ τὸ προμηθεύῃ.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.—Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Γουατεμάλα; Ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσά της; Τίς ἄλλη πόλις παραθαλάσσιος; Ποία λίμνη εἰς τὸ νότιον μέρος;

ΙΝΔΙΚΑΙ ΦΥΛΑΙ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

349. *Ὁλόκληρον τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν ἐξεσίαζαν ἀρχήτερα οἱ Ἰνδοὶ, ἤτοι αὐτόχθονες Ἀμερικανοί· ἀλλ' ὀλιγοστεύθησαν βαθμηδὸν ἀπὸ*

πολέμους καὶ νέας ἀσθενείας, ἀναλόγως μὲ τὴν αὔξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν λευκῶν.

350. Πολλαὶ φυλαὶ σώζονται ἀκόμη εἰς διάφορα μέρη τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, αἵτινες εἶναι ἀληθῶς ἔθνη ἀνεξάρτητα. Κρατοῦν τὰς γαίας των, καὶ κυβερνῶνται ἀπὸ τοὺς ἄρχοντάς των συμφώνως μὲ τοὺς ἰδίους αὐτῶν νόμους.

351. Οἱ πλειότεροι τῶν Ἰνδῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς εἶναι ὑψηλοί, εὐειδεῖς, ἐνεργοὶ ἢ εἰδήμονες, ἐπίσημοι διὰ τόλμην καὶ φυσικὴν εὐγλωττίαν.

352. Ἰνδικαί τινες φυλαὶ εἰς τὸ Μέξικον ἐπολιτίσθησαν μερικῶς. καὶ κυβερνῶνται τώρα ἀπὸ Λατίνους ἱερεῖς. Ἄλλοι δὲ κατοικοῦν εἰς κωμοπόλεις χωριστὰς, μὲ Ἰνδὸν κυβερνήτην, διωρισμένον ἀπὸ τοὺς Ἱσπανούς.

353. Πιθανὸν ὅτι εὑρίσκονται 100,000 Ἰνδῶν εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, καὶ 300,000 εἰς τὰς περιοχάς των. Εἰς τινὰς μὲν φυλὰς ἐστάλησαν ἀποστολοκήρυκες, διδάσκαλοι, καὶ τεχνῖται, καὶ ἤρχισαν νὰ τοὺς διδάσκωσι καὶ πολιτίζωσιν. Ἀλλ' οἱ πλειότεροι εἶναι ἄγριοι, ἀμαθεῖς τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ κακοηθέστατοι.

Ἐρωτήσεις.— Α'. Τίνες ἐξουσίαζαν ἀρχήτερα τὴν Βόρειον Ἀμερικήν; Σώζονται Ἰνδικαί τινες φυλαί; Ποῖον εἶναι τὸ γενικὸν αὐτῶν φαινόμενον; Ποία εἶναι ἡ κατάστασις ἐθνῶν τινῶν εἰς τὸ Μέξικον; Πόσοι πιθανὸν ὅτι εὑρίσκονται εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας καὶ τὰς περιοχάς των; Ποῖος εἶναι ὁ γενικός των χαρακτήρ;

ΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΙΝΔΙΑΣ.

354. Αἱ Δυτικαὶ Ἰνδίαι εἶναι πολυάριθμοι νῆσοι εὐφορώταται, κείμεναι μεταξὺ τῆς Βορείας καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς.

355. Ἓν ἀπὸ τὰ κυριώτερα προϊόντα των

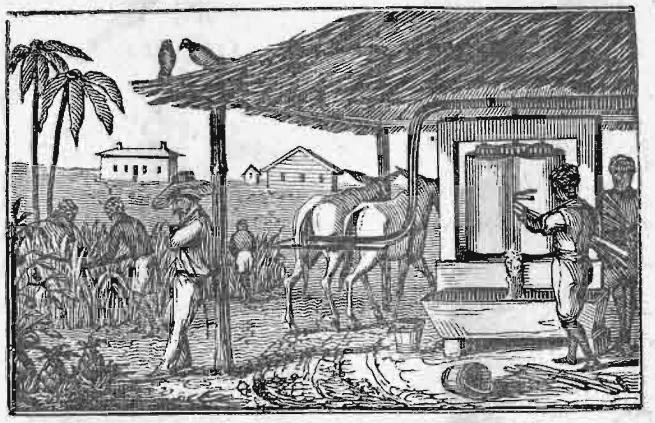

Ἀγρὸς Ζαχαροκαλάμου.

εἶναι τὸ ζαχαροκάλαμον. Καλλιεργεῖται δὲ ἀπὸ δούλους Ἀφρικανούς, οἵτινες συγκροτοῦν ὑπὲρ τὸ ἥμισυ τοῦ πληθυσμοῦ. Τούτους μεταχειρίζονται μὲ σκληρότητα εἰς πολλὰς τῶν νήσων· ἐψηφίσθη ὅμως πρὸ μικροῦ ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὑποκειμένων.

356. Τὸ κλίμα εἶναι γλυκὺ μὲν καὶ τερπνὸν τὸν χειμῶνα· ἀλλὰ θερμότατον, καὶ, εἰς τὰς πλειοτέρας νήσους, κινδυνῶδες εἰς ξένους κατ' ἄλλας ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ.

357. Αἱ Δυτικαὶ Ἰνδίαι γεννοῦν σχεδὸν ὅλως τοὺς ὡραίους καρποὺς καὶ φυτὰ τῆς διακεκαυμένης ζώνης πλουσιοπαρόχως. Ὁ καφὲς δὲ καὶ τὸ ζάχαρον εἶναι τὰ πολυτιμότερα, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ ἐξάγονται ποσότητες μεγάλαι.

358. Τόσον σφοδραὶ εἶναι εἰς τὰς νήσους ταύτας αἱ βροχαὶ, ὥστε νὰ κατακλύζωσι τὴν χώραν εἰς ὀλίγον καιροῦ διάστημα· καὶ ὑπόκεινται δὲ εἰς φοβερὰς θυέλλας, αἵτινες πολλάκις ἀφανίζουν οἰκοδομὰς καὶ σπαρτά.

359. Αἱ νῆσοι αὗται ἐμποροῦν νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τὰς Βαχάμας, τὰς μεγάλας Ἀντίλλεις,

περικλειούσας τὰς τέσσαρας μεγαλητέρας νήσους, τὰς Καριββέας νήσους, καὶ τὰς μικρὰς Ἀντίλλεις.

Ἐρωτήσεις.—Α'. Ποῦ εἶναι αἱ Δυτικαὶ Ἰνδίαι; εἰς ποῖον πλάτος κεῖνται; ποῖον προϊὸν εἶναι ἄφθονον; ποῖον εἶναι τὸ κλίμα των; εἰς ποῖα δεινὰ ὑπόκεινται; πῶς ἐμποροῦν νὰ διαιρεθῶσιν αἱ νῆσοι αὗται; ποία εἶναι ἡ μεγίστη νῆσος; ποία εἶναι ἡ δευτέρα; ἡ τρίτη; ἡ τετάρτη; ποία εἶναι ἡ πολυανθρωποτέρα; (Ἴδε Χάρτην.)

ΒΑΧΑΜΑΙ ΝΗΣΟΙ.

360. Βαμβάκιον εἶναι τὸ ἀξιολογώτερον ἀπὸ τὰ προϊόντα τῶν νήσων τούτων.

Πολλαὶ αὐτῶν, μάλιστα δὲ τὰ Τουρκοννήσια, ἀφθονοῦν ἀπὸ ἅλατος λιμνία φυσικά, εἰς τὰ ὁποῖα σχηματίζεται ἅλας ἐξαίρετον διὰ τῆς ἡλιακῆς θερμότητος.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Α'. Πόσος εἶναι ὁ πληθυσμὸς τῶν Βαχαμῶν; ποία εἶναι ἡ κυριωτέρα νῆσος; ποῖος κόλπος μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῆς Φλορίδας; ποῖα κινδυνώδη ἐγγὺς πλησίον των;

ΜΕΓΑΛΑΙ ΑΝΤΙΛΛΕΙΣ.

361. Ἡ Κούβα καὶ τὸ Πορτόρρικον ἀνήκεν εἰς τοὺς Ἱσπανούς.

362. Ἡ Κούβα εἶναι ἡ εὐφορωτάτη καὶ πλουσιωτάτη τῶν νήσων τούτων. Γεννᾷ δὲ τὸν κάλλιστον γνωστὸν καπνόν.

363. Τὸ βορειοδυτικὸν μέρος τοῦ Ἁγίου Δομινίκου, καλουμένου τώρα Αἴτη, ἐπάρθη ἐκ τῶν Γάλλων ἀπὸ τοὺς Ἀφρικανοὺς τῶν δούλους, (καλουμένους τώρα Αἰτιανούς,) οἵτινες ἐσύστησαν ἔκτοτε δημοκρατικὸν πολίτευμα καθ' ὅλην τὴν νῆσον, καὶ ἤρχισαν νὰ συστένωσι σχολεῖα καὶ ἐκκλησίας.

364. Ἡ Ἰαμάϊκα εἶναι μὲν ὀλιγώτερον εὔφορος παρὰ τὰς νήσους ταύτας, ἀλλὰ καλῶς γεωργημένη. Ἀνήκει δὲ εἰς τοὺς Ἄγγλους.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.— Α'. Ποῖαι νῆσοι λέγονται Μεγάλαι Ἀντίλλεις; ποία εἶναι ἡ μεγίστη; ποία ἡ ἀνατολικωτέρα; ποία ἀνήκει εἰς τοὺς Ἱσπανούς; τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τῆς Κούβας; ποία εἶναι ἡ κυριωτέρα πόλις τῆς Κούβας; πόθεν ἀπὸ τὴν Κούβαν εἶναι ὁ Ἅγιος Δομίνικος; ποία εἶναι ἡ κυβέρνησις τῆς νήσου ταύτης; ποία ἡ πρωτεύουσα πόλις; τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τῆς Ἰαμαΐκης;

ΚΑΡΙΒΒΕΑΙ ΝΗΣΟΙ.

365. Ἐκ τῶν νήσων τούτων, ἡ τοῦ Ἁγίου Βαρθολομαίου ἀνήκει εἰς τὴν Σβεκίαν· ὁ Ἅγιος Θωμᾶς ἡ Ἅγιος Σταυρὸς, εἰς τοὺς Δάνους· ἡ Γουαδαλούπα καὶ τὸ Μαρτίνικον, εἰς τοὺς Γάλλους· ἡ αἱ εἰς τὸν πίνακα λοιπαὶ, μετὰ τῆς Τριάδος, εἰς τοὺς Ἄγγλους.

366. Ἡ Κουραζόα, ἐπὶ τοῦ παραιγιαλίου τῆς Ν. Ἀμερικῆς, μὲ τὰς γειτονευούσας νήσους, ἀνήκει εἰς τοὺς Ὁλλανδούς. Αἱ νῆσοι αὗται καλῶνται κἄποτε αἱ Μικραὶ Ἀντίλλεις.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Κατὰ ποίαν διεύθυνσιν ἀπὸ τὸ Πορτόρρικον εἶναι αἱ Καριββέαι Νῆσοι; Ποία εἶναι ἡ βορειοτέρα; Ποία ἡ νοτιωτέρα; καὶ πῶς εἶναι τοποθετημένη;

ΒΕΡΜΟΥΔΑΙ ΝΗΣΟΙ.

367. Τάσσονται γενικῶς αἱ νῆσοι αὗται μεταξὺ τῶν τῆς Δυτικῆς Ἰνδίας, ἂν ἡ ὄχι ὀλίγον ἀπέχουσαι ἀπὸ τὰς πλειοτέρας αὐτῶν.

Ἔχουν δὲ κλίμα θερμὸν μέν, ἀλλ' ὡραιότατον, ἡ πολλάκις συχνάζονται ἀπὸ ἀσθενεῖς διὰ τὴν ἀναλαβὴν ὑγείας.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος.—Α'. Ποῦ εἶναι αἱ Βερμοῦδαι Νῆσοι; Πόσος εἶναι ὁ πληθυσμός των;

ΤΞΗ΄. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΟΣ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

Ποίας θαλάσσας καὶ ποῖον ὠκεανὸν πρέπει νὰ περάσῃς πλέων ἀπὸ τὴν Σμύρνην εἰς τὴν Ἀμερικήν ; Ποῖον δρόμον θέλεις λάβειν, διὰ νὰ ὑπάγῃς ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸν παράλιον τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν εἰς τὴν Γρηνλανδίαν ; Ποίας χώρας καὶ νήσους θέλει περάσειν, καὶ εἰς ποῖον ἀνήκουν ; ποῖα νέα ἀντικείμενα εἶναι πιθανὸν ὅτι θέλεις ἰδεῖν εἰς τὸ ταξειδιόν σου ; (Ἴδε 299.) Ποῖος κάλπος κεῖται πρὸς δυσμὰς τῆς Γρηνλανδίας ; ποῖον εἶναι τὸ βορεινότερον ἀνακαλυφθὲν πέρασμα ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦτον πρὸς τὴν δύσιν ; ἕως ποῦ πρὸς δυσμὰς ἐξετάσθη ; κατὰ ποίας διευθύνσεις ἀπὸ τὸν τόπον τοῦτον ἐφάνη ἡ θάλασσα ;

Ἐπειδὴ δὲν εἶναι πιθανὸν ὅτι θέλει σὲ συγχωρήσειν ὁ πάγος νὰ ὑπάγῃς περαιτέρω, ἐμπορεῖς νὰ ἐπιστρέψῃς καὶ νὰ ἐξετάσῃς τὸν Ὑδσόνειον Κόλπον.

Ποῖος πορθμὸς φέρει εἰς τὸν κόλπον τοῦτον ; Ποία χώρα κεῖται πρὸς νότον τοῦ πορθμοῦ αὐτοῦ ; Τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τοῦ λαοῦ ; (350.) Ποῖα φρούρια καὶ ἐμπορικὰ καταστήματα εὑρίσκεις ἐπὶ τοῦ Ὑδσονείου Κόλπου ; Ποῖα εἴδη ἐμπορίου θέλεις εὑρεῖν μεταξὺ τῶν Ἰνδῶν ; (308.) Πῶς μεταφέρουν οἱ ἔμποροι τὰ γουναρικά των ; Ποῖον δρόμον πρέπει νὰ λάβῃς διὰ νὰ φθάσῃς εἰς τὸ Μοντρέαλον διὰ ὕδατος ; ποίαν διάλεκτον θέλεις εὑρεῖν αὐτοῦ κοινοτέραν ; (313.)

Ποῦ εἶναι ἡ Νέα Αὐρηλία τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ; Ἂν θέλῃς νὰ ἐπισκεφθῇς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Μεξίκου, εἰς ποῖον λιμένα τῆς ἑσπερατείας αὐτῆς πρέπει ν' ἀποβῇς ; Τί εὑρίσκεις ἀξιοσημείωτον εἰς τὸ Μέξικον ; (Ἴδε 345, 346, 347.) Ποῖον κόλπον καὶ θάλασσαν πρέπει νὰ περάσῃς ὑπάγων εἰς τὴν Τριάδα ; Ποῖον δρόμον θέλεις λάβειν διὰ νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν Νέαν Αὐρηλίαν, καὶ νὰ σταθῇς εἰς τὰς κυριωτέρας νήσους τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν, ἐνῷ περνᾷς ;

Πῶς ἐμπορεῖς νὰ ὑπάγῃς ἀπὸ τὴν Νέαν Αὐρηλίαν εἰς τὴν Οὐασιγκτῶνα διὰ ὕδατος ; Κατὰ ποίαν διεύθυνσιν ἀπὸ τὴν Οὐασιγκτῶνα εἶναι ἡ Φιλαδέλφεια ; Τὸ Νεοβόρακον ; Ἡ Βοστών ; Ἡ Κουεβέκα ; Τὸ Μέξικον ; Αἱ Δυτικαὶ Ἰνδίαι ;

ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ.

369. *Ἡ Νότιος Ἀμερικὴ εἶναι μέρος τοῦ κόσμου εὐφορώτατον, ἐπίσημος διὰ τὸ μέγεθος ϗ*

τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν ποταμῶν της, ϗ τὸ ὕψος ϗ τὴν ἔκτασιν τῶν ὀρέων της.

370. *Ἀφθονεῖ δὲ ἀπὸ λίθους πολυτίμους, ϗ τὰ μεταλλεῖά της, ὁμοῦ μὲ τὰ τοῦ Μεξίκου, παρέχουν πολὺ περισσότερον χρυσὸν ϗ ἄργυρον παρ' ὅλα τὰ λοιπὰ μέρη τῆς οἰκουμένης. Ἡ γῆ της γεννᾷ πλῆθος ἰαματικῶν καὶ ἄλλων βαρυτίμων φυτῶν, μὴ εὑρισκομένων εἰς ἄλλας χώρας.*

371. *Ἡ Βραζιλία ϗ μέρος τῆς Γουϊάνας ἐκατοικίσθησαν ϗ κυβερνῶνται ὑπὸ τῶν Πορτογάλλων· ἀλλὰ τὸ πλειότερον τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς ἐκατοικίσθη ὑπὸ τῶν Ἱσπανῶν. Αὐτοὶ προηγουμένως κατέχουν τὸ παραθαλάσσιον· τὸ ἐνδότερον δὲ εἶναι ἀκόμη ἔρημος, ἀπὸ Ἰνδοὺς μόνον διαπερνωμένη.*

372. *Τὰ μὲν βόρεια ϗ μέσα μέρη κεῖνται ἐντὸς τῆς διακεκαυμένης ζώνης, τὰ δὲ νότια ἐκτείνονται σχεδὸν εἰς τὴν κατεψυγμένην.*

373. *Τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς τὰ κλίματα εἶναι πλέον εὔκρατα παρὰ τὰ εἰς τὸ αὐτὸ πλάτος ἐπὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ἠπείρου, δι' αἴτια ἐπὶ τοῦ πίνακος φαινόμενα, ἤγουν, τὸ πλῆθος τῶν ὀρέων ϗ ποταμῶν, ϗ τὴν γειτονίαν τοῦ ὠκεανοῦ.* (Ἴδε 113, 114.)

ΤΟΔ΄. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ά. Φυλαὶ τινὲς, Ἰνδῶν εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν εἶναι πολὺ πλέον πολιτισμέναι παρὰ τὰς τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, ἐπίσης δὲ ἀνδρεῖαι καὶ πολεμικαί.

β΄. Φυλαὶ τινὲς, διδαχθεῖσαι τὴν Καθολικὴν θρησκείαν καὶ τὰς τέχνας τοῦ πολιτισμοῦ ἀπὸ τοὺς Ἰησουΐτας, μένουν ἔτι ἀνεξάρτητοι.

γ΄. Τὸ μεγαλήτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ

τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς σύγκειται ἀπὸ Ἰνδούς, εἰς τὴν Ἱσπανίαν καὶ τὰς νεοσυστάτας κυβερνήσεις ὑποκειμένους, ὡς ἀνδράποδα δὲ σχεδὸν εἰς τὸν χαρακτῆρά των.

δ'. Αἱ μέσαι τάξεις τῆς κοινωνίας εἶναι προηγουμένως Μεστιζοὶ, ἢ τέκνα ἀπὸ συνοικέσια μεταξὺ Ἰνδῶν καὶ Ἱσπανῶν.

ε'. Φυσικῶς εἶναι εἰδήμονες καὶ ζωηροὶ, καὶ τινὲς αὐτῶν ἔγιναν ἄνδρες πολυμαθέστατοι. Ἄλλοι τῆς κλάσεως ταύτης εἶναι βοσκοὶ, ὁμοιάζοντες ἀγρίους εἰς τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰς ἕξεις των.

ς'. Αἱ ὑψηλότεραι δὲ τῆς κοινωνίας κλάσεις σύγκεινται ἀπὸ Εὐρωπαίους καὶ Ἱσπαναμερικανοὺς καὶ Πορτογαλλαμερικανοὺς, οἵτινες γενικῶς εἶνκι γραμματισμένοι καὶ πλούσιοι, ἀλλὰ κακοήθεις.

ζ'. Τῆς Ἱσπανίας ἡ κυβέρνησις ἀρχήτερα δὲν ἐθάρρυνεν οὔτε τὴν παιδείαν οὔτε τὴν κυκλοφορίαν βιβλίων μεταξὺ τοῦ λαοῦ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς.

η'. Ἀφοῦ ὅμως ἔγιναν αἱ Ἱσπανικαὶ ἐπαρχίαι ἀνεξάρτητοι, ἐθεμελιώθησαν καταστήματα νέα, καὶ ἐξηπλώθησαν ἐκτεταμένα αἱ γνώσεις διὰ βιβλίων καὶ ἐφημερίδων.

θ'. Πανεπιστήμια εὑρίσκονται εἰς τὴν Καράκκαν, τὴν Ἁγίαν Πίστιν τῆς Βογότης, τὸ Κεῖτον, τὴν Λίμαν, καὶ τὴν Γουάμαγγαν. Πανεπιστήμιον ἐθεμελιώθη προσέτι ἐσχάτως εἰς τὴν Κορδύβην, καὶ γυμνάσιον εἰς τὴν Βουένος Ἄϋρες, μὲ βιβλιοθήκην ἀπὸ 20,000 τόμων.

ι. Ἡ Κίλη, ἡ Περοῦ, καὶ ἡ Πλάτα διεκηρύχθησαν ἀνεξάρτητοι τῆς Ἱσπανίας· ἡ Βενεζουέλα δὲ καὶ ἡ Νέα Γρανάτα διεκηρύχθησαν παρομοίως ἀνεξάρτητοι, λαβοῦσαι τὄνομα Κολομβία·

ἀλλ' ἐνασχολοῦνται ἀκόμη εἰς πολέμους αἱ ἐπαρχίαι αὗται.

Ἐρωτήσεις.—Α'. Εἰς ποῖον ἡμισφαίριον καὶ εἰς ποίας ζώνας εἶναι ἡ Νότιος Ἀμερικὴ; Πῶς συνορεύει; Διὰ τί εἶναι ἐπίσημος; Ποῖα εἶναι τὰ πολυτιμότερά της προϊόντα; Πῶς εἶναι κατοικημένη, καὶ τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τοῦ ἐνδοτέρου; Πῶς εἶναι τὰ κλίματα τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, παραβαλλόμενα μὲ ἄλλα εἰς τὰ αὐτὰ πλάτη; Ποίαν αἰτίαν τούτου δύνασαι νὰ εὕρῃς ἐπὶ τοῦ πίνακος;

Β'. Ποῖος εἶναι ὁ χαρακτὴρ φυλῶν τινῶν εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν; Ποία εἶναι ἡ κατάστασις τῶν ἀπὸ τοὺς Ἰησουΐτας διδαχθέντων Ἰνδῶν; Τίνες σχηματίζουν τὸ μεγαλήτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς; Τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τῶν μέσων τάξεων, καὶ ποῖος εἶναι ὁ χαρακτὴρ των; Τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τῶν ὅσοι ἔγιναν βοσκοί; Τίνες συγχροτοῦν τὰς ὑψηλοτέρας κλάσεις; Ἐθάρρυνεν ἡ κυβέρνησις τῆς Ἱσπανίας τὰς γνώσεις εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικήν; Ποία μεταβολὴ ἔγινεν εἰς τὴν κυβέρνησιν καὶ εἰς τὴν κατάστασιν τῶν γνώσεων; Ποῖα πανεπιστήμια εἰς τὰς Ἱσπανικὰς Ἐπαρχίας; Ποῖαι χῶραι διεκηρύχθησαν ἀνεξάρτητοι, καὶ ποία εἶναι ἡ παροῦσά των θέσις;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ.

Πολιτισμός. — Α'. Εἶναι ἄρά γε φωτισμένα ἔθνη εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικήν; Ποῖαι χῶραι εἶναι ἄγριαι; Ποία εἶναι τῶν ἐπιλοίπων χωρῶν ἡ κατάστασις;

Κυβέρνησις καὶ Θρησκεία. — Β'. Ποία εἶναι τῶν ἀγρίων ἡ θρησκεία εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικήν; Ποία ἡ τῶν πολιτισμένων χωρῶν; Ποῖαι χῶραι ἔχουν δημοκρατικὸν πολίτευμα; Ποία εἶναι τῶν ἐπιλοίπων ἡ κυβέρνησις;

Πληθυσμός.—Β'. Ποία εἶναι ἡ πολυανθρωποτέρα χώρα τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς; Ποῖαι χῶραι ἔχουν ὑπὲρ τὰ δύο ἑκατομμύρια κατοίκων; Ποῖαι χῶραι ἔχουν περὶ τὸ ἓν ἑκατομμύριον;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΟΣ ΤΗΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

Ἄκραι, Κόλποι, καὶ Πορθμοί. — Α'. Ποία εἶναι ἡ νότιος ἄκρα τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς; Ποία ἡ βορεινοτέρα; Ποῖαι εἶναι αἱ ἀνατολικώτεραι καὶ δυτικώτεραι ἄκραι; Ποῦ εἶναι τὸ Βόρειον ἄκρον; Ποῦ ἡ ἄκρα Ἀντώνιος; Ἁγία Μαρία; Ποῖοι κόλποι εἰς τὸ νοτιανα-

© SISMANOGLIO

τολικὸν παράλιον; Ποῖοι ποταμοὶ εἰς τὸ νότιον μέρος; Τίνες εἶναι αἱ κυριώτεραι ἄκραι καὶ κόλποι πρὸς νότον τῆς Περοῦς; Ποῖαι πρὸς ἄρκτον τῆς χώρας ταύτης;

Ὄρη. — Α'. Ποία εἶναι ἡ μεγάλη σειρὰ βουνῶν εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικήν; Ποῖον τὸ ὕψος των; (ΜΖ'. γ'.) Τίνες εἶναι αἱ κυριώτεραι κορυφαὶ εἰς τὴν Νέαν Γρανάταν καὶ Κίλην; Ποῖα ὄρη εἰς τὴν Γουϊάναν;

Ποταμοί.—Α'. Ποῖος εἶναι ὁ μέγιστος ποταμὸς εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικήν; Ποῦ πηγάζει; Τίνες εἶναι οἱ κυριώτεροι κλάδοι πρὸς ἄρκτον; Τίνες πρὸς νότον; Ποῖος εἶναι ὁ δεύτερος ποταμὸς τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς; Ποῦ εἶναι ὁ ποταμὸς Ὀρίνοκος; Ποῖος εἶναι ὁ τρίτος ποταμὸς εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικήν; Περίγραψε τὸν δρόμον του. Ποία νῆσος κεῖται εἰς τὰς ἐκβολάς του; Τίνες δύο ποταμοὶ εἰς τὴν Γουϊάναν εἶναι πλέον γνωστοί; Ποίαν αἰτίαν ἐμπορεῖς νὰ ἴδῃς ἐπὶ τοῦ πίνακος, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν εὑρίσκονται ποταμοὶ μεγάλοι ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ παραλίου;

Σύνορα καὶ Πρωτεύουσαι.— Α'. Ποῖαι χῶραι τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς κεῖνται πρὸς ἄρκτον τοῦ Ἰσημερινοῦ; Ποῖα εἶναι τὰ σύνορα καὶ αἱ κυριώτεραι πόλεις τῆς Νέας Γρανάτας; Τῆς Βενεζουέλας; Τῆς Γαλλικῆς Γουϊάνας; Τίνες τρεῖς χῶραι κεῖνται προηγουμένως μεταξὺ τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Αἰγόκερω; Ποῖα εἶναι τὰ σύνορα καὶ αἱ πρωτεύουσαι τῆς Βραζιλίας, Περοῦς, καὶ Ἄνω Περοῦς; Ἀμαζονία λέγεται ἡ περιοχὴ ἐκείνη, ἡ ἐξουσιαζομένη ἀπὸ τὰς κυβερνήσεις τῆς Βραζιλίας καὶ Περοῦς, κατοικουμένη δὲ ὀλίγα ὑπὸ Ἰνδῶν, καὶ μὴν ἔχουσα ὡρισμένα τινὰ σύνορα.

Ποῖαι τρεῖς χῶραι κεῖνται προηγουμένως πρὸς νότον τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Αἰγόκερω; Ποῖα εἶναι τὰ σύνορα καὶ ἡ πρωτεύουσα τῆς Κίλης; τῆς Πλάτας ἢ Βουένος Ἄϋρες; Διατί δὲν εὑρίσκεις πόλεις εἰς τὴν Παταγονίαν; (Ἴδε Χάρτην, καὶ § 130.)

Νῆσοι. — Α'. Ποῖαι νῆσοι ἐπὶ τοῦ βορείου παραιγιαλίου τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς; Ποῖαι νῆσοι κεῖνται πρὸς ἄρκτον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὀρινόκου; Ποῖα εἰς τὰς ἐκβολὰς τῆς Ἀμαζῶνος; Ποῖαι νῆσοι ἔξω τοῦ παραλίου τῆς Βραζιλίας; Ἐπὶ τίνος νήσου εἶναι τὸ Κέρας ἀκρωτήριον; Ποῖαι νῆσοι πρὸς ἀνατολάς; Ποῦ εἶναι αἱ νεωστὶ ἀνακαλυφθεῖσαι νῆσοι καλούμεναι αἱ Νότιοι Σχετλανδικαὶ Νῆσοι; Αἱ νῆσοι αὗται εἶναι ἡ νοτιωτέρα γῆ, ἡ μέχρι τοῦδε ἀνακαλυφθεῖσα. (Ἴδε πίνακα τοῦ Κόσμου.)

Ποῦ εἶναι ὁ Ἰωάννης Φερνάνδης, ἡ νῆσος τοῦ Ῥοβινσῶνος Κρούσου; Ποῖαι νῆσοι πρὸς ἄρκτον αὐτῆς; Ποία εἶναι ἡ χυριωτέρα νῆσος σιμὰ εἰς τὰ παράλια τῆς Κίλης;

Πλάτος καὶ Μῆκος.— Β'. Ποίους τόπους εὑρίσκεις εἰς πλάτος 10° βόρειον; Ποίους τόπους ὑπὸ τὸν ἰσημερινόν; Ποίους τόπους εὑρίσκεις 12° πρὸς νότον τοῦ ἰσημερινοῦ; Ποῖαι νῆσοι εἰς περίπου 20° πλάτους; Ποῖαι νῆσοι τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ εὑρίσκονται εἰς τὸ αὐτὸ πλάτος; Ποῖοι τόποι εἰς 34° ἢ 35° N. πλάτους; Ποῖον εἶναι τὸ πλάτος τοῦ Κέρατος Ἀκρωτηρίου; Μεταξὺ ποίων μοιρῶν μήκους κεῖται ἡ Νότιος Ἀμερική; Τίνα μέρη τῆς Βορείου Ἀμερικῆς εὑρίσκονται εἰς τὸ αὐτὸ μῆκος μὲ τὴν Βραζιλίαν; Τίνα μὲ τὴν Περοῦν; Ποῖαι χῶραι τῆς N. Ἀμερικῆς ἔχουν μεσημέριον συγχρόνως μὲ τὴν Φιλαδέλφειαν; (Ἴδε τὸν Χάρτην.) Τίς ἡ χρονικὴ διαφορὰ μεταξὺ Φιλαδελφείας καὶ τῶν ἀνατολικῶν μερῶν τῆς Βραζιλίας; Τίς ἡ χρονικὴ διαφορὰ μεταξὺ Περοῦς καὶ Λονδίνου;

ΒΟΡΕΙΟΙ ΧΩΡΑΙ ΤΗΣ Ν. ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

ΚΟΛΟΜΒΙΑ — ΝΕΑ ΓΡΑΝΑΤΑ.

375. *Ἡ Νέα Γρανάτα περιέχει τινὰ τῶν ὑψηλοτέρων ἐπὶ γῆς ὀρέων καὶ ἡφαιστίων. Τὸ Κούϊτον, μία τῶν πόλεων αὐτῆς, κεῖται 9,000 ποδῶν ὑπεράνω τοῦ ἐπιπέδου τῆς θαλάσσης.*

Εἰς μὲν τὰ χαμηλὰ μέρη εἶναι θερμὴ καὶ νοσώδης, ἀλλ' αἱ ὀρειναὶ χῶραι ἔχουν κλίμα τερπνόν.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Νέα Γρανάτα; ποίους ποταμοὺς ἔχει; ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα; εἰς ποῖον πλάτος εἶναι τὸ Κούϊτον;

Β'. Ποῖον εἶναι τὸ ὄρος, σιμὰ τοῦ ὁποίου στέκει; ποῖον ἄλλο σιμά, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ ὑψηλότερον εἰς τὴν Ν. Ἀμερικήν; ποῖος τόπος πρὸς δυσμὰς τῶν Ἄνδεων; ποῖοι λιμένες ἐπὶ τοῦ Δαριενείου Ἰσθμοῦ; ποῖοι λιμένες ἐπὶ τοῦ βορείου παραλίου; περίγραψε τὸν δρόμον τῶν ὀρέων εἰς τὴν Νέαν Γρανάταν.

ΒΕΝΕΖΟΥΕΛΑ.

376. *Ἡ Βενεζουέλα, ὡς καὶ αἱ πλειότεραι χῶραι εἰς τὴν Ν. Ἀμερικήν, ὑπόκειται εἰς σεισμοὺς φοβεροὺς, ἕνας τῶν ὁποίων πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐκρήμνισε τὴν πόλιν Καράκκαν. Διὰ τοῦτο κτίζονται τώρα αἱ οἰκίαι γενικῶς μονόστεγοι.*

Σεισμοῦ Ἀποτελέσματα.

Εἶναι δὲ πλουσία, εὔφορος χώρα, μὲ τὸ σύνηθες τῆς διακεκαυμένης ζώνης κλίμα. Κατὰ τὸ παρὸν εἶναι ἀνεξάρτητος τῆς Ἱσπανίας, συγκροτοῦσα μετὰ τῆς Νέας Γρανάτας τὴν δημοκρατίαν τῆς Κολομβίας.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Βενεζουέλα; Ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα; Ποῖος εἶναι ὁ λιμὴν τῆς Καράκας; Τίνες ἄλλοι λιμένες;

Β'. Ποῦ εἶναι τὸ Τρούξιλλον; Ἡ Μερίδα; Ὁ Ἅγιος Θωμᾶς; Τίς ἄλλη νῆσος ἐπὶ τοῦ παραλίου ἀνήκουσα εἰς τὴν Βενεζουέλαν; ποῖον μέρος τῆς Γουϊάνας περικλείεται εἰς τὴν Βενεζουέλαν;

ΓΟΥΙΑΝΑ.

377. Ἡ Γουϊάνα εἶναι τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς Ν. Ἀμερικῆς, τὸ κείμενον μεταξὺ τοῦ Ὁρινόκου καὶ τῆς Ἀμαζῶνος. Τὴν ἔχουν δὲ μοιρασμένην οἱ Ἱσπανοί, Πορτογάλλοι, Γάλλοι, Ὁλλανδοὶ καὶ Ἄγγλοι.

Εἶναι δὲ χώρα γονιμωτάτη μέν, πλὴν θερμή, ὑγρά, καὶ νοσώδης. Προηγουμένως κατοικεῖται ἀπὸ τολμηρὰς καὶ πολεμικὰς φυλὰς Ἰνδῶν, τινὲς τῶν ὁποίων εἶναι ἀνθρωποφάγοι.

Εἰς τὴν Γουϊάναν εὑρίσκεται ὁ Ἀνακόνδας, ὄφις μέγιστος καθὼς οἱ τῶν Ἀσιατικῶν νήσων, ὅστις θανατόνει ζῶα κατασυντρίβων αὐτά, ὕστερον δὲ τὰ τρώγει.

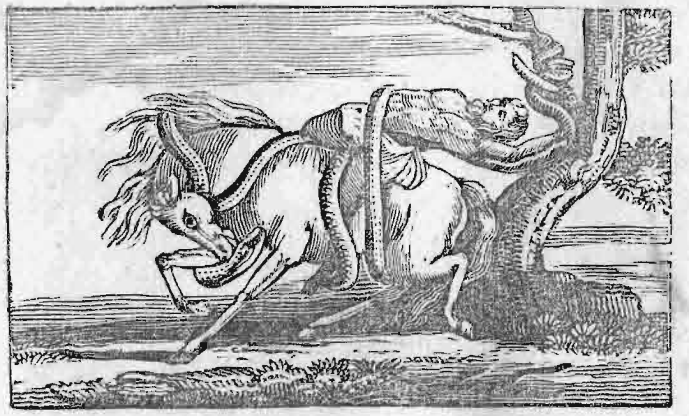

Ὁ Ἀνακόνδας.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Τίνες μεγάλοι ποταμοὶ περικλείουν τὴν Γουϊάναν; Πῶς συνορεύει; Μεταξὺ ποίων εἶναι διηρημένη;

Ἡ Σουρινὰμ εἶναι Ὁλλανδικὴ Γουϊάνα, ἡ Δεμαράρα δὲ Ἀγγλικὴ Γουϊάνα.

Β'. Τίνες εἶναι οἱ κυριώτεροι ποταμοὶ εἰς τὴν Δεμαράραν καὶ Σεριναμ; ποῖοι τόποι ἐπὶ τοῦ παραλίου, καὶ ποῦ; τίνες ἀποζολαὶ εἰς τὸ ἐνδότερον;

ΜΕΣΑΙ ΧΩΡΑΙ ΤΗΣ Ν. ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

ΠΕΡΟΥ.

378. Προηγουμένως ἐνεργεῖται τὸ ἐμπόριον τῆς Περοῦς ἐπάνωθεν τῶν ὀρέων, ὅπου μόνον ἡ ἡμίονος καὶ ἡ Περουβιανὴ κάμηλος δύνανται νὰ ὁδοιπορῶσιν εἰς τὰ ἀπόκρημνα ξενὰ μονοπάτια.

Εἶναι δὲ ὀρεινή, καὶ διὰ τοῦτο εὔκρατος ἐπαρχία. Ἡ κυβέρνησις εἶναι τώρα ἀνεξάρτητος τῆς Ἱσπανίας. Κατοικεῖται δὲ ὡς ἐπιτοπλεῖστον σιμὰ τῶν Ἄνδεων.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Περοῦ; ποῖα ὄρη τὴν διαβαίνουν; ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα, καὶ ποῦ;

Β'. Ποῖος εἶναι ὁ πλησιέστερος θαλάσσιος λιμὴν; Ποῦ εἶναι τὸ Κοῦσκον, ἡ ἀρχαία Ἰνδικὴ πρωτεύουσα; Τίνες εἶναι οἱ κυριώτεροι τόποι ἐκτὸς τούτου πρὸς ἀνατολὰς τῶν ὀρέων; Ποῖοι τόποι παραθαλάσσιοι πρὸς ἄρκτον τῆς Λίμας;

ΑΝΩ ΠΕΡΟΥ.

379. *Ἡ Ἄνω Περοῦ εἶναι ὑψωμένη, ὀρεινή, πετρώδης χώρα, περικυκλωμένη ἀπὸ τοὺς κλάδους τῶν Ἄνδεων. Γενικῶς δὲ εἶναι ψυχρὰ καὶ ἄκαρπος· ἀλλὰ μέρη τινὰ εἶναι θερμά, ἐπίπεδα, καὶ εὔκαρπα. Εἰς αὐτὴν περιέχονται τινὰ τῶν πλουσιωτάτων ἐπὶ γῆς ἀργύρου μεταλλείων.*

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Ἄνω Περοῦ; Ποῖα ὄρη τὴν περικυκλόνουν; Ποῖοι μεγάλοι ποταμοὶ πηγάζουν εἰς αὐτήν; Τίς ἡ πρωτεύουσα; ποῖαι ἄλλαι σημαντικαὶ πόλεις;

ΑΜΑΖΟΝΙΑ.

380. *Τὸ ὄνομα τοῦτο ἐδόθη εἰς ὅλον τὸ ἐνδότερον τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, κείμενον προηγουμένως ἐπὶ τῆς Ἀμαζόνος καὶ τῶν κλάδων αὐτῆ, καὶ μόλις γνωστὸν εἰς τοὺς Εὐρωπαίους.*

Εἶναι δὲ χώρα εὔκρατος καὶ εὔφορος, κατοικουμένη καὶ κυβερνωμένη ὀλότελα ἀπὸ Ἰνδικὰς φυλὰς διαφόρων χαρακτήρων. Τινὲς αὐτῶν εἶναι δυνατοί, καὶ ἔμπειροι εἰς ὀλίγας τῶν τεχνῶν.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Πῶς εἶναι τοποθεμένη ἡ Ἀμαζονία; Τίνες ποταμοὶ εἰς τὴν χώραν ταύτην;

ΒΡΑΖΙΛΙΑ.

381. *Ὅλοι σχεδὸν οἱ ἀδάμαντες, τοὺς ὁποίους τὴν σήμερον μεταχειρίζεται ὁ κόσμος, λαμβάνονται ἀπὸ τὴν Βραζιλίαν. Εὑρίσκονται δὲ εἰς τὰς*

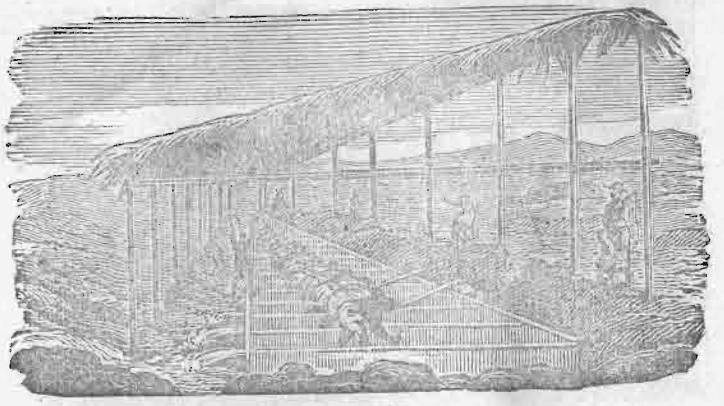

Δοῦλοι ζητοῦντες Ἀδαμαντας.

ἄμμους τῶν ποταμῶν, καὶ χωρίζονται ἐξ αὐτῶν ἀπὸ δούλους Ἀφρικανούς.

Συγκροτεῖ βασίλειον ἐκτεταμένον καὶ χωριστὸν, κυβερνώμενον ἀπὸ ἕνα τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῆς Πορτογαλλίας. Εἶναι δὲ γενικῶς εὔκαρπος, εὔκρατος, καὶ ὑγιεινή.

Οἱ πολιτισμένοι κάτοικοι, εὑρισκόμενοι σχεδὸν ὁλότελα ἐπὶ τοῦ παραλίου, λέγεται ὅτι βελτιόνονται κατὰ τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰς γνώσεις.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Βραζιλία; ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσά της; ποῖον μεγάλον ποταμὸν ἔχει εἰς τὴν ἄρκτον;

Β'. Ποῖοι λιμένες πρὸς ἄρκτον τοῦ Ῥίου Ἰανεΐρου; ποῖοι τόποι νοτιοδυτικὰ αὐτοῦ; ποῖα μεταλλεῖα καὶ μεταλλεύουσαι κωμοπόλεις πρὸς ἄρκτον τοῦ Ῥίου Ἰανεΐρου; ποῖα ἄλλα εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Βραζιλίας; ποῖαι νῆσοι ἔξω τοῦ παραλίου;

ΝΟΤΙΟΙ ΧΩΡΑΙ.

ΠΛΑΤΑ ἢ ΒΟΥΕΝΟΣ ΑΥΡΕΣ.

382. *Τῆς Πλάτας τὰς πεδιάδας συχνάζουν βοσκοὶ, μὲ ἀπείρους ἀγέλας βοσκημάτων, σχεδὸν ἀγρίων, τὰ ὁποῖα πιάνουν μὲ συρτοθηλείαν.*

Ἡ ἐπαρχία αὕτη ἔγινεν ἀνεξάρτητος, ὑπὸ

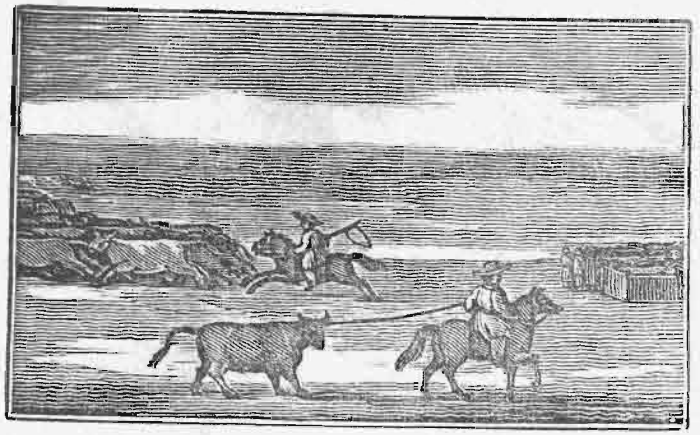

Βοσκοὶ τῆς Πλάτας.

τὄνομα τῶν Ἡνωμένων Ἐπαρχιῶν τῆς Πλάτας ἢ Βουένος Ἄϋρες. Ὁ λαὸς δὲ ἤρχισαν ταχέως νὰ βελτιόνωνται κατὰ τὰς γνώσεις ϗ τὸν χαρακτῆρα.

Περιέχει δὲ ἐκτεταμένας καρποφόρους πεδιάδας, λεγομένας Πάμπας. Τὰ πλησιώτερα μεταλλεῖα ἀργύρου εἰς τὸν κόσμον εἶναι εἰς τὴν χώραν ταύτην.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Πλάτα ; ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα ; ποῦ εἶναι τὸ Μοντεβίδεον ;

Β'. Τίνες τρεῖς τόποι ἐπὶ τοῦ Παραγουαίου ποταμοῦ ; ποῦ εἶναι ἡ Μενδόζα ; ποῖοι τόποι πρὸς ἄρκτον αὐτῆς ;

ΚΙΛΗ.

383. Τῆς Κίλης οἱ κάτοικοι ἀναγκάζονται νὰ περνῶσι τοὺς ποταμούς των διὰ μέσα σχοινίων, ἐπειδὴ τόσον εἶναι ταχεῖς, ὥστε δὲν συγχωροῦν τὴν οἰκοδομὴν γεφυρῶν.

Ἡ Κίλη εἶναι ὀρεινὴ, εὔκρατος, εὔφορος, καὶ ὑγιεινὴ χώρα, ὁμοιάζουσα τὴν Ἑλβετίαν. Τώρα δὲ εἶναι ἀνεξάρτητος τῆς Ἱσπανίας.

Ὁ λαὸς εἶναι εἰδήμονες, φιλόξενοι, ϗ φιλανθρωπότατοι πρὸς τοὺς ἀγοραστοὺς δούλους των, ἀλλ' ὀλίγον καλλιεργημένοι.

Οἱ Ἀραυκάνιοι συγκροτοῦν ἀνεξάρτητον ἔθνος γενναίων, εἰδημόνων Ἰνδῶν, εἰς τὸ νότιον μέρος.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Κίλη ; Ποία ἔρημος ἐκτεταμένη εἰς τὴν ἄρκτον ; Τίς ἡ πρωτεύουσα ;

Β'. Ποία εἶναι μία τῶν ἀξιολογωτέρων κορυφῶν τῶν Ἀνδέων εἰς τὴν Κίλην ; ποῖος τόπος πλησίον τοῦ ὄρους τούτου ; τίνες εἶναι οἱ κυριώτεροι θαλάσσιοι λιμένες ; ποῦ εἶναι τὸ Βαλπαράϊσον ; ποία νῆσος πλησίον τοῦ νοτίου μέρους ; ποῖαι νῆσοι ἔξω τοῦ παραλίου ;

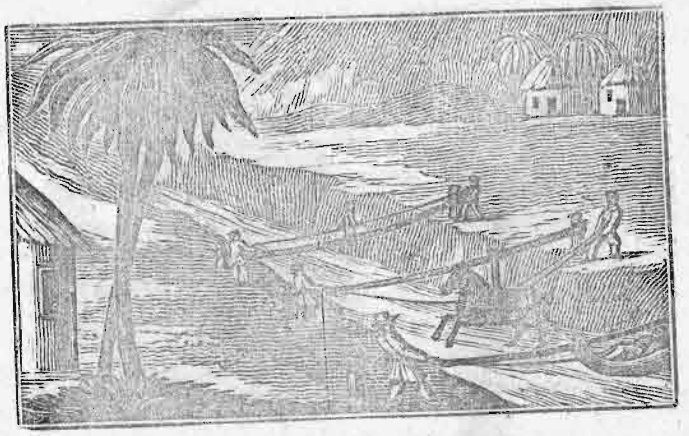

Γέφυραι εἰς τὴν Κίλην.

ΠΑΤΑΓΟΝΙΑ, ΚΑΙ ΑΙ ΝΟΤΙΟΙ ΝΗΣΟΙ.

384. Ἡ Παταγονία εἶναι χώρα ἐγνωσμένη ὀλιγώτατον. Κατοικεῖται δὲ ἀπὸ φυλὰς Ἰνδῶν, τινὲς τῶν ὁποίων λέγονται ὅτι εἶναι γιγαντικοῦ μεγέθους. Τὸ νότιον μέρος ϗ αἱ πέριξ αὐτοῦ νῆσοι εἶναι ψυχραὶ, ἔρημοι, μισόξενοι χῶραι.

Ἡ Νότιος Γεωργία, ἡ Σανδουϊκὴ Γῆ, καὶ αἱ νεωστὶ ἀνακαλυφθεῖσαι Νότιοι Σχετλάνδιαι Νῆσοι, εἶναι βράχοι ἄκαρποι, διηνεκῶς χιονοσκέπαστοι. Τὰ παράλιά των σύγκεινται ἀπὸ κατὰ

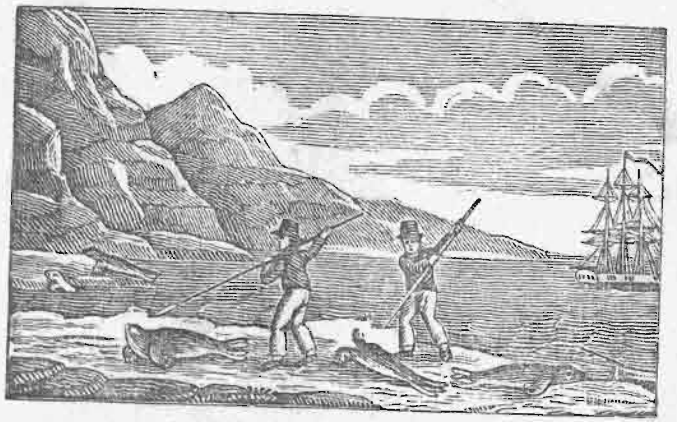

Φωκῶν Θανάτωσις.

κάθετον ὄρη ἐκ πάγου, ᾗ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τὰς ἐπισκεφθῶσι πλοῖα τὸν χειμῶνα. Τὰς νήσες ταύτας κατοικοῦν μόνον θαλάσσια πτηνὰ ᾗ φῶκαι, ᾗ δὲν συχνάζονται ἀπὸ ναύτας πάρεξ διὰ νὰ φονεύωσι φώκας, τῶν ὁποίων τὰ δέρματα εἶναι πολύτιμα.

Ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος τοῦ κόσμου. — Α'. Πῶς συνορεύει ἡ Παταγονία; ποῖαι νῆσοι πρὸς ἀνατολὰς αὐτῆς; ποῖαι ἄλλαι νῆσοι κεῖνται πρὸς νότον αὐτῆς; ποία εἶναι ἡ νοτιωτέρα γῆ, ἡ μέχρι τῆς σήμερον ἀνακαλυφθεῖσα;

ΠΕ'. (Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΟΣ ΤΗΣ Ν. ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

Τὸ μεγαλήτερον μέρος τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς εἶναι ἔρημος, καὶ οἱ πόλεμοι εἰς τὰ πολιτισμένα μέρη, οἵτινες ἀκόμη δὲν ἐτελείωσαν, καταστένουν τὰς ὁδοιπορίας ἐπικινδύνους ἕως καὶ αὐτοῦ.

Ποῖος εἶναι ὁ δρόμος ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν Λαγουΐραν, τὸν λιμένα τῆς Καράκκας; ποίαν συμφορὰν ὑπέφερεν ἡ Καράκκα πρὸ ὀλίγων ἐτῶν; (376.) ποίους λιμένας καὶ ποῖον ποταμὸν θέλεις περάσειν, ἐνῷ ὑπάγεις εἰς τὴν Δεμαράραν; εἰς ποίους ἀνήκει τὸ κατάστημα τοῦτο; (377.) ποίους τόπους, νήσους, καὶ ἄκρας περνᾷς, ἐνῷ ὑπάγεις ἀπὸ τὴν Δεμαράραν εἰς τὸ Περναμβοῦκον; τί περνᾷς ὑπάγων ἀπὸ τὸν τόπον τοῦτον εἰς τὸ Ῥίον Ἰανέϊρον; τί εὑρίσκεις ἀξιοσημείωτον εἰς τὴν Βραζιλίαν; (381.)

Περιερχόμενος τὴν Βραζιλίαν, ἢ Γειάναν, ἔχεις χρείαν προσοχῆς, καθότι ὑπάρχουν ἐκεῖ διάφοροι φυλαὶ Ἰνδῶν, οἵτινες ζητοῦν πᾶσαν εὐκαιρίαν νὰ φονεύωσιν ἀνθρώπους, διὰ νὰ τοὺς κατατρώγωσιν.

Ἂν λάβῃς ἄδειαν ἀπὸ τὸν Κυβερνήτην νὰ ἐπισκεφθῇς τὰ μεταλλεῖα τοῦ χρυσοῦ καὶ τῶν ἀδαμάντων, (τὸ ὁποῖον εἶναι ἀπίθανον,) ποῖον δρόμον θέλεις λάβειν; ποίας πόλεις θέλεις περάσειν καταβαίνων τὸν Παραγουαῖον εἰς τὴν Βενέος Ἄϋρες; τί εὑρίσκεις ἀξιοσημείωτον;

Καὶ ἐδῶ χρεία νὰ ἦσαι προσεκτικὸς μὴν ἀπαντήσῃς τοὺς Βοσκούς· διότι ἤθελαν, ἀδιστάκτως, σὲ γυμνώσειν καὶ ἀπ' αὐτά σου τὰ φορέματα.

Ποῖα δημόσια καταστήματα εὑρίσκεις εἰς τὴν Πλάταν, καὶ ποία φαίνεται νὰ ἦναι τοῦ λαοῦ ἡ κατάστασις; ποῖον δρόμον θέλεις λάβειν διὰ θαλάσσης εἰς τὸ Βαλπαράϊσον, τὸν κυριώτερον λιμένα τῆς Κίλης; ποίαν χώραν καὶ ποίας νήσους περνᾷς, καὶ τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ αὐτῶν; τίνες τόποι ἐπὶ τοῦ παραλίου τῆς Κίλης; περίγραψε τὴν θέσιν τῆς Κίλης· πῶς σὲ ἀρέσκουν αἱ Κιλικαὶ γέφυραι; εἶναι τὸ κλίμα εὐάρεστον;

Ἐπειδὴ εἶναι σχεδὸν ἀδιάβατος ἡ μεταξὺ Κίλης καὶ Περοῦς ἔρημος τῆς Ἀτακάμας, κάλλιον εἶναι νὰ προχωρήσῃς εἰς τὴν Περοῦ διὰ θαλάσσης.

Περίγραψε τὸν εἰς τὴν Λίμαν δρόμον σου, καὶ τοὺς λιμένας ὅσες περνᾷς. πῶς πρέπει νὰ περάσῃς τὰ βενὰ διὰ νὰ ἐπισκεφθῇς τὸ Κοῦσκον; τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τοῦ τόπου τούτου; κατὰ ποίαν διεύθυνσιν ἀπὸ τὸ Κοῦσκον, καὶ πόσον μακρὰν εἶναι τὰ περίφημα μεταλλεῖα τοῦ Ποτοσίκ;

Ἂν θέλῃς ν' ἀπαντήσῃς δυσκολίας καὶ κινδύνους πρὸς εὐχαρίστησιν τῆς περιεργίας σου, ἴσως δυνηθῇς νὰ ὑπάγῃς ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸν πλευρὸν τῶν Ἀνδεων εἰς τὸ Κούϊτον.

Ποίους τόπους θέλεις περάσειν, καὶ ποῖον ποταμόν; ποῖα ὑψηλὰ βουνὰ εἶναι τώρα πλησίον σου;

Εἰς τὸν τόπον τοῦτον θέλεις πολλάκις βλέπειν ὑποκάτω σου νέφη καὶ ἀνεμοζάλας, ἐνῷ ὑπεράνω σου ἔχεις καθαρὸν οὐρανόν, καὶ θέλεις ἀπολαύσειν ἔαρ διηνεκές· ἀλλὰ πρέπει νὰ φεύγῃς ἀπὸ τὴν κατοικίαν σου, ὁπόταν τυχαίνῃ σεισμός.

Ποῖον δρόμον θέλεις λάβειν νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν Πανάμαν, τὸν Ὡραῖον Λιμένα, καὶ τὴν Καρθάγενα; Τώρα δὲ εὗρε τὴν συντομωτέραν ὁδὸν εἰς τὴν πατρίδα σου.

ΤΠΣΤ'. ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

(Διὰ τὴν Ἀναθεώρησιν.)

Ἡ Ἀμερικὴ εἶναι πολὺ ὀλιγώτερον ἐπίσημος διὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ μέγεθος τῶν πόλεων αὐτῆς παρὰ ἡ Εὐρώπη καὶ Ἀσία. Τῶν μὲν τεσσάρων πρώτων κλάσεων δὲν ἔχει οὐδεμίαν πόλιν, πέντε δὲ μόνον ὑπὲρ τὴν ἑβδόμην κλάσιν.

Εἰς τὰς πόλεις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν αἱ οἰκίαι γενικῶς εἶναι πλίνθιναι. Αἱ ὁδοὶ εἶναι πλατύτεραι καὶ εὐμορφώτεραι παρὰ εἰς τὰς πλειοτέρας Εὐρωπαϊκὰς πόλεις, καὶ συνήθως λιθόστρωτοι, καὶ μὲ περιπάτους εἰς τὰ πλάγια διὰ πεζοὺς διαβάτας. Εἶναι δὲ καὶ καλλωπισμέναι μὲ ἐκκλησίας καὶ ἄλλας δημοσίους οἰκοδομὰς, αἵτινες ἔχουν πολλάκις ἱκανὴν ὡραιότητα. Ἴσως δὲν ὑπάρχουν εἰς τὴν οἰκουμένην πόλεις πλέον ἐπίσημοι διὰ τὸν ἀριθμὸν φιλανθρωπικῶν καὶ ἐλεημονητικῶν καταστημάτων παρὰ αἱ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν.

Τὰ χωρία τῶν βορείων Ἡνωμένων Πολιτειῶν, μάλιστα δὲ τῆς Νέας Ἀγγλίας, σπανίως εἶναι κτισμένα πυκνῶς. Αἱ οἰκίαι εἶναι γενικῶς ξύλιναι, χωρισμέναι ἀπὸ κήπους καὶ καλλιεργημένας γαίας· καὶ αἱ ὁδοὶ συνήθως σκιάζονται ἀπὸ δένδρα. Ὅθεν ἔχουν πολλάκις τὰ χωρία κάλλος ἐξαίρετον.

Αἱ κωμοπόλεις τῶν Δυτικῶν Πολιτειῶν, καὶ τῶν δυτικῶν μερῶν τοῦ Νεοβοράκου καὶ τῆς Πενσυλβανίας, εἶναι σχεδιασμέναι πλέον εὐτάκτως, καὶ αἱ οἰκοδομαὶ γενικῶς κομψότεραι, παρὰ εἰς τὰς ἀρχαιοτέρας κωμοπόλεις τῶν Ἀτλαντικῶν Πολιτειῶν.

Εἰς τὰς Νοτίους δὲ Πολιτείας, τόσον εἶναι

διασκορπισμένος ὁ λαὸς, ὥστε ὑπάρχουν ὀλίγαι κωμοπόλεις ἢ χωρία, καὶ μόνον μικρὸς ἀριθμὸς τόπων ὁποιωνδήποτε ὁπωσοῦν μεγάλων.

Αἱ πλειότεραι ἀπὸ τὰς κυριωτέρας πόλεις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν εἶναι παραθαλάσσιοι, καὶ αἱ πρώτισται μεγαλοπόλεις εἶναι τοποθεμέναι ἐπὶ νήσων ἢ χερσονήσων. Τὸ μὲν Νεοβόρακον ἢ Νέα Ἀὐρηλία κεῖνται ἐπὶ νήσων· ἡ Βοστὼν δὲ, ἡ Φιλαδέλφεια, καὶ ἡ Καρολούπολις ἐπὶ χερσονήσων.

Αἱ πρωτεύουσαι τῶν Πολιτειῶν εἶναι πολλάκις κωμοπόλεις μικρόταται, ἐκλεγμέναι μόνον διὰ τὴν κεντρικὴν αὐτῶν θέσιν.

Ἡ Οὐασιγκτὼν ἐστρώθη κατὰ σχέδιον ἐκτεταμένον καὶ τακτικὸν ὡς ἡ καθέδρα κυβερνήσεως διὰ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας. Δὲν εἶναι ὅμως ἀκόμη πυκνῶς κτισμένη, καὶ αἱ συναθροίσεις οἰκιῶν, μὲ ἐκτεταμένους εὐκαίρους τόπους, φαίνονται ὡς χωρία. Τὸ Καπιτώλιον, διὰ τὰς συνελεύσεις τῆς Συγκλήτου, καὶ ὁ οἶκος τοῦ Προέδρου, εἶναι μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομαί.

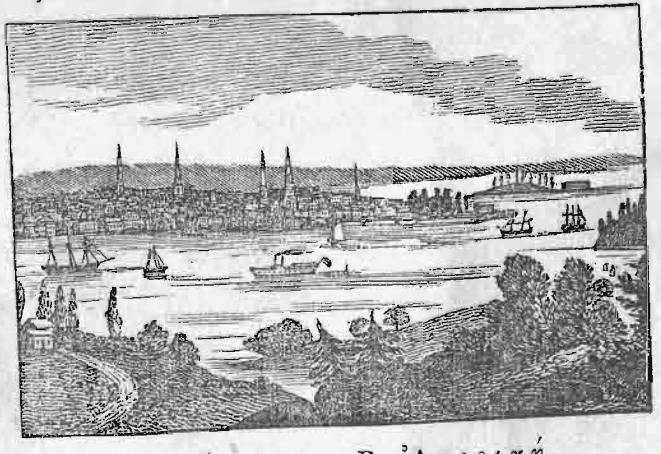

Νεοβόρακον, Β. Ἀμερική.

Τὸ Νεοβόρακον εἶναι μία τῶν πρώτων ἐμπορικῶν πόλεων τοῦ κόσμου. Ὁ λιμὴν αὐτῆς

εἶναι ὡραῖος καὶ εὐρύχωρος, αἱ ῥύμαι δὲ ὑψόνονται ἀπὸ τὴν θάλασσαν, καὶ εἶναι μὲ ἀρκετὴν εὐταξίαν σχεδιασμέναι.

Ἡ Φιλαδέλφεια εἶναι ἡ πρώτη πόλις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν εἰς τὰ χειροτεχνήματα. Φημίζεται δὲ διὰ τὴν εὐταξίαν ϗ καθαριότητα τῶν ῥυμῶν της, καὶ διὰ τὸ κάλλος τῶν περιχώρων της.

Ἡ Βαλτιμόρα ηὔξησε μὲ ταχύτητα μεγάλην, καὶ εἶναι ἡ τετάρτη πόλις κατὰ τὸ μέγεθος. Τὴν καλλωπίζει δὲ μνημεῖον εἰς ἐνθύμησιν τοῦ Οὐασιγκτῶνος.

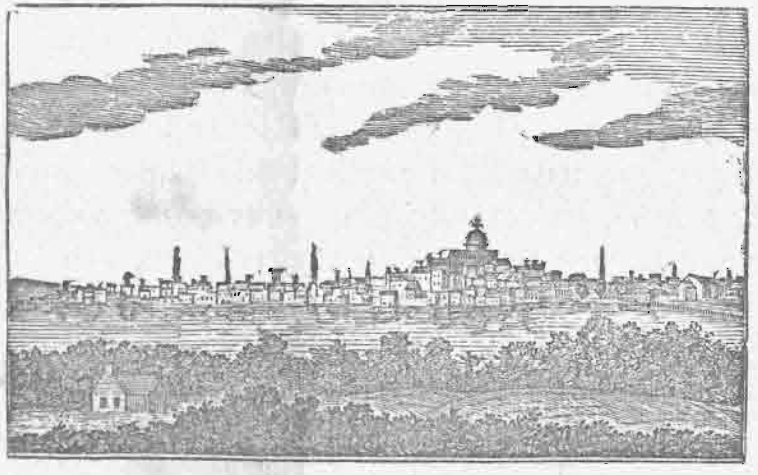

Βοστὼν, Β. Ἀμερική.

Ἡ Βοστὼν εἶναι ἡ πρώτη πόλις τῆς Νέας Ἀγγλίας κατὰ τὸ ἐμπόριον, τὸν πληθυσμὸν, ϗ τὸν πλοῦτον. Κεῖται δὲ ἐπὶ ἀτάκτου χερσονήσου, καὶ αἱ ῥύμαι αὐτῆς εἶναι στεναὶ καὶ λοξαί. Ἔχει λιμένα ἐξαίρετον, καλλωπισμένον μὲ νήσους, καὶ περικυκλωμένον ἀπὸ γῆν ὡραίαν καὶ εἰς ἄκρον καλλιεργημένην.

Ἡ Νέα Ἀὐρηλία, ἀπὸ τὴν θέσιν αὐτῆς εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Μισισσίπου, εἶναι τὸ κέν-

τρον ἐμπορίου διὰ τὴν ἐκτεταμένην χώραν, τὴν ποτιζομένην ἀπὸ τὸν ποταμὸν τοῦτον καὶ τοὺς κλάδους του. Ἡ γῆ, ἐπὶ τῆς ὁποίας στέκει, εἶναι, εἰς πολλὰ μέρη, χαμηλοτέρα τοῦ ποταμοῦ, καὶ μὲ ὑπερβολὴν ὑγρά. Ἡ θέσις δὲ ϗ τὸ κλίμα της τὴν καταστένουν νοσερωτάτην τὸ καλοκαίριον, μάλιστα εἰς ξένους.

Ἡ Καρολούπολις εἶναι κτισμένη εὐτάκτως ἐπὶ χαμηλῆς χερσονήσου μεταξὺ δύο ποταμῶν, οἵτινες ἑνούμενοι σχηματίζουν λιμένα ὡραῖον. Ἔχει δὲ ἱκανὸν πλοῦτον καὶ ἐμπόριον, καὶ εἶναι ἡ μεγίστη πόλις τῶν Νοτίων Πολιτειῶν πλὴν τῆς Βαλτιμόρας.

Ἡ Ἀλβανία εἶναι πολις ἀκμάζουσα, ὡραίως τοποθεμένη δι' ἐμπόριον ἐπὶ τοῦ Ὑδσῶνος ποταμοῦ.

Ἡ Σαλὴμ, πρὸς ἄρκτον τῆς Βοστῶνος, εἶναι τόπος ἀκμάζων καὶ πλούσιος, ὁ δεύτερος κατὰ τὸ ἐμπόριον εἰς τὴν Νέαν Ἀγγλίαν. Φημίζεται δὲ διὰ τὴν ἔκτασιν τοῦ μὲ τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας ἐμπορίου της.

Εἰς τὰς Βρετανικὰς Ἐπαρχίας, ἡ Κουεβέκα εἶναι ὁ κυριώτερος παραθαλάσσιος τόπος. Ἡ μὲν κάτω πόλις κεῖται ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ, ἡ δὲ ἄνω πόλις, ὠχυρωμένη κραταιῶς, στέκει ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἀκρωτηρίου ὑπεράνω ἐκείνης. Τὸ Μοντρέαλον εἶναι προσέτι τόπος ἐμπορικὸς ἀξιόλογος, τοποθεμένος ἐπὶ νήσου εἰς τὸν ἅγιον Λαυρέντιον. Καὶ αἱ δύο δ' αὗται πόλεις εἶναι κτισμέναι ἀπὸ πέτραν, κατὰ τὸ ἀρχαῖον Εὐρωπαϊκὸν ὕφος.

Εἰς τὴν Ἱσπανικὴν Ἀμερικὴν, αἱ πόλεις γενικῶς εἶναι κτισμέναι κατὰ σχέδιον τακτικὸν, μὲ πλατείας λιθοστρωμένας ῥύμας, καὶ μὲ περιπά-

τους εἰς τὰ πλάγια. Εἰς τὰς πλειοτέρας αὐτῶν φέρεται νερὸν διὰ ὑδραγωγείων, καὶ αἱ δημόσιαι πλατεῖαι εἶναι πολλάκις στολισμέναι μὲ βρύσεις ὡς εἰς τὴν Ἱσπανίαν.

Τὰ δημόσια οἰκοδομήματα, ἐξαιρέτως ἐκκλησίαι καὶ μοναστήρια, εἶναι πολυάριθμα καὶ λαμπρά. Αἱ ἰδιωτικαὶ δὲ κατοικίαι σπανίως εἶναι ἀναπαυτικαὶ ἢ κομψαί. Συνήθως εἶναι χαμηλαὶ, πολλάκις μονόστεγοι, καὶ σπανίως ὑπὲρ τὰς δύο στέγας κατὰ τὸ ὕψος, ἐξ αἰτίας τῶν σεισμῶν καὶ θυελλῶν, εἰς τὰς ὁποίας ὑπόκεινται αἱ πόλεις αὗται. Ἡ Λίμα, τὸ Κούϊτον, καὶ ἡ Καράκκα, σχεδὸν ἠφανίσθησαν ἀπὸ σεισμούς. Εἰς τὴν Λίμαν αἱ οἰκίαι κτίζονται ἀπὸ ξύλον· εἰς τὴν Ποπαϋὰν καὶ τὸ Κούϊτον ἀπὸ πλίνθον ὠμὴν, εἰς δὲ τὰς πλειοτέρας τῶν ἄλλων πόλεων, ἀπὸ πλίνθον ὀπτὴν ἢ ἀπὸ πέτραν. Εἰς τὰς πόλεις τῆς διακεκαυμένης ζώνης, ἐξ αἰτίας τῆς θερμότητος, ἔχουν συνήθως αἱ οἰκίαι σταυροπαράθυρα, ἢ παραπετάσματα, εἰς τόπον ὑαλίων.

Μερικαὶ τῶν πόλεων τούτων κεῖνται τόσον ὑψηλά, ὥστε ἀπολαύουν διηνεκὲς ἔαρ. Ἡ Σανταφεδεβογότα, τὸ Κούϊτον, καὶ ἡ Ποπαϋὰν, εἶναι σχεδὸν δύο μίλια ὑπεράνω τοῦ ἐπιπέδου τῆς θαλάσσης· τὸ Μέξικον, ἡ Πουέβλα, ἡ Δούραγγος, καὶ τινὲς ἄλλαι, ἓν ἥμισυ μίλιον· ἡ Καράκκα δὲ, ὑπὲρ τὸ ἥμισυ μίλιον.

Ἡ Καράκκα εἶναι ἀξιόλογος ἐμπορικὴ πόλις, τοποθετημένη ἐπὶ ὑψηλῆς πεδιάδος σιμὰ τοῦ παραλίου. Χωρίζεται δὲ ἀπὸ τὴν παραθαλάσσιον αὐτῆς πόλιν, τὴν Λαγουΐραν, διὰ ὑψηλῆς σειρᾶς βουνῶν.

Ὁ Ἅγιος Θωμᾶς εἶναι καλοκτισμένη, ἀλλὰ νοσερὰ πόλις, ἥτις ἐκλέχθη ὡς ἡ πρωτεύουσα τῆς δημοκρατίας τῆς Βενεζουέλας.

Ἡ Σανταφεδεβογότα, ἤτοι Ἁγία Πίστις τοῦ Βογότα, εἶναι μεγάλη, καλοκτισμένη πόλις, τοποθετημένη ἐπὶ πεδιάδος ὑψηλῆς, καὶ περικυκλωμένη ἀπὸ ἀπόκρημνα ὄρη. Ὁ καταρράκτης τοῦ ποταμοῦ Φούνζα δὲν ἀπέχει ἐξ αὐτῆς παρὰ ὀλίγον. (Ἴδε § Ξ'. β'.)

Τὸ Κούϊτον κεῖται ὀλίγα μόνον μίλια πρὸς νότον τοῦ ἰσημερινοῦ. Εἶναι δὲ κτισμένον εἰς τὰς πρόποδας ὑψαιστίου τινὸς ὄρους, ἐπὶ κατωφερείας τόσον κλιτῆς, ὥστε εἰς πολλὰς τῶν ὁδῶν δὲν ἐμποροῦν νὰ μεταχειρισθῶσιν ἁμάξας. Εἰς μέρη τινὰ διαπερνᾶται ἀπὸ βαθέα χάσματα ἢ χαραμάδας, ὑπεράνω τῶν ὁποίων εἶναι κτισμέναι αἱ οἰκίαι ἐπὶ τόξων.

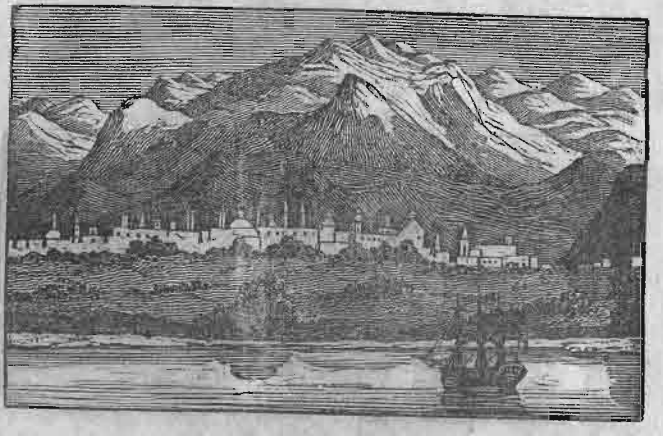

Λίμα, Περοῦ.

Ἡ Λίμα εἶναι μία τῶν πλουσιωτάτων καὶ ἐμπορικωτάτων πόλεων τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. Φημίζεται δὲ διὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν δημοσίων της οἰκοδομῶν, καὶ τῶν ἐκκλησιῶν αὐτῆς τὰ καλλωπίσματα.

Ἡ Σαντίαγος ἔχει τοποθεσίαν χαριεστάτην εἰς κοιλάδα πλησίον τῶν Ἄνδεων. Ἀπὸ τὴν πόλιν ταύτην, ὡς καὶ ἀπὸ τὴν Λίμαν, ἐνεργεῖται μὲ

τὴν Πλάταν ἐμπόριον ἐκτεταμένον, διὰ ἡμιόνων ὁδοιπορουσῶν ἐπάνω τῶν Ἀνδεων.

Ἡ Βουενοσάϋρες εἶναι ἡ κυριωτέρα πόλις καὶ τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορίου εἰς τὸ νότιον μέρος τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. Ὁ Πλάτας ἔχει ἐδῶ 30 μιλίων πλάτος, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀσφαλὴς ὁ λιμὴν, ἐξ αἰτίας τῶν σφοδρῶν καὶ ὀρυχνῶν θαλασσοταραχῶν.

Ἡ Πορτογαλλικὴ Ἀμερικὴ, ἤτοι Βραζιλία, εἶναι ἐλλιπεστάτη ὡς πρὸς πόλεις καὶ κώμας. Ὀλίγαι μόνον εὑρίσκονται ἐπὶ τῆς παραλίας, εἰς ἀποσήματα ἱκανὰ, καὶ χωρὶς δρόμους ἀπὸ τὴν μίαν εἰς τὴν ἄλλην. Αἱ μόναι πόλεις εἰς τὸ ἐνδότερον εἶναι αἱ διὰ τὸ μεταλλεύειν συσταθεῖσαι. Γενικῶς δὲ ὁμοιάζουν τὰς τῆς Ἱσπανικῆς Ἀμερικῆς, ἀλλὰ δὲν εἶναι οὔτε τόσον εὐάρεστοι, οὔτε τόσον καλοκτισμέναι.

Ῥίον Ἰανείρον, Βραζιλία.

Τὸ Ῥίον Ἰανεϊρον ἔχει ἕνα τῶν καλλίστων λιμένων τῆς οἰκουμένης. Κατὰ μὲν τὸν πληθυσμὸν καὶ τὴν ἀξιολογότητα εἶναι πιθανῶς ἡ πρώτη πόλις τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς· ἀλλὰ, ὡς πρὸς τὰς ἀναπαύσεις καὶ βελτιώσεις τοῦ πολιτισμοῦ, εἶναι κατωτέρα πολλῶν ἄλλων.

Ὁ Ἅγιος Σωτὴρ, ἤτοι Βαχία, εἶναι ἡ δευτέρα πόλις κατὰ τὸν πληθυσμὸν καὶ τὸ ἐμπόριον. Κεῖται δ' ἐπάνω εἰς ἄκραν γῆς, καὶ διαιρεῖται, ὡς ἡ Κουεβέκα, εἰς ἄνω καὶ κάτω πόλιν.

Τῆς Γουϊάνας αἱ πόλεις εἶναι μικραὶ, γενικῶς κτισμέναι ἀπὸ ξύλον μὲ τρόπον καθάριον καὶ ἀναπαυτικόν. Τὸ Παραμάριβον εἶναι τακτικῶς στρωμένον, καὶ αἱ ὁδοὶ του εἶναι σκιασμέναι ἀπὸ πορτογαλλέας, λεμονέας, καὶ μυρίκας ἀειθαλεῖς.

ΤΑΞΕΙΔΙΑ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ, ΚΑΙ ΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ.

Ἴσως ἐβαρύνθητε τὰς περιηγήσεις. Ἐν ἀκόμη ταξείδιον ὁλόγυρα τοῦ κόσμου, διὰ νὰ παρατηρήσετε τὰς θαλάσσας καὶ τὰ παράλιά του· καὶ ἓν ἄλλο, διὰ νὰ ἴδετε τῶν κατοίκων τὴν κατάστασιν, καὶ σκελειόνουν.

Ταξείδιον ἐπὶ τῶν Πινάκων.

Ποῦ εἶναι ἡ Ἀρχάγγελος; (Ἴδε πίνακα Εὐρώπης.) Ἀνάφερε τοὺς ποταμοὺς, τὰς θαλάσσας, τοὺς κόλπους, τοὺς ποταμοὺς, τὰς ἄκρας, τὰς νήσους, καὶ τοὺς λιμένας, ὅσα περνᾷς, ἐνῷ ὑπάγεις ἀπὸ τὴν Ἀρχάγγελον, περὶ τὸ Βόρειον Ἄκρον, εἰς τὴν Γοργόναν.

Περίγραψε τὰ ἀντικείμενα ὅσα περνᾷς εἰς τὸ ἀκόλουθον παρὰ τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς Εὐρώπης ταξείδιον· 2. Ἀπὸ τὴν Γοργόναν εἰς τὴν Πετρούπολιν, καὶ διὰ τοῦ Δανούβεως εἰς τὸ Ἀμστελόδαμον — 3. Ἀπὸ τὸ Ἀμστελόδαμον πέρᾳ τῶν Βρεττανικῶν Νήσων εἰς τὸ Κάλητον — 4. Ἀπὸ τὸ Κάλητον εἰς τὸν Ἡρακλειον Πορθμὸν, καὶ τὴν Γένοβαν — 5. Ἀπὸ τὴν Γένοβαν εἰς τὴν Τεργέστην, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὰς Ἀθήνας, εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὴν Ὀδησσὸν, τὸ Ἀζάκιον, καὶ τὴν Τραπεζοῦντα.

6. Ποίους πορθμοὺς, θαλάσσας, κτλ. περνᾷς ὑπάγων ἀπὸ τὴν Τραπεζοῦντα εἰς τὴν Σμύρνην, Ἰόππην, Ῥοσέτταν, καὶ Σπάρτελον Ἄκρον; 7. Ἀπὸ τὸ Σπάρτελον Ἄκρον εἰς τὸ Ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἐλπίδος; 8. Ἐκεῖθεν εἰς Σουές.

Περίγραψε τὸ ταξείδιον, 9. Ἀπὸ Σουὲς εἰς Βοῦσιριν — 10. Ἐντεῦθεν εἰς Κεϋλῶνα καὶ Καλκοῦτταν — 11. Ἐντεῦθεν εἰς Κα-

τῶνα διὰ τῶν Ἀρωματικῶν Νήσων — 12. Ἀπὸ Καντῶνος εἰς Ἀρχάγγελον. (Ἴδε πίνακα τῆς Ἀσίας.) Ποῖαι χῶραι εἰς τὸ ἐνδότερον τῆς ἀνατολικῆς ἠπείρου, χωρὶς παραθαλάσσιον;

13. Ποῖος εἶναι ὁ δρόμος σου ἀπὸ τὴν Ἀρχάγγελον εἰς τὴν πλησιεστάτην γῆν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς; —14. Περίγραψε τὸ ταξείδιον ἀπὸ τὴν Ἄκραν Χαΐρε εἰς τὸν Βαρώειον Πορθμὸν καὶ τὴν Μελβίλλαν νῆσον—15. Ἐντεῦθεν εἰς τὸ Ἐξόρακον Φρούριον—16. Ἐντεῦθεν εἰς Ἀλιφάξιον καὶ Νέαν Αὐρηλίαν.

Περίγραψε τὸ ταξείδιον, 17. Ἀπὸ τὴν Νέαν Αὐρηλίαν διὰ τοῦ Ὡραίου Λιμένος εἰς τὴν Τριάδα—18. Ἀπὸ τὴν Τριάδα διὰ τῶν κυριωτέρων Νήσων τῆς Δυτικῆς Ἰνδίας εἰς τὸν Ἅγιον Αὐγουστῖνον — 19. Ἀπὸ τὸν Ἅγιον Αὐγουστῖνον εἰς τὸ Κέρας Ἀκρωτήριον — 20. Ἐντεῦθεν εἰς τὸν Βερίγγειον Πορθμόν— 21. Ἀπὸ τὸν Βερίγγειον Πορθμὸν διὰ τῶν Σανδουϊκῶν καὶ Κοινωνικῶν Νήσων εἰς τὸν Ἰαξονικὸν Λιμένα — 22. Πέριξ τῆς Νέας Γουϊνέας εἰς τὸ Ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἐλπίδος, καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἔπειτα δὲ εἰς τὴν Σύραν.

Ταξείδιον ἐπὶ τοῦ Χάρτου τῆς Οἰκουμένης.

Ποία ἡ κατάστασις τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς κυβερνήσεως, καὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῶν χωρῶν, τὰς ὁποίας διαβαίνεις, ὑπάγων ἀπὸ Ἀρχαγγέλου εἰς Πετρούπολιν; Ἀπὸ Πετρουπόλεως εἰς Ἀμστελόδαμον;

Τίς ἡ τῶν ἐξ ἀριστερῶν σου, ἐνῷ ὑπάγεις ἀπὸ τὸ Ἀμστελόδαμον εἰς τὴν Γιβιλτέραν καὶ Κωνσταντινούπολιν; Τίς ἡ τῶν ὁποίων περνᾷς ἐνῷ ἐπιστρέφεις εἰς τὸ Σπάρτελιν Ἄκρον;

Περίγραψε ὅσας διαβαίνεις, ὑπάγων πέριξ τῆς Ἀφρικῆς εἰς Σκέ. Ἀπὸ Σουὲς εἰς Καλκοῦτταν. Ἀπὸ Καντῶνος εἰς Ἀρχάγγελον.

Ποία ἡ κατάσασις τῶν χωρῶν ὅσας περνᾷς, ὑπάγων ἀπὸ Ἀρχαγγέλου εἰς Γρηνλανδίαν, ἐντεῦθεν εἰς τὸ Κέρας Ἀκρωτήριον καὶ τὸν Βερίγγειον Πορθμόν, καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὰς Σανδουϊκὰς καὶ Κοινωνικὰς Νήσους, τὴν Νέαν Ὁλλανδίαν, καὶ τὸ Ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἐλπίδος;

Ποίας χώρας ἐνθυμᾶσαι μὲ πλειοτέραν εὐχαρίστησιν; Ποίαν θρησκείαν εὗρηκες κοινοτέραν, καὶ ποίαν κατάστασιν πολιτισμοῦ μετ' αὐτῆς; Ποίαν κατάστασιν πολιτισμοῦ μὲ τὴν Μωαμεθανικὴν θρησκείαν; Ποία εἶναι ἡ θρησκεία τῶν πλέον φωτισμένων χωρῶν; πῶς εἶναι αὐταὶ ὡς πρὸς ἄλλας κατὰ τὰ ἔθιμα καὶ τὰς θρησκευτικὰς των ἱεροπραξίας; Ποίαν κυβέρνησιν εὑρίσκεις κοινοτέραν;

Ποία φαίνεται νὰ ἦναι ἡ εὐρυχωροτάτη ἐπὶ γῆς αὐτοκρατορία;

Ποῖον εἶναι τὸ μέγιστον καὶ πολυανθρωπότατον μέρος τοῦ κόσμου; Ποῖον τὸ δεύτερον, τὸ τρίτον, τὸ τέταρτον κατὰ τὸ μέγεθος; Ποία ἡ τάξις αὐτῶν ὡς πρὸς τὸν πληθυσμόν; Τίς ἡ πολυανθρωποτάτη χώρα τοῦ κόσμου, καὶ τίς ἡ δευτέρα; πῶς εἶναι αὗται κατὰ τὸν πληθυσμὸν ὡς πρὸς τὴν Εὐρώπην, Ἀφρικὴν, καὶ Ἀμερικήν;

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΑΙ

Περὶ τῶν Χωρῶν, Κλιμάτων, Ζώων, Φυτῶν, καὶ Ὀρυκτῶν τῆς Γῆς, καὶ περὶ τῶν Τεχνῶν, τοῦ Ἐμπορίου, τῆς Φιλολογίας, καὶ Ἠθῶν τῶν κατοίκων αὐτῆς.

ΧΩΡΑΙ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΑ.

387. *Ἡ μεταξὺ τοῦ ἰσημερινοῦ καὶ ἑκάστου πόλου ἐπιφάνεια τῆς γῆς ἐμπορεῖ νὰ διαιρεθῇ εἰς ἑπτὰ διαφόρους χώρας, αἵτινες διακρίνονται ἀπ' ἀλλήλων διὰ τῶν κλιμάτων καὶ προϊόντων αὐτῶν.*

388. *Αἱ ἰσημεριναὶ ἢ διακεκαυμέναι χῶραι, ἐκτεινόμεναι μοίρας εἴκοσι ἀπὸ ἕκαστον μέρος τοῦ ἰσημερινοῦ, ἔχουν ὅλα τῆς διακεκαυμένης ζώνης τὰ χαρακτηριστικά.* (Ἴδε § 87 ἕως 92.) *Εἰς αὐτὰς μόνας γεννῶνται τὰ ἀρώματα, καὶ τὰ πλέον εὐώδη κόμμεα, ὁποῖα ἡ σμύρνα καὶ ὁ λίβανος.*

389. *Κλίμα ὅλως ἐναντίον εἰς τοῦτο εἶναι τὸ τῆς παγωμένης χώρας, ἥτις περικυκλόνει ἕκαστον ἀπὸ τοὺς πόλους μέχρι πλάτους 75° ἢ 78°. Εἶναι δὲ πάσης βλαστήσεως στερημένη, καὶ πιθανὸν ὅτι σκεπάζεται διηνεκῶς ἀπὸ πάγον.*

390. *Μεταξὺ τῶν ἀντικειμένων τούτων ἄκρων, τὸ κλίμα βαθμηδὸν ἀλλάσσει ἀπὸ τὴν μεγίστην θερμότητα εἰς τὸ μέγιστον ψύχος. Τῆς γῆς τὴν μερίδα ταύτην ἐμποροῦμεν νὰ διαιρέσωμεν εἰς πέντε κυριωτέρας χώρας· τὴν τροπικὴν ἢ ὑπέρ-*

θερμον χώραν, τὴν θερμὴν, τὴν εὔκρατον, τὴν ψυχρὰν, καὶ τὴν κατεψυγμένην.

391. Ἐξ αἰτίας τῆς διαφόρου θέσεως τῶν διαφόρων τόπων, τῆς θερμότητος ὁ βαθμὸς δὲν ἀναλογεῖ πάντοτε μὲ τὴν ἐκ τοῦ ἰσημερινοῦ ἀπόστασιν. (Ἴδε § 113, 114.)

392. Παρατηρήσεως ἄξιον εἶναι, ὅτι τῶν χωρῶν τούτων τὰ σύνορα ἐκτείνονται ἀπὸ ὀκτὼ ἕως δώδεκα μοίρας βορεινότερα ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς ἠπείρου παρὰ εἰς τὴν Ἀμερικήν· καὶ ἀκόμη, ὅτι πολὺ πλέον ἀπέχουν τοῦ ἰσημερινοῦ ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας ἑκάστης ἠπείρου, παρὰ ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς.

393. Αἱ τροπικαὶ ἢ ὑπέρθερμοι χῶραι, ἐκτεινόμεναι ἀπὸ πλάτος 20° μέχρι 37° εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ 30° εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ Ἀσίαν, δὲν παράγουν μὲν τὰ κάλλιστα ἀρώματα, ἀλλὰ φυλάσσουν ἔτι τῆς διακεκαυμένης ζώνης τὰ χαρακτηριστικά, πλὴν ὅτι τὰ δένδρα εἶναι γυμνωμένα ἀπὸ τὰ φύλλα των ὀλίγους μῆνας, εἰς τὰ βορεινὰ μέρη. Τελειόνουν δὲ αἱ χῶραι αὗται ὅπου ἀρχίζει ἐπάνω εἰς τὰς πεδιάδας ἡ χιὼν, καὶ παύει νὰ βλαστάνῃ τὸ ζαχαροκάλαμον.

394. Εἰς τὰς θερμὰς χώρας, κειμένας ὀπίσω τῶν ὑπερθέρμων, οἱ χειμῶνες εἶναι μᾶλλον ὑγροὶ παρὰ ψυχροὶ, καὶ τὰ φυτὰ βλαστάνουν κατὰ τὸ μέγιστον τοῦ ἐνιαυτοῦ μέρος. Τελειόνουν δὲ ὅπου παύουν νὰ βλαστάνωσιν ἡ ἐλαία καὶ ἡ συκῆ.

395. Εἰς τὰς εὐκράτους χώρας ἀπαντῶμεν πρῶτον τὴν τακτικὴν διαδοχὴν τῶν τεσσάρων τοῦ ἐνιαυτοῦ ὡρῶν, καὶ ἴσην ἀναλογίαν ψύχους καὶ θερμότητος. Γεννοῦν δὲ σῖτον καὶ κριθὴν, τὰ θρεπτικώτερα γεννήματα, εἰς τὴν ἐντέλειαν

αὐτῶν, καὶ τὰ ὠφελιμώτερα φυτὰ, καὶ ὀπώρας πλουσιοπαρόχως.

396. Εἰς τὰς ψυχρὰς χώρας, οἱ χειμῶνες εἶναι μακροχρόνιοι καὶ αὐστηρότατοι, καὶ δυσκόλως ἐμπορεῖ νὰ γένῃ ὁ σῖτος· ἀλλ' αἱ νομαὶ εἶναι παχεῖαι, καὶ καλλιεργοῦνται ἡ βρίζα, ἡ βρόμη, καὶ ἡ κριθή.

397. Εἰς τὰς κατεψυγμένας χώρας τὸ χειμῶνος τὸ κρύος εἶναι δριμὺ, καὶ πάγος διαμένει τὸ ἔτος ὅλον. Φυτὰ ὑπάρχουν ὀλιγοστὰ, καὶ περιωρισμένα ὡς ἐπιτοπολὺ εἰς τὸ νότιον μέρος τῶν λόφων· καλλιεργείας δὲ εἶναι μόλις δεκτικαί.

398. Διαφέρουν εἰς διαφόρους χώρας τὰ ζῶα καὶ φυτὰ τῆς γῆς, κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς θερμότητος καὶ ὑγρασίας· τόσον δὲ θαυμαστῶς εἶναι προσηρμοσμένα εἰς τὴν θέσιν καὶ τὸ κλίμα των, καὶ τῶν ἐγκατοίκων τὰς χρείας, ὥστε παρέχουν τὸ ἰσχυρότατον δεῖγμα τῆς σοφίας, δυνάμεως, καὶ ἀγαθότητος τοῦ Δημιουργοῦ.

399. Χρεία νὰ ἐνθυμώμεθα, ὅτι αἱ νῆσοι καὶ οἱ βουνώδεις τόποι τῆς γῆς ἔχουν κλίμα οὐσιωδῶς διάφορον ἀπὸ τὰς χώρας, εἰς τὰς ὁποίας κεῖνται, καὶ δὲν παρέχουν πάντοτε τὰ αὐτὰ ζῶα καὶ φυτά.

Ἐρωτήσεις.— Πῶς ἐμπορεῖ νὰ διαιρεθῇ τῆς γῆς ἡ ἐπιφάνεια; Περίγραψε τὰς ἰσημερινὰς χώρας· τὰς παγωμένας χώρας. Πῶς διαφέρει τὸ κλίμα μεταξὺ τούτων; εἶναι ἡ θερμότης πάντοτε ἀνάλογος τοῦ πλάτους; ποία ἡ μεταξὺ τῶν ὁρίων τῶν χωρῶν τούτων διαφορὰ ἐπὶ τῶν δύο ἠπείρων; Περίγραψε τὰς τροπικὰς χώρας· τὰς θερμὰς χώρας· τὰς εὐκράτους· τὰς ψυχράς· τὰς κατεψυγμένας. Πῶς εἶναι διαμοιρασμένα τὰ ζῶα καὶ φυτά; Τίνες τόποι διαφέρουν ἀπὸ τὰς χώρας, εἰς τὰς ὁποίας κεῖνται;

SISMANOGLIO MUSEUM

ΦΥΤΑ.

400. Λογαριάζεται ἀπὸ τὸν περιβόητον περιηγητὴν Ὑμβολδον, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν πραγματικῶς ἐγνωσμένων φυτῶν συμποσοῦται εἰς 44,000, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἥμισυ σχεδὸν εὑρίσκονται εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην, καὶ 17,000 εἰς τὴν Ἀμερικήν.

401. Τὰ ἀξιολογώτερα τῆς γῆς φυτὰ εἶναι τὰ χρησιμεύοντα πρὸς τροφὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ ζώων, περιλαμβάνοντα τὰ διάφορα εἴδη βοτάνης, γεννημάτων, ὀπωρῶν, ϗ ῥιζῶν.

402. Λίνον, κάνναβις, ϗ βαμβάκιον, εἶναι ἀξιολογώτατα πρὸς ἐνδυμασίαν. Ἄλλα φυτὰ εἶναι πολύτιμα ὡς δυναμωτικὰ τῆς καρδίας, ὡς ἰατρικά, καὶ ὡς βαφαί· ὀλίγα δὲ εἶναι παντάπασιν ἄχρηστα.

403. Τὰ πλειότερα φυτὰ ἀκμάζουν εἰς ὅλα τὸ κόσμο τὰ μέρη, τὰ τὸ αὐτὸ κλίμα ἔχοντα. Ὀλίγα ὅμως τῶν τρυφερωτέρων εἶναι σχεδὸν περιωρισμένα εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς των, ὡς τὸ τέϊ εἰς τὴν Κίναν, τὸ κίνναμον εἰς τὴν Κεϋλῶνα, τὸ μοσχοκάρυον ϗ τὸ καρυόφυλλον εἰς τὰς Ἀρωματικὰς Νήσους, καὶ εἰς τὴν Χίον ἡ μαστίχη.

404. Τὰ χόρτα εἶναι παγκοσμίως διακεχυμένα ἐπάνω τῆς γῆς, ἕως εἰς τῶν κατεψυγμένων χωρῶν τὰ ὅρια· ἀλλ' εἶναι ταχύτεραι αἱ νομαὶ, ϗ σταθερωτέρα ϗ ὡραιοτέρα ἡ πρασινία εἰς τὰς ψυχρὰς ϗ εὐκράτους χώρας.

405. Οἱ μεταξὺ τῶν εὐκράτων χωρῶν ϗ τῶν τροπικῶν τὸ Καρκίνο ϗ Αἰγόκερω θερμοὶ τόποι δὲν δροσίζονται ἀπὸ τὰς μεγάλας βροχὰς τῆς διακεκαυμένης ζώνης· ὅθεν αἱ νομαὶ πολλάκις εἶναι κατάξηροι ϗ μελανοειδεῖς δι' ἔλλειψιν ὑγρασίας. Ἕως ϗ εἰς τὰ νότια μέρη τῆς Ῥωσίας ϗ Γαλλίας, ἀναγκάζονται πολλάκις νὰ ποτίζωσι τοὺς ἀγροὺς διὰ τεχνητῶν μέσων.

406. Εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην τὰ κυριώτερα πρὸς τροφὴν γεννήματα εἶναι ὀρύζιον, ἀραβόσιτος, ϗ μελίνη, πλουσιοπαρόχως ἐκεῖ εὑρισκόμενα. Ἀλλ' ὁ ἀρτόκαρπος τῆς Πολυνησίας, ἡ κάσσαβα ϗ βελόῤῥιζα τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, τῆς Ἰνδίας τὸ δένδρον σάγον, ϗ τὸ πεντάνευρον χρησιμεύουν ἀντὶ σίτου εἰς τὰς χώρας ὅπου γεννῶνται.

407. Εἰς θερμὰς ϗ εὐκράτους χώρας, σῖτος, ἀραβόσιτος, ϗ κριθὴ εἶναι τὰ κοινότερα γεννήματα. Εἰς τὰς ψυχρὰς χώρας μόλις ὡριμάζει ὁ σῖτος, ϗ βρίζα ϗ βρόμη καλλιεργοῦνται ἀντ' αὐτοῦ.

408. Εἰς τὰς κατεψυγμένας χώρας παύουν σχεδὸν ὁλότελα τὰ χόρτα ϗ γεννήματα, ϗ ἀναπληροῦται ὁ τόπος αὐτῶν ἀπὸ διάφορα εἴδη λειχῆνος ϗ βρύα, τὰ ὁποῖα σχηματίζουν τροφὴν χρήσιμον εἰς ἀνθρώπους ϗ ζῶα.

409. Αἱ πλέον ἐξαίρετοι ὀπῶραι, ὡς τὸ πιτυόμηλον, ἡ βανάνα, τὸ φοινίκιον, πορτογάλλιον, λεμόνιον, κίτρον, ϗ κακάον, εὑρίσκονται μόνον εἰς τὰς ἰσημερινὰς ἢ τροπικὰς χώρας.

410. Τὸ σῦκον, ἡ ἐλαία, ϗ τὸ ἀμύγδαλον γεννῶνται παντοῦ εἰς τὰς θερμὰς χώρας· ϗ τὸ πορτογάλλιον δὲ ϗ λεμόνιον ἐκτείνονται ἕως εἰς τὰ νότια τούτων μέρη.

411. Ἡ σταφυλὴ, ἐκ τῆς ὁποίας γίνεται ὁ οἶνος, εὑρίσκεται σχεδὸν ἀποκλειστικῶς εἰς τὰς θερμὰς ϗ εὐκράτους χώρας.

412. Τὸ ῥοδάκινον, τὸ μῆλον, τὸ ἀπίδιον, ϗ πολλὰ εἴδη καρύων, εἶναι ἐντελέστατα εἰς τὰς εὐκράτους χώρας. Πλὴν εἰς ὅλα τὰ μέρη τῶν εὐκράτων χωρῶν ϗ τῶν ψυχρῶν εὑρίσκομεν τὸ

δαμάσκηνον, τὸ κεράσιον, τὴν λεπτὴν σταφυλήν, το φραγκοσταφυλον, καὶ διάφορα κομάρων εἴδη· ἕως δὲ καὶ αἱ κατεψυγμέναι χῶραι εἶναι προβλεμμέναι ἀπὸ διαφόρων λογῶν κόμαρα.

413. Ὅλα τῆς γῆς τὰ μέρη, πλὴν τῶν κατεψυγμένων καὶ παγωμένων χωρῶν, ἀρθονοῦν ἀπὸ τὰ κοινὰ λαχανικὰ καὶ ῥίζας, τὰ τόσον χρήσιμα πρὸς τροφήν.

414. Τὸ γεώμηλον, λάχανον, γογγύλιον, σεῦτλον, κτλ. εἶναι κοινὰ εἰς τὰς εὐκράτους ὕλας καὶ ψυχρὰς χώρας. Ἡ ὕαμα δὲ, ἡ κάσσαβα, καὶ ἡ βελόῤῥιζα, αἵτινες ὁμοιάζουν τὸ γεώμηλον, περιορίζονται εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην.

415. Τῶν κατεψυγμένων χωρῶν τὰ δάση προηγουμένως σύγκεινται ἀπὸ τὴν ἐλάτην, τὴν πεύκην, καὶ ἄλλα ἀειθαλῆ, μιγμένα μὲ τὴν σημύδαν, τὴν ἰτέαν, καὶ τὸν φηγόν.

416. Ἐπὶ τῶν συνόρων τῆς ψυχρᾶς χώρας, ἀπαντῶμεν πρῶτον τὴν δρῦν, τὴν πτελέαν, καὶ τὴν καστανέαν, καὶ ἄλλα δένδρα ὁμοιοειδῆ· ταῦτα δὲ συγκροτοῦν μέρος κεφαλαιῶδες τῶν εἰς τὰς εὐκράτους καὶ θερμὰς χώρας δασῶν.

417. Εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην, τὰ δάση εἶναι ἐξίσου πολύτιμα μὲ τοὺς καλλιεργημένους ἀγροὺς ἄλλων τόπων, ἐκ τῆς ποικιλίας τῶν ὁποίων παράγουν θρεπτικῶν καρπῶν· καὶ τὸ μέγεθος δὲ καὶ ἡ ὡραιότης τῶν αὐτοῦ δένδρων εἶναι ἄγνωστα εἰς ἄλλας χώρας.

418. Τὰ πλέον ἀξιοσημείωτα δένδρα τῆς ζώνης ταύτης εἶναι οἱ ὑψηλοὶ φοίνικες, παρέχοντες παχυτάτους καὶ δροσερικοὺς χυλούς· ἡ τεκτονία, μαχαγονία, καὶ σιδηροξυλέα, σχηματίζουσαι τὴν διαρκεστάτην ξυλικήν· καὶ ἡ αἱματοξυλέα καὶ ἄλλα δένδρα, τὰ ὁποῖα χορηγοῦν τινὰς τῶν πολυτιμοτάτων βαφῶν.

Ἐρωτήσεις.—Ποῖος εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν γνωστῶν φυτῶν; πῶς εἶναι διαμοιρασμένα; ποῖα εἶναι τὰ ἀξιολογώτερα; τίνα ἄλλα εἶναι ὠφέλιμα; ποῦ εὑρίσκονται χόρτα; εἶναι αἱ θερμαὶ χῶραι πάντοτε πρίσιναι; ποῖα εἶναι τὰ κυριώτερα γεννήματα τῆς διακεκαυμένης ζώνης; ποῦ τὰ εἰς τὰς θερμὰς, εὐκράτους, καὶ ψυχρὰς χώρας; πῶς ἀναπληροῦται ὁ τόπος αὐτῶν εἰς τὰς κατεψυγμένας χώρας; τίνες εἶναι οἱ καρποὶ τῶν ἰσημερινῶν καὶ τροπικῶν χωρῶν; τῶν θερμῶν; ποῦ εὑρίσκεται ἡ σταφυλὴ τοῦ οἴνου; ποῖοι καρποὶ εἰς τὰς εὐκράτους χώρας; ποῦ εὑρίσκονται τὰ δαμάσκηνα, τὰ κεράσια, καὶ τὰ κόμαρα; ποῦ εὑρίσκονται τὰ κοινὰ χορταρικὰ καὶ ῥίζαι; ἀνάφερε τὰ τῶν διαφόρων χωρῶν. Περίγραψε τὰ δάση τῶν κατεψυγμένων χωρῶν· τῶν ψυχρῶν καὶ εὐκράτων χωρῶν· τῆς διακεκαυμένης ζώνης. Ποῖα εἶναι τινὰ τῶν ἀξιολογωτέρων δένδρων τῆς διακεκαυμένης ζώνης;

ΖΩΑ.

419. Τῆς γῆς τὰ ζῶα διαφέρειν εἰς διαφόρους ζώνας, ὡς εἴπαμεν ἤδη. (Ἴδε 91—98—106.) Ἐμποροῦν δὲ νὰ διαιρεθῶσιν εἰς ἥμερα ἢ οἰκιακὰ, καὶ ἄγρια ζῶα.

420. Ζῶα οἰκιακὰ χρησιμεύουν προηγουμένως εἰς τροφὴν, ἢ ὡς ἀχθοφόρα καὶ ἁμαξοφόρα κτήνη. Ἄγρια τινὰ ζῶα εἶναι ἀξιόλογα εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ τροφήν· καὶ πολλὰ διὰ τὴν μηλωτὴν, τὸ δέρμα, τὸν χνοῦν, ἢ τὸ ἔλαιον αὐτῶν. Ἄλλα δὲ πάλιν εἶναι κινδυνώδη εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὡς ἁρπακτικὰ κτήνη, ὄφεις, κτλ. καὶ ἄλλα προσέτι εἶναι ἐνοχλητικὰ, ὡς πολλὰ ζωΰφια καὶ ἔντομα.

421. Τὰ χρησιμώτερα οἰκιακὰ ζῶα, ὁ ἵππος, ὁ βοῦς, τὸ πρόβατον, ὁ χοῖρος, ὁ κάτος, καὶ ὁ σκύλος, εἶναι τοῦ ἀνθρώπου σύντροφοι εἰς ὅλα τὰ πλάτη, ἕως ἐκεῖ ὅπου τοὺς παρέχει τροφὴν ἡ χώρα.

422. Αἶγες, ἔλαφοι, λαγοὶ, ἀλώπεκες, καὶ ποντικοὶ, εὑρίσκονται παρομοίως εἰς σχεδὸν πᾶν μέρος τῆς σφαίρας, ὅπου ἄνθρωπος δύναται νὰ

ὑπάρξῃ. Ἀλλὰ τὰ ζῶα ταῦτα ὅλα εἶναι ἐντελέστερα εἰς τὴν εὔκρατον ζώνην, καὶ ἀλλοιόνονται πολὺ ἀπὸ τῆς θερμότητος ϗ τοῦ ψύχους τὰς ὑπερβολάς.

423. Εἰς εὐκράτες ϗ ψυχρὰς χώρας ὁ ἵππος καὶ ὁ βοῦς εἶναι τὰ πολυτιμότερα ἀχθοφόρα κτήνη. Εἰς καυστηρὰς δὲ καὶ ὀρεινὰς χώρας χρησιμεύουν πλειότερον ὁ ὄνος καὶ ἡ ἡμίονος. Ἀλλ' εἰς τὰς κατεψυγμένας χώρας ὅλα ταῦτα γίνονται ὑποδεέστερα, ἐκλείπει ἡ τροφή των, καὶ εἰς τόπον αὐτῶν μεταχειρίζεται ὁ ἄνθρωπος τὸν ῥέννον ϗ τὸν σκύλον.

424. Ὁ λάμας καὶ βικούνας τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς εἶναι ζῶα ἐξαιρέτως ἁρμόδια νὰ κοβαλῶσι βαρέα φορτία ἐπάνω εἰς τοὺς ἀποκρήμνες, ὀρεινοὺς δρόμους τῶ τόπου αὐτοῦ. Ἡ κάμηλος εἶναι τὸ μόνον ζῶον, τὸ δυνάμενον νὰ φέρῃ φορτία ἐπάνω εἰς τὰς ἀκάρπους χώρας τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς, καὶ πρεπόντως ἐκαλέσθη τὸ πλοῖον τῆς ἐρήμου. Τιμᾶται δὲ καὶ ὁ ἐλέφας ὡς κτῆνος ἀχθοφόρον διὰ τὴν εὐμάθειαν καὶ ἰσχύν του.

425. Γνωσταὶ εἶναι αἱ μεταξύ μας διάφοροι χρήσεις τοῦ προβάτε, τοῦ βοὸς, καὶ ἄλλων ζώων. Εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ Ἀφρικὴν μεταχειρίζονται ὡς τροφὴν τὴν σάρκα καὶ τὸ γάλα ἕως καὶ τῆς καμήλου, τοῦ ὄνου, καὶ τοῦ ἵππου· καὶ βάρβαρα δὲ ϗ ἡμιπολιτισμένα ἔθνη τρέφονται ἀπὸ τὴν σάρκα τοῦ ἐλέφαντος, ῥινοκέρωτος, ϗ μὰ τὴν ἀλήθειαν παντὸς εἴδους ζώων.

426. Ὅλων τῶν μνημονευθέντων ζώων τὰ δέρματα εἶναι ὠφέλιμα, τοῦ ἐλέφαντος δὲ, ἱποποτάμου, καὶ θαλασσίου ἵππου οἱ ὀδόντες μᾶς παρέχουν τὸ ἐλεφάντινον κόκκαλον.

427. Τῶν κατεψυγμένων χωρῶν τὰ ζῶα εἶναι

σκεπασμένα ἀπὸ μηλωτὴν παχεῖαν ϗ μαλακήν. Αἱ κάλλισται δὲ μηλωταὶ εἶναι αἱ τοῦ σαμβρίε, κακεμίου, ἰκτίδος, κάσορος, ἐνυδρίδος, ϗ φώκης, εἰς τὰς χώρας αὐτὰς μόνον προμηθευόμεναι.

428. Εἰς τὰς παγωμένας ἢ πολικὰς χώρας, τὰ μόνα γνωστὰ χερσαῖα ζῶα εἶναι ἡ ἀγρία λευκὴ ἄρκτος καὶ ἡ ἀλώπηξ· ἀλλὰ τὸ κῆτος, ἡ φώκη, καὶ ὁ θαλάσσιος ἵππος εὑρίσκονται εἰς τὸν ὠκεανόν· καὶ αἱ βόρειοι δὲ θάλασσαι βρύουν ἀπὸ τὴν ἐρρίγγαν, τὸν ὀνίσκον ἢ βακαλάον, ϗ ἄλλους ἰχθύας, οἵτινες χορηγοῦν ζωοτροφίαν εἰς τὰς πέριξ των κατεψυγμένας χώρας. Οἱ βακαλάοι πιάνονται προηγουμένως ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Νεαφυνδλανδίας, αἱ δ' ἐρρίγγαι ἐπὶ τοῦ παραλίου τῆς ἀρκτικῆς Εὐρώπης.

429. Εἰς τινὰς νήσες τῶν θαλασσῶν τούτων τὰ ἄγρια πτηνὰ καὶ τὰ αὐγά των εἶναι ἡ κυριωτέρα τροφὴ τῶν κατοίκων· καὶ τὰ χνοώδη δὲ πτερὰ τινῶν εἶναι πολυτιμότατα.

430. Ὁ θαλάσσιος ἵππος προσέτι, ἡ φώκη, ϗ τὸ κῆτος παράγουν μεγάλην ποσότητα ἐλαίου, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει εἰς τοὺς κατοίκους τῶν κατεψυγμένων χωρῶν ὡς πῦρ, φῶς, ϗ τροφή.

431. Μόνον εἰς τὰς διακεκαυμένας καὶ ὑπερθέρμους χώρας εὑρίσκομεν τὰ ἀγριώτατα τῶν ἁρπακτικῶν θηρίων, τὸν λέοντα, τὸν τίγριν, τὴν ὕαιναν, καὶ τὸν Ἀμερικανὸν τίγριν. Ὁ ἀγριόχοιρος, ὁ λύκος, καὶ ἡ ἄρκτος, εἶναι τὰ μόνα ἁρπακτικὰ θηρία, ὅσα εἶναι φοβερὰ ἐπέκεινα τῆς διακεκαυμένης χώρας, πλὴν τοῦ κούγαρος καὶ ἀγριαιλούρου τῆς Ἀμερικῆς, τὰ ὁποῖα ὁμοιάζουν τὸν πάνθηρα κατὰ τὸ σχῆμα ϗ τὴν ἀγριότητα.

432. Φημίζονται προσέτι αἱ χῶραι αὗται διὰ

τὸν εὐμεγέθη ὄγκον τινῶν ἀπὸ τὰ ζῶά των καὶ τὴν ὡραιότητα ἄλλων. Ὁ ἐλέφας, ὁ ἱπποπόταμος, καὶ ἡ καμηλοπάρδαλις εἶναι ἀπὸ δέκα ἕως δεκαπέντε ποδῶν τὸ ὕψος. Ὁ μέγας βόας ἢ ἀνακόνδας εἶναι κἄποτε τριάκοντα πόδας μακρύς. Ἡ στρουθοκάμηλος δὲ, ὁ κασσάριος, καὶ ὁ κόνδωρ ὁμοιάζουν τετράποδα μᾶλλον παρὰ πτηνὰ κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἰσχύν.

433. Ἡ δορκὰς, ἡ λεοπάρδαλις, ὁ ἄγριος ὄνος, καὶ ἄλλα τῆς ζώνης ταύτης θηρία εἶναι ὡραιότατα. Τὰ πολυάριθμα πτηνὰ καλλωπίζονται ἀπὸ πτερὰ κομψότατα, χρησιμεύοντα πολλάκις πρὸς στολισμὸν βασιλέων, ὡς τὰ τῆς στρουθοκαμήλου καὶ τοῦ πτηνοῦ τοῦ παραδείσου.

434. Οἱ ὄφεις εἶναι πολυαριθμότεροι καὶ φαρμακερώτεροι εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην. Νεφελοῦται δὲ καὶ ὁ ἀὴρ ἀπὸ ἔντομα, τῶν ὁποίων τὸ κέντρον ἀφίνει πόνον ὑπέρμετρον, καὶ τινὰ, ὡς αἱ ἀκρίδες, κινοῦνται εἰς τοιαῦτα ἄπειρα σώματα, ὥστε ἀφανίζουν τὰ φυτὰ χωρῶν ὁλοκλήρων.

Ἐρωτήσεις.— Πῶς εἶναι τὰ ζῶα διαμοιρασμένα ἐπὶ τῆς γῆς; Ποῖα εἶναι τὰ ὠφελιμώτερα οἰκειακὰ ζῶα; Ποῦ εὑρίσκονται ταῦτα καὶ ἄλλα τινὰ ζῶα; Ποῦ εὑρίσκονται εἰς τὴν μεγίστην ἐντέλειαν; Εἰς ποίας χώρας καὶ τόπους μεταχειρίζονται τὸν ἵππον καὶ τὸν βοῦν ὡς ἀχθοφόρα κτήνη; Περίγραψε τὰ αὐτὰ ὡς πρὸς τὸν ὄνον καὶ ἡμίονον, τὸν λάμαν, τὴν κάμηλον, καὶ τὸν ἐλέφαντα.

Ποῖα ζῶα χρησιμεύουν πρὸς τροφήν; Τίνα ἄλλα πράγματα πολύτιμα λαμβάνονται ἀπὸ τὰ ζῶα ταῦτα; Εἰς ποίας χώρας, κτλ. εὑρίσκεις προηγουμένως ζῶα μὲ μηλωτὰς, καὶ τίνα εἶναι τὰ κυριώτερα; Ποῖα ἄλλα ὠφέλιμα ζῶα μνημονεύονται, ποῖαι εἶναι αἱ χρήσεις των, καὶ ποῦ εὑρίσκονται; Ποῦ εὑρίσκονται ὁ λέων, ὁ τίγρις, καὶ τὰ πλέον φοβερὰ ἁρπακτικὰ θηρία; Τί ἄλλο ἀξιοσημείωτον μεταξὺ τῶν ζώων τῆς διακεκαυμένης καὶ ὑπερθέρμου χώρας; Ποῖα εἶναι τινὰ τῶν ὡραιοτέρων; Τί ἐμπορεῖς νὰ εἴπῃς περὶ τῶν ὀφεων καὶ ἐντόμων;

ΟΡΥΚΤΑ.

435. Τὰ ὀρυκτὰ δὲν εἶναι διαμοιρασμένα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ κλίματα, ὡς τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτά. Ἀλλὰ διὰ τῆς φροντίδος καὶ ἀγαθότητος τῆς Προνοίας, τὰ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀναγκαιότερα εὑρίσκονται εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς χώρας· καὶ ἄλλα δὲ εἶναι μᾶλλον ἢ ἧττον ἄφθονα κατὰ τὸ ἀξιόλογον αὐτῶν.

436. Ἀξιοσημείωτον δὲ εἶναι, καὶ ὅτι τὰ πλέον ἄκαρπα τῆς γῆς μέρη ἀφθονοῦν πλειότερον ἀπὸ θησαυροὺς ὀρυκτῶν.

437. Τὰ πολυτιμότερα ὀρυκτὰ εἶναι τὰ μέταλλα, καὶ οἱ μεταλλικοὶ ὄγκοι, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξάγονται.

438. Τὰ κοινότερα καὶ χρησιμώτερα τῶν μετάλλων εἶναι ὁ σίδηρος, ὁ χαλκὸς, ὁ μόλιβδος, καὶ ὁ κασσίτερος· τὰ σπανιώτερα δὲ καὶ τίμια μέταλλα, τὸν χρυσὸν καὶ ἄργυρον, μεταχειριζόμεθα τοπλέον διὰ νομίσματα.

439. Ὁ ἀδάμας, τὸ τοπάζιον, ἡ ἀγάθη, καὶ ἄλλοι βαρύτιμοι λίθοι, οἵτινες εἶναι σπάνιοι, τιμῶνται προηγουμένως διὰ τὸ κάλλος των. Τὰ κοινότερα δὲ ὀρυκτὰ, ὡς ἄνθραξ, ἅλας, κτλ. εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὴν ἀνάπαυσιν καὶ τὴν ζωήν μας.

440. Εἰς τὴν ἰδίαν μας χώραν, καὶ εἰς τὰς πλειοτέρας τῶν λοιπῶν, εὑρίσκονται συχνάκις μεταλλικαὶ πηγαὶ, τινὲς μὲν θερμαὶ, τινὲς δὲ περιέχουσαι σίδηρον, ἅλας, ἢ ἄλλα ὀρυκτὰ, καὶ ὅλαι ὠφελιμώταται πρὸς ἀσθενειῶν θεραπείαν.

Ἐρωτήσεις. — Πῶς εἶναι τὰ ὀρυκτὰ διαμοιρασμένα ἐπὶ τῆς γῆς; τί εἶναι ἀξιοπαρατήρητον περὶ αὐτῶν; ποῖα εἶναι τὰ χρησιμώτερα ὀρυκτά; ποῖα τὰ ἀξιολογώτερα μέταλλα; τί δύνασαι νὰ εἴπῃς περὶ ἄλλων ὀρυκτῶν; ποῖαι μεταλλικαὶ πηγαὶ ὑπάρχουν;

Ὀρυκτά.	Πλέον ἄφθονον εἰς	Εὑρίσκεται εἰς
Σίδηρος		Ὅλους τοὺς τόπους, δαψιλῶς.
Μόλιβδος	Ἡνωμένας Πολιτείας—Ἀγγλίαν—Γαλλίαν—Γερμανίαν.	Τοὺς πλειοτέρους τόπους—Ἡ. Πολιτείας.
Χαλκὸς	Ἀγγλίαν—Σξεκίαν—Σιβηρίαν—Ἰαπονίαν—Ἀφρικήν.	Πολλοὺς τόπους—Ἡ. Πολιτείας.
Κασσίτερος	Ἀγγλίαν—Σαξονίαν—Βάγκαν Νῆσον.	Ἱσπανίαν—Μαλάκκαν—Ν. Ἀμερικήν.
Ἄργυρος	Μέξικον καὶ Ν. Ἀμερικήν.	Ἱσπανίαν—Γερμανίαν—Νορβεγίαν—Σξεκίαν—Σιβηρίαν.
Χρυσὸς	Μέξικον καὶ Ν. Ἀμερικήν—Ἰνδίαν—Ἀφρικήν.	Γερμανίαν—Σιβηρίαν—Ἱσπανίαν—Ἀγγλίαν.
Ἀδάμας	Βραζιλίαν—Ἰνδοστάν.	Βόρνεον—Σιάμην—Βίρμαν.
Τοπάζιον Ῥουβίνιον	Ν. Ἀμερικήν—Ἰνδίαν—Σιβηρίαν—Αἴγυπτον.	Κατωτέρας ποιότητος εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ Εὐρώπην.
Ἀγάθη Ἴασπις	Ἀσίαν—Νότιον Εὐρώπην.	Πολλοὺς τόπους.
Ἄνθραξ	Ἀγγλίαν—Σκωτίαν—Ἡ. Πολιτείας.	Τοὺς πλειοτέρους τόπους.
Θεῖον	Ἰταλίαν, Σικελίαν, καὶ ἡφαιστίους χώρας.	Τοὺς πλειοτέρους τόπους—Μῆλον.
Ἅλας	Πολωνίαν—Ἐρήμους Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς.	Σχεδὸν ὅλους τοὺς τόπους.
Νίτρον	Αἴγυπτον—Ἀφρικήν.	Ἡ. Πολιτείας καὶ πολλοὺς τόπους.
Μάρμαρον	Ὡραιότατον εἰς τὴν Ἰταλίαν, Ἑλλάδα—Αἴγυπτον καὶ Σιβηρίαν.	Τοὺς πλειοτέρους τόπους.
Ἄβαξ	Ἀγγλίαν—Γερμανίαν—Ἡ. Πολιτείας.	Τοὺς πλειοτέρους τόπους.
Γύψος	Γαλλίαν—Ἀγγλίαν—Νέαν Σκωτίαν.	Ἡ. Πολιτείας—Πολλοὺς τόπους.

ΤΕΧΝΑΙ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΗΜΑΤΑ.

441. Μεταξὺ ἀγρίων ἐθνῶν δὲν ὑπάρχουν τέχναι χωρισαὶ, ἀλλ' ἕκαστος οἰκοδομεῖ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ καλύβην, ᾗ κάμνει διὰ τὸν ἑαυτόν του τὰ ὀλίγα ἐργαλεῖα, ἐνδύματα, κτλ. ὅσα χρειάζεται.

442. Μεταξὺ δὲ πολιτισμένων ἐθνῶν, ἕκαστος συνήθως ἐπιμελεῖται μίαν μόνον τέχνην, ἐκτὸς εἰς τὴν Νορβεγίαν καὶ Ῥωσίαν, ὅπου αἱ πλειότεραι οἰκογένειαι κάμνουν τὰ ἴδιά των σκεύη, ἐργαλεῖα, καὶ φορέματα.

443. Διὰ τῆς τῶν τεχνῶν διαιρέσεως ἐμπορεῖ κάθε τι νὰ γίνεται εὐκολώτερα καὶ ἐντελέστερα παρὰ μεταξὺ τῶν ἀγρίων. Οὕτω, ὁ κατασκευάζων φορέματα μόνον τὰ κάμνει καλήτερα ᾗ ἐντελέστερα, παρ' ἂν ἐπεχείρησε νὰ κάμνῃ ᾗ πλοιάρια καὶ ἐργαλεῖα.

444. Δυσκολώτατον εἶναι νὰ γεωργῶμεν τὴν γῆν, νὰ κατασκευάζωμεν τὴν τροφήν μας, ἢ νὰ κάμνωμεν οἴκους, ἐνδύματα, ᾗ ἄλλα πράγματα χρειώδη, χωρὶς ἐργαλεῖα ᾗ ὄργανα καμωμένα ἐκ μετάλλου, ὡς ἄροτρα, μαχαίρας, κτλ.

445. Ὅθεν τῶν βαναύσων ὅλων τεχνῶν ἡ ἀξιολογωτέρα εἶναι ἡ σιδηρουργικὴ, ᾗ λέγεται ὅτι σχηματίζει τὸ ἥμισυ τῶν ἐνασχοληματάτων τοῦ πολιτισμένου ἀνθρώπου.

446. Μεταξὺ τῶν ἡμιπολιτισμένων ἐθνῶν, ἐξαιρέτως δὲ τῶν Τούρκων καὶ Σινῶν, κλάδοι τινὲς τῆς τέχνης ταύτης νοσῦνται κάλλιστα. Εἰς τὴν μεγίστην δ' αὐτῆς ἐντέλειαν ἐφέρθη ἀπὸ τὲς Γερμανοὺς, Ἄγγλες, Γάλλες, ᾗ ἄλλα τῆς Εὐρώπης ἔθνη.

447. Βάρβαρα ἔθνη δὲν γνωρίζουν καλὰ τὴν γεωργικήν. Λέγεται ὅμως ὅτι εἰς τὴν Κίναν καὶ

Ἰαπονίαν νοεῖται κάλλιον παρὰ μεταξὺ χ' αὐτῶν τῶν Εὐρωπαίων.

448. Αἱ μεταξὺ τῶν πολιτισμένων ἐθνῶν διάφοροι τέχναι τῶ μαγειρεύειν χ' διαφυλάττειν γεννήματα, κρέας, χ' ἄλλα τρόφιμα, μόλις γνωρίζονται ὑπὸ ἐθνῶν ἀγρίων. Ἀλλὰ σημειώσιμον εἶναι ὅτι σχεδὸν ὅλα τὰ ἔθνη, πολιτισμένα χ' βάρβαρα, ἔμαθαν νὰ κατασκευάζωσι μεθυστικὰ ποτά, συνήθως ἀπὸ τὸν χυλὸν τῶν φυτῶν.

449. Τὰ πλειότερα ἄγρια χ' βάρβαρα ἔθνη σχηματίζσν τὴν ἐνδυμασίαν των ἀπὸ τὰ δέρματα ζώων. Τινὰ δὲ τῶν ἐθνῶν τούτων γνωρίζουν τὴν τέχνην τοῦ νὰ τὰ κάμνωσι μαλακὰ χ' καμπτά, ὡς τομάρια.

450. Βάρβαρα τινὰ ἔθνη κατασκευάζσν εἶδος πίλου διὰ σκέπασμά των· ἄλλα δὲ, ὡς εἰς τὴν Πολυνησίαν, φοραίνσν ψάθας, ἢ ἔνδυμά τι ὅμοιον χαρτίῳ, καμωμένον ἀπὸ τὸ φλοῦδιον δένδρων. Τινὰ ἐπὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ἠπείρου γνωρίζουν τὴν ὑφαντικὴν τέχνην.

451. Μεταξὺ πολιτισμένων χ' ἡμιπολιτισμένων ἐθνῶν, κάνναβις, λίνον, βαμβάκιον, μαλλίον, χ' μετάξιον, ὑφαίνονται εἰς διάφορα ροῦχων εἴδη, χρήσιμα πρὸς ἐνδυμασίαν χ' ἄλλα τέλη ἀξιόλογα.

452. Οἱ ὡραιότεροι τάπητες χ' τὰ ὡραιότερα σαλία γίνονται εἰς τὴν Τουρκίαν χ' Περσίαν, χ' τῶν βαμβακερῶν δὲ χ' μεταξωτῶν ἡ ἐργασία γνωρίζεται καλήτερα μεταξὺ τῶν τῆς Ἀσίας ἡμιπολιτισμένων ἐθνῶν.

453. Τῶν ὑφασμάτων ἡ ἐργασία προσέτι ἔφθασεν εἰς ὑψηλὸν ἐντελείας βαθμὸν μεταξὺ τῶν Ἄγγλων, Γάλλων, Ἰταλῶν, χ' Γερμανῶν.

454. Τὰ ἔθνη ταῦτα, μετὰ τῆς Ἑλβετίας καὶ Ὁλλανδίας, ἀναπληρόνουν ἀπὸ ὑφάσματα τὸ μεγαλήτερον μέρος τοῦ πολιτισμένου κόσμου. Πλέον ἐπίσημος δὲ εἶναι ἡ Μεγάλη Βρετανία διὰ τὴν ποσότητα χ' ὑπεροχὴν τῶν ἀπὸ ὕφασμα χειροτεχνημάτων της.

455. Ὁ λαὸς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἔκαμαν ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν ταχείας προόδες εἰς τὴν κατασκευὴν ὑφασμάτων, μάλισα δὲ εἰς τὰς βορείας πολιτείας. Πολλὰ εἴδη γίνονται τώρα τόσον καλὰ ἐκεῖ, ὅσον εἰς τὴν Εὐρώπην.

456. Τὰ πλειότερα τῶν βαρβάρων ἐθνῶν ἐνεργοῦν τὴν κεραμικὴν τέχνην κατὰ ἄγροικον τινὰ τρόπον. Τῆς Κίνας τὸ φαρφούριον ἦτον ἀρχήτερα ἀνώτερον ὁποιουδήποτε εὑρισκομένου εἰς τὴν Εὐρώπην. Τώρα δ' ἐξιοῦται μόνον εἰς τὴν Γαλλίαν, Γερμανίαν, χ' Ἀγγλίαν, αἵτινες παρέχουν τὰ πλειότερα τῶν σήμερον εἰς χρῆσιν ὡραίων φαρφουρίων.

457. Τὰ ἐργαλεῖα, ὅσα μεταχειριζόμεθα ἡμεῖς εἰς τὴν τέχνην τῶ οἰκοδομεῖν, εἶναι ἄγνωστα μεταξὺ τῶν ἀγρίων· γενικῶς δὲ αὐτοὶ κατοικοῦν εἰς καλύβας ἀγροίκους, ὀλίγον καλητέρας τῶν ὑπὸ τοῦ κάστορος χ' ἄλλων ζώων κατασκευαζομένων.

458. Τῶν βαρβάρων ἐθνῶν αἱ οἰκοδομαὶ δὲν εἶναι πολὺ καλήτεραι ἀπὸ τὰς τῶν ἀγρίων· μόνον δὲ μεταξὺ πολιτισμένων ἐθνῶν νοεῖται ἐντελῶς ἡ τέχνη αὕτη.

459. Αἱ τῆς ναυτιλίας χ' τυπογραφίας τέχναι ἀγνοοῦνται ἀπὸ ἄγρια χ' βάρβαρα ἔθνη· γνωρίζονται δὲ μόνον ἀτελῶς ἀπὸ τοὺς Σίνας χ' ἄλλα ἔθνη ἡμιπολιτισμένα.

460. Οἱ Σῖναι, Ἰάπονες, καὶ Βιρμανοὶ πελεκοῦν στελέχη ξύλου διὰ νὰ τυπόνωσιν ἑκάστην σελίδα ἑνὸς βιβλίου, τὰ ὁποῖα δὲν ἐμποροῦν νὰ μεταχειρισθῶσι δι' ἄλλην τινά. Τὰ δὲ πολιτι-

σμένα ἔθνη τυπόνων ἀπὸ κινητοὺς τύπους, τοὺς ὁποίους ἐμποροῦν νὰ μεταχειρίζωνται διὰ πολλὰ βιβλία κατὰ διαδοχὴν, καὶ ἀπαιτοῦν πολὺ ὀλιγώτερον κόπον.

461. Ἡ ζωγραφικὴ καὶ γλυπτικὴ, ἀγροίκου εἴδος, εἶναι μεταξὺ τῶν πρώτων τεχνῶν ὅσας οἱ ἄγριοι μανθάνουν. Αὐτῶν ἔκαμναν χρῆσιν οἱ Ἀμερικανοὶ Ἰνδοὶ, μάλιστα δὲ οἱ Μεξικανοὶ, διὰ νὰ μεταδίδωσι γνώσεις, ἢ νὰ φυλάττωσι τὴν ἱστορίαν των.

462. Εἰς ἐντέλειαν δὲ εἶναι φθασμέναι μόνον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἢ τὰ πλέον ἐξευγενισμένα τῆς Εὐρώπης ἔθνη.

Ἐρωτήσεις.— Εἶναι ἄρά γε τέχναι χωρισταὶ μεταξὺ ἀγρίων ἐθνῶν; ποία μεταβολὴ ἀκολουθεῖ ὅταν γένωσιν οἱ ἄνθρωποι πολιτισμένοι; ποῖον εἶναι τῆς μεταβολῆς ταύτης τὸ ἀποτέλεσμα; ποία εἶναι ἡ ἀξιολογωτέρα τέχνη, καὶ διατί; γνωρίζεται ἡ τέχνη αὕτη ἀπὸ ἄγρια καὶ βάρβαρα ἔθνη; γνωρίζεται ἀπὸ ἡμιπολιτισμένα ἔθνη; τί δύνασαι νὰ εἴπῃς περὶ τῆς γεωργικῆς; ποῖα ἔθνη γνωρίζουν κάλλιον τὴν τέχνην τοῦ μαγειρεύειν καὶ διαφυλάσσειν τὰ τρόφιμα; ποῖα ἔθνη κατασκευάζουν μεθυστικὰ ποτά; ποία εἶναι γενικῶς ἡ ἐνδυμασία ἀγρίων καὶ βαρβάρων ἐθνῶν; τίνες ἐξαιρέσεις τούτου; ποία εἶναι τῶν πολιτισμένων ἐθνῶν ἡ ἐνδυμασία;

Ποῦ γνωρίζεται ἡ ἐργασία τῶν διαφόρων εἰδῶν ὑφάσματος; ποῖα εἶναι τὰ κυριώτερα ἔθνη τὰ εἰς ἐργόχειρα ἐνασχολούμενα; τί ἔγινεν εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς ὡς πρὸς χειροτεχνήματα; ποῖα ἔθνη καταλαμβάνουν τὴν κεραμικήν; τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τῶν οἰκοδομῶν τῶν ἀγρίων ἐθνῶν; τί περὶ τῶν εἰς τὰ βάρβαρα ἔθνη; παῖαι τέχναι ἀξιόλογοι μνημονεύονται ἀκολούθως, καὶ ἀπὸ ποίες γνωρίζονται; πῶς τυπόνουν οἱ Σῖναι; ποῖα ἔθνη καταλαμβάνουν τὴν ζωγραφικὴν καὶ γλυπτικήν; ποῖα ἔθνη ὑπερτεροῦν εἰς αὐτάς;

ΔΙΩΡΥΓΕΣ.

463. Αἱ διώρυγες εἶναι περάσματα ὕδατος τεχνητὰ, συνήθως γινόμενα πρὸς ἕνωσιν δύο ποταμῶν, ἢ μερίδων τῆς θαλάσσης, μὲ σκοπὸν ναυτιλίας μεσογείου.

464. Πολλάκις διαβαίνουν ὑποκάτω ὀρέων, ἢ πολλάκις δὲ περνοῦν ἐπάνωθεν ποταμῶν, ὡς ὑδραγωγεῖα, ἀναπληρούμεναι μὲ ὕδωρ ἀπὸ ὑψηλότερον τινὰ ρύακα ἢ λίμνην.

465. Ἐπὶ τοῦ Νείλου, τοῦ Εὐφράτου, ἢ τοῦ Ῥήνου, δι' ἀρκετὸν διάστημα ἄνωθεν τῶν ἐκβολῶν των, εἶναι κατεσκευασμέναι διώρυγες πρὸς ξήρανσιν τῆς γῆς, χρήσιμοι δὲ καὶ εἰς τὰ τῆς ναυτιλίας.

466. Εἰς τὰς Κάτω Χώρας μεταχειρίζονται τὰς διώρυγας ὡς ὁδούς, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁδοιποροῦν μὲ πλοιάρια οἱ κάτοικοι πανταχοῦ τῆς ἐπικρατείας.

467. Ἐπισημοτάτη διὰ τὸ μῆκος ἢ μέγεθος τῶν διωρύγων αὐτῆς εἶναι ἡ Κίνα, ἔχουσα τινὰς ἀρκετὰ μεγάλας νὰ δέχωνται πρώτης τάξεως πλοῖα. Ἡ αὐτοκρατορικὴ διώρυξ τῆς Κίνας εἶναι 500 μίλια μακρὰ, πρὸς τὰ τέλη δ' αὐτῆς ἓν πέμπτον τοῦ μιλίου πλατεῖα.

468. Αἱ εἰς τὴν Ῥωσίαν κυριώτεραι διώρυγες ἐκτείνονται ἀπὸ τὸν Βόλγαν εἰς τὸν Νεῦαν καὶ τὸν Τάναϊν. Μὲ τοὺς μεγάλους δὲ ποταμοὺς τῆς Σιβηρίας συνεχόμεναι, σχηματίζουν ναυτιλίαν ἐνδοτέραν σχεδὸν ἐντελῆ, ἀπὸ τοῦ Ἀμοὺρ τῆς Ταρταρίας ἢ τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ μέχρι τῆς Βαλτικῆς ἢ τῆς Μεσογείου θαλάσσης.

469. Εἰς τὴν Πρωσίαν εὑρίσκονται διώρυγες, συνδένουσαι τὸν Βιστούλαν μὲ τὸν Ὀδέραν καὶ τὸν Ἄλβιν.

470. Διώρυξ εἶναι ἀνοιγμένη ἐκ τῆς Βαλτικῆς μέχρι τῆς Βορείου θαλάσσης διὰ τοῦ νοτίου μέρους τῆς Δανίας. Ὁ Ῥοδανὸς προσέτι συνδένεται ὑπὸ διωρύγων τινῶν, εἰς τὴν Γαλλίαν, μὲ τὸν Σηκουάναν ἢ Λίγειρα. Οὕτω δὲ ὑπάρχει ναυτιλία ἐνδοτέρα ἀπὸ τῆς Βαλτικῆς ἕως τὴν Μεσόγειον.

471. Ἡ μεγίστη διώρυξ εἰς τὴν Γαλλίαν, ἢ μὰ τὴν ἀλήθειαν εἰς τὴν Εὐρώπην, εἶναι ἡ Βασιλικὴ Διώρυξ Λαγγουεδὸκ, 180 μιλίων μήκους, ἀπὸ τῆς Μεσογείου ἕως τοῦ ποταμοῦ Γαρούμνα.

472. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἢ Σκωτίαν ὑπάρχουν διώρυγες πολυάριθμοι. Εἰκοσιδύο τούτων ἑνόνουν τὴν Βόρειον μὲ τὴν Ἰρλανδικὴν θάλασσαν.

473. Τὴν Λισέρπαλον ἑνόνει μὲ τὸ Οὔλλον, διὰ τῶν ποταμῶν Μερσείου ἢ Τρέντα, διώρυξ 99 μιλίων τὸ μῆκος. Ἔχει δὲ κλάδον 90 μιλίων ἕως τὸν Τάμεσιν, ἢ ἄλλον 40 ἕως τὸν ποταμὸν Σαβρίναν.

474. Εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, τέσσαρες εἶναι αἱ κυριώτεραι διώρυγες. Τούτων δὲ μεγίστη εἶναι ἡ τοῦ Νεοβοράκου, ἐκτεινομένη 350 μίλια, ἀπὸ τοῦ Ὑδσῶνος ποταμοῦ μέχρι τῆς λίμνης Ἐρίδος.

Ἐρωτήσεις. — Τί εἶναι αἱ διώρυγες; πῶς κατασκευάζονται πολλάκις; ποῖος εἶναι ὁ πρώτιστος σκοπὸς τῶν διωρύγων, τῶν εἰς τὰς ἐκβολὰς μεγάλων τινῶν ποταμῶν; πῶς μεταχειρίζονται τὰς διώρυγας εἰς τὰς Κάτω Χώρας; πόσον τὸ μῆκος καὶ πλάτος τῆς Αὐτοκρατορικῆς Διώρυγος τῆς Κίνας; Τίνες τόποι συνδένονται διὰ μέσου αὐτῆς; (Ἴδε τὸν πίνακα.) Τίνες εἶναι αἱ κυριώτεραι διώρυγες τῆς Ῥωσίας, καὶ ποία μεγάλη ἐνδοτέρα ναυτιλία εἶναι σχεδὸν τελειωμένη διὰ μέσου αὐτῶν; Περίγραψε τὸν διὰ μεσογείων ὑδάτων δρόμον, μὲ δύο μόνον διὰ ξηρᾶς ὁδοιπορίας, ἀπὸ τὸν Ἀμοὺρ ἕως τὴν Βαλτικὴν καὶ τὴν Μεσόγειον.

Ποῖαι διώρυγες εἰς τὴν Προυσίαν, καὶ ποῖαι θάλασσαι συνδένονται ὑπ' αὐτῶν; Τίς ἡ πλησιεστάτη διὰ ὕδατος συγκοινωνία ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Βαλτικῆς εἰς τὸν Ῥοδανὸν καὶ ἄλλους ποταμοὺς τῆς Γαλλίας; Τίς ἡ μακροτάτη διώρυξ εἰς τὴν Γαλλίαν; Τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τῶν διωρύγων Ἀγγλίας καὶ Σκωτίας; ποία ἡ μακροτάτη διώρυξ εἰς τὴν Ἀγγλίαν; ποία εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας;

ΕΜΠΟΡΙΟΝ.

475. Ὅλων σχεδὸν τῶν τόπων οἱ κάτοικοι χρειάζονται πράγματα τινὰ εὑρισκόμενα εἰς ἄλλους τόπους, ἐνῷ ἐξ ἄλλων πραγμάτων ἔχουν ὑπὲρ τὰ χρειώδη· τοῦτο δὲ γίνεται ἀφορμὴ ἐμπορίου.

476. Οἱ Πελοποννήσιοι, λόγου χάριν, ἔχουν πλειότερον τυρίον καὶ μετάξιον παρ' ὅσον τοὺς εἶναι ἀναγκαῖον· ὅθεν στέλλουν αὐτὰ εἰς ἄλλους τόπους πρὸς ἀνταλλαγὴν ζαχάρου ἢ ὑφασμάτων, τὰ ὁποῖα στεροῦνται.

477. Τῶν ἀγρίων ἐθνῶν τὸ ἐμπόριον στέκει γενικῶς εἰς τὴν ἀλλαγὴν ἑνὸς εἴδους ὑπαρχόντων δι' ἄλλο. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο δὲν εἶναι πάντοτε εὔκολον, τὰ πολιτισμένα ἔθνη μεταχειρίζονται ἀργύριον ν' ἀλλάσσωσι διὰ κάθε τι.

478. Οὕτω, ἐὰν τῆς Σμύρνης τὸ βαμβάκιον ἀξίζῃ πλέον παρὰ τὰ λαμβανόμενα ἐκ τῶν Εὐρωπαίων ὑφάσματα, οἱ Εὐρωπαῖοι δίδουν εἰς τοὺς Σμυρναίους ἀργύριον διὰ νὰ πληρώσωσι τὴν διαφοράν· ἢ ἐπειδὴ δὲν χρειάζονται τῆς Κίνας οἱ κάτοικοι τὰ προϊόντα τῆς Εὐρώπης, στέλλουν οἱ Εὐρωπαῖοι ἀργύριον, ὥστε ν' ἀγοράζωσιν ἀπ' αὐτοὺς τέϊ.

479. Χρυσᾶ, ἀργυρᾶ, καὶ χάλκινα νομίσματα εἶναι τῶν πολιτισμένων ἢ ἡμιπολιτισμένων ἐθνῶν τὸ ἀργύριον· ἀλλ' ἀντὶ τούτων μεταχειρίζονται τὰ ἄγρια καὶ βάρβαρα ἔθνη σφαίρια ὑάλινα, κογχύλια, ἕως δὲ ἢ κόκκους ἅλατος.

480. Τῆς ναυπηγίας καὶ ναυτιλίας αἱ τέχναι γνωρίζονται καλῶς μόνον μεταξὺ τῶν πολιτισμένων ἐθνῶν, τὰ ὁποῖα δυναμόνονται τοιουτοτρόπως νὰ ἐμπορεύωνται διὰ θαλάσσης μὲ ὅλα τὰ μέρη τῆς οἰκουμένης.

481. *Τῆς Τουρκίας καὶ Βαρβαρίας οἱ κάτοικοι, πολλοὶ τῶν ὁποίων εἶναι Γραικοί, εἶναι τὰ μόνα ἡμιπολιτισμένα ἔθνη, τὰ γνωρίζοντα ὁπωσοῦν τὰς τέχνας ταύτας· περιορίζεται δὲ τὸ ἐμπόριον αὐτῶν ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἰς τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν.*

482. *Τόσον ἀτελῶς γνωρίζουν οἱ Σῖναι καὶ ἄλλα ἡμιπολιτισμένα ἔθνη τὴν ναυτιλίαν καὶ ναυπηγίαν, ὥστε προηγουμένως ἐμπορεύονται εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν πατρίδα, διὰ μέσου ποταμῶν καὶ διωρύγων.*

483. *Εἰς τὰς ἀνύδρους καὶ ἐρήμους χώρας τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς, ἐνεργεῖται τὸ ἐμπόριον ὡς ἐπιτοπολὺ διὰ ξηρᾶς. Οἱ ἔμποροι ὁδοιποροῦν μὲ καμήλους, εἰς μεγάλα σώματα, λεγόμενα καραβάνια, τὰ ὁποῖα ὑπάγουν καὶ ἐπιστρέφουν εἰς ὡρισμένας περιόδους. Ὅμοιον ἐμπόριον ἐνεργεῖται ἐπάνωθεν τῶν Ἀνδεων τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, μὲ ἡμιόνους καὶ λάμας.*

484. *Ἄκρως περιωρισμένον εἶναι τῶν ἀγρίων καὶ βαρβάρων ἐθνῶν τὸ ἐμπόριον, ἐπειδὴ ἔχουν ὀλίγα νὰ δίδωσιν εἰς ἀνταλλαγὴν, καὶ ἡ τῆς ναυτιλίας ἄγνοια τοὺς ἐμποδίζει νὰ μακρύνωνται ἀπὸ τὴν ξηράν.*

485. *Τὰ ἐμπορικώτερα ἔθνη τῆς γῆς εἶναι ἡ Μεγάλη Βρετανία, αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι, ἡ Γαλλία, Ἱσπανία, Ῥωσία, Πορτογαλλία, καὶ Ὁλλανδία.*

486. *Τῆς Ἱσπανίας, Πορτογαλλίας, καὶ Ὁλλανδίας τὸ ἐμπόριον, ὡς ἐπιτοπολὺ ἐνεργούμενον μὲ τὰς ἀποικίας των, ἐπαρήκμασε μεγάλως. Τὸ δὲ τῆς Ῥωσίας αὐξάνει ταχέως.*

487. *Τὰ πλοῖα τῆς Μεγάλης Βρετανίας ὑπάγουν πολυάριθμα εἰς πᾶν μέρος τῆς οἰκουμένης,*

καὶ λαμβάνουν τὰ προϊόντα των, συνήθως εἰς ἀλλαγὴν πρὸς Ἀγγλικὰ χειροτεχνήματα.

488. *Τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς τὰ πλοῖα ἐξισοῦνται σχεδὸν κατὰ τὸν ἀριθμὸν μὲ τὰ τῆς Μεγάλης Βρετανίας, καὶ ὑπερβαίνουν τὰ παντὸς ἄλλου ἔθνους, τοῦ ὁποίου τὸ ἐμπόριον εἶναι γνωστόν.*

Ἐρωτήσεις. — Εὑρίσκουν κοινῶς οἱ ἄνθρωποι ὅλα ὅσα χρειάζονται εἰς τὴν ἰδίαν των πατρίδα; Τί πηγάζει ἐκ τούτου, καὶ τί παράδειγμα ἔχεις νὰ δώσῃς; Πῶς ἐνεργεῖται τὸ ἐμπόριον εἰς τὰ ἄγρια καὶ εἰς τὰ πολιτισμένα ἔθνη; Δὸς ἓν παράδειγμα. Ποῖον εἶδος ἀργυρίου εἶναι εἰς χρῆσιν; Ποῖαι τέχναι εἶναι ἀναγκαῖαι εἰς τὸ ἐμπόριον, καὶ ποῖα ἔθνη τὰς καταλαμβάνουν; ποῖα ἡμιπολιτισμένα ἔθνη γνωρίζουν τὰς τέχνας ταύτας; Τί δύνασαι νὰ εἴπῃς περὶ ἄλλων ἡμιπολιτισμένων ἐθνῶν, καὶ ποῖα εἶναι αὐτά; ποῖα μέσα ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου ὑπάρχουν εἰς τὴν Κίναν, Ἰνδίαν, καὶ τὰς Ἀσιατικὰς Νήσους; (Ἴδε τὸν πίνακα, καὶ τὸ περὶ διωρύγων κεφάλαιον.) Περίγραψε τὸ ἐμπόριον τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἄλλων ξηρῶν τόπων· τὸ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς.

Τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τοῦ ἐμπορίου ἀγρίων καὶ βαρβάρων; ποῖα εἶναι τὰ ἐπισημότερα ἐμπορικὰ ἔθνη τοῦ κόσμου; Τί ἐμπορεῖς νὰ εἴπῃς περὶ τῆς Ἱσπανίας καὶ ἄλλων τινῶν ἀπὸ ταῦτα; Εἶναι τῆς Μεγάλης Βρετανίας τὸ ἐμπόριον ἐκτεταμένον; πῶς εἶναι τὸ ἐμπόριον τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, παραβαλλόμενον μὲ τὸ τῶν ἄλλων ἐθνῶν; Ἀνάφερε τινὰ τῶν κυριωτέρων πραγμάτων ὅσα μεταχειριζόμεθα, καὶ πόθεν τὰ λαμβάνομεν, καὶ ποῦ εὑρίσκονται τὰ καλήτερα, ὡς καφὲς, ὑφάσματα, φαρφούριον, πολύτιμοι λίθοι, μέταλλα, κτλ. [Ἴδε τὰ περὶ προϊόντων, χειροτεχνημάτων, κτλ.]

ΓΡΑΜΜΑΤΑ.

489. *Τὰ ἄγρια καὶ βάρβαρα τοῦ κόσμου ἔθνη δὲν ἐμποροῦν νὰ γράφωσι τὰς διαλέκτους των, καὶ δὲν ἔχουν βιβλία νὰ διδάσκωσιν ἢ διαφυλάττωσιν ὅσα γνωρίζουν.*

490. *Τὰ συμβαίνοντα ἐμποροῦν νὰ κρατῶσιν εἰς τὴν μνήμην, μόνον εἰκονίζοντες αὐτὰ, ἢ δι'*

ᾄσμάτων καὶ ἱστοριδίων, τὰ ὁποῖα ἐνθυμοῦνται καὶ διδάσκουν εἰς τὰ τέκνα των.

491. *Μεταξὺ τῶν Ταρτάρων, Ἀράβων, Λαπονῶν, καὶ ἄλλων βαρβάρων ἐθνῶν, τὰ τραγῳδια τοῦτα καὶ ἱστορίδια ἀπαγγέλλονται δημοσίᾳ πρὸς διασκέδασιν πολυπληθῶν συνελεύσεων.*

492. *Ἄγρια καὶ βάρβαρα ἔθνη ἀγνοῶν τὴν Ἀστρονομίαν, Φιλοσοφίαν, Γεωγραφίαν, ἕως δὲ καὶ τὴν Ἀριθμητικήν· καὶ πολλὰ ἔθνη δὲν ἐμποροῦν ν' ἀριθμήσωσιν ὑπὲρ τὰ δέκα.*

493. *Τὰ ἡμιπολιτισμένα ἔθνη τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς γράφουν τὰς γλώσσας των, καὶ ἔχουν βιβλία διδάσκοντα καὶ διαφυλάσσοντα τὰς γνώσεις αὐτῶν.*

494. *Καταλαμβάνουν τὴν Ἀριθμητικὴν, καὶ ὀλίγον τι περὶ ἄλλων μερῶν τῆς Μαθηματικῆς καὶ Ἀστρονομίας· ἀλλὰ μόλις γνωρίζεν τίποτε περὶ τῆς Φιλοσοφίας, Χημείας, Γεωγραφίας, καὶ ἄλλων ἐπιστημῶν.*

495. *Αἱ πλειότεραι διάλεκτοι γράφονται ἀπὸ τὸ ἀριστερὸν τῆς σελίδος εἰς τὸ δεξιὸν, ὡς ἡ ἰδική μας· ἀλλ' ἡ Ἀραβικὴ, Περσικὴ, καὶ ἄλλαι τινὲς γλῶσσαι τῆς Ἀσίας, γράφονται ἀπὸ τὸ δεξιὸν εἰς τὸ ἀριστερὸν, καὶ ἡ Κινικὴ εἰς στήλας ἀπὸ τὴν κορυφὴν εἰς τὸ βάθος.**

496. *Μεταξὺ τῶν πολιτισμένων ἐθνῶν τοῦ κόσμου αἱ ἐπιστῆμαι νοοῦνται καλῶς, καὶ ὑπάρχουν βιβλία πολυάριθμα.*

497. *Ἡ Μεγάλη Βρετανία, Γαλλία, καὶ Γερμανία, περικλείουσα μέρος τῆς Ἀουστρίας καὶ Πρωσίας, εἶναι πλέον ἐπίσημοι δι' ἄνδρας πολυμαθεῖς, καὶ ἐπιστημονικὰς ἀνακαλύψεις· καὶ ἐξ αὐτῶν λαμβάνομεν τὰς περισσοτέρας ἡμῶν γνώσεις.*

498. *Ἡ Σβεκία, Δανιμαρκία, Ὁλλανδία, Ἑλβετία, Ἰταλία, καὶ Ἱσπανία εἶναι εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν μάθησιν ὄχι εὐκαταφρόνητοι· ἀλλὰ τὸν ὕψιστον βαθμὸν μεταξὺ τῶν ἐθνῶν τούτων κατέχει ἡ Σβεκία.*

499. *Ἡ Πορτογαλλία, Τουρκία, Πολονία, καὶ Νορβεγία, εἶναι τώρα ὀλιγώτερον ἐπίσημοι δι' ἄνδρας πολυμαθεῖς παρ' ὁποιαδήποτε ἄλλα τῆς Εὐρώπης μέρη.*

500. *Ἑκατονταετηρὶς ὁλόκληρος εἶναι τώρα ἀφ' ἧς ἤρχισεν ἡ Ρωσία νὰ ἀνακύπτῃ ἀπὸ κατάστασιν βαρβαρότητος· τὴν σήμερον δὲ νοοῦνται αἱ ἐπιστῆμαι καὶ καλλιεργοῦνται εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις καὶ πανεπιστήμια, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ συνεργεῖ πολὺ εἰς προβιβασμὸν αὐτῶν.*

501. *Εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς εὑρίσκονται σχεδὸν ὅλαι τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν αἱ πολύτιμοι γνώσεις· ἀλλὰ τῶν πεπαιδευμένων ὁ ἀριθμὸς εἶναι ἐκεῖ πολὺ μικρότερος παρ' εἰς τὰς πλειοτέρας τῆς Εὐρώπης χώρας.*

* Ὁλόκληρος ὁ ἀριθμὸς τῶν γνωρισμένων διαλέκτων συμποσοῦται εἰς 3,000, ἐκ τῶν ὁποίων 1,200 εὑρίσκονται εἰς τὴν Ἀμερικήν.

Ἐρωτήσεις.— Ποῖον εἶναι διακριτικὸν χαρακτηριστικὸν τῶν ἀγρίων καὶ βαρβάρων; πῶς κρατοῦν εἰς τὴν μνήμην τὰ συμβαίνοντα; τί εἶναι κοινὸν μεταξὺ τῶν Ταρτάρων καὶ ἄλλων τινῶν ἐθνῶν; ποία εἶναι ἡ τῶν γνώσεων κατάστασις μεταξὺ ἀγρίων καὶ βαρβάρων ἐθνῶν; τί ἠμπορεῖς νὰ εἴπῃς περὶ τῶν διαλέκτων καὶ τῆς καταστάσεως τῶν γνώσεων εἰς ἡμιπολιτισμένα ἔθνη; πῶς γράφονται αἱ πλειότεραι γλῶσσαι;

Εἰς ποῖα ἔθνη γνωρίζονται αἱ ἐπιστῆμαι; ποῖα ἔθνη εἶναι τώρα ἐπισημότερα διὰ ἐπιστήμας; ποία εἶναι ἡ κατάστασις τῆς Ἰταλίας, Ἱσπανίας, Ὁλλανδίας, κτλ.; εἰς ποίας χώρας τῆς Εὐρώπης ἀμελεῖται ἡ παιδεία; τί ἔχεις νὰ εἴπῃς περὶ τῆς Ρωσίας; πῶς παραβάλλονται μὲ Εὐρωπαϊκὰς χώρας αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς ὡς πρὸς μάθησιν;

ΑΝΑΤΡΟΦΗ.

502. Εἰς πολιτισμένας χώρας, εὑρίσκονται πολυάριθμα πανεπιστήμια ἢ γυμνάσια, διὰ νὰ διδάσκωσι πάντα κλάδον μαθήσεως ἢ ἐπιςήμης.

503. Εἶναι δὲ πανεπιστήμια ἢ μεταξὺ ἐθνῶν ἡμιπολιτισμένων, ἀλλ' ἀφιερόνονται εἰς τὸ νὰ διδάσκωσι τοὺς ἱερεῖς ἢ δημοσίους τῶν ὑπουργοὺς τὴν θρησκείαν ἢ τοὺς νόμους.

504. Εἰς πολλὰς ἐπικρατείας ἐπισήμους διὰ τοὺς πεπαιδευμένους των ἄνδρας, εἶναι ὁ κοινὸς λαὸς ἀμαθέστατος, δι' ἔλλειψιν σχολείων· ἐνῷ εἰς ἄλλας, ὡς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, αἵτινες δὲν ἔχουν τοσούτους ἄνδρας σοφοὺς, ὁ κοινὸς λαὸς εἶναι γενικῶς καλῶς ἀναθραμμένοι.

505. Οἱ Σῖναι, Ἰάπονες, καὶ Βιρμανοὶ τυπόνουν βιβλία ἀπὸ στελέχη ξύλου, ἀλλ' εἰς ἔθνη ἡμιπολιτισμένα γενικῶς γράφονται ἐπάνω εἰς φύλλα μεμβράνης, καὶ εἶναι τόσον δαπανηρὰ, ὥστε μόνον οἱ πλούσιοι ἐμποροῦν νὰ τὰ ἀγοράζωσι.

506. Εἰς πολιτισμένας χώρας, τυπόνονται τὰ βιβλία ἀπὸ τύπους, εὐθηνότατα, ἢ εἶναι πολὺ εὐκολώτερον διὰ τοὺς πτωχοὺς ν' ἀποκτῶσι γνώσεις.

507. Σχολεῖα διὰ τοὺς πένητας εἶναι συστημένα ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως εἰς τὴν Γερμανίαν, Σκωτίαν, Ἰσλανδίαν, Νορβεγίαν, Σβεκίαν, Δανιμαρκίαν, Ὁλλανδίαν, καὶ Ἑλβετίαν, ἢ ὁ κοινὸς λαὸς τῶν χωρῶν τούτων διδάσκονται γενικῶς τὸ γράφειν καὶ ἀναγινώσκειν.

508. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν τοῦ κοινοῦ λαοῦ ἡ ἐκπαίδευσις δὲν ἀκμάζει τόσον· ἀλλ' ἐντὸς ὀλίγων

ἐτῶν σχολεῖα πολυάριθμα ἐσυστήθησαν διὰ τὴν ἀνατροφὴν τῶν πενήτων.

509. Τῆς Γαλλίας ὁ κοινὸς λαὸς εἶναι ἀμαθέστατοι. Οἱ τῆς Ἰρλανδίας εἶναι εἰς κατάστασιν πολὺ κατωτέραν. Εἰς τὴν Ῥωσίαν, Πολωνίαν, καὶ Ἀουστρίαν, αἱ κατώτεραι τάξεις εἶναι γενικῶς δοῦλοι τῶν εὐγενῶν, καὶ σχεδὸν βάρβαροι. Ἀλλ' ὅλαι αἱ χῶραι αὗται ἤρχισαν νὰ συστένωσι σχολεῖα διὰ τὴν διδασκαλίαν των.

510. Εἰς τὰ πλειότερα μέρη τῆς Γερμανίας ἢ τὸ νότιον τῆς Εὐρώπης οἱ πτωχοὶ εἶναι εἰς ἄκρον ἀμαθεῖς, καὶ ἀφίνονται ἀπαίδευτοι.

511. Παρετήρησεν Εὐρωπαῖός τις συγγραφεὺς περὶ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ὅτι τὸ μέγα σῶμα τοῦ Ἀμερικανοῦ λαοῦ εἶναι καλήτερα παιδευμένοι παρὰ τὸν σωρὸν ὁποιασδήποτε Εὐρωπαϊκῆς κοινότητος.

512. Τόσον εἶναι πολυάριθμα τὰ σχολεῖα, ἢ τόσον εὐκόλως ἐμπορεῖ τὶς νὰ διδαχθῇ, ὥστε ὀλίγοι εὑρίσκονται, τοὐλάχιστον εἰς τὰ βορεινὰ μέρη τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, οἵτινες δὲν ἐμποροῦν νὰ ἀναγινώσκωσι καὶ νὰ γράφωσι· διαδίδονται δὲ καὶ αἱ γνώσεις ἀκαταπαύστως διὰ βιβλίων καὶ ἐφημερίδων.

513. Εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν καὶ τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἀποικίας τῶν Ἀνατολικῶν καὶ Δυτικῶν Ἰνδιῶν, εὑρίσκονται ἄνδρες τινὲς πεπαιδευμένοι· ἀλλὰ δὲν εἶναι συστημένα παρὰ ὀλίγα σχολεῖα, καὶ ὁ κοινὸς λαὸς εἶναι ἀμαθέστατοι.

514. Εἰς τὰ ἡμιπολιτισμένα ἔθνη τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς, τῶν ὑψηλοτέρων κλάσεων τὰ τέκνα μανθάνουν τὸ ἀναγινώσκειν καὶ γράφειν. Οἱ πτωχοὶ δὲ διδάσκονται μόνον βάναυσον τινὰ τέχνην.

Ἐρωτήσεις.— Ποῖα παιδευτικὰ καταστήματα ὑπάρχουν μεταξὺ πολιτισμένων ἐθνῶν; Εὑρίσκονται ὅμοια καταστήματα εἰς ἡμιπολιτισμένας χώρας; Εἶναι πάντοτε φωτισμένος ὁ κοινὸς λαὸς ὅπου εὑρίσκονται πολλοὶ ἄνδρες πεπαιδευμένοι; Πῶς διαφέρουν τῶν ἡμιπολιτισμένων ἐθνῶν τὰ βιβλία ἀπὸ τὰ ἰδικά μας; Ποῖον ἀποτέλεσμα ἔχει τοῦτο ἐπάνω εἰς τῆς παιδείας τὴν κατάστασιν;

Ποῦ ὑπῆρξαν πρὸ πολλοῦ σχολεῖα δημόσια; Ποία εἶναι ἡ κατάστασις τῆς παιδείας μεταξὺ τῶν Ἄγγλων; Ποία εἶναι τοῦ κοινοῦ λαοῦ ἡ κατάστασις εἰς τὴν Γαλλίαν— Ἰρλανδίαν— Ῥωσίαν— Πολωνίαν καὶ Ἀουστρίαν; εἰς τὸ νότιον τῆς Εὐρώπης; εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας; εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν καὶ ἄλλας ἀποικίας; τί ἐμπορεῖς νὰ εἴπῃς περὶ τῶν ἡμιπολιτισμένων ἐθνῶν;

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΗ—ΤΡΟΦΗ.

515. *Τῶν ἀγρίων ἐθνῶν ἡ τροφὴ σύγκειται προηγουμένως ἀπὸ ἰχθύας καὶ ἄγρια ζῶα, μὲ τοιούτους καρποὺς καὶ ῥιζικὰ φυτὰ ὁποῖα δύνανται νὰ εὑρίσκωσι.*

516. *Φυλαὶ τινὲς τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς καὶ Ἀφρικῆς, λεγόμεναι ἀνθρωποφάγοι, συνειθίζουν νὰ τρώγωσιν ἀνθρωπίνην σάρκα· καὶ διάφοροι εἰς τὰς νήσους τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ ἐστιῶνται ἀπὸ τὰ σώματα τῶν φονευμένων ἢ εἰς πόλεμον ζωγρημένων ἐχθρῶν των.*

517. *Ἔθνη βάρβαρα, διάγοντα βίον ἄστατον, ὡς οἱ Τάρταροι, τρέφονται τὸ κυριώτερον ἀπὸ τὸ γάλα καὶ τὸ κρέας τῶν βοδίων, προβάτων, καμήλων, καὶ ἵππων των· ἀλλ' οἱ πλέον συνοικισμένοι, ὡς οἱ τῆς Πολυνησίας καὶ Ἀφρικῆς κάτοικοι, ἐξαρτῶνται προηγουμένως ἀπὸ τοὺς καρποὺς τῆς γῆς.*

518. *Τὰ εἰς τὰς θερμὰς χώρας τῆς Ἀσίας ἢ Ἀφρικῆς ἡμιπολιτισμένα ἔθνη ζοῦν τοπλέον ἀπ' ὀρύζιον καὶ ἄλλα φυτά· καὶ τῆς Νοτίου δὲ Ἀσίας τὸ πολυπληθὲς καταστένει τὴν τροφὴν*

τόσον σπανίαν, ὥστε οἱ πένητες τρώγουν μετὰ χαρᾶς ποντικούς, σαύρας, ἕως δὲ καὶ σκώληκας καὶ ἔντομα.

519. *Εἰς θερμὰ κλίματα, τὰ κυριώτερα ποτὰ εἶναι κρασία κατασκευασμένα ἀπὸ τὸν χυλὸν τῆς σταφυλῆς καὶ τοῦ φοίνικος, ὁμοῦ μὲ ζύθον καὶ ἄλλα εὐφραντικὰ ὑγρά, κατασκευασμένα ἀπὸ ὀρύζιον καὶ ἄλλας φυτικὰς ὕλας.*

520. *Εἰς εὐκράτους δὲ καὶ ψυχρὰς χώρας, μεταχειρίζονται πλειοτέραν ζωτικὴν τροφήν, ὁμοῦ μὲ ὑγρὰ πνευματώδη, ἀποσταλαγμένα ἐκ γεννημάτων καὶ ὀπωρῶν, μεταξὺ δὲ τῶν Ταρτάρων, ἕως καὶ ἀπὸ γάλα.*

521. *Εἰς τὰς σιμὰ τῶν πολικῶν κύκλων χώρας, κρέας ἢ ὀψάριον εἶναι ἡ κυριωτέρα τῶν κατοίκων τροφή· ᾗ μεταξὺ δὲ τῶν Γρηνλανδῶν, Ἐσκιμῶων, ᾗ ἄλλων παραθαλασσίων ἐθνῶν, τὸ ἀπὸ κήτη, φώκας, ᾗ ἄλλα θαλάσσια ζῶα ἐξαγόμενον ἔλαιον, χρησιμεύει τὰ μέγιστα ὡς τροφή.*

522. *Εἰς τοὺς τόπους τούτους, τόσον εἶναι σπάνια τὰ φυτὰ ᾗ γεννήματα, ὥστε πολλάκις ἀλέθουν τὸ φλοιῶδιον δένδρων νὰ κάμνωσι ψωμίον, ᾗ εἰς τινὰ δὲ μέρη ἕως ᾗ οἱ βόες των τρέφονται ἀπὸ ὀψάρια, δι' ἔλλειψιν χόρτου ἢ φυτῶν.*

523. *Εἰς τὴν Ἀμερικὴν, κρέας εἶναι ἡ κυριωτέρα τροφὴ ὅλων τῶν κλάσεων· ἀλλ' εἰς τὴν Εὐρώπην, οἱ πτωχοὶ τρέφονται προηγουμένως ἀπὸ φυτὰ ᾗ ἰχθύας.*

524. *Τεΐ εἶναι τὸ κοινότερον ποτὸν εἰς τὴν Κίναν ᾗ Ἰαπονίαν, καφὲς δὲ εἰς τὴν Ἀραβίαν, Τουρκίαν, καὶ Περσίαν.*

525. *Καὶ τεΐ καὶ καφὲς συνειθίζονται πολὺ τόσον εἰς τὴν Εὐρώπην ὅσον εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικήν· ἀλλὰ μάττεϊ ἢ τὸ τεΐ τῆς Νοτίου Ἀμε-*

ρικῆς, συνειθίζεται γενικῶς εἰς τῆς χώρας αὐτῆς τὰ μεσημβρινὰ μέρη.

Ἐρωτήσεις.— Ποία εἶναι ἡ κυριωτέρα τροφὴ τῶν ἀγρίων ἐθνῶν; Ἀνάφερε τινὰ τῶν ἐθνῶν τούτων. Ὑπάρχουν ἄραγε ἔθνη τὰ ὁποῖα τρώγουν ἀνθρωπίνην σάρκα; ποία εἶναι ἡ τροφὴ τῶν βαρβάρων ἐθνῶν γενικῶς; ποία ἡ τῶν ἡμιπολιτισμένων ἐθνῶν; Ἀνάφερε τινὰ ἐξ αὐτῶν· ποῖα ποτὰ εἶναι κοινὰ εἰς θερμὰ κλίματα; ποίων εἰδῶν τρόφιμα καὶ ποτὰ εἶναι κοινότερα εἰς ψυχρὰς χώρας; ποία εἶναι ἡ κυριωτέρα τροφὴ εἰς τὰς σιμὰ τῶν πολικῶν κύκλων χώρας; Εἶναι τὰ αὐτὰ ἄφθονα εἰς τὰς χώρας ταύτας; ποῖα εἴδη τροφῆς εἶναι τὰ συνηθέστερα εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀμερικήν; Εἰς ποίους τόπους εἶναι τὸ τεῖ καὶ ὁ καφὲς τὰ κοινότερα ποτά; ποῖα εἶναι κοινὰ εἰς τὴν Εὐρώπην;

ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΑΛΛΩΠΙΣΜΑΤΑ.

526. Εἰς θερμὰ κλίματα, ἄγρια καὶ βάρβαρα ἔθνη συνήθως εἶναι σχεδὸν γυμνά· ἕως δὲ καὶ εἰς ἡμιπολιτισμένας χώρας, οἱ πένητες φοροῦν ὀλιγώτατα φορέματα.

527. Ζώων δέρματα χρησιμεύουν γενικῶς πρὸς ἐνδυμασίαν μεταξὺ ἀγρίων καὶ βαρβάρων ἐθνῶν.

528. Οἱ Τάρταροι ἐνδύνονται μὲ ἵππων δέρματα, καὶ πολλοὶ τῶν Ἀσιατικῶν καὶ Ἀφρικανῶν, ἕως δὲ καὶ τῶν Ῥώσων, μὲ προβέας, τὸν μὲν χειμῶνα ἔχοντες τὸ μαλλίον ἐντὸς, τὸ θέρος δὲ ἔξω.

529. Τῆς Πολυνησίας καὶ ἄλλων τινῶν βαρβάρων χωρῶν ὁ λαὸς ἐνδύνονται μὲ ψάθας ἀπὸ καλάμια λεπτὰ ἢ ἄχυρον, ἢ μὲ ῥοῦχον κατασκευασμένον ἀπὸ φλοιόδιον.

530. Πολιτισμένα καὶ ἡμιπολιτισμένα ἔθνη, καὶ τινὰ τῶν βαρβάρων ἐθνῶν τῆς Ἀφρικῆς, ἐνδύνονται μὲ ὑφάσματα λινᾶ, βαμβακερὰ, μεταξωτὰ, καὶ μάλλινα.

531. Βαμβακερὰ καὶ μεταξωτὰ συνειθίζονται πλειότερον εἰς θερμὰς χώρας· λινᾶ καὶ μάλλινα εἰς

ψυχρότερα κλίματα· εἰς ψυχροτάτους δὲ τόπους, συνειθίζονται πρὸς τούτοις καὶ γοῦναι.

532. Τῶν ἡμιπολιτισμένων ἐθνῶν τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς ἡ ἐνδυμασία ὁμοιάζει γενικῶς τὴν Τουρκικὴν, σύγκειται, δηλαδὴ, ἀπὸ ἱμάτιον, χιτωνίσκον, φαρδέα βρακία, καὶ ἀναξυρίδας, καὶ κεφαλοδέτην ἢ καβούκιον· αἱ γυναῖκες δὲ εἶναι σκεπασμέναι ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν μὲ παχὺ κάλυμμα, τὸ ὁποῖον κρύπτει ὅλον τὸ πρόσωπον πλὴν τῶν ὀφθαλμῶν.

533. Ἔθνη πολιτισμένα γενικῶς ἔχουν ἐνδύματα διὰ μὲν τοὺς ἄνδρας στενὰ, διὰ δὲ τὰς γυναῖκας φαρδέα καὶ κυμαινόμενα. Λαμβάνουν δὲ διαφόρους μορφὰς, καὶ ἀλλάσσονται πολλάκις· ἐνῷ τὰ τῶν Ἀσιατικῶν ἐθνῶν μένουν πάντοτε τὰ αὐτά.

534. Οἱ Ῥῶσοι, Πολονοὶ, καὶ Οὔγγροι ἐνδύονται πλέον ὡς Ἀσιανοὶ παρὰ ὡς Εὐρωπαῖοι.

535. Γενικῶς τὰ Ἀσιατικὰ ἔθνη ἀφίνουν τὰ γένεια· ἀλλ' οἱ Εὐρωπαῖοι, ἐκτὸς εἰς τὴν Ῥωσίαν καὶ Νορβεγίαν, τὰ ξυρίζουν· καὶ οἱ Ἰνδοὶ τῆς Ἀμερικῆς τὰ ἀποσποῦν.

536. Οἱ Σίναι καὶ τινὲς τῶν Ταρτάρων καὶ Πολονῶν ξυρίζουν τὰς κεφαλάς των, ὡς οἱ Τοῦρκοι, ἀφίνοντες ὀλίγας μόνον τρίχας εἰς τὴν κορυφήν.

537. Μεταξὺ πολιτισμένων ἐθνῶν, χρυσὸς καὶ λίθοι πολύτιμοι φοροῦνται εἰς τὰ ὠτία, καὶ ἐπὶ τῶ τραχήλου, τῶν καρπῶν τῆς χειρὸς, καὶ τῆς κεφαλῆς, πολλάκις δὲ προσθέτονται καὶ πτερά.

538. Παρὰ τὰ καλλωπίσματα ταῦτα, ἄγρια καὶ βάρβαρα ἔθνη φοροῦν συχνὰ δακτυλίδια εἰς τὴν ῥῖνα καὶ τὰ χείλη, καὶ ὑπεραγαποῦν νὰ στολίζωνται μὲ πτερὰ, καὶ τεμάχια ὑαλίου καὶ μετάλλου.

539. Εἰς ἔθνη τινὰ τῆς Εὐρώπης, συνειθίζεν

αἱ γυναῖκες νὰ βάπτωσι τὰ πρόσωπά των. Τὸ αὐτὸ ἔθιμον ἐπικρατεῖ μεταξὺ ἀγρίων καὶ βαρβάρων ἐθνῶν, ἀλλὰ μεταχειρίζονται μεγαλήτερον ἀριθμὸν χρωμάτων, καὶ συχνὰ μαυρίζουν τοὺς ὀδόντας καὶ τὰ ὀφρύδια.

540. Συνειθίζουν προσέτι οἱ ἄγριοι νὰ βάπτωσι τὰ σώματά των, καὶ νὰ σκεπάζωσιν αὐτὰ μὲ σημεῖα ἢ μώλωπας, διὰ νὰ φαίνωνται ὡραῖοι ἢ φοβεροί, μάλιστα ὅταν ὑπάγωσιν εἰς πόλεμον.

Ἐρωτήσεις. — Τί δύνασαι νὰ εἴπῃς περὶ τῆς ἐνδυμασίας ἐθνῶν εἰς θερμὰ κλίματα; τί μεταχειρίζονται ὡς φορέματα οἱ ἄγριοι; ποῖα δέρματα μεταχειρίζονται οἱ Τάρταροι καὶ ἄλλα ἔθνη βάρβαρα; τί μεταχειρίζονται δι' ἐνδύματα οἱ κάτοικοι τῆς Πολυνησίας; τί τὰ πολιτισμένα καὶ ἡμιπολιτισμένα ἔθνη; ποῖα εἶναι τὰ συνηθέστερα εἰς θερμὰ κλίματα, καὶ ποῖα εἰς ἄλλα; ποία εἶναι τῶν ἡμιπολιτισμένων ἐθνῶν ἡ ἐνδυμασία; ποία ἡ τῶν πολιτισμένων ἐθνῶν; ποῖα ἔθνη Εὐρωπαϊκὰ ἐνδύνονται κατὰ τὸν Ἀσιατικὸν τρόπον; ποῖα ἔθνη ἀφίνεν τὰ γένεια, καὶ ποία εἶναι ἡ συνήθεια ἄλλων ἐθνῶν; ποῖα ἔθνη ξυρίζουν τὴν κεφαλήν; ποίων καλλωπισμάτων κάμνεν χρῆσιν τὰ πολιτισμένα ἔθνη; ποίων οἱ ἄγριοι; ποῦ συνειδίζεν αἱ γυναῖκες νὰ βάπτωσι τὰ πρόσωπα; πῶς πασχίζεν οἱ ἄγριοι νὰ καλητερεύσωσι τὴν πρόσοψίν των;

ΚΑΤΟΙΚΙΑΙ.

541. Οἱ Ἀμερικανοὶ Ἰνδοὶ καὶ ἄλλοι ἄγριοι κατοικοῦν εἰς καλύβας κατασκευασμένας ἀπὸ πασπάλους καὶ μακρύστενα κομμάτια φλοιοῦ, ἐμπλαστρωμένα πολλάκις μὲ χῶμα· ἀφίνουν δὲ τρύπαν εἰς τὴν στέγην διὰ νὰ ἐκβαίνῃ ὁ καπνός.

542. Εἰς τὰς παγωμένας χώρας τῆς Λαπωνίας, Σιβηρίας, κτλ. κτίζεν συνήθως τὰς καλύβας των τὸ ἥμισυ ὑπὸ γῆν, διὰ νὰ ἦναι θερμότεραι, καὶ δὲν ἀφίνεται κἀνὲν ἄνοιγμα διὰ τὸν καπνὸν, ἐκτὸς τῆς θύρας.

543. Οἱ Τάρταροι, Ἄραβες, καὶ ἄλλα ἔθνη

περιπλανώμενα, κατοικοῦν εἰς σκηνὰς ἀπὸ πῖλον ἢ ὕφασμα, καὶ τὰς μεταφέρουν ἀπὸ τόπον εἰς τόπον. (Ἴδε σελ. 126. καὶ 147.)

544. Βάρβαρα τινὰ ἔθνη εἰς θερμὰ κλίματα, ἐξαιρέτως δὲ εἰς τὴν Πολυνησίαν, κτίζεν ὡραίας καλύβας ἀπὸ καλάμια, σκεπασμένας ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν ἀπὸ ψάθας.

545. Αἱ κατοικίαι τῶν ὑψηλοτέρων κλάσεων εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν εἶναι συνήθως ἀπὸ πλίνθον ἢ πέτραν, καὶ εἰς τοὺς θερμοὺς τόπους ἔχουν αὐλὴν ὑπαίθριον εἰς τὸ κέντρον, καὶ ὁμαλὰς στέγας.

546. Εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ εἰς τὴν Πολωνίαν, Ἰρλανδίαν, Πορτογαλλίαν, καὶ ἄλλα τινὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, τῶν πενήτων αἱ κατοικίαι εἶναι καλύβαι ἄθλιαι σχηματισμέναι ἢ ἐμπλαστρωμέναι μὲ πηλὸν, καὶ σκεπασμέναι ἀπὸ φύλλα ἢ ἄχυρον. Συνήθως δὲν ἔχουν παρὰ ἕνα οἰκίσκον διὰ ὅλην τὴν οἰκογένειαν, καὶ πολλάκις οὔτε πατωσίαν οὔτε κλίνην, ἀλλὰ τὴν γῆν ἀχυροσκεπασμένην.

547. Μεταξὺ ἀγρίων καὶ βαρβάρων ἐθνῶν, ἕως δὲ καὶ εἰς τὴν Ἰρλανδίαν, Πολωνίαν, καὶ Ῥωσίαν, τὰ βοσκήματα καὶ ἄλλα κτήνη συγκατοικοῦν πολλάκις εἰς τὸν αὐτὸν οἰκίσκον μὲ τὴν οἰκογένειαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουν. Εἰς τὰς ἐπὶ τῆς Μεσογείου χώρας, ἡ κατωτέρα στέγη τοῦ οἴκου χρησιμεύει κοινῶς ὡς ἱπποστάσιον.

548. Οἱ Ἀσιατικοὶ ἔχουν ὀλίγα ἔπιπλα εἰς τοὺς οἴκους των, ἐπειδὴ συνειθίζουν νὰ κάθηνται, νὰ τρώγωσι, καὶ νὰ κοιμῶνται ἐπάνω εἰς μέρος τοῦ πατώματος, τὸ ὁποῖον γίνεται ὑψηλότερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ, καὶ σκεπάζεται μὲ τάπητας.

Ἐρωτήσεις. — Πῶς περιγράφονται τῶν ἀγρίων ἐθνῶν αἱ κατοικίαι; πῶς εἶναι κτισμέναι εἰς τὰς παγωμένας χώρας; πῶς εἶναι αἱ τῶν πλανωμένων βαρβάρων; τῶν Ἀουστραλιανῶν καὶ Σιαμαίων; (Ἴδε

σελ. 151 καὶ 156.) πῶς εἰς θερμὰ κλίματα, μεταξὺ βαρβάρων ἐθνῶν; τί ἔχεις νὰ εἴπῃς ὡς πρὸς τοὺς οἴκους τῶν πλουσίων εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν; τί ὡς πρὸς τοὺς τῶν πενήτων; ποῦ φυλάσσονται τὰ βοσκήματα μεταξὺ ἀγρίων ἐθνῶν; εἰς τὰς τῆς Μεσογείου χώρας; πῶς κάθηνται καὶ κοιμῶνται οἱ Ἀσιανοί;

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.

549. *Χριστιανικὰ ἔθνη ἐπιμελοῦνται τοὺς ἀσθενεῖς, τοὺς γηραλέους, καὶ τοὺς ἀδυνάτους, καὶ ἔχουν νοσοκομεῖα καὶ ἄσυλα πολυάριθμα διὰ τὰς εἰς στενοχωρίαν.*

550. *Εἰς Ἐθνικὰς καὶ Μωαμεθανικὰς χώρας, μόλις εἶναι γνωστὰ τοιαῦτα καταστήματα, καὶ οἱ πένητες καὶ δυστυχεῖς δὲν λαμβάνουν συνήθως φιλόφρονά τινα περιποίησιν.*

551. *Μεταξὺ Ἐθνικῶν, πολλάκις ἀφίνεταί τις νὰ πνιγῇ ἢ νὰ χαθῇ, χωρὶς κάνεὶς νὰ προσπαθήσῃ ὥστε νὰ τὸν σώσῃ· καὶ οἱ Τάρταροι δὲ καὶ πολλὰ ἔθνη ἄγρια συνειθίζουν ν' ἀφίνωσι τοὺς ἀσθενεῖς, τοὺς ἀσχήμους, καὶ τοὺς γηραλέους, ἕως καὶ τοὺς ἰδίους αὐτῶν γονεῖς καὶ τέκνα, νὰ χάνωνται εἰς μονήρεις τόπους.*

552. *Ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία ἀπαιτεῖ τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἦναι φιλόφρονες πρὸς ὅλους, ὁποιουδήποτε ἔθνους· καὶ μεταξὺ Χριστιανικῶν ἐθνῶν, ἕως καὶ ἐχθροὶ, εἰς πόλεμον ζωγρούμενοι, λαμβάνουν συνήθως εὐνοϊκὴν περιποίησιν.*

553. *Οἱ Μωαμεθανοὶ τὸ κρίνουν ὀρθὸν νὰ βλάπτωσιν ἢ φονεύωσι τοὺς ἀλλοθρήσκους· καὶ μεταξὺ Μωαμεθανῶν καὶ Ἐθνικῶν, οἱ εἰς πόλεμον ζωγρούμενοι γίνονται ἀνδράποδα, ἢ λαμβάνουν μεταχείρισιν σκληράν.*

554. *Μεταξὺ ἐθνῶν πολιτισμένων, δὲν συγχωρεῖ ὁ νόμος ἰδιωτικὴν ἐκδίκησιν· ἀλλ' εἰς ἄγρια καὶ βάρβαρα ἔθνη, καθεῖς ἐκδικεῖται φονεύων ἢ βλάπτων τοὺς ὅσοι τὸν ἔπταισαν.*

555. *Εἰς ὅλα τὰ ἄγρια καὶ βάρβαρα ἔθνη, ἀναγκάζονται αἱ γυναῖκες ν' ἀχθοφορῶσι καὶ νὰ ἐκτελῶσι τοὺς αὐστηροτέρους κόπους, ἐνῷ κοιμῶνται ἢ διασκεδάζουν οἱ ἄνδρες των.*

556. *Εἰς τὴν Κίναν πολλάκις ὑποχρεόνονται νὰ σύρωσι τὸ ἄροτρον· εἰς τὴν Γρηνλανδίαν ὀψαρεύουν ὁμοῦ μὲ τοὺς ἄνδρας των εἰς τὴν θάλασσαν· ἕως δὲ καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν, Σβεκίαν, καὶ ἄλλα μέρη τῆς Εὐρώπης, καθὼς καὶ μεταξύ μας, συνειθίζουν νὰ ἐργάζωνται εἰς τὰ χωράφια. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, καὶ ἀλλαχοῦ, περιορίζονται οἱ κόποι των εἰς τὰ τοῦ οἴκου.*

557. *Μεταξὺ τῶν ἡμιπολιτισμένων ἐθνῶν θεωροῦνται ὡς ἀνδράποδα αἱ γυναῖκες, εἰς οὐδὲν χρήσιμοι πλὴν εἰς τὸ νὰ δουλεύωσι καὶ ἡδύνωσι τοὺς ἄνδρας των, μάλιστα δὲ εἰς Μωαμεθανικὰς χώρας. Εἰς τὴν Κίναν, Ἰαύαν, Κιρκασσίαν, καὶ σχεδὸν ὅλα τὰ βάρβαρα καὶ ἄγρια ἔθνη, ἀγοράζονται καὶ πωλοῦνται ὡς σύζυγοι, ἄβουλά των.*

558. *Εἰς τὰς πλειοτέρας ἡμιπολιτισμένας χώρας, δὲν διδάσκονται τίποτε αἱ γυναῖκες, παρὰ τὴν μουσικὴν, τὸν χορὸν, καὶ τὸ κέντημα· δὲν συγχωροῦνται νὰ συνομιλῶσι μὲ ἄνδρας οὐδὲ τῶν ἰδίων των οἰκογενειῶν· καὶ πολλάκις λαμβάνουν τὴν σκληροτάτην μεταχείρισιν ἀπὸ τοὺς συμβίους των.*

559. *Τῆς Θιβετίας καὶ τινῶν Ἀσιατικῶν Νήσων οἱ κάτοικοι εἶναι οἱ μόνοι ἡμιπολιτισμένοι λαοὶ, ὅσοι μεταχειρίζονται γυναῖκας μὲ σέβας καὶ εὐνοιαν.*

560. *Εἰς τὴν Ἰνδίαν καὶ Κίναν πάμπολλα*

βρέφη, μάλιστα δὲ θηλυκὰ, ἀφανίζονται κατ' ἔτος, ἀπὸ τὴν πενίαν τοῦ λαοῦ, ἢ πρὸς θρησκευτικὴν λατρείαν.

Ἐρωτήσεις.— Ποῦ εὑρίσκομεν νοσοκομεῖα καὶ ἄσυλα διὰ τοὺς τεθλιμμένες; Ποῖα μέρη τοῦ κόσμου εἶναι Χριστιανικά; (Ἴδε τὸν Χάρτην.) Ὑπάρχουν τοιαῦτα καταστήματα εἰς Ἐθνικὰς καὶ Μωαμεθανικὰς χώρας; Ἀνάφερε τὰς χώρας ταύτας. Ποίαν μεταχείρισιν λαμβάνουν οἱ ἀσθενεῖς καὶ γηραλέοι μεταξὺ τῶν Ταρτάρων; Πῶς μεταχειρίζονται τὰ Χριστιανικὰ ἔθνη τοὺς εἰς πόλεμον αἰχμαλωτιζομένους; Πῶς οἱ Μωαμεθανοὶ καὶ Ἐθνικοί; Εἰς ποῖα ἔθνη ἀπαγορεύεται ἡ ἐκδίκησις; Πῶς μεταχειρίζονται τὰς γυναῖκας τὰ ἄγρια καὶ βάρβαρα ἔθνη; Πῶς ἐνασχολοῦνται εἰς τὴν Κίναν, καὶ ἄλλας χώρας; Πῶς τὰς θεωροῦν τὰ ἡμιπολιτισμένα ἔθνη; Ποίαν διδασκαλίαν καὶ μεταχείρισιν λαμβάνουν; Εἰς ποίας ἡμιπολιτισμένας χώρας λαμβάνουν αἱ γυναῖκες εὐνοϊκὴν περιποίησιν; Εἰς ποίους τόπους ἀφανίζονται τὰ βρέφη;

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ

ΠΟΤΑΜΩΝ, ΟΡΕΩΝ, ΠΟΛΕΩΝ, ΚΑΙ ΧΩΡΩΝ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ, ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.

ΠΟΤΑΜΟΙ ΚΑΤΑ ΤΟ ΜΗΚΟΣ ΑΥΤΩΝ ΔΙΑΤΑΓΜΕΝΟΙ.

Πρώτη Κλάσις. Μίλια.

Ἀμαζὼν*	4 χιλ.	
Μισισσίππης	3 ἕως 4 χιλ.	
Μισσούρης		

Δευτέρα Κλ.

Βόλγας	Ἐπέκεινα 2 χιλ.	
Νεῖλος		
Κιαγκούης		
Νίγειρ (Πιθανῶς)	Περίπου 2 χιλ.	
Ἀρκανσὸς		
Μακένζειος		

Μίλια.

Ποταμὸς Βορεινὸς	Περίπου 2 χιλ.	
Ἀγ. Λαυρέντιος		,,
Πλάτας μετὰ τοῦ Παραγναίκ		,,
Ὀαγγὸς		,,
Ἀμοὺρ		,,
Ἰενίσειος		,,
Μεκὼν, ἢ Καμβοδίας		,,

* Τὰ μὲ διαστήματα τυποθετημένα ὀνόματα ἀνήκουν εἰς τὴν δυτικὴν ἤπειρον· τὰ δὲ λοιπὰ εἰς τὴν ἀνατολικήν.

Ὄξειος	Περίπου 2 χιλ.	
Λένας		

Τρίτη Κλ.

Δανούβιος	1600	
Γάγγης	,,	
Ὀρίνοκος	1500	
Μαδέρας	,,	
Τοκαντῖνος	,,	
Λαπλάττης	,,	
Ἐρυθρὸς	,,	
Κολομβίας	,,	
Νέλσων	,,	
Εὐφράτης	,,	
Βυβλαπουτέρας	,,	

Τετάρτη Κλ.

Ἰνδὸς	1300	
Ἰραβάδης	1200	
Τενεσσῆς	1100	
Κιτρίνης Πέτρας Π.	,,	
Ἀγ. Φραγκίσκος	1000	
Ξίγγος	,,	
Κολοράδος	,,	
Ὀχίος	,,	
Βορυσθένης	,,	
Οὐραγναῖος	,,	
Πιλκομάϋος	,,	

Πέμπτη Κλ.

Σενέγαλις	900	
Σουτλεάγης	,,	
Γιχὼν	,,	
Κλάρκειος	,,	
Λουΐς Π.	,,	
Μουλτνόμας	,,	
Σαλάδος	800	
Νέγρος	,,	
Τοπάϋος	,,	
Τάναϊς	,,	
Τίγρις	,,	
Γοδαυέριος	,,	

Ἕκτη Κλ.

Ῥῆνος	700	
Κουρκίλλας	,,	
Κρίστνας	650	
Ποτόμακος	600	
Κεμπερλάνδιος	,,	
Ὄσαγος	,,	
Τύρας, ἢ Δνείστερος	,,	
Ὀραγγίας	,,	
Γαμβίας	,,	

Ἑβδόμη Κλ.

Ἰάκωβος	550	
Ὀταουὰς	500	
Ἀλταμάχας	,,	
Ἀππαλαχικόλας	,,	
Οὐαβάσσιος	,,	
Ὑουπούρας	,,	
Δουΐνας	,,	
Δεΐνας ἢ Δούνας	,,	
Ἄλβις	,,	
Ῥοδανὸς	,,	
Λίγειρ	,,	

Ὀγδόη Κλ.

Νιεύας καὶ Βολκόβας	450	
Μεμέλιος	,,	
Πετχόρας	,,	
Τάγος	,,	

Βιστούλας	450
Ἀλαβάμας	”
Σαυάννας	”
Σασκαχάννας	”
Ἀπούρας	”
Κοννεκτικέτιος	400
Ἰλλινόϊς	”
Ὕπανις	”
Σαῦος	”
Ἐλέφαντος Π.	”
Ὀδέρας	”

Ἐννάτη Κλ.

Δραῦος	350
Δούριος	”
Ἶβηρ	”
Ἄννας	”
Πάδος	”
Ῥοάνοκος	”
Ὑδσὼν	320
Οὐεσέρας	”
Γαρούμνας	300
Γλόμμης	”
Ταρτησσὸς	300
Μοῖνος	”
Τορνέας	”

Δεκάτη Κλ.

Σηκουάνας	230
Ἔννος, Γερ.	250
Ἄδεσις	200

Ἑνδεκάτη Κλ.

Τάμεσις, Ἀγγλ.	180
Τίβερις	”
Σίνεος	170
Ἄαρ, Ἑλβ.	150
Ξαβρίνας	”
Ἄρνος, Ἰτ.	100

Δωδεκάτη Κλ.

Ἀχελῶος
Πηνειὸς
Ἀλφειὸς

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ, ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟΝ ΑΥΤΩΝ ΔΙΑΤΑΓΜΕΝΩΝ.

ΠΟΛΕΙΣ ΠΡΩΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ.

Πρώτη Κλάσις. Κάτοικοι.

Πεκῖνον	1,500 χιλ.
Ἰεδδὸν	”
Λονδῖνον	1,300 χιλ.
Ἀγγιτκεοῦ	1,000 χιλ.

Δευτέρα Κλ.

Παρίσιοι	890 χιλ.
Ναγκίνα	800 χιλ.
Καντὼν	800 χιλ.
Κωνσταντινούπολις	500 χιλ.
Κάλκουττα	”
Μέακον	”

Τρίτη Κλ.

Μαδρὰς	460 χιλ.
Πετρούπολις	446 χιλ.
Νεάπολις	350 χιλ.

Πάτνα	300 χιλ.
Λούκνα	”
Βιέννα (310)	”
Δέλλον	”
Μαράκανδα	”
Μέξικον	150 χιλ.
Μανίλλα	”
Ῥίον Ἰανέϊρον	”

ΠΟΛΕΙΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΒΑΘΜΟΥ.

Τετάρτη Κλ.

Κάϊρον	260 χιλ.
Λισσαβὼν	250 χιλ.
Δουβλῖνον	230 χιλ.
Βερολῖνον	”
Νεοβόρακον	203 χιλ.
Ὑδραβάδα	200 χιλ.
Δάκκα	”
Ἀλέππιον	”
Ἰσπαχὰν	”
Βούκαρα	”
Ἀμστελόδαμον	”
Μόσχα	”
Τομβουκτοῦ	”
Βέναρες	”

Πέμπτη Κλ.

Φιλαδέλφεια	192 χιλ.
Μαγκεστρία	180 χιλ.
Αὔα	175 χιλ.
Πάνορμος	160 χιλ.
Μάδριτον	”
Λούγδουνον	”
Μουρσεδαβαδία	”
Κασσιμήρα	”
Βόμβαια	”
Γλάσκουον	154 χιλ.
Ποῦνα	150 χιλ.

Ἕκτη Κλ.

Ῥώμη	140 χιλ.
Βαρσαβία	130 χιλ.
Ἐδιμβοῦργον	”
Δαμασκὸς	”
Τοῦνις	”
Αὐάννα	”
Μεδιόλανον	120 χιλ.
Ἅγ. Σωτὴρ	”
Ἀμβοῦργον	”
Λισέρπαλος	”
Μασσαλία	”
Βιρμιγγαμία	”
Σμύρνη	”
Βενετία	110 χιλ.
Σουρακέρτα (Ἰαύα)	105 χιλ.
Κορκαγία	100 χιλ.
Ταυρὶς	”
Οὐμμεραπόρα	”
Πεσχαουέρα	”
Ἐρζερούμ	”
Λαχώριον	”
Ἀδριανούπολις	”
Ἐράτιον	”
Κανδαχαρία	”
Βουενοσάϋρες	”
Φὲς	”
Σενναὰρ	”
Πράγα	”
Βαγδάτιον	”
Κοπενάγη	”
Βορδιγάλη	”

Ῥωτόμαγος	100 χιλ.
Βαρκινὼν	”
Σευΐλλα	”

ΠΟΛΕΙΣ ΤΡΙΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ.

Ἑβδόμη Κλ.

Βριστόλιον	90 χιλ.
Βρεσλαυΐα	”
Βαγκόκιον ἢ Σιάμη	”
Βαλτιμόρα	80 χιλ.
Ἀλγέριον	”
Ἄγκυρα	”
Γένοβα	”
Μόναχον	”
Κάϐουλον	”
Μαρόκον	”
Σακκατοῦ	”
Βρυξέλλαι	75 χιλ.
Στοκόλμη	”

Ὀγδόη Κλ.

Ῥοτερόδαμον	72 χιλ.
Νάννετον	70 χιλ.
Ὄπόρτον	”
Γάδειρα	”
Θεσσαλονίκη	”
Κούϊτον	”
Πουέϐλα	”
Ἀστραχὰν	”
Ναγγασάκη	”
Μεκουϊνὲς	”
Τόλωσα	”
Λίλλα	”
Λίμα	”
Μεσσήνη	”
Λιμερικὸν	65 χιλ.
Γρανάτα	”
Σεράϊον	65 χιλ.
Βονωνία	62 χιλ.
Περναμϐούκον	”
Βοστὼν	”
Ἀντουερπία	60 χιλ.
Δάντισκον	”
Ἄγρα	”
Πλύμουθον	”
Μοσοὺλ	”
Οὐαλεντία	”
Δρέσδη	57 χιλ.
Ἄγα	56 χιλ.
Λεμϐέργα	55 χιλ.
Κατάνη, Σικελία	”
Κονιγσϐέργα	”
Βουκορέστιον	”
Μάλαγα	50 χιλ.
Λιϐόρνος	”
Μαγνησία	”
Προῦσα	”
Σιρὰς, Γονδὰρ, Σαντίαγος, Κίλη	”
Τεχερὰν,	”
Στρασϐοῦργον	”
Νέα Αὐρηλία	”
Κασὰν	”
Κόλομϐον	”
Φραγκοφόρτιον ἐπὶ τοῦ Μοίνου	”

ΠΟΛΕΙΣ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ.

Ἐννάτη Κλ.

Πέστον	48 χιλ.
Βαταυΐα	”
Νεόκαστρον, Ἀγγλ.	”
Σοφία	46 χιλ.

Ῥίγα	46 χιλ.
Πόρτσμουθον	45 χιλ.
Μέται	”
Ἀξερδονία	”
Μούλτανον	”
Καισαραυγούστα	”
Μαγδέϐεργον	44 χιλ.
Τοκάτιον	40 χιλ.
Διαρϐεκὶρ	”
Ἰωάννινα	”
Γουαναξούατον	”
Καράκκα	”
Ἀμϐιανὸν, Γαλ.	”
Κέσσος	”
Πρόμη	”
Ἅγ. Σωτὴρ, Ἀφ.	”
Σανταφεδεϐογόστα	”
Γουατεμάλα	”
Αὐρηλία	”
Τεργέστη	”
Νοττιγγαμία, Ἀγγλ.	”
Σεφφείλδα, Ἀγγλ.	”
Κιοϐία	”
Γρηνούϊκον, Ἀγγλ.	”
Νεμαυσὸς, ἢ Νίσμες, Γαλ.	”
Βρέμα	”
Λειψία	”
Ῥέμοι, Γαλ.	38 χιλ.
Κάδομον, ἢ Καὲν, Γαλ.	”
Βάθα, Ἀγγλ.	”
Βελφάστιον	”
Μονσπέλλιον,	35 χιλ.
Κορδούϐη, Ἰσπ.	”
Ὀδησσὸς	”
Τούλα	”
Κάλαρις	”
Πρέσϐουργον	”
Ῥαγγούνιον	35 χιλ.
Κινύαγγος	”
Μουρκία	34 χιλ.
Κιγγσὼν, Ἰαμ.	33 χιλ.
Ζακατέκα	”
Στέττινον	32 χιλ.
Κοῦσκον	”
Σεριγγαπάταμον	”
Οὐατερφορδία, Ἰρλ.	30 χιλ.
Ἐϐόρακον	”
Οὖλλον	”
Λειχεστρία	”
Φιλιππούπολις	”
Ῥουχτζοῦκι	”
Δουνδέα	”
Ἅγ. Ἰωάννης, (Πορτόϐηϊκον)	”
Χαρκὰς	”
Κουϋάϐα	”
Καρολούπολις	”
Σέγος	”
Μογάδωρον	”
Δαμιάτιον	”
Ταρσὸς	”
Βελιγράδιον	”
Κωνσταντίνα	”
Ἰρκούτσκον	”
Κρονστάδιον	”
Κλαρομόντιον, Γαλ.	”
Αὐενιὼν	”
Τέλω	”
Ἀγκὼν	”
Οὐαλλισόλετον	”
Καρθάγενα, Ἰσπ.	”
Χουκουϊσάκα	”
Πότσδαμον	”
Νάγκειον, Γαλ.	29 χιλ.
Οὐερσαλία, Γαλ.	”
Ἄγγερ, Γαλ.	”
Ῥέννες, Γαλ.	”

Πρίγχιπος Λιμὴν 28 χιλ.
Πάρμα ,,
Γαλλίβα, Ἰρλ. ,,
Βούδα ,,
Πάρα ,,
Κιγκιννάτη, Η. Π. 27 χιλ.
Ἅγ. Φίλιππος ,,
Βριγγτὼν, Ἀγγλ. 26 χιλ.
Ἀνοβέρα ,,
Βαλλέττα, 25 χιλ.
Λάρισσα ,,
Νικομήδεια ,,
Καισάρεια ,,
Ἀμάσεια ,,
Ποστόσιον ,,
Ἐξετρία, Ἀγγλ. ,,
Ἀλβανία, Η. Π. ,,
Κρακοβία, ,,
Στουτγαρδία ,,
Λουβέκκα ,,
Κιλκεννία, Ἰρλ. ,,
Ἀλτόνα ,,
Δουγκίρκα ,,
Τόλητον ,,
Ἀβόμεια ,,
Μοντρέαλον ,,
Ὡραιόπολις ,,
Ποπαϋὰν ,,
Γουάμαγγα ,,
Καρθάγενα ,,
Οὐΐλνα ,,
Γενεύα ,,
Τοβόλσκα ,,
Βρέστον ,,
Λεμόβικον, Γαλ. ,,
Μονταουβὰν, Γαλ. ,,
Τρῆκαι, Γαλ. ,,

Δεκάτη Κλ.

Ὄαξάκα 24 χιλ.
Γοθέμβουργον ,,
Ὀρέμβουργον ,,
Κουμάνα ,,
Ἀρεκουῖπα, Περοῦ ,,
Καθάμη, Ἀγγλ. ,,
Πρέστων, Ἀγγλ. ,,
Ἑρμούπολις καὶ Σύρα 23 χιλ.
Διὼν, Γαλ. ,,
Αἴξ, Γαλ. ,,
Γρατιανούπολις, Γαλ. 22 χιλ.
Ἀῤῥὰς Γαλ. ,,
Βολτὼν, Ἀγγλ. ,,
Γουαϋακουΐλα ,,
Μαρακάϋβον ,,
Κουεβέκα ,,
Ῥατισβόνα 21 χιλ.
Γρατίας Πόρτος ,,
Στοκπόρτιον, Ἀγγλ. ,,
Βλάκβυρνον, Ἀγγλ. ,,
Σρεουσβυρία, Ἀγγλ. ,,
Κοβεντρία, Ἀγγλ. ,,
Πικταΰϊον, Γαλ. ,,
Τούρωνον 20 χιλ.
Βιδήνη ,,
Ἱερουσαλὴμ ,,
Ἰάσσιον ,,
Σκόδρα ,,
Φιλαδέλφεια ,,
Ἰκόνιον ,,
Τραπεζοῦς ,,
Βάσσορα ,,
Ἄρλεμον ,,
Ἅγ. Ἰάκωβος τῆς Κούβας ,,
Ἡ Εἰρήνη ,,

Παριμάριβον 20 χιλ.
Κουέγκα ,,
Πλουσιόπυλις ,,
Μενδόζα ,,
Μοδένα, Ἰτ. ,,
Μέκκα ,,
Μόχα ,,
Μεδίνα ,,
Σιλίστρια ,,
Τεφλὶς ,,
Κέστεζ, Ἀγγλ. ,,
Θυασιγκτὼν 19 χιλ.
Πέρδον ,,
Ζάκυνθος ,,
Ἅγ. Ἰωάννης Φροντέρας ,,
Γουαδαλαξάρα ,,
Οὐαλλισόλετου, Μεξ. 18 χιλ.
Ταρμουθον ,,
Μουρζούκιον ,,
Ὀξονία ,,
Γόα ,,
Ἀκρόπολις ,,
Πόρτος Ἀξὶς, (Πορτ.) ,,
Βέργη ,,
Βέρνα, Ἑλβ. ,,
Βαρκινὼν 17 χιλ.
Λούκκα, Ἰτ. ,,
Καρόβουργος ,,
Βρύννα ,,
Ὀροπέσα ,,
Πρόνοια ,,
Βασιλεία 16 χιλ.
Βάρνα ,,
Λουδονδεβρία ,,
Ῥοσέττα 16 χιλ.
Ἀλεξάνδρεια ,,
Μοντεβίδεον ,,
Χολούλα ,,
Ἀληθὴς Σταυρὸς ,,
Γαλλίπολις 15 χιλ.
Πέργαμος ,,
Τρίπολις, Συρ. ,,
Σιδὼν ,,
Ὕδρα ,,
Ἁλιφάξιον ,,
Ἅγ. Ἰωάννης, [Νεαφουν.] ,,
Ἄκρον Ἐξβίκου ,,
Ἅγ. Παῦλος Καρλέολον, Ἀγγλ. ,,
Καντεβριγία, Ἀγγλ. ,,
Κυνιμβρία ,,
Ἀρχάγγελος ,,
Σίουτον ,,
Λατακοῦ ,,
Κάσγαρ ,,
Φαΐρον ,,
Τόμσκα ,,
Σαλὴμ 14 χιλ.
Βίλβαον ,,
Κορύννα ,,
Σαλαμαντία 13 χιλ.
Σίδνεια ,,
Βαϊώννα ,,
Δοῦβρις 12 χιλ.
Ῥουπεφούκαλδον ,,
Μάκαον, Κίνα ,,
Μαλάκκα ,,
Νικόπολις 10 χιλ.

Αἱ πόλεις τοῦ τετάρτου βαθμοῦ διαιροῦνται εἰς τέσσαρας κλάσεις ἐπὶ τῶν πινάκων· ὅθεν ἐκεῖ αἱ κλάσεις εἶναι δώδεκα.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΙΑ.

Ὀνόματα.	Μαθηταί.	Ὀνόματα.	Μαθηταί.
Ὀξονίας	5,259	Ἄλλης	1,214
Καντεβριγίας	4,830	Τολώσης	1,193
Ἐδιμβούργου	2,241	Καισαραυγούστης	1,175
Βιέννης	1,954	Λεμβέργης	1,012
Βερολίνου	1,509	Βόννης	1,002
Μονάχου	1,355	Μόσχας	891
Κονιμβρίας	1,604	Τουρίνου	811
Οὐαλεντίας	1,569	Μονσπελλίου	730
Παρισίων	1,526	Βαρσαβίας	660
Οὐψαλίας	1,478	Λουγδούνου, Ὀλ.	655
Πράγης	1,449	Κοπενάγης	578
Γλασκούης	1,400	Πενσυλβανίας, Η. Π.	535
Νεαπόλεως	1,365	Ῥώμης	460
Λειψίας	1,360	Ἁλείου, Η. Π.	415
Γοττίγγης	1,264	Ἀρβάρδειον. Η. Π.	339
Δουβλίνου	1,254	Ἐρμουπόλεως	200
Βρεσλαυΐας	1,251		
Οὐαλλισολέτου	1,247		

ΠΙΝΑΞ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.

Ὀνόματα.	Τόμοι.	Ὀνόματα.	Τόμοι.
Παρισίων (Βασιλική)	300 χιλ.	Πανεπιστ. Καντεβριγίας	200 χιλ.
Ῥώμης (Οὐατικανή)	500 χιλ.		
Πανεπιστ. Ὀξονίας	500 χιλ.	Πανεπιστ. Βονωνίας	150 χιλ.
Μονάχου (Βασιλική)	400 χιλ.	Μαδρίτης (Βασιλική)	100 χιλ.
Πετρουπόλεως (Αὐτοκρατορική)	300 χιλ.	Πανεπιστ. Ἐδιμβέργης	50 χιλ.
		Πανεπιστ. Δουβλίνου	50 χιλ.
Πανεπιστ. Γοττίγγης	300 χιλ.	Πανεπιστ. Οὐψαλίας	50 χιλ.
Βιέννης (Αὐτοκρατορική)	300 χιλ.	Ἀρβαρδείου Πανεπιστ.	40 χιλ.
Κοπενάγης (Βασιλική)	270 χιλ.	Φιλαδελφείας	22 χιλ.
		Βοστώνος (Ἀθηναίου)	21 χιλ.
Δρέσδης (Βασιλική)	250 χιλ.		
Βερολίνου (Βασιλική)	200 χιλ.	Βεζουβιανοὶ ὄγκοι	20 χιλ.

ΟΡΗ ΚΑΤΑ ΤΟ ΥΨΟΣ ΑΥΤΩΝ ΔΙΑΤΑΓΜΕΝΑ.

Πρώτη Κλάσις.	Πόδες.		Πόδες.
Ἡμωδὰ Ὄρη.		Ὄρ. Ἄτλας	13,000
—Δασκαλαγέριον	27,677	Βραχώδη Ὄρη	12,500
		Κορυφὴ Γενεβίφρης.	12,200
Δευτέρα Κλ.		*Ἕκτη Κλ.*	
Ἡμωδὰ Ὄρη			
—Δευτέρα κορυφὴ	25,659	Σιέρρα Νεβάδα [Ἱσπανία]	11,800
—Τρισκαιδεκάτη κορυφὴ	22,217	Περδού, Πυρηναῖα	11,000
Κιμβοράζον	21,440	Ὄρ. Αἴτνα	”
Μάνφλος (Κίλ.)	20,000	Ἀλταΐα Ὄρη	10,000
Χιλλὰν	”	Χιονώδη Ὄρη (Ἀφρ.]	”
		Ὄρ. Κενὶς, Ἄλπεις	”
Τρίτη Κλ.		Ἡφ. Βουρβονίας	”
Ἡφ. Κοτοπάξιον	18,000	*Ἑβδόμη Κλ.*	
Μεναχάα [Ὀουχύχη)	”	Πόλις Κουϊτσ	9,500
Ὄρ. Ἡλία	17,000	Ὄρ. Ἀραρὰτ	”
Ἡφ. Ποποκατάπετλον	”	Λιβάνου Ὄρη	”
Καύκασος	”	Ἀγ. Γοθάρδ, Ἄλπεις	9,000
		Καρπάθια	8,000
		Ἡφ. Δεῖδα (Γρ.)	”
		Ὄρ. Γονδὰρ	”
		Σκανδιναυϊκὰ Ὄρη	”
Τετάρτη Κλ.		*Ὀγδόη Κλ.*	
Ἡφ. Πιχίγκα	15,000		
Λευκὸν Ὄρ. Ἄλπεις	”	Γαλανὰ Ὄρη	7,000
Ὄρ. Ῥόσα, Ὀμ.	”	(Ἰαμ.)	
Γεξς, [Ἀβυσ.]	”	Μεξίκου Πόλις	”
Ἐγμόντιον [N. Z.]	”	Πουέβλας πόλις	”
		Πίκον (Ἀζορίδες)	”
Πέμπτη Κλ.		Ὄλυμπος (Τουρ.)	6,000
		Ὄρ. Ἔκλα	5,000
Ὄρ. Εὐδίας	14,900		”
Ὄρ. Ὀφὶρ (Σεμ.]	13,000	Ὄρ. Ἴδα (Τουρ.)	

Ἐννάτη Κλ.

Γαούτια	4,000
Ὄρ. Βεσούβειος	3,700
Τραπέζης Ὄρ. (Ν. Ἀφ.)	3,500
Μοντσερράτιον	3,300

Δεκάτη Κλ.

Ἀλλεγγάνια	2,600

Ἑνδεκάτη Κλ.

Βράχος Γιβιλτέρας, ἢ Κάλπη	1,500

Δωδεκάτη Κλ.

Σίπυλος

ΧΩΡΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟΝ ΑΥΤΩΝ ΔΙΑΤΑΓΜΕΝΑΙ.

Ὑπὲρ τὰ 100 ἑκατομμύρια.

	Κάτοικοι.
ΑΣΙΑ	470 ἑκατομ.
ΕΥΡΩΠΗ	227 ”
Αὐτοκρατορία Κίνας	180 ”
Κίνα	150 ”
Ἰνδοστὰν	120 ”
ΑΦΡΙΚΗ	110 ”

Ἀπὸ 20 ἕως 100 ἑκατομμύρια.

Εὐρωπαϊκὴ Ῥωσία	58 ”
ΑΜΕΡΙΚΗ	43 ”
Γαλλία	32 ”
Αὐστρία	32 ”
Ἀνατολικῆς Ἰνδίας Νῆσοι	30 ”
ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ.	23 ”
Ἀνὰμ ἢ Τογκίνα, Β. Μεγάλης Βρεττανίας, Ἰταλία	22 ”

Ἀπὸ 10 ἕως 20 ἑκατομμύρια.

ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ, Ἰαπωνία, Κορέα, Μαρόκον	15 ἑκατομ.
Ἀνατολικὴ Περσία, Γερμανικαὶ Πολιτεῖαι, Ἱσπανία	14 ”
Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι, Πρωσσία	13 ”
Ἀγγλία καὶ Οὐαλλία, Ἀραβία, Θιβετία, Δυτικὴ Περσία	12 ”
Ἀσιατικὴ Τουρκία, Βιρμικὴ Αὐτοκρατορία	11 ”

Ἀπὸ 5 ἕως 10 ἑκατομμύρια.

Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία	9½ ”

Βασίλειον Νεαπόλεως, Μέξικον, Ἰρλανδία, Ἀνεξάρτητος Τατταρία	7 ἑκατομ.	
Κινικὴ Ταταρία, Κάτω-Χῶραι	6	”
Βραζιλία	5	”

Ἀπὸ 2 ἕως 5 ἑκατομμύρια.

Β. Σαρδινίας, Τοῦνις, Αἴγυπτος, Πολονία, Ἀβυσσινία, Βαυαρία	4	”
Σιβηρία	3½	”
Πορτογαλλία, Κολομβία	3	”
Ῥωμαϊκαὶ Πολιτεῖαι, Σξεκία, Ἀλγέριον, Πλάτα, Σκωτία, Δανία, Ἑλβετία, Γκατεμάλα, Σιάμη, Νεοβόρακον	2½	”

Ἀπὸ 1 ἕως 2 ἑκατομμύρια.

Τρίπολις, Ἀνοβέρα, Περοῦ, Βιρτεμβέργα, Σαξονία	1½	”
Πενσυλβανία	1,330,000	
Τοσκάνα, Βολιβία	1,200	χιλ.
Βιργινία	1,186	”
Κίλη, Βάδα, Νυρβεγία	1,100	”

Ἀπὸ ½ ἕως 1 ἑκατομμύριον.

Ὀχιὼ	937 ”
Ἀϋτία	935 ”
Ἑλλὰς	850 ”
Οὐαλλία	760 ”
Βύρειος Καρολίνα	738 ”
Ἀσσία	733 ”
Κεντουκκία	688 ”
Τεννεσσῆ	684 ”
Μασσαχασέττη	610 ”
Παραγουαία	600 ”
Νότιος Καρολίνα	581 ”
Γεωργία	516 ”

Ἀπὸ 100, ἕως 500 χιλιάδας.

Μαριλανδία	446 ”
Κάτω Κάναδα	430 ”
Μαίνα	399 ”
Πάρμα	400 ”
Μοδένα	350 ”
Ἰνδιανὴ	341 ”
Νασσοουΐα	340 ”
Νέα Ἱέρσεια	320 ”
Ἀλαβάμα	309 ”
Κοννεκτικούτη	297 ”
Βερμοντία	280 ”
Νεαμψιρία	270 ”
Γουϊάνα	250 ”
Ὁλδέμβουργον	240 ”
Βρουνσουΐκον	230 ”

Ἐπτάννησος	230 χιλ.	Ῥοδόννησος	97 χιλ.
Λουϊσιανὴ	215 ”	Νέου Βρυνσούϊκου	90 ”
Ἄνω Κάναδα	200 ”	Δελωαρία	76 ”
Μοντεβίδεου	175 ”	Μὲκ Στρελὶτζ	75 ”
Ἰλλινοΐς	157 ”	Λίππε Δετμὸλδ	71 ”
Λούϊκα	150 ”	Νεαφουνδλανδία	64 ”
Νέα Σκωτία		Ἰσλανδία	43 ”
Μισσουρία	137 ”		
Κάτω 100,000			
Μισσισσιππία	97 ”		

ΠΡΟΣΟΔΟΙ.	Δίστηλα.		Δίστηλα.
Μεγ. Βρεταvία	270 ἑκατομ.	Τουρκία	15 ἑκατ.
Γαλλία	160 ”	Β. Νεαπόλεως	12 ”
Ῥωσία, Ἀουστρία	περίπου 100 ”	Β. Σαρδινίας, Σβεκία, Δανία	6 ἕως 7 ”
Κάτω-Χῶραι, Προυσία	30 ”	Ῥωμαϊκαὶ Πολιτεῖαι, Τοσκάνα	2½ ”
Ἱσπανία	26 ”	Ἑλβετία	155,000
Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι	25 ”		
Πορτογαλλία	7 ”		

ΣΤΡΑΤΕΤΜΑ.		Εἰς πόλεμον.	Εἰς εἰρήνην.
Αὐτοκρ. Κίνας		800 χιλ.	
Ῥωσία	1819	700 ”	
Γαλλία	1808	560 ”	140 χιλ.
Μεγ. Βρεταvία		450 ”	91 ”
Ἀκστρία		— — —	250 ”
Προυσία	1805	250 ”	150 ”
Περσία, Τουρκία	— — —	150 ”	
Πορτογαλλία	1803	80 ”	
Β. Σαρδινίας		— — —	60 ”

		Εἰς πόλεμον.	Εἰς εἰρήνην.
Κάτω-Χῶραι, Βαυαρία, Σβεκία	— — —		40 χιλ. ἕως 50 ”
Δανία		40 χιλ.	24 ”
Ἑλβετία	1815	30 ”	
Τοσκάνα		30 ”	
Ἀνοβέρα		20 ”	
Σαξονία		— — —	12 ”
Νορβεγία		10 ”	
Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι		— — —	6 ”

ΝΑΥΤΙΚΟΝ.		Πλοῖα.			Πλοῖα.
Μεγ. Βρεταvία	1817	1091	* Δανία	1803	55
Ῥωσία	1820	265	* Σβεκία.	1808	58
Γαλλία	1819	97	Κάτω-Χῶραι		36
Ἱσπανία	1814	80	Πορτογαλλία		13
Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι		70	Νεάπολις		16
*Τουρκία	1806	67	* Ἐσμυρνίνθη πολύ.		

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Εἰσαγωγὴ	Σελίδ. 1
Ἀστρονομία	1
Ἐξηγήσεις, Παρασκευαστικαὶ εἰς τὴν χρῆσιν Γεωγραφικῶν Πινάκων	5
Φυσικαὶ Διαιρέσεις τῆς Γῆς, μ' ἐρωτήσεις ἐπὶ τοῦ πίνακος τοῦ Κόσμου	7
Ἔρημοι	11
Ὄρη	12
Ἠφαίστια	16
Ποταμοὶ	18
Καταῤῥάκται	20
Λίμναι	21
Κλάσεις Πόλεων	22

Ὧραι τοῦ ἐνιαυτοῦ 25
Πλάτος 27
Πρόβλημα, Νὰ εὕρῃ τις τὸ πλάτος τόπου . . 28
Κύκλοι, Ζῶναι, καὶ Κλίματα — Οἱ Τροπικοὶ, καὶ ἡ Διακεκαυμένη Ζώνη . . 28
Οἱ Πολικοὶ Κύκλοι, καὶ αἱ Κατεψυγμέναι Ζῶναι . 30
Αἱ Εὔκρατοι Ζῶναι 32
Παρατηρήσεις περὶ Κλιμάτων . . . 33
Ἄνεμοι 34
Παλίρροιαι 36
Ἡμέραι καὶ Νύκτες 37
Πρόβλημα, Νὰ εὑρεθῇ τὸ μῆκος τῆς μακροτάτης ἡμέρας εἰς τόπον τινὰ 39
Μῆκος καὶ Διαφορὰ χρόνου . . 39
Προβλήματα—Πρόβ. Α'. Νὰ εὕρῃ τις τὸ μῆκος τόπου 42
Πρόβ. Β'. Νὰ εὕρῃ τις τὴν διαφορὰν τοῦ καιροῦ μεταξὺ δύο τόπων 42
Γένη Ἀνθρώπων 43
Πολιτισμὸς 45
Κυβέρνησις 47
Θρησκεία 48
Περιγραφὴ χωρῶν — ΕΥΡΩΠΗ . . 51
Ἀρκτικαὶ χῶραι τῆς Εὐρώπης . . . 56
Εὐρωπαϊκὴ Ῥωσία 57
Πολονία 59
Σβεκία 59
Νορβεγία 60
Λαπονία 61
Δανία 62
Σκωτία 63
Μέσαι χῶραι τῆς Εὐρώπης 63
Βρεταννικαὶ Νῆσοι, ἤτοι Μεγάλη Βρεταννία . 64
Ἀγγλία 65
Σκωτία 66
Ἰρλανδία 67
Κάτω-Χῶραι, ἤτοι Βασίλεια Ὁλλανδίας καὶ Βελγίου 67
Γερμανία 68
Προυσία 70

Αὐστρία 70
Ἑλβετία 71
Γαλλία 72
Νότιοι χῶραι τῆς Εὐρώπης. 73
Ἱσπανία 74
Πορτογαλλία 74
Ἰταλία 75
Ἑλλὰς 76
Α'. Πελοπόννησος 78
Νομὸς Ἀρκαδίας 80
Νομὸς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας . . . 81
Νομὸς Λακωνίας 83
Νομὸς Μεσσηνίας 84
Νομὸς Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος 86
Β'. Στερεὰ, ἢ Κυρίως Ἑλλὰς 87
Νομὸς Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας . . . 88
Νομὸς Λοκρίδος καὶ Φωκίδος . . . 89
Νομὸς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας . . . 91
Γ'. Νῆσοι Ἑλληνικαὶ 95
Νομὸς Εὐβοίας 95
Νομὸς Κυκλάδων 97
Ἰονικὸν Κράτος 102
Τουρκία 102
Περιηγήσεις ἐπὶ τοῦ Πίνακος τῆς Εὐρώπης . . 109
Πόλεις τῆς Εὐρώπης 110
ΑΣΙΑ 113
Βόρειος Ἀσία — Σιβηρία 123
Μέσαι χῶραι τῆς Ἀσίας 124
Κιρκασσία καὶ Γεωργία 125
Ταρταρία 126
Ἀνεξάρτητος Ταρταρία 127
Κινικὴ Ταρταρία 127
Ἀσιατικὴ Τουρκία 128
Περσία 142
Ἀνατολικὴ Περσία 143
Θιβετία 144
Ναπαοὺλ καὶ Βουτὰν 145
Ἰαπονία 145
Νότιος Ἀσία 146

Ἀραβία 147
Ἰνδία 148
Ἰνδοστὰν, ἤτοι Ἰνδία ἐντὸς τοῦ Γάγγου . . 148
Κεϋλὼν 149
Ἰνδία ἐκτὸς τοῦ Γάγγου 150
Βίρμα, ἡ Βιρμικὴ Αὐτοκρατορία . . . 150
Σιάμη 151
Αὐτοκρατορία τῆς Τογκίνης . . . 151
Μαλάκκα 152
Κίνα 152
Ἀνατολικὴ Ἰνδία, ἡ Ἀσιατικαὶ Νῆσοι . . 154
Αἱ Σουνδικαὶ Νῆσοι 154
Βόρνεον καὶ Κέλεβες 155
Αἱ Μολοῦκκαι, ἡ Ἀρωματικαὶ Νῆσοι . . 156
Φιλιππιναὶ Νῆσοι 156
Ἀουστραλία 156
Νέα Ὁλλανδία 157
Νέα Ζηλανδία 158
Νέα Γουϊνέα καὶ ἄλλαι Νῆσοι . . . 158
Πολυνησία 159
Νῆσοι πρὸς ἄρκτον τοῦ Ἰσημερινοῦ . . 160
Νῆσοι πρὸς νότον τοῦ Ἰσημερινοῦ . . . 160
Περιηγήσεις ἐπὶ τοῦ Πίνακος, εἰς τὴν Ἀσίαν, Ἀουστραλίαν, καὶ Πολυνησίαν . . 161
Πόλεις τῆς Ἀσίας 164
ΑΦΡΙΚΗ 171
Βόρειος Ἀφρικὴ 175
Πολιτεῖαι τῆς Βαρβαρίας 175
Φεζὰν 176
Αἴγυπτος 176
Μέσαι Χῶραι τῆς Ἀφρικῆς . . . 177
Δυτικὴ Ἀφρικὴ 179
Ἄνω Γουϊνέα 179
Σενεγαμβία 180
Κάτω Γουϊνέα 180
Ἀνατολικὴ Ἀφρικὴ — Παράλιον Ζαγγουεβὰρ . 181
Ἄδελ, Ἀϊὰν, Βερβέρα, καὶ Μαγάδοξον . . 182
Νουβία 182
Ἀβυσσινία 183

Κεντρικὴ Ἀφρικὴ — Σουδὰν ἢ Νιγριτία . . 184
Αἰθιοπία 185
Νότιος Ἀφρικὴ 185
Ἀποικία τοῦ Ἀκρωτηρίου 186
Ἀφρικαναὶ Νῆσοι 187
Νῆσοι πρὸς Δυσμὰς τῆς Ἀφρικῆς . . . 188
Νῆσοι πρὸς Ἀνατολὰς τῆς Ἀφρικῆς . . 188
Περιηγήσεις ἐπὶ τοῦ Πίνακος τῆς Ἀφρικῆς . 189
Πόλεις τῆς Ἀφρικῆς 190
ΑΜΕΡΙΚΗ — ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ . 196
Δανικὴ Ἀμερικὴ—Γρηνλανδία . . . 200
Ῥωσικὴ Ἀμερικὴ 201
Βρετανικὴ Ἀμερικὴ 201
Βορειοδυτικὴ Βρετανικὴ Περιοχὴ . . . 202
Νέα Βρετανία 203
Βρετανικαὶ Ἐπαρχίαι 203
Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι 204
Πολιτεῖαι Ἀνατολικαὶ, ἤτοι Ἀγγλία Νέα . 207
Μέσαι Πολιτεῖαι 210
Νότιοι Πολιτεῖαι 211
Κολομβικὴ Χώρα 213
Περιοχὴ τῆς Φλορίδας 213
Δυτικαὶ Πολιτεῖαι. 213
Περιοχαὶ 214
Ἱσπανικὴ Βόρειος Ἀμερικὴ 216
Μέξικον 216
Γουατεμάλα 217
Ἰνδικαὶ Φυλαὶ τῆς Βορείου Ἀμερικῆς . . 217
Νῆσοι τῆς Δυτικῆς Ἰνδίας . . . 218
Βαχάμαι Νῆσοι 220
Μεγάλαι Ἀντίλλεις 220
Καριβδέαι Νῆσοι 221
Βερμοῦδαι Νῆσοι 221
Περιηγήσεις ἐπὶ τοῦ Πίνακος τῆς Βορείου Ἀμερικῆς 222
ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ 222
Βόρειοι Χῶραι τῆς Ν. Ἀμερικῆς — Κολομβία —Νέα Γρανάτα 227
Βενεζουέλα 227
Γουϊάνα 228

Μέσαι Χῶραι τῆς Ν. Ἀμερικῆς—Περοῦ . . 229
Ἄνω Περοῦ 230
Ἀμαζονία 230
Βραζιλία 230
Νότιοι χῶραι — Πλάτα ἢ Βουένος Ἄϋρες . 231
Κίλη 232
Παταγονία, καὶ αἱ Νότιοι Νῆσοι . . . 233
Περιηγήσεις ἐπὶ τοῦ Πίνακος τῆς Ν. Ἀμερικῆς . 234
Πόλεις τῆς Ἀμερικῆς 236
Ταξείδια ἐπὶ τῶν Πινάκων, καὶ τοῦ Χάρτου τῆς Οἰκουμένης 243
Χῶραι καὶ Κλίματα 245
Φυτὰ 248
Ζῶα 251
Ὀρυκτὰ 255
Τέχναι καὶ Χειροτεχνήματα 257
Διώρυγες 260
Ἐμπόριον 263
Γράμματα 265
Ἀνατροφὴ 268
Ἤθη καὶ Ἔθη—Τροφὴ 270
Ἐνδυμασία καὶ Καλλωπίσματα 272
Κατοικίαι 274
Κατάστασις Κοινωνίας 276

ΤΕΛΟΣ.

☞ Ἡ εἰκονογραφία εἰς σελίδα 65 παραστένει διώρυγα καὶ σιδηρᾶν γέφυραν, ὄχι σιδηροῦν δρόμον.

SISMANOGLIO
MEGARO